

รายงานผลการพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมของประเทศ

สองปีของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 11

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

กันยายน 2557

คำนำ

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (พ.ศ.2555-2559) ได้ประกาศใช้มาตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม 2554 เป็นแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศที่เกิดจากการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในสังคมไทย และยังคงน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นหลักในการจัดทำ โดยมีคนเป็นศูนย์กลางการพัฒนา มุ่งสู่สังคมที่อยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข ด้วยความเสมอภาค เป็นธรรม และมีภูมิคุ้มกันต่อการเปลี่ยนแปลง กำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศ 6 ยุทธศาสตร์ ได้แก่ การสร้างความเป็นธรรมในสังคม การพัฒนาคนสู่สังคมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างยั่งยืน การสร้างความเข้มแข็งภาคเกษตรและความมั่นคงของอาหารและพลังงาน การปรับโครงสร้างเศรษฐกิจสู่การเติบโตอย่างมีคุณภาพและยั่งยืน การสร้างความเชื่อมโยงกับประเทศในภูมิภาคเพื่อความมั่นคงทางเศรษฐกิจและสังคม และการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน

โดยที่ผ่านมา สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) ได้มีการติดตามประเมินผลการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และเผยแพร่ต่อสาธารณชนในการประชุมประจำปีของสำนักงานฯ เป็นประจำทุกปี ในปี 2556 ซึ่งเป็นปีที่สองของการพัฒนาประเทศตามแนวทางของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 11 สำนักงานฯ จึงได้จัดทำ **“รายงานผลการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ 2 ปีของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 11”** ขึ้น ประกอบด้วย การติดตามประเมินผลการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง การติดตามความก้าวหน้าการขับเคลื่อนแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 11 สู่การปฏิบัติ การประเมินผลกระทบการพัฒนาด้วยดัชนีความอยู่เย็นเป็นสุขร่วมกันในสังคมไทย และผลการพัฒนาตามยุทธศาสตร์ของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 11

สำนักงานฯ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าเอกสาร **“รายงานผลการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ 2 ปีของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 11”** ฉบับนี้ จะช่วยสร้างความรู้ ความเข้าใจถึงผลการพัฒนาประเทศ และนำไปสู่การมีส่วนร่วมในกระบวนการพัฒนาประเทศให้เกิดขึ้นกับทุกภาคส่วนของสังคม เพื่อมุ่งสู่การสร้างสังคมไทยให้มีความสุขร่วมกัน ด้วยความเสมอภาค เป็นธรรม และมีภูมิคุ้มกันต่อการเปลี่ยนแปลงได้อย่างยั่งยืน

สารบัญ

หน้า

คำนำ

สรุปสำหรับผู้บริหาร

ส่วนที่ 1 : ผลการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ 2 ปีของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 11

บทที่ 1 ผลการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ 2 ปีของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 11

ส่วนที่ 2 : การติดตามประเมินผลการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในช่วง 2 ปีของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 11

บทที่ 2 การติดตามประเมินผลการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในช่วง 2 ปีของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 11

ส่วนที่ 3 : การประเมินผลกระทบการพัฒนาด้วยดัชนีความอยู่เย็นเป็นสุขร่วมกัน ในสังคมไทย

บทที่ 3 ความอยู่เย็นเป็นสุขร่วมกันในสังคมไทย

ส่วนที่ 4 : การประเมินผลการพัฒนาภายใต้ยุทธศาสตร์แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 11

บทที่ 4 ยุทธศาสตร์การสร้างความเป็นธรรมในสังคม

บทที่ 5 ยุทธศาสตร์การพัฒนาคนสู่สังคมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างยั่งยืน

บทที่ 6 ยุทธศาสตร์ความเข้มแข็งภาคเกษตร ความมั่นคงของอาหารและพลังงาน

บทที่ 7 ยุทธศาสตร์การปรับโครงสร้างเศรษฐกิจสู่การเติบโตอย่างมีคุณภาพและยั่งยืน

บทที่ 8 ยุทธศาสตร์การสร้างเชื่อมโยงกับประเทศในภูมิภาคเพื่อความมั่นคงทางเศรษฐกิจและสังคม

บทที่ 9 ยุทธศาสตร์การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน

ส่วนที่ 5 : การขับเคลื่อนแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 11 สู่การปฏิบัติ
บทที่ 10 การติดตามความก้าวหน้าการขับเคลื่อนแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 11
สู่การปฏิบัติ

ภาคผนวก

1. การบรรลุเป้าหมายหลักการพัฒนา 2 ปีของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 11
2. ส่วนราชการที่ได้ให้ความอนุเคราะห์ข้อมูลผลการดำเนินงานโครงการสำคัญตามยุทธศาสตร์
แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 11

สรุป สำหรับผู้บริหาร

สรุปสำหรับผู้บริหาร

1 บทนำ

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (พ.ศ.2555-2559) เป็นยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศระยะปานกลาง ประกาศใช้เมื่อ 1 ตุลาคม 2554 ได้นำหลัก “ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” มาเป็นปรัชญานำทางในการพัฒนาประเทศอย่างต่อเนื่อง ยึดแนวคิดการพัฒนาอย่างบูรณาการเป็นองค์รวม ทั้งมิติตัวคน สังคม เศรษฐกิจ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และธรรมาภิบาล ให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในสังคมในกระบวนการพัฒนาประเทศ เพื่อมุ่งให้เกิดภูมิคุ้มกันและเตรียมความพร้อมให้เกิดขึ้นทั้งในระดับปัจเจก ครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติสามารถปรับตัวรองรับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงได้อย่างเหมาะสม กำหนดวิสัยทัศน์มุ่งสู่ “สังคมอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข ด้วยความเสมอภาค เป็นธรรม และมีภูมิคุ้มกันต่อการเปลี่ยนแปลง” นำไปสู่การพัฒนาเพื่อประโยชน์สุขที่ยั่งยืนของคนและสังคมไทย โดยกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนา 6 ยุทธศาสตร์ ได้แก่ ยุทธศาสตร์การสร้างความเป็นธรรมในสังคม ยุทธศาสตร์การพัฒนาคนสู่สังคมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างยั่งยืน ยุทธศาสตร์ความเข้มแข็งภาคเกษตร ความมั่นคงของอาหารและพลังงาน ยุทธศาสตร์การปรับโครงสร้างเศรษฐกิจสู่การเติบโตอย่างมีคุณภาพและยั่งยืน ยุทธศาสตร์การสร้างการเชื่อมโยงกับประเทศในภูมิภาคเพื่อความมั่นคงทางเศรษฐกิจและสังคม และยุทธศาสตร์การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน

ปี 2556 เป็นปีที่สองของการพัฒนาประเทศตามแนวทางของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 11 สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ จึงได้จัดทำรายงานการติดตามประเมินผลการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ 2 ปีของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 11 ขึ้น ประกอบด้วย การติดตามประเมินผลการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง การประเมินผลกระทบการพัฒนาด้วยดัชนีความอยู่เย็นเป็นสุขร่วมกันในสังคมไทย และผลการพัฒนาตามยุทธศาสตร์ของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 11

2 ผลการพัฒนาประเทศในช่วง 2 ปีของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 11

2.1 การติดตามประเมินผลการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในช่วง 2 ปีของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 11

การสร้างความรู้ความเข้าใจอย่างกว้างขวางในเรื่องปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงตั้งแต่ปี 2540 ทำให้การประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นไปอย่างกว้างขวาง โดยในช่วง 2 ปีของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 11 มีผลการประยุกต์ใช้ในภาพรวมและในแต่ละภาคการพัฒนาดังนี้

2.1.1 ภาพรวมการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ประชาชนเกือบทั้งหมดรู้จักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น แต่ส่วนใหญ่ยังมีความเข้าใจในระดับปานกลาง และมีการนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ โดยได้รับการฝึกอบรม ศึกษาดูงาน หรือเรียนรู้เกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 1-5 ครั้ง จากภาคราชการมากที่สุด ขณะที่ผู้ที่ไม่เคยได้รับการอบรมหรือศึกษาดูงานเลยในปี 2556 มีสัดส่วนสูงเป็นอันดับ 2 เช่นเดียวกับในปี 2555 ผู้ที่ประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจ

พอเพียงเห็นว่า การยกตัวอย่างให้เห็นเป็นรูปธรรมว่า นำไปใช้ในชีวิตจริงได้อย่างไร เป็นการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ที่ได้ผลมากที่สุด ทั้งนี้ ประชาชนส่วนใหญ่ประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงจนถึงปัจจุบัน โดยประยุกต์ใช้เป็นประจำจนเป็นวิถีชีวิต ในปี 2556 มีการประยุกต์ใช้กับวิธีปฏิบัติในการทำงานมากที่สุด โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อดำเนินชีวิตตามหลักคุณธรรม จริยธรรม และเมื่อประยุกต์ใช้แล้ว ส่วนใหญ่ได้ผลบรรลุตามวัตถุประสงค์หลักที่ตั้งไว้ในระดับปานกลาง ซึ่งปัญหา/อุปสรรคของการประยุกต์ใช้เศรษฐกิจพอเพียงของประชาชนโดยรวม ได้แก่ เรื่องทัศนคติ ค่านิยมของคนในองค์กรหรือคนรอบข้างที่ไม่เห็นด้วยกับการประยุกต์ใช้ และปัจจัยแห่งความสำเร็จที่สำคัญที่สุดของการประยุกต์ใช้เศรษฐกิจพอเพียง ได้แก่ ผู้ประยุกต์ใช้มีความตั้งใจจริง มีคุณธรรม จริยธรรม สำหรับผู้ที่ไม่ประยุกต์ใช้หรือประยุกต์ใช้แล้วเลิก อยู่ในภาคการศึกษามากที่สุด สาเหตุสำคัญของการไม่ประยุกต์ใช้ ได้แก่ การไม่รู้วิธีการนำไปประยุกต์ใช้ ขณะที่สาเหตุสำคัญของการประยุกต์ใช้แล้วเลิก ได้แก่ การขาดความรู้ในการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นเมื่อประยุกต์ใช้

2.1.2 การประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของภาคการ พัฒนา เมื่อเปรียบเทียบระหว่างภาคการ พัฒนาแล้ว ภาคประชาสังคมมีส่วนรู้ความเข้าใจในหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในระดับมากกว่าทุกภาค ซึ่งภาคอื่นๆ ส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง และภาคประชาสังคมยังมีการประยุกต์ใช้เป็นวิถีชีวิตในสัดส่วนสูงที่สุด รวมทั้งมีการอบรม/ดูงานมากที่สุด โดยมีสัดส่วนผู้ไม่เคยศึกษาดูงานต่ำที่สุด และมีสัดส่วนผู้เคยอบรม/ดูงานมากกว่า 20 ครั้งสูงที่สุด ขณะที่ภาคการศึกษามีสัดส่วนผู้ไม่ประยุกต์ใช้สูงที่สุด แต่ผู้ที่ประยุกต์ใช้กลับบรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ในระดับมากเป็นสัดส่วนที่สูงกว่าภาครัฐและภาคเอกชน และเท่ากับภาคประชาสังคม ภาคส่วนใหญ่มีการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นประจำจนเป็นวิถีชีวิต ยกเว้นภาคเอกชนที่มีการประยุกต์ใช้บ่อยแต่ไม่สม่ำเสมอสูงที่สุด ซึ่งผลที่เกิดขึ้นจากการประยุกต์ใช้ส่วนใหญ่มีความยั่งยืนในทุกภาค ทั้งนี้ ทุกภาคส่วนใหญ่มีการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงจนถึงปัจจุบัน และได้รับการอบรมหรือศึกษาดูงาน 1-5 ครั้ง และเห็นว่า วิธีการประชาสัมพันธ์เพื่อส่งเสริมการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่ได้ผลมากที่สุดได้แก่ การยกตัวอย่างให้เห็นเป็นรูปธรรมว่านำไปใช้ในชีวิตจริงอย่างไร

2.1.3 ข้อเสนอแนะ ควรให้ความสำคัญกับการเผยแพร่ตัวอย่างการประยุกต์ใช้ที่ประสบความสำเร็จ เน้นการส่งเสริมความรู้ความเข้าใจในหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในกลุ่มผู้นำองค์กร ส่งเสริมการศึกษาดูงานด้านปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงให้มากขึ้น สนับสนุนการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในภาคการศึกษาทุกระดับ และให้ความรู้เรื่องการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่หลากหลายและสามารถเข้าถึงคนทุกกลุ่ม

2.2 ความอยู่เย็นเป็นสุขร่วมกันในสังคมไทย

2.2.1 สังคมไทยมีความอยู่เย็นเป็นสุขร่วมกันในระดับปานกลาง ในระยะ 2 ปีแรกของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 11 ค่าดัชนีความอยู่เย็นเป็นสุขร่วมกันของสังคมไทยเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 71.68 ในปี 2555 เป็นร้อยละ 72.15 ในปี 2556 ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง โดยปัจจัยเกื้อหนุนที่ส่งผลให้ความอยู่เย็นเป็นสุขร่วมกันในสังคมไทยเพิ่มขึ้น คือชุมชนมีความเข้มแข็ง ขณะที่ปัจจัยบั่นทอนที่ส่งผลกระทบต่อความอยู่เย็นเป็นสุขในสังคมไทย คือ สภาพแวดล้อมและระบบนิเวศสมดุล และปัจจัยที่ค่อนข้างทรงตัว คือการมีสุขภาวะครอบครัวอบอุ่น เศรษฐกิจมีความเข้มแข็งและเป็นธรรม ขณะที่สังคมประชาธิปไตยที่มีธรรมาภิบาลยังอยู่ในระดับที่ต้องเร่งแก้ไข

2.2.2 ชุมชนเข้มแข็งปรับตัวขึ้นมายู่ในระดับดี ขณะที่การมีสุขภาวะของคนไทยปรับตัวเพิ่มขึ้นเล็กน้อย โดยชุมชนมีความเข้มแข็งเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องจากร้อยละ 81.00 ในปี 2555 เป็นร้อยละ 86.35 ในปี 2556 เนื่องจากชุมชนมีการรวมกลุ่มเพื่อช่วยเหลือกันและเชื่อมโยงเป็นเครือข่าย มีการเรียนรู้ครัวเรือนมีคนในครัวเรือนเป็นสมาชิกองค์กรชุมชนที่จัดสวัสดิการเพิ่มขึ้นจาก 106.6 พันครัวเรือน ในปี 2555 เป็น 111.4 พันครัวเรือนในปี 2556 และคนในชุมชนสามารถเข้าถึงแหล่งทุนได้ร้อยละ 52.90 ของครัวเรือนทั้งหมด ขณะที่ดัชนีการมีสุขภาวะค่อนข้างทรงตัวอยู่ในระดับปานกลาง ปรับตัวเพิ่มจากร้อยละ 71.52 ในปี 2555 เป็นร้อยละ 71.76 ในปี 2556 คนไทยเกือบร้อยละ 100 ได้รับหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า แต่ยังคงเจ็บป่วยด้วยโรคที่ป้องกันได้ อันเนื่องมาจากพฤติกรรมกรรมการดำรงชีวิต สุขภาพจิตของคนไทยดีขึ้น อัตราการฆ่าตัวตายสำเร็จของคนไทยลดลง เด็กและเยาวชนเกือบร้อยละ 50 มีความสามารถในระดับ “คิดเป็น ทำเป็น” สามารถอ่าน เขียน คิด วิเคราะห์ และคำนวณเพื่อปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้ อย่างไรก็ตาม คุณภาพการศึกษายังเป็นปัญหาที่ต้องเร่งแก้ไข

2.2.3 สภาพแวดล้อมและระบบนิเวศสมดุล เศรษฐกิจมีความเข้มแข็งและเป็นธรรม และครอบครัวมีความอบอุ่นลดลง ขณะที่สังคมประชาธิปไตยที่มีธรรมาภิบาลอยู่ในระดับที่ต้องเร่งแก้ไข โดยสภาพแวดล้อมและระบบนิเวศสมดุลปรับลดลงจากร้อยละ 68.46 ในปี 2555 เป็นร้อยละ 64.89 ในปี 2556 เป็นผลจากระบบนิเวศที่ลดความอุดมสมบูรณ์ลง คุณภาพสิ่งแวดล้อมเสื่อมโทรม ปริมาณขยะมูลฝอยยังเพิ่มสูงขึ้น และความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินลดลง โดยเฉพาะคดียาเสพติดที่มีแนวโน้มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง เศรษฐกิจมีความเข้มแข็งและเป็นธรรมลดลงจากร้อยละ 79.46 ในปี 2555 เป็นร้อยละ 78.73 ในปี 2556 เนื่องจากเศรษฐกิจไทยมีความเข้มแข็งลดลง และยังต้องพึ่งพาการส่งออก การขยายตัวทางเศรษฐกิจชะลอตัวอยู่ที่ร้อยละ 2.90 ในปี 2556 หนี้สาธารณะเพิ่มขึ้น ขณะที่ตลาดแรงงานอยู่ในภาวะการจ้างงานเต็มที่ และคนไทยมีหลักประกันและสวัสดิการในการทำงานเพิ่มขึ้น นอกจากนี้ ครอบครัวมีความอบอุ่นและมีความสุขลดลง เนื่องจากสมาชิกในครอบครัวตระหนักถึงบทบาทของตนน้อยลง อัตราการเด็กและเยาวชนที่ถูกจับกุมและดำเนินคดีโดยสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนเพิ่มขึ้นจาก 3.55 คดีต่อเด็กและเยาวชนพันคน ในปี 2555 เป็น 4.39 ในปี 2556 ขณะที่ สังคมประชาธิปไตยที่มีธรรมาภิบาลเพิ่มขึ้นเล็กน้อยจากร้อยละ 55.56 ในปี 2555 เป็นร้อยละ 57.23 ในปี 2556 ความไม่มีเสถียรภาพทางการเมืองส่งผลต่อความสมานฉันท์ในสังคมไทย และสถานการณ์ความรุนแรงในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ยังคงเป็นปัญหาที่ต้องเร่งแก้ไข นอกจากนี้ ปัญหาการทุจริตและประพฤติมิชอบมีแนวโน้มรุนแรงมากขึ้น

2.3 การบรรลุเป้าหมายของการพัฒนา

2.3.1 การสร้างความเป็นธรรมในสังคม

1) **การกระจายรายได้ในภาพรวมดีขึ้นเล็กน้อย** ค่าสัมประสิทธิ์ความไม่เสมอภาคด้านรายได้ (Gini coefficient) ลดลงจาก 0.496 ในปี 2550 เป็น 0.478 ในปี 2556 และสัดส่วนของมูลค่าผลผลิตวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศแนวโน้มปรับตัวเพิ่มขึ้นเล็กน้อยจากร้อยละ 37.0 ในปี 2555 เป็นร้อยละ 37.4 ในปี 2556 อย่างไรก็ตามค่าสัมประสิทธิ์ความไม่เสมอภาคด้านรายได้นับจากปี 2550-2556 สะท้อนว่าผลประโยชน์ส่วนใหญ่จากการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจยังคงอยู่กับกลุ่มคน 20% ที่รวยที่สุดมากกว่าร้อยละ 50 ในขณะที่กลุ่มคน 20% ที่จนที่สุดเป็นเจ้าของรายได้ลดลงจากร้อยละ 4.24 ในปี 2550 คงเหลือร้อยละ 4.16 ในปี 2556 โดยในปี 2556 ความแตกต่างของรายได้ของทั้งสองกลุ่มห่างกันถึง 12.64 เท่า

2) **การคุ้มครองทางสังคมมีความครอบคลุมอย่างทั่วถึง** ประชากรที่สามารถเข้าถึงการคุ้มครองทางสังคมที่มีคุณภาพ ครอบคลุมหลักประกันสุขภาพคิดเป็นร้อยละ 99.87 โดยมีหน่วยบริการสุขภาพที่จะเป็นผู้ให้บริการสุขภาพกับประชาชนผู้มีสิทธิภายใต้ระบบหลักประกันสุขภาพรวม 13,551 แห่ง ซึ่งได้รับการพัฒนามาตรฐานการ HA เพิ่มขึ้นเรื่อยๆ เป็นร้อยละ 94.43 และมีแรงงานนอกระบบประกันสังคมที่เข้าถึงระบบสวัสดิการสังคมของกำลังแรงงานทั้งหมดเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 4.01 ในปี 2556 อย่างไรก็ตาม อัตราการมีส่วนร่วมในกำลังแรงงานของผู้สูงอายุลดลงจากร้อยละ 38.47 เหลือร้อยละ 37.92 และอัตราการมีส่วนร่วมในกำลังแรงงานของสตรีลดลงจากร้อยละ 64.31 เหลือร้อยละ 63.2 นอกจากนี้ผู้หญิงในระดับบริหารหรือในระดับการตัดสินใจยังคงมีอยู่จำนวนน้อย โดยเฉพาะโอกาสที่ผู้หญิงจะเข้าไปมีบทบาทในการตัดสินใจภาคการเมืองระดับท้องถิ่นอยู่ระหว่างร้อยละ 4.17 - 6.43

3) **ความเข้มแข็งของชุมชนยังคงเป็นปัจจัยสำคัญในการสร้างภูมิคุ้มกันและเสริมสร้างคุณภาพชีวิตของประชาชน** ชุมชนมีความเข้มแข็งเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องจากร้อยละ 81.00 ในปี 2555 เป็นร้อยละ 86.35 ในปี 2556 มีการดำเนินการจัดสวัสดิการพื้นฐานในการดูแล ช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกันภายในชุมชนตั้งแต่เกิดจนตาย การพึ่งพาตนเองทางเศรษฐกิจโดยการจัดตั้งกองทุนต่างๆ ในระดับชุมชน โดยได้รับการสนับสนุนทุนส่วนหนึ่งจากภาครัฐ เพื่อพัฒนาความอยู่ดีกินดีของคนในชุมชน รวมทั้งสามารถจัดการปัญหา และวางแผนการพัฒนาด้วยตนเองผ่านสภาองค์กรชุมชนที่เป็นเวทีกลางในการจัดทำแผนพัฒนาชุมชนท้องถิ่นที่สอดคล้องกับบริบทของพื้นที่และสอดคล้องกับยุทธศาสตร์การพัฒนาในระดับจังหวัด

4) **การทุจริตคอร์รัปชันยังคงเป็นปัญหาสำคัญของประเทศไทยอย่างต่อเนื่อง** คะแนนภาพลักษณ์การคอร์รัปชันของไทยลดลงจาก 37 คะแนนจากคะแนนเต็ม 100 ในปี 2555 เหลือ 35 คะแนนในปี 2556 เมื่อเทียบกับอันดับทั่วโลกแล้วประเทศไทยอยู่ในอันดับที่ 102 จาก 177 ประเทศทั่วโลก ที่เข้ารับการจัดอันดับ ในขณะที่ปัญหาความไม่สงบ และการก่อการร้ายในจังหวัดชายแดนภาคใต้ อาชญากรรม ความขัดแย้ง และการชุมนุมทางการเมืองที่มีความรุนแรง รวมทั้งการละเมิดสิทธิมนุษยชนเป็นปัญหาสำคัญที่ส่งผลให้ความสงบสุขในประเทศลดลง โดยในปี 2556 ดัชนีสันติภาพโลกของประเทศไทยมีคะแนน 2.378 เพิ่มขึ้นเล็กน้อยจาก 2.303 ในปี 2555 ส่งผลให้อันดับของประเทศปรับลดลงจาก อันดับที่ 126 เป็น อันดับที่ 130 จาก 162 ประเทศทั่วโลก

2.4.2 การพัฒนาคนสู่สังคมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างยั่งยืน

1) **คนไทยมีอัตราการเจริญพันธุ์รวมอยู่ในกรอบเป้าหมายของแผนฯ** อัตราการเจริญพันธุ์รวมของประชากรไทยในระยะ 2 ปี ของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 11 อยู่ที่ระดับ 1.62 ใกล้เคียงกับเป้าหมายที่กำหนดไว้ไม่ต่ำกว่า 1.6 และเด็กไทยมีระดับค่าเฉลี่ยเซาว์ปัญญาเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 91.4 ในปี 2551 - 2552 เป็นร้อยละ 98.59 ในปี 2554 ผ่านเกณฑ์ที่องค์การอนามัยโลกกำหนดไว้ระหว่างร้อยละ 90 - 110 และมีแนวโน้มจะสามารถบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ที่ระดับร้อยละ 100 ในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 11

2) **จำนวนปีการศึกษาเฉลี่ย การพัฒนาบุคลากรทางด้านการวิจัยและพัฒนา และคุณภาพแรงงานมีสัดส่วนต่ำกว่าเป้าหมาย** คนไทยมีการศึกษาเฉลี่ย 8.0 ปี ต่ำกว่าเป้าหมายที่กำหนดไว้ให้จำนวนปีการศึกษาเฉลี่ยของคนไทยเพิ่มขึ้นเป็น 12 ปี บุคลากรทางด้านการวิจัยและพัฒนาลดลงจาก 9.01 คน ในปี 2552 เหลือ 8.0 คน ในปี 2554 ต่ำกว่าเป้าหมายที่กำหนดไว้ 15 คน และผลิตภาพแรงงานไทยมีแนวโน้มลดลงจากร้อยละ 5.22 ในปี 2555 เหลือร้อยละ 2.98 ในปี 2556 ต่ำกว่าเป้าหมายที่กำหนดไว้ร้อยละ 3.0 ต่อปี

3) สุขภาพของคนไทยในภาพรวมดีขึ้น พิจารณาจากอัตราการเจ็บป่วยด้วยโรคไม่ติดต่อเรื้อรังและพฤติกรรมเสี่ยงด้านสุขภาพของคนไทย โดยอัตราเพิ่มของการเจ็บป่วยด้วยโรคหัวใจ เบาหวาน หลอดเลือดสมอง ความดันโลหิตสูง และมะเร็ง มีแนวโน้มลดลง คนไทยใส่ใจสุขภาพมากขึ้น พฤติกรรมเสี่ยงด้านสุขภาพของคนไทยลดลงเล็กน้อยโดยอัตราการสูบบุหรี่ของประชากรที่มีอายุ 15 ปีขึ้นไป มีสัดส่วนลดลงจากร้อยละ 21.36 ในปี 2554 เหลือร้อยละ 19.94 ในปี 2556 ขณะที่ อัตราการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เพิ่มขึ้นจากร้อยละ 31.5 ในปี 2554 เป็นร้อยละ 32.22 ในปี 2556 เป็นที่น่าสังเกตว่า สัดส่วนเยาวชนอายุ 17 ปีขึ้นไปมีแนวโน้มในการใช้ถุงยางอนามัยเมื่อมีเพศสัมพันธ์ครั้งแรกเพิ่มขึ้น

4) บทบาทของสถาบันทางสังคมในการบ่มเพาะและหล่อหลอมคนไทยให้เป็นคนดี มีคุณธรรมจริยธรรมมีการเปลี่ยนแปลงไม่มากนัก พิจารณาจากเหตุการณ์ความรุนแรงในครอบครัว ในคดีตาม พ.ร.บ.คุ้มครองผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว พ.ศ. 2550 ที่ผ่านการพิจารณาคดีของศาลเยาวชนและครอบครัวมีจำนวนลดลงจาก 899 คดี ในปี 2555 เหลือ 854 คดี ในปี 2556 แต่ดัชนีครอบครัวอบอุ่นที่มีแนวโน้มลดลงจากร้อยละ 68.31 ในปี 2555 เป็นร้อยละ 66.28 ในปี 2556

2.4.3 ความเข้มแข็งภาคเกษตร ความมั่นคงของอาหารและพลังงาน

1) สัดส่วนมูลค่าสินค้าเกษตรและอุตสาหกรรมเกษตรร้อยละ 11.2 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศต่ำกว่าเป้าหมายร้อยละ 16.0 ขณะที่การผลิตสินค้าเกษตรมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น โดยเฉพาะพืชเศรษฐกิจ อาทิ ยางพารา มันสำปะหลัง อย่างไรก็ตาม ต้นทุนการผลิตมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น ส่งผลกระทบต่อความสามารถในการแข่งขันในตลาดโลก ด้านความมั่นคงด้านรายได้ของเกษตรกรยังมีปัญหา

2) สัดส่วนรายได้เงินสดสุทธิทางการเกษตรต่อรายได้เงินสดสุทธิของครัวเรือนเกษตรยังคงลดลงจากร้อยละ 36.56 ในปี 2555 เหลือร้อยละ 36.23 ในปี 2556 และมีรายได้จากภาคเกษตรคิดเป็นสัดส่วนน้อยกว่าร้อยละ 50 ของรายได้ทั้งหมด ซึ่งมีความเสี่ยงต่อความมั่นคงของครัวเรือนในภาคการเกษตร เนื่องจากต้นทุนการผลิตทางการเกษตรเพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง

3) การผลิตพลังงานทดแทนมีปริมาณเพิ่มขึ้น ได้แก่ เอทานอล ผลิตได้เพิ่มขึ้นจาก 1.34 ล้านลิตร/วัน ในปี 2555 เป็น 2.50 ล้านลิตร/วัน ในปี 2556 และไบโอดีเซล ผลิตเพิ่มขึ้น 2.40 ล้านลิตร/วัน ในปี 2555 เป็น 2.67 ล้านลิตร/วัน ในปี 2556 เป็นรวมทั้งมีการผลิตพลังงานไฟฟ้าจากชีวมวล ก๊าซชีวภาพ ของเสียจากครัวเรือน วัสดุเหลือใช้จากภาคเกษตร เพิ่มจาก 2,196 เมกะวัตต์ ในปี 2555 เป็น 2,633 เมกะวัตต์ ในปี 2556 แสดงถึงแนวโน้มการพัฒนาพลังงานทดแทนอย่างต่อเนื่อง ขณะที่ปริมาณการใช้พลังงานความร้อน (แสงอาทิตย์ ชีวมวล และขยะ) มีการผลิตลดลงจาก 5,718 พันตันเทียบเท่าน้ำมันดิบ/ปี ในปี 2555 เป็น 5,279 พันตันเทียบเท่าน้ำมันดิบ/ปีในปี 2556

2.4.4 การปรับโครงสร้างเศรษฐกิจสู่การเติบโตอย่างมีคุณภาพและยั่งยืน

1) เสถียรภาพเศรษฐกิจอยู่ในเกณฑ์ดี ขณะที่ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศชะลอตัวลงจากร้อยละ 6.4 ในปี 2555 เป็นร้อยละ 2.9 ในปี 2556 เป็นผลจากการชะลอตัวของอุปสงค์ภายในประเทศ การลงทุนภาคเอกชนและการส่งออกหดตัว อัตราเงินเฟ้อร้อยละ 2.18 อยู่ในกรอบเป้าหมายไม่เกินร้อยละ 3.5 ผลิตภาพการผลิตรวมลดลงเป็นร้อยละ 0.37 ต่ำกว่าเป้าหมายที่กำหนดให้เพิ่มขึ้นไม่ต่ำกว่าร้อยละ 3 ต่อปี สัดส่วนผลิตภัณฑ์มวลรวมสาขาเกษตรและอุตสาหกรรมเกษตรร้อยละ 11.2 ต่ำกว่าเป้าหมายที่กำหนดให้ไม่ต่ำกว่าร้อยละ 16.0

2) ความสามารถในการแข่งขันทางเศรษฐกิจอยู่ที่อันดับ 27 ขณะที่ความสามารถในการประกอบธุรกิจอยู่ในอันดับที่ 18 ในปี 2556 สำหรับค่าใช้จ่ายและการลงทุนเพื่อการวิจัยและพัฒนาเป็นเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 0.37 ต่ำกว่าเป้าหมายที่ให้ไม่น้อยกว่าร้อยละ 1 ในปี 2559 ส่วนการลงทุนวิจัยและพัฒนาของภาคเอกชนต่อภาครัฐเท่ากับ 51:49 ต่ำกว่าเป้าหมายที่ให้เพิ่มขึ้นเป็น 70:30 อย่างไรก็ตาม นับเป็นครั้งแรกที่ภาคเอกชนมีการลงทุนเพื่อการวิจัยและพัฒนาสูงกว่าภาครัฐ

3) สัดส่วนต้นทุนโลจิสติกส์ลดลงอย่างต่อเนื่องเป็นร้อยละ 14.0 เป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนดให้ต่ำกว่าร้อยละ 15 แต่การเพิ่มสัดส่วนการขนส่งทางรางยังต่ำกว่าเป้าหมายร้อยละ 5.0 เมื่อสิ้นสุดแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 11 ในส่วนของประสิทธิภาพการใช้พลังงานอยู่ที่ 14.93 พันตันเทียบเท่าน้ำมันดิบ/พันล้านบาท ยังไม่บรรลุเป้าหมายที่กำหนดให้ลดความเข้มการใช้พลังงานลงร้อยละ 2.0 สัดส่วนการใช้พลังงานทดแทนต่อปริมาณการใช้พลังงานขั้นสุดท้ายอยู่ที่ร้อยละ 10.9 สัดส่วนมูลค่าการนำเข้าพลังงานต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศลดลงจากร้อยละ 12.7 เป็นร้อยละ 11.6 ยังไม่เป็นไปตามเป้าหมายที่ให้ลดลงไม่น้อยกว่าร้อยละ 3.0

2.4.5 การสร้างความเชื่อมโยงกับประเทศในภูมิภาคเพื่อความมั่นคงทางเศรษฐกิจและสังคม

1) ดัชนีความสามารถการอำนวยความสะดวกทางการค้า (Enabling Trade Index: ETI) จากการจัดอันดับของสถาบัน The World Economic Forum พบว่า ดัชนีความสามารถการอำนวยความสะดวกทางการค้าของประเทศไทยในปี 2556 ไม่แตกต่างจากปี 2555 คือ ได้คะแนนรวม 4.2 คะแนน และอยู่ในอันดับที่ 57 แต่เนื่องจากมีจำนวนประเทศที่เข้าร่วมการจัดอันดับเพิ่มขึ้นจาก 132 ประเทศ เป็น 138 ประเทศ จึงถือได้ว่าความสามารถในการอำนวยความสะดวกทางการค้าของประเทศดีขึ้นกว่าเดิมเล็กน้อย อันดับความยาก-ง่ายในการประกอบธุรกิจในภาพรวมลดลง จากอันดับที่ 17 ในปี 2555 มาอยู่ในอันดับที่ 18 ในปี 2556 จากจำนวนทั้งหมด 185 ประเทศ แต่ยังถือว่าอยู่ในเกณฑ์ที่ดี เนื่องจากมีประเทศที่เข้าร่วมการจัดอันดับเพิ่มขึ้น 2 ประเทศ (จาก 183 ประเทศในปี 2555) สัดส่วนการใช้สิทธิประโยชน์จากความตกลงทางการค้าเสรีต่อมูลค่าส่งออกรวมดีขึ้น จากร้อยละ 47.32 ในปี 2555 เป็น 57.91 ในปี 2556 โดยการใช้สิทธิประโยชน์จากเขตการค้าเสรี (Free Trade Area : FTA) ในปี 2556 ที่ผ่านมา ภาคส่งออกไทยได้รับประโยชน์ด้านภาษีจาก FTA รวมมูลค่าภาษีที่ประหยัดได้ถึง 135,855 ล้านบาท ซึ่งเพิ่มขึ้นจากปีที่แล้ว 25,013 ล้านบาท

2) ต้นทุนการประกอบธุรกิจมีแนวโน้มลดลง โดยปี 2556 จากการประมาณการเบื้องต้นพบว่า สัดส่วนต้นทุนค่าขนส่งสินค้าต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศเท่ากับร้อยละ 7.4 ซึ่งมีสัดส่วนเท่ากับในปี 2555 ขณะที่สัดส่วนต้นทุนการเก็บรักษาสินค้าคงคลังเท่ากับร้อยละ 5.3 ซึ่งลดลงจากร้อยละ 5.7 ในปี 2555 สำหรับอัตราการเติบโตของมูลค่าการค้าชายแดนระหว่างไทยกับประเทศเพื่อนบ้านในอนุภูมิภาค (มาเลเซีย เมียนมาร์ สปป.ลาว และกัมพูชา) ในปีงบประมาณ 2556 ชะลอตัวลงเล็กน้อย คือจากร้อยละ 2.23 ในปี 2555 เป็นร้อยละ 1.51 ในปี 2556 ซึ่งต่ำกว่าเป้าหมายที่กำหนดไว้ คือ 15.0 ต่อปี

2.4.6 การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน

1) พื้นที่ป่าอนุรักษ์บรรลุเป้าหมาย ขณะที่ป่าไม้ยังคงถูกทำลายส่งผลให้ระบบนิเวศเสียสมดุล สัดส่วนพื้นที่อนุรักษ์ต่อพื้นที่ประเทศในปี 2555 มีร้อยละ 20.40 เพิ่มขึ้นสูงกว่าเป้าหมายของแผนฯ ที่กำหนดให้พื้นที่อนุรักษ์ต่อพื้นที่ประเทศไม่น้อยกว่าร้อยละ 19 ขณะที่พื้นที่ป่าไม้มีสัดส่วนลดลง

เหลือร้อยละ 31.57 ของพื้นที่ประเทศ ส่วนการเพิ่มพื้นที่ป่าชายเลนสามารถดำเนินการได้ 8,602 ไร่ สูงกว่าเป้าหมายที่กำหนดให้เพิ่มพื้นที่ป่าชายเลนไม่น้อยกว่าปีละ 5,000 ไร่

2) **ทรัพยากรน้ำยังมีปัญหาขาดแคลนและการบูรณาการในการจัดการยังไม่เพียงพอ** ปริมาณน้ำที่สามารถเก็บกักและใช้งานได้ต่อจำนวนประชากรมีแนวโน้มลดลง ในปี 2556 มีปริมาณ 1,143 ลูกบาศก์เมตรต่อคน สัดส่วนจำนวนหมู่บ้านที่ขาดแคลนน้ำต่อจำนวนหมู่บ้านทั้งประเทศเพิ่มสูงขึ้นเป็นร้อยละ 7.19 จากที่เคยมีแนวโน้มลดลงในช่วงปี 2550 – 2554 เนื่องจากภาวะฝนทิ้งช่วง และการสูญเสียพื้นที่ป่าต้นน้ำอย่างต่อเนื่อง การดำเนินการขยายพื้นที่ชลประทานให้ครอบคลุมพื้นที่ต่างๆ มากขึ้น สามารถเพิ่มพื้นที่ชลประทานได้ 481,405 ไร่ สูงกว่าเป้าหมายที่กำหนดให้เพิ่มพื้นที่ชลประทานเฉลี่ยปีละ 200,000 ไร่

3) **การลดมลพิษเพื่อสร้างคุณภาพสิ่งแวดล้อมที่ดียังดำเนินการได้น้อยเมื่อเทียบกับเป้าหมาย** คุณภาพน้ำในแหล่งน้ำหลักและแม่น้ำสายสำคัญที่อยู่ในเกณฑ์ตั้งแต่พอใช้ขึ้นไปมีร้อยละ 77 ต่ำกว่าเป้าหมายเล็กน้อย คุณภาพน้ำทะเลชายฝั่งที่อยู่ในเกณฑ์เสื่อมโทรมมากเพิ่มสูงขึ้นเป็นร้อยละ 13 เนื่องจากมีการตรวจพบปริมาณโลหะหนักเกินมาตรฐานในหลายพื้นที่ การกำจัดขยะชุมชนอย่างถูกหลักสุขาภิบาลลดลงเหลือร้อยละ 27 ขณะที่การนำขยะกลับมาใช้ใหม่มีแนวโน้มลดลงเหลือเพียงร้อยละ 19

4) **มีเครื่องมือและกลไกในการบริหารจัดการรองรับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศที่ครอบคลุมมากขึ้น** ได้มีการจัดทำระบบป้องกันและเตือนภัยธรณีวิทยาสิ่งแวดล้อมและธรณีพิบัติภัย จัดทำแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ แผนระดับกลุ่มจังหวัด แผนปฏิบัติการลดความเสี่ยงจากภัยพิบัติแห่งชาติในเชิงยุทธศาสตร์ พ.ศ. 2553 – 2562 จัดทำข้อมูลแผนที่แสดงพื้นที่เสี่ยงภัยต่างๆ ทั่วประเทศ พัฒนาเครือข่ายเฝ้าระวังในพื้นที่อย่างจริงจังและมีมาตรฐานตามหลักสากล รวมทั้งเสริมสร้างศักยภาพชุมชนร่วมกันจัดการภัยพิบัติ

5) **การปล่อยก๊าซเรือนกระจกต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศลดลงเล็กน้อย** จาก 43.50 ในปี 2555 เป็น 42.96 ในปี 2556 โดยพบว่าการผลิตไฟฟ้ามีการปล่อยก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์มากที่สุดถึง 99,155 พันตัน รองลงมาคือ ภาคการขนส่ง และภาคอุตสาหกรรมการผลิตร้อยละ 19.3 ปริมาณการปล่อยก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ที่ค่อนข้างมากมีสาเหตุมาจากสัดส่วนการใช้พลังงานทดแทนที่ค่อนข้างน้อย ประกอบกับการใช้พลังงานจากเชื้อเพลิงซากดึกดำบรรพ์เป็นแหล่งพลังงานหลักในการผลิตไฟฟ้า การขนส่งและอุตสาหกรรมการผลิตของประเทศ

3 ประเด็นการพัฒนาในระยะต่อไป

จากการติดตามผลการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมในช่วง 2 ปีของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 11 พบว่ามีความก้าวหน้าในหลายด้าน ขณะที่จะต้องเร่งดำเนินการในส่วนที่ยังไม่มีความก้าวหน้ามากนัก ทั้งนี้ประเด็นการพัฒนาที่ควรให้ความสำคัญในระยะต่อไป ได้แก่

3.1 **การลดช่องว่างของสัดส่วนการถือครองรายได้ระหว่างกลุ่มประชากรโดยจัดสรรทรัพยากรและสิทธิทางทรัพย์สินให้เกิดความเป็นธรรม และปรับโครงสร้างภาษีทั้งระบบ** มุ่งช่วยเหลือกลุ่มคนจนที่สุดด้วยการส่งเสริมการกระจายสิทธิการถือครองและใช้ประโยชน์ที่ดิน ปรับปรุงกฎหมาย และระเบียบเพื่อให้ประชาชนที่ยากจนและด้อยโอกาสเข้าถึงทรัพยากรอย่างทั่วถึง รวมทั้งปรับโครงสร้างภาษีโดยการจัดเก็บภาษีทางตรงมากขึ้น โดยเฉพาะภาษีที่จัดเก็บจากมูลค่าทรัพย์สินและฐานรายได้ที่ไม่ใช่ผลตอบแทนจากการทำงาน และเร่งรัดการพัฒนา และบังคับใช้กฎหมายภาษีสิ่งแวดล้อมให้สะท้อนต้นทุนที่แท้จริง

3.2 สนับสนุนการออมของประชาชน และการเชื่อมโยงระบบสวัสดิการชุมชนให้เป็นสวัสดิการหลัก รวมทั้งเร่งขยายระบบสวัสดิการสังคมแบบสมัครใจให้มีความครอบคลุมแรงงานนอกระบบให้มากขึ้น โดยพัฒนาระบบสวัสดิการชุมชนที่หลากหลาย และยกระดับกองทุนการออมระดับชุมชนยกระดับเป็นกองทุนสวัสดิการชุมชนที่สามารถดูแลคนในชุมชนตั้งแต่เกิดจนตาย เพื่อเป็นหลักประกันคุณภาพชีวิตให้แก่คนยากจน คนด้อยโอกาส และรองรับสังคมผู้สูงอายุ นำไปสู่การเชื่อมโยงกับงานพัฒนาระหว่างชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อให้ชุมชนมีระบบสวัสดิการภาคประชาชนที่เข้มแข็งสามารถจัดการและพึ่งตนเองในด้านต่างๆ รวมทั้งเร่งขยายระบบสวัสดิการสังคมแบบสมัครใจให้มีความครอบคลุมแรงงานนอกระบบให้มากขึ้น ด้วยเครื่องมือต่างๆ ที่เหมาะสม ตลอดจนการพัฒนาระบบฐานข้อมูลด้านการคุ้มครองทางสังคมให้มีความครบถ้วน ทันสมัย สามารถใช้เป็นพื้นฐานในการวิเคราะห์และกำหนดนโยบายหรือมาตรการเพื่อให้ความช่วยเหลือกลุ่มเป้าหมายได้อย่างครบถ้วน

3.3 ปฏิรูประบบราชการให้มีธรรมาภิบาลอย่างแท้จริง ควบคู่ไปกับการบูรณาการ และเสริมสมรรถนะขององค์กรอิสระ และองค์กรที่มีหน้าที่ในการตรวจสอบ รวมทั้งส่งเสริมให้เกิดวัฒนธรรมธรรมาภิบาลในสังคม ปรับกระบวนการวางแผนงาน แผนงบประมาณ การปฏิบัติงาน และการใช้จ่ายงบประมาณ รวมทั้งระบบการให้รางวัลและลงโทษของภาครัฐ ยึดหลักการบูรณาการในการทำงาน ควบคู่กับการเสริมสมรรถนะขององค์กรอิสระ องค์กรทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคมให้สามารถปฏิบัติภารกิจอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น สามารถเชื่อมโยงข้อมูล ประสานการดำเนินงานระหว่างหน่วยงานอย่างมีเอกภาพ รวมทั้งควรปลูกฝังความรู้ ความเข้าใจ การให้คุณค่าแก่หลักธรรมาภิบาล การป้องกันการทุจริตคอร์รัปชัน และทำหน้าที่ร่วมกันตรวจสอบการทุจริตคอร์รัปชันในสังคม

3.4 เร่งพัฒนาคุณภาพการศึกษาทุกระดับทุกประเภทการศึกษา ควบคู่กับการพัฒนา/ปลูกฝังเด็กและเยาวชนบนรากฐานของคุณธรรม มุ่งพัฒนาให้เด็กและเยาวชนส่วนใหญ่ของประเทศสามารถคิดเป็น ทำเป็น และมีความเข้มแข็งทางวิชาการ ควบคู่กับการปลูกฝังให้เด็กและเยาวชนมีคุณธรรม จริยธรรม วัฒนธรรม และค่านิยมที่ดีงาม เป็นคนที่สมบูรณ์ด้วยกาย วาจา และใจ โดยความร่วมมือของสถาบันครอบครัว ชุมชน สถาบันศาสนา สถาบันการศึกษา และสื่อมวลชน

3.5 เร่งผลิตและพัฒนากำลังคนให้มีสมรรถนะที่สูงขึ้น และสอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน โดยส่งเสริมและสนับสนุนความร่วมมือระหว่างสถานศึกษา สถาบันการฝึกอบรมและสถานประกอบการด้วยรูปแบบต่างๆ และเร่งผลักดันระบบคุณวุฒิวิชาชีพและจัดทำมาตรฐานอาชีพในสาขาต่างๆ พร้อมทั้งปรับทัศนคติให้สังคมเห็นความสำคัญและความจำเป็นของการศึกษาสายอาชีพ

3.6 ส่งเสริมอนามัยแม่และเด็ก เพื่อพัฒนาระดับสติปัญญาเด็กไทย โดยให้ความรู้เรื่องเพศสัมพันธ์ สอนทักษะชีวิตเรื่องเพศ วิถีคุมกำเนิดอย่างเหมาะสม แก้ปัญหาแม่วัยใส หรือการตั้งครรภ์ไม่พร้อม และให้ความรู้ด้านอนามัยเจริญพันธุ์ ด้านโภชนาการ การเลี้ยงดูบุตร ให้แก่คู่สมรสที่มีความพร้อมตั้งแต่ก่อนการตั้งครรภ์ เพื่อเตรียมความพร้อมให้เด็กที่จะเกิดมามีคุณภาพ และมีพัฒนาการที่สมวัย เป็นเสาหลักของประเทศต่อไป

3.7 มุ่งเน้นการสร้างส่งเสริมให้เกิดเกษตรกรรุ่นใหม่ และพัฒนาด้านความรู้ เพื่อเป็นกำลังสำคัญในการสร้างความเข้มแข็งให้แก่ภาคเกษตร และการพัฒนาเทคโนโลยีใหม่ๆ ที่เหมาะสมกับการผลิตภาคเกษตร ที่สอดคล้องกับปัญหาการขาดแคลนกำลังแรงงานภาคเกษตรในอนาคต

3.8 ส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรและอาหารที่ปลอดภัยต่อการบริโภคโดยเฉพาะอย่างยิ่งเกษตรอินทรีย์ให้มีพื้นที่มากขึ้น โดยการพัฒนาด้านองค์ความรู้และสร้างมาตรการจูงใจ และส่งเสริมช่องทางการจำหน่าย เพื่อเกษตรกรหันมาทำการเกษตรอินทรีย์ให้มากขึ้น

3.9 ขับเคลื่อนการปรับโครงสร้างเศรษฐกิจของไทยให้สามารถรองรับการเติบโตได้อย่างมีคุณภาพและยั่งยืนอย่างต่อเนื่อง เร่งปรับโครงสร้างภาคการผลิตและบริการ พัฒนาภาคเกษตรโดยพัฒนาฐานทรัพยากรธรรมชาติให้เข้มแข็งและยั่งยืน และส่งเสริมการปรับโครงสร้างอุตสาหกรรมให้มีคุณภาพและเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมและชุมชน สร้างกลไกเพื่อขยายตลาดส่งออกไปสู่ตลาดใหม่ที่มีศักยภาพ ปรับกฎหมาย ทุกระเบียบ เอื้อประโยชน์ต่อการลงทุนและการส่งออก

3.10 เร่งพัฒนาวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี วิจัย และนวัตกรรมอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะการลงทุนวิจัยและพัฒนาในภาคเอกชน ปรับปรุงและเพิ่มสิทธิประโยชน์และมาตรการจูงใจทั้งด้านการเงินและการคลัง ส่งเสริมการสร้างองค์ความรู้ ปรับระบบการทำงานในเชิงบูรณาการระหว่างผู้ผลิตงานวิจัยและผู้ใช้ประโยชน์ เร่งผลิตบุคลากรด้านวิทยาศาสตร์และนักวิจัยทั้งในเชิงปริมาณและคุณภาพ

3.11 เตรียมการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน โดยเร่งรัดให้เตรียมความพร้อมทั้งในเรื่องโครงสร้างพื้นฐาน การคมนาคม ช่องทางเข้า-ออกด่านศุลกากร คลังสินค้า ศูนย์กระจายสินค้า ที่จะต้องมีการเจรจาประเทศเพื่อนบ้าน รวมทั้งเร่งเจรจาทางด้านกฎกติกาทางการค้า แก้ไขกฎหมายต่างๆ ให้เอื้อต่อการค้าการลงทุนในกรอบของอาเซียน ควบคู่ไปกับการส่งเสริมประชาสัมพันธ์การให้ความรู้และการเข้าถึงข้อมูลเกี่ยวกับอาเซียน แก่ทุกภาคส่วนและทุกพื้นที่ เพื่อให้ประชาชนทุกระดับและทุกพื้นที่สามารถรับรู้และเตรียมพร้อมการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนได้โดยเร็ว

3.12 เร่งพัฒนาศักยภาพของภาคอุตสาหกรรมและธุรกิจของไทยให้ได้มาตรฐานและมีขีดความสามารถในการแข่งขันในตลาดอาเซียนและตลาดโลก เพื่อเสริมสร้างโอกาสทางเศรษฐกิจและเพิ่มระดับความสามารถในการแข่งขันของประเทศไทยในเวทีระหว่างประเทศ โดยเน้นบทบาทของสภาธุรกิจ และกรอบการหารือระหว่างภาครัฐและภาคเอกชนในพื้นที่ของกรอบความร่วมมือ โดยภาครัฐให้การสนับสนุนในการพัฒนาผู้ประกอบการไทยและผู้ประกอบการของประเทศเพื่อนบ้านในบริเวณพื้นที่การพัฒนา

3.13 เร่งดำเนินการลดและควบคุมมลพิษเพื่อสร้างสภาพแวดล้อมที่ดี ผลักดันการกำจัดขยะมูลฝอยให้เป็นวาระแห่งชาติ ลดการเกิดขยะมูลฝอยและของเสียอันตราย ณ แหล่งกำเนิด สนับสนุนการใช้ผลิตภัณฑ์ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ส่งเสริมให้มีการคัดแยกและนำขยะมูลฝอยและของเสียอันตรายมาใช้ประโยชน์ใหม่ให้มากที่สุด จัดระบบการเรียกคืนซากผลิตภัณฑ์และบรรจุภัณฑ์ตามหลักการขยายความรับผิดชอบของผู้ผลิต การบริหารจัดการขยะมูลฝอยของเสียอันตราย และมูลฝอยติดเชื้อ เน้นการดำเนินการระบบการจัดการแบบครบวงจรและระบบศูนย์รวมด้วยการรวมกลุ่มขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

3.14 พัฒนาระบบการอนุรักษ์และฟื้นฟูระบบนิเวศ อนุรักษ์และฟื้นฟูระบบนิเวศที่มีความเปราะบางต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศโดยเฉพาะพื้นที่เป้าหมายที่มีผลกระทบต่อการพัฒนาประเทศ อาทิ พื้นที่แนวปะการัง ป่าชายเลน พื้นที่ชุ่มน้ำ รวมถึงพื้นที่ที่ได้รับการขึ้นทะเบียนเป็นมรดกโลก พัฒนาเครื่องมือและกลไกในการอนุรักษ์ พื้นที่ฟู และลดผลกระทบจากสภาวะโลกร้อนต่อสิ่งมีชีวิต อาทิ การสำรวจทางไกล การตรวจวัดปริมาณคาร์บอน การสำรวจทางอากาศ ความรู้ทางสถิติ และการสร้างแบบจำลองเพื่อการคาดการณ์ในอนาคตอย่างสม่ำเสมอ

ส่ว น ที่ 1

ผลการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม
ของประเทศ 2 ปีของแผนพัฒนาฯ
ฉบับที่ 11

ส่วนที่ 1

บทที่ 1

ผลการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของ
ประเทศ 2 ปีของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 11

บทที่ 1

รายงานผลการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ 2 ปี ของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 11

1 บทนำ

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (พ.ศ.2555-2559) เป็นยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศระยะปานกลาง ที่กำหนดวิสัยทัศน์การพัฒนาประเทศมุ่งสู่ “สังคมอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข ด้วยความเสมอภาค เป็นธรรม และมีภูมิคุ้มกันต่อการเปลี่ยนแปลง” โดยยึดหลัก “ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” ในการพัฒนาอย่างมีบูรณาการที่ยึดคนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนา โดยมีวัตถุประสงค์และเป้าหมายในการสร้างความแข็งแกร่งของระบบและโครงสร้างต่างๆ ภายในประเทศให้สามารถพึ่งตนเองได้มากขึ้น และสร้างภูมิคุ้มกันที่ดีของประเทศตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและบริหารการพัฒนาประเทศให้อยู่บนหลักธรรมาภิบาลและประชาธิปไตย เพื่อนำมาซึ่งความอยู่เย็นเป็นสุขร่วมกันของสังคมไทยและความยั่งยืนของการพัฒนา โดยกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนา 6 ยุทธศาสตร์ ได้แก่ ยุทธศาสตร์การสร้างความเข้มแข็งภาคเกษตร ความมั่นคงของอาหารและพลังงาน ยุทธศาสตร์การปรับโครงสร้างเศรษฐกิจสู่การเติบโตอย่างมีคุณภาพและยั่งยืน ยุทธศาสตร์การสร้างความเชื่อมโยงกับประเทศในภูมิภาคเพื่อความมั่นคงทางเศรษฐกิจและสังคม และยุทธศาสตร์การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน

ในระยะ 2 ปีแรกของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 11 ประเทศไทยต้องเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงหลายประการ ซึ่งเป็นทั้งโอกาสและข้อจำกัดต่อการพัฒนา อาทิ การชะลอตัวของเศรษฐกิจโลก ภัยพิบัติทางธรรมชาติ และความไม่มีเสถียรภาพทางการเมือง ซึ่งได้ส่งผลต่อการพัฒนาประเทศในระยะ 2 ปีของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 11 ดังกล่าว สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ จึงได้จัดทำรายงานผลการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศในระยะ 2 ปี ของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 11 ขึ้น ประกอบด้วยการติดตามประเมินผลการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ความก้าวหน้าการขับเคลื่อนแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 11 สู่การปฏิบัติ การประเมินผลกระทบการพัฒนาด้วยดัชนีความอยู่เย็นเป็นสุขร่วมกันในสังคมไทย และผลการพัฒนาตามยุทธศาสตร์ของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 11 ดังนี้

2 การพัฒนาประเทศในระยะ 2 ปี ของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 11

2.1 การติดตามประเมินผลการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในระยะ 2 ปี ของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 11

การสร้างความรู้ความเข้าใจอย่างกว้างขวางในเรื่องปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงตั้งแต่ปี 2540 ทำให้มีการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอย่างกว้างขวาง โดยในช่วง 2 ปีแรกของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 11 มีการประยุกต์ใช้ในภาพรวมและในแต่ละภาคีการพัฒนา ดังนี้

2.1.1 การประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในระยะ 2 ปีแรกของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 11

1) ภาพรวมการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ประชาชนเกือบทั้งหมดรู้จักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น แต่ส่วนใหญ่ยังมีความเข้าใจในระดับปานกลาง และมีการนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ โดยได้รับการฝึกอบรม ศึกษาดูงาน หรือเรียนรู้เกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 1-5 ครั้ง จากภาคีการรณรงค์มากที่สุด ซึ่งผู้ที่ประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเห็นว่า การยกตัวอย่างให้เห็นเป็นรูปธรรมว่านำไปใช้ในชีวิตจริงได้อย่างไร เป็นการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ที่ได้ผลมากที่สุด ทั้งนี้ ประชาชนส่วนใหญ่มีการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงจนถึงปัจจุบัน โดยประยุกต์ใช้เป็นประจำจนเป็นวิถีชีวิต ในปี 2556 มีการประยุกต์ใช้กับวิถีปฏิบัติในการทำงานมากที่สุด มีวัตถุประสงค์เพื่อดำเนินชีวิตตามหลักคุณธรรม จริยธรรม และเมื่อประยุกต์ใช้แล้วส่วนใหญ่ได้ผลบรรลุตามวัตถุประสงค์หลักที่ตั้งไว้ในระดับปานกลาง ซึ่งปัญหา/อุปสรรคของการประยุกต์ใช้เศรษฐกิจพอเพียงของประชาชนโดยรวม ได้แก่ เรื่องทัศนคติ ค่านิยมของคนในองค์กรหรือคนรอบข้างที่ไม่เห็นด้วยกับการประยุกต์ใช้ และปัจจัยแห่งความสำเร็จที่สำคัญที่สุดของการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ได้แก่ ผู้ประยุกต์ใช้มีความตั้งใจจริง มีคุณธรรม จริยธรรม สำหรับผู้ที่ไม่ประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ส่วนใหญ่อายุ 60 ปีขึ้นไป มีการศึกษาระดับปริญญาโทขึ้นไป และอยู่ในภาคการศึกษามากที่สุด สาเหตุสำคัญที่ทำให้ประชาชนไม่ประยุกต์ใช้ ได้แก่ การไม่รู้วิธีการนำไปประยุกต์ใช้มากที่สุด ขณะที่ผู้ที่ประยุกต์ใช้แล้วเลิก ส่วนใหญ่อายุ 60 ปีขึ้นไป มีการศึกษาระดับปริญญาโท และอยู่ในภาคการศึกษามากที่สุดเช่นกัน สาเหตุที่ทำให้เลิกประยุกต์ใช้ที่สำคัญ ได้แก่ การขาดความรู้ในการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นเมื่อประยุกต์ใช้

2) การประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของภาคีการพัฒนา

2.1) ภาพรวม เมื่อเปรียบเทียบระหว่างภาคีการพัฒนาแล้ว ภาคประชาสังคมมีสัดส่วนความรู้ความเข้าใจในหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในระดับมากที่สุดสูงกว่าทุกภาคี ซึ่งภาคีอื่นๆ ส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง และภาคประชาสังคมยังมีการประยุกต์ใช้จนเป็นวิถีชีวิตในสัดส่วนสูงที่สุด รวมทั้งมีการอบรม/ดูงานมากที่สุด โดยมีสัดส่วนผู้ไม่เคยศึกษาดูงานต่ำที่สุด และมีสัดส่วนผู้เคยอบรม/ดูงานมากกว่า 20 ครั้งสูงที่สุด ขณะที่ภาคการศึกษามีสัดส่วนผู้ไม่ประยุกต์ใช้สูงที่สุด แต่ผู้ที่ประยุกต์ใช้กลับบรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ในระดับมากเป็นสัดส่วนที่สูงกว่าภาครัฐและภาคเอกชน และเท่ากับภาคประชาสังคม ภาคีส่วนใหญ่มีการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นประจำจนเป็นวิถีชีวิต ยกเว้นภาคเอกชนที่มีการประยุกต์ใช้บ่อยแต่ไม่สม่ำเสมอสูงที่สุด ซึ่งผลที่เกิดขึ้นจากการประยุกต์ใช้ส่วนใหญ่มีความยั่งยืนในทุกภาคี ทั้งนี้ ทุกภาคีส่วนใหญ่มีการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงจนถึงปัจจุบัน และได้รับการอบรมหรือ

ศึกษาดูงาน 1-5 ครั้ง และเห็นว่า วิธีการประชาสัมพันธ์เพื่อส่งเสริมการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่ได้ผลมากที่สุด ได้แก่ การยกตัวอย่างให้เห็นเป็นรูปธรรมว่านำไปใช้ในชีวิตจริงอย่างไร

2.2) ภาครัฐ ส่วนใหญ่เริ่มประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาตั้งแต่ง่อนช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 8 ขณะที่ในปี 2555 แต่ละภาคได้รับการอบรมหรือศึกษาดูงานจากภาครัฐมากที่สุด แต่ในปี 2556 พบว่า แม้ว่าในภาพรวมจะได้รับการอบรมหรือศึกษาดูงานจากภาครัฐมากที่สุด แต่มีเพียงภาครัฐเท่านั้นที่ได้รับการอบรมหรือศึกษาดูงานจากภาครัฐมากที่สุด สำหรับภาคเอกชนและภาคการศึกษา มีการเรียนรู้จากสื่อโทรทัศน์ วิทยุ หนังสือพิมพ์ และนิตยสารต่างๆ มากที่สุด และภาคประชาสังคมมีการฝึกอบรมและศึกษาดูงานด้วยตนเองมากที่สุด อย่างไรก็ตาม ภาครัฐยังคงดำเนินโครงการต่างๆ เพื่อสนับสนุนการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้ ความรู้ความเข้าใจของบุคลากร/องค์กร ภาครัฐเกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง ผู้ที่ประยุกต์ใช้จะใช้กับวิธีปฏิบัติในการทำงานมากที่สุด การประยุกต์ใช้มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อดำเนินชีวิตตามหลักคุณธรรม จริยธรรม และเมื่อประยุกต์ใช้แล้ว ส่วนใหญ่ได้ผลบรรลุตามวัตถุประสงค์หลักที่ตั้งไว้ในระดับปานกลาง และมีความยั่งยืนสำหรับปัญหา/อุปสรรคของการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ที่สำคัญที่สุด ได้แก่ เรื่องทัศนคติ ค่านิยมของคนในองค์กรหรือคนรอบข้างที่ไม่เห็นด้วยกับการประยุกต์ใช้ และปัจจัยที่ทำให้ประสบความสำเร็จที่สำคัญที่สุด ได้แก่ ผู้ประยุกต์ใช้มีความตั้งใจจริง มีคุณธรรม จริยธรรม

2.3) ภาคเอกชน บุคลากร/องค์กรภาคเอกชนส่วนใหญ่มีความรู้ ความเข้าใจในหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในระดับปานกลาง และส่วนใหญ่เป็นการเรียนรู้จากโทรทัศน์ วิทยุ หนังสือพิมพ์ และนิตยสารต่างๆ โดยประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในระดับน้อยแต่ไม่สม่ำเสมอ ซึ่งต่างจากภาคอื่นๆ ที่ส่วนใหญ่ประยุกต์ใช้ในระดับเป็นประจำจนเป็นวิถีชีวิต ภาคเอกชนประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงกับการจัดการชีวิตประจำวันมากที่สุด โดยมีวัตถุประสงค์ที่สำคัญเพื่อการสร้างความมั่นคงในชีวิต และเมื่อประยุกต์ใช้แล้ว ส่วนใหญ่ได้ผลบรรลุตามวัตถุประสงค์หลักที่ตั้งไว้ในระดับมาก และมีความยั่งยืน สำหรับปัญหาและอุปสรรคที่สำคัญที่สุดในการประยุกต์ใช้ ได้แก่ ทัศนคติ ค่านิยมของคนในองค์กร/คนรอบข้างที่ไม่เห็นด้วยกับการประยุกต์ใช้ และปัจจัยแห่งความสำเร็จที่สำคัญที่สุด ได้แก่ ผู้ประยุกต์ใช้มีความตั้งใจจริง มีคุณธรรม จริยธรรม และการมีความเข้าใจในหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอย่างแท้จริง

2.4) ภาคประชาสังคม ส่วนใหญ่มีความรู้ความเข้าใจในหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในระดับมาก ต่างจากภาคอื่นๆ ที่ส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง รวมทั้งมีการอบรม/ดูงานมากที่สุด และส่วนใหญ่ประยุกต์ใช้ในเรื่องวิธีปฏิบัติในการทำงาน โดยมีวัตถุประสงค์หลักเพื่อให้พึ่งตนเองได้มากขึ้นมากที่สุด และเมื่อประยุกต์ใช้แล้ว ส่วนใหญ่ได้ผลบรรลุตามวัตถุประสงค์หลักที่ตั้งไว้ในระดับมาก และมีความยั่งยืน สำหรับปัญหา/อุปสรรคที่สำคัญของการประยุกต์ใช้ ได้แก่ ทัศนคติ ค่านิยมของคนในองค์กร/คนรอบข้างที่ไม่เห็นด้วยกับการประยุกต์ใช้ ขณะที่ปัจจัยแห่งความสำเร็จที่สำคัญที่สุด ได้แก่ ผู้ประยุกต์ใช้มีความตั้งใจจริง มีคุณธรรม จริยธรรม

2.5) ภาคการศึกษา มีสัดส่วนผู้ไม่ประยุกต์ใช้สูงที่สุด แต่ผู้ที่ประยุกต์ใช้กลับบรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ในระดับมากเป็นสัดส่วนที่สูงกว่าภาครัฐและภาคเอกชน และผลที่เกิดขึ้นมีความยั่งยืน โดยภาคการศึกษาประยุกต์ใช้กับวิธีปฏิบัติในการทำงานและการอบรมมากที่สุด และมีวัตถุประสงค์หลักเพื่อดำเนินชีวิตตามหลักคุณธรรม จริยธรรม และเมื่อประยุกต์ใช้แล้ว ส่วนใหญ่ได้ผลบรรลุตามวัตถุประสงค์หลักที่ตั้งไว้ในระดับปานกลาง และผลที่ได้มีความยั่งยืน สำหรับปัญหาและอุปสรรคที่สำคัญของการประยุกต์ใช้

ได้แก่ ทศนคติ ค่านิยมของคนในองค์กรและคนรอบข้างที่ไม่เป็นด้วยกับการประยุกต์ใช้มากที่สุด ส่วนปัจจัยแห่งความสำเร็จที่สำคัญที่สุดของการประยุกต์ใช้เศรษฐกิจพอเพียง ได้แก่ ผู้ประยุกต์ใช้มีความตั้งใจจริง มีคุณธรรม จริยธรรม

2.1.2 ข้อเสนอแนะ

1) ให้ความสำคัญกับการเผยแพร่ตัวอย่างการประยุกต์ใช้ที่ประสบความสำเร็จ

ข้อเสนอแนะที่ได้จากผลการสำรวจการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในช่วง 2 ปีแรกของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 11 ระบุว่า ควรมีการสนับสนุนการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงโดยเน้นการเผยแพร่ตัวอย่างการประยุกต์ใช้ที่ประสบความสำเร็จมากที่สุด นอกจากนี้ ผลการสำรวจยังชี้ให้เห็นว่า การประชาสัมพันธ์เพื่อส่งเสริมการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่ได้ผลมากที่สุดคือ การยกตัวอย่างให้เห็นเป็นรูปธรรมว่า สามารถนำไปใช้ในชีวิตจริงได้อย่างไร ดังนั้น จึงควรเน้นการประชาสัมพันธ์ตัวอย่างของผู้ประยุกต์ใช้ที่ประสบความสำเร็จในหลากหลายสาขาอาชีพในทุกภาค เพื่อให้เป็นแนวทางและแรงบันดาลใจในการประยุกต์ใช้ของประชาชนในทุกภาคส่วน

2) เน้นการส่งเสริมความรู้ความเข้าใจในหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในกลุ่มผู้นำองค์กร

ปัญหา/อุปสรรคของการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงทั้งในภาพรวมและในทุกภาคที่ได้จากผลการสำรวจการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในช่วง 2 ปีแรกของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 11 ได้แก่ เรื่องทศนคติ ค่านิยมของคนในองค์กรหรือคนรอบข้างที่ไม่เห็นด้วยกับการประยุกต์ใช้ ดังนั้น จึงควรส่งเสริมให้บุคลากรในระดับผู้นำองค์กรมีความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้อง และตระหนักถึงความสำคัญของการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในองค์กรของตนเอง เพื่อให้สามารถกำหนดเป็นนโยบายและสร้างค่านิยมขององค์กรในการส่งเสริมให้เจ้าหน้าที่/พนักงานในองค์กรของตนประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอย่างต่อเนื่อง

3) ส่งเสริมการศึกษาดูงานด้านปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงให้มากขึ้น

ผลการสำรวจการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในช่วง 2 ปีแรกของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 11 พบว่า สาเหตุสำคัญที่ทำให้ประชาชนไม่ประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ได้แก่ การไม่รู้วิธีการนำไปประยุกต์ใช้ และสาเหตุสำคัญของผู้ที่เคยประยุกต์ใช้แล้วเลิก ได้แก่ การขาดความรู้ในการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นเมื่อประยุกต์ใช้ ประกอบกับภาคประชาสังคมซึ่งมีความรู้ความเข้าใจในปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมากที่สุด เป็นภาคที่ได้รับ การอบรมหรือศึกษาดูงานมากที่สุด ซึ่งชี้ให้เห็นว่า การอบรมหรือศึกษาดูงานทำให้เกิดความรู้ความเข้าใจในปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงได้มากขึ้น และจะนำไปสู่การประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่ประสบความสำเร็จ โดยการศึกษาดูงานจะทำให้การประยุกต์ใช้ได้อย่างเป็นรูปธรรมมากขึ้น อย่างไรก็ตาม จำนวนผู้ที่ไม่เคยได้รับการอบรมหรือศึกษาดูงานเรื่องปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมีจำนวนเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 23.41 ในการสำรวจปี 2555 เป็นร้อยละ 31.99 ในปี 2556 ดังนั้น จึงควรส่งเสริมให้มีการศึกษาดูงานให้มากขึ้น โดยภาครัฐควรทำหน้าที่เป็นผู้สนับสนุนที่สำคัญ

4) สนับสนุนการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในภาคการศึกษาทุกระดับ

ผลการสำรวจการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในช่วง 2 ปีแรกของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 11 ระบุว่า ภาคการศึกษามีสัดส่วนผู้ไม่ประยุกต์ใช้สูงสุด ซึ่งการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในภาคการศึกษาจะเป็นเครื่องมือสำคัญในการปลูกฝังให้เด็กและเยาวชนมีการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นวิถีชีวิต ซึ่งจะเป็นกำลังสำคัญในการขับเคลื่อนการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงใน

ระยะยาว ดังนั้น ภาครัฐจึงควรให้ความสำคัญกับการให้ความรู้ความเข้าใจแก่บุคลากรด้านการศึกษาในเรื่องปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง รวมทั้งการฝึกอบรมในเรื่องการเรียนการสอนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในภาคการศึกษาทุกระดับอย่างต่อเนื่อง

5) **ให้ความรู้เรื่องการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่หลากหลาย และสามารถเข้าถึงคนทุกกลุ่ม** ผลการสำรวจการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในช่วง 2 ปีแรกของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 11 แสดงให้เห็นว่า แม้ว่าในภาพรวมการเรียนรู้เรื่องการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงจะได้รับจากภาครัฐมากที่สุด แต่มีเพียงภาครัฐเท่านั้นที่ได้รับการอบรมหรือศึกษาดูงานจากภาครัฐมากที่สุด สำหรับภาคเอกชนและภาคการศึกษามีการเรียนรู้จากสื่อโทรทัศน์ วิทยุ หนังสือพิมพ์ และนิตยสารต่างๆ มากที่สุด และภาคประชาสังคมมีการฝึกอบรมและศึกษาดูงานด้วยตนเองมากที่สุด ดังนั้น จึงควรให้การสนับสนุนเรื่องการให้ความรู้และประชาสัมพันธ์เรื่องการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในหลากหลายรูปแบบ เพื่อให้ประชาชนจากทุกภาคส่วนสามารถเลือกวิธีการในการเข้าถึงได้อย่างสะดวก ทำให้สามารถครอบคลุมกลุ่มเป้าหมายได้กว้างขวางมากขึ้น

2.2 การขับเคลื่อนแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 11 สู่การปฏิบัติ

2.2.1 **การประชุมระดมความคิดเห็นการขับเคลื่อนประเด็นการพัฒนาภายใต้แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 11 ระดับภาค ในช่วงเดือนสิงหาคม 2556** นำเสนอความก้าวหน้าการขับเคลื่อนแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 11 ในระยะที่ผ่านมา และระดมความคิดเห็นเพื่อกำหนดแนวทางการบูรณาการการขับเคลื่อนประเด็นการพัฒนาที่ภาคีการพัฒนาเห็นว่ามีความสำคัญสูงและเพื่อสร้างเครือข่ายภาคีการพัฒนาใน 4 ภาค ประกอบด้วย ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จัดที่จังหวัดขอนแก่น ภาคเหนือ จังหวัดเชียงใหม่ ภาคกลาง จังหวัดชลบุรี และภาคใต้ จังหวัดสงขลา โดยประเด็นการพัฒนาระดับพื้นที่ซึ่งมีความสำคัญสูงที่ทุกฝ่ายต้องร่วมกันขับเคลื่อน ประกอบด้วย

1) **ภาคเหนือ** พัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ/การค้าชายแดน พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านการขนส่งและเส้นทางเพื่อรองรับการเป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษ ปรับปรุงเส้นทางคมนาคม ส่งเสริมและสนับสนุนโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกด้านการท่องเที่ยว ส่งเสริมการเกษตรอินทรีย์และการปลูกพืช สร้างมูลค่าเพิ่มให้แก่สินค้าเกษตรที่สำคัญของพื้นที่ แก้ปัญหาอุทกภัย

2) **ตะวันออกเฉียงเหนือ** ส่งเสริมเกษตรอินทรีย์โดยเน้นการทำเกษตรผสมผสาน/เกษตรทฤษฎีใหม่ ต่อยอดองค์ความรู้จากงานวิจัยที่มีอยู่ จัดตลาดสินค้าเกษตรอินทรีย์ ขับเคลื่อนการท่องเที่ยวภาคตะวันออกเฉียงเหนือเป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยวเชิงอารยธรรม พัฒนาแหล่งน้ำให้เพียงพอกับความต้องการของทุกภาคส่วน และเตรียมความพร้อมจังหวัดใหญ่ในการพัฒนาสู่ความเป็นเมือง

3) **ภาคกลาง** พัฒนาระบบรถไฟรางคู่และพัฒนาคลังสินค้าและจุดพักสินค้า ปรับปรุงถนนเส้นทาง 4 เลนเข้าสู่ด่านชายแดน ส่งเสริมเมืองอุตสาหกรรมนิเวศ บริหารจัดการขยะให้มีประสิทธิภาพ ใช้กลไกการมีส่วนร่วม การนำเทคนิค/ภูมิปัญญา ท้องถิ่น ชุมชนมาใช้แก้ปัญหาการกัดเซาะชายฝั่ง พัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์เชิงสุขภาพในระดับชุมชน และแหล่งเรียนรู้ด้านเกษตร

4) **ภาคใต้** พัฒนาระบบขนส่งมวลชนในเมือง เน้นระบบราง พัฒนาเส้นทางรถไฟเก่าเพื่อเชื่อมโยงการขนส่งระหว่างเมือง พัฒนาระบบผังเมืองและการบังคับใช้กฎหมายผังเมืองอย่างจริงจัง เสริมสร้างความเข้มแข็งพืชเศรษฐกิจภาคใต้ ส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศและการท่องเที่ยวทางทะเล ควบคู่

กับการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยวอย่างเป็นระบบ กำหนดพื้นที่อนุรักษ์และหลักเขตทางทะเล เพื่อป้องกันการบุกรุกพื้นที่

2.2.2 การประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อแก้ปัญหาการกัดเซาะชายฝั่ง สศช. ได้จัดประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อการแก้ไขปัญหาการกัดเซาะชายฝั่ง ร่วมกับกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เมื่อวันที่ 30 – 31 กรกฎาคม 2556 ณ อุทยานสิ่งแวดล้อมนานาชาติสิรินธร อำเภอลำลูกเกด จังหวัดเพชรบุรี มีวัตถุประสงค์ในการเสริมสร้างองค์ความรู้และกระบวนการเชิงบูรณาการ รวมทั้งการประสานเครือข่ายภาคประชาสังคม ได้แก่ สำนักงานปฏิรูป เครือข่ายรักษ์อ่าวไทยตอนบน มูลนิธิชุมชนไทและเครือข่ายภาคประชาชนในพื้นที่ภาคกลาง ที่ช่วยสนับสนุนการแก้ปัญหาการกัดเซาะชายฝั่ง เพื่อกำหนดแนวทางการขยายผลการขับเคลื่อนที่เป็นเอกภาพและสามารถตอบโจทย์เฉพาะในแต่ละพื้นที่ระหว่างภาคราชการส่วนกลาง ภูมิภาคและท้องถิ่น ภาคเอกชน และรัฐวิสาหกิจ นักวิชาการและภาคประชาชนในพื้นที่

2.3 ความอยู่เย็นเป็นสุขร่วมกันในสังคมไทย

2.3.1 สังคมไทยมีความอยู่เย็นเป็นสุขร่วมกันในระดับปานกลาง ในระยะ 2 ปีแรกของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 11 ค่าดัชนีความอยู่เย็นเป็นสุขร่วมกันของสังคมไทยซึ่ง สศช. ได้จัดทำขึ้น ปรับตัวเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 71.68 ในปี 2555 เป็นร้อยละ 72.15 ในปี 2556 ซึ่งมีผลการพัฒนาอยู่ในระดับปานกลาง โดยปัจจัยเกื้อหนุนที่ส่งผลให้ความอยู่เย็นเป็นสุขร่วมกันในสังคมไทยเพิ่มขึ้นในระยะ 2 ปีแรกของแผนฯ คือ ชุมชนมีความเข้มแข็งเพิ่มขึ้น ขณะที่ปัจจัยบั่นทอนที่ส่งผลกระทบทางลบต่อความอยู่เย็นเป็นสุขในสังคมไทย คือ สภาพแวดล้อมและระบบนิเวศสมดุลที่ปรับตัวลดลงเป็นผลจากระบบนิเวศที่ลดความอุดมสมบูรณ์ลง คุณภาพสิ่งแวดล้อมเสื่อมโทรม และความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินลดลง ปัจจัยที่ค่อนข้างทรงตัว คือ การมีสุขภาวะครอบครัวอบอุ่น เศรษฐกิจมีความเข้มแข็งและเป็นธรรม ขณะที่สังคมประชาธิปไตยที่มีธรรมาภิบาลยังอยู่ในระดับที่ต้องเร่งแก้ไข

ตารางที่ 2 ดัชนีความอยู่เย็นเป็นสุขร่วมกันในสังคมไทย ปี 2550 – 2556

หน่วย : ร้อยละ

องค์ประกอบหลัก	แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10					แผนฯ 11	
	2550	2551	2552	2553	2554	2555	2556
1. การมีสุขภาวะ	70.16	71.09	69.63	69.35	72.11	71.52	71.76
2. ครอบครัวอบอุ่น	61.65	63.97	63.18	63.08	65.17	68.31	66.28
3. ชุมชนเข้มแข็ง	46.38	55.73	60.89	66.07	76.47	81.00	86.35
4. เศรษฐกิจเข้มแข็งและเป็นธรรม	73.65	70.27	71.57	77.20	75.85	79.46	78.73
5. สภาพแวดล้อม และระบบนิเวศสมดุล	75.16	73.08	70.11	68.92	74.30	68.46	64.89
6. สังคมประชาธิปไตยที่มีธรรมาภิบาล	70.45	74.95	60.37	55.70	53.75	55.56	57.23
ภาพรวมดัชนีความอยู่เย็นเป็นสุข	67.60	68.78	66.28	67.35	70.48	71.68	72.15

ที่มา : สำนักประเมินผลและเผยแพร่การพัฒนา สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

หมายเหตุ : ระดับดีมาก = ร้อยละ 90.0 - 100

ระดับดี = ร้อยละ 80.0 - 89.9

ระดับปานกลาง = ร้อยละ 70.0 - 79.0

ระดับต้องปรับปรุง = ร้อยละ 60.0 - 69.9

ระดับเร่งแก้ไข ≤ ร้อยละ 59.9

2.3.2 ชุมชนเข้มแข็งปรับตัวขึ้นมาอยู่ในระดับดี ขณะที่การมีสุขภาวะของคนไทยปรับตัวเพิ่มขึ้นเล็กน้อย และอยู่ในระดับปานกลาง

1) ชุมชนมีความเข้มแข็งเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง จากร้อยละ 81.00 ในปี 2555 เป็นร้อยละ 86.35 ในปี 2556 เนื่องจาก ชุมชนมีการรวมกลุ่มเพื่อช่วยเหลือกันและเชื่อมโยงเป็นเครือข่ายเพิ่มขึ้น ประชาชนในชุมชนรวมตัวเป็นองค์กรชุมชนเพิ่มจาก 143,632 แห่งในปี 2555 เป็น 152,377 แห่ง ในปี 2556 ส่วนใหญ่เป็นกลุ่มธุรกิจชุมชนและอาชีพ สหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร มีเสถียรภาพทางการเงินโดยรวมในระดับมั่นคงดีมากและระดับมั่นคงดี ร้อยละ 19.09 ในปี 2555 เพิ่มเป็นร้อยละ 22.70 ในปี 2556 แสดงให้เห็นถึงความมั่นคงขององค์กรการเงินในชุมชนมากขึ้น มีภูมิคุ้มกันต่อการเปลี่ยนแปลง ชุมชนมีการจัดการความรู้และร่วมกันแก้ไขปัญหาต่างๆ เพิ่มขึ้น การเรียนรู้ในชุมชนเพิ่มจากร้อยละ 42.70 ของหมู่บ้านทั้งหมดในปี 2555 เป็นร้อยละ 53.38 ในปี 2556 เป็นผลจากการดำเนินการส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ของภาคีต่างๆ ผ่านศูนย์การเรียนรู้ แหล่งเรียนรู้ของชุมชนหรือศูนย์สาธิตของหมู่บ้าน การจัดทำแผนชุมชนและการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน ส่งผลให้ชุมชนพัฒนาในด้านต่าง ๆ อาทิ การพัฒนาอาชีพ การออมทรัพย์ การศึกษาเพื่อชุมชน การอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรม การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และเป็นต้นแบบให้ชุมชนอื่นๆ

การจัดสวัสดิการของชุมชนเพิ่มขึ้น ในปี 2555 ครั้วเรือนที่มีคนในครัวเรือนเป็นสมาชิกองค์กรชุมชนที่จัดสวัสดิการ 106.6 พันครัวเรือน และเพิ่มเป็น 111.4 พันครัวเรือนในปี 2556 องค์กรชุมชนที่จัดสวัสดิการและสามารถบริหารจัดการได้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถตั้งเป็นกองทุนสวัสดิการชุมชน 7,455 กองทุน รวมผู้รับประโยชน์ 3.8 ล้านราย จำนวนเงินทุน 4,676.3 ล้านบาท ทำให้ชุมชนช่วยเหลือเกื้อกูลกันในด้านต่างๆ ได้มากขึ้น คนในชุมชนสามารถเข้าถึงแหล่งทุนร้อยละ 52.90 ของครัวเรือนทั้งหมด จากการสร้างโอกาสให้คนจนและผู้มีรายได้น้อยเข้าถึงแหล่งทุนในระบบเพื่อสร้างความมั่นคงด้านอาชีพและรายได้ ผ่านกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองทั้งสิ้น 79,255 กองทุน และที่มีความเข้มแข็งและสามารถบริหารจัดการได้ดี ก็ตั้งเป็นสถาบันการเงินชุมชน โดยในปี 2557 ตั้งเป้าหมายให้มีสถาบันการเงินชุมชน ทำหน้าที่เป็นธนาคารในชุมชน ทำให้คนในชุมชนเข้าถึงแหล่งเงินทุนที่ชุมชนมีส่วนร่วมตัดสินใจมากขึ้น ลดภาระการกู้หนี้ยืมสินนอกระบบ และได้รับผลตอบแทนในรูปสวัสดิการในชุมชน ไม่น้อยกว่า 10,000 แห่ง โดยให้ธนาคารออมสิน และธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์เป็นผู้ให้ความสนับสนุน

2) การมีสุขภาวะปรับตัวเพิ่มขึ้นเล็กน้อยจากการพัฒนาคุณธรรม สติปัญญา และใฝ่รู้ และมีสุขภาพจิตที่ดี แต่ยังเจ็บป่วยด้วยโรคที่ป้องกันได้ และคุณภาพการเรียนรู้ยังเป็นปัญหาที่ต้องเร่งแก้ไข ในภาพรวม ดัชนีการมีสุขภาวะค่อนข้างทรงตัวอยู่ในระดับปานกลาง ปรับตัวเพิ่มจากร้อยละ 71.52 ในปี 2555 เป็นร้อยละ 71.76 ในปี 2556 เป็นผลจากการดำเนินนโยบายของรัฐในการพัฒนาคุณภาพคนทั้งทางสุขภาพอนามัย และการศึกษาอย่างต่อเนื่อง ตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติมากกว่าครึ่ง ศตวรรษ ส่งผลให้คนไทยเกือบร้อยละ 100 ได้รับหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า แต่ยังคงเจ็บป่วยด้วยโรคที่ป้องกันได้ อันเนื่องมาจากพฤติกรรมดำรงชีวิต สุขภาพจิตของคนไทยดีขึ้น อัตราการฆ่าตัวตายสำเร็จของคนไทยลดลงจาก 6.20 คนต่อประชากรแสนคนในปี 2555 เป็น 6.08 คนในปี 2556 นอกจากนี้ คนไทยมีคุณธรรม จริยธรรมเพิ่มขึ้น สัดส่วนจำนวนคดีอาญาต่อประชากรแสนคนลดลงจาก 170.67 คดีต่อประชากรแสนคนในปี 2555 เหลือ 161.52 คดีในปี 2556 เด็กและเยาวชนเกือบร้อยละ 50 มีความสามารถในระดับ

¹ กลุ่มที่มีเสถียรภาพทางการเงินในระบบมั่นคงดีมาก หมายถึง สามารถรับผลกระทบจากความผันผวนของภาวะธุรกิจได้ดี ส่วนกลุ่มที่มีเสถียรภาพทางการเงินในระบบมั่นคงดี หมายถึง สามารถรับผลกระทบจากความผันผวนทางธุรกิจได้ แต่ไม่เต็มทุกด้าน ซึ่งต้องระมัดระวังความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นในบางด้าน

“คิดเป็น ทำเป็น” สามารถอ่าน เขียน คิด วิเคราะห์ และคำนวณเพื่อปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้ อย่างไรก็ตาม คุณภาพการศึกษายังเป็นปัญหาที่ต้องเร่งแก้ไข คะแนนเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนปรับลดลง เล็กน้อยจากร้อยละ 35.54 ในปี 2555 เหลือร้อยละ 35.15 ในปี 2556

2.3.3 สภาพแวดล้อมและระบบนิเวศสมดุล เศรษฐกิจมีความเข้มแข็งและเป็นธรรม และครอบครัวมีความอบอุ่นลดลง ขณะที่สังคมประชาธิปไตยที่มีธรรมาภิบาลอยู่ในระดับที่ต้องเร่งแก้ไข

1) ดัชนีสภาพแวดล้อมและระบบนิเวศสมดุลปรับลดลงจากร้อยละ 68.46 ในปี 2555 เป็นร้อยละ 64.89 ในปี 2556 เนื่องจากความไม่ปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน โดยค่าดัชนีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินลดลงเหลือร้อยละ 63.16 เนื่องจากปัญหายาเสพติดที่มีแนวโน้มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะในปี 2556 มีอัตราจำนวนคดียาเสพติดสูงถึง 6.84 คดีต่อประชากรพันคน เพิ่มขึ้นจาก 5.96 คดี ในปี 2555 จากรายงานผลการดำเนินงานสำคัญของแผนปฏิบัติการพลังแผ่นดิน ปี 2556 พบว่า ปัญหายาเสพติดยังอยู่ในระดับที่รุนแรง จากการปราบปรามยาเสพติดและบังคับใช้กฎหมาย มีการรับแจ้ง 442,844 ราย เพิ่มขึ้นจากปี 2555 ร้อยละ 15.33 การจับกุมผู้ค้าและผู้เสพยังคงมีสัดส่วนมากที่สุด

คุณภาพสิ่งแวดล้อมยังอยู่ในระดับที่ต้องเร่งแก้ไข เป็นผลมาจากคุณภาพอากาศ ยังมีปัญหาจากฝุ่นละอองขนาดเล็กเกินมาตรฐาน แหล่งกำเนิดของฝุ่นขนาดเล็กไม่เกิน 10 ไมครอน (PM₁₀) ส่วนใหญ่มาจากกิจกรรมของมนุษย์ในพื้นที่ที่มีการจราจรหนาแน่น การเผาในที่โล่งเป็นบริเวณกว้าง หรือบริเวณพื้นที่ก่อสร้าง อุตสาหกรรมที่ก่อให้เกิดฝุ่น อาทิ โรงโม่ เหมืองหิน ปริมาณการปล่อยก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ต่อหัวประชากรมีอัตราการเติบโตค่อนข้างสูงตั้งแต่ปี 2541 เป็นต้นมา คุณภาพน้ำผิวดินที่อยู่ในเกณฑ์พอใช้ขึ้นไป ลดลงต่ำกว่าเป้าหมายเล็กน้อย และปริมาณขยะมูลฝอยยังเพิ่มสูงขึ้น ขณะที่การจัดการยังไม่มีประสิทธิภาพ จากการเพิ่มขึ้นของจำนวนประชากร การขยายตัวทางเศรษฐกิจและการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในการอุปโภคบริโภคของประชาชน ทำให้มีปริมาณขยะมูลฝอยเพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง ในปี 2556 มีขยะมูลฝอยเกิดขึ้นประมาณ 26.77 ล้านตัน แต่สามารถเก็บขนไปกำจัดอย่างถูกวิธีประมาณ 7.42 ล้านตันหรือร้อยละ 27 ขณะที่ความอุดมสมบูรณ์ของระบบนิเวศอยู่ในระดับปานกลาง อันเนื่องมาจากพื้นที่ป่าไม้ลดลงต่ำกว่ามาตรฐานความสมดุลของระบบนิเวศ ในปี 2556 มีพื้นที่ป่าไม้ร้อยละ 31.57 ของพื้นที่ประเทศ ลดลงจากปี 2555 ที่มีอยู่ร้อยละ 33.65 จากไฟไหม้ป่าที่เกิดจากกิจกรรมของมนุษย์ เช่น การหาของป่า การล่าสัตว์ และการเผาไร่ เป็นต้น ส่งผลกระทบให้เกิดภัยธรรมชาติ ทั้งอุทกภัยและภัยแล้ง ขณะที่ความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรประมงลดลงจากการใช้เครื่องมือประมงจับสัตว์น้ำที่มีประสิทธิภาพมากขึ้น และน้ำมันดิบรั่วท่วจากชายฝั่งมาบตาพุดไปยังทิศตะวันออกเฉียงใต้ประมาณ 20 กิโลเมตร ทำให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมในพื้นที่จังหวัดระยอง ครอบคลุมพื้นที่จำนวนมาก

2) ดัชนีเศรษฐกิจมีความเข้มแข็งและเป็นธรรมลดลงเล็กน้อยจากร้อยละ 79.46 ในปี 2555 เป็นร้อยละ 78.73 ในปี 2556 ระดับการพัฒนาอยู่ในระดับปานกลาง จากการที่สัมมาชีพของคนไทยเพิ่มขึ้น จากร้อยละ 82.48 ในปี 2555 เป็นร้อยละ 83.69 ในปี 2556 เนื่องจากตลาดแรงงานอยู่ในภาวะการจ้างงานเต็มที่ ผู้มีงานทำ 38.93 ล้านคน แม้ว่าอัตราการว่างงานเพิ่มขึ้นเล็กน้อยจากร้อยละ 0.67 ของกำลังแรงงานในปี 2555 เป็นร้อยละ 0.69 ในปี 2556 แต่ยังอยู่ในระดับต่ำ การสร้างหลักประกันและสวัสดิการในการทำงานของคนไทยมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น โดยผู้มีหลักประกันและสวัสดิการในการทำงานปรับตัวเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 32.48 ของกำลังแรงงาน ในปี 2555 เป็นร้อยละ 33.69 ในปี 2556 แต่ยังคงอยู่ในระดับต่ำค่อนข้างมาก ยังไม่ถึง 1 ใน 3 ของกำลังแรงงาน บ่งชี้ว่าแรงงานมากกว่าร้อยละ 60 ยังไม่มีหลักประกันและ

สวัสดิการรองรับ และส่วนใหญ่เป็นแรงงานในภาคเกษตร แรงงานรับจ้าง และผู้ประกอบการอาชีพอิสระรายย่อย ซึ่งเป็นกลุ่มที่มีรายได้ต่ำ และมีความเสี่ยงจากการเปลี่ยนแปลงของภาวะเศรษฐกิจสูง

เศรษฐกิจไทยมีความเข้มแข็งลดลงจากร้อยละ 77.96 ในปีแรกของพัฒนาฉบับที่ 11 เป็นร้อยละ 71.82 ในปี 2556 อยู่ในระดับปานกลาง จากความสามารถในการพึ่งตนเองทางเศรษฐกิจลดลง อุปสงค์ในประเทศต่อภาคเศรษฐกิจระหว่างประเทศปรับตัวลดลงจากร้อยละ 64.11 เป็นร้อยละ 62.17 การส่งออกหดตัวเนื่องความต้องการสินค้าและราคาในตลาดโลกปรับตัวลดลง ขณะที่เศรษฐกิจในประเทศได้รับผลกระทบจากการชะลอตัวของอุปสงค์ในประเทศ สำหรับ ระดับการออมของประเทศอยู่ในระดับค่อนข้างต่ำร้อยละ 28.31 เศรษฐกิจเติบโตอย่างมีคุณภาพลดลง เนื่องจากการขยายตัวทางเศรษฐกิจชะลอตัวอยู่ที่ร้อยละ 2.90 ในปี 2556 เปรียบเทียบกับที่ขยายตัวสูงร้อยละ 6.4 ในปี 2555 และผลิตภาพการผลิตปรับตัวลดลงเป็นร้อยละ 0.73 ในปี 2556 นอกจากนี้ เสถียรภาพทางเศรษฐกิจแม้จะอยู่ในเกณฑ์ดี ยังมีปัจจัยเสี่ยงจากหนี้สาธารณะที่เพิ่มขึ้น โดยอัตราเงินเพื่อชะลอตัวอยู่ที่ร้อยละ 2.18 เป็นการลดลงของหมวดอาหารและเครื่องดื่มและหมวดพลังงาน ขณะที่หนี้สาธารณะเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 43.99 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ มาอยู่ที่ร้อยละ 45.71 ยังอยู่ในกรอบวินัยทางการคลังที่กำหนดให้ไม่เกินร้อยละ 60 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ สำหรับ ความเป็นธรรมทางเศรษฐกิจมีแนวโน้มปรับตัวดีขึ้น จากร้อยละ 77.95 อยู่ในระดับปานกลาง ในปี 2555 มาอยู่ในระดับดีร้อยละ 80.67 ในปี 2556 เป็นผลจากสัดส่วนคนจนลดลงเหลือร้อยละ 12.64 ของจำนวนประชากรทั้งประเทศในปี 2555 หรือเป็นคนจน 8.4 ล้านคน ขณะที่ปัญหาความเหลื่อมล้ำด้านรายได้ปรับเพิ่มขึ้น เมื่อพิจารณาจากช่องว่างรายได้ระหว่างคนจนที่สุดกับคนรวยที่สุดที่เพิ่มขึ้นจาก 11.81 เท่า ในปี 2555 เป็น 12.64 เท่า ในปี 2556 โดยกลุ่มคนรวยที่สุดร้อยละ 20 ถือครองรายได้ถึงร้อยละ 52.58 ของรายได้ทั้งหมด ส่วนกลุ่มคนจนที่สุดร้อยละ 20 ถือครองรายได้เพียงร้อยละ 4.16 นอกจากนี้ ยังมีปัญหาความเหลื่อมล้ำในด้านต่างๆ อาทิ ความเหลื่อมล้ำด้านการถือครองที่ดิน โอกาสการเข้าถึงการศึกษา รวมทั้งความเหลื่อมล้ำของผลตอบแทนการผลิตระหว่างสาขาการผลิต

3) ดัชนีครอบครัวอบอุ่นลดลงจากร้อยละ 68.31 ในปี 2555 เป็น 66.28 ในปี 2556 เนื่องจากสมาชิกในครอบครัวตระหนักในบทบาทหน้าที่น้อยลง เด็กและเยาวชนไม่ได้รับการดูแลเอาใจใส่จากครอบครัวเท่าที่ควร ส่งผลให้อัตราคดีเด็กและเยาวชนที่ถูกจับกุมและดำเนินคดีโดยสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนเพิ่มขึ้นจาก 3.55 คดีต่อเด็กและเยาวชนพันคน ในปี 2555 เป็น 4.39 คดีในปี 2556 ผู้สูงอายุที่อยู่ตามลำพังเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 6.64 ในปี 2555 เป็นร้อยละ 7.41 ในปี 2556 ซึ่งสาเหตุส่วนหนึ่งคือ สังคมไทยได้เริ่มเดินทางเข้าสู่สภาพ “สังคมผู้สูงอายุ” อันเนื่องมาจากสัดส่วนประชากรผู้สูงอายุที่เพิ่มขึ้นและอายุขัยเฉลี่ยของผู้สูงอายุเพิ่มมากขึ้น ขณะเดียวกัน ประเทศไทยกำลังประสบกับภาวะเจริญพันธุ์ที่ต่ำลงหรือแนวโน้มการมีบุตรลดลงค่อนข้างมาก และผู้อยู่ในวัยแรงงานสามารถหาเลี้ยงครอบครัวได้ลดลง โดยสัดส่วนครัวเรือนที่มีสมาชิกของครัวเรือนที่มีรายได้ต่อสมาชิกทั้งหมดของครัวเรือนเท่ากับ 1:2 ของครัวเรือนทั้งหมด ลดลงจากร้อยละ 74.36 ในปี 2555 เป็นร้อยละ 73.40 ในปี 2556 อย่างไรก็ตาม สัมพันธภาพในครอบครัวไทยเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 57.88 ในปี 2555 เป็นร้อยละ 58.69 ในปี 2556 เหตุการณ์ความรุนแรงในครอบครัวมีอัตราลดลงจาก 899 เหตุการณ์ ในปี 2555 เป็น 855 เหตุการณ์ ในปี 2556 และครอบครัวไทยส่วนใหญ่สามารถพึ่งตนเองได้ทางเศรษฐกิจเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องจากร้อยละ 73.21 ในปี 2555 เป็นร้อยละ 74.33 ในปี 2556 จากการที่ครอบครัวมีรายได้ที่พอเพียงสำหรับรายจ่ายที่จำเป็นในการดำรงชีวิต มีความมั่นคงด้านที่อยู่อาศัย และสามารถเข้าถึงปัจจัยพื้นฐานในการดำรงชีวิตเพิ่มขึ้น

4) **สังคมประชาธิปไตยที่มีธรรมาภิบาลอยู่ในระดับต้องเร่งแก้ไข** ดัชนีสังคมประชาธิปไตยที่มีธรรมาภิบาลเพิ่มขึ้นเล็กน้อยจากร้อยละ 55.56 ในปี 2555 เป็นร้อยละ 57.23 ในปี 2556 โดยปัญหาความสมานฉันท์ในสังคมไทยยังคงเป็นปัญหาที่ต้องเร่งแก้ไข ในปี 2556 มีเหตุการณ์สำคัญทางการเมืองที่ส่งผลกระทบต่อความสมานฉันท์ของคนในสังคม คือการเสนอร่างพระราชบัญญัตินิรโทษกรรมแก่ผู้กระทำความผิดเนื่องจากการชุมนุมทางการเมือง การแสดงออกทางการเมืองของประชาชน พ.ศ. ... และร่างแก้ไขกฎหมายรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 ว่าด้วยที่มาของสมาชิกวุฒิสภา ซึ่งนำมาสู่ความขัดแย้งของคนในชาติ และสถานการณ์ความรุนแรงในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ยังคงเป็นปัญหาสำคัญที่ต้องเร่งแก้ไข นอกจากนี้ ปัญหาการทุจริตและประพฤติมิชอบมีแนวโน้มรุนแรงมากขึ้น ในปี 2556 ประเทศไทยมีคะแนนภาพลักษณ์คอร์รัปชันเท่ากับ 35 คะแนนจากคะแนนเต็ม 100 คะแนน อยู่ในอันดับที่ 102 จาก 177 ประเทศทั่วโลก ซึ่งเป็นอันดับที่ต่ำที่สุดนับแต่ที่ประเทศไทยเข้าร่วมการจัดลำดับตั้งแต่ปี 2538 เป็นต้นมา และดัชนีประชาธิปไตยของประเทศไทยมีลำดับลดลงอย่างต่อเนื่องจากอันดับที่ 57 ของโลกในปี 2554 เป็นลำดับที่ 58 ของโลกในปี 2555 และลำดับที่ 72 ในปี 2556 จาก 167 ประเทศ มีคะแนนลดลงจาก 6.55 คะแนนในปี 2554 และปี 2555 เหลือ 6.25 คะแนนในปี 2556 เมื่อเทียบกับประเทศในกลุ่มอาเซียน ประเทศไทยจัดอยู่ในลำดับที่ 4 ต่อจากอินโดนีเซีย มาเลเซีย และฟิลิปปินส์ ลดลงจากลำดับที่ 2 ในปี 2555

2.3.4 ข้อเสนอแนะ

1) **สร้างความปรองดองสมานฉันท์ของคนในชาติ** ให้เกิดความสามัคคี รณรงค์ปลุกจิตสำนึกธรรมาภิบาล ค่านิยมวัฒนธรรมประชาธิปไตย สร้างวัฒนธรรมสันติวิธีแก่ประชาชนทุกภาคส่วน และบังคับใช้กฎหมายอย่างเป็นธรรม

2) **ป้องกันและปราบปรามการทุจริต ประพฤติมิชอบ** เปิดโอกาสให้ภาคประชาชนได้ร่วมคิด ตัดสินใจ ดำเนินการ รับผิดชอบ และตรวจสอบในกระบวนการบริหารจัดการประเทศ รวมทั้งเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กลไกตรวจสอบจากองค์กรอิสระ ภาคประชาสังคม ภาควิชาการ และสื่อมวลชน

3) **ปรับปรุงคุณภาพการศึกษา** และส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ตลอดชีวิต ควบคู่ไปกับการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม การคิดเป็น ทำเป็น โดยมุ่งพัฒนาให้เด็กและเยาวชนมีจิต 5 ประการ ได้แก่ จิตแห่งวิทยาการ จิตแห่งการสังเคราะห์ จิตแห่งการสร้างสรรค์ จิตแห่งความเคารพ และจิตแห่งคุณธรรม รวมทั้ง ส่งเสริมให้ครอบครัว ชุมชน สถาบันศาสนา สถาบันการศึกษา รวมทั้งสื่อต่างๆ ร่วมกันพัฒนาคุณภาพเด็กและเยาวชนอย่างเป็นรูปธรรม

4) **เร่งอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม** เพื่อแก้ไขปัญหาความเสื่อมโทรมและปรับปรุงคุณภาพของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างบูรณาการ และสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และให้ชุมชนมีส่วนร่วม

5) **เตรียมความพร้อมในการปรับตัวรองรับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและภัยพิบัติทางธรรมชาติ** ให้มีความสำคัญกับการวางแผนรองรับและจัดการปัญหาที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ เตรียมความพร้อมเพื่อรองรับกับภัยพิบัติทางธรรมชาติอย่างต่อเนื่อง ปรับเปลี่ยนพฤติกรรม การบริโภคนิยม รวมถึงเพิ่มประสิทธิภาพการใช้พลังงานในภาคคมนาคมและขนส่ง การพัฒนาเมืองที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และสนับสนุนการอยู่ร่วมกันของอุตสาหกรรมและชุมชนอย่างยั่งยืน

6) **เสริมสร้างความเข้มแข็งให้ครอบครัว** โดยสร้างความรู้ความเข้าใจให้สมาชิกในครอบครัวรู้จักบทบาท และหน้าที่ของตน ไม่ทอดทิ้งสมาชิกในครอบครัว และดูแลผู้สูงอายุให้สามารถดำรงชีวิตได้อย่างมีความสุข และถ่ายทอดวัฒนธรรม ประเพณีต่างๆ ให้กับคนรุ่นต่อไป

7) **เสริมสร้างเศรษฐกิจให้เข้มแข็งเป็นธรรมและลดความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจและสังคม** โดยเร่งพัฒนาสมรรถนะการแข่งขันของประเทศ ให้มีความสำคัญกับการปรับโครงสร้างการผลิต เสริมสร้างการเติบโตทางเศรษฐกิจอย่างมีคุณภาพ เร่งสร้างความเชื่อมั่นในระบบเศรษฐกิจเพื่อกระตุ้นอุปสงค์ในประเทศให้เข้มแข็งและรักษาสสมดุลระหว่างเศรษฐกิจภายในและระหว่างประเทศในระยะยาว ควบคู่กับการแก้ปัญหาความยากจนและการลดความเหลื่อมล้ำแบบบูรณาการ

2.4 ผลการพัฒนาตามยุทธศาสตร์ของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 11

การพัฒนาภายใต้ 6 ยุทธศาสตร์ของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 11 มีผลการดำเนินงานในด้านการบรรลุเป้าหมาย และผลการพัฒนาตามแนวทางยุทธศาสตร์ ดังนี้

2.4.1 การสร้างความเป็นธรรมในสังคม

1) **การบรรลุเป้าหมายการสร้างความเป็นธรรมในสังคม** การกระจายรายได้ในภาพรวมดีขึ้นเล็กน้อย เมื่อพิจารณาจากค่าสัมประสิทธิ์ความไม่เสมอภาคด้านรายได้ (Gini coefficient) ลดลงจาก 0.496 ในปี 2550 เป็น 0.487 ในปี 2552 เป็น 0.484 ในปี 2554 และ 0.478 ในปี 2556 และสัดส่วนของมูลค่าผลผลิตมวลรวมในประเทศขนาดกลางและขนาดย่อมปรับตัวเพิ่มขึ้นเล็กน้อยจากร้อยละ 37.0 ต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ ในปี 2555 เป็นร้อยละ 37.4 ในปี 2556 อย่างไรก็ตาม ค่าสัมประสิทธิ์ความไม่เสมอภาคด้านรายได้นับจากปี 2550-2556 สะท้อนว่าผลประโยชน์ส่วนใหญ่จากการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจยังคงอยู่กับกลุ่มคน 20% ที่รวยที่สุดมากกว่าร้อยละ 50 ขณะที่กลุ่มคน 20% ที่จนที่สุดเป็นเจ้าของรายได้เพียงร้อยละ 4.16 ความแตกต่างของรายได้ของทั้งสองกลุ่มห่างกันถึง 12.64 เท่า

การคุ้มครองทางสังคมมีความครอบคลุมอย่างทั่วถึง ประชากรที่สามารถเข้าถึงการคุ้มครองทางสังคมที่มีคุณภาพ ครอบคลุมหลักประกันสุขภาพคิดเป็นร้อยละ 99.87 โดยมีหน่วยบริการสุขภาพที่จะเป็นผู้ให้บริการสุขภาพกับประชาชนผู้มีสิทธิภายใต้ระบบหลักประกันสุขภาพรวม 13,551 แห่ง ซึ่งได้รับการพัฒนามาตรฐาน HA เพิ่มขึ้นต่อเนื่องเป็นร้อยละ 94.43 และมีแรงงานนอกระบบประกันสังคมที่เข้าถึงระบบสวัสดิการสังคมของกำลังแรงงานเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 3.28 ในปี 2555 เป็น ร้อยละ 4.01 ในปี 2556 อย่างไรก็ตาม อัตราการมีส่วนร่วมในกำลังแรงงานของผู้สูงอายุลดลงเล็กน้อยจากร้อยละ 38.47 เป็นร้อยละ 37.92 และอัตราการมีส่วนร่วมในกำลังแรงงานของสตรีลดลงจากร้อยละ 64.31 เป็นร้อยละ 63.20 นอกจากนี้ ผู้หญิงในระดับบริหารหรือในระดับการตัดสินใจยังมีอยู่จำนวนน้อย โดยเฉพาะโอกาสที่ผู้หญิงเข้าไปมีบทบาทในการตัดสินใจภาคการเมืองระดับท้องถิ่นอยู่ระหว่างร้อยละ 4.17-6.43 ในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 และ 2 ปีแรกของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 11

ความเข้มแข็งของชุมชนยังคงเป็นปัจจัยสำคัญในการสร้างภูมิคุ้มกันและเสริมสร้างคุณภาพชีวิตของประชาชน โดยชุมชนมีความเข้มแข็งเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องจากร้อยละ 46.38 ในปี 2550 เป็นร้อยละ 81.00 ในปี 2555 และร้อยละ 86.35 ในปี 2556 โดยชุมชนมีการดำเนินการจัดสวัสดิการพื้นฐานในการดูแล ช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกันภายในชุมชนตั้งแต่เกิดจนตาย การพึ่งพาตนเองทางเศรษฐกิจโดยการจัดตั้งกองทุนต่างๆ ในระดับชุมชน ได้รับการสนับสนุนทุนส่วนหนึ่งจากภาครัฐ เพื่อพัฒนา

ความอยู่ดีกินดีของคนในชุมชน รวมทั้งสามารถจัดการปัญหา และวางแผนการพัฒนาด้วยตนเองผ่านสภาองค์กรชุมชนที่เป็นเวทีกลางในการจัดทำแผนพัฒนาชุมชนท้องถิ่นที่สอดคล้องกับบริบทของพื้นที่และสอดคล้องกับยุทธศาสตร์การพัฒนาในระดับจังหวัด

การทุจริตคอร์รัปชันยังคงเป็นปัญหาสำคัญของประเทศไทยอย่างต่อเนื่อง โดยคะแนนภาพลักษณ์การคอร์รัปชันของไทยลดลงจาก 37 คะแนนจากคะแนนเต็ม 100 ในปี 2555 เหลือ 35 คะแนนในปี 2556 อยู่ในอันดับที่ 102 จาก 177 ประเทศทั่วโลก ขณะที่ปัญหาความไม่สงบและการก่อการร้ายในจังหวัดชายแดนภาคใต้ อาชญากรรม ความขัดแย้ง และการชุมนุมทางการเมืองที่มีความรุนแรง รวมทั้งการละเมิดสิทธิมนุษยชน เป็นปัญหาสำคัญที่ส่งผลให้ความสงบสุขในประเทศลดลง โดยในปี 2556 ดัชนีสันติภาพโลกของประเทศไทยมีคะแนน 2.378 เพิ่มขึ้นเล็กน้อยจาก 2.303 ในปี 2555 ส่งผลให้อันดับของประเทศปรับลดลงจากอันดับที่ 126 เป็นอันดับที่ 130 จาก 162 ประเทศทั่วโลก

ตารางที่ 3 การสร้างความเป็นธรรมในสังคม 2 ปีแรกของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 11

เป้าหมาย	ตัวชี้วัด	แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10					แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 11	
		2550	2551	2552	2553	2554	2555	2556
1. ลดช่องว่างรายได้ระหว่างกลุ่มคนและพื้นที่ต่างๆ รวมทั้งเสริมสร้างความแข็งแกร่งให้เศรษฐกิจฐานรากและสร้างโอกาสทางเศรษฐกิจให้ผู้ประกอบการรายย่อยและชุมชน	1. ค่าสัมประสิทธิ์ความไม่เสมอภาค (Gini coefficient) ด้านรายได้ของประเทศไทย	0.496	-	0.487	-	0.484	-	0.478
	2. สัดส่วนของมูลค่าผลผลิตวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (ร้อยละผลิตภัณฑ์และบริการของ SMEs ต่อ GDP)	38.7	38.1	37.8	37.1	36.6	37.0	37.4
2. ประชาชนได้รับการคุ้มครองทางสังคมที่มีคุณภาพและครอบคลุมอย่างทั่วถึง รวมทั้งมีความเท่าเทียมทางเพศมากขึ้นทั้งในเรื่องรายได้ โอกาสทางอาชีพ และโอกาสในการดำรงตำแหน่งในระดับบริหารและระดับการตัดสินใจ	1. อัตราการมีส่วนร่วมในกำลังแรงงาน:							
	- ผู้สูงอายุ	37.71	37.59	38.51	38.04	37.46	38.47	37.92
	- สตรี	64.17	64.52	64.66	64.28	64.33	64.31	63.2
	2. สัดส่วนประชากรที่สามารถเข้าถึงการคุ้มครองทางสังคมที่มีคุณภาพ :	98.75	99.16	99.47	99.36	99.95	99.90	99.87
	- ความครอบคลุมหลักประกันสุขภาพ							
3. ประชาชนรับรู้สิทธิและหน้าที่และเข้าถึงบริการของหน่วยงานกระบวนการ	3. สัดส่วนของแรงงานนอกระบบประกันสังคมที่เข้าถึงระบบสวัสดิการสังคมของกำลังแรงงานทั้งหมด	-	-	-	-	1.52	3.28	4.01
	4. สัดส่วนผู้หญิงในระดับบริหารหรือในระดับการตัดสินใจ :							
	- ภาครัฐ	22.18	21.28	24.18	24.44	25.51	-	-
	- ภาคเอกชน	35.37	-	-	-	45.00	39.00	-
	- ภาคการเมืองระดับชาติ	11.70	16.21	12.00	-	15.8	-	-
	- ภาคการเมืองระดับท้องถิ่น	4.68	5.63	4.22	4.17	-	6.43	5.55
3. ประชาชนรับรู้สิทธิและหน้าที่และเข้าถึงบริการของหน่วยงานกระบวนการ	1. ดัชนีความสงบสุข (Positive Peace Index)	-	-	-	-	-	2.982 (อันดับที่ 66)	2.95 (อันดับที่ 63)

เป้าหมาย	ตัวชี้วัด	แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10					แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 11	
		2550	2551	2552	2553	2554	2555	2556
ยุติธรรมได้อย่างสะดวกและรวดเร็ว มีการบังคับใช้กฎหมายอย่างเสมอภาคและเป็นธรรม ภาาการพัฒนต่างๆ มีส่วนร่วมในกระบวนการยุติธรรม	2. ดัชนีสันติภาพโลก (Global Peace Index)	2.491 (อันดับที่ 105)	2.424 (อันดับที่ 118)	2.353 (อันดับที่ 118)	2.393 (อันดับที่ 124)	2.247 (อันดับที่ 107)	2.303 (อันดับที่ 126)	2.378 (อันดับที่ 130)
4. คนยากจนและด้อยโอกาสมีคุณภาพชีวิตดีขึ้น มีภูมิคุ้มกันและสามารถปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงได้สูงขึ้น	1. ดัชนีชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชน	46.38	55.73	60.89	66.07	76.47	81.00	86.35
5. มีการบริหารจัดการที่โปร่งใสและมีประสิทธิภาพ และเพิ่มการมีส่วนร่วมของทุกภาคีในการพัฒนาประเทศ	1. ดัชนีภาพลักษณ์การทุจริตประพฤติมิชอบ	3.3	3.5	3.4	3.5	3.4	37 (ปรับฐานคะแนนจากคะแนนเต็ม 10 มาเป็นคะแนนเต็ม 100)	35

2) ผลการพัฒนาตามแนวทางยุทธศาสตร์

2.1) ประชาชนมีความมั่นคงทางเศรษฐกิจและสังคม รวมทั้งมีขีดความสามารถในการจัดการความเสี่ยงและสร้างโอกาสในชีวิตให้แก่ตนเองมากขึ้น โดยในปี 2556 มีจำนวนวิสาหกิจชุมชนและเครือข่ายวิสาหกิจชุมชนที่จดทะเบียน 73,664 แห่ง มีสมาชิก 1.28 ล้านคน เพิ่มขึ้นจากปี 2555 ที่มีจำนวนวิสาหกิจชุมชน และเครือข่ายวิสาหกิจชุมชนที่จดทะเบียน 71,965 แห่ง และมีสมาชิกประมาณ 1.25 ล้านคน มีการดำเนินการขยายเขตการจัดรูปที่ดิน ทำให้มีการจัดที่ดินทำกินในเขตปฏิรูปที่ดิน 2.69 ล้านราย จำนวน 35.25 ล้านไร่ มีการนำที่ดินราชพัสดุที่ราษฎรครอบครองทำประโยชน์และที่ดินราชพัสดุที่เป็นที่ว่างเหลือจากการใช้ประโยชน์ในทางราชการมาจัดให้ราษฎรเช่าเพื่ออยู่อาศัยและเพื่อประกอบการเกษตร จำนวน 5,780 ราย รวมทั้งมีการจัดทำร่างพระราชบัญญัติหลักประกันทางธุรกิจ พ.ศ. เพื่อให้มีการนำทรัพย์สินที่มีมูลค่าทางเศรษฐกิจที่ไม่สามารถจำนองหรือจำนำมาใช้เป็นหลักประกันการชำระหนี้ในลักษณะที่ผู้ให้หลักประกันไม่ต้องส่งมอบการครอบครองทรัพย์สินที่เป็นหลักประกันให้แก่ผู้รับหลักประกัน มีการดำเนินการพักชำระหนี้เกษตรกรและประชาชนผู้มีรายได้น้อยที่มีหนี้ค้างชำระไม่เกิน 500,000 บาท สำหรับลูกค้าของสถาบันการเงินเฉพาะกิจ 6 แห่ง ระยะเวลา 3 ปี โดยมีลูกหนี้ที่เข้าร่วมโครงการ 377,739 ราย มูลค่าหนี้ 43,667.44 ล้านบาท และการติดตั้งอุปกรณ์เพื่อให้บริการ Broadband Internet ไร้สาย จำนวน 28,651 จุดทั่วประเทศ เพื่อให้ประชาชนสามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารในการพัฒนาคุณภาพชีวิต มีการคุ้มครองแรงงานในสถานประกอบการ โดยมีลูกจ้างผู้ประกันตนที่ขึ้นทะเบียนกับสำนักงานประกันสังคมจำนวน 10.79 ล้านคน สถานประกอบการที่ขึ้นทะเบียนกองทุนประกันสังคม 415,421 แห่ง ลูกจ้างที่ขึ้นทะเบียนกองทุนเงินทดแทนจำนวน 8.85 ล้านคน นายจ้างที่ขึ้นทะเบียนกองทุนเงินทดแทนจำนวน 346,142 คน มีการคุ้มครองดูแลแรงงานทั้งในระบบและนอกระบบ 2,592,000 คน

2.2) การบริการทางสังคมตามสิทธิขั้นพื้นฐาน ภูมิคุ้มกันระดับปัจเจก การมีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจในการพัฒนาประเทศมีแนวโน้มดีขึ้น เด็กไทยมีโอกาสทางการศึกษา

เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยได้รับสิทธิรับการสนับสนุนค่าใช้จ่ายในการจัดการศึกษาตั้งแต่ระดับอนุบาลจนจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน (เรียนฟรี 15 ปี) รวมทั้งมีโอกาสในการกู้ยืมเพื่อใช้จ่ายในการศึกษาในระดับที่สูงขึ้นจากกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา (กยศ.) ซึ่งให้กู้ยืมเงินเพื่อการศึกษาแก่นักเรียน นักศึกษาที่ขาดแคลนทุนทรัพย์ตั้งแต่ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (สายสามัญและสายอาชีพ) จนถึงระดับปริญญาตรี เพื่อเป็นค่าเล่าเรียน ค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา และค่าครองชีพ โดยมีผู้กู้ยืมที่กำลังศึกษาในปีการศึกษา 2556 จำนวน 741,174 ราย และกองทุนเงินกู้ยืมเพื่อการศึกษาที่ผูกกับรายได้ในอนาคต (กรอ.) ซึ่งให้ทุนการศึกษาแบบต้องใช้คืนแก่นักศึกษาในระดับอุดมศึกษาหรือเทียบเท่าเฉพาะหลักสูตร/สาขาที่เป็นความต้องการหลัก และมีความชัดเจนของการผลิตกำลังคน มีผู้กู้รายใหม่ในปีการศึกษา 2556 จำนวน 20,900 ราย รวมทั้งคนไทยได้รับบริการสุขภาพอย่างทั่วถึงโดยความครอบคลุมของการมีหลักประกันสุขภาพของประชาชนไทยเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง จากร้อยละ 71.00 ในปีงบประมาณ 2544 เป็นร้อยละ 99.87 ในปีงบประมาณ 2556 ประกอบด้วย ประชาชนไทยที่มีสิทธิหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ (UC) 48.61 ล้านคน สิทธิประกันสังคม 10.77 ล้านคน และสิทธิสวัสดิการข้าราชการและรัฐวิสาหกิจ 4.98 ล้านคน มีการดำเนินการสำคัญ ได้แก่ การดำเนินมาตรการลดภาระค่าครองชีพประชาชนด้านการเดินทาง โดยจัดบริการรถโดยสารประจำทาง และรถไฟฟรี การจัดสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับคนพิการและคนทุพพลภาพเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้ในพื้นที่อาคารสาธารณะ โดยเฉพาะหน่วยงานภาครัฐ และหน่วยงานอื่นๆ ที่ให้บริการประชาชน จัดทำโครงการพัฒนาที่อยู่อาศัยและที่ดินทำกิน (โครงการบ้านมั่นคง) เพื่อแก้ไขปัญหาและพัฒนาที่อยู่อาศัยของคนจนในชุมชนแออัด จำนวน 285 เมือง/เขต 1,687 ชุมชน 85,252 ครัวเรือน และโครงการบ้านมั่นคงชนบทเพื่อผู้ยากจนและด้อยโอกาสในชนบท โดยสร้างความมั่นคงและสิทธิการครอบครองที่ดินและที่อยู่อาศัยแก่ชุมชนผู้มีรายได้น้อยในเขตชนบททั่วประเทศ สนับสนุนการสร้าง/ซ่อมแซม/ต่อเติมที่อยู่อาศัย และการสร้างความมั่นคงการแก้ไขปัญหาที่ดิน 906 ตำบล รวมทั้งจัดตั้งกองทุนที่ดินที่อยู่อาศัย 119 กองทุน และจัดทำโครงการบ้านเอื้ออาทร โดยจัดสร้างที่อยู่อาศัย 281,556 หน่วย ครอบคลุมพื้นที่ในเขตเมืองทั่วประเทศ ก่อสร้างแล้วเสร็จจำนวน 272,256 หน่วย ส่งผลให้มีครัวเรือนมีที่อยู่อาศัยเพิ่มขึ้น 272,256 ครัวเรือน จำนวน 871,219 คน นอกจากนี้ มีการส่งเสริมการออม และการจัดสวัสดิการสังคม โดยจัดตั้งกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบล/เมือง เพื่อดูแลช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกันภายในชุมชนตั้งแต่เกิดจนตาย 5,721 กองทุน สมาชิกกองทุน 4,001,113 ราย เงินกองทุนรวม 5,977.23 ล้านบาท มีจำนวนกองทุนฯ ที่ได้รับการสมทบงบประมาณสะสมจนถึงปี 2556 จำนวน 11,986 กองทุน รวมเป็นงบประมาณสมทบกองทุนฯ 2,366.43 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปี 2555 ที่มีกองทุนฯ ที่ได้รับการสมทบงบประมาณสะสมจำนวน 4,333 กองทุน และได้รับงบประมาณ 1,462.56 ล้านบาท และมีการจัดสรรเงินสมทบตามโครงการ SML ให้สำนักงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ เพื่อสนับสนุนโครงการ จำนวน 79,025 หมู่บ้าน/ชุมชน 115,549 โครงการ

2.3) ชุมชนมีขีดความสามารถในการจัดการปัญหาด้วยตนเอง และมีส่วนร่วมในทางเศรษฐกิจ สังคมและการเมืองมากขึ้น ขณะที่ผู้ด้อยโอกาสได้รับการสนับสนุนให้มีทางเลือกการดำเนินชีวิตในสังคมได้อย่างมีคุณค่าและศักดิ์ศรี โดยการสนับสนุนการจัดตั้งสภาองค์กรชุมชนตำบลใหม่ และสนับสนุนการพัฒนาสภาองค์กรชุมชนตำบลที่จัดตั้งแล้ว ส่งผลให้เกิดสภาองค์กรชุมชนตำบลในพื้นที่ 4,231 ตำบล ที่เป็นเวทีกลางในการจัดทำแผนพัฒนาชุมชนท้องถิ่นที่สอดคล้องกับบริบทและครอบคลุมการพัฒนาของชุมชนท้องถิ่น โดยกลุ่ม/องค์กรชุมชนในพื้นที่มีส่วนร่วม และยกระดับสู่การจัดการทุนของชุมชนท้องถิ่น รวมทั้งเพิ่มศักยภาพแกนนำชุมชนและการพัฒนากลุ่ม/องค์กรชุมชนให้มีความเข้มแข็ง มีระบบบริหารจัดการที่ดี เป็นฐานการพัฒนาในด้านต่างๆ ในตำบล พัฒนาและเชื่อมโยงแผนพัฒนาชุมชนท้องถิ่นระดับตำบลสู่แผนยุทธศาสตร์ระดับจังหวัด และพัฒนากลไกความร่วมมือในการเชื่อมโยงและประสานความร่วมมือกับภาคส่วน

ต่างๆ และพัฒนานโยบายสาธารณะ มีตำบลที่มีการฟื้นฟูชุมชนท้องถิ่นสู่การจัดการตนเอง 1,184 ตำบล จัดทำโครงการสวัสดิการเติมเต็มชีวิต ให้ชุมชนร่วมค้นหาผู้ประสบปัญหาสังคม ร่วมกับคลินิกครอบครัวระดับตำบล โดยการวิเคราะห์ข้อมูลรายได้ครัวเรือน ในปี 2556 ดำเนินการไปแล้วจำนวน 1,000 คน รวมทั้งมีการดำเนินการพัฒนาและส่งเสริมให้กลุ่มเป้าหมายในชุมชนบนพื้นที่สูงเกิดศักยภาพสามารถพึ่งพาตนเองได้ โดยเข้ารับบริการด้านสวัสดิการและการพัฒนาสังคม เพื่อให้มีคุณภาพชีวิตผ่านตามเกณฑ์ที่กำหนด 500,000 ราย นอกจากนี้ จัดทำโครงการคืนคนดีสู่สังคมเพื่อช่วยเหลือผู้พ้นโทษให้มีโอกาสเข้าถึงแหล่งงาน มีรายได้เพียงพอต่อการดำรงชีวิต และปรับตัวเข้าสู่สังคมในช่วงระยะแรกของการพ้นโทษ ไม่หวนกลับไปกระทำผิดซ้ำ โดยจัดหางานที่เหมาะสมกับผู้พ้นโทษ เพื่อทำงานภายในหน่วยงานต่างๆ 857 อัตรา ส่งเสริมการมีงานทำแก่ประชากรกลุ่มพิเศษโดยกิจกรรมจัดหางานพิเศษสำหรับผู้พ้นโทษ 2,135 คน นักเรียน นักศึกษา 14,511 คน คนพิการ 3,413 คน และผู้สูงอายุ 106 คน รวมทั้งฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดในระบบบังคับบำบัด ส่งผลให้ในปี 2556 มีผู้ผ่านการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดกลับมาเสพซ้ำเพียงร้อยละ 11.64

2.4) การเสริมสร้างการบริหารราชการแผ่นดินที่มีประสิทธิภาพ โปร่งใส

การคุ้มครองสิทธิ และสร้างความเท่าเทียมในกระบวนการยุติธรรม รวมถึงปลูกฝังให้ข้าราชการและประชาชนเกิดความตระหนักถึงผลประโยชน์ของสังคมอย่างจริงจัง และมีการรวมกลุ่มบนพื้นฐานความไว้วางใจและเกื้อกูลกัน จากการประเมินขีดความสามารถในการแข่งขันของสถาบัน IMD พบว่าประสิทธิภาพของภาครัฐเพิ่มขึ้นจากลำดับที่ 26 ในปี 2555 เป็นลำดับที่ 22 ในปี 2556 ปัจจัยที่ทำให้ประสิทธิภาพของภาครัฐสูงขึ้น ได้แก่ นโยบายการคลัง การอบการบริการด้านสถาบัน กฎระเบียบทางธุรกิจ และการอบการบริการด้านสังคม อย่างไรก็ตาม ฐานะการคลังของไทยปรับตัวลดลงจากอันดับที่ 18 มาอยู่ในอันดับที่ 19 ขณะที่หมู่บ้านที่สามารถยกระดับความเข้มแข็งเป็นหมู่บ้านที่มีผลการปฏิบัติงานของคณะกรรมการหมู่บ้านดีเด่น (A) เพิ่มขึ้น 4,020 หมู่บ้าน กองทุนชุมชนได้รับการตรวจสอบสุขภาพ 5,000 กองทุน และชุมชนที่เข้ามามีส่วนร่วมในการเสริมสร้างความสมานฉันท์ในชุมชนผ่านกลไกการระงับข้อพิพาทและเพิ่มโอกาสการเข้าถึงความยุติธรรมของประชาชน 606 ชุมชน หน่วยงานของรัฐและเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในการสร้างความสมานฉันท์ในชุมชน 9 หน่วยงาน ขณะที่มีการเสริมสร้างเครือข่ายภาคประชาชนในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ 1,900 คน ให้เป็นสื่อบุคคลในการเผยแพร่ความรู้ ชี้ช่องทางการช่วยเหลือเยียวยาในการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพและอำนวยความสะดวกในพื้นที่ นอกจากนี้ กองทุนยุติธรรมได้ให้ความช่วยเหลือประชาชนด้านกฎหมาย คดีความ การคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของผู้ที่ไม่ได้รับความเป็นธรรม รวมถึงผู้กระทำการใดๆ เพื่อปกป้อง คุ้มครอง หรือรักษาทรัพยากรธรรมชาติ หรือสิ่งแวดล้อม 2,418 คน และประชาชนมาขอคำปรึกษากฎหมายจากคลินิกยุติธรรม 12,536 ราย ส่งเสริมสิทธิแก่ผู้ต้องหาในการสอบสวนคดีอาญา 4,345 คดีทั่วประเทศ ให้มีทนายความในชั้นสอบสวน รวมทั้งมีผู้เสียหายและจำเลยในคดีอาญายื่นคำขอรับความช่วยเหลือทางการเงินตามพระราชบัญญัติค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา พ.ศ. 2544 จำนวน 11,028 ราย ดำเนินการพิจารณาคำขอรับความช่วยเหลือ 7,385 ราย และได้วินิจฉัยให้จ่ายเงินช่วยเหลือ 4,772 ราย และงดจ่าย/ยกคำขอ 2,513 รายของคำวินิจฉัย จำนวนเงิน 274.38 ล้านบาท มีผู้เสียหายที่ยื่นคำขอรับความช่วยเหลือทางการเงินจากกรณีการค้ำมนุษย์ 55 ราย โดยคณะกรรมการพิจารณาจ่ายเงินทั้งสิ้น 53 ราย คิดเป็นเงิน 1.59 ล้านบาท

2.4.2 การพัฒนาคนสู่สังคมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างยั่งยืน

1) **การบรรลุเป้าหมายการพัฒนาคุณภาพคนสู่สังคมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างยั่งยืน** ในช่วง 2 ปีแรกของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 11 พบว่า สุขภาพของคนไทยโดยรวมดีขึ้น เนื่องจาก

อัตราเพิ่มของการเจ็บป่วยด้วยโรคหัวใจ เบาหวาน หลอดเลือดสมอง ความดันโลหิตสูง และมะเร็ง มีแนวโน้มลดลง อาทิ การเจ็บป่วยด้วยโรคมะเร็งมีอัตราการเพิ่มลดลงจากร้อยละ 7.25 ในปี 2554 เหลือร้อยละ 0.59 ในปี 2555 การเจ็บป่วยด้วยโรคหัวใจมีอัตราการเพิ่มลดลงจากร้อยละ 10.78 เหลือร้อยละ 2.05 การเจ็บป่วยด้วยโรคเบาหวานมีอัตราการเพิ่มลดลงจากร้อยละ 7.09 เหลือร้อยละ 2.30 ในช่วงเวลาเดียวกัน และคนไทยใส่ใจสุขภาพมากขึ้น โดยอัตราการสูบบุหรี่ของประชากรที่มีอายุ 15 ปีขึ้นไปมีสัดส่วนลดลงจากร้อยละ 21.36 ในปี 2554 เหลือร้อยละ 19.94 ในปี 2556 ขณะที่อัตราการเจริญพันธุ์รวมของประชากรไทยเป็นไปตามเป้าหมาย โดยอัตราการเจริญพันธุ์รวมของประชากรไทยในระยะ 2 ปี ของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 11 อยู่ที่ระดับ 1.62 ใกล้เคียงกับเป้าหมายที่กำหนดไว้ไม่ต่ำกว่า 1.6 อย่างไรก็ตาม คนไทยส่วนใหญ่มีโอกาสได้ศึกษาในระบบโรงเรียนต่ำกว่าเป้าหมายที่กำหนดไว้ ปีการศึกษาเฉลี่ยของคนไทยในระยะ 2 ปีแรกของแผนฯ อยู่ที่ 8.0 ปี ซึ่งต่ำกว่าเป้าหมายที่กำหนดไว้ให้จำนวนปีการศึกษาเฉลี่ยของคนไทยเพิ่มขึ้นเป็น 12 ปี บุคลากรทางด้านการวิจัยและพัฒนา มีแนวโน้มลดลงและมีสัดส่วนต่ำกว่าเป้าหมาย โดยจำนวนผู้ทำงานด้านการวิจัยและพัฒนา เทียบเท่าเต็มเวลาลดลงจาก 9.01 คนในปี 2552 เหลือ 8.0 คน ในปี 2554 ต่ำกว่าเป้าหมายที่กำหนดไว้ 15 คน และอัตราการเพิ่มของผลิตภาพแรงงานเฉลี่ยในช่วง 2 ปีแรกของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 11 ลดลงจากร้อยละ 5.22 ในปี 2555 เหลือร้อยละ 2.98 ในปี 2556 ต่ำกว่าเป้าหมายที่กำหนดไว้ร้อยละ 3.0 ต่อปี ขณะที่บทบาทของสถาบันชุมชนในการกระตุ้นให้คนในชุมชนได้เรียนรู้โดยผ่านศูนย์การเรียนรู้ชุมชนเพิ่มขึ้นจาก 1,879 ศูนย์ ในปี 2554 เป็น 1,881 ศูนย์ในปี 2555 และมีผู้ใช้บริการ/ฝึกอบรมเพิ่มขึ้นจาก 19.76 ล้านคน ในปี 2554 เป็น 36.26 ล้านคน ในปี 2555 นอกจากนี้ บทบาทของสถาบันทางสังคมในการบ่มเพาะและหล่อหลอมคนไทยให้เป็นคนดี มีคุณธรรมจริยธรรมมีการเปลี่ยนแปลงไม่มากนัก พิจารณาจากเหตุการณ์ความรุนแรงในครอบครัวในคดีตาม พ.ร.บ.คุ้มครองผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว พ.ศ. 2550 ที่ผ่านการพิจารณาคดีของศาลเยาวชนและครอบครัวมีจำนวนลดลงจาก 899 คดี ในปี 2555 เหลือ 854 คดี ในปี 2556 แต่ดัชนีครอบครัวอบอุ่นมีแนวโน้มลดลงจากร้อยละ 68.31 ในปี 2555 เป็นร้อยละ 66.28 ในปี 2556

ตารางที่ 4 การพัฒนาคนสู่สังคมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างยั่งยืน 2 ปีแรกของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 11

เป้าหมาย	ตัวชี้วัด	แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10					แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 11	
		2550	2551	2552	2553	2554	2555	2556
1. คนไทยทุกคนมีคุณภาพเพิ่มขึ้นทั้งทางร่างกาย จิตใจ และสติปัญญา รวมทั้งมีอนามัยการเจริญพันธุ์ที่เหมาะสมในทุกช่วงวัย	1. อัตราเจริญพันธุ์รวมของประชากรไทยไม่ต่ำกว่า 1.6 (หน่วย : คน)	1.64	1.62	1.61	1.58	1.62	1.62	1.62
	2. ระดับค่าเฉลี่ยเขาว์ปัญญาของเด็กไม่ต่ำกว่าค่ากลางมาตรฐานสากลที่ระดับ 100 (หน่วย : ร้อยละ)	-	-	91	-	98.59	-	-
2. คุณภาพการศึกษาได้รับการยกระดับสู่มาตรฐานสากล ต่อยอดองค์ความรู้สู่นวัตกรรม และโอกาสการเข้าถึงการศึกษาและการเรียนรู้ในรูปแบบที่หลากหลายเพิ่มมากขึ้น	1. ปีการศึกษาเฉลี่ยของคนไทยเพิ่มขึ้นเป็น 12 ปี (หน่วย : ปี)	7.9	8.0	8.1	8.2	8.2	8.0	8.0
	2. ผู้เรียนทุกระดับการศึกษามีคุณธรรม จริยธรรม และมีความเป็นพลเมือง	na	na	na	na	na	na	na
	3. เพิ่มสัดส่วนประชากรที่สามารถเข้าถึงโครงข่ายคมนาคมและอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงให้ได้ร้อยละ 80.0 ของประชากรทั่วประเทศ	na	na	na	na	na	na	na

เป้าหมาย	ตัวชี้วัด	แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10					แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 11	
		2550	2551	2552	2553	2554	2555	2556
	4. จำนวนบุคลากรด้านการวิจัยและพัฒนาเพิ่มขึ้นเป็น 15 คนต่อประชากร 10,000 คน	6.76	-	9.01	-	8.0	-	-
	5. อัตราเพิ่มของผลิตภาพแรงงานเฉลี่ยไม่ต่ำกว่าร้อยละ 3.0 ต่อปี	3.30	0.34	-4.07	6.91	-1.07	5.22	2.98
			ช่วงแผนฯ 10 เฉลี่ย ร้อยละ 1.08 ต่อปี					
3. โอกาสในการเข้าถึงระบบสุขภาพที่มีคุณภาพเพิ่มขึ้น และปัจจัยเสี่ยงต่อสุขภาพลดลงอย่างเป็นองค์รวม	1. อัตราเพิ่มของการเจ็บป่วยด้วยโรคเบาหวาน ความดันโลหิตสูง หลอดเลือดสมอง หัวใจ และมะเร็งลดลง (หน่วย: ร้อยละ)							
	- โรคเบาหวาน	10.84	3.89	8.99	7.62	7.09	2.30	
	- โรคความดันโลหิตสูง	17.97	10.59	14.06	7.87	12.12	4.93	
	- โรคหลอดเลือดสมอง	9.13	5.40	4.89	8.86	12.30	5.33	
	- โรคหัวใจ	11.25	8.99	5.80	6.53	10.78	2.05	
	- โรคมะเร็ง	5.12	2.56	-0.87	7.64	7.25	0.59	
	2. อัตราการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ยาสูบ และการมีเพศสัมพันธ์ที่ไม่ปลอดภัยลดลง							
	- เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ (หน่วย : ร้อยละ)	29.30	-	32.00	-	31.50	-	32.22
	- ยาสูบ (หน่วย : ร้อยละ)	18.50	-	20.70	-	21.36	-	19.94
	- การใช้ถุงยางอนามัยเมื่อมีเพศสัมพันธ์ครั้งแรกที่เพิ่มขึ้นสะท้อนการมีเพศสัมพันธ์ที่ไม่ปลอดภัยลดลง (หน่วย : ร้อยละ)							
	• นักเรียน ม.2							
	เพศชาย	50.0	51.8	50.7	53.2	55.1	57.9	
	เพศหญิง	50.0	48.3	41.5	48.9	44.9	50.0	
	• นักเรียน ม.5							
	เพศชาย	49.7	51.1	51.5	51.0	51.1	56.4	
	เพศหญิง	46.3	49.9	47.6	49.2	54.1	53.4	
	• นักเรียนปวช. ชั้นปีที่ 2							
	เพศชาย	48.3	48.3	51.4	49.4	55.0	56.2	
	เพศหญิง	41.3	45.6	47.3	48.1	50.0	54.6	
4. สถาบันทางสังคม โดยเฉพาะสถาบันครอบครัว สถาบันการศึกษา สถาบันศาสนา และชุมชนมีบทบาทในการบ่มเพาะและหล่อหลอมเด็ก เยาวชน และคนไทยให้เป็นคนดีมีคุณธรรมและจริยธรรมอย่างเข้มแข็งมากขึ้น	1. ดัชนีครอบครัวอบอุ่นอยู่ในระดับดีขึ้น และจำนวนผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัวได้รับความช่วยเหลือคุ้มครองเพิ่มขึ้น							
	- ดัชนีครอบครัวอบอุ่นมีระดับดีขึ้น (หน่วย : ร้อยละ)	61.65	63.97	63.18	63.08	65.17	68.31	66.28

เป้าหมาย	ตัวชี้วัด	แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10					แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 11	
		2550	2551	2552	2553	2554	2555	2556
	- ความรุนแรงในครอบครัวลดลง (จำนวนคดีความรุนแรงในครอบครัว)	-	54	363	949	1,076	899	854
	2. การเรียนรู้ของคนในชุมชนเพิ่มขึ้น - จำนวนผู้ใช้บริการ/ฝึกรอบรมในศูนย์การเรียนรู้ไอซีทีชุมชน (ล้านคน)	0.21	0.64	0.64	9.58	19.76	36.26	
	3. คนในครัวเรือนมีส่วนร่วมทำกิจกรรมสาธารณะของหมู่บ้านและชุมชนเพิ่มขึ้น (หน่วย : ร้อยละ)	95.27	96.00	98.40	98.63	99.03	99.74	99.39

2) ผลการพัฒนาตามแนวทางยุทธศาสตร์

2.1) การปรับโครงสร้างและการกระจายตัวประชากรให้เหมาะสมยังไม่มี

ความก้าวหน้ามาก เนื่องจาก “แม่วัยใส” มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง สัดส่วนการคลอดบุตรของหญิงไทยที่มีอายุต่ำกว่า 20 ปี เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องตั้งแต่ปี 2550 เป็นต้นมา โดยเพิ่มจากร้อยละ 13.37 เป็นร้อยละ 14.32 ในปี 2554 และเพิ่มเป็นร้อยละ 16.59 ในปี 2555 แม้ว่าภาครัฐและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ร่วมกันรณรงค์แก้ไขปัญหา “แม่วัยใส” หรือการตั้งครรภ์เมื่อไม่พร้อมของเด็กและเยาวชนไทยอายุต่ำกว่า 15 ปี เช่น การจัดบริการสุขภาพและอนามัยการเจริญพันธุ์ที่เป็นมิตรกับวัยรุ่นและเยาวชน เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ไม่พร้อมของวัยรุ่นในโรงพยาบาล สายด่วนมูลนิธิเพื่อนหญิง เป็นต้น นอกจากนี้ ประชากรมีแนวโน้มที่จะย้ายถิ่นฐานเข้าสู่เขตเมืองเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 1.18 ในปี 2555 เป็นร้อยละ 1.88 ในปี 2556 เหตุผลหลัก 3 อันดับแรกในการย้ายถิ่น ได้แก่ ติดตามคนในครอบครัว กลับภูมิลำเนา และหางานทำ

2.2) เด็กและเยาวชนไทยมีโอกาสด้านการเรียนรู้ในระบบโรงเรียนเพิ่มขึ้น

แต่ยังไม่สามารถสร้างให้เด็กไทย “คิดเป็น ทำเป็น” ได้ โดยหน่วยงานภาครัฐมีแนวทางการดำเนินงานในการพัฒนาเด็กและเยาวชนวัยเรียนที่ชัดเจนตั้งแต่ระดับปฐมวัยจนถึงระดับอุดมศึกษาให้ทัดเทียมนานาชาติ และมีภูมิคุ้มกันต่อการเปลี่ยนแปลง อาทิ พัฒนาสติปัญญาเด็กไทย ส่งผลให้เด็กที่มีพัฒนาการไม่สมวัย จากการประเมินด้วยแบบบอนามัย 55 (พัฒนาการเด็กปฐมวัย) ร้อยละ 80.44 ได้รับการดูแลกระตุ้นพัฒนาการ (เป้าหมายร้อยละ 80) นอกจากนี้ ได้ดำเนินนโยบายขยายโอกาสทางการศึกษาให้แก่เด็กและเยาวชนไทยทุกคนให้ได้รับโอกาสทางการศึกษาที่เท่าเทียมกัน อาทิ ทุนการศึกษาพระราชทานสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร นโยบายเรียนฟรี 15 ปีอย่างมีคุณภาพ กองทุนกู้ยืมของภาครัฐ ส่งผลให้เด็กและเยาวชนมีโอกาสด้านการเรียนรู้สูงขึ้นอย่างต่อเนื่องทุกระดับ ในภาพรวมเด็กและเยาวชนมีอัตราการเข้าเรียนเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 81.54 ในปี 2555 เป็นร้อยละ 83.75 ในปี 2556 อย่างไรก็ตาม คุณภาพการศึกษาในระบบโรงเรียนเป็นปัญหาที่ต้องเร่งแก้ไข พิจารณาจากคะแนนผลการทดสอบของนักเรียนใน 4 วิชาหลัก ได้แก่ ภาษาไทย ภาษาอังกฤษ คณิตศาสตร์ และวิทยาศาสตร์ ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มัธยมศึกษาปีที่ 3 และมัธยมศึกษาปีที่ 6 ต่ำกว่าเกณฑ์การผ่านร้อยละ 50 ทุกวิชามาโดยตลอด ส่งผลให้คะแนนเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมีแนวโน้มลดลงจากร้อยละ 35.54 ในปี 2555 เหลือร้อยละ 35.15 ในปี 2556 นอกจากนี้ การผลิตและพัฒนากำลังคนยังไม่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงานทั้งในเชิงปริมาณและคุณภาพ พิจารณาจากสัดส่วนนักเรียนสายสามัญต่อสายอาชีวศึกษาที่มีแนวโน้มลดลงจาก 65 : 35 ในปี 2554 เป็น 66 : 34

ในปี 2555 ทั้งๆ ที่ตลาดแรงงานส่วนใหญ่ต้องการนักเรียนสายอาชีวะมากกว่านักเรียนสายสามัญหรือผู้จบปริญญาตรี ซึ่งการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง (พ.ศ.2552-2561) มีเป้าหมายที่จะเพิ่มสัดส่วนผู้เรียนสายสามัญต่อสายอาชีวะเป็น 60 : 40

2.3) คนไทยได้รับหลักประกันสุขภาพอย่างทั่วถึง ในหลายรูปแบบ อาทิ ประกันสังคม สวัสดิการข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ ประกันสุขภาพถ้วนหน้า โดยครอบคลุมคนไทยร้อยละ 99.87 ในปี 2556 ขณะที่สัดส่วนผู้ประกันตนต่อกำลังแรงงานมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 29.70 ในปี 2555 เป็นร้อยละ 31.56 ในปี 2556 และสัดส่วนบุคลากรทางการแพทย์ต่อประชากรดีขึ้น อาทิ แพทย์ 1 คน ต้องดูแลประชากรลดลงจาก 2,535 คน ในปี 2554 เหลือ 2,533 คน ในปี 2555 และพยาบาลวิชาชีพ 1 คน ต้องดูแลประชากรลดลงจาก 498 คน ในปี 2554 เหลือ 495 คน ในปี 2555 อย่างไรก็ตาม คนไทยมีแนวโน้มเจ็บป่วยด้วยโรคที่ป้องกันได้ 5 อันดับแรกเพิ่มขึ้นต่อเนื่อง ได้แก่ โรคเบาหวาน โรคความดันโลหิตสูง โรคหลอดเลือดสมอง โรคหัวใจ และโรคมะเร็ง เนื่องจากพฤติกรรมในการดำรงชีวิต อาทิ การสูบบุหรี่ที่เป็นสาเหตุของการเจ็บป่วยด้วยโรคถุงลมโป่งพอง โรคหลอดเลือดหัวใจตีบ โรคมะเร็งปอด การดื่มสุราที่เป็นสาเหตุของโรคตับแข็งและอุบัติเหตุ การใช้โทรศัพท์มือถือที่เป็นสาเหตุของอุบัติเหตุบนท้องถนน การมีพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศที่เสี่ยงต่อการติดเชื้อเอดส์ และพฤติกรรมเสี่ยงจากการบริโภคอาหาร เช่น อาหารจานด่วน อาหารประเภททอด ปิ้งย่าง หนักไปทางเนื้อกับไขมัน อาหารรสจัดๆ โดยเฉพาะหวานมากและเค็มจัด ไม่รับประทานผักผลไม้สด

2.4) คนไทยมีความใฝ่รู้ และมีการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง อันเป็นผลมาจากการที่ภาครัฐและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีนโยบาย/แผนงาน/โครงการส่งเสริมการอ่านและการเรียนรู้ อาทิ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 ถึงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 11 ซึ่งเป็นแผนพัฒนาฯ ฉบับปัจจุบัน พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แผนงานสร้างเสริมวัฒนธรรมการอ่าน ห้องสมุดมีชีวิต วันหนังสือเด็กแห่งชาติ โครงการงานสัปดาห์หนังสือแห่งชาติและโครงการประกวดหนังสือดีเด่น ส่งผลให้คนไทยสามารถเรียนรู้ตลอดชีวิตได้อย่างต่อเนื่อง ผลการสำรวจการอ่านหนังสือของประชากร โดยสำนักงานสถิติแห่งชาติ พบว่า สัดส่วนคนไทยที่อ่านหนังสือมีจำนวนเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 68.6 ในปี 2554 เป็นร้อยละ 81.8 ในปี 2556 และใช้อินเทอร์เน็ตเป็นช่องทางในการหาความรู้ ติดตามข่าวสารได้ตลอด 24 ชั่วโมง โดยจำนวนผู้ใช้อินเทอร์เน็ตมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องจาก 16.6 ล้านคนในปี 2555 เป็น 18.3 ล้านคนในปี 2556 นอกจากนี้ ภาครัฐได้จัดการศึกษานอกระบบ มีผู้ลงทะเบียนเรียนเพิ่มขึ้นจาก 1,808,384 คน (เป้าหมาย 1,681,040 คน) ในปี 2555 เป็น 2,724,494 คน (เป้าหมาย 2,010,140 คน) ในปี 2556 มีผู้ที่จบหลักสูตรการศึกษานอกระบบ 2,229,991 คน (เป้าหมาย 1,456,370 คน) และจัดการศึกษาตามอัธยาศัย มีผู้รับบริการทุกกิจกรรม เพิ่มขึ้นจาก 9,800,000 คนตามเป้าหมายในปี 2555 เป็น 18,513,038 คน (เป้าหมาย 9 ล้านคน) ในปี 2556

2.5) การเสริมสร้างความเข้มแข็งของสถาบันทางสังคมมีความก้าวหน้า
เป็นรูปธรรม ได้เสริมสร้างความเข้มแข็งของสถาบันครอบครัว ผ่านกิจกรรมต่างๆ อาทิ อบรมให้ทุกวันเป็นวันครอบครัว จัดงานวันแห่งครอบครัว ส่งเสริมศักยภาพครอบครัวระดับตำบล (คลินิกครอบครัว) ส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพของครอบครัว ควบคู่กับการฟื้นฟูบทบาทของสถาบันศาสนาในการส่งเสริมศีลธรรมและเป็นที่พึ่งในวิถีชีวิต โดยสนับสนุนให้สถาบันศาสนาเป็นที่พึ่งในวิถีชีวิต เช่น พัฒนาศักยภาพการบำบัดรักษาในชุมชน โดยใช้ศาสนสถาน (วัด/มัสยิด) เป็นศูนย์สงเคราะห์และฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติดทั่วประเทศ และจัดกิจกรรมส่งเสริมให้ประชาชนมีศีลธรรม คุณธรรม จริยธรรมตามหลักคำสอนทางศาสนา โดยการจัดสรรงบประมาณ ได้แก่ โครงการจัดงานสัปดาห์ส่งเสริมพระพุทธศาสนาเนื่องในเทศกาลวิสาขบูชา โครงการจัดงานสัปดาห์ส่งเสริม

พระพุทธศาสนาเนื่องในเทศกาลอาสาฬหบูชาและวันเข้าพรรษา โครงการคลินิกคุณธรรม โครงการลานธรรม ลานวิถีไทย โครงการส่งท้ายปีเก่าวิถีไทย ต้อนรับปีใหม่วิถีพุทธ โครงการศูนย์ศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์ และโครงการธรรมะสู่คนพิการ ตลอดจน สร้างค่านิยมให้คนไทยภาคภูมิใจในวัฒนธรรมไทย และยอมรับความแตกต่างของความหลากหลายทางวัฒนธรรม อาทิ การสร้างสรรค์งานทัศนศิลป์สู่อาเซียน การสร้างสรรค์วรรณกรรมอาเซียนร่วมสมัย

2.4.3 ความเข้มแข็งภาคเกษตร ความมั่นคงของอาหารและพลังงาน

1) การบรรลุเป้าหมายความเข้มแข็งภาคเกษตร ความมั่นคงของอาหารและพลังงาน ปี 2556 ซึ่งเป็นปีแรกของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 11 สัดส่วนมูลค่าสินค้าเกษตรและอุตสาหกรรมเกษตรร้อยละ 11.2 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ ต่ำกว่าเป้าหมายร้อยละ 16.0 ขณะที่การผลิตสินค้าเกษตรมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น โดยเฉพาะพืชเศรษฐกิจ อาทิ ยางพารา มันสำปะหลัง อย่างไรก็ตาม ต้นทุนการผลิตมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น ส่งผลกระทบต่อความสามารถในการแข่งขันในตลาดโลก นอกจากนี้ ยังมีปัญหาด้านความมั่นคงด้านรายได้ของเกษตรกร โดยสัดส่วนรายได้เงินสดสุทธิทางการเกษตรต่อรายได้เงินสดสุทธิของครัวเรือนเกษตร ลดจากร้อยละ 36.56 ในปี 2555 เป็นร้อยละ 36.23 ในปี 2556 และมีรายได้จากภาคเกษตรคิดเป็นสัดส่วนน้อยกว่าร้อยละ 50 ของรายได้ทั้งหมด ซึ่งมีความเสี่ยงต่อความมั่นคงของครัวเรือนในภาคการเกษตร เนื่องจาก ต้นทุนการผลิตทางการเกษตรเพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง การผลิตพลังงานทดแทนมีปริมาณเพิ่มขึ้น ได้แก่ เอทานอล ผลิตเพิ่มขึ้นจาก 1.34 ล้านลิตร/วัน ในปี 2555 เป็น 2.50 ล้านลิตร/วัน ในปี 2556 และ ไบโอดีเซล ผลิตเพิ่มขึ้น 2.40 ล้านลิตร/วัน ในปี 2555 เป็น 2.67 ล้านลิตร/วัน ในปี 2556 รวมทั้งมีการผลิตพลังงานไฟฟ้าจากชีวมวล ก๊าซชีวภาพ ของเสียจากครัวเรือน วัสดุเหลือใช้จากภาคเกษตร เพิ่มจาก 2,196 เมกะวัตต์ ในปี 2555 เป็น 2,633 เมกะวัตต์ ในปี 2556 แสดงถึงการพัฒนาพลังงานทดแทนมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ขณะที่ปริมาณการใช้พลังงานความร้อน (แสงอาทิตย์ ชีวมวล และขยะ) มีการผลิตลดลงจาก 5,718 พันตันเทียบเท่าน้ำมันดิบ/ปี ในปี 2555 เป็น 5,279 พันตันเทียบเท่าน้ำมันดิบ/ปี ในปี 2556

ตารางที่ 5 การพัฒนาความเข้มแข็งภาคเกษตร ความมั่นคงของอาหารและพลังงาน 2 ปีของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 11

เป้าหมาย	ตัวชี้วัด	แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10					แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 11	
		2550	2551	2552	2553	2554	2555	2556
1.เพิ่มสัดส่วนมูลค่าสินค้าเกษตรและอุตสาหกรรมเกษตรไม่ต่ำกว่าร้อยละ 16.0 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ	1. สัดส่วนมูลค่าสินค้าเกษตรและอุตสาหกรรมเกษตรต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (ร้อยละ)	12.1	12.3	12.7	11.6	12.2	11.6	11.2
2.ปริมาณการผลิตสินค้าเกษตรและอาหารเพียงพอต่อความต้องการของตลาดพัฒนาคุณภาพมาตรฐานและความปลอดภัยของสินค้าเกษตรและอาหารอย่างต่อเนื่อง โดยเพิ่มพื้นที่การทำ	1. ผลผลิตและต้นทุนการผลิตต่อหน่วยของสินค้าเกษตร 1.1 ผลผลิต (ล้านตัน) - ข้าว - ยางพารา - อ้อยโรงงาน - มันสำปะหลัง - ปาล์มน้ำมัน	32.48 2.99 64.37 26.92 6.39	32.02 3.12 73.50 25.16 9.27	32.40 3.06 66.82 30.09 8.16	35.70 3.05 68.80 22.01 8.22	38.10 3.35 95.95 21.91 10.78	38.00 3.63 98.40 29.84 11.36	38.25 3.86 100.01 30.23 12.81

เป้าหมาย	ตัวชี้วัด	แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10					แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 11	
		2550	2551	2552	2553	2554	2555	2556
เกษตรกรรมยั่งยืน อย่างน้อยร้อยละ 5.0 ต่อปี รวมทั้งผู้บริโภค สามารถเข้าถึงอาหาร ที่มีคุณค่าทาง โภชนาการ และ ปลอดภัยได้อย่างทั่วถึง ในราคาที่เหมาะสม และเป็นธรรม	1.2 ต้นทุนการผลิต							
	- ข้าวนาปี (บาท/ตัน)	5,985	8,471	8,349	9,359	10,399	10,685	10,581
	- ข้าวนาปรัง (บาท/ตัน)	6,696	6,794	7,993	7,776	8,233	8,612	8,834
	- ยางแผ่นดิบ (บาท/ตัน)	34,733	38,452	41,473	43,172	52,431	64,204	65,252
	- อ้อยโรงงาน (บาท/ตัน)	572	634	672	690	663	711	787
	- มันสำปะหลัง (บาท/ตัน)	824	1,079	1,229	1,616	1,682	1,798	1,821
	- ปาล์มน้ำมัน (บาท/ตัน)	1,836	2,176	2,713	2,966	2,775	3,024	2,653
	2. จำนวนฟาร์มที่ได้รับรอง มาตรฐานในแต่ละปี เพิ่มขึ้น (แห่ง)							
	2.1 ฟาร์มสุกร	3,326	3,444	3,584	3,593	3,560	3,501	3,594
	2.2 ฟาร์มไก่เนื้อ	7,428	7,548	7,310	7,253	6,841	6,975	6,735
3.เกษตรกรรมมีหลักประกัน ที่มั่นคงด้านอาชีพและ รายได้ มีความสามารถ ในการชำระหนี้สิน เพิ่มขึ้น รวมทั้ง เกษตรกรรุ่นใหม่เข้าสู่ ภาคเกษตรอย่าง ต่อเนื่อง	2.3 ฟาร์มไก่ไข่	2,253	2,473	2,275	2,246	2,091	1,915	1,925
	2.4 ฟาร์มเพาะเลี้ยง สัตว์น้ำ	n/a	n/a	n/a	46,198	41,599	38,099	26,529
	3. พื้นที่ทำเกษตรกรรมยั่งยืน							
	3.1 พื้นที่เกษตรอินทรีย์ (ล้านไร่)	0.120	0.106	0.192	0.213	0.219	0.205	n/a
	1. สัดส่วนรายได้เงินสดสุทธิ ทางการเกษตรต่อรายได้ เงินสดสุทธิของครัวเรือน เกษตรกร (ร้อยละ)	38.98	40.71	39.58	40.00	39.22	36.56	36.23
	2. สัดส่วนเกษตรกรรุ่นใหม่ ต่อเกษตรกรทั้งหมด	-- ยังไม่มีการเก็บข้อมูลอย่างเป็นทางการ --						
	3. สัดส่วนเกษตรกรพึ่งพา ตนเองทางอาหารจากไร่นา และสัดส่วนเกษตรกรที่มี ความเสี่ยงและไม่ ปลอดภัยจากสารเคมี ทางการเกษตร	-- ยังไม่มีการเก็บข้อมูลอย่างเป็นทางการ --						
	4. ระบบประกันภัยพืชผลที่ สามารถช่วยเหลือ เกษตรกรได้อย่างทั่วถึง	-- ยังไม่มีการเก็บข้อมูลอย่างเป็นทางการ --						
	1. ปริมาณผลผลิตพลังงาน ทดแทนจากพืชพลังงาน และผลผลิตพลังงานไฟฟ้า และพลังงานความร้อนจาก ชีวมวล ก๊าซชีวภาพ ของ เสียจากครัวเรือนและวัสดุ เหลือใช้จากภาคเกษตร และอุตสาหกรรมเกษตร							
	4.เพิ่มปริมาณการผลิต พลังงานทดแทนจาก พืชพลังงาน ได้แก่ เอทานอล และ ไบโอดีเซล ในปี 2559 ไม่น้อยกว่า 6.2 และ 3.6 ล้านลิตรต่อวัน ตามลำดับ และเพิ่ม							

เป้าหมาย	ตัวชี้วัด	แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10					แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 11	
		2550	2551	2552	2553	2554	2555	2556
ผลผลิตพลังงานไฟฟ้าและพลังความร้อนจากชีวมวล ก๊าซชีวภาพ ของเสียจากครัวเรือน วัสดุเหลือใช้จากภาคเกษตร และอุตสาหกรรมเกษตร ไม่น้อยกว่า 3,440 เมกะวัตต์ และ 5,564 พันตันเทียบเท่าน้ำมันดิบ ในปี 2559 ตามลำดับ และส่งเสริมการใช้อย่างมีประสิทธิภาพ	1.1 เชื้อเพลิงชีวภาพ							
	- เอทานอล (ล้านลิตร/วัน)	0.48	0.88	1.25	1.23	1.19	1.34	2.50
	- ไบโอดีเซล (ล้านลิตร/วัน)	0.19	1.23	1.67	1.72	2.10	2.40	2.67
	1.2 ปริมาณการใช้พลังงานทดแทน (ชีวมวล ก๊าซชีวภาพ และขยะ) ในการผลิตไฟฟ้า (เมกะวัตต์)	n/a	n/a	1,695	1,767	1,975	2,196	2,633
	- ชีวมวล	n/a	n/a	1,618	1,650	1,790	1,960	2,321
	- ก๊าซชีวภาพ	n/a	n/a	70	103	159	193	265
	- ขยะ	n/a	n/a	7	13	26	43	47
	1.3 ปริมาณการใช้พลังงานความร้อน (แสงอาทิตย์ ชีวมวล และขยะ) (พันตันเทียบเท่า น้ำมันดิบ/ปี)	n/a	3,306	3,557	4,443	5,129	5,718	5,279

2) ผลการพัฒนาตามแนวทางยุทธศาสตร์

2.1) ประสิทธิภาพและศักยภาพการผลิตภาคเกษตรได้รับการส่งเสริมให้มีการพัฒนาในทิศทางที่ดีขึ้น โดยการผลิตสินค้าทางการเกษตรที่สอดคล้องกับสภาพพื้นที่ ได้มีการกำหนดเขตเหมาะสมสำหรับการเพาะปลูกพืช อาทิ ข้าว มันสำปะหลัง ยางพารา ปาล์มน้ำมัน และ อ้อยโรงงาน ทำให้เกษตรกรสามารถลดต้นทุนจากการทำการเกษตร เนื่องจากมีการใช้ปัจจัยการผลิตอย่างมีประสิทธิภาพเหมาะสมกับความต้องการของพืชแต่ละชนิด ผลผลิตมีปริมาณและคุณภาพเพิ่มขึ้น ทำให้มีรายสุทธิดังจากการจำหน่ายผลผลิตเพิ่มขึ้น การเสริมสร้างองค์ความรู้ทางการเกษตรผ่านช่องทางต่างๆ ทั้งศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลที่กระจายอยู่ในทุกตำบล เพื่อเป็นแหล่งให้ความรู้และเทคโนโลยีที่ถูกต้องเหมาะสมแก่ชุมชน จัดตั้งศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงเป็นแหล่งเรียนรู้ของประชาชนในหลายรูปแบบ และมีแหล่งสาธิตเพื่อให้เกษตรกรเข้ามาฝึกปฏิบัติทำการเกษตรในพื้นที่ด้านการพัฒนาดิน ด้านประมง และด้านปศุสัตว์ รวมทั้งสิ้น 5,464 ศูนย์ ส่งผลให้เกษตรกรสามารถเข้าถึงการเกษตรตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ปรับเปลี่ยนแนวคิดและพฤติกรรมผ่านกระบวนการเรียนรู้ด้วยการฝึกปฏิบัติจริง สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการประกอบอาชีพได้กว้างขวางมากขึ้น

2.2) การสร้างมูลค่าเพิ่มผลผลิตทางการเกษตรดำเนินการอย่างต่อเนื่อง โดยมีการพัฒนาสินค้าเกษตรและอาหารด้วยภูมิปัญญาท้องถิ่นจนได้รับการยอมรับ สินค้าที่ได้รับการคัดสรรสุดยอดหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ไทยในระดับ 3-5 ดาว มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 71.69 ในปี 2553 เป็นร้อยละ 77.29 ในปี 2555 และในปี 2556 มีสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ระดับ 4-5 ดาวที่ได้รับการคัดสรร 6,202 รายการ ยกระดับมาตรฐานการผลิตอาหารด้วย Primary GMP ได้แก่ อาหารทั่วไปที่เป็นของฝาก อาหารพื้นเมือง และสินค้า OTOP ให้มีความปลอดภัยต่อผู้บริโภค และมีการรับรองมาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน (มผช.)

รวมทั้งสิ้น 41,391 ราย เพื่อส่งเสริมด้านการตลาดของผลิตภัณฑ์ให้เป็นที่ยอมรับอย่างแพร่หลายและสร้างความมั่นใจให้กับผู้บริโภคในการเลือกซื้อผลิตภัณฑ์ชุมชนทั้งในประเทศและต่างประเทศ สำหรับการรับรองมาตรฐานและความปลอดภัยของการผลิตด้านปศุสัตว์ ในปี 2556 มีฟาร์มที่ได้รับรองมาตรฐานจำแนกเป็น ฟาร์มสุกร 3,594 แห่ง ฟาร์มไก่เนื้อ 6,735 แห่ง และฟาร์มไก่ไข่ 1,925 แห่ง ซึ่งมีความปลอดภัย วิธีการเลี้ยงเป็นไปตามหลักวิชาการ ทั้งรูปแบบของโรงเรือน ชนิด และประเภทของอาหารรวมถึงยาที่ใช้ในการเลี้ยงปศุสัตว์ เพื่อให้ได้ผลผลิตที่มีคุณภาพและปลอดภัยต่อผู้บริโภค และเกษตรกรรมผลิตสินค้าเกษตรปลอดภัย (Good Agricultural Practice : GAP) 115,303 ราย 127,892 แปลง และอาหารมีความปลอดภัยร้อยละ 99.28 จำนวนฟาร์มเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำที่ผ่านการรับรองมาตรฐาน 26,529 ฟาร์ม

2.3) ความมั่นคงในอาชีพและรายได้ของเกษตรกรยังมีปัญหา แม้เกษตรกรมีรายได้ทางการเกษตรเพิ่มขึ้น แต่ขณะเดียวกันก็มีหนี้สินเพิ่มขึ้น ครุว์เรือนเกษตรกรมีรายได้เงินสดสุทธิทางการเกษตรเพิ่มขึ้นเป็น 57,625 บาทต่อครัวเรือน ในปีเพาะปลูก 2555/56 แต่เกษตรกรก็มีหนี้สินของครัวเรือนเกษตรสูงถึง 76,697 บาทต่อครัวเรือน นอกจากนี้ แรงงานภาคเกษตรเริ่มมีจำนวนลดลง จาก 16.91 ล้านคน ในปีเพาะปลูก 2553/54 เป็น 16.20 ล้านคน ในปีเพาะปลูก 2555/56 แม้จะมีการดำเนินการสร้างและพัฒนาเกษตรกรรุ่นใหม่ โดยบูรณาการงานระหว่างกระทรวงเกษตรและสหกรณ์กับกระทรวงศึกษาธิการ อบรมเกษตรกรรุ่นใหม่ในภาคเกษตรที่มีความสนใจในการประกอบอาชีพ การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำผ่านกลไกสถาบันอาชีวศึกษาก็ตาม อย่างไรก็ตาม สหกรณ์ และวิสาหกิจชุมชนยังเป็นกลไกสนับสนุนการพึ่งพาตนเองของเกษตรกรได้ ในปี 2556 มีจำนวนสหกรณ์ 7,134 แห่ง สมาชิก 11.1 ล้านคน โดยสหกรณ์ภาคเกษตรมีสมาชิกเพิ่มขึ้นจาก 6.1 ล้านคน ในปี 2553 เป็น 6.5 ล้านคน ในปี 2556 นอกจากนี้ การร่วมกลุ่มในรูปแบบของวิสาหกิจชุมชนเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องทั้งจำนวนสหกรณ์และสมาชิก แสดงให้เห็นว่าเกษตรกรได้มีการรวมกลุ่มเพื่อพึ่งพาตนเองในเชิงเศรษฐกิจของชุมชนมากขึ้น

2.4) ความมั่นคงด้านอาหารและการพัฒนาพลังงานชีวภาพในระดับครัวเรือนและชุมชนมีความก้าวหน้า โดยพื้นที่ป่าชุมชนเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ในปี 2556 มีป่าชุมชนทั้งสิ้น 7,653 โครงการ 7,638 หมู่บ้าน พื้นที่มากกว่า 2.8 ล้านไร่ สามารถรักษาสมดุลของระบบนิเวศที่จะเป็นฐานการผลิตด้านการเกษตรและอาหาร และใช้เป็นแหล่งช่วยดูดซับก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ในพื้นที่ มีความมั่นคงด้านอาหาร การถ่ายทอดความรู้และเทคโนโลยีการผลิตผ่านเครือข่ายปราชญ์ชาวบ้าน จำนวน 561 ศูนย์ ส่งผลให้เกษตรกรสามารถพึ่งพาตนเองในเชิงของปริมาณ คุณภาพ โภชนาการ และความปลอดภัยด้านอาหาร เกษตรกรที่ประสบความสำเร็จ มีศูนย์ข้าวชุมชน 2,160 ศูนย์ทั่วประเทศ เป็นศูนย์กลางในการถ่ายทอดเทคโนโลยีการพัฒนาการผลิตข้าวและชาวนา และผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวพันธุ์ดีไว้ใช้เองอย่างเพียงพอในชุมชน นับเป็นอีกแนวทางหนึ่งในการแก้ปัญหาการขาดแคลนเมล็ดพันธุ์ดี

2.5) การใช้พลังงานชีวภาพในรูปแบบของความร้อนและเชื้อเพลิงเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง การใช้ความร้อนจากพลังงานชีวภาพเพิ่มขึ้นจาก 4,525 พันตันเทียบเท่าน้ำมันดิบ ในปี 2555 เป็น 4,804 พันตันเทียบเท่าน้ำมันดิบ ในปี 2556 และการใช้เชื้อเพลิงชีวภาพ (เอทานอลและไบโอดีเซล) เพิ่มขึ้นจาก 4.1 พันตันเทียบเท่าน้ำมันดิบ เป็น 5.5 พันตันเทียบเท่าน้ำมันดิบ และจากการที่ภาครัฐมีนโยบายผลักดันให้มีการใช้พลังงานทดแทนเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง นอกจากจะส่งผลให้มีการใช้พลังงานทดแทนเพิ่มขึ้นแล้ว ยังส่งผลให้ภาคเอกชนมีความสนใจที่จะลงทุนในอุตสาหกรรมพลังงานทดแทนอีกด้วย โดยในปี 2556 พบว่า การลงทุนด้านพลังงานทดแทนทั้งจากภาครัฐและเอกชน คิดเป็นมูลค่า 75,822 ล้านบาท โดยลงทุนใน

พลังงานชีวภาพ 8,600 ล้านบาท ชีวมวล 2,309 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 11.3 และร้อยละ 3.0 ตามลำดับ สามารถลดการพึ่งพาการนำเข้าน้ำมันจากต่างประเทศได้มากขึ้น

2.4.4 การปรับโครงสร้างเศรษฐกิจสู่การเติบโตอย่างมีคุณภาพและยั่งยืน

1) การบรรลุเป้าหมายการพัฒนาเศรษฐกิจสู่การเติบโตอย่างมีคุณภาพและยั่งยืน มีความก้าวหน้าในด้านเสถียรภาพเศรษฐกิจที่อยู่ในเกณฑ์ดี ขณะที่ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศชะลอตัวลงจากร้อยละ 6.4 ในปี 2555 เป็นร้อยละ 2.9 ในปี 2556 เป็นผลจากการชะลอตัวของอุปสงค์ภายในประเทศ การลงทุนภาคเอกชนและการส่งออกหดตัว อัตราเงินเฟ้อร้อยละ 2.18 อยู่ในกรอบเป้าหมายไม่เกินร้อยละ 3.5 ผลผลิตภาพการผลิตรวมลดลงเป็นร้อยละ 0.37 ต่ำกว่าเป้าหมายที่กำหนดให้เพิ่มขึ้นไม่ต่ำกว่าร้อยละ 3 ต่อปี สัดส่วนผลิตภัณฑ์มวลรวมสาขาเกษตรและอุตสาหกรรมเกษตรร้อยละ 11.2 ต่ำกว่าเป้าหมายที่กำหนดให้ไม่ต่ำกว่าร้อยละ 16.0

ความสามารถในการแข่งขันทางเศรษฐกิจอยู่ที่อันดับ 27 ขณะที่ความสามารถในการประกอบธุรกิจอยู่ในอันดับที่ 18 ในปี 2556 สำหรับค่าใช้จ่ายและการลงทุนเพื่อการวิจัยและพัฒนาเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 0.37 ต่ำกว่าเป้าหมายที่กำหนดให้ไม่น้อยกว่าร้อยละ 1 ในปี 2559 ส่วนการลงทุนวิจัยและพัฒนาของภาคเอกชนต่อภาครัฐเท่ากับ 51:49 ต่ำกว่าเป้าหมายที่กำหนดให้เพิ่มขึ้นเป็น 70:30 อย่างไรก็ตาม นับเป็นครั้งแรกที่ภาคเอกชนมีการลงทุนเพื่อการวิจัยและพัฒนาสูงกว่าภาครัฐ

สัดส่วนต้นทุนโลจิสติกส์ลดลงเป็นร้อยละ 14.0 เป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนดให้ต่ำกว่าร้อยละ 15 แต่การเพิ่มสัดส่วนการขนส่งทางรางยังต่ำกว่าเป้าหมายร้อยละ 5.0 เมื่อสิ้นสุดแผนพัฒนาฉบับที่ 11 ในส่วนของประสิทธิภาพการใช้พลังงานอยู่ที่ 14.93 พันตันเทียบเท่าน้ำมันดิบ/พันล้านบาท ยังไม่บรรลุเป้าหมายที่กำหนดให้ลดความเข้มข้นการใช้พลังงานลงร้อยละ 2.0 สัดส่วนการใช้พลังงานทดแทนต่อปริมาณการใช้พลังงานขั้นสุดท้ายอยู่ที่ร้อยละ 10.9 สัดส่วนมูลค่าการนำเข้าพลังงานต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศลดลงจากร้อยละ 12.7 เป็นร้อยละ 11.6 ยังไม่เป็นไปตามเป้าหมายที่ให้ลดลงไม่น้อยกว่าร้อยละ 3.0

ตารางที่ 6 การปรับโครงสร้างเศรษฐกิจสู่การเติบโตอย่างมีคุณภาพและยั่งยืน 2 ปีแรกของแผนพัฒนา ฉบับที่ 11

เป้าหมาย	ตัวชี้วัด	แผนพัฒนา ฉบับที่ 10					แผนพัฒนา ฉบับที่ 11	
		2550	2551	2552	2553	2554	2555	2556
1. เศรษฐกิจขยายตัวอย่างมีคุณภาพและยั่งยืน								
1.1 เศรษฐกิจขยายตัวอย่างมีเสถียรภาพ และอัตราเงินเฟ้อเฉลี่ยไม่เกินร้อยละ 3.5 ต่อปี	1. อัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ (ร้อยละ)	5.04	2.48	-2.33	7.80	0.10	6.4	2.90
	2. อัตราเงินเฟ้อ (ร้อยละ)	2.20	5.40	-0.90	3.30	3.80	3.0	2.18
1.2 ผลผลิตภาพการผลิตรวมเพิ่มขึ้นเฉลี่ยไม่ต่ำกว่าร้อยละ 3.0 ต่อปี	1. ผลผลิตภาพการผลิตรวม (ร้อยละ)	2.16	-0.27	-4.23	4.94	-1.45	3.38	0.73
1.3 เพิ่มสัดส่วนมูลค่าภาคเกษตรและอุตสาหกรรมเกษตรให้ได้ไม่ต่ำกว่าร้อยละ 16.0 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ และเพิ่มสัดส่วนมูลค่าภาคบริการ	1. มูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (ล้านล้านบาท ณ ราคาประจำปี)	8,525	9,081	9,042	10,105	10,540	11,375	11,899
	1.1 สัดส่วนผลิตภัณฑ์มวลรวมสาขาเกษตรต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (ร้อยละ)	8.68	8.83	9.16	8.30	8.63	8.41	8.29

เป้าหมาย	ตัวชี้วัด	แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10					แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 11	
		2550	2551	2552	2553	2554	2555	2556
ให้ได้ไม่ต่ำกว่าร้อยละ 50.0 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ รวมทั้งยกระดับอุตสาหกรรมสู่การผลิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ชุมชน และมีมูลค่าสูง	1.2 สัดส่วนผลิตภัณฑ์มวลรวมภาคเกษตรและอุตสาหกรรมต่อ ผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (ร้อยละ)	12.1	12.3	12.7	11.6	12.2	11.6	11.2
	1.3 สัดส่วนผลิตภัณฑ์มวลรวมสาขาอุตสาหกรรมต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ(ร้อยละ)	39.60	40.13	38.59	40.76	38.99	39.14	38.08
	1.4 สัดส่วนผลิตภัณฑ์มวลรวมสาขาบริการและอื่นๆ ต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (ร้อยละ)	51.72	51.05	52.26	50.95	52.38	52.45	53.63
1.4 พัฒนาสินค้าและบริการสร้างสรรค์ให้มีอัตราการขยายตัวไม่ต่ำกว่าร้อยละ 5.0 ต่อปี	1. อัตราการขยายตัวของสินค้าและบริการสร้างสรรค์ (ร้อยละ)	2.8	2	-3.9	2.1	0.4	0.4	n.a.
2. เลื่อนอันดับความสามารถในการแข่งขันทางเศรษฐกิจของประเทศโดย IMD เป็นอันดับ 16 ของโลกและเพิ่มอันดับความสามารถในการประกอบธุรกิจให้เป็น 1 ใน 10 ของโลก	1. อันดับความสามารถในการแข่งขันทางเศรษฐกิจของประเทศที่จัดทำโดย IMD	33	27	26	26	27	30	27
	2. อันดับความสามารถในการประกอบธุรกิจโดยธนาคารโลก	18	15	12	12	19	17	18
3. เพิ่มสัดส่วนค่าใช้จ่ายการลงทุนเพื่อการวิจัยและพัฒนาเป็นไม่น้อยกว่าร้อยละ 1.0 และเพิ่มขึ้นเป็นไม่น้อยกว่าร้อยละ 2.0 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศในระยะต่อไป โดยมีสัดส่วนการลงทุนวิจัยและพัฒนาของภาคเอกชนต่อภาครัฐเพิ่มขึ้นเป็น 70:30	1. สัดส่วนค่าใช้จ่ายการลงทุนเพื่อการวิจัยและพัฒนาต่อ GDP (ร้อยละ)	0.20	0.20	0.24	0.19	0.26	na	0.37
	2. สัดส่วนการลงทุนวิจัยและพัฒนาของภาคเอกชนต่อภาครัฐ	45:55	37:63	41:59	na	41:59	na	51:49
4. ลดสัดส่วนต้นทุนโลจิสติกส์ต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศให้ต่ำกว่าร้อยละ 15.0 และเพิ่มสัดส่วนการขนส่งทางรางเป็นร้อยละ 5.0	1. สัดส่วนต้นทุนโลจิสติกส์ต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ(ร้อยละ)	17.1	17.1	15.1	15.2	14.7	14.4 ¹	14.0 ²
	2. สัดส่วนการขนส่งทางราง (ร้อยละ)	2.2	2.4	2.0	2.1	2.0	2.0	n.a.
5. เพิ่มสัดส่วนการใช้พลังงานทดแทนและพลังงานทางเลือกต่อปริมาณการใช้พลังงานขั้นสุดท้ายไม่น้อยกว่าร้อยละ 19.0 ลดสัดส่วนการนำเข้าพลังงานจากต่างประเทศลงไม่น้อยกว่าร้อยละ 3.0 และลดความเข้มการใช้พลังงานลงร้อยละ 2.0	1. สัดส่วนการใช้พลังงานทดแทนต่อปริมาณการใช้พลังงานขั้นสุดท้าย (ร้อยละ) - ไม่รวม NGV	5.4	6.3	7.0	7.8	9.2	9.9	10.9
	- รวม NGV	5.7	7.3	8.8	10.2	11.9	13.0	n.a.
	2. สัดส่วนมูลค่าการนำเข้าพลังงานต่อ GDP (ร้อยละ)	9.8	12.7	8.8	9.5	11.7	12.7	11.6

เป้าหมาย	ตัวชี้วัด	แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10					แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 11	
		2550	2551	2552	2553	2554	2555	2556
	3. ประสิทธิภาพการใช้พลังงาน (Energy Intensity)(พินตันเทียบเท่าน้ำมันดิบ/พันล้านบาท)	15.23	15.10	15.65	15.29	15.34	14.97	14.93

2) ผลการพัฒนาตามแนวทางยุทธศาสตร์

2.1) การปรับโครงสร้างเศรษฐกิจสู่การพัฒนาที่มีคุณภาพและยั่งยืนมีความก้าวหน้าระดับหนึ่ง ดังนี้

2.1.1) การส่งออกสินค้าพื้นตัวค่อนข้างช้า แต่ยังสามารถรักษาสัดส่วนการส่งออกในตลาดหลัก ในปี 2556 การส่งออกมูลค่า 225,397 ล้านดอลลาร์สหรัฐ หดตัวร้อยละ 0.2 จากที่ขยายตัวร้อยละ 3.1 ในปี 2555 เป็นผลจากการชะลอตัวทั้งปริมาณและราคาของสินค้าส่งออกหลัก อาทิ สินค้าเกษตร ข้าว ยางพารา และสินค้าประมง สินค้าอิเล็กทรอนิกส์โดยเฉพาะฮาร์ดดิสก์ ไทยส่งออกไปตลาดอาเซียนมากที่สุดร้อยละ 25.94 รองลงมา ได้แก่ จีนและสหรัฐอเมริกา ร้อยละ 11.93 และร้อยละ 10.05 ตามลำดับ ส่วนตลาดญี่ปุ่นมีสัดส่วนร้อยละ 9.72 ยังคงหดตัวต่อเนื่อง จากผลกระทบของการเปลี่ยนแปลงของค่าเงินเยน

2.1.2) การลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศเพิ่มขึ้น ขณะที่การลงทุนของไทยในต่างประเทศหดตัว ในปี 2556 การลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศมีมูลค่า 391,938.60 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 17.79 จากปี 2555 สาขาการผลิตมีมูลค่าการลงทุนมากที่สุด สัดส่วนร้อยละ 39.65 รองลงมา ได้แก่ สาขาการเงินและการประกันภัยและสาขาอสังหาริมทรัพย์ ประเทศที่เข้ามาลงทุนสูงสุด ได้แก่ ญี่ปุ่น ร้อยละ 52.58 รองลงมา ได้แก่ สหรัฐอเมริกาและสหราชอาณาจักร การลงทุนของไทยในต่างประเทศหดตัวลง ในปี 2556 มีมูลค่า 206,163.71 ล้านบาท หดตัวร้อยละ 48.46 จากปี 2555 สาขาที่มีการลงทุนมากที่สุด ได้แก่ การผลิต การทำเหมือง และการขายส่งและการขายปลีกฯ ประเทศที่เป็นแหล่งลงทุนของไทยมากที่สุด คือฮ่องกง รองลงมาเป็น สหราชอาณาจักร และออสเตรเลีย ตามลำดับ

2.1.3) ผลิตภาพการผลิตรวมลดลงในปีที่สองของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 11 โดยผลิตภาพการผลิตรวมขยายตัวลดลงจากร้อยละ 3.38 ในปี 2555 เป็นร้อยละ 0.73 ในปี 2556 ไม่บรรลุเป้าหมายที่กำหนดให้ไม่ต่ำกว่าร้อยละ 3 เนื่องจากภาวะเศรษฐกิจที่ถดถอย ผู้ประกอบการชะลอการผลิตสินค้าและบริการ มีการใช้กำลังการผลิตเพียงร้อยละ 64.35 ผลิตภาพการผลิตรวมภาคอุตสาหกรรมหดตัวร้อยละ 1.53 ภาคการเกษตรหดตัวร้อยละ 1.17 ส่วนภาคบริการขยายตัวร้อยละ 3.65

2.1.4) โครงสร้างการผลิตภาคเกษตรกรรมมีแนวโน้มลดลง ขณะที่ภาคบริการและอื่นๆ มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง การผลิตภาคเกษตรกรรมมีแนวโน้มลดลง จากสัดส่วนร้อยละ 8.41 ในปี 2555 เป็นร้อยละ 8.29 ในปี 2556 ขยายตัวร้อยละ 1.4 โดยผลผลิตยางพาราและปาล์มน้ำมันมีปริมาณเพิ่มขึ้น ส่วนผลผลิตข้าวลดลงจากผลกระทบภาวะภัยแล้ง ขณะที่ราคาสินค้าเกษตรหลักสำคัญตกต่ำ เนื่องจากผลผลิตในตลาดโลกมีปริมาณเพิ่มขึ้นมากกว่าความต้องการ สำหรับการผลิตกุ้งเพาะเลี้ยงลดลง เนื่องจากปัญหาโรคตายด่วนในกุ้ง ส่วนการผลิตภาคเกษตรและอุตสาหกรรมเกษตรลดลงจากร้อยละ 11.6 ในปี 2555 เป็นร้อยละ 11.2 ในปี 2556 เนื่องจากการขาดแคลนวัตถุดิบและการส่งออกลดลง

การผลิตภาคอุตสาหกรรมค่อนข้างทรงตัว สัดส่วนลดลงจากร้อยละ 39.14 เป็นร้อยละ 38.08 อุตสาหกรรมที่มีการผลิตหดตัว ได้แก่ เครื่องใช้ไฟฟ้า คอมพิวเตอร์และ

ชิ้นส่วน และเครื่องนุ่งห่ม ส่วนอุตสาหกรรมที่มีการขยายตัว อาทิ อุตสาหกรรมรถยนต์ ผลิตภัณฑ์เหล็กและวัสดุก่อสร้าง และสิ่งทอ **ภาคบริการมีบทบาทสำคัญในการขับเคลื่อนและฟื้นฟูเศรษฐกิจของประเทศ** เป็นแหล่งจ้างงานขนาดใหญ่ที่สุด การผลิตภาคบริการและอื่นๆ มีสัดส่วนร้อยละ 53.63 สาขาที่สำคัญ ได้แก่ การค้าส่งค้าปลีก การขนส่งคมนาคม การเงินและการธนาคารและโรงแรมและภัตตาคาร ทั้งนี้ การท่องเที่ยวและโรงแรมนับเป็นสาขาที่มีศักยภาพสูง ในปี 2556 มีนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติสูงสุด 26.55 ล้านคน เพิ่มขึ้นร้อยละ 18.76 ทำรายได้ให้ประเทศ 1,293.3 พันล้านบาท เป็นนักท่องเที่ยวจากจีนมากที่สุด

2.1.5) การสร้างธุรกิจใหม่ด้วยแนวคิดของเศรษฐกิจสร้างสรรค์
เพิ่มขึ้น สามารถสร้างมูลค่าเพิ่มในเชิงพาณิชย์หรือคุณค่าเพิ่มทางสังคม อุตสาหกรรมสร้างสรรค์ที่มีความสำคัญต่อประเทศสูงสุดสามอันดับแรก ได้แก่ อุตสาหกรรมการออกแบบ ร้อยละ 2.49 อุตสาหกรรมทัศนศิลป์ ร้อยละ 1.82 และอุตสาหกรรมแฟชั่น ร้อยละ 1.58

2.1.6) การพัฒนาระดับอุตสาหกรรมไทยให้เป็นอุตสาหกรรมสีเขียวมีความก้าวหน้ามากขึ้น กรมโรงงานอุตสาหกรรมดำเนินโครงการพัฒนาอุตสาหกรรมเชิงนิเวศเชิงพื้นที่ (Eco Industrial Complex) ตั้งเป้าหมายที่จะพัฒนา ส่งเสริมความเป็นเมืองอุตสาหกรรมเชิงนิเวศ (Eco-Town) ให้เป็นรูปธรรมภายในปี 2561 และได้พัฒนาพื้นที่อุตสาหกรรมเดิมที่ดำเนินงานมาตั้งแต่ปี 2553 - 2556 จำนวน 9 พื้นที่ ได้แก่ สวนอุตสาหกรรมโรจนะ พระนครศรีอยุธยา สวนอุตสาหกรรมบางกะดี ปทุมธานี เขตอุตสาหกรรม 304 อินดัสเตรียล ปาร์ค ปราจีนบุรี สวนอุตสาหกรรมศรีราชา ชลบุรี สวนอุตสาหกรรมกบินทร์บุรี ปราจีนบุรี เขตประกอบการอุตสาหกรรมไออาร์พีซี ระยอง ชุมชนอุตสาหกรรม ไอ.พี.พี. ระยอง เขตประกอบการอุตสาหกรรมเหมราชระยอง และเขตประกอบการอุตสาหกรรมเหมราชสระบุรี สำหรับการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทยกำหนดเป้าหมายยกระดับนิคมอุตสาหกรรมมุ่งสู่เมืองอุตสาหกรรมเชิงนิเวศ (Eco-Industrial Town) ปีละ 3 แห่ง ภายในระยะเวลา 10 ปี (2553-2562) ในปี 2553-2556 ดำเนินการพัฒนายกระดับนิคมอุตสาหกรรมนำร่อง 12 นิคม ได้แก่ นิคมฯ ภาคเหนือ (จ. ลำพูน) นิคมฯ อมตะนคร นิคมฯ อีสเทิร์นซีบอร์ด นิคมฯ หนองแค นิคมฯ บางปู นิคมฯ แหลมฉบัง นิคมฯ บางชัน นิคมฯ สมุทรสาคร นิคมฯ อมตะซิตี้ นิคมฯ บางปะอิน นิคมฯ ลาดกระบัง และนิคมฯ บางพลี และในปี 2556 มีนิคมฯ นำร่อง 6 แห่งได้รับการรับรองเป็นเมืองอุตสาหกรรมเชิงนิเวศ ในระดับ Eco-Champion ชั้นที่ 3 (ผ่านเกณฑ์ 47 เกณฑ์ของตัวชี้วัด 5 มิติ 22 ด้าน) ได้แก่ นิคมฯ แหลมฉบัง นิคมฯ สมุทรสาคร นิคมฯ บางชัน นิคมฯ ภาคเหนือ นิคมฯ อมตะซิตี้ และนิคมฯ หนองแค

2.2) การลงทุนเพื่อการวิจัยและพัฒนาของไทยเพิ่มขึ้น แต่ยังห่างจากเป้าหมายอยู่มาก และเป็นครั้งแรกที่ภาคเอกชนมีการลงทุนสูงกว่าภาครัฐ สัดส่วนค่าใช้จ่ายและการลงทุนวิจัยและพัฒนาเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 0.26 ต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ ในปี 2554 เป็นร้อยละ 0.37 ในปี 2556 เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศในภูมิภาคเอเชีย พบว่า ไทยมีสัดส่วนค่าใช้จ่ายลงทุนเพื่อการวิจัยและพัฒนาต่ำกว่าเกาหลีใต้ที่มีสัดส่วนฯ ร้อยละ 3.74 ญี่ปุ่น ร้อยละ 3.25 ไต้หวัน ร้อยละ 3.02 ในกลุ่มประเทศอาเซียนประเทศที่มีค่าใช้จ่ายวิจัยและพัฒนาสูงกว่าไทย ได้แก่ สิงคโปร์และมาเลเซีย **ภาคเอกชนมีการลงทุนวิจัยและพัฒนาสูงกว่าภาครัฐเป็นครั้งแรก** โดยมีสัดส่วนการลงทุนภาคเอกชนต่อภาครัฐเพิ่มจาก 41:59 ในปี 2554 เป็น 51:49 ในปี 2556 นับเป็นครั้งแรกที่ภาคเอกชนมีการลงทุนวิจัยและพัฒนาสูงกว่าภาครัฐ มูลค่าการลงทุนในภาคเอกชน 20,680 ล้านบาท และภาครัฐ 20,200 ล้านบาท **คำขอรับสิทธิบัตรและจำนวนสิทธิบัตรการประดิษฐ์ที่ได้รับอนุมัติยังมีจำนวนน้อยมาก** ในปี 2556 มีการยื่นขอสิทธิบัตรในประเทศไทยทั้งสิ้น 11,209

รายการ เป็นการยื่นขอจดทะเบียนของไทยร้อยละ 30.83 และต่างชาติเกือบร้อยละ 70 และไทยได้รับสิทธิบัตรร้อยละ 40.88 เป็นคำขอรับสิทธิบัตรการประดิษฐ์ จำนวน 52 รายการ

2.3) การพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันที่มีประสิทธิภาพ เท่าเทียม และเป็นธรรม มีผลการพัฒนาก้าวหน้าในหลายด้าน

2.3.1 ความสามารถในการแข่งขันของไทยมีอันดับลดลงในปี 2557 จากการจัดอันดับความสามารถในการแข่งขันของสถาบัน IMD พบว่า ในปี 2557 อันดับความสามารถในการแข่งขันของไทยอยู่อันดับที่ 29 จาก 60 ประเทศ ปรับตัวลดลงจากอันดับที่ 27 ในปี 2556 โดยเกือบทุกปัจจัยหลักมีอันดับลดลง **สมรรถนะทางเศรษฐกิจ** ปรับตัวลดลงจากปัจจัยเศรษฐกิจภายในประเทศจากการที่เศรษฐกิจขยายตัวลดลง ขณะที่**ประสิทธิภาพของภาครัฐ** เกือบทุกปัจจัยย่อยมีอันดับลดลง อาทิ กรอบการบริหารด้านสถาบัน กฎหมายด้านธุรกิจ และกรอบการบริหารด้านสังคม สำหรับ**ประสิทธิภาพของภาคเอกชน** ทุกปัจจัยย่อยมีอันดับลดลง โดยเฉพาะผลิตภาพและประสิทธิภาพ ส่วน**โครงสร้างพื้นฐาน** ยังพัฒนาได้ช้าและอยู่ในระดับต่ำ ปัจจัยชี้วัดย่อยส่วนใหญ่อยู่ในอันดับต่ำและมีอันดับลดลง อาทิ ความพร้อมด้านโครงสร้างพื้นฐานทางวิทยาศาสตร์อันดับที่ 46 ความพร้อมด้านสาธารณูปโภคพื้นฐานอันดับ 28 และปัจจัยด้านการศึกษาอันดับที่ 54 และโครงสร้างพื้นฐานด้านเทคโนโลยีปรับอันดับดีขึ้นอยู่ในอันดับที่ 41

อันดับความยากง่ายในการทำธุรกิจไม่เปลี่ยนแปลง ผลการจัดอันดับความยากง่ายในการทำธุรกิจ (Doing Business) โดยธนาคารโลก ในปี 2557 ไทยอยู่ในอันดับที่ 18 จาก 189 ประเทศทั่วโลก สาขาที่อันดับปรับดีขึ้น ได้แก่ การขออนุญาตก่อสร้าง การคุ้มครองผู้ลงทุน การชำระภาษี และด้านการบังคับให้เป็นไปตามข้อตกลง และสาขาที่ปรับลดอันดับลง ได้แก่ การเริ่มต้นธุรกิจ การขอใช้ไฟฟ้า การจดทะเบียนทรัพย์สิน การได้รับสินเชื่อ และการค้าระหว่างประเทศ

2.3.2 การจ้างงานค่อนข้างทรงตัวในช่วง 2 ปี ของแผนพัฒนาฉบับที่ 11 ขณะที่**ผลิตภาพแรงงานมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น** ในปี 2556 ตลาดแรงงานค่อนข้างตึงตัว มีการจ้างงาน 38.93 ล้านคน เป็นการเพิ่มขึ้นในภาคนอกภาคเกษตรกรรม ส่วนภาคเกษตรกรรมมีการจ้างงานลดลง อัตราการว่างงานเพิ่มขึ้นเล็กน้อยจากร้อยละ 0.67 ในปี 2555 เป็นร้อยละ 0.69 ในปี 2556 จำนวนผู้ว่างงาน 280,000 คน ทั้งนี้ ส่วนหนึ่งเนื่องจากมาตรการขึ้นค่าจ้างขั้นต่ำเป็น 300 บาทต่อวัน แต่ไม่ได้ส่งผลกระทบให้มีการเลิกจ้างงานในวงกว้างมากนัก **ผลิตภาพแรงงานมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น** จาก 125,755 บาทต่อคน ในปี 2555 เป็น 129,470 บาทต่อคน ในปี 2556 ภาคเกษตรกรรมมีผลิตภาพแรงงาน 27,699 บาทต่อคน ภาคนอกเกษตรกรรมมีผลิตภาพแรงงาน 193,852 บาทต่อคน ผลิตภาพแรงงานไทยด้านเกษตรกรรมต่ำกว่าผลิตภาพแรงงานในภาคการผลิตประมาณ 12 เท่า

2.3.3 ต้นทุนโลจิสติกส์มีแนวโน้มลดลงอย่างต่อเนื่อง จากร้อยละ 14.4 ต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ ในปี 2555 เป็นร้อยละ 14.0 ในปี 2556 เป็นการลดลงของต้นทุนด้านการเก็บรักษาสินค้าคงคลังมากที่สุด เนื่องจากผู้ประกอบการมีระบบบริหารจัดการสินค้าคงคลังที่มีประสิทธิภาพ และอัตราดอกเบี้ยเงินกู้มีแนวโน้มลดลง การดำเนินงานสำคัญในการเพิ่มประสิทธิภาพการพัฒนาระบบโลจิสติกส์ของไทย อาทิ การจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบโลจิสติกส์ของไทย ฉบับที่ 2 (2556-2560) ให้ความสำคัญกับการอำนวยความสะดวกทางการค้าและการจัดการโซ่อุปทานเพื่อความสามารถในการแข่งขัน

2.3.4 ประสิทธิภาพการใช้พลังงานและสัดส่วนการใช้พลังงานทดแทนต่อปริมาณการใช้พลังงานขั้นสุดท้ายมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น ความต้องการใช้พลังงานของประเทศมี

แนวโน้มเพิ่มขึ้น โดยการใช้พลังงานขั้นสุดท้ายของประเทศในปี 2556 มีปริมาณ 75,214 พันตันเทียบเท่าน้ำมันดิบ เพิ่มขึ้นร้อยละ 2.6 จากปี 2555 สาขาที่มีการใช้พลังงานขั้นสุดท้ายมากที่สุด ได้แก่ สาขาการขนส่ง และสาขาอุตสาหกรรมการผลิตร้อยละ 35.8 รองลงมา ได้แก่ บ้านที่อยู่อาศัย ร้อยละ 15.11 ส่วนประสิทธิภาพการใช้พลังงานมีแนวโน้มดีขึ้น ในปี 2556 ประสิทธิภาพการใช้พลังงานปรับตัวดีขึ้นอยู่ที่ 14.93 พันตันเทียบเท่าน้ำมันดิบต่อพันล้านบาท จาก 14.97 พันตันเทียบเท่าน้ำมันดิบต่อพันล้านบาท ในปี 2555 เป็นไปตามเป้าหมายแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 11 ที่กำหนดลดความเข้มการใช้พลังงานลงร้อยละ 2.0 นั่นคือในปี 2559 ประสิทธิภาพการใช้พลังงานอยู่ที่ 14.9 พันตันเทียบเท่าน้ำมันดิบต่อพันล้านบาท ขณะที่การใช้พลังงานทดแทนเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ในปี 2556 ประเทศไทยมีการใช้พลังงานทดแทน 8,232 พันตันเทียบเท่าน้ำมันดิบ คิดเป็นร้อยละ 10.9 ของการใช้พลังงานขั้นสุดท้าย เพิ่มขึ้นจาก 7,292 พันตันเทียบเท่าน้ำมันดิบในปี 2555 ส่งผลให้มีการลดการนำเข้าพลังงานคิดเป็นมูลค่า 203,822 ล้านบาท และลดการปล่อยก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ 25.25 ล้านตัน โดยในปี 2556 มีการนำเข้าพลังงานมูลค่า 1.42 ล้านล้านบาท ลดลงจากปี 2555 ร้อยละ 2.0

2.4) การบริหารจัดการหนี้สาธารณะยังอยู่ในกรอบวินัยทางการคลัง โดยสัดส่วนหนี้สาธารณะปรับเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 43.99 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ ในปี 2555 มาอยู่ที่ร้อยละ 45.71 ในปี 2556 หนี้สาธารณะคงค้างรวม 5,449,795.99 ล้านบาท ยังอยู่ในกรอบวินัยการคลังที่กำหนดให้ไม่เกินร้อยละ 60 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ เป็นการก่อหนี้ของรัฐบาลมากที่สุดร้อยละ 32.10 เพื่อชดเชยการขาดดุล และการค้าประกันสถาบันการเงินเฉพาะกิจโดยเฉพาะการค้าประกันการกู้ยืมของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.) เพื่อใช้ในโครงการรับจำนำข้าว ส่วนอัตราเงินเฟ้ออยู่ในระดับต่ำ เป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนดให้ไม่เกินร้อยละ 3.5 โดยในปี 2556 อัตราเงินเฟ้อทั่วไปอยู่ที่ร้อยละ 2.18 ชะลอตัวจากร้อยละ 3.02 ในปี 2555 เป็นการลดลงของหมวดอาหารและเครื่องดื่ม และหมวดพลังงาน ซึ่งเป็นผลจากราคาน้ำมันเชื้อเพลิงในประเทศที่ลดลงตามราคาน้ำมันดิบในตลาดโลก

2.4.5 การสร้างความเชื่อมโยงกับประเทศในภูมิภาคเพื่อความมั่นคงทางเศรษฐกิจและสังคม

1) การบรรลุเป้าหมายการสร้างความเชื่อมโยงกับประเทศในภูมิภาคเพื่อความมั่นคงทางเศรษฐกิจและสังคม จากรายงาน The Global Enabling Trade Report 2014 ของสถาบัน The World Economic Forum พบว่า ดัชนีความสามารถการอำนวยความสะดวกทางการค้า (Enabling Trade Index: ETI) ของประเทศไทยในปี 2556 ไม่แตกต่างจากปี 2555 โดยได้คะแนนรวม 4.2 และอยู่ในอันดับที่ 57 แต่เนื่องจากมีจำนวนประเทศที่เข้าร่วมการจัดอันดับเพิ่มขึ้นจาก 132 ประเทศ เป็น 138 ประเทศ จึงถือได้ว่าความสามารถในการอำนวยความสะดวกทางการค้าของประเทศดีขึ้นกว่าเดิมเล็กน้อย สำหรับอันดับความยาก-ง่ายในการประกอบธุรกิจในภาพรวมลดลง จากอันดับที่ 17 ในปี 2555 มาอยู่ในอันดับที่ 18 ในปี 2556 จากทั้งหมด 185 ประเทศ แต่ยังคงอยู่ในเกณฑ์ที่ดี เนื่องจากมีประเทศที่เข้าร่วมการจัดอันดับเพิ่มขึ้น 2 ประเทศ (จาก 183 ประเทศในปี 2555)

สัดส่วนการใช้สิทธิประโยชน์จากความตกลงทางการค้าเสรีต่อมูลค่าส่งออกรวมดีขึ้น จากร้อยละ 47.32 ในปี 2555 เป็น 57.91 ในปี 2556 โดยการใช้สิทธิประโยชน์จากเขตการค้าเสรี (Free Trade Area : FTA) ในปี 2556 ภาคส่งออกไทยได้รับประโยชน์ด้านภาษีจาก FTA รวมมูลค่าภาษีที่ประหยัดได้ถึง 135,855 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปี 2555 จำนวน 25,013 ล้านบาท สำหรับต้นทุนการประกอบธุรกิจมีแนวโน้มลดลง โดยในปี 2556 จากการประมาณการเบื้องต้นพบว่า สัดส่วนต้นทุนค่าขนส่ง

สินค้าต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศเท่ากับร้อยละ 7.4 ซึ่งมีสัดส่วนเท่ากับในปี 2555 ขณะที่สัดส่วนต้นทุนการเก็บรักษาสินค้าคงคลังเท่ากับร้อยละ 5.3 ลดลงจากร้อยละ 5.7 ในปี 2555 สำหรับอัตราการเติบโตของมูลค่าการค้าขายแดนระหว่างไทยกับประเทศเพื่อนบ้านในอนุภูมิภาค (มาเลเซีย เมียนมาร์ สปป.ลาว และ กัมพูชา) ในปีงบประมาณ 2556 ชะลอตัวลงเล็กน้อย จากร้อยละ 2.23 ในปี 2555 เป็นร้อยละ 1.51 ในปี 2556 ต่ำกว่าเป้าหมายที่กำหนดไว้ให้ขยายตัวเพิ่มร้อยละ 15.0 ต่อปี

**ตารางที่ 7 การสร้างความเชื่อมโยงกับประเทศในภูมิภาคเพื่อความมั่นคงทางเศรษฐกิจและสังคม 2 ปีแรก
ของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 11**

เป้าหมาย	ตัวชี้วัด	แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10					แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 11	
		2550	2551	2552	2553	2554	55	56
1.ระบบห่วงโซ่อุปทานในอนุภูมิภาคมีความเชื่อมโยงระหว่างกันเพื่อรองรับการพัฒนาทางเศรษฐกิจอย่างต่อเนื่อง	1.ดัชนีความสามารถในการอำนวยความสะดวกทางการค้า (Enabling Trade Index)(คะแนน)	-	-	4.1	4.1	4.2	4.2	4.2
	1.1 ดัชนีชี้วัดย่อยความสามารถในการบริหารจัดการณ พรมแดนของประเทศไทย	-	-	4.6	4.6	4.4	4.4	4.7
	1.2 ดัชนีชี้วัดย่อยความสามารถด้านโครงสร้างพื้นฐานของประเทศ	-	-	4.2	4.2	4.3	4.3	4.3
2. ประเทศไทยมีบทบาทที่สำคัญในด้านการค้าและการลงทุนในภูมิภาค บนพื้นฐานของผลประโยชน์และความมั่นคงร่วมกัน	1. อันดับความยาก-ง่ายในการประกอบธุรกิจ	18 (175 ปท.)	15 (178 ปท.)	13 (181ปท.)	12 (183 ปท.)	19 (183 ปท.)	17 (183 ปท.)	18 (185 ปท.)
	1.1 ด้านการเริ่มต้นธุรกิจ	28	36	44	89	95	79	86
	1.2 ด้านการได้รับสินเชื่อ	33	36	68	69	72	67	71
	1.3 ด้านการค้าระหว่างประเทศ	103	50	10	12	12	20	25
	1.4 ด้านการดำเนินการให้เป็นไปตามข้อตกลง	44	26	25	25	25	26	22
	1.5 ด้านการขออนุญาตก่อสร้าง	3	12	12	13	12	13	13
3. เพิ่มสัดส่วนการใช้สิทธิประโยชน์จากความตกลงการค้าเสรีต่อมูลค่าส่งออกรวมเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 50.0 ในปี 2559 ภายใต้ความตกลงทางการค้าเสรีในทุกกรอบที่เจรจาแล้วเสร็จและเพิ่มโอกาสและทางเลือกบนพื้นฐานของประโยชน์และข้อจำกัดของประเทศในการเข้าถึงตลาดใหม่ที่เป็นกรอบการค้าเสรีที่จะมีบทบาทมากขึ้นในอนาคต	1. สัดส่วนการใช้สิทธิประโยชน์จากความตกลงการค้าเสรีต่อมูลค่าส่งออกรวม (ร้อยละ)	-	-	61.42	56.79	51.18	47.32	57.91

เป้าหมาย	ตัวชี้วัด	แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10					แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 11	
		2550	2551	2552	2553	2554	55	56
4. เพิ่มมูลค่าการค้าชายแดนและการลงทุนโดยตรงของไทยในกลุ่มประเทศเพื่อนบ้านให้ขยายตัวเพิ่มขึ้นร้อยละ 15.0 และร้อยละ 10.0 ต่อปีตามลำดับ	1. อัตราการเติบโตของมูลค่าการค้าชายแดนระหว่างไทยกับประเทศในอนุภูมิภาค ² (ร้อยละ)	-	28.38	-10.53	21.51	15.65	2.23	1.51
	2. อัตราการเติบโตของมูลค่าการลงทุนของผู้ประกอบการไทย (เงินลงทุนโดยตรง)							
	2.1 ในประเทศอนุภูมิภาค	211.89	215.77	-7.88	-73.64	18.61	58.86	-21.10
	2.2 ในภูมิภาคอาเซียน	19.33	268.33	-50.43	83.86	-30.83	20.17	-45.50

หมายเหตุ: () = อันดับของประเทศไทยปี 2553 เมื่อปรับตามฐานการประเมินผลการจัดอันดับปี 2554 ที่ประเมินจากตัวชี้วัด 9 ด้าน

2) ผลการพัฒนาตามแนวทางยุทธศาสตร์

2.1) การขนส่งและระบบโลจิสติกส์ภายใต้กรอบความร่วมมือในอนุภูมิภาค

ในภูมิภาคอาเซียนได้รับการส่งเสริมความเชื่อมโยงอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะตามกรอบความร่วมมือทางเศรษฐกิจในอนุภูมิภาคแม่น้ำโขง (Greater Mekong Subregion : GMS) ที่มีการผลักดันโครงการด้านการขนส่งและโลจิสติกส์เชื่อมโยงภูมิภาคต่างๆของไทย โดยมีการพัฒนาเส้นทางตามแนวระเบียงเศรษฐกิจ ทั้งการปรับปรุงสะพานข้ามแม่น้ำ ปรับปรุงถนน และปรับปรุงทางรถไฟ เพื่อเชื่อมโยงการคมนาคมระหว่างประเทศ รวมทั้งมีพัฒนาการอำนวยความสะดวกการผ่านแดน โดยการผลักดันการเปิดและยกระดับจุดผ่านแดนที่มีศักยภาพทางการค้าและการคมนาคม เพื่อขยายปริมาณการค้าผ่านแดนและเพิ่มช่องทางการเดินทางสัญจรระหว่างประชาชน ตลอดจนได้ผลักดันโครงการพัฒนาร่วมและการแก้ไขปัญหาข้ามพรมแดนต่างๆ ร่วมกัน อย่างไรก็ตาม ผลการจัดอันดับความสามารถการอำนวยความสะดวกทางการค้า (Enabling Trade Index: ETI) ในส่วนของดัชนีการบริหารจัดการจุดผ่านแดนมีอันดับลดลงจากอันดับที่ 47 ในปี 2555 เป็นอันดับที่ 56 ในปี 2556 ซึ่งให้เห็นว่าแม้ในปี 2556 ประเทศไทยมีการพัฒนาการด้านการอำนวยความสะดวกของจุดผ่านแดนแล้ว แต่เมื่อเทียบกับประเทศอื่นๆ อาจจะมีการพัฒนาที่ล่าช้ากว่า ส่วนดัชนีด้านโครงสร้างพื้นฐานทางด้านคมนาคม เทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสารมีความสามารถในการแข่งขันเท่าเดิม คืออยู่ในอันดับที่ 46 จากทั้งหมด 138 ประเทศ

2.2) พื้นที่ในภูมิภาคต่างๆ ของประเทศได้รับการพัฒนาให้เชื่อมโยงกับ

ประเทศเพื่อนบ้านและภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เพื่อเป็นฐานการพัฒนาด้านอุตสาหกรรม การค้า การลงทุน การเกษตร และการท่องเที่ยว โดยพัฒนาเขตเศรษฐกิจชายแดนและเมืองชายแดนให้มีบทบาทการเป็นประตูเชื่อมโยงเศรษฐกิจกับประเทศเพื่อนบ้าน พัฒนาระบบศุลกากรเพื่อรองรับเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดนเชื่อมโยงข้อมูลด้านอิเล็กทรอนิกส์ โดยการเชื่อมโยงเอกสารระหว่างประเทศตามระบบ National Single Window (NSW) ขณะนี้ มีหน่วยงานที่สามารถดำเนินการเชื่อมโยงข้อมูลกับระบบ NSW อย่างเป็นทางการ 16 หน่วยงาน และ ASEAN Single Window (ASW) ซึ่งได้ทำการทดสอบการแลกเปลี่ยนข้อมูลกับ 6 ประเทศ ประกอบด้วย อินโดนีเซีย มาเลเซีย สิงคโปร์ บรูไน ฟิลิปปินส์ และเวียดนาม นอกจากนี้ ดำเนินการพัฒนาอุตสาหกรรมภาคธุรกิจเชื่อมโยงกับประเทศเพื่อนบ้าน โดยดำเนินการหารือร่วมระหว่างภาครัฐและเอกชน เพื่อยกระดับการให้บริการ และปรับปรุงกฎระเบียบเพื่อลดอุปสรรคทางการค้าร่วมกับกลุ่มอุตสาหกรรมภาคธุรกิจต่างๆ ตลอดจนบูรณาการแผนพัฒนาพื้นที่เชื่อมโยงกับประเทศเพื่อนบ้านตามกรอบความร่วมมือ

² ประเทศในอนุภูมิภาค ได้แก่ ประเทศเพื่อนบ้าน คือ มาเลเซีย สปป.ลาว กัมพูชา และเมียนมาร์

ต่างๆ อย่างต่อเนื่อง เช่น กรอบความร่วมมือ Greater Mekong Subregion (GMS) และ The Indonesia-Malaysia-Thailand Growth Triangle (IMT-GT) เป็นต้น

2.3) ทุกภาคส่วนมีการเตรียมพร้อมรับประชาคมอาเซียน จากความร่วมมือในการพัฒนาบุคลากรในการเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจ ในเรื่องประชาคมอาเซียน รวมทั้งความร่วมมือของภาครัฐและเอกชนในการพัฒนาด้านการเงินการคลัง การค้า และการท่องเที่ยว เพื่อเตรียมพร้อมด้านการบริหารจัดการด้านการค้า และส่งเสริมผู้ประกอบการเพื่อรองรับการเปิดเสรีอาเซียน มีการทำงานแบบบูรณาการเป็นเครือข่าย รวมทั้งการกำหนดคุณภาพด้านสินค้าและบริการให้มีมาตรฐานเทียบเท่าระดับสากล โดยพัฒนาและสร้างความเข้มแข็งในการตรวจสอบสินค้าปศุสัตว์นำเข้าและส่งออกให้มีมาตรฐาน รองรับผลกระทบจากการเข้าสู่การเป็นประชาคมอาเซียน

2.4) ไทยยังรักษาความสมดุลในปฏิสัมพันธ์กับประเทศต่างๆ ในการเข้าร่วมเป็นภาคีความร่วมมือระหว่างประเทศอย่างต่อเนื่อง ตามกรอบความร่วมมือที่ดำเนินการอยู่ ทั้งความร่วมมือทางเศรษฐกิจในอนุภูมิภาคแม่น้ำโขง 6 ประเทศ (GMS) ความร่วมมือประเทศลุ่มน้ำโขงกับญี่ปุ่น (Mekong - Japan Cooperation Framework) ความร่วมมือทางเศรษฐกิจอิรวดี-เจ้าพระยา-แม่โขง (ACMECS) ความร่วมมือทางเศรษฐกิจในภูมิภาคเอเชียแปซิฟิก (APEC) แผนงานการพัฒนาเขตเศรษฐกิจสามฝ่าย อินโดนีเซีย-มาเลเซีย-ไทย (IMT-GT) สำหรับความร่วมมือกรอบอาเซียน (ASEAN) ได้ดำเนินการไปแล้วประมาณร้อยละ 80 ของแผนงานการจัดตั้งประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC Blueprint) โดยไทยเป็นประเทศที่มีความคืบหน้าเป็นอันดับสองรองจากประเทศสิงคโปร์

2.5) ผู้ประกอบการและแรงงานไทยได้รับการพัฒนา ทั้งด้านภาษา ความรู้ ประสบการณ์และขีดความสามารถการแข่งขัน เพื่อพร้อมสำหรับการขยายการค้าการลงทุนชายแดนและการค้าภูมิภาค พร้อมทั้งส่งเสริมผู้ประกอบการไทยในการขยายการลงทุนไปต่างประเทศ ตลอดจนมีการปรับปรุงหลักเกณฑ์ เงื่อนไขและสิทธิพิเศษของผู้ประกอบการระดับมาตรฐาน Authorized Economic Operator (AEO) เพื่อเป็นการรับรองผู้ประกอบการตามมาตรฐานขององค์การศุลกากรโลก (World Customs Organization: WCO) ให้สามารถแข่งขันในตลาดโลกได้ มีผู้ประกอบการที่รับรองสถานะภาพเป็น AEO แล้ว จำนวน 74 ราย แบ่งเป็นผู้นำของเข้า ผู้ส่งของออก 46 ราย และตัวแทนออกของ 28 ราย และอยู่ระหว่างตรวจสอบคุณสมบัติ 105 ราย แบ่งเป็นผู้นำของเข้า ผู้ส่งของออก 49 ราย และตัวแทนออกของ 56 ราย และตรวจสอบคุณสมบัติและสถานประกอบการแล้วเสร็จ จำนวน 64 ราย โดยแบ่งเป็นผู้นำของเข้า ผู้ส่งของออก 21 ราย และตัวแทนออกของ 43 ราย

2.6) การมีส่วนร่วมในการป้องกันการแพร่ระบาดของโรคภัย โดยจัดตั้งศูนย์ประสานงานและบริหารจัดการเพื่อเตรียมการรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน จำนวน 12 เขตสุขภาพ เพื่อสนับสนุนการเป็นเมืองศูนย์กลางบริการสุขภาพใน ASEAN และพัฒนาศักยภาพของบุคลากรสาธารณสุขและสถานบริการสุขภาพภาครัฐตามแนวตะเข็บชายแดนให้มีศักยภาพในการให้บริการทั้งทางด้านวิชาการและด้านบริการสุขภาพกับทุกภาคส่วนในระดับอาเซียน

2.7) การใช้สิทธิประโยชน์จากเขตการค้าเสรี (Free Trade Area : FTA) เพิ่มขึ้น โดยในปี 2556 ภาคส่งออกไทยได้รับประโยชน์ด้านภาษีจาก FTA รวมมูลค่าภาษีที่ประหยัดได้ถึง 135,855 ล้านบาท ซึ่งเพิ่มขึ้นจากปีที่แล้ว 25,013 ล้านบาท โดยที่ผ่านมาได้มีการผลักดันการจัดทำความตกลงการค้าเสรี และวางแนวทางป้องกันผลเสียที่จะเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยการจัดทำเขตการค้าเสรี จากการเข้าร่วม

เจรจาการค้าเสรี (FTAs) ทั้งระดับทวิภาคี อนุภูมิภาค ภูมิภาค และพัฒนาความร่วมมือระหว่างประเทศ ทั้งการประชุมการจัดทำเขตการค้าเสรีต่อเนื่อง และจัดทำเขตการค้าเสรีใหม่ระหว่างไทยกับคู่เจรจา รวมทั้งการให้ความช่วยเหลือผู้ได้รับผลกระทบจากการเปิดเสรีทางการค้า โดยให้ความช่วยเหลือแก่ภาคการผลิตและภาคบริการที่ได้รับผลกระทบจากการเปิดเสรีการค้า หรือสามารถใช้สิทธิประโยชน์เพื่อการส่งออกภายใต้ความตกลงการค้าเสรีต่างๆ เพื่อให้สามารถปรับตัวหรือแข่งขันได้ โดยให้ความช่วยเหลือผู้ประกอบการในด้านต่างๆ สำหรับในปี 2556 มีโครงการที่ขอรับความช่วยเหลือและได้รับอนุมัติโครงการแล้วจำนวน 11 โครงการ วงเงิน 118.68 ล้านบาท

2.4.6 การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน

1) การบรรลุเป้าหมายการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน ในปีที่สองของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 11 มีการดำเนินการอนุรักษ์และจัดการทรัพยากรธรรมชาติให้มีความอุดมสมบูรณ์ ทำให้พื้นที่ป่าอนุรักษ์มีร้อยละ 20.40 สูงกว่าเป้าหมายของแผนฯ ที่กำหนดไว้ที่ร้อยละ 19 เพิ่มพื้นที่ป่าชายเลนได้ 8,602 ไร่ สูงกว่าเป้าหมายที่กำหนดให้เพิ่มพื้นที่ป่าชายเลนไม่น้อยกว่าปีละ 5,000 ไร่ ขณะที่พื้นที่ป่าไม้มีสัดส่วนลดลงเหลือร้อยละ 31.57 ของพื้นที่ประเทศจากร้อยละ 33.65 ในปี 2555 ต่ำกว่าเป้าหมายที่กำหนดให้เพิ่มพื้นที่ป่าไม้ให้ได้ร้อยละ 40 ของพื้นที่ประเทศ สามารถขยายพื้นที่ชลประทานครอบคลุมพื้นที่ต่างๆ ได้มากขึ้น 481,405 ไร่ สูงกว่าเป้าหมายที่กำหนดให้เพิ่มพื้นที่ชลประทานเฉลี่ยปีละ 200,000 ไร่

คุณภาพน้ำในแหล่งน้ำหลักและแม่น้ำสายสำคัญที่อยู่ในเกณฑ์ตั้งแต่พอใช้ขึ้นไป มีร้อยละ 77 ลดลงจากร้อยละ 82 ในปี 2555 ต่ำกว่าเป้าหมายเล็กน้อย คุณภาพน้ำทะเลชายฝั่งที่อยู่ในเกณฑ์เสื่อมโทรมมากเพิ่มสูงขึ้นเป็นร้อยละ 13 เนื่องจากการตรวจพบปริมาณโลหะหนักเกินมาตรฐานในหลายพื้นที่ การกำจัดขยะชุมชนอย่างถูกหลักสุขาภิบาลลดลงเหลือร้อยละ 27 ต่ำกว่าเป้าหมาย ขณะที่การนำขยะกลับมาใช้ใหม่มีแนวโน้มลดลงเหลือเพียงร้อยละ 19 ในปี 2556 จากร้อยละ 26 ในปี 2554 ต่ำกว่าเป้าหมายของแผนฯ ที่กำหนดให้มีไม่น้อยกว่าร้อยละ 30

นอกจากนี้ ยังมีการพัฒนาเครื่องมือและกลไกในการบริหารจัดการรองรับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ได้แก่ จัดทำระบบป้องกันและเตือนภัยธรณีวิทยาสิ่งแวดล้อมและธรณีพิบัติภัย จัดทำแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ แผนระดับกลุ่มจังหวัด แผนปฏิบัติการลดความเสี่ยงจากภัยพิบัติแห่งชาติในเชิงยุทธศาสตร์ พ.ศ. 2553 – 2562 จัดทำข้อมูลแผนที่แสดงพื้นที่เสี่ยงภัยต่างๆ ทั่วประเทศ วางแผนการบริหารจัดการพื้นที่เสี่ยงภัยและการใช้ประโยชน์พื้นที่อย่างเหมาะสม พัฒนาเครือข่ายเฝ้าระวังในพื้นที่อย่างจริงจังและมีมาตรฐานตามหลักสากล รวมทั้งเสริมสร้างศักยภาพชุมชนร่วมกันจัดการภัยพิบัติ เพื่อเป็นศูนย์กลางในการดำเนินการป้องกัน แก้ไข บรรเทา ฟื้นฟู ความเสียหายจากภัยพิบัติ

ตารางที่ 8 การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน 2 ปีแรกของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 11

เป้าหมาย	ตัวชี้วัด	แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10					แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 11	
		2550	2551	2552	2553	2554	2555	2556
1. เพิ่มความอุดมสมบูรณ์ของฐานทรัพยากรธรรมชาติและความหลากหลายทางชีวภาพ โดยรักษาพื้นที่อนุรักษ์ไว้ไม่น้อยกว่าร้อยละ 19.0 เพิ่มพื้นที่ป่าไม้ให้	1. สัดส่วนพื้นที่ป่าไม้ (ร้อยละ)	-	33.44	33.56	33.56	33.56	33.65	31.57
	2. สัดส่วนพื้นที่อนุรักษ์ต่อพื้นที่ประเทศ (ร้อยละ)	18.70	19.13	19.99	19.99	20.01	20.40	

เป้าหมาย	ตัวชี้วัด	แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10					แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 11	
		2550	2551	2552	2553	2554	2555	2556
ได้ร้อยละ 40.0 ของพื้นที่ประเทศ และเพิ่มพื้นที่ป่าชายเลนไม่น้อยกว่าปีละ 5,000 ไร่	3. พื้นที่ปลูกป่าชายเลน (ไร่)	1,070	11,496	6,257	414	869	1,797	8,602
2. เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการน้ำทั้งระบบเพื่อลดปัญหาการขาดแคลนน้ำและการบรรเทาอุทกภัย รวมทั้งเพิ่มพื้นที่ชลประทานเฉลี่ยปีละ 200,000 ไร่ เพื่อสนับสนุนความมั่นคงด้านอาหาร	1. สัดส่วนจำนวนหมู่บ้านที่ขาดแคลนน้ำต่อจำนวนหมู่บ้านทั้งประเทศ (ร้อยละ)	8.65	-	8.64	-	3.17	-	7.19
	2. สัดส่วนจำนวนหมู่บ้านที่ประสบอุทกภัยต่อจำนวนหมู่บ้านทั้งประเทศ	17.14	51.29	45.16	64.69	71.22	16.03	28.47
	3. พื้นที่ชลประทาน (ล้านไร่)	28.14	28.35	28.72	29.34	29.60	29.83	30.31
	4. ปริมาณกักเก็บน้ำต่อจำนวนประชากร (ลบ.ม./คน)	1,165	1,159	1,159	1,154	1,153	1,148	1,143
3. สร้างคุณภาพสิ่งแวดล้อมที่ดี ลดมลพิษและผลกระทบต่อสุขภาพของประชาชนจากการพัฒนา โดยควบคุมคุณภาพน้ำในแหล่งน้ำหลักและแม่น้ำสายสำคัญให้อยู่ในเกณฑ์ตั้งแต่พอใช้ขึ้นไป (ร้อยละ)	1. สัดส่วนคุณภาพน้ำในแหล่งน้ำหลักและแม่น้ำสายสำคัญที่อยู่ในเกณฑ์ตั้งแต่พอใช้ขึ้นไป (ร้อยละ)	78	72	71	75	85	82	77
	2. สัดส่วนคุณภาพน้ำทะเลชายฝั่งที่อยู่ในเกณฑ์เสื่อมโทรมมาก (ร้อยละ)	1	1	5	5	3	1	13
	3. ปริมาณ PM ₁₀ เฉลี่ยรายปี (ไมโครกรัมต่อลูกบาศก์เมตร)	52.89	44.94	43.65	41.95	39.22	42.40	44.35
	4. อัตราการกำจัดขยะชุมชนถูกหลักสุขาภิบาลเพิ่มขึ้นมากกว่าร้อยละ 50.0 ของปริมาณขยะมูลฝอยที่เกิดขึ้น และมีการนำขยะกลับมาใช้ใหม่ไม่น้อยกว่าร้อยละ 30.0	32.1	24	25	24	22	24	27
	5. อัตราการนำขยะกลับมาใช้ใหม่ (ร้อยละ)	22	14	16	16	16	21	19
4. เพิ่มขีดความสามารถในการปรับตัวเพื่อรองรับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและภัยพิบัติให้มีความพร้อมทั้งระดับประเทศ พื้นที่ และชุมชน	1. เครื่องมือและกลไกในการบริหารจัดการรองรับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ	- จัดทำยุทธศาสตร์แห่งชาติว่าด้วยการจัดการการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ พ.ศ. 2551-2555 - จัดทำแผนของกระทรวง ทบวง กรม เพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ เช่น แผนบรรเทาภาวะโลกร้อนด้านการเกษตร พ.ศ. 2551-2554 แผนปฏิบัติการลดโลกร้อนของ กทม. พ.ศ. 2550-2555 เป็นต้น - จัดตั้งคณะกรรมการนโยบายการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศแห่งชาติ จัดตั้งองค์การบริหารจัดการก๊าซเรือนกระจก (องค์การมหาชน) - จัดตั้งศูนย์เตือนภัยพิบัติแห่งชาติ จัดทำฐานข้อมูลด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ฯลฯ					จัดทำระบบป้องกันและเตือนภัยธรณีวิทยา สิ่งแวดล้อมและธรณีพิบัติภัย จัดทำแผนแม่บทด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ การบริหารจัดการน้ำ การป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ	

เป้าหมาย	ตัวชี้วัด	แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10					แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 11	
		2550	2551	2552	2553	2554	2555	2556
5. เพิ่มประสิทธิภาพการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก	2. ฐานข้อมูลและแผนที่แสดงพื้นที่เสี่ยงภัยจากผลกระทบของการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ทั้งระดับประเทศ ภูมิภาค และจังหวัด	ฐานข้อมูลและแผนที่แสดงพื้นที่เสี่ยงภัยธรรมชาติด้านน้ำป่าไหลหลาก โคลนถล่ม พื้นที่เสี่ยงอุทกภัย ในระดับประเทศ จัดทำแผนการบริหารจัดการและพัฒนาลุ่มน้ำทั้ง 25 ลุ่มน้ำ มีฐานข้อมูลพื้นที่ที่มีความอ่อนไหวด้านทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม					แผนที่พื้นที่เสี่ยงภัยพิบัติทั้งระดับประเทศ และพื้นที่พัฒนาคลังข้อมูล ระบบพยากรณ์และเตือนภัยให้ครอบคลุมมากขึ้น จัดทำฐานข้อมูลการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ และเทคโนโลยีด้านการป้องกันสาธารณภัยผ่านระบบ GPRS	
	3. กลไกการเฝ้าระวังและระบบเตือนภัยล่วงหน้าในพื้นที่ที่ได้รับผลกระทบและพื้นที่เสี่ยงภัยธรรมชาติ	ในปี 2554 มีการติดตั้งเครือข่ายเฝ้าระวัง 43 จังหวัด จากจังหวัดที่เป็นพื้นที่เสี่ยง 75 จังหวัด มีหอกระจายข่าวและระบบแจ้งเตือนภัยในพื้นที่เสี่ยงภัยสึนามิ มีเครือข่ายชุมชนในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม รวมทั้งอาสาสมัครสาธารณสุข ซึ่งหากบูรณาการและปรับปรุงระบบการทำงานของหน่วยงานต่างๆ ให้มากขึ้น จะสามารถสร้างระบบการเฝ้าระวังและเตือนภัยในพื้นที่เสี่ยงด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมและสาธารณสุขได้					มีเครือข่ายเฝ้าระวังเพิ่มขึ้นเป็น 48 จังหวัด จากจังหวัดที่เป็นพื้นที่เสี่ยง 75 จังหวัด ทำหน้าที่เฝ้าระวังประสานงานและแจ้งเตือนภัย มีระบบพยากรณ์และเตือนภัยด้านน้ำและการจัดการแผนเผชิญเหตุเฉพาะพื้นที่	
	4. ปริมาณและมูลค่าความเสียหายจากภัยพิบัติทางธรรมชาติ (ล้านบาท)	2,120	7,933	5,568	17,952	24,080	1,121	
5. เพิ่มประสิทธิภาพการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก	1. สัดส่วนการปล่อยก๊าซเรือนกระจกต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ	-	46.55	46.36	47.08	44.87	43.50	42.96

2) ผลการพัฒนาตามแนวทางยุทธศาสตร์

2.1) การดำเนินงานเพื่อสร้างความมั่นคงของฐานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมสามารถฟื้นฟูป่าอนุรักษ์ได้ตามเป้าหมายและขยายพื้นที่ชลประทานได้ครอบคลุมมากขึ้น ขณะที่ ทรัพยากรป่าไม้ยังคงถูกบุกรุกทำลายส่งผลต่อการสูญเสียความหลากหลายทางชีวภาพ พื้นที่ป่าไม้มีแนวโน้มลดลงอย่างต่อเนื่องจากที่เคยมีถึงร้อยละ 50 ในปี 2504 ลดลงเหลือเพียงร้อยละ 31.57 ในปี 2556 ส่วนใหญ่เป็นการตัดไม้ทำลายป่าเพื่อการเกษตร และการเกิดไฟไหม้ป่า การบริหารจัดการน้ำทั้งระบบมีความก้าวหน้าในเรื่องการพัฒนาพื้นที่ชลประทาน เพื่อลดปัญหาการขาดแคลนน้ำและบรรเทาอุทกภัย 481,405 ไร่ ประกอบด้วย การก่อสร้างโครงการชลประทานขนาดใหญ่ 19,000 ไร่ โครงการชลประทานขนาดกลาง 15,510 ไร่ โครงการชลประทานขนาดเล็ก 135,422 ไร่ และโครงการสูบน้ำด้วยไฟฟ้า 311,473 ไร่ มีพื้นที่รับประโยชน์ทั้งหมด 653,069 ไร่ ทำให้ในปี 2556 มีพื้นที่ชลประทานรวมทั้งประเทศ 30.31 ล้านไร่ มีแหล่งเก็บกักน้ำความจุ 70,151 ล้านลูกบาศก์เมตรหรือร้อยละ 32.86 ของปริมาณน้ำท่าทั้งหมด ทำให้จำนวนหมู่บ้านที่ขาดแคลนน้ำมีแนวโน้มลดลงจากร้อยละ 8.65 ในปี 2550 เหลือร้อยละ 3.17 ในปี 2554 แต่เพิ่มขึ้น

ในปี 2556 เป็นร้อยละ 7.19 ของจำนวนหมู่บ้านทั่วประเทศ เนื่องจากเกิดภาวะความแห้งแล้งจากปัญหาฝนทิ้งช่วงในปี 2555 ต่อเนื่องมาจนถึงฤดูร้อนปี 2556 ทำให้ปริมาณกักเก็บน้ำลดลงเหลือเพียง 1,435 ลูกบาศก์เมตรต่อคน

2.2) ปรับโครงสร้างการผลิตของประเทศเพื่อเตรียมพร้อมไปสู่เศรษฐกิจคาร์บอนต่ำและเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ส่งเสริมการจัดซื้อจัดจ้างสินค้าและบริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมของภาครัฐอย่างต่อเนื่องและขยายผลการดำเนินงานไปยังองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รวมถึงรัฐวิสาหกิจ มหาวิทยาลัย และองค์กรมหาชนให้กว้างขวางขึ้น เป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนไปสู่กระบวนการผลิตและการบริโภคที่ยั่งยืนทุกภาคส่วน นอกจากนี้ ได้ดำเนินการถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิตที่สะอาดสำหรับอุตสาหกรรมเพื่อส่งเสริมให้โรงงานมีการปรับปรุงกระบวนการผลิต ใช้วัตถุดิบและพลังงานอย่างมีประสิทธิภาพ ลดการเกิดของเสียให้เหลือน้อยที่สุด ตลอดจนสนับสนุนการมีส่วนร่วมของชุมชนในโครงการโรงไฟฟ้าชีวมวล โดยเปิดโอกาสให้ชุมชนได้เข้าไปเยี่ยมชมโรงไฟฟ้า รวมทั้งเปิดเผยข้อมูลการปล่อยมลพิษ นอกจากนี้ มีการสนับสนุนทางวิชาการเพื่อพัฒนาเมืองที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม โดยจัดทำระบบจัดการสิ่งแวดล้อมของภาครัฐ (อาคารเขียว) พัฒนาคู่มือเกณฑ์อาคารเขียวให้มีความทันสมัยครอบคลุมอาคารทุกประเภทอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งสนับสนุนการนำเกณฑ์อาคารเขียวไปประยุกต์ใช้กับหน่วยงานภาครัฐต่อไป

2.3) เพิ่มขีดความสามารถในการปรับตัวเพื่อรองรับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและภัยพิบัติให้มีความพร้อมทั้งระดับประเทศ พื้นที่ และชุมชน จัดทำข้อมูลแผนที่แสดงธรณีวิทยาสิ่งแวดล้อม แผนที่แสดงพื้นที่เสี่ยงภัยดินถล่มระดับชุมชน ปรับปรุงระบบฐานข้อมูลและเทคโนโลยีการบริหารจัดการให้เป็นมาตรฐานเดียวกัน ได้แก่ ระบบภูมิสารสนเทศและข้อมูลจากดาวเทียมเพื่อสนับสนุนการป้องกันและแก้ปัญหาอุทกภัย วาตภัย และดินโคลนถล่ม ครอบคลุมหมู่บ้านเสี่ยงภัย 3,207 หมู่บ้าน การเสริมสร้างศักยภาพชุมชนในการจัดการภัยพิบัติ โดยอาศัยชุมชนเป็นฐานเพื่อเป็นศูนย์กลางในการป้องกัน แก้ไข บรรเทา ฟื้นฟู ความเสียหายจากภัยพิบัติ เสริมสร้างประสิทธิภาพการเฝ้าระวังแจ้งเตือนธรณีพิบัติภัย รวมทั้ง การพัฒนาระบบพยากรณ์และการคาดการณ์เพื่อการเฝ้าระวังแจ้งเตือนภัยดินถล่ม

2.4) การเตรียมความพร้อมเพื่อรับมือกับภัยพิบัติทางธรรมชาติอย่างต่อเนื่อง ส่งเสริมการพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีการจัดการภัยพิบัติ พัฒนาและปรับปรุงให้เป็นมาตรฐานเดียวกัน เชื่อมโยงและแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างหน่วยงานด้านสาธารณสุข เพื่อนำไปสู่คลังข้อมูลสาธารณสุขแห่งชาติ ได้แก่ ระบบภูมิสารสนเทศและข้อมูลจากดาวเทียมเพื่อสนับสนุนการป้องกันและแก้ปัญหาอุทกภัย วาตภัย และดินโคลนถล่ม จัดทำแผนที่ข้อมูลภูมิสารสนเทศแสดงความเสียหายจากภัยพิบัติจากข้อมูลภาพถ่ายดาวเทียม ปรับปรุงประสิทธิภาพและบำรุงรักษาสถานีโทรมาตรตรวจวัดสภาพอากาศอัตโนมัติ สร้างเครือข่ายเฝ้าระวังและแจ้งเตือนในพื้นที่ที่มีความเสี่ยงต่อการเกิดธรณีพิบัติภัยครอบคลุมทั้งระบบ ตั้งแต่พื้นที่ต้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำ จัดทำแนวทางป้องกันและฟื้นฟูพื้นที่ประสบภัยดินถล่ม พัฒนาศักยภาพบุคลากรการแพทย์เพื่อตอบโต้ภาวะฉุกเฉินด้านการจัดการภัยพิบัติที่มีมาตรฐานสากล พร้อมรับสถานการณ์ตั้งแต่ก่อนเกิดภัย ขณะเกิดภัย และหลังเกิดภัยให้เป็นระบบและมีทิศทางเดียวกัน

2.5) การสร้างภูมิคุ้มกันด้านการค้าจากเงื่อนไขด้านสิ่งแวดล้อมและวิกฤตจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ติดตาม เฝ้าระวังมาตรการการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมที่อาจส่งผลกระทบต่อการค้าและการลงทุน เตรียมมาตรการรองรับผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นและข้อตกลงระหว่างประเทศเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมและการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ รวมทั้งศึกษาผลกระทบและกำหนดแผนกลยุทธ์รายสินค้า ส่งเสริมให้ผู้ส่งออกทำคาร์บอนฟุตพริ้นต์ พัฒนาลาดของฉลากคาร์บอน เพื่อสร้างความตระหนักและเพิ่ม

ทางเลือกให้กับผู้บริโภคสามารถมีส่วนร่วมในการลดก๊าซเรือนกระจก กระตุ้นให้ผู้ผลิตสินค้าพัฒนากระบวนการผลิตและการขนส่งให้มีประสิทธิภาพในการจัดการพลังงานและของเสีย ส่งเสริมให้ผู้ประกอบการแจ้งข้อมูลเกี่ยวกับปริมาณก๊าซเรือนกระจกที่ปล่อยออกจากผลิตภัณฑ์และบริการตลอดวัฏจักรชีวิต เพื่อขยายผลการดำเนินงานการขึ้นทะเบียนคาร์บอนฟุตพริ้นท์ของผลิตภัณฑ์

2.6) เพิ่มบทบาทประเทศไทยในเวทีประชาคมโลกอย่างกว้างขวางมากขึ้น

พัฒนาความร่วมมือในกลุ่มอาเซียน และประเทศคู่ค้าสำคัญ จัดตั้งเครือข่ายฝึกอบรมด้านทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมในกลุ่มอาเซียน เพื่อเป็นศูนย์กลางการพัฒนาความรู้ แลกเปลี่ยนประสบการณ์ระหว่างบุคลากรภาครัฐและผู้เกี่ยวข้อง ผลักดันการดำเนินงานด้านการมลพิษตามกรอบความร่วมมือระหว่างประเทศและพันธกรณีระหว่างประเทศ ได้แก่ อนุสัญญาบาเซลว่าด้วยการควบคุมการเคลื่อนย้ายข้ามแดนของของเสียอันตรายและการกำจัด อนุสัญญาสตอกโฮล์มว่าด้วยสารมลพิษที่ตกค้างยาวนาน อนุสัญญารอตเตอร์ดัมว่าด้วยกระบวนการแจ้งข้อมูลสารเคมีล่วงหน้าสำหรับสารเคมีอันตรายและสารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืชและสัตว์บางชนิดในการค้าระหว่างประเทศ อนุสัญญามินามาตะว่าด้วยการจัดการสารปรอท โครงการปรับปรุงประสิทธิภาพการใช้พลังงานและการบรรเทาผลกระทบต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศในภาคการขนส่งทางบกของภูมิภาคอาเซียน ระบบติดตามสถานการณ์หมอกควันของอนุภูมิภาคอาเซียนตอนล่าง รวมทั้งข้อตกลงหรือโครงการความร่วมมืออื่นๆ

2.7) การลดและควบคุมมลพิษยังดำเนินการไม่ได้ตามเป้าหมาย จาก

ปัญหาคุณภาพน้ำเสื่อมโทรม ขยะมูลฝอยเพิ่มสูงขึ้น และการกำจัดที่ไม่ถูกวิธี แหล่งน้ำที่อยู่ในเกณฑ์ดีลดระดับมาอยู่ในเกณฑ์พอใช้มี 9 แหล่งน้ำ สำหรับแหล่งน้ำที่อยู่ในเกณฑ์พอใช้ลดระดับมาอยู่ในเกณฑ์เสื่อมโทรมมี 4 แหล่งน้ำ สาเหตุจากระบบบำบัดน้ำเสียในชุมชนที่มีอยู่ไม่สามารถรองรับปริมาณน้ำเสียที่เกิดขึ้นทั้งหมดได้อย่างเพียงพอ อีกทั้งมีการระบายน้ำเสียจากแหล่งอื่น คุณภาพน้ำทะเลชายฝั่งมีแนวโน้มเสื่อมโทรมเพิ่มขึ้น บริเวณเสื่อมโทรมยังคงเป็นพื้นที่เดิม ปัญหามลพิษจากขยะมูลฝอยมีแนวโน้มรุนแรงมากขึ้น แม้ว่าจะมีความสามารถในการกำจัดได้เพิ่มขึ้น แต่ก็ยังอยู่ในวงจำกัด ขณะที่การนำกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่ยังมีน้อย ในปี 2556 มีขยะมูลฝอยเกิดขึ้นทั้งหมดประมาณ 26.77 ล้านตัน อัตราการกำจัดขยะชุมชนถูกหลักสุขาภิบาลเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 27 แต่ก็ยังต่ำกว่าเป้าหมาย อีกทั้งยังมีขยะมูลฝอยร้อยละ 26 ที่มีการกำจัดอย่างไม่ถูกต้อง เช่น การเผากลางแจ้ง การเทกอง หรือทิ้งในพื้นที่รกร้าง เป็นต้น ขณะที่การนำขยะกลับมาใช้ใหม่มีสัดส่วนลดลงเหลือร้อยละ 19 นอกจากนี้ ปริมาณฝุ่นละอองขนาดเล็กเฉลี่ยรายปี 44.35 ไมโครกรัมต่อลูกบาศก์เมตรอากาศ จากเดิมที่เคยมีแนวโน้มลดลงในปี 2551 - 2554 กลับเพิ่มขึ้นในปี 2556 เนื่องจากการขยายตัวของภาคขนส่งและพลังงาน แต่ยังมีค่าอยู่ในเกณฑ์มาตรฐาน

2.8) การพัฒนาระบบการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและ

สิ่งแวดล้อมให้มีประสิทธิภาพ โปร่งใสและเป็นธรรมอย่างบูรณาการ ดำเนินการแก้ปัญหาข้อขัดแย้งเกี่ยวกับที่ดินของรัฐให้เป็นไปตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี เพื่อพิสูจน์สิทธิการครอบครองที่ดินของบุคคลในเขตที่ดินของรัฐ พัฒนาศักยภาพชุมชนเพื่อบริหารจัดการด้านธรณีวิทยา แก้ปัญหาพื้นที่ดินเค็ม ส่งเสริมให้ชุมชนสร้างรายได้จากการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ ผลักดันให้มีการจัดเก็บภาษีสิ่งแวดล้อม รวมถึงการปฏิรูปการบริหารจัดการงบประมาณของประเทศ เพื่อสร้างแรงจูงใจในการใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างมีประสิทธิภาพ และลดการก่อกมลพิษ พัฒนาระบบฐานข้อมูลรายการทรัพยากรพันธุกรรมที่ทรงคุณค่าสำหรับการพัฒนาและแข่งขันในอาเซียน เป็นการเชื่อมโยงกับแหล่งข้อมูลอื่นๆ ทั่วโลก รวมทั้งจัดทำคู่มือและเอกสารเผยแพร่แก่ประชาชนให้เห็นคุณค่าและความหลากหลายของพรรณไม้ในภูมิภาคต่างๆ ของประเทศ

2.5 ประเด็นการพัฒนาในระยะต่อไป

การพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมในระยะ 2 ปีแรกของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 11 แม้จะมีความก้าวหน้าเมื่อเปรียบเทียบกับเป้าหมายในหลายประเด็นการพัฒนา แต่ก็ยังคงมีประเด็นการพัฒนาที่ต้องเร่งรัดดำเนินการ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายดังนี้

2.5.1 การลดช่องว่างของสัดส่วนการถือครองรายได้ระหว่างกลุ่มประชากรโดยจัดสรรทรัพยากรและสิทธิทางทรัพย์สินให้เกิดความเป็นธรรม และปรับโครงสร้างภาษีทั้งระบบ โดยมุ่งช่วยเหลือกลุ่มคนจนที่สุด ด้วยการส่งเสริมการกระจายสิทธิการถือครองและใช้ประโยชน์ที่ดิน ปรับปรุงกฎหมาย และระเบียบเพื่อให้ประชาชนที่ยากจนและด้อยโอกาสเข้าถึงทรัพยากรอย่างทั่วถึง รวมทั้งปรับโครงสร้างภาษีจัดเก็บภาษีทางตรงมากขึ้น โดยเฉพาะภาษีที่จัดเก็บจากมูลค่าทรัพย์สินและฐานรายได้ที่ไม่ใช่ผลตอบแทนจากการทำงาน และเร่งรัดการพัฒนาและบังคับใช้กฎหมายภาษีสิ่งแวดล้อมให้สะท้อนต้นทุนที่แท้จริง

2.5.2 สนับสนุนการออมของประชาชน และการเชื่อมโยงระบบสวัสดิการชุมชนให้เป็นสวัสดิการหลัก รวมทั้งเร่งขยายระบบสวัสดิการสังคมแบบสมัครใจให้มีความครอบคลุมแรงงานนอกระบบมากขึ้น โดยพัฒนาระบบสวัสดิการชุมชนที่หลากหลาย และยกระดับกองทุนการออมชุมชนเป็นกองทุนสวัสดิการชุมชน เพื่อเป็นหลักประกันคุณภาพชีวิตให้แก่คนยากจน คนด้อยโอกาส และรองรับสังคมผู้สูงอายุ นำไปสู่การเชื่อมโยงกับงานพัฒนาระหว่างชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งเร่งขยายระบบสวัสดิการสังคมแบบสมัครใจให้ครอบคลุมแรงงานนอกระบบมากขึ้น พัฒนาระบบฐานข้อมูลการคุ้มครองทางสังคมให้ครบถ้วน ทันสมัย

2.5.3 ปฏิรูประบบราชการให้มีธรรมาภิบาลอย่างแท้จริง ควบคู่ไปกับการบูรณาการ และเสริมสมรรถนะขององค์กรอิสระ และองค์กรที่มีหน้าที่ในการตรวจสอบ รวมทั้งส่งเสริมให้เกิดวัฒนธรรมธรรมาภิบาลในสังคม โดยปรับกระบวนการวางแผนงาน แผนงบประมาณ การปฏิบัติงาน และการใช้จ่ายงบประมาณ รวมทั้งระบบการให้รางวัลและลงโทษของภาครัฐ โดยยึดหลักการบูรณาการในการทำงานเพื่อบรรลุเป้าหมาย มีประสิทธิภาพ โปร่งใส และมีส่วนร่วมในทุกระดับ ควบคู่ไปกับการเสริมสมรรถนะขององค์กรอิสระ และองค์กรทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม ที่มีหน้าที่ในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตให้สามารถปฏิบัติการกิจอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น และสามารถเชื่อมโยงข้อมูล ประสานการดำเนินการระหว่างหน่วยงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งปลูกฝังความรู้ ความเข้าใจ การให้คุณค่าแก่หลักธรรมาภิบาล การป้องกันการทุจริตคอร์รัปชัน และทำหน้าที่ร่วมกันตรวจสอบการทุจริตคอร์รัปชันในสังคม

2.5.4 เร่งพัฒนาคุณภาพการศึกษาทุกระดับทุกประเภทการศึกษา ควบคู่ไปกับการพัฒนา/ปลูกฝังเด็กและเยาวชนบนรากฐานของคุณธรรม มุ่งพัฒนาให้เด็กและเยาวชนส่วนใหญ่ของประเทศสามารถคิดเป็น ทำเป็น และมีความเข้มแข็งทางวิชาการ อาทิ ภาษาไทย ภาษาอังกฤษ วิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ ควบคู่ไปกับการสร้างความเป็นเลิศ หรือการค้นหาอัจฉริยะ เพื่อสอบแข่งขันกับนานาชาติประเทศ นอกจากนี้ต้องเร่งพัฒนาคุณภาพบุคลากรทางการศึกษา และหลักสูตรการศึกษาให้สามารถพัฒนาสมรรถนะและทักษะของเยาวชนและแรงงานไทยให้รองรับการแข่งขันของประเทศ รวมทั้งปลูกฝังให้เด็กและเยาวชนมีคุณธรรม จริยธรรม วัฒนธรรม และค่านิยมที่ดีงาม เป็นคนที่สมบูรณ์ด้วยกาย วาจา และใจ โดยความร่วมมือของสถาบันครอบครัว ชุมชน สถาบันศาสนา สถาบันการศึกษา และสื่อมวลชน

2.5.5 เร่งผลิตและพัฒนากำลังคนให้มีสมรรถนะที่สูงขึ้น และสอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน รวมทั้งเตรียมพร้อมรับกับการเคลื่อนย้ายแรงงานเสรีภายใต้ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

โดยส่งเสริมและสนับสนุนความร่วมมือระหว่างสถานศึกษา สถาบันการฝึกอบรมและสถานประกอบการด้วยรูปแบบต่างๆ และเร่งผลักดันระบบคุณวุฒิวิชาชีพและจัดทำมาตรฐานอาชีพในสาขาต่างๆ รวมทั้งการเทียบเคียงคุณวุฒิวิชาชีพกับคุณวุฒิทางการศึกษาให้เป็นมาตรฐานสากล พร้อมทั้งปรับทัศนคติให้สังคมเห็นความสำคัญและความจำเป็นของการศึกษาสายอาชีพ และส่งเสริมให้เด็กไทยหันมาเรียนสายอาชีพเพิ่มขึ้น

2.5.6 ขับเคลื่อนการปรับโครงสร้างเศรษฐกิจของไทยให้สามารถรองรับการเติบโตได้อย่างมีคุณภาพและยั่งยืนอย่างต่อเนื่อง โดยขับเคลื่อนนโยบายการค้าระหว่างประเทศ เร่งรัดการส่งออกให้สามารถขยายตัวได้เต็มศักยภาพ ให้มีความสำคัญกับการรักษาตลาดหลัก สร้างกลไกเพื่อขยายตลาดส่งออกไปสู่ตลาดใหม่ๆ ที่มีศักยภาพ ปรับกฎหมาย กฎ ระเบียบ เอื้อประโยชน์ต่อการลงทุนและการส่งออก เร่งปรับโครงสร้างภาคการผลิตและบริการ เร่งพัฒนาภาคเกษตรโดยพัฒนาฐานทรัพยากรธรรมชาติให้เข้มแข็งและยั่งยืน และส่งเสริมการปรับโครงสร้างอุตสาหกรรมให้มีคุณภาพและเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมและชุมชน

2.5.7 เร่งพัฒนาวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี วิจัย และนวัตกรรมอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะการลงทุนวิจัยและพัฒนาในภาคเอกชน ปรับปรุงและเพิ่มสิทธิประโยชน์และมาตรการการจูงใจทั้งด้านการเงินและการคลัง ปรับกฎระเบียบที่เป็นอุปสรรค บริหารจัดการทรัพย์สินทางปัญญาอย่างมีประสิทธิภาพ **ส่งเสริมการสร้างองค์ความรู้ นวัตกรรม เทคโนโลยี และสิ่งประดิษฐ์ใหม่ๆ** ปรับระบบการทำงานในเชิงบูรณาการระหว่างผู้ผลิตงานวิจัยและผู้ใช้ประโยชน์ในรูปแบบเครือข่ายวิจัย เร่งผลิตบุคลากรด้านวิทยาศาสตร์และนักวิจัยให้มีปริมาณและคุณภาพตรงกับทิศทางการพัฒนา

2.5.8 เร่งพัฒนาศักยภาพของภาคอุตสาหกรรมและธุรกิจของไทยให้ได้มาตรฐานและมีขีดความสามารถในการแข่งขันในตลาดอาเซียนและตลาดโลก เพื่อเสริมสร้างโอกาสทางเศรษฐกิจและเพิ่มระดับความสามารถในการแข่งขันของประเทศไทยในเวทีระหว่างประเทศ โดยเน้นบทบาทของสาขารัฐกิจ และกรอบการหารือระหว่างภาครัฐและภาคเอกชนในพื้นที่ของกรอบความร่วมมือ โดยภาครัฐให้การสนับสนุนในการพัฒนาผู้ประกอบการไทยและผู้ประกอบการของประเทศเพื่อนบ้านในบริเวณพื้นที่การพัฒนา

2.5.9 เพิ่มปริมาณและปรับปรุงคุณภาพโครงสร้างพื้นฐานและระบบโลจิสติกส์ ให้สอดคล้องกับความต้องการและเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน โดยเร่งปฏิรูปกฎหมาย กฎ ระเบียบ ต่างๆ ทางเศรษฐกิจ เพื่อบริหารการเปิดเสรีและการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจทั้งในระดับอนุภูมิภาคและภูมิภาค เพิ่มประสิทธิภาพระบบโลจิสติกส์ในห่วงโซ่อุปทาน พัฒนาระบบขนส่งทางราง และการขนส่งชายฝั่ง ให้เกิดการเชื่อมโยงเพื่อให้เกิดการขนส่งต่อเนื่อง ประหยัดพลังงานและลดต้นทุน นอกจากนี้ สร้างความมั่นคงด้านพลังงาน ผลิตและใช้พลังงานที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

2.5.10 มุ่งเน้นการสร้างส่งเสริมให้เกิดเกษตรกรรมใหม่ และพัฒนาด้านความรู้ เพื่อเป็นกำลังสำคัญในการสร้างความเข้มแข็งให้แก่ภาคเกษตร และการพัฒนาเทคโนโลยีใหม่ๆ ที่เหมาะสมกับการผลิตภาคเกษตร ที่สอดคล้องกับปัญหาการขาดแคลนกำลังแรงงานภาคเกษตรในอนาคต

2.5.11 ส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรและอาหารที่ปลอดภัยต่อการบริโภคโดยเฉพาะอย่างยิ่ง เกษตรอินทรีย์ให้มีพื้นที่มากขึ้น โดยการพัฒนาด้านองค์ความรู้และสร้างมาตรการจูงใจ และส่งเสริมช่องทางการจำหน่าย เพื่อเกษตรกรหันมาทำการเกษตรอินทรีย์ให้มากขึ้น

2.5.12 เตรียมการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน โดยเร่งรัดให้เตรียมความพร้อม ทั้งในเรื่องโครงสร้างพื้นฐาน การคมนาคม ช่องทางเข้า-ออกด้านศุลกากร คลังสินค้า ศูนย์กระจายสินค้า ที่จะต้องมีการเจรจากับประเทศเพื่อนบ้าน รวมทั้งเร่งเจรจาทางด้านกฎกติกาทางการค้า แก้ไขกฎหมายต่างๆ ให้เอื้อต่อ

การค้าการลงทุนในกรอบของอาเซียน ควบคู่ไปกับการส่งเสริมประชาสัมพันธ์การให้ความรู้และการเข้าถึงข้อมูลเกี่ยวกับอาเซียนแก่ทุกภาคส่วนและทุกพื้นที่ เพื่อให้ประชาชนทุกระดับและทุกพื้นที่สามารถรับรู้และเตรียมพร้อมการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนได้โดยเร็ว

2.5.13 เร่งรัดการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดน เพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจและเพิ่มศักยภาพในการแข่งขันของประเทศในเวทีการค้าระหว่างประเทศ ตลอดจนเป็นการยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนโดยตรงในพื้นที่เฉพาะและพื้นที่ใกล้เคียง โดยควรเร่งเตรียมพร้อมการวางแผนการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน ระบบการคมนาคม และโลจิสติกส์ ในพื้นที่ดังกล่าวให้เชื่อมโยงสู่ประเทศเพื่อนบ้าน ควบคู่ไปกับการพิจารณาเพื่อแก้ไขปัญหากฎหมายท้องถิ่น อันเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาศักยภาพของพื้นที่ที่ถูกกำหนดไว้เป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดนด้วย

2.5.14 เร่งดำเนินการลดและควบคุมมลพิษเพื่อสร้างสภาพแวดล้อมที่ดี ผลักดันการกำจัดขยะมูลฝอยให้เป็นวาระแห่งชาติ ลดการเกิดขยะมูลฝอยและของเสียอันตราย ณ แหล่งกำเนิด สนับสนุนการใช้ผลิตภัณฑ์ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ส่งเสริมให้มีการคัดแยกและนำขยะมูลฝอยและของเสียอันตรายมาใช้ประโยชน์ใหม่ให้มากที่สุด จัดระบบการเรียกคืนซากผลิตภัณฑ์และบรรจุภัณฑ์ตามหลักการขยายความรับผิดชอบของผู้ผลิต การบริหารจัดการขยะมูลฝอยของเสียอันตราย และมูลฝอยติดเชื้อ เน้นการดำเนินการระบบการจัดการแบบครบวงจรและระบบศูนย์รวมด้วยการรวมกลุ่มขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

2.5.15 พัฒนาระบบการอนุรักษ์และฟื้นฟูระบบนิเวศ อนุรักษ์และฟื้นฟูระบบนิเวศที่มีความเปราะบางต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศโดยเฉพาะพื้นที่เป้าหมายที่มีผลกระทบต่อการพัฒนาประเทศ อาทิ พื้นที่แนวปะการัง ป่าชายเลน พื้นที่ชุ่มน้ำ รวมถึงพื้นที่ที่ได้รับการขึ้นทะเบียนเป็นมรดกโลก พัฒนาเครื่องมือและกลไกในการอนุรักษ์ ปันฟู และลดผลกระทบจากสถานะโลกร้อนต่อสิ่งมีชีวิต เช่น การสำรวจทางไกล การตรวจวัดปริมาณคาร์บอน การสำรวจทางอากาศ ความรู้ทางสถิติ และการสร้างแบบจำลองเพื่อการคาดการณ์ในอนาคตอย่างสม่ำเสมอ

ส่ว น ที่ 2

การติดตามประเมินผลการประยุกต์ใช้
ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
ในช่วง 2 ปีของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 11

ส่วนที่ 2

บทที่ 2

การติดตามประเมินผลการประยุกต์ใช้
ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในช่วง 2 ปี
ของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 11

บทที่ 2

การติดตามประเมินผลการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในช่วง 2 ปีแรกของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 11

กระแสดความตื่นตัวในเรื่องปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่เริ่มขึ้นในช่วงวิกฤติเศรษฐกิจในปี 2540 ทำให้การสร้างความรู้ความเข้าใจในเรื่องปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นไปอย่างกว้างขวางและมีประสิทธิภาพ ซึ่งเป็นรากฐานสำคัญสำหรับการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ประกอบกับได้มีการน้อมนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นหลักในการพัฒนาประเทศในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 ต่อเนื่องมาจนถึงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 11 ในปัจจุบัน และในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 มาตรา 78 (1) และ 83 ได้กำหนดให้การบริหารราชการแผ่นดินต้องส่งเสริมการดำเนินการตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และรัฐต้องส่งเสริมให้มีการดำเนินการตามแนวทางปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ส่งผลให้การประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมีความก้าวหน้ามาโดยลำดับ

1 ภาพรวมการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในช่วงสองปีแรกของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 11

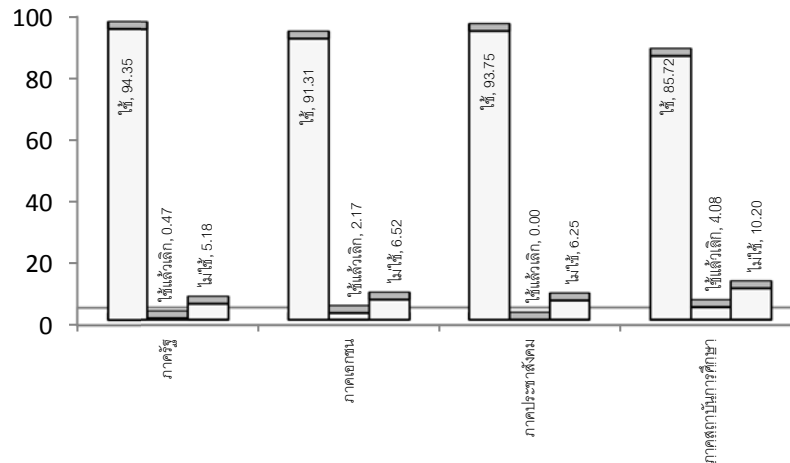
1.1 ประชาชนเกือบทั้งหมดรู้จักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง แต่ส่วนใหญ่ยังมีความเข้าใจในระดับปานกลาง การเผยแพร่และสร้างความรู้ความเข้าใจในปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอย่างต่อเนื่องในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 8 และ 9 ทำให้ในช่วง 2 ปีแรกของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 11 ประชาชนเกือบทั้งหมดรู้จักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น โดยผลจากการสำรวจการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในช่วง 2 ปีแรกของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 11 ของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.)¹ พบว่า ประชาชนเพียงร้อยละ 0.98 เท่านั้นที่ไม่รู้จักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และเป็นสัดส่วนที่ลดลงจากร้อยละ 1.15 ในปี 2555² ขณะที่ประชาชนส่วนใหญ่ร้อยละ 55.79 มีการรับรู้และเข้าใจในหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในระดับปานกลาง และรองลงมาร้อยละ 35.89 มีความรู้ความเข้าใจในระดับมาก

¹ การสำรวจการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในช่วงสองปีแรกของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 11 ของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ในปี 2557 โดยใช้แบบสอบถามส่งไปยังกลุ่มตัวอย่างทั่วประเทศ จำนวน 2,500 ตัวอย่าง และได้รับแบบสอบถามตอบกลับมาจำนวน 623 ตัวอย่าง คิดเป็นร้อยละ 24.92 กลุ่มตัวอย่างแบ่งออกเป็น 4 กลุ่ม ได้แก่ 1) ภาครัฐ 2) ภาคเอกชน 3) ภาคสถาบันการศึกษา และ 4) ภาคประชาสังคม

² การสำรวจการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในปีแรกของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 11 ของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ในปี 2556 โดยใช้แบบสอบถามส่งไปยังกลุ่มตัวอย่างทั่วประเทศ จำนวน 2,000 ตัวอย่าง และได้รับแบบสอบถามตอบกลับมาจำนวน 624 ตัวอย่าง คิดเป็นร้อยละ 31.20 กลุ่มตัวอย่างแบ่งออกเป็น 4 กลุ่ม ได้แก่ 1) ภาครัฐ 2) ภาคเอกชน 3) ภาคสถาบันการศึกษา และ 4) ภาคประชาสังคม

แผนภูมิที่ 1 การประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

หน่วย : ร้อยละ

ที่มา : การสำรวจการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในช่วง 2 ปีแรกของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 11 โดยสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

1.2 ประชาชนส่วนใหญ่นำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ แต่การศึกษาดูงานยังมีน้อย และส่วนใหญ่เป็นการดูงานจากแหล่งเรียนรู้ของภาครัฐ ประชาชนที่รับรู้และเข้าใจปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในปี 2556 ส่วนใหญ่ได้นำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ คิดเป็นร้อยละ 93.36 สูงกว่าร้อยละ 90.55 ในปี 2555 ผู้ไม่ประยุกต์ใช้มีเพียงร้อยละ 5.81 และมีผู้ประยุกต์ใช้แล้วเล็กน้อย ร้อยละ 0.83 ประชาชนที่ประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงส่วนใหญ่ได้รับการฝึกอบรม ศึกษาดูงาน หรือเรียนรู้เกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 1-5 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 47.07 และได้รับการอบรมและศึกษาดูงานจากภาครัฐมากที่สุด เช่นเดียวกับในปี 2553-2555³ รองลงมาได้แก่ การเรียนรู้จากโทรทัศน์ วิทยุ หนังสือพิมพ์ นิตยสารต่างๆ ขณะที่ผู้ที่ไม่เคยได้รับการอบรมหรือศึกษาดูงานเลยในปี 2556 มีสัดส่วนสูงเป็นอันดับ 2 เช่นเดียวกับในปี 2555 โดยมีสัดส่วนถึงร้อยละ 31.99 สูงกว่าร้อยละ 23.41 ในปี 2555 และผู้ที่ประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเห็นว่า วิธีการประชาสัมพันธ์เพื่อส่งเสริมการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่ได้ผลมากที่สุดได้แก่ การยกตัวอย่างให้เห็นเป็นรูปธรรมว่า นำไปใช้ในชีวิตจริงได้อย่างไร ถึงร้อยละ 27.38 รองลงมาได้แก่ การให้ความรู้ผ่านสื่อ อาทิ วิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ต่างๆ ให้มากขึ้น ร้อยละ 16.46

³ ผลจากโครงการติดตามประเมินผลการน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้และขับเคลื่อนในระดับองค์กร/กลุ่ม/ศูนย์/สถานศึกษา โดยสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ปี 2553 และ 2554 และการสำรวจการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในปีแรกของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 11 ของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ในปี 2555

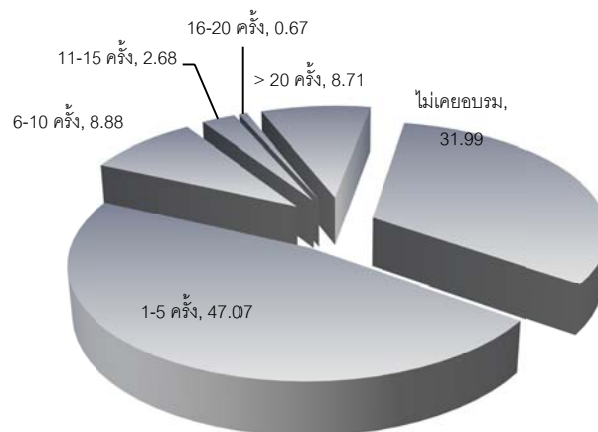
ตารางที่ 1 แหล่งเรียนรู้ด้านปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

อันดับ	แหล่งเรียนรู้	ร้อยละ
1	หน่วยงานราชการ	33.20
2	องค์กรพัฒนาที่ไม่ใช่หน่วยงานราชการ / เอ็นจีโอ	27.09
3	ผู้นำชุมชน / ปราชญ์ชาวบ้าน / พระ / มัสยิด	18.37
4	อื่นๆ	7.42
5	ฝึกอบรม / ศึกษาดูงาน ด้วยตนเอง	6.12
6	หน่วยงานธุรกิจเอกชน	4.64
7	โทรทัศน์ / วิทยุ / หนังสือพิมพ์ / นิตยสารต่างๆ	2.97
8	เพื่อนบ้านด้วยกัน	0.19
	รวม	100.00

ที่มา : การสำรวจการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในช่วง 2 ปีแรกของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 11 โดยสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

แผนภูมิที่ 2 การฝึกอบรม ศึกษาดูงานเกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

หน่วย : ร้อยละ

ที่มา : การสำรวจการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในช่วง 2 ปีแรกของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 11 โดยสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

1.3 การประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ส่วนใหญ่ใช้กับวิธีปฏิบัติในการทำงาน เพื่อดำเนินชีวิตตามหลักคุณธรรม จริยธรรม ผลการสำรวจการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในช่วง 2 ปีแรกของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 11 ระบุว่า ในปี 2556 ประชาชนมีการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงจนถึงปัจจุบันถึงร้อยละ 93.36 ซึ่งส่วนใหญ่ประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงตั้งแต่มานานกว่า 10 ปี (ประยุกต์ใช้มาแล้วมากกว่า 17 ปี) และในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 เป็นต้นมา (ประยุกต์ใช้ 3-8 ปี) ประชาชนที่ประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงร้อยละ 53.20 ประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นประจำจนเป็นวิถีชีวิต โดยในปี 2556 มีการประยุกต์ใช้กับวิธีปฏิบัติในการทำงาน

มากที่สุดถึงร้อยละ 25.56 รองลงมาได้แก่การประยุกต์ใช้กับการจัดการชีวิตประจำวัน และการออม คิดเป็นร้อยละ 18.89 และ 13.33 ตามลำดับ สำหรับวัตถุประสงค์หลักของการประยุกต์ใช้ เพื่อดำเนินชีวิตตามหลักคุณธรรม จริยธรรมมากที่สุดถึงร้อยละ 31.02 รองลงมาได้แก่ การสร้างความมั่นคงในชีวิต และการพึ่งตนเองได้มากขึ้น คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 26.61 และ 25.42 ตามลำดับ และเมื่อประยุกต์ใช้แล้ว ส่วนใหญ่ได้ผลบรรลุตามวัตถุประสงค์หลักที่ตั้งไว้ในระดับปานกลางร้อยละ 52.74 และระดับมากร้อยละ 42.81 ซึ่งผลที่เกิดขึ้นมีความยั่งยืนถึงร้อยละ 88.83

ตารางที่ 2 วัตถุประสงค์หลักในการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง จำแนกรายกลุ่ม

หน่วย : ร้อยละ

วัตถุประสงค์หลัก	ภาครัฐ	ภาคเอกชน	ภาคประชาสังคม	ภาค สถาบันการศึกษา
แก้ปัญหาเฉพาะหน้า อาทิ ปัญหาหนี้สิน	2.87	4.55	-	-
ลดรายจ่าย/เพิ่มรายได้	12.68	6.82	12.77	8.33
สร้างความมั่นคงในชีวิต	26.08	31.81	25.53	20.83
พึ่งตนเองได้มากขึ้น	24.88	29.55	29.79	22.92
ดำเนินชีวิตตามหลักคุณธรรมจริยธรรม	31.10	27.27	23.40	45.84
อื่นๆ	2.39	-	8.51	2.08
รวม	100	100	100	100

ที่มา : การสำรวจการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในช่วง 2 ปีแรกของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 11 โดยสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

1.4 ผู้ไม่ประยุกต์ใช้ส่วนใหญ่อยู่ในภาคการศึกษา และไม่รู้วิธีการนำไปประยุกต์ใช้ การสำรวจการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในช่วง 2 ปีแรกของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 11 พบว่า ในปี 2556 ผู้ที่ไม่ประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ส่วนใหญ่มีอายุ 60 ปีขึ้นไป มีการศึกษาระดับปริญญาโทขึ้นไป และอยู่ในภาคการศึกษามากที่สุด สาเหตุสำคัญที่ทำให้ประชาชนไม่ประยุกต์ใช้ ได้แก่ การไม่รู้วิธีการนำไปประยุกต์ใช้มากที่สุดถึงร้อยละ 29.17 รองลงมาได้แก่ การรู้สึกว่าไม่เหมาะกับตนเอง ร้อยละ 20.83 สำหรับผู้ที่ประยุกต์ใช้แล้วเล็กน้อย ส่วนใหญ่มีอายุ 60 ปีขึ้นไป มีการศึกษาระดับปริญญาโท และอยู่ในภาคการศึกษามากที่สุดเช่นกัน สาเหตุที่ทำให้เลิกประยุกต์ใช้ที่สำคัญได้แก่ การขาดความรู้ในการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นเมื่อประยุกต์ใช้ ร้อยละ 27.27 รองลงมาได้แก่ การใช้แล้วไม่ได้ผลตามที่ตั้งใจไว้ และการเห็นผลช้าเกินไป คิดเป็นร้อยละ 18.18

1.5 ปัญหาของการประยุกต์ใช้ได้แก่คนรอบข้างไม่เห็นด้วย ขณะที่ปัจจัยสนับสนุนได้แก่ความตั้งใจจริง ผลจากการสำรวจการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในช่วง 2 ปีแรกของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 11 ระบุว่า ในปี 2556 ปัญหา/อุปสรรคของการประยุกต์ใช้เศรษฐกิจพอเพียงของประชาชนโดยรวมได้แก่ เรื่องทัศนคติ ค่านิยมของคนในองค์กรหรือคนรอบข้างที่ไม่เห็นด้วยกับการประยุกต์ใช้มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 25.61 รองลงมาได้แก่การขาดความรู้ในการประยุกต์ใช้ คิดเป็นร้อยละ 19.30 และปัจจัยแห่งความสำเร็จที่สำคัญที่สุดของการประยุกต์ใช้เศรษฐกิจพอเพียงได้แก่ ผู้ประยุกต์ใช้มีความตั้งใจจริง มีคุณธรรม จริยธรรม คิดเป็นร้อยละ 28.21 รองลงมาได้แก่ การมีความเข้าใจในหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอย่างแท้จริง คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 22.91

ตารางที่ 3 ปัญหา/อุปสรรคที่สำคัญในการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง จำแนกรายกลุ่ม

หน่วย : ร้อยละ

ปัญหา/อุปสรรค	ภาครัฐ	ภาคเอกชน	ภาคประชาสังคม	ภาค สถาบันการศึกษา
ทัศนคติ ค่านิยมของคนในองค์กร/คนรอบข้างที่ไม่เห็นด้วยกับการประยุกต์ใช้	23.83	35.71	29.55	20.00
ขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักปรัชญา	11.30	19.05	22.73	15.56
ขาดความรู้ในการประยุกต์ใช้	21.87	11.90	15.91	13.33
ขาดแรงจูงใจ อาทิ ตัวอย่างที่ประสบความสำเร็จ	12.29	11.90	6.82	8.89
เห็นผลช้าเกินไป ใช้งบแล้วไม่ได้ผลทันเวลา	14.00	4.76	6.82	8.89
ไม่เหมาะสมกับตนเอง/องค์กรของตนเอง	1.72	-	-	2.22
อื่นๆ	14.99	16.68	18.17	31.11
รวม	100	100	100	100

ที่มา : การสำรวจการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในช่วง 2 ปีแรกของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 11 โดยสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

ตารางที่ 4 ปัจจัยแห่งความสำเร็จที่สำคัญในการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
จำแนกรายกลุ่ม

หน่วย : ร้อยละ

ปัจจัยแห่งความสำเร็จ	ภาครัฐ	ภาคเอกชน	ภาคประชาสังคม	ภาค สถาบันการศึกษา
ผู้นำเข้มแข็ง	9.86	4.76	4.25	14.58
มีความเข้าใจในหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอย่างแท้จริง	22.36	28.57	17.02	14.58
มีตัวอย่างการประยุกต์ใช้ที่สำเร็จ	8.65	7.14	4.26	10.43
รู้วิธีประยุกต์ใช้กับเรื่องต่างๆ อย่างถูกต้อง	23.32	11.90	27.66	20.83
ผู้ประยุกต์ใช้มีความตั้งใจจริง มีคุณธรรมจริยธรรม	26.68	28.57	42.55	35.42
ได้รับการสนับสนุนจากภาครัฐ อาทิ เงินทุน การศึกษาดูงาน ความรู้ในหลักปรัชญาฯ และการประยุกต์ใช้	7.93	9.53	2.13	2.08
อื่นๆ	1.20	9.53	2.13	2.08
รวม	100	100	100	100

ที่มา : การสำรวจการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในช่วง 2 ปีแรกของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 11 โดยสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

2 การประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของภาคีการพัฒนา

2.1 ในภาพรวมภาคประชาสังคมมีความรู้ความเข้าใจและประยุกต์ใช้จนเป็นวิถีชีวิตมากที่สุด ขณะที่ภาคการศึกษาไม่ประยุกต์ใช้มากที่สุด การสำรวจการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในช่วง 2 ปีของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 11 พบว่า เมื่อเปรียบเทียบระหว่างภาคีการพัฒนาแล้ว ภาคประชาสังคมมีสัดส่วนความรู้ความเข้าใจในหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในระดับมากถึงร้อยละ 60 สูงกว่าทุกภาคี ซึ่งภาคีอื่นๆ ส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง และภาคประชาสังคมยังมีการประยุกต์ใช้จนเป็นวิถีชีวิตในสัดส่วนสูงที่สุดถึงร้อยละ 69.57 รวมทั้งมีการอบรม/ดูงานมากที่สุด โดยมีสัดส่วนผู้ไม่เคยศึกษาดูงานต่ำที่สุดที่ร้อยละ 27.66 และมีสัดส่วนผู้เคยอบรม/ดูงานมากกว่า 20 ครั้งสูงที่สุดที่ร้อยละ 17.02 ขณะที่ภาคการศึกษามีสัดส่วนผู้ไม่ประยุกต์ใช้สูงที่สุด แต่ผู้ที่ประยุกต์ใช้กลับบรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ในระดับมากเป็นสัดส่วนที่สูงกว่าภาครัฐและภาคเอกชน และเท่ากับภาคประชาสังคมคือร้อยละ 55.32 ภาคีส่วนใหญ่มีการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นประจำจนเป็นวิถีชีวิต ยกเว้นภาคเอกชนที่มีการประยุกต์ใช้บ่อยแต่ไม่สม่ำเสมอสูงที่สุดเป็นสัดส่วนร้อยละ 52.38 ซึ่งผลที่เกิดขึ้นจากการประยุกต์ใช้ส่วนใหญ่มีความยั่งยืนในทุกภาคี ทั้งนี้ ทุกภาคีส่วนใหญ่มีการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงจนถึงปัจจุบัน และได้รับการอบรมหรือศึกษาดูงาน 1-5 ครั้ง และเห็นว่า วิธีการประชาสัมพันธ์เพื่อส่งเสริมการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่ได้ผลมากที่สุดได้แก่ การยกตัวอย่างให้เห็นเป็นรูปธรรมว่านำไปใช้ในชีวิตจริงอย่างไร

2.2 ภาครัฐประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมานาน แต่ภาคีต่างๆ เรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงจากภาครัฐน้อยลงกว่าปีที่ผ่านมา ภาครัฐส่วนใหญ่ถึงร้อยละ 27.12 เริ่มประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาตั้งแต่ก่อนช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 8 ขณะที่ในปี 2555 ผลการสำรวจการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของ สศช. ระบุว่า ในภาพรวมและแต่ละภาคีได้รับการอบรมหรือศึกษาดูงานจากภาครัฐมากที่สุด แต่ผลสำรวจในปี 2556 พบว่า แม้ว่าในภาพรวมจะได้รับการอบรมหรือศึกษาดูงานจากภาครัฐมากที่สุด แต่มีเพียงภาครัฐเท่านั้นที่ได้รับการอบรมหรือศึกษาดูงานจากภาครัฐมากที่สุด สำหรับภาคเอกชนและภาคการศึกษามีการเรียนรู้จากสื่อโทรทัศน์ วิทยุ หนังสือพิมพ์ และนิตยสารต่างๆ มากที่สุด และภาคประชาสังคมมีการฝึกอบรมและศึกษาดูงานด้วยตนเองมากที่สุด

อย่างไรก็ตาม รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 ได้กำหนดให้การบริหารราชการแผ่นดินต้องส่งเสริมการดำเนินการตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และรัฐต้องส่งเสริมให้มีการดำเนินการตามแนวทางปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ทำให้ภาครัฐยังคงดำเนินโครงการต่างๆ เพื่อสนับสนุนการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอย่างต่อเนื่อง อาทิ กองทัพบกไทยได้ดำเนินโครงการจัดการประกวดผลงานตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งได้จัดการประกวดมาแล้ว 2 ครั้ง คือปี 2554 และ 2556 และจะจัดขึ้นอีกในปี 2557 กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้ดำเนินโครงการเกี่ยวกับการเกษตร อาทิ โครงการพัฒนาการเกษตรตามแนวทฤษฎีใหม่ โดยยึดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โครงการศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงชุมชน โครงการขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร โครงการส่งเสริมการเกษตรในเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจ 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้ โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ โครงการพัฒนาอาชีพการเลี้ยงสัตว์แบบผสมผสานในเกษตรกรรายย่อย (ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงชุมชน) โครงการพัฒนาภูมิปัญญาทางบัญชีสู่บัณฑิตทุนอาชีพ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมได้ดำเนินโครงการสร้างศูนย์เรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น โครงการกิจกรรมส่งเสริมการจัดการป่าชุมชน กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ได้ดำเนินโครงการพัฒนาที่อยู่อาศัยและการตั้งถิ่นฐานในชนบทตามแนว

พระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียง กระทรวงมหาดไทยดำเนินโครงการส่งเสริมกิจกรรมการพัฒนาชนบทเชิงพื้นที่ ประยุกต์ตามพระราชดำริ โครงการพัฒนาหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบ โครงการพัฒนาหลักสูตรการเรียนรู้ตามรอยพระยุคลบาท : เศรษฐกิจพอเพียง กระทรวงยุติธรรมดำเนินโครงการศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงตามโครงการกำลังใจในพระดำริพระเจ้าหลานเธอ พระองค์เจ้าพัชรกิติยาภาในการน้อมนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาปรับใช้ในเรือนจำต่อเนื่อง โครงการประเมินผลและการพิทักษ์คุณธรรมข้าราชการกรมสอบสวนคดีพิเศษ กระทรวงแรงงานดำเนินโครงการจ้างงานเร่งด่วนและพัฒนาทักษะฝีมือเพื่อบรรเทาความเดือดร้อนด้านอาชีพ กระทรวงศึกษาธิการดำเนินโครงการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา (ต่อเนื่อง) และกระทรวงอุตสาหกรรมดำเนินโครงการนำมาตรฐานแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงภาคอุตสาหกรรมสู่ภาคปฏิบัติ

ผลการสำรวจการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในช่วง 2 ปีแรกของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 11 พบว่า ในปี 2556 ความรู้ความเข้าใจของบุคลากร/องค์กรภาครัฐเกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลางคิดเป็นร้อยละ 57.60 และผู้ที่ประยุกต์ใช้จะใช้กับวิธีปฏิบัติในการทำงานมากที่สุดถึงร้อยละ 26.14 รองลงมาเป็นเรื่องการจัดการชีวิตประจำวัน และการออม คิดเป็นร้อยละ 15.38 และ 12.31 ตามลำดับ ซึ่งการประยุกต์ใช้มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อดำเนินชีวิตตามหลักคุณธรรม จริยธรรมมากที่สุดถึงร้อยละ 31.10 รองลงมาได้แก่ การสร้างความมั่นคงในชีวิต และการพึ่งตนเองได้มากขึ้น คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 26.08 และ 24.88 ตามลำดับ และเมื่อประยุกต์ใช้แล้ว ส่วนใหญ่ได้ผลบรรลุตามวัตถุประสงค์หลักที่ตั้งไว้ในระดับปานกลาง และมีความยั่งยืน สำหรับปัญหา/อุปสรรคของการประยุกต์ใช้เศรษฐกิจพอเพียง ที่สำคัญที่สุดได้แก่ เรื่องทัศนคติ ค่านิยมของคนในองค์กรหรือคนรอบข้างที่ไม่เห็นด้วยกับการประยุกต์ใช้ คิดเป็นร้อยละ 23.83 รองลงมาได้แก่ การขาดความรู้ในการประยุกต์ใช้ และการเห็นผลช้าเกินไป คิดเป็นร้อยละ 21.87 และ 14.00 ตามลำดับ และปัจจัยที่ทำให้ประสบความสำเร็จที่สำคัญที่สุดได้แก่ ผู้ประยุกต์ใช้มีความตั้งใจจริง มีคุณธรรม จริยธรรม คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 26.68 รองลงมาได้แก่ การรู้วิธีประยุกต์ใช้กับเรื่องต่างๆ อย่างถูกต้อง และการมีความเข้าใจในหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอย่างแท้จริง คิดเป็นร้อยละ 23.32 และ 22.36 ตามลำดับ

กรณีตัวอย่าง ภาครัฐ : เทศบาลตำบลปลายพระยา อำเภอปลายพระยา จังหวัดกระบี่

เทศบาลตำบลปลายพระยาตั้งอยู่ในอำเภอปลายพระยา จังหวัดกระบี่ มีพื้นที่ติดต่อกับจังหวัดสุราษฎร์ธานีและจังหวัดพังงา และเป็นเส้นทางหลักสู่แหล่งท่องเที่ยวชายฝั่งอันดามัน เทศบาลฯ มีการประกาศน้อมนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้อย่างเป็นทางการเมื่อวันที่ 4 มิถุนายน 2550 เนื่องจากมีความสำนึกและศรัทธาในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ประกอบกับสภาวะทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ส่งผลต่อการดำเนินชีวิตของประชาชนและหน่วยงานภาครัฐ ทั้งปัญหาการเงิน ค่าครองชีพของประชาชน เทศบาลฯ จึงได้เริ่มปลูกกระแสให้ประชาชนเกิดความรู้สึกศรัทธาและสนองรับกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อให้เกิดความเข้มแข็ง สามารถพึ่งตนเองได้

เทศบาลตำบลปลายพระยาน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ใน 2 ส่วน ได้แก่ 1) การบริหารจัดการองค์กรให้เข้มแข็ง อาทิ การจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลจากการจัดเวทีประชาคม การจัดทำแผนงบประมาณเพื่อดำเนินโครงการที่สอดคล้องกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และการมีคณะผู้บริหารหรือกลุ่มคนที่เป็นแบบอย่างที่ดีในการประพฤติและปฏิบัติตนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และ 2) การจัดบริการสาธารณะแก่ประชาชน อาทิ การจัดตั้งศูนย์เกษตรชีวะวิถีเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งส่งเสริมการเพาะปลูกและเลี้ยงสัตว์พื้นบ้านต่างๆ เช่น การเลี้ยงควายซากู จิ้งหรีด เป็นต้น การจัดตั้งศูนย์เรียนรู้พลังงานทดแทน การแปรรูปผลิตภัณฑ์อาหาร เช่น ข้าวเกรียบด้วง จิ้งหรีดทอดสมุนไพร เป็นต้น การจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้เทศบาลซึ่งเป็นการจัดการศึกษาโดยระบบภาคีเครือข่าย และการสร้างฐานการเรียนรู้และลานกีฬาเพื่อสุขภาพ ซึ่งหลังจากการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เจ้าหน้าที่และประชาชนตำบลปลายพระยามีการปรับเปลี่ยนวิถีชีวิตไปสู่ความพอเพียง จนเกิดเป็นวิถีหรือวัฒนธรรมขององค์กร จนกระทั่งเทศบาลตำบลปลายพระยาได้รับการจัดตั้งเป็นศูนย์เรียนรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และเป็นองค์กรต้นแบบแห่งการดำเนินงานตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เป็นแหล่งเรียนรู้หลักให้แก่ส่วนราชการ ประชาชน และผู้สนใจต่างๆ ได้ศึกษาและเรียนรู้เพื่อนำไปประยุกต์ใช้ในองค์กรและการดำเนินชีวิต

จากการดำเนินการที่ผ่านมา อุปสรรคสำคัญในการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของเทศบาลตำบลปลายพระยาได้แก่ การขาดความเข้าใจในหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของเจ้าหน้าที่และประชาชน และค่านิยมของคนในชุมชนที่ยึดติดกับวัตถุนิยม ส่วนปัจจัยสำคัญที่สนับสนุนให้การประยุกต์ใช้ของเทศบาลตำบลปลายพระยาประสบความสำเร็จ ได้แก่ ความศรัทธาในหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของผู้นำท้องถิ่นและประชาชน การสร้างความรู้ความเข้าใจและการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน การถ่ายทอดความรู้ให้แก่ประชาชน และการมีเครือข่ายความร่วมมือและการทำงานร่วมกัน

2.3 ภาคเอกชนประยุกต์ใช้เศรษฐกิจพอเพียงบ่อยแต่ไม่สม่ำเสมอ ผลการสำรวจการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในช่วง 2 ปีแรกของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 11 บ่งชี้ว่า บุคลากร/องค์กรภาคเอกชนส่วนใหญ่มีความรู้ ความเข้าใจในหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในระดับปานกลาง และส่วนใหญ่เป็นการเรียนรู้จากโทรทัศน์ วิทยุ หนังสือพิมพ์ และนิตยสารต่างๆ โดยส่วนใหญ่ประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในระดับบ่อยแต่ไม่สม่ำเสมอ ซึ่งต่างจากภาคอื่นๆ ที่ส่วนใหญ่ประยุกต์ใช้ในระดับเป็นประจำจนเป็นวิถีชีวิต ภาคเอกชนประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงกับการจัดการชีวิตประจำวันมากที่สุดถึงร้อยละ 80.00 รองลงมาคือเรื่องการออม คิดเป็นร้อยละ 20.00 การประยุกต์ใช้ของภาคเอกชนมีวัตถุประสงค์ที่สำคัญที่สุดเพื่อการสร้าง ความมั่นคงในชีวิตมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 31.81 รองลงมาได้แก่ การพึ่งตนเองได้มากขึ้น และการดำเนินชีวิตตามหลักคุณธรรม จริยธรรม คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 29.55 และ 27.27 ตามลำดับ และเมื่อประยุกต์ใช้แล้ว ส่วนใหญ่ได้ผลบรรลุตามวัตถุประสงค์หลักที่ตั้งไว้ในระดับมาก และมีความยั่งยืน

สำหรับปัญหาและอุปสรรคที่สำคัญที่สุดในการประยุกต์ใช้ได้แก่ ทศนคติ ค่านิยมของคนในองค์กร/คนรอบข้างที่ไม่เห็นด้วยกับการประยุกต์ใช้ คิดเป็นร้อยละ 35.71 รองลงมาได้แก่เรื่องการขาดความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง การขาดความรู้ในการประยุกต์ใช้ การขาดแรงจูงใจ อาทิ ตัวอย่างที่ประสบความสำเร็จ คิดเป็นร้อยละ 19.05 11.09 และ 11.09 เท่ากัน ตามลำดับ และปัจจัยแห่งความสำเร็จที่สำคัญที่สุดได้แก่ ผู้ประยุกต์ใช้มีความตั้งใจจริง มีคุณธรรม จริยธรรม และการมีความเข้าใจในหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอย่างแท้จริง คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 28.57 เท่ากัน รองลงมาได้แก่ การรู้วิธีประยุกต์ใช้กับเรื่องต่างๆ อย่างถูกต้อง คิดเป็นร้อยละ 11.90

ในปี 2556 มีการดำเนินการสนับสนุนการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในภาคเอกชนในหลายด้าน อาทิ สำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม (สมอ.) กระทรวงอุตสาหกรรม ได้มีการกำหนดผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงภาคอุตสาหกรรมมาตรฐาน โดยกำหนดหมายเลข มอก. เป็นมาตรฐานเลขที่ มอก.9999 เล่ม 1-2556 เพื่อเป็นการสนับสนุนให้ธุรกิจเอกชนในภาคอุตสาหกรรมรวมทั้งธุรกิจห่วงโซ่อุปทาน (Supply Chain) ได้นำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาหน่วยงานของตนให้มีความสมดุล มั่นคง ยั่งยืน และสมาชิกหน่วยงานมีความสุข นอกจากนี้ บริษัทผลิตไฟฟ้าราชบุรีโฮลดิ้ง จำกัด (มหาชน) ร่วมกับกรมป่าไม้ ได้จัดทำโครงการ “คนรักป่า ป่ารักชุมชน” ตั้งแต่ปี 2551 เพื่อสร้างขวัญและกำลังใจให้กับป่าชุมชนที่มีความมุ่งมั่นในการพัฒนาและอนุรักษ์ป่าชุมชนโดยชุมชนเพื่อชุมชน ซึ่งทำให้มีโครงการป่าชุมชนที่ขึ้นทะเบียนป่าชุมชนกับกรมป่าไม้เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง จากจำนวน 6,536 แห่ง รวมเป็นพื้นที่ป่าประมาณ 2.1 ล้านไร่ ในปี 2551 เพิ่มขึ้นเป็นจำนวน 8,782 แห่ง รวมเป็นพื้นที่ป่ามากกว่า 3.5 ล้านไร่ ณ เดือนกันยายน 2556 โดยในปี 2556 ได้จัดให้มีรางวัลป่าชุมชนดีเด่นด้านการจัดการตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเป็นรางวัลพิเศษ ที่มุ่งเน้นการเชิดชูป่าชุมชนที่มีการพัฒนาป่าชุมชนอย่างสมดุลและยั่งยืน มีความเข้าใจและนำหลักการตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาปรับใช้ มีการใช้ผลิตผลจากป่าอย่างคุ้มค่า พออยู่พอกินและไม่เบียดเบียนผู้อื่น

กรณีตัวอย่าง ภาคเอกชน : โรงแรมชุมพรคabaná

โรงแรมชุมพรคabaná เป็นโรงแรมในรูปแบบของรีสอร์ทและศูนย์กีฬาต่าน้ำ ตั้งอยู่ที่หาดทุ่งวัวแล่น ตำบลสะพลี อำเภอบางสะพาน จังหวัดชุมพร การประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของโรงแรมชุมพรคabaná เริ่มขึ้นเมื่อโรงแรมเริ่มมีปัญหาด้านการเงินในปี 2525 เนื่องจากการขยายขนาดธุรกิจที่เกินตัว ต่อมาเมื่อเกิดวิกฤติเศรษฐกิจในปี 2540 ทำให้ดอกเบี้ยเงินกู้สูงขึ้น แต่ธุรกิจโรงแรมยังไปได้ไม่ดื่นนัก ทำให้สัดส่วนของหนี้ที่มีกับธนาคารไม่สัมพันธ์กับขนาดของธุรกิจ จนเกือบจะถูกระงับกิจการ และในช่วงนั้นได้เกิดน้ำท่วมครั้งใหญ่ที่จังหวัดชุมพร ซึ่งชุมพรคabaná ได้ถูกใช้เป็นสถานที่ทำงานของกองงานส่วนพระองค์และศูนย์ช่วยเหลือผู้ประสบภัยสำหรับการแก้ปัญหา น้ำท่วม ผู้บริหารโรงแรมชุมพรคabaná คุณวรวิสร รักษ์พันธุ์ จึงได้มีโอกาสเรียนรู้ถึงการทรงงานของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และเกิดศรัทธาในการที่จะทำงานเพื่อ “ประโยชน์สุข” ไม่ใช่เพื่อ “ผลประโยชน์”

ต่อมา คุณวรวิสรได้มีโอกาสรู้จักกับ คุณวิวัฒน์ ศัลยกำธร (ประธานมูลนิธิกิจกรรมธรรมชาติในปัจจุบัน) ซึ่งได้ให้คำแนะนำในการปรับเปลี่ยนรูปแบบการบริหารโรงแรมโดยการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ เริ่มจากการประหยัดพลังงาน ปรับเปลี่ยนโครงสร้างห้องประชุมขนาดใหญ่ให้รับแสงอาทิตย์ตามธรรมชาติเพื่อเป็นการประหยัดไฟฟ้า ปรับเนื้อที่สวนดอกไม้ของโรงแรมให้เป็นแปลงปลูกข้าว ผัก ผลไม้ และเลี้ยงไก่ไข่ ไว้สำหรับใช้ในโรงแรม ทำปุ๋ยหมักเพื่อใช้สำหรับปลูกต้นไม้ที่มีในบริเวณโรงแรม ผลิตน้ำมันไบโอดีเซลจากน้ำมันที่เหลือจากการปรุงอาหารในครัวของโรงแรม และนำไปใช้สำหรับรถและเรือที่ใช้ในกิจการของโรงแรม ผลิตแชมพู ครีมนวดน้ำ น้ยาทำความสะอาดจากผลไม้และสมุนไพรที่ปลูกในโรงแรมเพื่อใช้เองและบริการลูกค้าของโรงแรม เผาถ่านเพื่อใช้ในการหุงต้มโดยใช้ไม้ที่เหลือจากการตัดแต่งกิ่งไม้ในบริเวณโรงแรม ทำการบำบัดน้ำด้วยวิธีธรรมชาติและนำกลับมาใช้รดน้ำต้นไม้ พืชสวน พืชไร่ในบริเวณโรงแรม ผลที่ได้ทำให้โรงแรมสามารถประหยัดค่าใช้จ่ายได้มาก สามารถลดหนี้ที่มีอยู่ได้อย่างรวดเร็ว และช่วยจุดประกายในเรื่องการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงให้กับพนักงานและชาวบ้านในละแวกนั้น โดยครอบครัวของพนักงานได้นำความรู้ในเรื่องการผลิตสิ่งต่างๆ ขึ้นใช้เองของโรงแรมไปทำเป็นอุตสาหกรรมในครัวเรือนเพื่อสร้างรายได้ให้กับครอบครัว นอกจากนี้ ยังเป็นการสร้างเครือข่ายการผลิตและค้าขายที่เป็นวิถีธรรมชาติในชุมชนตามแนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอีกด้วย

ในระยะต่อไป โรงแรมมีแผนที่จะดำเนินการต่อยอดการนำองค์ความรู้ต่างๆ มาประยุกต์ใช้กับการดำเนินงานของโรงแรม อาทิ การทำให้โรงแรมเป็นที่พักที่ให้ความสะดวกสบายและความรู้ไปพร้อมกัน โดยการปรับปรุงโรงแรมให้เป็นงานสถาปัตยกรรมที่สะท้อนภาพของการสามารถอยู่ร่วมกับสภาพดินฟ้าอากาศของพื้นที่ได้อย่างกลมกลืน รวมทั้งพัฒนาให้โรงแรมเป็นแหล่งเรียนรู้และจำหน่ายผลิตภัณฑ์ต่างๆ ที่โรงแรมและเครือข่ายผลิตขึ้นต่อไป เป็นต้น

2.4 ภาคประชาสังคมส่วนใหญ่มีความรู้ความเข้าใจในหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในระดับมาก ในปี 2556 ผลการสำรวจการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในช่วง 2 ปีแรกของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 11 ระบุว่า ภาคประชาสังคมส่วนใหญ่มีความรู้ความเข้าใจในหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในระดับมากถึงร้อยละ 60.00 ต่างจากภาคอื่นๆ ที่ส่วนใหญ่มีความรู้ความเข้าใจในหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในระดับปานกลาง รวมทั้งมีการอบรม/ดูงานมากที่สุด โดยภาคประชาสังคมประยุกต์ใช้เรื่องวิธีปฏิบัติในการทำงานมากที่สุดถึงร้อยละ 33.34 รองลงมาคือเรื่อง การออม การลดรายจ่าย/เพิ่มรายได้ และการจัดการชีวิตประจำวัน คิดเป็นร้อยละ 11.11 เท่ากัน โดยมีวัตถุประสงค์หลักเพื่อให้พึ่งตนเองได้มากขึ้นมากที่สุดถึงร้อยละ 29.79 รองลงมาได้แก่ การสร้างความมั่นคงในชีวิต และการลดรายจ่าย/เพิ่มรายได้ คิดเป็นร้อยละ 25.53 และ 23.40 ตามลำดับ และเมื่อประยุกต์ใช้แล้ว ส่วนใหญ่ได้ผลบรรลุตามวัตถุประสงค์หลักที่ตั้งไว้ในระดับมาก และมีความยั่งยืน

สำหรับปัญหา/อุปสรรคของการประยุกต์ใช้เศรษฐกิจพอเพียงของบุคลากร/องค์กรภาคประชาสังคม ได้แก่ ทัศนคติ ค่านิยมของคนในองค์กร/คนรอบข้างที่ไม่เห็นด้วยกับการประยุกต์ใช้ คิดเป็นร้อยละ 29.55 รองลงมาได้แก่เรื่องการขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง การขาดความรู้ในการประยุกต์ใช้ คิดเป็นร้อยละ 22.73 และ 15.91 ตามลำดับ ขณะที่ปัจจัยแห่งความสำเร็จที่สำคัญที่สุดของการประยุกต์ใช้เศรษฐกิจพอเพียงได้แก่ ผู้ประยุกต์ใช้มีความตั้งใจจริง มีคุณธรรม จริยธรรม มากที่สุดถึงร้อยละ 42.55 รองลงมาได้แก่ การรู้วิธีประยุกต์ใช้กับเรื่องต่างๆ อย่างถูกต้อง และการมีความเข้าใจในหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอย่างแท้จริง คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 27.66 และ 17.02 ตามลำดับ

กรณีตัวอย่าง ภาคประชาสังคม : มหาวิทยาลัยพุทธเศรษฐศาสตร์ (ไร่เชิญตะวัน)

มหาวิทยาลัยพุทธเศรษฐศาสตร์ ก่อตั้งขึ้นเมื่อวันที่ 29 มกราคม 2555 (สมโภชพุทธชยันตี 2600 ปี แห่งพุทธศาสนาอุกาล) มีสถานภาพเป็นสถาบันการศึกษาทางเลือก สังกัดมูลนิธิวิมุตตยาลัย ตั้งอยู่ที่ศูนย์วิปัสสนาสากลไร่เชิญตะวัน บ้านใหม่สันป่าเหียง ตำบลห้วยสัก อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย ก่อตั้งโดย พระมหาวิมลชัย วชิรเมธี (ว.วชิรเมธี) มหาวิทยาลัยฯ เปิดการเรียนการสอนเกี่ยวกับพุทธเศรษฐศาสตร์ ซึ่งหมายถึง เศรษฐศาสตร์ที่ว่าด้วยการใช้ชีวิตที่มีศาสนของพระพุทธศาสนาเข้ามาแทรก เพื่อให้คนสามารถพึ่งตนเอง โดยรอบรู้กฎของธรรมชาติ สามารถทำใหคนและธรรมชาติอยู่ร่วมกันอย่างเกื้อหนุนกัน ไม่เบียดเบียนกัน การเรียนการสอนของมหาวิทยาลัยฯ เป็นการนำแนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในการทำเกษตร เน้นกระบวนการปฏิบัติจริง อาทิ การปลูกพืชหมุนเวียนสลับกันเพื่อป้องกันแมลงและรักษาสภาพดินให้คงความอุดมสมบูรณ์ การปลูกดอกไม้เพื่อล่อแมลงให้เข้ามาช่วยผสมเกสรของพืช โดยแบ่งออกเป็น 4 หลักสูตร ได้แก่ หลักสูตรนักเรียนชานาเมืองอาชีพ หลักสูตรเกษตรอินทรีย์วิถีพุทธ หลักสูตรสมุนไพรธรรมชาติ และหลักสูตรพุทธนิเวศ

ต่อมาได้มีการปรับปรุงพื้นที่ที่ได้รับบริจาคกว่า 150 ไร่รอบมหาวิทยาลัยฯ ซึ่งเดิมเป็นพื้นที่ทำเกษตรกรรมของชาวบ้านที่มีฐานะยากจนและใช้สารเคมีเป็นหลัก ให้เป็นศูนย์วิปัสสนาสากลไร่เชิญตะวัน พร้อมไปกับการส่งเสริมให้เกษตรกรรู้จักการทำเกษตรอินทรีย์ ใช้แนวทาง “ปลูกทุกอย่างที่กิน กินทุกอย่างที่ปลูก” ควบคู่กับการสอนเรื่องการลดต้นทุน เพิ่มผลผลิตในการทำนาข้าว โดยเริ่มต้นจัดทำแปลงสาธิตให้ชาวบ้านดูเป็นตัวอย่างในบริเวณพื้นที่ศูนย์ฯ ผลผลิตที่ได้จากแปลงสาธิตประมาณร้อยละ 70 ใช้ประกอบอาหารสำหรับผู้มาปฏิบัติธรรม ช่วยให้ทางศูนย์ฯ สามารถประหยัดรายจ่ายลงได้มาก เพราะการปฏิบัติธรรมครั้งหนึ่งๆ มีค่าใช้จ่ายเป็นหลักล้านบาท และร้อยละ 30 ของผลผลิต จะจำหน่ายให้กับผู้มาเยี่ยมชม ศูนย์ฯ ได้เผยแพร่ความรู้ออกไปเกือบทุกอำเภอในจังหวัดเชียงราย

ความสำเร็จของการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของมหาวิทยาลัยพุทธเศรษฐศาสตร์ เกิดจากปัจจัยสำคัญคือ การทำให้เห็นเป็นตัวอย่าง โดยผู้เข้าเรียนที่จบออกไปแล้วสามารถทำเกษตรอินทรีย์และปลดหนี้สินต่างๆ ได้จริง ทำให้สามารถเปลี่ยนความคิดของชาวบ้านได้ว่า การประยุกต์ใช้ไม่ได้ยากอย่างที่คิด อย่างไรก็ตาม การเปลี่ยนความคิดคนอาจต้องใช้เวลาในการดำเนินการ จึงอาจต้องสนับสนุนในเรื่องการสร้างแรงจูงใจเพิ่มเติม อาทิ การทำการตลาดเฉพาะสำหรับผลผลิตเกษตรอินทรีย์ การใช้ให้จนถึงผลเสียของการทำการเกษตรที่ใช้สารเคมี และผลดีของการทำเกษตรอินทรีย์ในระยะยาว

2.5 ภาคการศึกษาที่มีสัดส่วนผู้ไม่ประยุกต์ใช้สูงที่สุด แต่ประยุกต์ใช้แล้วบรรลุวัตถุประสงค์ในระดับมาก ผลการสำรวจการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในช่วง 2 ปีแรกของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 11 ระบุว่า ภาคการศึกษาที่มีสัดส่วนผู้ไม่ประยุกต์ใช้สูงที่สุดถึงร้อยละ 10.20 แต่ผู้ที่ประยุกต์ใช้กลับบรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ในระดับมากเป็นสัดส่วนที่สูงกว่าภาครัฐและภาคเอกชน และผลที่เกิดขึ้นมีความยั่งยืน โดยภาคการศึกษาประยุกต์ใช้กับวิธีปฏิบัติในการทำงานและการออมมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 25.0 เท่ากัน รองลงมาคือเรื่องการจัดการชีวิตประจำวัน และการทำงานทั่วไปในฐานะข้าราชการ พนักงาน ลูกจ้าง ร้อยละ 12.50 เท่ากัน และมีวัตถุประสงค์หลักเพื่อดำเนินชีวิตตามหลักคุณธรรม จริยธรรม มากที่สุดถึงร้อยละ 45.84 รองลงมาได้แก่ การพึ่งตนเองได้มากขึ้น และการสร้างความมั่นคงในชีวิต คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 22.92 และ 20.83 ตามลำดับ และเมื่อประยุกต์ใช้แล้ว ส่วนใหญ่ได้ผลบรรลุตามวัตถุประสงค์หลักที่ตั้งไว้ในระดับปานกลาง และผลที่ได้มีความยั่งยืน

สำหรับปัญหาและอุปสรรคที่สำคัญของการประยุกต์ใช้ ได้แก่ ทศนคติ ค่านิยมของคนในองค์กร และคนรอบข้างที่ไม่เป็นด้วยกับการประยุกต์ใช้มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 20.00 รองลงมาได้แก่ การขาดความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักปรัชญา และการขาดความรู้ในการประยุกต์ใช้ คิดเป็นร้อยละ 15.56 และ 13.33 ตามลำดับ ส่วนปัจจัยแห่งความสำเร็จที่สำคัญที่สุดของการประยุกต์ใช้เศรษฐกิจพอเพียงได้แก่ ผู้ประยุกต์ใช้มีความตั้งใจจริง มีคุณธรรม จริยธรรมคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 35.42 รองลงมาได้แก่ การรู้วิธีประยุกต์ใช้กับเรื่องต่างๆ อย่างถูกต้อง การมีความเข้าใจในหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอย่างแท้จริง และการมีผู้นำที่เข้มแข็ง คิดเป็นร้อยละ 20.83 14.58 และ 14.58 เท่ากัน ตามลำดับ

ทั้งนี้ กระทรวงศึกษาธิการได้มีนโยบายสนับสนุนการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในภาคการศึกษา โดยได้ขยายผลสถานศึกษาที่เป็นแบบอย่างในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และการบริหารจัดการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (สถานศึกษาพอเพียง) ซึ่งได้เริ่มพัฒนาเพื่อขยายผลในปี 2554 และตั้งเป้าหมายในการขยายผลให้ได้ 9,999 แห่ง ภายในช่วงปี 2554-2556 ซึ่งในปี 2556 มีสถานศึกษาที่ผ่านเกณฑ์การประเมินและได้รับการประกาศเป็น “สถานศึกษาพอเพียง” จำนวน 6,819 แห่ง เพิ่มขึ้นจาก 4,376 แห่ง ในปี 2555 และ 2,017 แห่ง ในปี 2554 แต่ยังไม่บรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้

กรณีตัวอย่าง ภาคสถาบันการศึกษา : ศูนย์การศึกษาโง๊ะมาโลลือหล่า

ศูนย์การศึกษาโง๊ะมาโลลือหล่า (โรงเรียนวิถีชีวิต) ตั้งขึ้นในปี 2553 เป็นสถานศึกษาสำหรับชาวเขาเผ่าปากกะญอ ตั้งอยู่ ณ บ้านสบลาน ตำบลสะเมิงใต้ อำเภอสะเมิง จังหวัดเชียงใหม่ เปิดสอนในระดับอนุบาลถึงมัธยมศึกษาตอนต้น เป็นห้องเรียนรวมคณะทุกชั้น มีครูจำนวน 3 คน นักเรียน 23 คน มีรูปแบบการบริหารโรงเรียนสู่การเป็นกิจการเพื่อสังคม (Social Enterprise) ที่สามารถหารายได้เลี้ยงตัวเองได้ โดยไม่ต้องพึ่งพางบประมาณจากภายนอก ศูนย์ศึกษา จัดตั้งขึ้นโดยมูลนิธิโรงเรียนรุ่งอรุณร่วมกับหน่วยงานต่างๆ ในทุกภาคส่วน ทั้งภาครัฐ เอกชน และชุมชน โดยเริ่มต้นจากเจ้าหน้าที่ของมูลนิธิฯ ได้เดินทางไปศึกษาดูงานเรื่องชุมชนป่าต้นน้ำของเผ่าปากกะญอ ซึ่งมีวิถีชีวิตและวัฒนธรรมที่เกื้อกูลกับธรรมชาติ และได้รับรู้ปัญหาที่เด็กๆ ชาวปากกะญอต้องเดินทางไปโรงเรียนซึ่งห่างจากหมู่บ้านไปตามป่าเขาอีกประมาณ 7-8 กิโลเมตร จึงต้องไปอยู่ประจำที่หอพักตั้งแต่ยังเล็ก ส่งผลให้เกิดปัญหาตามมามากมาย ทั้งด้านการเรียน การขาดความอบอุ่น อันตรายจากการเดินทาง อีกทั้งโรงเรียนตั้งอยู่นอกชุมชน ทำให้เด็กปรับกระบวนการเรียนรู้ให้เชื่อมโยงกับชีวิตและวัฒนธรรมของตนเองได้ยาก ส่งผลให้ผู้เรียนไม่เห็นคุณค่าของวิถีชีวิตและภูมิปัญญาในชุมชน ไม่สามารถนำความรู้มาพัฒนาตนเองและชุมชน เป็นเหตุให้ชุมชนอ่อนแอลง สูญเสียรากฐานทางวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น และวิถีในการรักษาป่าและต้นน้ำซึ่งจะส่งผลกระทบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมต่อไป

ศูนย์การศึกษาฯ ประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการจัดการเรียนการสอน โดยตั้งเป้าหมายของศูนย์การศึกษาฯ ไว้ที่การทำให้นักเรียนรู้ว่า “เราเป็นใคร เรามีข้อดี ข้อจำกัด และปัญหาอย่างไร และเราจะเลือกนำองค์ความรู้ใดมาแก้ปัญหาและอุปสรรคเหล่านั้น” ดังนั้น การศึกษาของศูนย์การศึกษาฯ จึงตั้งอยู่บนรากฐานของจิตวิญญาณ วัฒนธรรม วิถีชีวิตและองค์ความรู้เดิมของชุมชน ศูนย์การศึกษาฯ ทำหน้าที่ประมวล และถ่ายทอดวิถีชีวิตและองค์ความรู้เดิมของชุมชนแก่นักเรียน โดยนำเอาความรู้สมัยใหม่มาใช้เพื่อแก้ปัญหาและข้อจำกัดต่างๆ และต่อยอดองค์ความรู้เดิม เปรียบเสมือนการมี “ความรู้” และ “คุณธรรม” ที่เป็นเงื่อนไขไปสู่การแก้ปัญหาและข้อจำกัดต่างๆ รวมทั้งต่อยอดการพัฒนาให้ดีขึ้น โดยมีการทำกิจกรรมที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตของชุมชน อาทิ การทำไร่หมุนเวียนเพื่อให้เกิดวงจรสมดุลตามธรรมชาติ โดยปลูกข้าวหลายชนิดและพืชผักอื่นผสมไปในพื้นที่เดียวกัน เพื่อให้พื้นที่เพาะปลูกเกิดความสมดุล แล้วนำมาใช้บริโภคในครัวเรือน การทำหัตถกรรมทอผ้า ย้อมผ้า จักสาน ผลิตเครื่องมือเครื่องใช้ในชีวิตประจำวัน ที่นำภูมิปัญญาดั้งเดิมมาผสมผสานกับองค์ความรู้สมัยใหม่ในการแปรรูป เพื่อเพิ่มมูลค่า ทั้งนี้ ผลงานของนักเรียนยังสามารถนำไปขายเพื่อนำมาใช้เป็นทุนการศึกษา และเป็นงบประมาณในการจัดกิจกรรมต่างๆ ของโรงเรียน การจัดตั้งศูนย์การศึกษาฯ ทำให้นักเรียนไม่ต้องเดินทางไกลไปเรียนถึงนอกชุมชน และเกิดความภาคภูมิใจในตนเองและชุมชน สามารถรักษา และสืบสานวัฒนธรรมปากกะญอ เกิดการต่อยอดการศึกษา และสร้างเครือข่ายการศึกษาทางเลือกที่จะร่วมกันพัฒนากระบวนการศึกษาอย่างเข้มแข็งต่อไป

3

ข้อเสนอแนะ

3.1 ให้ความสำคัญกับการเผยแพร่ตัวอย่างการประยุกต์ใช้ที่ประสบความสำเร็จ ข้อเสนอแนะที่ได้จากผลการสำรวจการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในช่วง 2 ปีแรกของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 11 ระบุว่า ควรมีการสนับสนุนการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงโดยเน้นการเผยแพร่ตัวอย่างการประยุกต์ใช้ที่ประสบความสำเร็จมากที่สุด ถึงร้อยละ 30.05 รองลงมาเป็นการให้ความรู้เรื่องการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาฯ และการสอดแทรกเข้าไปในหลักสูตรการศึกษาทุกระดับ คิดเป็นร้อยละ 28.52 และ 22.58 ตามลำดับ นอกจากนี้ ผลการสำรวจยังชี้ให้เห็นว่า การประชาสัมพันธ์เพื่อส่งเสริมการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่ได้ผลมากที่สุดคือ การยกตัวอย่างให้เห็นเป็นรูปธรรมว่า สามารถนำไปใช้ในวิถีชีวิตจริงได้อย่างไร ดังนั้น จึงควรเน้นการประชาสัมพันธ์ตัวอย่างของผู้ประยุกต์ใช้ที่ประสบความสำเร็จในหลากหลายสาขาอาชีพในทุกภาคี เพื่อให้เป็นแนวทางและแรงบันดาลใจในการประยุกต์ใช้ของประชาชนในทุกภาคส่วน

3.2 เน้นการส่งเสริมความรู้ความเข้าใจในหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในกลุ่มผู้นำองค์กร ปัญหา/อุปสรรคของการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงทั้งในภาพรวมและในทุกภาคีที่ได้จากผลการสำรวจการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในช่วง 2 ปีแรกของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 11 ได้แก่ เรื่องทัศนคติ ค่านิยมของคนในองค์กรหรือคนรอบข้างที่ไม่เห็นด้วยกับการประยุกต์ใช้ โดยเฉพาะในภาคเอกชน ที่ผลการสำรวจฯ พบว่า ส่วนใหญ่มีการประยุกต์ใช้ในระดับบ้อยแต่ไม่สม่ำเสมอ ในขณะที่ภาคอื่นๆ ส่วนใหญ่ประยุกต์ใช้ในระดับเป็นประจำจนเป็นวิถีชีวิต ดังนั้น จึงควรส่งเสริมให้บุคลากรในระดับผู้นำองค์กรมีความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้อง และตระหนักถึงความสำคัญของการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในองค์กร

ของตนเอง เพื่อให้สามารถกำหนดเป็นนโยบายและสร้างค่านิยมขององค์กรในการส่งเสริมให้เจ้าหน้าที่/พนักงานในองค์กรของตนประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอย่างต่อเนื่อง

3.3 ส่งเสริมการศึกษาดูงานด้านปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงให้มากขึ้น ผลการสำรวจการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในช่วง 2 ปีแรกของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 11 พบว่า สาเหตุสำคัญที่ทำให้ประชาชนไม่ประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ได้แก่ การไม่รู้วิธีการนำไปประยุกต์ใช้ และสาเหตุสำคัญของผู้ที่เคยประยุกต์ใช้แล้วเลิก ได้แก่ การขาดความรู้ในการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นเมื่อประยุกต์ใช้ ประกอบกับภาคประชาสังคมซึ่งมีความรู้ความเข้าใจในปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมากที่สุด เป็นภาคีที่ได้รับการอบรมหรือศึกษาดูงานมากที่สุด ซึ่งชี้ให้เห็นว่า การอบรมหรือศึกษาดูงานทำให้เกิดความรู้ความเข้าใจในปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงได้มากขึ้น และจะนำไปสู่การประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่ประสบความสำเร็จ โดยการศึกษาดูงานจากผู้ประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่ประสบความสำเร็จโดยตรง จะทำให้สามารถเรียนรู้ถึงวิธีการนำไปประยุกต์ใช้จากประสบการณ์ตรง และนำไปใช้ในทางปฏิบัติได้อย่างแท้จริง อีกทั้งยังสามารถซักถามเมื่อมีข้อสงสัยหรือสอบถามแนวทางในการแก้ปัญหาต่างๆ ที่ผู้เข้าอบรมเคยพบได้อย่างลึกซึ้ง ซึ่งจะทำให้การประยุกต์ใช้ได้ผลอย่างเป็นรูปธรรมมากขึ้น อย่างไรก็ตาม จำนวนผู้ที่ไม่เคยได้รับการอบรมหรือศึกษาดูงานเรื่องปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมีจำนวนเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 23.41 ในการสำรวจปี 2555 เป็นร้อยละ 31.99 ในปี 2556 ดังนั้น จึงควรส่งเสริมให้มีการศึกษาดูงานให้มากขึ้น โดยภาครัฐควรทำหน้าที่เป็นผู้สนับสนุนที่สำคัญ

3.4 สนับสนุนการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในภาคการศึกษาทุกระดับ ผลการสำรวจการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในช่วง 2 ปีแรกของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 11 ระบุว่า ภาคการศึกษามีสัดส่วนผู้ไม่ประยุกต์ใช้สูงสุด ซึ่งการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในภาคการศึกษาจะเป็นเครื่องมือสำคัญในการปลูกฝังให้เด็กและเยาวชนมีการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นวิถีชีวิตซึ่งจะเป็นกำลังสำคัญในการขับเคลื่อนการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในระยะยาว ดังนั้น ภาครัฐจึงควรให้ความสำคัญกับการให้ความรู้ความเข้าใจแก่บุคลากรด้านการศึกษาในเรื่องปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง รวมทั้งการฝึกอบรมในเรื่องการเรียนการสอนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในภาคการศึกษาทุกระดับอย่างต่อเนื่อง

3.5 ให้ความรู้เรื่องการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่หลากหลายและสามารถเข้าถึงคนทุกกลุ่ม ผลการสำรวจการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในช่วง 2 ปีแรกของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 11 แสดงให้เห็นว่า แม้ว่าในภาพรวมการเรียนรู้เรื่องการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงจะได้รับจากภาครัฐมากที่สุด แต่มีเพียงภาครัฐเท่านั้นที่ได้รับการอบรมหรือศึกษาดูงานจากภาครัฐมากที่สุด สำหรับภาคเอกชนและภาคการศึกษามีการเรียนรู้จากสื่อโทรทัศน์ วิทยุ หนังสือพิมพ์ และนิตยสารต่างๆ มากที่สุด และภาคประชาสังคมมีการฝึกอบรมและศึกษาดูงานด้วยตนเองมากที่สุด นอกจากนี้ ดังนั้น ภาครัฐจึงควรให้การสนับสนุนเรื่องการให้ความรู้และประชาสัมพันธ์เรื่องการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในหลากหลายรูปแบบ เพื่อให้ประชาชนจากทุกภาคส่วนสามารถเลือกวิธีการในการเข้าถึงได้อย่างสะดวก ทำให้สามารถครอบคลุมกลุ่มเป้าหมายได้กว้างขวางมากขึ้น เช่น การจัดอบรม สัมมนา ดูงานด้านการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง การจัดทำคู่มือการประยุกต์ใช้สำหรับภาคีต่างๆ เพื่อให้ทุกภาคส่วนสามารถศึกษาเป็นตัวอย่างได้ด้วยตนเอง การเผยแพร่ความรู้ด้านการประยุกต์ใช้ทางสื่อต่างๆ เช่น โทรทัศน์ วิทยุ หนังสือพิมพ์ นิตยสาร เป็นต้น

ส่ว น ที่ 3

การประเมินผลกระทบการพัฒนาด้วย
ดัชนีความอยู่เย็นเป็นสุขร่วมกัน
ในสังคมไทย

ส่วนที่ 3

บทที่ 3

ความอยู่เย็นเป็นสุขร่วมกันในสังคมไทย

บทที่ 3

ความอยู่เย็นเป็นสุขร่วมกันในสังคมไทย

1 บทนำ

ประเทศไทยเริ่มปรับทิศทางการพัฒนาประเทศจากการเน้นความเจริญเติบโต ความมั่งคั่งทางเศรษฐกิจ มาสู่ “คนเป็นศูนย์กลางการพัฒนา” ในระยะของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2540-2544) โดยให้เศรษฐกิจเป็นเครื่องมือช่วยพัฒนาคนให้มีคุณภาพชีวิตที่ดี ประกอบกับประเทศเผชิญกับวิกฤตเศรษฐกิจอย่างรุนแรงและส่งผลกระทบต่อคนและสังคมเป็นอย่างมาก ทำให้สังคมเริ่มตระหนักและให้ความสำคัญกับความพอเพียงและการสร้างภูมิคุ้มกันตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นแนวทางในการดำรงชีวิต ต่อมาในระยะแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 9 (พ.ศ. 2545-2549) ก็ได้เน้นนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นแนวทางการพัฒนาประเทศ และกำหนดทิศทางการพัฒนาที่มุ่งสร้างสมดุลทั้งด้านตัวคน สังคม เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อมเพื่อให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืนและความอยู่ดีมีสุขของคนไทย ต่อมาแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 มุ่งเตรียมความพร้อมรับกับการเปลี่ยนแปลงในอนาคต เพื่อสามารถปรับตัวและแสวงหาประโยชน์อย่างรู้เท่าทันโลกาภิวัตน์และสร้างภูมิคุ้มกันให้กับทุกภาคส่วน โดยกำหนด **“วิสัยทัศน์ประเทศไทย”** ที่มุ่งพัฒนาสู่ **“สังคมอยู่เย็นเป็นสุขร่วมกัน”** โดยยึดแนวปฏิบัติตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง บูรณาการการพัฒนาที่ยึดคนเป็นศูนย์กลาง ในระยะของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 ความอยู่เย็นเป็นสุขของคนไทยปรับตัวดีขึ้นอย่างต่อเนื่อง

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 กำหนดวิสัยทัศน์มุ่งพัฒนาสู่ “สังคมอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข ด้วยความเสมอภาค เป็นธรรม และมีภูมิคุ้มกันต่อการเปลี่ยนแปลง” เพื่อเร่งสร้างภูมิคุ้มกันในทุกระดับตั้งแต่บุคคล ครอบครัว ชุมชน และสังคมไทยโดยรวมมีความเข้มแข็ง สามารถปรับตัวพร้อมรับต่อการเปลี่ยนแปลงและความผันผวนทั้งภายนอกและภายในประเทศได้อย่างเหมาะสม ในระยะ 2 ปี ของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 11 ได้ประเมินผลกระทบของการพัฒนาประเทศ โดยใช้ดัชนีอยู่เย็นเป็นสุขร่วมกันในสังคมไทยที่ สสช. ได้พัฒนาขึ้น เพื่อเป็นแนวทางไปสู่เป้าหมายของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 11

2 ผลกระทบการพัฒนา ปีแรกของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 11

สังคมไทยในระยะ 2 ปีแรกของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 11 ต้องเผชิญกับบริบทการเปลี่ยนแปลงทั้งภายในและภายนอกประเทศ การชะลอตัวของเศรษฐกิจในประเทศและเศรษฐกิจโลก การแพร่ระบาดของยาเสพติด ปัญหาการตั้งครม.ในวัยรุ่น คุณภาพการศึกษา คุณภาพสิ่งแวดล้อมเสื่อมโทรม ปัญหาการทุจริตคอร์รัปชัน ตลอดจนความไม่เสถียรภาพทางการเมือง อย่างไรก็ตาม การที่ชุมชนซึ่งเป็นรากฐานการพัฒนาของสังคมไทยยังมีความเข้มแข็ง ส่งผลให้ความอยู่เย็นเป็นสุขร่วมกันในสังคมไทยมีการเปลี่ยนแปลง ดังนี้

2.1 สังคมไทยมีความอยู่เย็นเป็นสุขร่วมกันในระดับปานกลาง ในระยะ 2 ปีแรกของแผนพัฒนาฉบับที่ 11 ค่าดัชนีความอยู่เย็นเป็นสุขร่วมกันของสังคมไทยซึ่ง สศช. ได้จัดทำขึ้น ปรับตัวเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 71.68 ในปี 2555 เป็นร้อยละ 72.15 ในปี 2556 ซึ่งมีผลการพัฒนาอยู่ในระดับปานกลาง โดยปัจจัยเกื้อหนุนที่ส่งผลให้ความอยู่เย็นเป็นสุขร่วมกันในสังคมไทยเพิ่มขึ้นในระยะ 2 ปีแรกของแผนฯ คือ ชุมชนมีความเข้มแข็งเพิ่มขึ้น ขณะที่ปัจจัยบั่นทอนที่ส่งผลกระทบทางลบต่อความอยู่เย็นเป็นสุขในสังคมไทย คือ สภาพแวดล้อมและระบบนิเวศสมดุลที่ปรับตัวลดลงเป็นผลจากระบบนิเวศที่ลดความอุดมสมบูรณ์ลง คุณภาพสิ่งแวดล้อมเสื่อมโทรม และความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินลดลง ปัจจัยที่ค่อนข้างทรงตัว คือ การมีสุขภาวะ ครอบครัวยุบอ้วน เศรษฐกิจมีความเข้มแข็งและเป็นธรรม ขณะที่ สังคมประชาธิปไตยที่มีธรรมาภิบาลยังอยู่ในระดับที่ต้องเร่งแก้ไข

ตารางที่ 1 ดัชนีความอยู่เย็นเป็นสุขร่วมกันในสังคมไทย ปี 2550 – 2556

หน่วย : ร้อยละ

องค์ประกอบหลัก	แผนพัฒนา ฉบับที่ 10					แผนฯ 11	
	2550	2551	2552	2553	2554	2555	2556
1. การมีสุขภาวะ	70.16	71.09	69.63	69.35	72.11	71.52	71.76
2. ครอบครัวยุบอ้วน	61.65	63.97	63.18	63.08	65.17	68.31	66.28
3. ชุมชนเข้มแข็ง	46.38	55.73	60.89	66.07	76.47	81.00	86.35
4. เศรษฐกิจเข้มแข็งและเป็นธรรม	73.65	70.27	71.57	77.20	75.85	79.46	78.73
5. สภาพแวดล้อม และระบบนิเวศสมดุล	75.16	73.08	70.11	68.92	74.30	68.46	64.89
6. สังคมประชาธิปไตยที่มีธรรมาภิบาล	70.45	74.95	60.37	55.70	53.75	55.56	57.23
ภาพรวมดัชนีความอยู่เย็นเป็นสุข	67.60	68.78	66.28	67.35	70.48	71.68	72.15

ที่มา : สำนักประเมินผลและเผยแพร่การพัฒนา สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

หมายเหตุ : ระดับดีมาก = ร้อยละ 90.0 - 100

ระดับดี = ร้อยละ 80.0 - 89.9

ระดับปานกลาง = ร้อยละ 70.0 - 79.0

ระดับต้องปรับปรุง = ร้อยละ 60.0 - 69.9

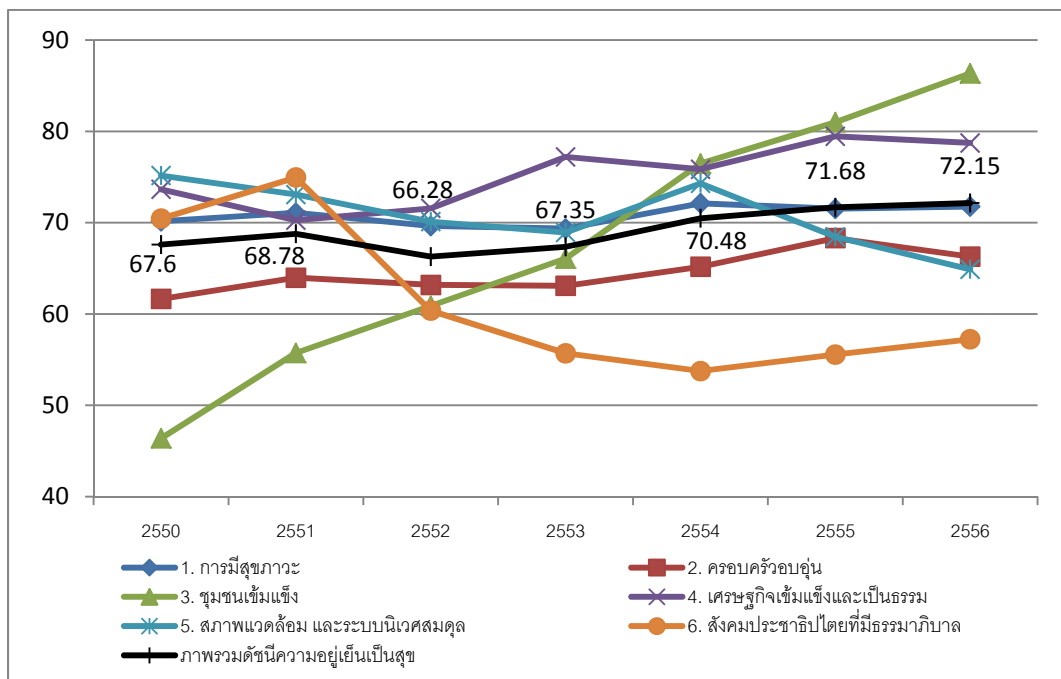
ระดับเร่งแก้ไข ≤ ร้อยละ 59.9

2.2 ชุมชนเข้มแข็งปรับตัวขึ้นมาอยู่ในระดับดี ขณะที่การมีสุขภาวะของคนไทยปรับตัวเพิ่มขึ้นเล็กน้อย แต่ยังคงอยู่ในระดับปานกลาง โดยดัชนีชุมชนเข้มแข็งปรับตัวเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 81.00 ในปี 2555 เป็นร้อยละ 86.35 ในปี 2556 เนื่องจาก ชุมชนมีการรวมกลุ่มเพื่อช่วยเหลือกันและเชื่อมโยงเป็นเครือข่ายเพิ่มขึ้นจาก 143,632 แห่งในปี 2555 เป็น 152,377 แห่ง ในปี 2556 มีการจัดการความรู้และร่วมกันแก้ไขปัญหาต่างๆ จากการดำเนินการส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ของภาคีต่างๆ ผ่านศูนย์การเรียนรู้ และคนในชุมชนสามารถเข้าถึงแหล่งทุน ผ่านกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ขณะที่ดัชนีการมีสุขภาวะของคนไทยเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 71.52 ในปี 2555 เป็นร้อยละ 71.76 ในปี 2556 เป็นผลมาจากคนไทยได้รับหลักประกันสุขภาพอย่างทั่วถึง และมีคุณธรรม จริยธรรมเพิ่มขึ้น พิจารณาจากสัดส่วนคดีอาญาที่ลดลงจาก 170.67 คดีต่อประชากรแสนคนในปี 2555 เหลือ 161.52 คดีต่อประชากรแสนคนในปี 2556

2.3 สภาพแวดล้อมและระบบนิเวศสมดุล เศรษฐกิจมีความเข้มแข็งและเป็นธรรม และครอบครัวยุบอ้วนลดลง ขณะที่สังคมประชาธิปไตยที่มีธรรมาภิบาลอยู่ในระดับที่ต้องเร่งแก้ไข ดัชนีสภาพแวดล้อมและระบบนิเวศสมดุลลดลงจากร้อยละ 68.46 ในปี 2555 เหลือร้อยละ 64.89 ในปี 2556 เนื่องจากความไม่ปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน คุณภาพสิ่งแวดล้อมมีความเสื่อมโทรม และระบบนิเวศยังขาดความอุดมสมบูรณ์ เศรษฐกิจมีความเข้มแข็งและเป็นธรรมลดลงจากร้อยละ 79.46 ในปี 2555 เหลือร้อยละ

78.73 ในปี 2556 เป็นผลจากความเข้มแข็งของเศรษฐกิจไทยลดลง เนื่องจากความสามารถในการพึ่งตนเองทางเศรษฐกิจ และเศรษฐกิจเติบโตอย่างมีคุณภาพและมีเสถียรภาพปรับตัวลดลง ขณะที่ ดัชนีกรอบครัวเรือนได้ปรับตัวลดลงจากร้อยละ 68.31 ในปี 2555 เหลือร้อยละ 66.28 ในปี 2556 เนื่องจากสมาชิกในครัวเรือนส่วนใหญ่ยังไม่ตระหนักถึงบทบาทหน้าที่ของตน ส่วนดัชนีสังคมประชาธิปไตยที่มีธรรมาภิบาล แม้จะปรับตัวเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 55.56 ในปี 2555 เป็นร้อยละ 57.23 ในปี 2556 แต่ยังคงอยู่ในระดับต้องเร่งแก้ไข เป็นผลจากสถานการณ์การทุจริตประพฤติมิชอบ และความสมานฉันท์ในสังคมไทย ตลอดจนสถานการณ์ความรุนแรงในภาคใต้ยังเป็นปัญหาสำคัญของประเทศ

แผนภูมิที่ 1 ดัชนีความอยู่เย็นเป็นสุขร่วมกันในสังคมไทย ปี 2550-2556

ที่มา : สำนักประเมินผลและเผยแพร่การพัฒนา สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

3 สถานการณ์และการเปลี่ยนแปลงของปัจจัยที่นำไปสู่ความอยู่เย็นเป็นสุขร่วมกันในสังคมไทย

3.1 ปัจจัยที่เอื้อต่อความอยู่เย็นเป็นสุขร่วมกันในสังคมไทยที่พัฒนาได้ก้าวหน้า ได้แก่ ชุมชนเข้มแข็ง และการมีสุขภาวะ

3.1.1 ชุมชนมีความเข้มแข็งเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องจากร้อยละ 81.00 ในปี 2555 เป็นร้อยละ 86.35 ในปี 2556 เนื่องจาก ชุมชนสามารถพึ่งตนเอง จากการเรียนรู้ร่วมกันในการแก้ไขปัญหาต่างๆ ในชุมชน และองค์กรชุมชนมีความเข้มแข็ง

ตารางที่ 2 ดัชนีชุมชนเข้มแข็ง ปี 2550 – 2555

หน่วย : ร้อยละ

องค์ประกอบของดัชนี	แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10					แผนฯ 11	
	2550	2551	2552	2553	2554	2555	2556
ภาพรวม	46.38	55.73	60.89	66.07	76.47	81.00	86.35
1. ชุมชนพึ่งตนเองได้	71.28	70.42	64.13	69.51	61.80	62.00	72.70
▪ ความเข้มแข็งขององค์กรชุมชน	74.96	73.24	46.54	57.30	38.18	38.58	45.40
▪ การเรียนรู้เพื่อแก้ไขปัญหาร่วมกัน อย่างต่อเนื่อง	67.60	67.60	81.72	81.72	85.42	85.42	100.00
2. ชุมชนเกื้อกูลกัน	21.49	41.04	57.66	62.64	91.14	100.00	100.00
▪ การมีสวัสดิการชุมชน	21.49	41.04	57.66	62.64	91.14	100.00	100.00

ที่มา : สำนักประเมินผลและเผยแพร่การพัฒนา สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช).

หมายเหตุ : ระดับดีมาก = ร้อยละ 90.0 – 100

ระดับดี = ร้อยละ 80.0 - 89.9

ระดับปานกลาง = ร้อยละ 70.0 - 79.0

ระดับต้องปรับปรุง = ร้อยละ 60.0 - 69.9

ระดับเร่งแก้ไข ≤ ร้อยละ 59.9

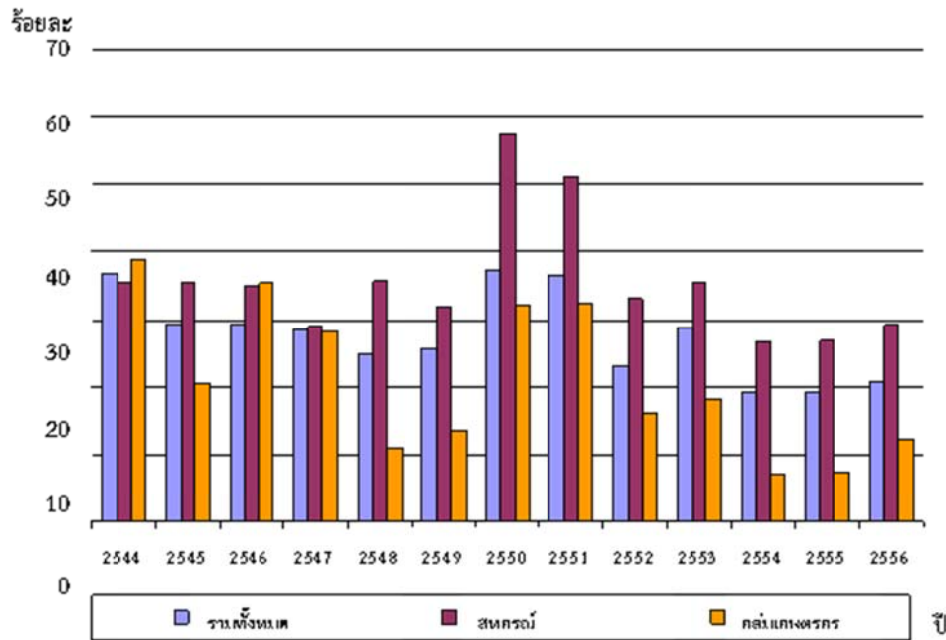
(1) ชุมชนมีการรวมกลุ่มเพื่อช่วยเหลือกันและเชื่อมโยงเป็นเครือข่ายเพิ่มขึ้น

ประชาชนในชุมชนรวมตัวเป็นองค์กรชุมชนเพิ่มจาก 143,632 แห่งในปี 2555 เป็น 152,377 แห่ง ในปี 2556 ส่วนใหญ่เป็นกลุ่มธุรกิจชุมชนและอาชีพ คิดเป็นร้อยละ 32.51 ขององค์กรทั้งหมด รองลงไปเป็นองค์กรการเงิน คิดเป็นร้อยละ 26.77 การเป็นสมาชิกและเข้าร่วมกิจกรรมของกลุ่มและองค์กรชุมชนต่างๆ มีเพิ่มจาก 28.8 ล้านคน ในปี 2555 เป็น 30.3 ล้านคน ในปี 2556 ส่วนใหญ่ประชาชนเป็นสมาชิกในองค์กรการเงินถึง 10.38 ล้านคน คิดเป็นร้อยละ 34.28 ของสมาชิกองค์กรชุมชนทั้งหมด และมีเงินออมรวมกว่า 17,194 ล้านบาท แสดงให้เห็นว่าชุมชนมีการพึ่งตนเองในการเข้าถึงแหล่งทุนและการออม เมื่อพิจารณาสถานะทางการเงินขององค์กรชุมชนโดยเฉพาะสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร พบว่า มีเสถียรภาพทางการเงินโดยรวมในระดับมั่นคงดีมากและระดับมั่นคงดี¹ ร้อยละ 19.09 ในปี 2555 เพิ่มเป็น ร้อยละ 22.70 แสดงให้เห็นถึงความมั่นคงขององค์กรการเงินในชุมชนที่มีมากขึ้นมีภูมิคุ้มกันต่อการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นได้มากขึ้น

¹ กลุ่มที่มีเสถียรภาพทางการเงินในระบบมั่นคงดีมาก หมายถึง สามารถรับผลกระทบจากความผันผวนของภาวะธุรกิจได้ดี ส่วนกลุ่มที่มีเสถียรภาพทางการเงินในระดับมั่นคงดี หมายถึง สามารถรับผลกระทบจากความผันผวนทางธุรกิจได้ แต่ไม่เต็มทุกด้าน ซึ่งต้องระมัดระวังความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นในบางด้าน

แผนภูมิที่ 2 กลุ่มสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรที่มีเสถียรภาพทางการเงินมั่นคงดีมากและมั่นคงดี

หน่วย : ร้อยละ

ที่มา : กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

(2) ชุมชนมีการจัดการความรู้และร่วมกันแก้ไขปัญหาต่างๆ เพิ่มขึ้น การเรียนรู้ในชุมชนเพิ่มจากร้อยละ 42.70 ของหมู่บ้านทั้งหมดในปี 2555 เป็น ร้อยละ 53.38 ในปี 2556 เป็นผลจากการดำเนินการส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ของภาคีต่างๆ ผ่านศูนย์การเรียนรู้ แหล่งเรียนรู้ของชุมชนหรือศูนย์สาธิตของหมู่บ้าน การจัดทำแผนชุมชนและการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน ส่งผลให้ชุมชนพัฒนาในด้านต่างๆ อาทิ การพัฒนาอาชีพ การออมทรัพย์ การศึกษาเพื่อชุมชน การอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรม การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และเป็นต้นแบบให้ชุมชนอื่นๆ ได้มาเรียนรู้นำไปประยุกต์ใช้ในชุมชนของตนต่อไป นอกจากนี้ มีการรวมกลุ่มกับชุมชนใกล้เคียงในลักษณะเครือข่ายปราชญ์ชาวบ้านโดยตั้งแต่ปี 2550-2555 สามารถอบรมเกษตรกรได้จำนวน 257,611 ราย พบว่า เกษตรกรสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ และสามารถลดค่าใช้จ่ายทั้งการซื้ออาหารและของใช้ การซื้อปุ๋ยเคมี และสารเคมี รวมทั้งการใช้จ่ายฟุ่มเฟือยต่างๆ ชี้ให้เห็นว่า ชุมชนมีความร่วมมือกันพัฒนาความรู้ วิถีคิด และวิถีแก้ปัญหาในชุมชนก่อให้เกิดความเข้มแข็งในที่สุด ในแง่กระบวนการเรียนรู้ของชุมชนพบว่าร้อยละ 93.59 ของครัวเรือนทั้งหมดมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นต่อสาธารณะเพื่อประโยชน์ของชุมชนหรือท้องถิ่นอีกด้วย

ตารางที่ 3 หมู่บ้านที่มีการเรียนรู้โดยชุมชนและผู้มีภูมิปัญญาท้องถิ่น /ชาวบ้าน

การเรียนรู้	2548	2550	2552	2554	2555	2556
หมู่บ้านที่มีการเรียนรู้โดยชุมชน (ร้อยละ)	27.80	36.26	39.80	42.70	42.70	53.38
หมู่บ้านทั้งหมด	69,110	69,763	74,954	74,956	74,963	74,963

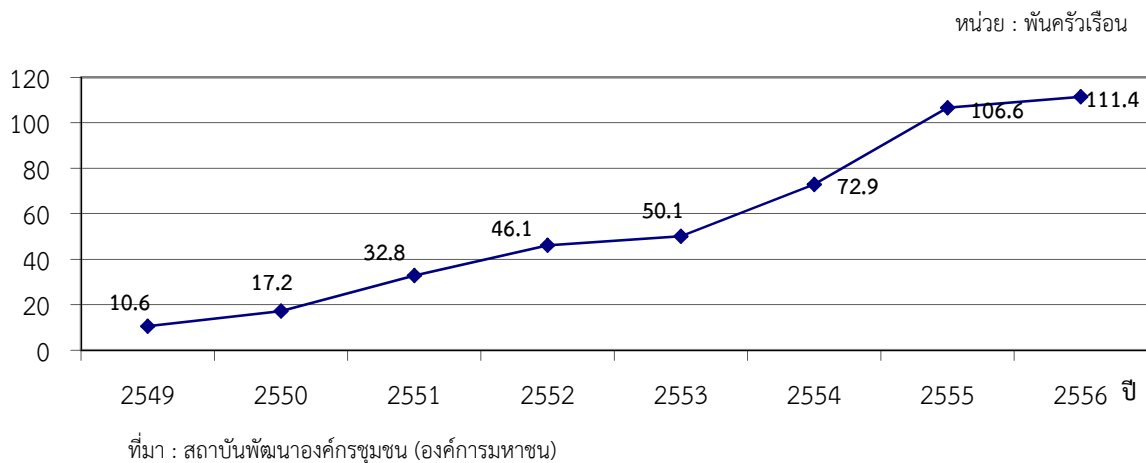
ที่มา : หมู่บ้านชนบทไทย (กชช. 2 ค.) กรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย

หมายเหตุ : 1. จำนวนหมู่บ้านทั้งหมดจากข้อมูลทางการปกครองทั่วประเทศ กรมการปกครอง

2. รายงานหมู่บ้านชนบทไทย (กชช. 2 ค.) จัดทำทุก 2 ปี

(3) การจัดสวัสดิการของชุมชนเพิ่มขึ้น ในปี 2555 ครั้วเรือนที่มีคนในครั้วเรือน เป็นสมาชิกองค์กรชุมชนที่จัดสวัสดิการมี 106.6 พันครั้วเรือน และเพิ่มเป็น 111.4 พันครั้วเรือน องค์กรชุมชน ที่จัดสวัสดิการและสามารถบริหารจัดการได้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถตั้งเป็นกองทุนสวัสดิการชุมชนได้ 7,455 กองทุน รวมผู้รับประโยชน์ 3.8 ล้านราย จำนวนเงินทุน 4,676.3 ล้านบาทโดยได้รับเงินสนับสนุนจาก หน่วยงานต่างๆ อาทิ องค์กรปกครองท้องถิ่น และสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน จึงสามารถจัดบริการสมาชิก และผู้ด้อยโอกาสในชุมชนทั้งเด็ก ผู้สูงอายุ และคนพิการ ทำให้ชุมชนช่วยเหลือเกื้อกูลกันในด้านต่างๆ ได้มากขึ้น กองทุนสวัสดิการที่มีการสำรวจข้อมูลครบถ้วนดังกล่าวมีการจัดสวัสดิการให้สมาชิกในหลายด้าน อาทิ จัดสวัสดิการให้ผู้สูงอายุ สวัสดิการเพื่อการศึกษาและ ช่วยเรื่องกิจกรรมสาธารณะประโยชน์ในชุมชน

แผนภูมิที่ 3 ครั้วเรือนที่มีคนในครั้วเรือนเป็นสมาชิกองค์กรชุมชนที่จัดสวัสดิการ

(4) คนในชุมชนสามารถเข้าถึงแหล่งทุนได้จากการสนับสนุนต่างๆ จากการสร้างโอกาสให้คนจนและผู้มีรายได้น้อยเข้าถึงแหล่งทุนในระบบเพื่อสร้างความมั่นคงด้านอาชีพและรายได้ ผ่านกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ที่มีทั้งสิ้น 79,255 กองทุน และที่มีความเข้มแข็งและสามารถบริหารจัดการได้ดี ก็ตั้งเป็นสถาบันการเงินชุมชนได้โดยในปี 2557 มีการตั้งเป้าหมายให้มีสถาบันการเงินชุมชน ทำหน้าที่เป็นธนาคารในชุมชน ทำให้คนในชุมชนเข้าถึงแหล่งเงินทุนที่ชุมชนมีส่วนร่วมตัดสินใจมากขึ้น ลดภาระการกู้หนี้ยืมสินนอกระบบ และได้รับผลตอบแทนในรูปสวัสดิการในชุมชน ไม่น้อย กว่า 10,000 แห่ง โดยให้ธนาคารออมสินและธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์เป็นผู้ให้ความสนับสนุน โดยพบว่ามีครั้วเรือนร้อยละ 52.90 สามารถเข้าถึงแหล่งเงินทุนในชุมชนได้

3.1.2 การพัฒนาสุขภาวะของคนไทยดีขึ้นจากการพัฒนาคุณธรรม สติปัญญาและใฝ่รู้ และมีสุขภาพจิตที่ดี แต่ยังมีผู้ป่วยด้วยโรคที่ป้องกันได้ และคุณภาพการเรียนรู้ยังเป็นปัญหาที่ต้องเร่งแก้ไข ในภาพรวม ดัชนีการมีสุขภาวะค่อนข้างทรงตัวอยู่ในระดับปานกลาง ปรับตัวเพิ่มจากร้อยละ 71.52 ในปี 2555 เป็นร้อยละ 71.76 ในปี 2556 เป็นผลจากการดำเนินนโยบายของรัฐในการพัฒนาคุณภาพคนทั้งทางสุขภาพอนามัย และการศึกษาอย่างต่อเนื่องตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติมากกว่าครึ่งศตวรรษ ทำให้คุณภาพชีวิตของคนไทยดีขึ้น มีสุขภาพแข็งแรง อายุยืนยาว และมีความสามารถในการเรียนรู้ โดยการเข้าถึงโอกาสทางการศึกษา

ตารางที่ 4 ดัชนีการมีสุขภาวะ ปี 2550 - 2556

องค์ประกอบย่อย	แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10					แผนฯ 11	
	2550	2551	2552	2553	2554	2555	2556
ภาพรวม	70.16	71.09	69.63	69.35	72.11	71.52	71.76
1.สุขภาพกายและจิตใจดี	68.22	66.80	65.86	63.94	63.43	61.85	62.25
▪ ร่างกายแข็งแรง	72.19	67.93	62.70	58.76	56.14	53.10	53.10
▪ อายุยืนยาว	92.07	92.07	92.07	92.07	94.45	94.45	94.45
▪ จิตใจดี	40.40	40.40	42.80	41.00	39.70	38.00	39.20
2.การมีคุณธรรม และสติปัญญาและใฝ่รู้	72.10	75.37	73.41	74.76	80.80	81.19	81.26
▪ ยึดมั่นในศีลธรรม มีความซื่อสัตย์ สุจริตตลอดจนมีความเมตตาต่อ เพื่อนมนุษย์	74.52	82.56	87.78	94.86	100.00	100.00	100.00
▪ มีความสามารถในการเรียนรู้	70.90	72.28	73.95	76.57	77.54	78.94	79.88
▪ มีการเรียนรู้ที่มีคุณภาพ	70.87	71.27	58.49	52.84	64.85	64.62	63.91

ที่มา : สำนักประเมินผลและเผยแพร่การพัฒนา สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

หมายเหตุ : ระดับดีมาก = ร้อยละ 90.0 – 100 ระดับดี = ร้อยละ 80.0 – 89.9

ระดับปานกลาง = ร้อยละ 70.0 – 79.9 ระดับต้องปรับปรุง = ร้อยละ 60.0 – 69.9

ระดับเร่งแก้ไข ≤ ร้อยละ 59.9

(1) คนไทยมีอายุยืนยาว สุขภาพจิตดีขึ้น และได้รับหลักประกันสุขภาพอย่างทั่วถึง แต่เจ็บป่วยด้วยโรคที่ป้องกันได้

(1.1) หลักประกันสุขภาพถ้วนหน้าครอบคลุมคนไทยเกือบทุกคน แต่คนไทยยังคงเจ็บป่วยด้วยโรคที่ป้องกันได้ อันเนื่องมาจากพฤติกรรมดำรงชีวิต การดำเนินงานขยายบริการพื้นฐานด้านสาธารณสุขของรัฐ ส่งผลให้ประชาชนสามารถเข้าถึง และใช้บริการสุขภาพเมื่อเจ็บป่วยได้อย่างครอบคลุมหลายรูปแบบ อาทิ ประกันสังคม สวัสดิการข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ ประกันสุขภาพถ้วนหน้า นอกจากนี้ สัดส่วนผู้ประกันตนต่อกำลังแรงงานมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่องจากร้อยละ 29.70 ในปี 2555 เป็นร้อยละ 31.51 ในปี 2556

ตารางที่ 5 การมีหลักประกันสุขภาพ

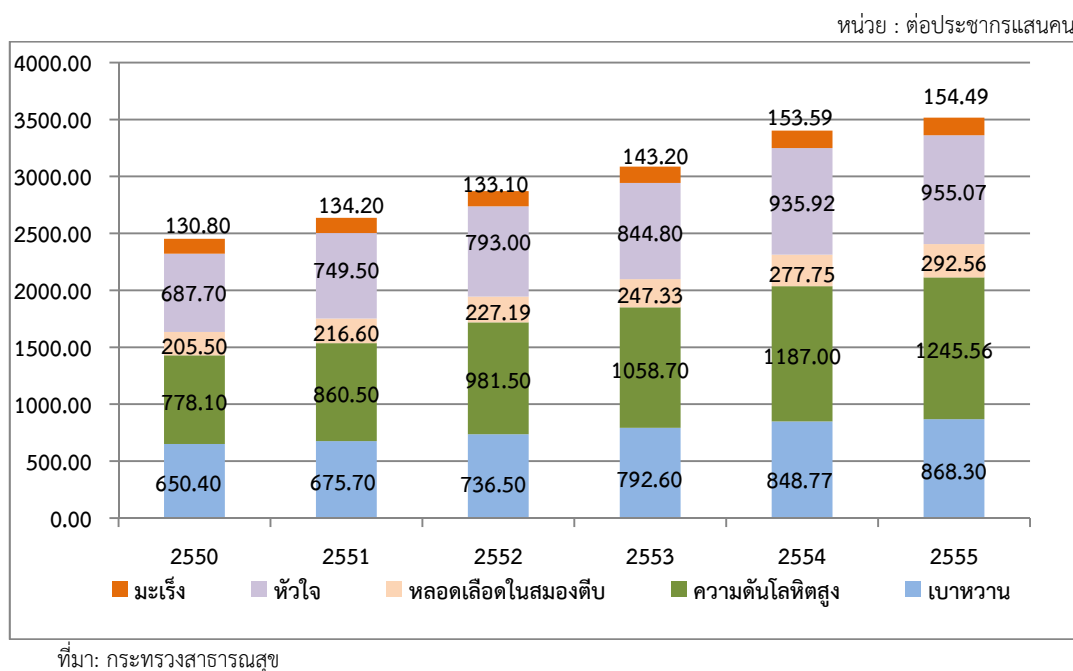
	แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10					แผนฯ 11	
	2550	2551	2552	2553	2554	2555	2556
ร้อยละของการมีหลักประกันสุขภาพ	98.75	99.16	99.47	99.36	99.95	99.90	99.87
- ประกันสังคม	15.35	15.73	15.34	15.60	15.91	15.99	16.46
- สวัสดิการข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ	8.22	8.00	7.90	7.75	7.77	7.69	7.34
- ประกันสุขภาพถ้วนหน้า	74.79	75.06	75.86	75.20	75.28	75.27	75.04
- สิทธิอื่นๆ (ทหารผ่านศึก ครูเอกชน บุคคลที่มีปัญหาสถานสิทธิ)	0.39	0.37	0.37	0.81	1.00	0.95	1.04
- ยังไม่มีสิทธิ	1.25	0.84	0.53	0.64	0.05	0.10	0.13
สัดส่วนผู้ประกันตนต่อกำลังแรงงาน	24.86	24.65	24.53	25.11	27.07	29.70	31.56

ที่มา : สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ กระทรวงสาธารณสุข

สำนักงานประกันสังคม กระทรวงแรงงาน และสำนักงานสถิติแห่งชาติ กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

อย่างไรก็ตาม การเสริมสร้างสุขภาพยังไม่ก้าวหน้า แม้ว่าภาครัฐจะสามารถสร้างหลักประกันสุขภาพให้ประชาชนมีความมั่นใจว่าเมื่อเจ็บป่วยจะได้รับการดูแลรักษาจากบริการสุขภาพที่รัฐจัดให้ เนื่องจากประชาชนส่วนใหญ่ไม่ใส่ใจสร้างสุขภาพ เพื่อให้มีชีวิตที่ดี ห่างไกลโรค แต่กลับมีพฤติกรรมดำรงชีวิตที่เสี่ยงต่อการเจ็บป่วย กล่าวคือ ประชาชนยังให้ความสนใจเรื่องการรักษามากกว่าการจะสร้างเสริมสุขภาพและป้องกันตนเองไม่ให้เจ็บป่วย ตลอดจนมีพฤติกรรมเสี่ยงทำลายสุขภาพ เช่น ดื่มสุรา สูบบุหรี่ รับประทานอาหารประเภทแป้ง น้ำตาล และไขมันสูง ขาดการออกกำลังกายอย่างสม่ำเสมอ ซึ่งพฤติกรรมเสี่ยงเหล่านี้ก่อให้เกิดโรคร้ายต่างๆ อาทิ เบาหวาน ความดันโลหิตสูง ซึ่งสอดคล้องกับข้อมูลของกระทรวงสาธารณสุข พบว่า อัตราการเจ็บป่วยของคนไทยด้วยโรคที่ป้องกันได้ 5 อันดับแรก ได้แก่ เบาหวาน ความดันโลหิตสูง หลอดเลือดสมอง โรคหัวใจ และมะเร็งมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้น

แผนภูมิที่ 4 อัตราการเจ็บป่วยของประชากรด้วยโรคที่ป้องกันได้ 5 อันดับแรก

(1.2) สุขภาพจิตของคนไทยดีขึ้น ในช่วงการพัฒนาที่ผ่านมาภาครัฐและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องร่วมกันจัดทำโครงการส่งเสริม ป้องกัน บำบัด และฟื้นฟูสุขภาพจิตให้แก่ประชาชน เช่น ศูนย์สุขภาพจิต ศูนย์วิกฤตสุขภาพจิต ศูนย์เพื่อนใจวัยรุ่น โครงการช่วยเหลือผู้ที่เสี่ยงต่อการฆ่าตัวตาย โครงการ TO BE NUMBER ONE คลินิกซึมเศร้า โรงพยาบาลศรีธัญญา การมีบริการสายด่วนสุขภาพจิต 1667 และ 1323 ตลอด 24 ชั่วโมง ตลอดจนจัดตั้งศูนย์เฝ้าระวังฟื้นฟูสุขภาพจิตประจำโรงพยาบาลในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้เพื่อดูแลด้านจิตใจผู้ได้รับผลกระทบจากชายแดนภาคใต้ พัฒนาทักษะการช่วยเหลือเยียวยาทางจิตใจ องค์ความรู้และเทคโนโลยีด้านสุขภาพจิต และพัฒนาสถานพยาบาลจิตเวชให้ได้มาตรฐาน ส่งผลให้อัตราการฆ่าตัวตายสำเร็จของคนไทยลดลงจาก 6.20 คนต่อประชากรแสนคนในปี 2555 เป็น 6.08 คนในปี 2556 หรือเฉลี่ยเดือนละ 328 คน ประมาณวันละ 10-12 คน หรือทุกๆ 2 ชั่วโมง มีคนไทยฆ่าตัวตายสำเร็จ 1 คน ผู้ชายฆ่าตัวตายมากกว่าผู้หญิง เมื่อพิจารณาระดับภาค พบว่า ภาคเหนือ มีอัตราการฆ่าตัวตายสูงกว่าภาคอื่นๆ คือ 9.99 คนต่อประชากรแสนคน โดยจังหวัดลำพูนมีอัตราการฆ่าตัวตายสูงที่สุด คือ 1.18 คนต่อประชากรแสนคน ปัจจัยหลังที่ส่งผลให้อัตราการฆ่าตัวตายสำเร็จในปี 2556 ลดลงเป็นผลมาจากอัตราการเจ็บป่วยด้วยโรคจิต โรควิตกกังวล และโรคซึมเศร้าที่เป็นสาเหตุหลักๆ ของการฆ่าตัวตายก็มีแนวโน้มลดลงด้วย สอดคล้อง

กับรายงานสุขภาพจิต (ความสุข) คนไทย² โดยสำนักงานสถิติแห่งชาติร่วมกับกรมสุขภาพจิต และสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) พบว่า สัดส่วนคนที่มีสุขภาพจิตสูงกว่าคนทั่วไปหรือมีความสุขมากขึ้นจากร้อยละ 37.6 ในปี 2555 เป็นร้อยละ 38.0 ในปี 2556 ขณะที่คะแนนเฉลี่ยสุขภาพจิตของคนไทยค่อนข้างทรงตัว แม้ว่าจะปรับตัวลดลงจาก 33.59 คะแนนในปี 2555 เหลือ 33.35 คะแนนในปี 2556

ตารางที่ 6 อัตราการฆ่าตัวตายและการเจ็บป่วยด้านจิตเวช ปี 2550 – 2556

หน่วย : คนต่อประชากรแสนคน

	แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10					แผนฯ 11	
	2550	2551	2552	2553	2554	2555	2556
อัตราการฆ่าตัวตายสำเร็จ	5.96	5.98	5.72	5.90	6.03	6.20	6.08
อัตราผู้เจ็บป่วยด้วยโรคจิต	581.19	614.26	578.15	564.89	644.90	604.95	547.49
อัตราผู้เจ็บป่วยด้วยโรคจิตกึ่งวล	580.14	535.48	527.26	511.40	501.60	542.69	493.00
อัตราผู้เจ็บป่วยด้วยโรคซึมเศร้า	196.10	233.85	260.78	241.37	290.82	345.70	345.08

ที่มา: กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข

(2) คนไทยมีคุณธรรม จริยธรรม มีความสามารถในการเรียนรู้ แต่คุณภาพการศึกษายังเป็นปัญหาที่ต้องเร่งแก้ไข

(2.1) คนไทยมีคุณธรรม จริยธรรมเพิ่มขึ้น สัดส่วนจำนวนคดีอาญาต่อประชากรแสนคนลดลงจาก 170.67 คดีต่อประชากรแสนคนในปี 2555 เหลือ 161.52 คดีในปี 2556 โดยเฉพาะคดีประทุษร้ายต่อทรัพย์ และคดีที่น่าสนใจ อาทิ ปล้น โจรกรรม ฉ้อโกง และยักยอก เป็นผลจากภาครัฐและภาคีการพัฒนาต่างๆ ได้เร่งดูแลความปลอดภัยให้กับประชาชนอย่างต่อเนื่อง ผ่านการดำเนินงานที่สำคัญ เช่น เมาไม่ขับ โครงการฝากเหล้าไว้กับสถานีตำรวจ ฝากบ้านไว้กับตำรวจ โครงการคืนคนดีสู่สังคม การออกมาตรการจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในช่วงเทศกาลวันหยุดยาว การปราบปรามยาเสพติด เป็นต้น

ตารางที่ 7 คดีอาญาประเภทต่างๆ ปี 2550 – 2556

หน่วย : คดี

	แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10					แผนฯ 11	
	2550	2551	2552	2553	2554	2555	2556
สัดส่วนคดีอาญาต่อประชากรแสนคน	251.57	227.05	213.55	197.61	168.32	170.67	161.52
คดีอาญาทั้งหมด	158,583	143,929	135,659	126,229	107,852	110,006	104,643
การเปลี่ยนแปลง (ร้อยละ)	1.30	-9.24	-5.75	-6.95	-14.56	-4.36	-4.88
คดีอุกฉกรรจ์และสะเทือนขวัญทั้งหมด	595	220	230	238	199	223	284
คดีชีวิต ร่างกายและเพศ	39,461	33,483	32,671	29,253	25,478	25,805	23,854
คดีประทุษร้ายต่อทรัพย์	74,390	67,188	59,497	56,798	50,545	51,471	50,149
คดีที่น่าสนใจ อาทิ ปล้น โจรกรรม ฉ้อโกง และยักยอก	44,137	43,038	43,261	39,940	31,631	32,508	30,356

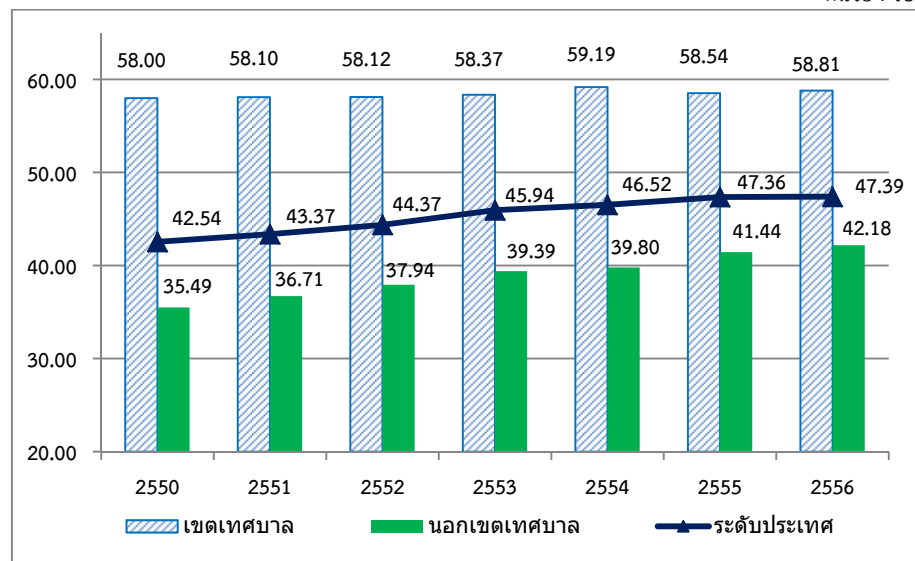
ที่มา: สำนักงานตำรวจแห่งชาติ

² การสำรวจสุขภาพจิต (ความสุข) คนไทย ดำเนินการโดยการสอบถามคนไทยที่มีอายุ 15 ปีขึ้นไป ที่ตอบคำถามด้วยตัวเอง โดยใช้ข้อคำถามสุขภาพจิต 5 ด้าน (ความรู้สึกที่ดี ความรู้สึกที่ไม่ดี สมรรถภาพจิตใจ คุณภาพจิตใจ และปัจจัยสนับสนุนครอบครัว) จำนวน 15 ข้อ แต่ละข้อมีคะแนนระหว่าง 0-3 คะแนน ซึ่งคะแนนเต็มของคำถามชุดนี้คือ 45 คะแนน ค่าคะแนนแบ่งออกเป็น 3 ระดับ ได้แก่ 1) 27 คะแนนหรือน้อยกว่า หมายถึง มีความสุขน้อย หรือมีสุขภาพจิตต่ำกว่าคนทั่วไป 2) 27.01-34.00 คะแนน หมายถึง มีความสุขปานกลาง หรือมีสุขภาพจิตเท่ากับคนทั่วไป และ 3) 34.01-45.00 หมายถึง มีความสุขมากหรือมีสุขภาพจิตสูงกว่าคนทั่วไป

(2.2) เด็กและเยาวชนเกือบร้อยละ 50 มีความสามารถในการระดับ “คิดเป็น³” คนไทยอายุ 15 ปีขึ้นไปที่จบการศึกษาภาคบังคับ หรือมีการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3 หรือเทียบเท่า ซึ่งเป็นระดับที่สามารถอ่าน เขียน คิด วิเคราะห์ และคำนวณ ปรับตัวเพิ่มขึ้นเล็กน้อยจากร้อยละ 47.36 ในปี 2555 เป็นร้อยละ 47.39 ในปี 2556 สัดส่วนประชาชนในเขตเทศบาลมีอัตราการเรียนรู้สูงกว่าประชาชนนอกเขตเทศบาล อย่างไรก็ตาม ประชาชนนอกเขตเทศบาลมีแนวโน้มที่จะมีความสามารถในการระดับคิดเป็น ทำเป็นเพิ่มสูงขึ้นจากร้อยละ 41.44 ในปี 2555 เป็นร้อยละ 42.18 ในปี 2556 อันเนื่องมาจากการขยายโอกาสทางการศึกษาของภาครัฐ ทั้งในระบบโรงเรียนและนอกระบบ โดยการส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต เช่น ศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ห้างสมุด 3 ดี ศูนย์เรียนรู้ดิจิทัลด้านวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ โครงการนำนักเรียนเข้าเรียนรู้ในสวนสัตว์

แผนภูมิที่ 5 อัตราการเรียนรู้ (Functional Literacy Rate) ปี 2555 – 2556

หน่วย : ร้อยละ

ที่มา : สำนักประเมินผลและเผยแพร่การพัฒนา สศช. ประมวลจากรายงานการสำรวจภาวะการทำงานของประชากร สำนักงานสถิติแห่งชาติ

(2.3) คุณภาพการศึกษายังเป็นปัญหาที่ต้องเร่งแก้ไข ในภาพรวมคะแนนเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนอยู่ในระดับทรงตัว แม้ว่าจะปรับลดลงจากร้อยละ 35.54 ในปี 2556 เหลือร้อยละ 35.15 ในปี 2556 เนื่องจากคะแนนเฉลี่ยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีคะแนนต่ำกว่าระดับชั้นอื่นๆ โดยมีคะแนนเฉลี่ยลดลงจาก 36.38 ในปี 2555 เหลือ 34.50 ในปี 2556 ขณะที่ระดับชั้นอื่นๆ มีคะแนนเฉลี่ยเพิ่มขึ้น นอกจากนี้ยังพบว่า นักเรียนทั้ง 3 ระดับชั้น มีคะแนนวิชาคณิตศาสตร์ต่ำที่สุด นอกจากนี้ ข้อมูลการจัดอันดับความสามารถทางการศึกษาของนานาชาติประเทศ ของ The International Institute for Management Development (IMD) พบว่า ความสามารถของการศึกษาของไทยอยู่ในกลุ่มที่มีความสามารถ

³ ความสามารถในการระดับคิดเป็นทำเป็น พิจารณาจากกรอบแนวคิดของ UNESCO ที่กำหนดว่า *การเรียนรู้* (Functional Literacy) คือ ระดับการอ่านออกเขียนได้และการคิดคำนวณในเบื้องต้นที่จะทำให้เราสามารถปรับใช้ทักษะระดับดังกล่าว ในการแก้ปัญหาในชีวิตประจำวัน ซึ่งสอดคล้องกับเกณฑ์การผ่านช่วงชั้นและการจบหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานของ สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้กำหนดสาระการเรียนรู้ไว้ว่า *ช่วงชั้นที่ 3 (ม.1 – ม.3)* มุ่งพัฒนาความสามารถ ความถนัด และความสนใจของผู้เรียน เริ่มให้ผู้เรียนเข้าใจการศึกษาสู่โลกของการทำงานตามความต้องการของท้องถิ่นและสังคม นวัตกรรมด้านการสอนและประสบการณ์ในการทำงานด้านต่างๆ ตลอดจนด้านการเรียนภาษาก็เรียนรู้เพื่อเป็นช่องทางสู่โลกของการทำงาน

ปานกลางค่อนข้างต่ำ ในปี 2555 อยู่อันดับที่ 52 จาก 59 ประเทศ และปี 2556 อยู่อันดับที่ 51 จาก 60 ประเทศ ซึ่งอยู่ในอันดับต่ำกว่าสิงคโปร์ ไต้หวัน และญี่ปุ่น แต่ดีกว่าอินโดนีเซีย และฟิลิปปินส์ ซึ่งแสดงให้เห็นว่าการศึกษาไทยยังไม่สามารถเสริมสร้างเด็กและเยาวชนไทยให้มีคุณภาพ พร้อมสำหรับการมีส่วนร่วมในการสร้างและพัฒนาสังคมและประเทศได้เท่าเทียมกับประเทศเพื่อนบ้าน เช่น มาเลเซีย สิงคโปร์ และไต้หวัน ดังนั้น ภาครัฐและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจำเป็นต้องเร่งแก้ไขปัญหาด้านคุณภาพการศึกษาอย่างจริงจัง เพื่อพัฒนาคุณภาพของคนไทยให้สามารถแข่งขันได้ในเวทีโลกอย่างยั่งยืน

ตารางที่ 8 คะแนนเฉลี่ยผลการทดสอบรายวิชา ปี 2550 – 2556

หน่วย : ร้อยละ

คะแนนเฉลี่ย	แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10					แผนฯ 11	
ผลการทดสอบ	2550	2551	2552	2553	2554	2555	2556
ป.6	43.09	44.03	36.22	32.16	45.41	38.97	39.55
ไทย	36.58	42.02	38.58	31.22	50.04	45.68	45.02
อังกฤษ	38.67	38.67	31.75	20.99	38.37	36.98	33.82
คณิตศาสตร์	47.55	43.76	35.88	34.85	52.40	35.77	41.95
วิทยาศาสตร์	49.57	51.68	38.67	41.53	40.82	37.46	37.40
ม.3	36.66	36.91	28.28	28.09	35.72	36.38	34.50
ไทย	48.05	41.04	35.35	42.80	48.11	54.48	44.25
อังกฤษ	28.68	34.56	22.54	16.19	30.49	28.71	30.35
คณิตศาสตร์	34.7	32.64	26.05	24.18	32.08	26.95	25.45
วิทยาศาสตร์	35.21	39.39	29.16	29.17	32.19	35.37	37.95
ม.6	37.19	36.67	32.02	26.93	28.58	31.28	31.39
ไทย	50.70	46.42	46.47	42.61	41.88	47.18	49.26
อังกฤษ	30.93	30.64	23.98	19.22	21.80	22.12	25.35
คณิตศาสตร์	32.49	35.98	28.56	14.99	22.73	22.72	20.48
วิทยาศาสตร์	34.62	33.65	29.06	30.90	27.90	33.09	30.48
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	38.98	39.20	32.17	29.06	36.57	35.54	35.15

ที่มา : สถาบันทางการทดสอบแห่งชาติ (องค์กรมหาชน)

3.2 สภาพแวดล้อมและระบบนิเวศสมดุล เศรษฐกิจมีความเข้มแข็งและเป็นธรรม และครอบครัวมีความอบอุ่นลดลง ขณะที่สังคมประชาธิปไตยที่มีธรรมาภิบาลอยู่ในระดับที่ต้องเร่งแก้ไข เป็นปัจจัยเสี่ยงต่อความอยู่เย็นเป็นสุขร่วมกันในสังคมไทยในระยะ 2 ปีแรกของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 11

3.2.1 ดัชนีสภาพแวดล้อมและระบบนิเวศสมดุลปรับลดลง จากความไม่ปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน คุณภาพสิ่งแวดล้อมเสื่อมโทรม และระบบนิเวศที่ลดความอุดมสมบูรณ์ลง ค่าดัชนีลดลงจากร้อยละ 68.46 ในปี 2555 เป็นร้อยละ 64.89 ในปี 2556 ยังอยู่ในระดับต้องปรับปรุง เนื่องมาจากจำนวนคดียาเสพติดที่มีแนวโน้มสูงขึ้น ปัญหาคุณภาพสิ่งแวดล้อมจากคุณภาพน้ำที่อยู่ในเกณฑ์พอใช้ขึ้นไปลดลง ปริมาณฝุ่นละอองขนาดเล็กที่มีค่าเกินมาตรฐานในหลายพื้นที่

ตารางที่ 9 ดัชนีสภาพแวดล้อมและระบบนิเวศสมดุล ปี 2549 - 2556

หน่วย : ร้อยละ

องค์ประกอบย่อย	แผนฯ 10					แผนฯ 11	
	2550	2551	2552	2553	2554	2555	2556
ภาพรวม	75.16	73.08	70.11	68.92	74.30	68.46	64.89
ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน	88.46	77.76	72.17	68.14	66.10	65.10	63.16
คุณภาพสิ่งแวดล้อมที่ดี	62.22	56.76	59.21	58.38	64.57	61.15	54.11
ระบบนิเวศสมดุล	74.81	84.73	78.96	80.23	92.23	79.13	77.40

ที่มา : สำนักประเมินผลและเผยแพร่การพัฒนา สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.)

หมายเหตุ : ระดับดีมาก = ร้อยละ 90.0 – 100 ระดับดี = ร้อยละ 80.0 – 89.9

ระดับปานกลาง = ร้อยละ 70.0 – 79.0 ระดับต้องปรับปรุง = ร้อยละ 60.0 – 69.9

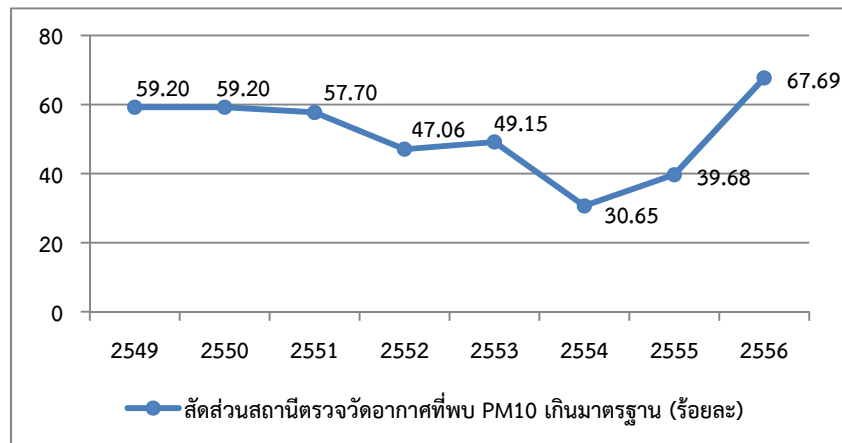
ระดับเร่งแก้ไข = ร้อยละ 59.9 – 0

(1) ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินยังมีปัญหาจากจำนวนคดีอาชญากรรมที่เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ค่าดัชนีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินลดลงเหลือร้อยละ 63.16 เนื่องจากปัญหาอาชญากรรมที่เพิ่มขึ้น ในปี 2556 มีอัตราจำนวนคดีอาชญากรรมสูงถึง 6.84 ต่อประชากรพันคน เพิ่มขึ้นจาก 5.96 ในปี 2555 จากรายงานผลการดำเนินงานสำคัญของแผนปฏิบัติการพลังแผ่นดิน ปี 2556 พบว่าปัญหาอาชญากรรมยังอยู่ในระดับที่รุนแรง จากการปราบปรามอาชญากรรมและบังคับใช้กฎหมาย มีการรับแจ้ง 442,844 ราย เพิ่มขึ้นจากปี 2555 ร้อยละ 15.33 การจับกุมผู้ต้องหาและผู้เสพยาเสพติดยังคงมีสัดส่วนมากที่สุด

(2) คุณภาพสิ่งแวดล้อมยังอยู่ในระดับที่ต้องเร่งแก้ไข ค่าดัชนีมีแนวโน้มลดลงตั้งแต่ปี 2554 และในปี 2556 ค่าดัชนีลดลงเหลือร้อยละ 54.11 อยู่ในระดับเร่งแก้ไข แสดงให้เห็นว่าการดำเนินการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมต่างๆ ยังมีความล่าช้า

(2.1) คุณภาพอากาศยังมีปัญหาจากฝุ่นละอองขนาดเล็กเกินมาตรฐาน แหล่งกำเนิดของฝุ่นขนาดเล็กไม่เกิน 10 ไมครอน (PM₁₀) ส่วนใหญ่มาจากกิจกรรมของมนุษย์ในพื้นที่ที่มีการจราจรหนาแน่น การเผาในที่โล่งเป็นบริเวณกว้าง หรือบริเวณพื้นที่ก่อสร้าง อุตสาหกรรมที่ก่อให้เกิดฝุ่น เช่น โรงโม่ เหมืองหิน การตรวจวัดคุณภาพอากาศจากสถานีตรวจวัดแบบอัตโนมัติ 65 สถานี สถานีที่พบฝุ่นละอองขนาดเล็ก (PM₁₀) เกินมาตรฐานมีสัดส่วนเพิ่มสูงขึ้นจากร้อยละ 39.68 ในปี 2555 เป็นร้อยละ 67.69 ในปี 2556 ทั้งนี้เนื่องมาจากการขยายตัวของภาคขนส่งและพลังงาน สำหรับสถานการณ์หมอกควันในพื้นที่ภาคเหนือมีแนวโน้มดีขึ้น โดยตรวจพบปริมาณฝุ่นละอองสูงเกินเกณฑ์มาตรฐานลดลงจาก 64 วัน เหลือ 45 วัน ในปี 2556 และพบปริมาณฝุ่นละอองสูงสุดลดลงจาก 479 มคก./ลบ.ม. เป็น 432 มคก./ลบ.ม.

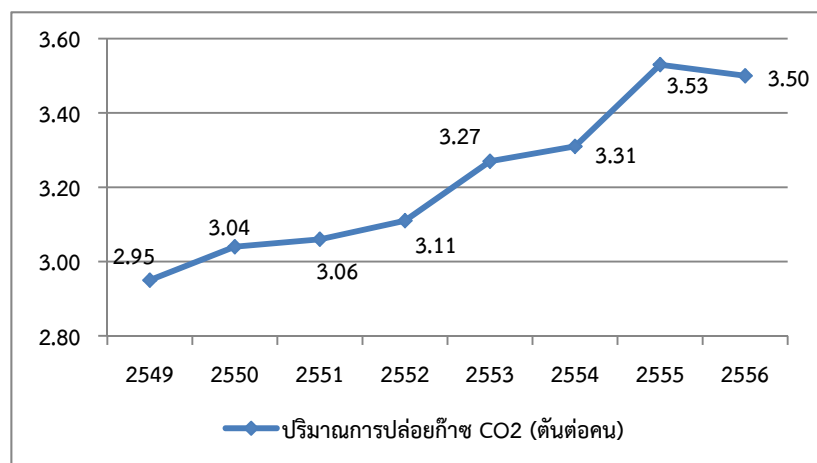
แผนภูมิที่ 6 สัดส่วนสถานีตรวจวัดอากาศที่พบ PM₁₀ เกินมาตรฐาน ในช่วงปี 2549 – 2556

ที่มา : กรมควบคุมมลพิษ

ปริมาณการปล่อยก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ต่อหัวประชากรมีอัตราการเติบโตค่อนข้างสูงตั้งแต่ปี 2541 เป็นต้นมา ตามการใช้พลังงานจากการเติบโตของภาวะเศรษฐกิจ และมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นต่อเนื่องจนถึงปี 2556 ซึ่งมีการปล่อยก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ในภาคพลังงานถึง 215,495 พันตัน สูงสุดในภาคไฟฟ้า 99,155 พันตัน ภาคการขนส่ง 54,557 พันตัน ภาคอุตสาหกรรมการผลิต 41,567 พันตัน

แผนภูมิที่ 7 ปริมาณการปล่อยก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ต่อหัวประชากรของประเทศไทย ในช่วงปี 2549 – 2556

ที่มา : กรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงาน

(2.2) คุณภาพน้ำผิวดินที่อยู่ในเกณฑ์พอใช้ขึ้นไปลดลงต่ำกว่าเป้าหมาย

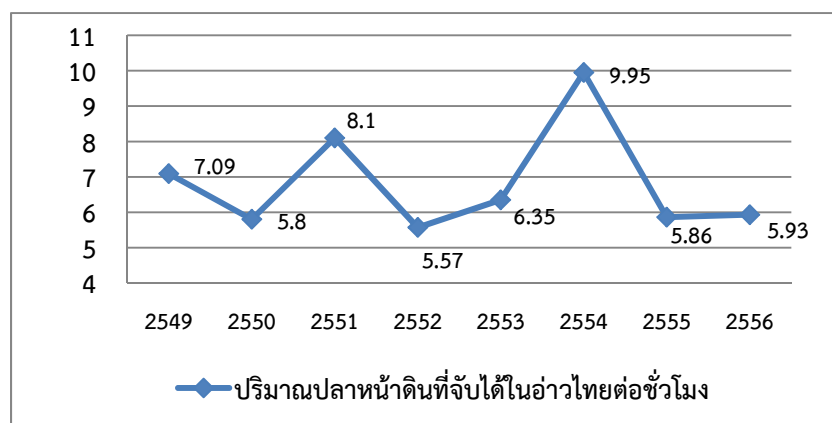
เล็กน้อย การตรวจสอบแหล่งน้ำสำคัญทั่วประเทศจำนวน 52 แหล่งน้ำ ประกอบด้วย แม่น้ำสายสำคัญ 48 สาย และแหล่งน้ำนิ่ง 4 แห่ง จากจุดตรวจวัดคุณภาพน้ำ 366 จุด พบว่า สัดส่วนคุณภาพน้ำในแหล่งน้ำหลัก และแม่น้ำสายสำคัญที่อยู่ในเกณฑ์ตั้งแต่พอใช้ขึ้นไปลดลงเหลือร้อยละ 77 ในปี 2556 จากร้อยละ 82 ในปี 2555 แหล่งน้ำที่อยู่ในเกณฑ์ดีลดระดับมาอยู่ในเกณฑ์พอใช้มีจำนวน 9 แหล่งน้ำ ส่วนใหญ่เป็นแหล่งน้ำที่อยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือและภาคใต้ สำหรับแหล่งน้ำที่อยู่ในเกณฑ์พอใช้ลดระดับมาอยู่ในเกณฑ์เสื่อมโทรมมี 4 แหล่งน้ำ ส่วนใหญ่เป็นแหล่งน้ำภาคกลาง สาเหตุส่วนใหญ่มาจากระบบบำบัดน้ำเสียในชุมชนที่มีอยู่ไม่

สามารถรองรับปริมาณน้ำเสียที่เกิดขึ้นทั้งหมดได้อย่างเพียงพอ อีกทั้งมีการระบายน้ำเสียจากแหล่งกำเนิดอื่น เช่น การเพาะปลูกที่ใช้ปุ๋ยและสารเคมีมากจนตกค้างสะสมอยู่ในดินและน้ำ การระบายน้ำเสียจากฟาร์มเลี้ยงสัตว์หรือโรงงานอุตสาหกรรมลงสู่แหล่งน้ำสาธารณะ เป็นต้น

(2.3) ปริมาณขยะมูลฝอยยังเพิ่มสูงขึ้น ขณะที่การจัดการยังไม่มีประสิทธิภาพ จากการเพิ่มขึ้นของจำนวนประชากร การขยายตัวทางเศรษฐกิจและการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในการอุปโภคบริโภคของประชาชน ทำให้มีปริมาณขยะมูลฝอยเพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง ในปี 2556 มีขยะมูลฝอยเกิดขึ้นประมาณ 26.77 ล้านตัน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถเก็บขนไปกำจัดอย่างถูกวิธีประมาณ 7.42 ล้านตันหรือร้อยละ 27 และมีขยะมูลฝอยถูกนำกลับไปใช้ประโยชน์ประมาณ 5.15 ล้านตัน หรือร้อยละ 19 ส่วนที่เหลือเป็นมูลฝอยตกค้างที่นำไปกำจัดโดยวิธีการไม่ถูกต้องตามหลักวิชาการ ส่งผลให้เกิดการตกค้างของขยะมูลฝอยในพื้นที่ เช่น เทกองหรือเผากลางแจ้ง การลักลอบนำไปทิ้งในบ่อดินเก่าหรือพื้นที่รกร้าง นอกจากนี้ ยังพบว่าสถานที่กำจัดขยะมูลฝอยยังประสบปัญหาการเดินระบบและการบำรุงรักษาที่ไม่ถูกต้องเนื่องจากขาดบุคลากรที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญและงบประมาณในการดูแลและบำรุงรักษาระบบ ทำให้ระบบที่ได้รับการออกแบบขาดประสิทธิภาพในการกำจัดมูลฝอยและไม่สามารถดำเนินการได้ถูกต้องตามหลักวิชาการ

(3) ความอุดมสมบูรณ์ของระบบนิเวศอยู่ในระดับปานกลาง ค่าดัชนีลดลงเหลือร้อยละ 77.40 ในปี 2556 พื้นที่ป่าไม้ลดลงต่ำกว่ามาตรฐานความสมดุลของระบบนิเวศ ในปี 2556 มีพื้นที่ป่าไม้ร้อยละ 31.57 ของพื้นที่ประเทศ ลดลงจากปี 2555 ที่มีอยู่ร้อยละ 33.65 สาเหตุจากไฟไหม้ป่าที่มาจากกิจกรรมของมนุษย์ เช่น การหาของป่า การล่าสัตว์ และการเผาไร่ เป็นต้น ส่งผลกระทบให้เกิดภัยธรรมชาติทั้งอุทกภัยและภัยแล้ง ขณะที่ความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรประมงลดลง จากการใช้เครื่องมือประมงจับสัตว์น้ำที่มีประสิทธิภาพมากขึ้น อีกทั้งสถานการณ์สิ่งแวดล้อมในทะเลในปี 2556 เกิดเหตุการณ์อุบัติเหตุ น้ำมันดิบรั่วห่างจากชายฝั่งมาตาพุตไปยังทิศตะวันออกเฉียงใต้ประมาณ 20 กิโลเมตร ทำให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมในพื้นที่จังหวัดระยองครอบคลุมพื้นที่จำนวนมาก ปริมาณการจับสัตว์น้ำในพื้นที่อ่าวไทยลดลงเหลือ 14.69 กิโลกรัมต่อชั่วโมง กลุ่มสัตว์น้ำส่วนใหญ่มีปริมาณลดลงเกือบทุกกลุ่ม ยกเว้นปลาผิวน้ำและปลาหน้าดิน โดยปลาหน้าดินที่จับได้ในอ่าวไทยต่อชั่วโมงมีปริมาณเพิ่มขึ้นเล็กน้อยจาก 5.86 กิโลกรัมในปี 2555 เป็น 5.93 กิโลกรัมในปี 2556 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 1.10

แผนภูมิที่ 8 ปริมาณปลาหน้าดินที่จับได้ในอ่าวไทยต่อชั่วโมง

ที่มา : สำนักวิจัยและพัฒนาประมงทะเล กรมประมง

3.2.2 เศรษฐกิจไทยมีความเข้มแข็งและเป็นธรรมลดลงในปีที่สองของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 11 ดัชนีเศรษฐกิจเข้มแข็งและเป็นธรรมลดลงเล็กน้อยจากร้อยละ 79.46 ในปี 2555 เป็นร้อยละ 78.73 ในปี 2556 ปีที่สองของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 11 ระดับการพัฒนาอยู่ในระดับปานกลาง ปัจจัยที่ยังเป็นจุดอ่อนคือความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจที่ปรับตัวลดลงจากร้อยละ 77.96 เป็นร้อยละ 71.82 เนื่องจากความสามารถในการพึ่งตนเองทางเศรษฐกิจ และเศรษฐกิจเติบโตอย่างมีคุณภาพและมีเสถียรภาพปรับตัวลดลง ส่วนปัจจัยสนับสนุนที่สำคัญมาจากการมีสัมมาชีพของคนไทยดีขึ้นจากแรงงานมีงานทำและมีสวัสดิการในการทำงานเพิ่มขึ้น และความเป็นธรรมทางเศรษฐกิจที่ดีขึ้น ได้มีส่วนช่วยเสริมความเข้มแข็งและเป็นธรรมของเศรษฐกิจไทยในระยะ 2 ปี ของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 11

ตารางที่ 10 ดัชนีเศรษฐกิจเข้มแข็งและเป็นธรรม ปี 2550 - 2556

หน่วย : ร้อยละ

องค์ประกอบของดัชนี	แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10					แผนฯ 11	
	2550	2551	2552	2553	2554	2555	2556
ดัชนีเศรษฐกิจเข้มแข็งและเป็นธรรม	73.65	70.27	71.57	77.20	75.85	79.46	78.73
1. การมีสัมมาชีพ	82.40	82.14	81.53	82.76	82.46	82.48	83.69
2. เศรษฐกิจเข้มแข็ง	77.81	68.38	67.37	80.71	68.70	77.96	71.82
▪ พึ่งตนเองทางเศรษฐกิจ	82.08	71.36	77.13	71.62	66.65	68.86	67.56
▪ เศรษฐกิจเติบโตอย่างมีคุณภาพ	64.68	56.00	49.99	75.07	49.99	65.02	61.25
▪ เศรษฐกิจมีเสถียรภาพ	86.67	77.78	75.00	95.45	89.47	100.00	86.67
3. ความเป็นธรรมทางเศรษฐกิจ	60.74	60.31	65.82	68.14	76.38	77.95	80.67

ที่มา : สำนักประเมินผลและเผยแพร่การพัฒนา สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

หมายเหตุ : ระดับดีมาก = ร้อยละ 90.0 – 100

ระดับดี = ร้อยละ 80.0 – 89.9

ระดับปานกลาง = ร้อยละ 70.0 – 79.0

ระดับต้องปรับปรุง = ร้อยละ 60.0 – 69.9

ระดับเร่งแก้ไข ≤ ร้อยละ 59.9

1) การมีสัมมาชีพของคนไทยเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง จากการมีงานทำที่ยังคงอยู่ในระดับสูง และการมีหลักประกันในการทำงานเพิ่มขึ้น โดยดัชนีการมีสัมมาชีพปรับตัวดีขึ้นอย่างต่อเนื่องจากร้อยละ 82.48 ในปี 2555 เป็นร้อยละ 83.69 ในปี 2556 ทั้งนี้เนื่องจากตลาดแรงงานอยู่ในภาวะการจ้างงานเต็มที่ มีการจ้างงานในระดับสูงต่อเนื่องมาตั้งแต่แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 โดยในปี 2556 มีผู้มีงานทำ 38.93 ล้านคน แม้ว่าอัตราการว่างงานเพิ่มขึ้นเล็กน้อยจากร้อยละ 0.67 ของกำลังแรงงานในปี 2555 เป็นร้อยละ 0.69 ในปี 2556 แต่ยังคงอยู่ในระดับต่ำ เป็นผู้ว่างงาน 0.28 ล้านคน ทั้งนี้ ส่วนหนึ่งเนื่องจากมาตรการขึ้นค่าจ้างขั้นต่ำ 300 บาท ผู้ประกอบการบางส่วนทยอยปรับตัวเพื่อลดต้นทุนแรงงานที่เพิ่มขึ้น ขณะที่ การทำงานต่ำระดับของแรงงานลดลง มีผู้ทำงานต่ำระดับลดลงจาก 0.35 ล้านคนในปี 2555 เป็น 0.33 ล้านคนปี 2556 คิดเป็นร้อยละ 0.84 ของกำลังแรงงาน

การสร้างหลักประกันและสวัสดิการในการทำงานของคนไทยมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น โดยผู้มีหลักประกันและสวัสดิการในการทำงานปรับตัวเพิ่มขึ้นต่อเนื่องจากร้อยละ 32.48 ของกำลังแรงงาน ในปี 2555 เป็นร้อยละ 33.69 ในปี 2556 แต่ยังถือว่าอยู่ในระดับต่ำค่อนข้างมาก ยังไม่ถึง 1 ใน 3 ของผู้กำลังแรงงาน ดังนั้น แรงงานมากกว่าร้อยละ 60 ยังไม่มีหลักประกันและสวัสดิการรองรับ และส่วนใหญ่เป็นแรงงานในภาคเกษตร แรงงานรับจ้าง และผู้ประกอบการอาชีพอิสระรายย่อย ซึ่งเป็นกลุ่มที่มีรายได้ต่ำ และมีความเสี่ยงจากการเปลี่ยนแปลงของภาวะเศรษฐกิจสูง นอกจากนี้ แรงงานส่วนใหญ่ยังมีระดับการศึกษาต่ำ

มากกว่าครึ่งหนึ่งของกำลังแรงงานมีการศึกษาอยู่ในระดับประถมศึกษาหรือต่ำกว่าที่มีทักษะฝีมือต่ำ มีกำลังแรงงานเพียงร้อยละ 12.90 ที่มีการศึกษาในระดับมหาวิทยาลัย อีกทั้งขาดความปลอดภัยในการทำงาน ซึ่งส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตของผู้มีงานทำและขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ

ตารางที่ 11 ผู้มีงานทำ อัตราการทำงาน และการทำงานต่ำระดับ ปี 2550 – 2556

การมีงานทำ	แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10					แผนฯ 11	
	2550	2551	2552	2553	2554	2555	2556
ผู้มีงานทำ (ล้านคน)	36.25	37.02	37.71	38.04	38.46	38.95	38.93
■ ภาคเกษตรกรรม	14.31	14.70	14.69	14.55	14.62	15.14	15.08
■ นอกภาคเกษตรกรรม	21.94	22.32	23.01	23.49	23.84	23.81	23.84
อัตราว่างงาน (ร้อยละ)	1.38	1.38	1.49	1.04	0.66	0.67	0.69
ผู้ว่างงาน (ล้านคน)	0.51	0.52	0.57	0.40	0.26	0.26	0.28
การทำงานต่ำระดับ (ร้อยละ)	1.65	1.37	1.60	1.37	1.00	0.89	0.74
ผู้ทำงานต่ำระดับ (ล้านคน)	0.60	0.51	0.60	0.52	0.38	0.35	0.33

ที่มา : การสำรวจภาวะการทำงานของประชากร สำนักงานสถิติแห่งชาติ

หมายเหตุ : การทำงานต่ำระดับ หมายถึง การทำงานน้อยกว่า 35 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ และพร้อมที่จะทำงานเพิ่ม

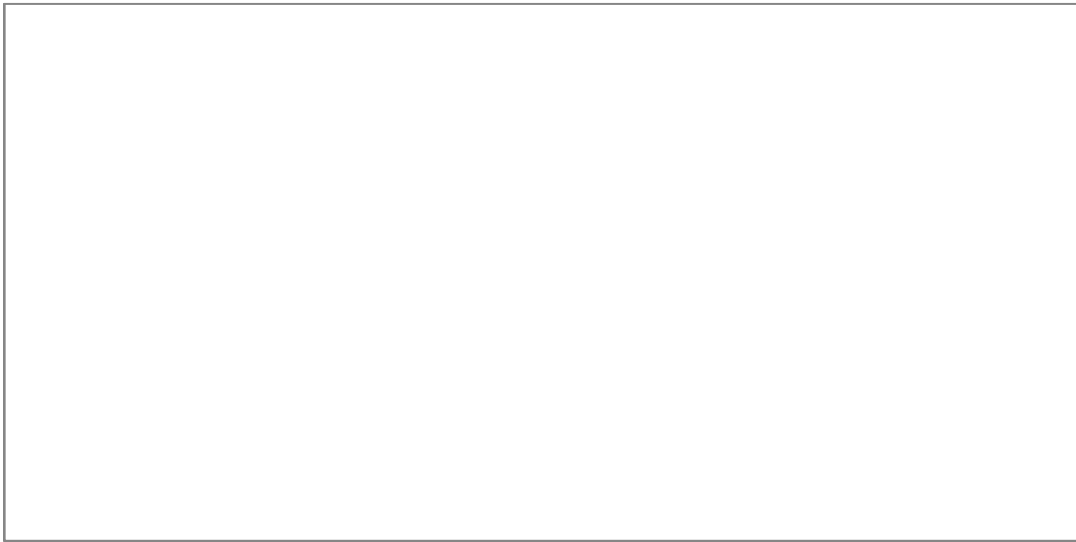
2) เศรษฐกิจไทยมีความเข้มแข็งลดลง จากความสามารถในการพึ่งตนเองทางเศรษฐกิจรวมทั้งการเติบโตทางเศรษฐกิจอย่างมีคุณภาพและมีเสถียรภาพลดลง ดัชนีเศรษฐกิจเข้มแข็งปรับตัวลดลงจากร้อยละ 77.96 ในปีแรกของพัฒนาฯ ฉบับที่ 11 เป็นร้อยละ 71.82 ในปี 2556 อยู่ในระดับปานกลาง เนื่องจากความสามารถในการพึ่งตนเองทางเศรษฐกิจ จากการที่อุปสงค์ภายในประเทศปรับตัวลดลง เศรษฐกิจเติบโตอย่างมีคุณภาพลดลง เนื่องจากการขยายตัวทางเศรษฐกิจชะลอตัวและผลิตภาพการผลิตปรับตัวลดลง นอกจากนี้ เสถียรภาพทางเศรษฐกิจ ยังมีปัจจัยเสี่ยงจากหนี้สาธารณะที่เพิ่มขึ้น ดังนี้

2.1) ความสามารถในการพึ่งตนเองทางเศรษฐกิจลดลง ยังต้องพึ่งพาสินค้าต่างประเทศในระดับสูง เป็นปัจจัยเสี่ยงที่ต้องระวัง โดยอุปสงค์ในประเทศต่อภาคเศรษฐกิจระหว่างประเทศปรับตัวลดลงจากร้อยละ 64.11 ในปี 2555 เป็นร้อยละ 62.17 ในปี 2556 เนื่องจากภาคเศรษฐกิจระหว่างประเทศได้รับผลกระทบจากเศรษฐกิจโลกฟื้นตัวค่อนข้างช้า ทำให้ความต้องการสินค้าและราคาในตลาดโลกปรับตัวลดลง โดยในปี 2556 การส่งออกหดตัวร้อยละ 0.2 จากที่ขยายตัวร้อยละ 3.1 ในปี 2555 สินค้าส่งออกลดลง อาทิ สินค้าเกษตรสำคัญ ได้แก่ ข้าว ยางพารา และสินค้าประมง รวมทั้ง สินค้าอุตสาหกรรม ประเภทสินค้าอิเล็กทรอนิกส์โดยเฉพาะฮาร์ดดิสก์หดตัวร้อยละ 5.6 ขณะที่ เศรษฐกิจในประเทศได้รับผลกระทบจากการชะลอตัวของอุปสงค์ในประเทศ ทั้งการใช้จ่ายภาคครัวเรือนที่ขยายตัวลดลง ภาคเอกชนหดตัวร้อยละ 2.8 ส่วนหนึ่งเนื่องจากปัญหาการเมืองภายในประเทศในช่วงครึ่งปีหลัง ส่งผลกระทบต่อความเชื่อมั่นของประชาชนและภาคธุรกิจเอกชน สำหรับ ระดับการออมของประเทศที่นับว่าเป็นภูมิคุ้มกันของเศรษฐกิจยังอยู่ในระดับค่อนข้างต่ำและค่อนข้างคงที่ โดยมีสัดส่วนการออมร้อยละ 28.31 ต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ ในปี 2556 ทั้งนี้ สัดส่วนการออมอยู่ในระดับร้อยละ 28-31 ตั้งแต่แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10

2.2) เศรษฐกิจไทยเติบโตอย่างมีคุณภาพลดลง เศรษฐกิจไทยในระยะ 2 ปีของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 11 ขยายตัวในอัตราที่ลดลงเป็นร้อยละ 2.90 ในปี 2556 เปรียบเทียบกับที่ขยายตัวสูงร้อยละ 6.4 ในปี 2555 การที่เศรษฐกิจขยายตัวลดลง เนื่องจาก การชะลอตัวของอุปสงค์ในประเทศ โดยเฉพาะการใช้จ่ายภาคครัวเรือนที่ขยายตัวร้อยละ 0.2 เนื่องจากครัวเรือนเพิ่มความระมัดระวังในการใช้จ่าย

มากขึ้น จากการที่หนี้ภาคครัวเรือนเพิ่มสูงขึ้น อีกทั้งมาตรการเพิ่มรายได้และกระตุ้นการใช้จ่ายของภาครัฐที่หมดลง รวมทั้งการลงทุนรวมลดลงร้อยละ 1.9 โดยการลงทุนภาคเอกชนหดตัวร้อยละ 2.8 ส่วนหนึ่งเนื่องจากปัญหาการเมืองภายในประเทศในช่วงครึ่งปีหลัง ส่งผลกระทบต่อความเชื่อมั่นของประชาชนและภาคธุรกิจเอกชน นอกจากนี้ ภาคการส่งออกหดที่เป็นปัจจัยสำคัญต่อการเติบโตทางเศรษฐกิจหดตัว ส่งผลกระทบให้การเติบโตทางเศรษฐกิจลดลง

แผนภูมิที่ 9 อัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจ ปี 2549 – 2556

ที่มา : สำนักบัญชีประชาชาติ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

ผลิิตภาพการผลิตรวมปรับตัวลดลงเป็นร้อยละ 0.73 ในปี 2556 เปรียบเทียบกับที่ขยายตัวร้อยละ 3.38 ในปี 2555 จากภาวะเศรษฐกิจที่ถดถอย ไม่กระตุ้นให้เกิดการลงทุนใหม่ นอกจากนี้การพัฒนานวัตกรรมทั้งในด้านผลิตภัณฑ์ใหม่และเทคโนโลยีการผลิตมีน้อย ส่งผลให้ผลิิตภาพการผลิตของไทยต่ำ โดยผลิิตภาพการผลิตภาคอุตสาหกรรมและภาคเกษตรหดตัวร้อยละ 1.53 และร้อยละ 1.17 ตามลำดับ เนื่องจาก ภาคเกษตรกรรมยังต้องพึ่งพิงธรรมชาติและปัจจัยการผลิตที่ส่งผลต่อการเพิ่มขึ้นของต้นทุนการผลิตเป็นหลัก เช่นเดียวกับภาคอุตสาหกรรมที่ใช้ปัจจัยทุนและแรงงานจำนวนมากและยังขาดทักษะความรู้และความชำนาญ บ่งชี้ว่าผลิิตภาพการผลิตซึ่งเป็นปัจจัยพื้นฐานสำคัญของการเติบโตและความสามารถในการแข่งขันทางเศรษฐกิจมีความผันผวนและยังพัฒนาได้ช้า

ตารางที่ 12 การขยายตัวของผลิิตภาพการผลิตรวมรายสาขา ปี 2550 - 2555

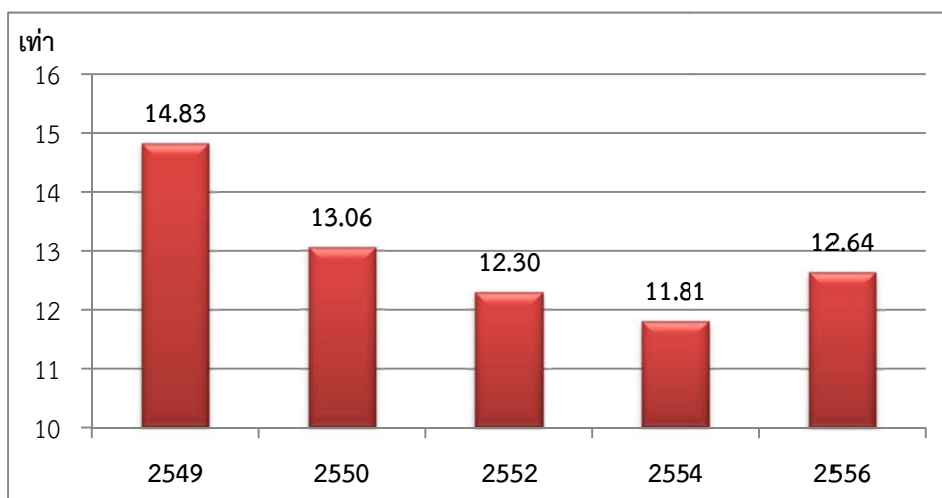
ภาคการผลิต	หน่วย : ร้อยละ						
	2550	2551	2552	2553	2554	2555	2556
เกษตร	-3.53	-0.33	-1.12	-7.38	2.20	-0.39	-1.17
อุตสาหกรรม	2.70	2.60	-7.02	10.51	-5.36	3.10	-1.53
บริการและอื่นๆ	1.99	-1.03	-2.93	2.47	1.52	4.97	3.65
ผลิิตภาพการผลิตรวม	2.16	-0.27	-4.23	4.94	-1.45	3.38	0.73

ที่มา : สำนักบัญชีประชาชาติ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

2.3) เสถียรภาพทางเศรษฐกิจแม้จะอยู่ในเกณฑ์ดี แต่มีปัจจัยเสี่ยงจากหนี้สาธารณะที่เพิ่มขึ้น ในปี 2556 แรงกดดันด้านเงินเพื่อชะลอตัวลงอยู่ที่ร้อยละ 2.18 จากร้อยละ 3.02 ในปี 2555 เป็นการลดลงของหมวดอาหารและเครื่องดื่มและหมวดพลังงาน ซึ่งเป็นผลจากราคาน้ำมันเชื้อเพลิงในประเทศลดลงตามราคาน้ำมันดิบในตลาดโลก ขณะที่ หนี้สาธารณะเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 43.99 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ ในปี 2555 มาอยู่ที่ร้อยละ 45.71 ในปี 2556 ยังอยู่ในกรอบวินัยทางการคลังที่กำหนดให้ไม่เกินร้อยละ 60 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ เป็นการก่อหนี้เพื่อชดเชยการขาดดุลและการค้าประกันสถาบันการเงินเฉพาะกิจ โดยเฉพาะการค้าประกันเพื่อใช้ในโครงการรับจำนำข้าว แนวโน้มหนี้สาธารณะที่เพิ่มขึ้นอาจบั่นทอนเสถียรภาพของเศรษฐกิจในอนาคต

3) ความเป็นธรรมทางเศรษฐกิจมีแนวโน้มปรับตัวดีขึ้น แต่ยังมีปัญหาความเหลื่อมล้ำของรายได้ ดัชนีความเป็นธรรมทางเศรษฐกิจดีขึ้นจากระดับปานกลางที่ร้อยละ 77.95 ในปี 2555 มาอยู่ในระดับดีร้อยละ 80.67 ในปี 2556 เป็นผลจากสัดส่วนคนจนลดลงอย่างต่อเนื่องเหลือร้อยละ 12.64 ของจำนวนประชากรทั้งประเทศในปี 2555 หรือเป็นคนจน 8.4 ล้านคน อย่างไรก็ตาม ถ้านับรวมจำนวนคนเกือบจนซึ่งเป็นกลุ่มเสี่ยงที่มีโอกาสจะตกเป็นคนจนได้ง่าย เมื่อประสบปัญหาทางเศรษฐกิจ สังคมและภัยพิบัติทางธรรมชาติ จะทำให้มีคนจนและคนเกือบจนประมาณ 15.6 ล้านคน หรือร้อยละ 23.5 ของประชากรทั้งประเทศ บ่งชี้ว่าความยากจนยังคงเป็นปัญหาสำคัญของสังคมไทยที่ต้องให้ความสำคัญในการแก้ไขปัญหาความยากจน ขณะที่ ปัญหาความเหลื่อมล้ำด้านรายได้ปรับตัวเพิ่มขึ้น ช่องว่างรายได้ระหว่างคนจนที่สุดกับคนรวยที่สุดเพิ่มขึ้นจาก 11.81 เท่า ในปี 2555 เป็น 12.64 เท่า ในปี 2556 โดยการถือครองรายได้กระจุกตัวอยู่กับกลุ่มคนรวยที่สุดร้อยละ 25 ถือครองรายได้ถึงร้อยละ 52.58 ของรายได้ทั้งหมด ขณะที่กลุ่มคนจนที่สุดถือครองรายได้เพียงร้อยละ 4.16 เมื่อพิจารณาจากสัมประสิทธิ์จินีอยู่ที่ 0.478 บ่งชี้ว่าปัญหาการกระจายรายได้ของไทยค่อนข้างทรงตัวอยู่ในระดับปานกลาง นอกจากนี้ ประเทศไทยยังมีปัญหาความเหลื่อมล้ำในด้านต่างๆ อาทิ ความเหลื่อมล้ำด้านการถือครองที่ดิน โอกาสการเข้าถึงการศึกษา รวมทั้งความเหลื่อมล้ำของผลตอบแทนการผลิตระหว่างสาขาการผลิต โดยผลิตภาพแรงงานไทยด้านเกษตรกรรมต่ำกว่าผลิตภาพแรงงานในภาคการผลิตประมาณ 12 เท่า

แผนภูมิที่ 10 ช่องว่างรายได้ระหว่างคนจนที่สุดกับคนรวยที่สุด ปี 2549-2556

ที่มา สำนักพัฒนาฐานข้อมูลและตัวชี้วัดภาวะสังคม สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

3.2.3 ครอบครัวมีความอบอุ่นและมีความสุขลดลง โดยดัชนีครอบครัวอบอุ่นลดลงจากร้อยละ 68.31 ในปี 2555 เป็น 66.28 ในปี 2556 ซึ่งถึงแม้สัมพันธภาพในครอบครัวจะดีขึ้น และครอบครัวมีการพึ่งพิงตนเองได้มากขึ้น แต่ดัชนีบทบาทหน้าที่ของครอบครัวกลับลดลงอย่างมีนัยยะสำคัญ

ตารางที่ 13 ดัชนีครอบครัวอบอุ่น ปี 2550 – 2556

หน่วย : ร้อยละ

องค์ประกอบของดัชนี	แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10					แผนฯ 11	
	2550	2551	2552	2553	2554	2555	2556
ภาพรวม	61.65	63.97	63.18	63.08	65.17	68.31	66.28
1. บทบาทหน้าที่ของครอบครัว	61.20	62.64	61.96	61.95	66.35	73.85	65.81
▪ เด็กได้รับการอบรมเลี้ยงดูที่เหมาะสม	58.95	63.35	62.97	65.03	80.30	89.53	72.36
▪ ผู้สูงอายุได้รับการดูแลจากคนในครอบครัว	51.59	50.39	49.61	45.76	45.60	57.66	51.69
▪ วัยแรงงานทำงานหาเลี้ยงครอบครัว	73.05	74.18	73.31	75.06	73.14	74.36	73.40
2. สัมพันธภาพในครอบครัว	55.78	59.73	56.96	56.68	56.40	57.88	58.69
▪ สมาชิกอยู่ร่วมกันแก้ปัญหาครอบครัว	44.17	50.26	43.73	44.36	44.61	43.96	45.98
▪ ครอบครัวอยู่ร่วมกันเป็นครอบครัวขยาย	67.40	69.20	70.20	69.00	68.20	71.80	71.40
3. การพึ่งพิงตนเอง	67.96	69.53	70.60	70.62	72.76	73.21	74.33
▪ ครอบครัวมีรายได้เพียงพอ	59.60	59.60	62.69	62.69	64.28	64.28	67.13
▪ ครอบครัวมีความมั่นคงในที่อยู่อาศัย	76.19	77.55	77.15	75.91	77.62	77.60	76.91
▪ การมีปัจจัยพื้นฐานในการดำรงชีวิต	68.10	71.45	71.94	73.27	76.74	77.74	78.95

ที่มา : สำนักประเมินผลและเผยแพร่การพัฒนา สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

หมายเหตุ : ระดับดีมาก = ร้อยละ 90.0 – 100

ระดับดี = ร้อยละ 80.0 – 89.9

ระดับปานกลาง = ร้อยละ 70.0 – 79.0

ระดับต้องปรับปรุง = ร้อยละ 60.0 – 69.9

ระดับเร่งแก้ไข ≤ ร้อยละ 59.9

(1) สมาชิกในครอบครัวตระหนักในบทบาทหน้าที่น้อยลง ดัชนีบทบาทหน้าที่ของครอบครัวลดลงจากร้อยละ 73.85 ในปี 2555 เป็น ร้อยละ 65.81 ในปี 2556

(1.1) เด็กและเยาวชนได้รับการดูแลเอาใจใส่จากครอบครัวน้อยลง ส่งผลให้อัตราคดีเด็กและเยาวชนที่ถูกจับกุมและดำเนินคดีโดยสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนเพิ่มขึ้นจาก 3.55 คดีต่อเด็กและเยาวชนพันคนในปี 2555 เป็น 4.39 ในปี 2556 โดยพบว่าเด็กและเยาวชนที่ถูกจับกุมและดำเนินคดีส่วนใหญ่เป็นเด็กและเยาวชนที่ครอบครัวแยกกันอยู่ หรือร้อยละ 79.21 ต่อจำนวนเด็กและเยาวชนที่ถูกจับกุมและดำเนินคดีโดยสถานพินิจฯ ทั้งหมด ซึ่งสถิติดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าความอบอุ่นและบทบาทของครอบครัวเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อพฤติกรรมของเด็กและเยาวชนในสังคม

ตารางที่ 14 จำนวนคดีและร้อยละของคดีเด็กและเยาวชนที่ถูกดำเนินคดีโดยสถานพินิจฯ ทั่วประเทศ
ปี พ.ศ. 2556 จำแนกตามลักษณะการอยู่อาศัย

ลักษณะการอยู่อาศัย	จำนวน	ร้อยละ
รวม	36,763	100
ครอบครัวอยู่ร่วมกัน (อยู่กับบิดามารดา)	7,643	20.79
ครอบครัวแยกกันอยู่	29,120	79.21
บิดา	8,797	23.93
มารดา	11,160	30.36
บิดาเลี้ยง	89	0.24
มารดาเลี้ยง	66	0.18
คู่สมรส	478	1.30
ป่วยตายาย	4,885	13.29
ญาติพี่น้อง	2,506	6.82
อื่นๆ	1,139	3.09

ที่มา : กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน กระทรวงยุติธรรม

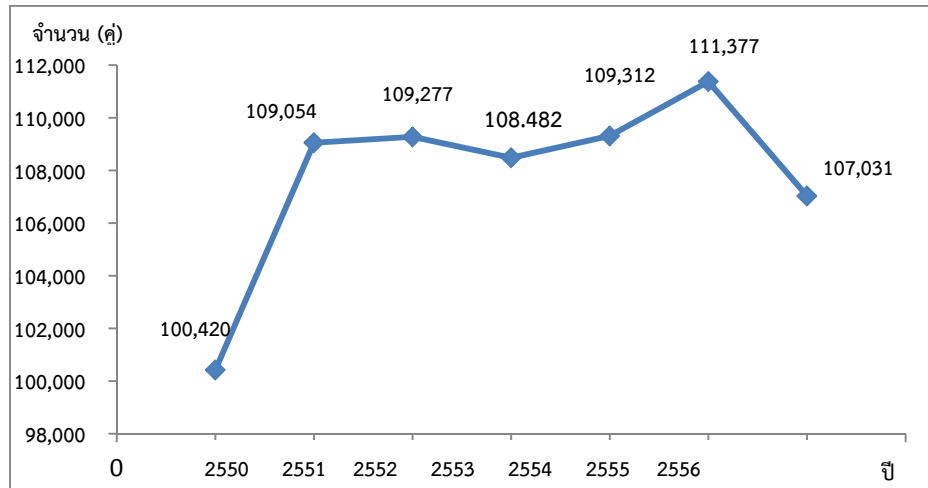
(1.2) ผู้สูงอายุที่อยู่ตามลำพังเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 6.64 ในปี 2555 เป็น 7.41 ในปี 2556 ซึ่งสาเหตุหนึ่ง คือ สังคมไทยได้เริ่มเดินทางเข้าสู่สภาพ “สังคมผู้สูงอายุ” อันเนื่องมาจากสัดส่วนประชากรผู้สูงอายุที่เพิ่มขึ้นและอายุขัยเฉลี่ยของผู้สูงอายุเพิ่มมากขึ้นเรื่อยๆ ในขณะเดียวกัน ประเทศไทยก็กำลังประสบกับภาวะเจริญพันธุ์ที่ต่ำลง หรือ แนวโน้มการมีบุตรลดลงค่อนข้างมาก และด้วยเหตุผลจากโครงสร้างประชากรที่เปลี่ยนไปดังกล่าว ส่งผลให้ผู้สูงอายุอยู่ตามลำพังมากขึ้น ดังนั้น การส่งเสริมให้คนในครอบครัวตระหนักถึงบทบาทหน้าที่ของตนมากขึ้น เป็นสิ่งที่ควรให้ความสำคัญในการแก้ไขปัญหาอย่างเร่งด่วน เพื่อลดอัตราการอยู่อย่างโดดเดี่ยวของผู้สูงอายุในอนาคต

(1.3) ผู้อยู่ในวัยแรงงานสามารถหาเลี้ยงครอบครัวได้ลดลง โดยสัดส่วนครัวเรือนที่มีสมาชิกของครัวเรือนที่มีรายได้ต่อสมาชิกทั้งหมดของครัวเรือนเท่ากับ 1:2 ของครัวเรือนทั้งหมดลดลงจากร้อยละ 74.36 ในปี 2555 เป็น 73.40 ในปี 2556 โดยสาเหตุสำคัญคือแนวโน้มการผลิตกำลังคนเกินความต้องการของตลาดแรงงาน วัยแรงงานมีความสามารถและคุณสมบัติไม่ตรงตามที่ต้องการ ตลอดจนผลจากการปรับฐานเงินเดือนของข้าราชการที่สูงขึ้น และภาคเอกชนต้องปรับเงินเดือนตามไปด้วย ส่งผลให้นายจ้างชะลอการจ้างงานลง

(2) สัมพันธภาพในครอบครัวไทยดีขึ้นเล็กน้อย ดัชนีมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 57.88 ในปี 2555 เป็น 58.69 ในปี 2556 โดยถึงแม้สัดส่วนของครอบครัวขยายต่อครัวเรือนทั้งหมดลดลง คือ จากระดับร้อยละ 35.90 ในปี 2555 เป็น 35.70 ในปี 2556 แต่อย่างไรก็ตาม คู่สมรสมีการหย่าร้างน้อยลง คือ จาก 111,377 คู่ ในปี 2555 เป็น 107,031 คู่ ในปี 2556 โดยกรุงเทพมหานครมีจำนวนการหย่ามากที่สุด หรือคิดเป็นร้อยละ 14.13 ของจำนวนคู่สมรสที่มีการหย่าร้างทั่วประเทศ ทั้งนี้ สาเหตุหนึ่งของการหย่าร้างที่ลดลงอาจเกิดจากอัตราการจดทะเบียนสมรสในปัจจุบันที่ลดลง เนื่องจากประเทศไทยมีสัดส่วนประชากรวัยเจริญพันธุ์ลดลง แนวคิดใหม่ในการกินอยู่เป็นสามีภรรยาโดยไม่จำเป็นต้องจดทะเบียนสมรสได้รับการยอมรับมากขึ้น รวมทั้งค่านิยมที่เห็นว่าครอบครัวเป็นภาระ ตลอดจนมีการเปิดเผยรสนิยมความเบี่ยงเบนทางเพศมากขึ้นในยุคปัจจุบัน นอกจากนี้จากการรวบรวมข้อมูลโดยศูนย์ปฏิบัติการเพื่อป้องกันการกระทำความรุนแรงในครอบครัว

กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ พบว่าจำนวนเหตุการณ์ความรุนแรงในครอบครัวมีอัตราลดลง คือจาก 899 เหตุการณ์ ในปี 2555 เป็น 855 เหตุการณ์ ในปี 2556

แผนภูมิที่ 11 จำนวนการจดทะเบียนหย่า ปี 2550 – 2556

ที่มา : กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย

(3) **ครอบครัวไทยส่วนใหญ่สามารถพึ่งตนเองได้ทางเศรษฐกิจ** ดัชนีการพึ่งพิงตนเองมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องจาก ร้อยละ 73.21 ในปี 2555 เป็นร้อยละ 74.33 ในปี 2556 เนื่องจากในปี 2556 มีครอบครัวที่มีรายได้ที่พอเพียงสำหรับรายจ่ายที่จำเป็นในการดำรงชีวิต มีความมั่นคงด้านที่อยู่อาศัย และสามารถเข้าถึงปัจจัยพื้นฐานในการดำรงชีวิตเพิ่มขึ้น โดยร้อยละของครัวเรือนที่มีรายได้สูงกว่ารายจ่ายไม่น้อยกว่าร้อยละ 10 ต่อครัวเรือนทั่วประเทศ เพิ่มขึ้นจากร้อยละ 64.28 ในปี 2555 เป็นร้อยละ 67.13 ในปี 2556 ครอบครัวมีบ้านเป็นของตนเองเพิ่มจากร้อยละ 77.60 ในปี 2555 เป็น 76.91 ในปี 2556 และสัดส่วนครัวเรือนที่มีน้ำประปาใช้ในครัวเรือนเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 77.74 ในปี 2555 เป็น 78.95 ในปี 2556 เนื่องจากได้มีการเพิ่มกำลังผลิตน้ำประปาและขยายท่อส่งและจ่ายน้ำประปาอย่างทั่วถึงมากขึ้น

3.2.4 สังคมประชาธิปไตยที่มีธรรมาภิบาลอยู่ในระดับต้องเร่งแก้ไข แม้ว่าดัชนีสังคมประชาธิปไตยที่มีธรรมาภิบาลเพิ่มขึ้นเล็กน้อยจากร้อยละ 55.56 ในปี 2555 เป็นร้อยละ 57.23 ในปี 2556 แต่ยังอยู่ในระดับที่ต้องเร่งแก้ไข เนื่องจาก คะแนนภาพลักษณ์การคอร์รัปชันและดัชนีประชาธิปไตยปรับลดลง ขณะที่ ความสมานฉันท์ในสังคมเป็นปัจจัยที่มีค่าคะแนนเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 27.19 ในปี 2555 เป็นร้อยละ 39.20 ในปี 2556 อย่างไรก็ตาม ความสมานฉันท์ในสังคมยังคงเป็นปัจจัยที่มีค่าคะแนนต่ำที่สุด และยังเป็นปัญหาที่ต้องเร่งแก้ไขอย่างต่อเนื่อง

ตารางที่ 15 ดัชนีสังคมประชาธิปไตยที่มีธรรมาภิบาล ปี 2549 – 2556

หน่วย : ร้อยละ

องค์ประกอบของดัชนี	แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10					แผนฯ 11	
	2550	2551	2552	2553	2554	2555	2556
ภาพรวม	70.45	74.95	60.37	55.70	53.75	55.56	57.23
1. การมีจิตสำนึกประชาธิปไตย	56.70	68.10	68.10	65.50	65.50	65.50	62.50
2. สังคมที่มีธรรมาภิบาล	66.00	70.00	68.00	70.00	68.00	74.00	70.00
3. ความสมานฉันท์	88.65	86.74	45.01	31.59	27.75	27.19	39.20

ที่มา: สำนักประเมินผลและเผยแพร่การพัฒนา สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

หมายเหตุ: ระดับดีมาก = ร้อยละ 90.0 – 100

ระดับดี = ร้อยละ 80.0 – 89.9

ระดับปานกลาง = ร้อยละ 70.0 – 79.0

ระดับต้องปรับปรุง = ร้อยละ 60.0 – 69.9

ระดับเร่งแก้ไข ≤ ร้อยละ 59.9

(1) ความสมานฉันท์ในสังคมไทยยังคงเป็นปัญหาที่ต้องเร่งแก้ไข โดยในปี 2556

มีเหตุการณ์สำคัญทางการเมืองที่ส่งผลกระทบต่อความสมานฉันท์ของคนในสังคมคือการเสนอร่างพระราชบัญญัตินิรโทษกรรมแก่ผู้ซึ่งกระทำความผิดเนื่องจากการชุมนุมทางการเมือง การแสดงออกทางการเมืองของประชาชน พ.ศ. ... และ ร่างแก้ไขกฎหมายรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 ว่าด้วยที่มาของสมาชิกวุฒิสภา ซึ่งนำมาสู่ความขัดแย้งระหว่างพรรคเพื่อไทย กับองค์กรอิสระ การยุบสภาผู้แทนราษฎร และการชุมนุมอย่างต่อเนื่องยึดเยื้อของกลุ่มคณะกรรมการประชาชนเพื่อการเปลี่ยนแปลงประเทศไทยให้เป็นประชาธิปไตยที่สมบูรณ์อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข (กปปส.) เพื่อต่อต้านรัฐบาลอย่างใดก็ตามสถานการณ์ทางการเมืองดังกล่าวยังไม่นำไปสู่ความรุนแรงในวงกว้างจนกระทบต่อความสมานฉันท์ทางสังคมอย่างมีนัยยะสำคัญ โดยพิจารณาจากสถิติการร้องเรียนต่อสำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค และการร้องเรียนต่อคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนที่ลดลงจาก 110.33 คดีต่อประชากรแสนคนในปี 2555 เป็น 76.54 คดีต่อประชากรแสนคนในปี 2556

ตารางที่ 16 การร้องเรียนต่อคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนและสำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค ปี 2550 – 2556

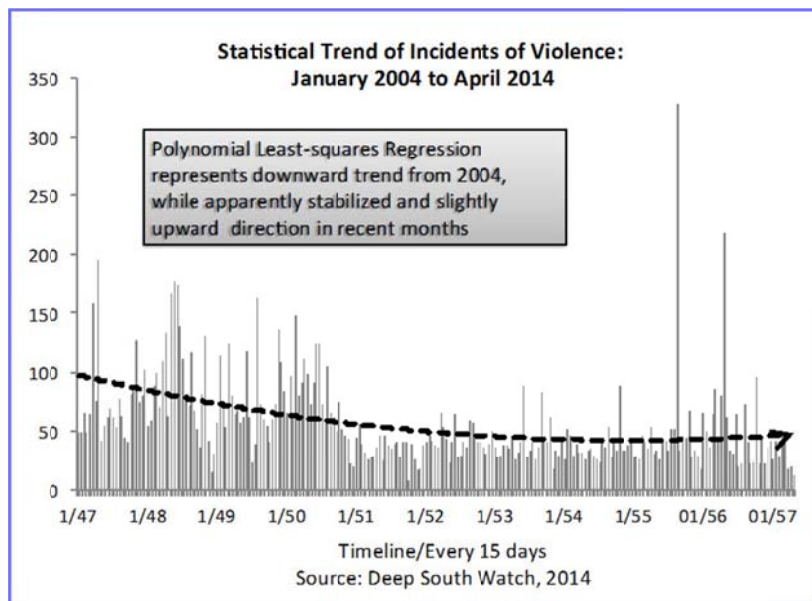
หน่วย : เรื่อง

	2550	2551	2552	2553	2554	2555	2556
1. จำนวนเรื่องร้องเรียนต่อคณะกก.คุ้มครองผู้บริโภค	14,599	21,312	41,622	59,915	68,669	70,446	48,918
อัตราเรื่องร้องเรียนต่อประชากรแสนคน	32.52	33.62	65.52	93.80	107.17	110.33	75.51
2. จำนวนเรื่องร้องเรียนต่อคณะกรรมการสิทธิฯ	836	613	723	748	694	666	611
อัตราเรื่องร้องเรียนต่อประชากรแสนคน	1.33	0.97	1.14	1.17	1.08	1.03	0.94

ที่มา : คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนและสำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค

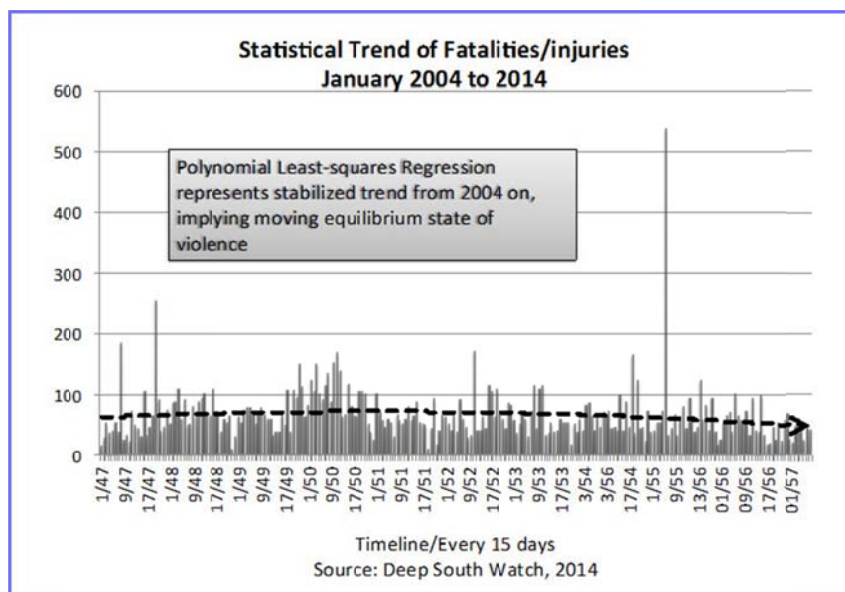
ขณะเดียวกัน สถานการณ์ความรุนแรงในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ยังคงเป็นปัญหาสำคัญที่ต้องเร่งแก้ไข ข้อมูลจากศูนย์เฝ้าระวังสถานการณ์ภาคใต้ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ซึ่งรวบรวมสถิติการเสียชีวิต บาดเจ็บ และเหตุการณ์ความไม่สงบ ตั้งแต่เดือนมกราคม 2547 ถึงเดือนเมษายน 2557 พบว่า เกิดเหตุการณ์ความไม่สงบรวมทั้งสิ้น 14,128 ครั้ง ผู้เสียชีวิต 6,097 คน และบาดเจ็บ 10,908 คน โดยเมื่อพิจารณาแนวโน้มของการเกิดเหตุการณ์ความไม่สงบพบว่าแนวโน้มลดลงจากประมาณ 100 ครั้งต่อเดือนในปี 2547 เหลือประมาณ 50 ครั้งต่อเดือนในปี 2553 ต่อเนื่องถึงปัจจุบัน ในขณะที่แนวโน้มผู้เสียชีวิตและบาดเจ็บค่อนข้างคงที่อยู่ที่จำนวนประมาณ 50 คนต่อเดือนนับจากปี 2547 ถึงปัจจุบัน

แผนภูมิที่ 12 เหตุการณ์ความไม่สงบรายเดือน ระหว่างเดือนมกราคม 2547 ถึงเดือนเมษายน 2557

ที่มา : ศูนย์เฝ้าระวังสถานการณ์ภาคใต้ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี

แผนภูมิที่ 13 ผู้ที่ได้รับบาดเจ็บและเสียชีวิต ระหว่างเดือนมกราคม 2547 ถึงเดือนเมษายน 2557

ที่มา : ศูนย์เฝ้าระวังสถานการณ์ภาคใต้ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี

(2) ปัญหาการทุจริตและประพฤตินิยมมีแนวโน้มรุนแรงมากขึ้น โดยในปี 2556 ประเทศไทยมีคะแนนภาพลักษณ์คอร์รัปชันเท่ากับ 35 คะแนนจากคะแนนเต็ม 100 คะแนน อยู่ในอันดับที่ 102 จากการจัดอันดับทั้งหมด 177 ประเทศทั่วโลก ซึ่งเป็นอันดับที่ต่ำที่สุดนับแต่ที่ประเทศไทยเข้าร่วมการจัดลำดับเป็นต้นมา (พ.ศ. 2538) โดยคะแนนภาพลักษณ์คอร์รัปชันของประเทศไทยลดลงจากในปี 2555 ที่มี 37 คะแนน และอยู่ในอันดับที่ 88 จากทั้งหมด 176 ประเทศทั่วโลก และเมื่อเปรียบเทียบกับประเทศในอาเซียนประเทศไทยจัดอยู่ในลำดับที่ 5 ต่อเนื่องจากสิงคโปร์ บรูไน มาเลเซีย และฟิลิปปินส์ ตามลำดับ ซึ่งต่ำลงจากในปี 2555 ที่ประเทศไทยจัดอยู่ในลำดับที่ 4 ของอาเซียนต่อจาก สิงคโปร์ บรูไน และมาเลเซีย ดังนั้น

ปัญหาการทุจริตและประพฤติมิชอบจึงเป็นปัญหาสำคัญที่ทุกภาคส่วนของสังคมไทยต้องร่วมกันแก้ไข โดยมุ่งติดตาม ตรวจสอบ และปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ รวมทั้งส่งเสริมวัฒนธรรมประชาธิปไตย และธรรมาภิบาลให้เป็นคุณค่าร่วมในสังคมอย่างจริงจัง

ตารางที่ 17 ดัชนีวัดภาพลักษณ์การคอร์รัปชันของประเทศไทยตั้งแต่ปี 2549 – 2556

ปี พ.ศ.	คะแนน	อันดับ	จำนวนประเทศ
2550	3.30	84	179
2551	3.50	80	180
2552	3.40	84	180
2553	3.50	78	178
2554	3.40	80	183
2555	37 (คะแนนเต็ม 100 คะแนน)	88	176
2556	35 (คะแนนเต็ม 100 คะแนน)	102	177

ที่มา : Corruption Perception Index: CPI, Transparency International: เข้าถึงได้จาก <http://cpi.transparency.org>

ตารางที่ 18 ภาพลักษณ์การคอร์รัปชันในกลุ่มประเทศอาเซียนตั้งแต่ปี 2549 – 2556

ประเทศ	แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10					แผนฯ 11		อันดับปี	อันดับปี
	2550	2551	2552	2553	2554	2555	2556	2555	2556
สิงคโปร์	9.3	9.2	9.2	9.3	9.2	87	86	5	5
บรูไน	n.a.	n.a.	5.5	5.5	5.2	55	60	46	38
มาเลเซีย	5.1	5.1	4.5	4.4	4.3	49	50	54	53
ฟิลิปปินส์	2.5	2.3	2.4	2.4	2.6	34	36	105	94
ไทย	3.3	3.5	3.4	3.5	3.4	37	35	88	102
อินโดนีเซีย	2.3	2.6	2.8	2.8	3.0	32	32	118	114
เวียดนาม	2.6	2.7	2.7	2.7	2.9	31	31	123	116
ลาว	1.9	2.0	2.0	2.1	2.2	21	26	160	140
เมียนมาร์	1.4	1.3	1.4	1.4	1.5	15	21	172	157
กัมพูชา	2.0	n.a.	2.0	2.1	2.1	22	20	157	160

ที่มา : Corruption Perception Index: CPI, Transparency International: เข้าถึงได้จาก <http://cpi.transparency.org>

(3) จิตสำนึกประชาธิปไตยของคนไทยอยู่ในระดับต้องปรับปรุง ดัชนีประชาธิปไตยของ ประเทศไทยมีลำดับลดลงอย่างต่อเนื่องจากอันดับที่ 57 ของโลกในปี 2554 เป็นลำดับที่ 58 ของโลกในปี 2555 และลำดับที่ 72 ในปี 2556 จาก 167 ประเทศที่เข้ารับการจัดลำดับ โดยมีคะแนนลดลงจาก 6.55 คะแนนในปี 2554 และ 2555 เหลือ 6.25 คะแนนในปี 2556 โดยเมื่อเทียบกับประเทศในอาเซียน ประเทศไทยจัดอยู่ในลำดับที่ 4 ต่ำจากอินโดนีเซีย มาเลเซีย และฟิลิปปินส์ ลดลงจากลำดับที่ 2 ในปี 2555 ทั้งนี้เมื่อพิจารณาองค์ประกอบย่อย 5 ทั้งประเด็นของคะแนนดัชนีประชาธิปไตยของไทยในปี 2556 พบว่ามีคะแนนกระบวนการเลือกตั้งและพหุนิยม (Electoral process and pluralism) 7.83 คะแนน เสรีภาพพลเมือง (Civil liberties) 6.76 คะแนน หน้าที่ของรัฐบาล (Functioning of government) 6.07 คะแนน การมีส่วนร่วมทางการเมือง (Political participation) 5.56 คะแนน และวัฒนธรรมทางการเมือง (Political culture) 5.00 คะแนน โดยองค์ประกอบที่มีคะแนนลดลงได้แก่ เสรีภาพพลเมือง และวัฒนธรรมทางการเมือง

ดังนั้นการพัฒนาประชาธิปไตยของไทยในระยะต่อไปจึงควรให้ความสำคัญกับการปกป้องสิทธิเสรีภาพของพลเมือง และการส่งเสริมวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย

ตารางที่ 19 ดัชนีประชาธิปไตยของไทยและกลุ่มประเทศอาเซียน

ประเทศ	2551		2553		2554		2555		2556	
	ลำดับ	คะแนนรวม	ลำดับ	คะแนนรวม	ลำดับ	คะแนนรวม	ลำดับ	คะแนนรวม	ลำดับ	คะแนนรวม
อินโดนีเซีย	69	6.34	60	6.53	60	6.53	53	6.76	54	6.82
มาเลเซีย	68	6.36	71	6.19	71	6.19	64	6.41	64	6.49
ฟิลิปปินส์	77	6.12	74	6.12	75	6.12	69	6.30	66	6.41
ไทย	54	6.81	57	6.55	58	6.55	58	6.55	72	6.25
สิงคโปร์	82	5.89	82	5.89	81	5.89	81	5.88	80	5.92
กัมพูชา	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	100	4.96	109	4.60
เวียดนาม	149	2.53	140	2.94	143	2.96	144	2.89	134	3.29
เมียนมาร์	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	155	2.35	149	2.76
ลาว	157	2.1	156	2.1	156	2.1	156	2.32	156	2.21

ที่มา : The Economist Intelligence Unit

หมายเหตุ : ประชาธิปไตยตามมาตรฐานสากล = 8 – 10 คะแนน

เป็นประชาธิปไตยเฉพาะรูปแบบ = 6 – 7.9

เพิ่งเริ่มต้นเป็นประชาธิปไตย = 4 – 5.9 คะแนน

เผด็จการ = ต่ำกว่า 4 คะแนน

4 บทสรุปและข้อเสนอแนะ

ผลการดำเนินงานในระยะ 2 ปีแรกของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 11 ช่วยพัฒนาให้สังคมไทยมีความอยู่เย็นเป็นสุขเพิ่มขึ้น แต่ยังมีประเด็นที่ยังต้องเร่งปรับปรุง ได้แก่ การพัฒนาคุณภาพการศึกษา การลดปัญหาการทุจริตประพฤติมิชอบ การสร้างความสามัคคี ความสมานฉันท์ในสังคมและการละเมิดสิทธิมนุษยชน ความไม่ปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน คุณภาพของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ทั้งทางน้ำและทางอากาศ ตลอดจนความเข้มแข็งของสถาบันครอบครัว ขณะที่ด้านเศรษฐกิจของไทยยังต้องเผชิญกับความผันผวนจากการพึ่งพิงต่างประเทศในระดับสูง นอกจากนี้สังคมไทยยังมีความเหลื่อมล้ำของการกระจายรายได้และผลประโยชน์จากการพัฒนา ดังนั้น ทุกภาคส่วนต้องร่วมมือร่วมใจขับเคลื่อนสังคมไทยให้มีความอยู่เย็นเป็นสุขร่วมกัน เพื่อให้คนในสังคมสามารถดำรงชีวิตอย่างมีคุณภาพได้อย่างเท่าเทียมกัน ดังนี้

4.1 เร่งพัฒนาคุณภาพการศึกษาทุกระดับทุกประเภทการศึกษา ควบคู่กับการพัฒนา/ปลูกฝังเด็กและเยาวชนบนรากฐานของคุณธรรม มุ่งพัฒนาให้เด็กและเยาวชนส่วนใหญ่ของประเทศสามารถคิดเป็นทำเป็น และมีความเข้มแข็งทางวิชาการ พัฒนาคุณภาพบุคลากรทางการศึกษา และหลักสูตรการศึกษาให้สามารถพัฒนาสมรรถนะและทักษะของเยาวชนและแรงงานไทยให้รองรับการแข่งขันของประเทศ ควบคู่กับการปลูกฝังให้เด็กและเยาวชนมีคุณธรรม จริยธรรม วัฒนธรรม และค่านิยมที่ดีงาม เป็นคนที่สมบูรณ์ด้วยกาย วาจา และใจ โดยความร่วมมือของสถาบันครอบครัว ชุมชน สถาบันศาสนา สถาบันการศึกษา และสื่อมวลชน

4.2 เสริมสร้างมาตรการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ประพฤติมิชอบ เพื่อยกระดับภาพลักษณ์การบริหารจัดการที่ดีของประเทศ โดยเปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมรับผิดชอบแก้ไขปัญหา

ด้วยวิธีการป้องกันผ่านการปลูกฝังจิตสำนึกที่ถูกต้อตั้งแต่วัยเด็ก ร่วมตรวจสอบในกระบวนการบริหารจัดการประเทศ เสริมสร้างความเข้มแข็งให้กลไกตรวจสอบจากองค์กรอิสระ ภาคประชาสังคม ภาควิชาการ และสื่อมวลชน ตลอดจนเร่งสร้างความสมานฉันท์ของคนในชาติ ให้มีความสามัคคี ร่วมมือกันพัฒนาประเทศ

4.3 เร่งฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เพื่อคืนความอุดมสมบูรณ์ของระบบนิเวศ โดยสร้างความร่วมมือจากทุกภาคส่วนให้ร่วมกันแก้ไขปัญหา และสร้างจิตสำนึกให้รัฐรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม อาทิ ส่งเสริมการผลิตแบบเกษตรอินทรีย์ ปรับพฤติกรรมบริโภคเพื่อผลักดันให้ไทยไปสู่สังคมคาร์บอนต่ำภายใต้แนวคิดเศรษฐกิจสีเขียว ตลอดจนเตรียมความพร้อมเพื่อรับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและภัยพิบัติทางธรรมชาติ

4.4 ส่งเสริมการสร้างครอบครัวให้อบอุ่น โดยให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการดำเนินชีวิตครอบครัวเพื่อเตรียมความพร้อมก่อนสร้างครอบครัว ส่งเสริมกิจกรรมปฏิสัมพันธ์ในครอบครัวอย่างต่อเนื่อง ให้บริการแนะนำปรึกษาปัญหาครอบครัว ตลอดจนส่งเสริมให้สมาชิกตระหนักถึงบทบาทของตน และดูแลเอาใจใส่ดูแลผู้สูงอายุ

4.5 เสริมสร้างเศรษฐกิจให้เข้มแข็งเป็นธรรมและลดความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจและสังคม โดยให้ความสำคัญกับการส่งเสริมการน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงให้เป็นวิถีชีวิตของคนในสังคม การปรับโครงสร้างการผลิต เสริมสร้างการเติบโตทางเศรษฐกิจอย่างมีคุณภาพ เร่งสร้างความเชื่อมั่นในระบบเศรษฐกิจเพื่อกระตุ้นอุปสงค์ในประเทศให้เข้มแข็งและรักษาสมดุลระหว่างเศรษฐกิจภายในและระหว่างประเทศในระยะยาว ควบคู่กับการแก้ปัญหาความยากจนและการลดความเหลื่อมล้ำแบบบูรณาการ ตลอดจนเร่งพัฒนาสมรรถนะการแข่งขันของประเทศ

ส่ว น ที่ 4

การประเมินผลการพัฒนาภายใต้
ยุทธศาสตร์แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 11

ส่วนที่ 4

บทที่ 4

ยุทธศาสตร์การสร้างความเป็นธรรมในสังคม

บทที่ 4

ยุทธศาสตร์การสร้างความเป็นธรรมในสังคม

1 บทนำและสาระสำคัญของยุทธศาสตร์

สถานการณ์ทางสังคมของประเทศในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 เริ่มบ่งชี้ปัญหาความแตกต่างทางความคิดของคนในสังคมที่ส่งผลต่อความไม่สงบทางสังคมและการเมือง ซึ่งเป็นผลมาจากความไม่เป็นธรรมและความไม่เท่าเทียมกันทางสังคม แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 11 จึงให้ความสำคัญต่อการสร้างความเป็นธรรมในสังคม โดยการเสริมสร้างความมั่นคงทางเศรษฐกิจและสังคมให้ทุกคนในสังคมไทย สามารถเข้าถึงบริการทางสังคมที่มีคุณภาพ มีโอกาสเข้าถึงทรัพยากรและโครงสร้างพื้นฐานในการสร้างอาชีพและรายได้ที่มั่นคง สามารถเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมอย่างเสมอภาค เปิดโอกาสให้ประชาชนทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในกระบวนการตรวจสอบภาครัฐ ตลอดจนเสนอความคิดเห็นต่อกระบวนการพัฒนาประเทศ เพื่อให้เกิดระบบบริหารจัดการภาครัฐที่โปร่งใส ยึดประโยชน์ส่วนรวม มุ่งสู่ “สังคมอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข ด้วยความเสมอภาค เป็นธรรม และมีภูมิคุ้มกันต่อการเปลี่ยนแปลง” ตามแนวปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

2 สถานการณ์ด้านการสร้างความเป็นธรรมในภาพรวม

การพัฒนาตามแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 11 ในช่วงปีที่ 2 ของแผนพัฒนาฯ ปรากฏว่าช่องว่างความเหลื่อมล้ำทางรายได้ในภาพรวมมีแนวโน้มลดลง สวัสดิการของภาครัฐมีความครอบคลุมประชาชนเกือบทั้งหมด ชุมชนในภาพรวมมีความเข้มแข็งมากขึ้น สามารถเป็นกำลังสำคัญในการดูแลคนยากจนและด้อยโอกาสในสังคม อย่างไรก็ตามยังมีประเด็นปัญหาและช่องว่างของการพัฒนาที่ควรให้ความสำคัญ ได้แก่ สัดส่วนรายได้ระหว่างกลุ่มประชากรที่มีรายได้สูงสุดต่อกลุ่มประชากรที่มีรายได้ต่ำสุดยังมีความแตกต่างอย่างชัดเจน ปัญหาการทุจริตคอร์รัปชันมีความรุนแรงมากขึ้น และความสงบสุขในสังคมโดยรวมลดลง รวมทั้งยังคงมีความไม่เท่าเทียมของหญิงชายในการดำรงตำแหน่งบริหาร โดยมีสถานการณ์ในภาพรวมด้านความเป็นธรรมในสังคม ดังนี้

2.1 การพัฒนาเศรษฐกิจฐานราก และการส่งเสริมระบบการออมที่มีความหลากหลาย รวมทั้งความครอบคลุมของระบบสวัสดิการสังคมทำให้ช่องว่างความเหลื่อมล้ำระหว่างประชากรลดลง แต่สัดส่วนการถือครองรายได้ระหว่างกลุ่มประชากรมีช่องว่างมากขึ้น โดยความแตกต่างของการถือครองรายได้ระหว่างกลุ่มประชากรร้อยละ 20 ที่มีรายได้น้อยที่สุดและร้อยละ 20 ที่มีรายได้มากที่สุดยังคงกว้างขึ้น สะท้อนให้เห็นถึงปัญหาการกระจายรายได้ อันเนื่องมาจากความไม่เท่าเทียมทางโอกาสในการเข้าถึงทรัพยากร กิจกรรม และผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจและสังคม

2.2 การทุจริต คอร์รัปชันยังคงเป็นปัญหาสำคัญของประเทศไทยอย่างต่อเนื่อง โดยคะแนนภาพลักษณ์การคอร์รัปชันของไทยลดลงจาก 37 คะแนนจากคะแนนเต็ม 100 ในปี 2555 เหลือ 35 คะแนนในปี 2556 เมื่อเทียบกับอันดับทั่วโลกแล้วประเทศไทยอยู่ในอันดับที่ 102 จาก 177 ประเทศทั่วโลกที่เข้ารับการจัดอันดับ ซึ่งเป็นอันดับที่ต่ำที่สุดนับแต่ปีแรกที่ประเทศไทยเข้าร่วมการจัดอันดับภาพลักษณ์การคอร์รัปชันในปี

2538 เป็นต้นมา สะท้อนว่าการปราบปรามการทุจริต และประพฤติมิชอบ รวมทั้งการรณรงค์ส่งเสริมการบริหารจัดการที่มีธรรมาภิบาลของไทยในระยะ 10 ปีที่ผ่านมาไม่ประสบความสำเร็จ

2.3 ปัญหาความไม่สงบ และการก่อการร้ายในจังหวัดชายแดนภาคใต้ อาชญากรรม ความขัดแย้ง และการชุมนุมทางการเมืองที่มีความรุนแรง รวมทั้งการละเมิดสิทธิมนุษยชน เป็นปัญหาสำคัญในช่วงปีที่ 2 ของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 11 ส่งผลให้ความสงบสุขในประเทศลดลง โดยในปี 2556 ดัชนีสันติภาพโลกของประเทศไทยมีคะแนน 2.378 เพิ่มขึ้นเล็กน้อยจาก 2.303 ในปี 2555 ส่งผลให้อันดับของประเทศปรับลดลงจาก อันดับที่ 126 เป็น อันดับที่ 130 จาก 162 ประเทศทั่วโลก

2.4 ชุมชนสามารถช่วยเหลือเกื้อกูลกัน และเป็นพลังสำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ โดยการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนในการจัดสวัสดิการพื้นฐานในการดูแล ช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกันภายในชุมชนตั้งแต่เกิดจนตาย การพึ่งพาตนเองทางเศรษฐกิจโดยการจัดตั้งกองทุนต่างๆ ในระดับชุมชน โดยได้รับการสนับสนุนทุนส่วนหนึ่งจากภาครัฐ เพื่อพัฒนาความอยู่ดีกินดีของคนในชุมชน รวมทั้งสามารถจัดการปัญหา และวางแผนการพัฒนาด้วยตนเองผ่านสภาองค์กรชุมชนที่เป็นเวทีกลางในการจัดทำแผนพัฒนาชุมชนท้องถิ่นที่สอดคล้องกับบริบทของพื้นที่และสอดคล้องกับยุทธศาสตร์การพัฒนาในระดับจังหวัด อย่างไรก็ตามความเข้มแข็งขององค์กรชุมชน ยังเป็นข้อจำกัดสำคัญในการพัฒนาความเข้มแข็งของชุมชนในระยะต่อไป

2.5 ความเสมอภาคระหว่างหญิงและชายยังไม่มีเปลี่ยนแปลงอย่างมีนัยสำคัญ โดยโอกาสที่ผู้หญิงจะก้าวไปสู่ระดับบริหารประเทศหรือระดับตัดสินใจยังมีน้อย โดยเฉพาะผู้หญิงที่มีโอกาสเป็นผู้บริหารองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นยังมีสัดส่วนที่ต่ำมาก เมื่อเทียบกับสัดส่วนผู้หญิงที่อยู่ในระดับตัดสินใจในการเมืองระดับชาติ และในองค์กรภาคเอกชน ทั้งที่องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นหน่วยงานที่มีหน้าที่ดูแลทุกข์ สุขของประชาชน และมีความใกล้ชิดกับชุมชน ซึ่งเพศหญิงน่าจะมีความสามารถที่จะทำได้ดีกว่าเพศชาย

3 การบรรลุเป้าหมายของยุทธศาสตร์

การพัฒนาตามยุทธศาสตร์การสร้างความเป็นธรรมในสังคมในปีที่สองของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 11 มีผลการพัฒนาเปรียบเทียบกับเป้าหมาย โดยสรุปดังนี้

3.1 การลดช่องว่างรายได้ระหว่างกลุ่มคนและพื้นที่ต่างๆ รวมทั้งเสริมสร้างความแข็งแกร่งให้เศรษฐกิจฐานรากและสร้างโอกาสทางเศรษฐกิจให้ผู้ประกอบการรายย่อยและชุมชน

3.1.1 ความเหลื่อมล้ำด้านรายได้หรือการกระจายรายได้ : นับแต่แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 เป็นต้นมา การกระจายรายได้ในภาพรวมของประเทศไทยมีแนวโน้มที่ดีขึ้นเล็กน้อย โดยค่าสัมประสิทธิ์ความไม่เสมอภาคด้านรายได้ (Gini coefficient) ลดลงจาก 0.496 ในปี 2550 เป็น 0.487 ในปี 2552 เป็น 0.484 ในปี 2554 และ 0.478 ในปี 2556 ส่วนหนึ่งเป็นผลจากการให้สวัสดิการมีความครอบคลุมกลุ่มเป้าหมายมากขึ้น การส่งเสริมเศรษฐกิจ และการออมในระดับฐานราก อาทิ วิสาหกิจชุมชน เครือข่ายวิสาหกิจชุมชน และกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบล/เมือง ที่มุ่งส่งเสริมให้ประชาชนสามารถพึ่งตนเองทางเศรษฐกิจได้ อย่างไรก็ตาม ค่าสัมประสิทธิ์ความไม่เสมอภาคด้านรายได้นับจากปี 2550-2556 สะท้อนว่าผลประโยชน์ส่วนใหญ่จากการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจยังคงอยู่กับกลุ่มคน 20% ที่รวยที่สุดมากกว่าร้อยละ 50 ในขณะที่กลุ่มคน 20% ที่จนที่สุดเป็นเจ้าของรายได้ลดลงจากร้อยละ 4.24 ในปี 2550 คงเหลือร้อยละ

4.16 ในปี 2556 โดยในปี 2556 ความแตกต่างของรายได้ระหว่างกลุ่มคน 20% ที่รวยที่สุดกับกลุ่มคน 20% ที่จนที่สุดห่างกันถึง 12.64 เท่า ซึ่งกว้างขึ้นกว่า 11.78 เท่าในปี 2554 และ 11.46 เท่าในปี 2552

3.1.2 สัดส่วนของมูลค่าผลผลิตวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศในช่วงปี 2550-2556 มีแนวโน้มลดลงเล็กน้อย โดยสัดส่วนของมูลค่าผลผลิตวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศคิดจากร้อยละผลิตภัณฑ์และบริการของ SME ต่อ GDP ในปี 2550 คิดเป็นร้อยละ 38.7 และมีแนวโน้มลดลง โดยในปี 2554 เหลือร้อยละ 36.6 อย่างไรก็ตามนับจากปี 2554 เป็นต้นมาสัดส่วนผลิตภัณฑ์และบริการของ SME ต่อ GDP มีแนวโน้มปรับตัวเพิ่มขึ้นเล็กน้อยเป็น ร้อยละ 37.0 และ 37.4 ในปี 2555 และ 2556 ตามลำดับ โดยการปรับตัวดีขึ้นของสัดส่วนผลิตภัณฑ์และบริการของ SME ต่อ GDP ส่วนหนึ่งเป็นผลจากความพยายามในการการปรับโครงสร้างเศรษฐกิจให้มีฐานการพัฒนาที่ครอบคลุมอย่างทั่วถึง และการพัฒนาระบบการเงินฐานรากและระบบการออมที่หลากหลาย

ตารางที่ 1 การกระจายรายได้และสัดส่วนมูลค่าผลผลิตวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ ปี 2550 - 2555

ตัวชี้วัด	แผนฯ 10					แผนฯ 11	
	2550	2551	2552	2553	2554	2555	2556
1.ค่าสัมประสิทธิ์ความไม่เสมอภาค (Gini coefficient) ด้านรายได้ของประเทศไทย	0.496		0.487		0.484		0.478
2.สัดส่วนรายได้ของประชากร จำแนกตามกลุ่มประชากร ตามระดับรายได้ (ร้อยละ)							
กลุ่ม 20% ที่ 1 (จนที่สุด)	4.24		4.46		4.61		4.16
กลุ่ม 20% ที่ 2	8.02		8.32		8.65		9.00
กลุ่ม 20% ที่ 3	12.63		12.73		12.84		13.47
กลุ่ม 20% ที่ 4	20.49		20.38		19.59		20.79
กลุ่ม 20% ที่ 5 (รวยที่สุด)	54.61		51.1		54.31		52.58
รวม	100.0		100.0		100.0		100.0
สัดส่วนกลุ่มที่ 5/กลุ่มที่1 (เท่า)	12.88		11.46		11.78		12.64
3. สัดส่วนของมูลค่าผลผลิตวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (ร้อยละผลิตภัณฑ์และบริการของ SMEs ต่อ GDP)	38.7	38.1	37.8	37.1	36.6	37.0	37.4

ที่มา : 1. และ 2. ข้อมูลจากการสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือน สำนักงานสถิติแห่งชาติ, ประมวลผลโดย สำนักพัฒนาฐานข้อมูลและตัวชี้วัดภาวะสังคม สศช.

3. สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

3.2 ประชาชนได้รับการคุ้มครองทางสังคมที่มีคุณภาพและครอบคลุมอย่างทั่วถึง รวมทั้งมีความเท่าเทียมทางเพศมากขึ้น ทั้งในเรื่องรายได้ โอกาสทางอาชีพ และโอกาสในการดำรงตำแหน่งในระดับบริหารและระดับการตัดสินใจ

ตารางที่ 2 ความเป็นธรรมด้านโอกาสทางอาชีพ และการคุ้มครองทางสังคม ปี 2550 – 2555

หน่วย : ร้อยละ

รายการ	แผนฯ 10					แผนฯ 11	
	ปี 2550	ปี 2551	ปี 2552	ปี 2553	ปี 2554	ปี 2555	ปี 2556
1. อัตราการมีส่วนร่วมในกำลังแรงงาน:							
- ผู้สูงอายุ	37.71	37.59	38.51	38.04	37.46	38.47	37.92
- สตรี	64.17	64.52	65.72	64.28	64.33	64.31	63.2
2. สัดส่วนประชากรที่สามารถเข้าถึงการคุ้มครองทางสังคมที่มีคุณภาพ :							
- ความครอบคลุมหลักประกันสุขภาพ	98.75	99.16	99.47	99.36	99.95	99.90	99.87
3. สัดส่วนของแรงงานนอกระบบประกันสังคมที่เข้าถึงระบบสวัสดิการสังคมของกำลังแรงงานทั้งหมด	-	-	-	-	1.52	3.28	4.01
4. สัดส่วนผู้หญิงในระดับบริหารหรือในระดับการตัดสินใจ :							
- ภาครัฐ							
- ภาคเอกชน	22.18	21.28	24.18	24.44	25.51	-	-
- ภาคการเมืองระดับชาติ	35.37	-	-	-	45.00	39.00	-
- ภาคการเมืองระดับท้องถิ่น	11.70	16.21	12.00	-	15.8	-	-
	4.68	5.63	4.22	4.17	-	6.43	5.55

ที่มา: 1. การสำรวจภาวะการทำงานของประชากร สำนักงานสถิติแห่งชาติ
 2. การสำรวจภาวะการทำงานของประชากร สำนักงานสถิติแห่งชาติ
 3. สำนักบริหารสารสนเทศการประกัน สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ
 4. ศูนย์ข้อมูลกลางด้านการส่งเสริมความเสมอภาคหญิงชาย

3.2.1 การมีส่วนร่วมในกำลังแรงงานของผู้สูงอายุและการมีส่วนร่วมในกำลังแรงงานของสตรีอยู่ลดลงเล็กน้อย โดยอัตราการมีส่วนร่วมในกำลังแรงงานของผู้สูงอายุลดลงจากร้อยละ 38.47 ในปีแรกของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 11 เหลือร้อยละ 37.92 ในปีที่สองของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 11 เช่นเดียวกับอัตราการมีส่วนร่วมในกำลังแรงงานของสตรีที่ลดลงเล็กน้อยจากร้อยละ 64.31 ในปีแรกของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 11 เหลือร้อยละ 63.2 ในปีที่สองของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 11 อย่างไรก็ตาม รัฐบาลได้มีนโยบายที่จะผลักดันให้หน่วยงานภาครัฐ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินโครงการที่เอื้อต่อการสร้างงาน สร้างอาชีพให้กับผู้สูงอายุและ

สตรี โดยได้ดำเนินโครงการกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีเพื่อเป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนดอกเบี้ยต่ำหรือปลอดดอกเบี้ย ในการสร้างโอกาสให้สตรีเข้าถึงแหล่งทุนสำหรับการลงทุน เพื่อพัฒนาอาชีพ สร้างงาน สร้างรายได้ หรือสำหรับการส่งเสริมและพัฒนาไปสู่การสร้างสวัสดิภาพ หรือสวัสดิการให้แก่สตรี รวมทั้งเป็นแหล่งเงินทุน เพื่อการพัฒนาศักยภาพสตรีและเครือข่ายสตรี การเฝ้าระวังและดูแลปัญหาของสตรี ตลอดจนการช่วยเหลือ เยียวยาสตรีที่ประสบปัญหาในทุกรูปแบบ ซึ่งในปี 2556 ได้จัดมีการสรรงบประมาณเข้าเป็นกองทุนพัฒนา บทบาทสตรีแล้ว จำนวน 7,250 ล้านบาท

3.2.2 การคุ้มครองทางสังคมยังคงมีความครอบคลุมอย่างทั่วถึง ประชากรที่สามารถเข้าถึง การคุ้มครองทางสังคมที่มีคุณภาพ ครอบคลุมหลักประกันสุขภาพในระยะแรกของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 11 ขยายได้ครอบคลุมประชาชนคิดเป็นร้อยละ 99.87 ของประชากรผู้มีสิทธิหลักประกันสุขภาพทั่วประเทศ ประมาณ 64.79 ล้านคน โดยแบ่งเป็นประชาชนไทยที่มีสิทธิหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ (UC) มีจำนวน 48.61 ล้านคน สิทธิประกันสังคม 10.77 ล้านคน และสิทธิสวัสดิการข้าราชการและรัฐวิสาหกิจ มีจำนวน 4.98 ล้านคน โดยมีหน่วยบริการสุขภาพที่จะเป็นผู้ให้บริการสุขภาพกับประชาชนผู้มีสิทธิภายใต้ระบบหลักประกัน สุขภาพรวม 13,551 แห่ง ซึ่งได้รับการพัฒนามาตรฐานการให้บริการอย่างต่อเนื่อง โดยในปีงบประมาณ 2556 หน่วยบริการรับการส่งต่อ ได้รับการรับรองคุณภาพตามมาตรฐาน HA เพิ่มขึ้นเรื่อยๆ เป็นร้อยละ 94.43

3.2.3 แรงงานนอกระบบประกันสังคมที่เข้าถึงระบบสวัสดิการสังคมของกำลังแรงงาน ทั้งหมดเพิ่มขึ้น จากร้อยละ 1.52 ในปี 2554 เป็น 3.28 ในปี 2555 และ 4.01 ในปี 2556 โดยส่วนใหญ่เป็น ผลจากการดำเนินการขยายผลผู้ประกันตนตามมาตรา 40 ของพระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. 2533 อย่างไรก็ดีตาม แนวนโยบายดังกล่าวยังไม่มีความคืบหน้ามากนัก เนื่องจากแรงงานนอกระบบส่วนใหญ่ไม่สนใจ เข้าร่วม ด้วยเหตุผลหลักคือ รายได้ไม่แน่นอน ไม่มีเงินจ่ายสมทบ และได้รับสวัสดิการอื่นแล้ว ดังนั้น จึงควร ส่งเสริมให้แรงงานนอกระบบได้รับความคุ้มครองด้วยวิธีการอื่นๆ อาทิ การส่งเสริมความคุ้มครองตาม พระราชบัญญัติการออมแห่งชาติ พ.ศ. 2554 และสนับสนุนการดำเนินการจัดสวัสดิการโดยชุมชน เป็นต้น

3.2.4 ผู้หญิงในระดับบริหารหรือในระดับการตัดสินใจยังคงมีอยู่จำนวนน้อย โดยในช่วง แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 และ 2 ปีแรกของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 11 โอกาสที่ผู้หญิงจะเข้าไปมีบทบาทในการ ตัดสินใจภาคการเมืองระดับท้องถิ่นอยู่ระหว่างร้อยละ 4.17-6.43 สำหรับผู้หญิงที่เป็นผู้บริหารระดับสูงของ ภาคเอกชน อยู่ระหว่างร้อยละ 21.18-25.51 อย่างไรก็ดีตามในส่วนของผู้หญิงในภาคการเมืองระดับชาติ จะอยู่ในระดับที่สูงกว่าภาคการเมืองระดับท้องถิ่น และภาคเอกชน โดยอยู่ระหว่างร้อยละ 35.37-45 ทั้งนี้ ทิศทางของสัดส่วนผู้หญิงในระดับบริหารหรือในระดับการตัดสินใจยังระหว่างในช่วงต้นแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 จนกระทั่งปีที่ 2 ของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 11 มีความผันผวน ไม่มีแนวโน้มที่จะสูงขึ้นหรือต่ำลงอย่างเด่นชัด

3.3 ประชาชนรับรู้สิทธิและหน้าที่และเข้าถึงบริการของหน่วยงานกระบวนการยุติธรรมได้อย่าง สะดวกรวดเร็ว มีการบังคับใช้กฎหมายอย่างเสมอภาคและเป็นธรรม ภาคีการพัฒนาต่างๆ มีส่วนร่วมใน กระบวนการยุติธรรม ในปี 2556 ดัชนีสันติภาพโลก (Global Peace Index) ซึ่งใช้ชี้วัดระดับความสงบสุข ของประเทศต่างๆ โดยพิจารณาจากปัจจัยสำคัญ ได้แก่ ความสัมพันธ์กับประเทศเพื่อนบ้าน ระดับ ความสัมพันธ์ภายในประเทศ เสถียรภาพทางการเมือง งบประมาณด้านความมั่นคง การเคารพสิทธิมนุษยชน รวมทั้งอาชญากรรมและการก่อการร้าย โดยดัชนีสันติภาพโลกของประเทศไทยมีค่าเท่ากับ 2.378 เพิ่มขึ้น เล็กน้อยจาก 2.303 ในปี 2555 ส่งผลให้อันดับของประเทศปรับลดลงจาก อันดับที่ 126 เป็น อันดับที่ 130 จาก 162 ประเทศทั่วโลก ชี้ให้เห็นถึงความสงบสุขและสันติภาพในสังคมไทย รวมถึงความสัมพันธ์กับประเทศ

เพื่อนบ้านที่ลดระดับลง ในขณะที่ดัชนีความสงบสุข (Positive Peace Index) ซึ่งเป็นดัชนีชี้วัดปัจจัยต่างๆ ที่จะนำไปสู่ความสงบสุขในสังคม ซึ่งประกอบด้วยตัวชี้วัดการทำหน้าที่รัฐบาล สภาพแวดล้อมทางธุรกิจ การกระจายทรัพยากร การเคารพในสิทธิของผู้อื่น ความสัมพันธ์กับประเทศเพื่อนบ้าน การเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร ระดับการศึกษา และระดับภาพลักษณ์การทุจริตประพตมิชอบ ในปี 2556 ประเทศไทยมีค่าดัชนีความสงบสุขอยู่ที่ 2.95 ลดลงเล็กน้อยจาก 2.982 ในปี 2555 และเป็นอันดับที่ 63 จาก 126 ประเทศที่เข้ารับการประเมินในปี 2556 ซึ่งอยู่ในอันดับที่ดีขึ้นจากอันดับที่ 66 จาก 108 ประเทศที่เข้ารับการประเมินในปี 2555 แสดงให้เห็นว่าปัจจัยต่างๆ ที่จะนำไปสู่ความสงบสุขในสังคมไทยมีแนวโน้มที่ดีขึ้น

ตารางที่ 3 ดัชนีสันติภาพโลกและดัชนีความสงบสุข ปี 2550 - 2555

ตัวชี้วัด	แผนฯ 10					แผนฯ 11	
	2550	2551	2552	2553	2554	2555	2556
1. ดัชนีสันติภาพโลก (Global Peace Index)	2.491 (อันดับที่ 105)	2.424 (อันดับที่ 118)	2.353 (อันดับที่ 118)	2.393 (อันดับที่ 124)	2.247 (อันดับที่ 107)	2.303 (อันดับที่ 126)	2.378 (อันดับที่ 130)
2. ดัชนีความสงบสุข (Positive Peace Index)						2.982 (อันดับที่ 66)	2.95 (อันดับที่ 63)

3.4 คนยากจนและด้อยโอกาสมีคุณภาพชีวิตดีขึ้น มีภูมิคุ้มกันและสามารถปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงได้ดีขึ้น โดยชุมชนซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญในการสร้างภูมิคุ้มกันและเสริมสร้างคุณภาพชีวิตของประชาชน มีความเข้มแข็งเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องจากร้อยละ 46.36 ในปี 2550 เป็นร้อยละ 86.35 ในปี 2556 เนื่องจากชุมชนมีการเรียนรู้ร่วมกันอย่างต่อเนื่อง มีกลุ่มสวัสดิการชุมชนซึ่งมีลักษณะเป็นกองทุนสวัสดิการพื้นฐานในการดูแล ช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกันภายในชุมชนตั้งแต่เกิดจนตาย เป็นต้น อย่างไรก็ตามความเข้มแข็งขององค์กรชุมชนยังเป็นปัญหาที่น่าเป็นห่วง เนื่องจากมีค่าคะแนนลดลงจากร้อยละ 74.96 ในปี 2550 เหลือเพียงร้อยละ 45.40 ในปี 2556

ตารางที่ 4 ดัชนีชุมชนเข้มแข็ง ปี 2550 - 2555

หน่วย : ร้อยละ

องค์ประกอบของดัชนี	แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10					แผนฯ 11	
	2550	2551	2552	2553	2554	2555	2556
ภาพรวม	46.36	55.73	60.89	66.07	76.47	81.00	86.35
1. ชุมชนพึ่งตนเองได้	71.28	70.42	64.13	69.51	61.80	62.00	72.70
■ ความเข้มแข็งขององค์กรชุมชน	74.96	73.24	46.54	57.30	38.18	38.58	45.40
■ การเรียนรู้เพื่อแก้ไขปัญหา อย่างต่อเนื่อก	67.60	67.60	81.72	81.72	85.42	85.42	100.00
2. ชุมชนเกื้อกูลกัน	21.49	41.04	57.66	62.64	91.14	100.00	100.00
■ การมีสวัสดิการชุมชน	21.49	41.04	57.66	62.64	91.14	100.00	100.00

ที่มา : สำนักประเมินผลและเผยแพร่การพัฒนา สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช).

หมายเหตุ : ระดับดีมาก = ร้อยละ 90.0 - 100

ระดับดี = ร้อยละ 80.0 - 89.9

ระดับปานกลาง = ร้อยละ 70.0 - 79.0

ระดับต้องปรับปรุง = ร้อยละ 60.0 - 69.9

ระดับเร่งแก้ไข ≤ ร้อยละ 59.9

3.5 ภาพลักษณ์การคอร์รัปชันของประเทศไทยตกต่ำลง โดยคะแนนภาพลักษณ์การคอร์รัปชันของประเทศไทยลดลงจาก 37 คะแนนจากคะแนนเต็ม 100 ในปี 2555 เหลือ 35 คะแนนในปี 2556 เมื่อเทียบกับอันดับทั่วโลกแล้วประเทศไทยอยู่ในอันดับที่ 102 จาก 177 ประเทศทั่วโลกที่เข้ารับการจัดอันดับ ซึ่งตกลงจากอันดับที่ 88 จาก 174 ประเทศในปี 2555 และหากพิจารณาเปรียบเทียบกับประเทศในอาเซียน ประเทศไทยจัดอยู่ในอันดับที่ 5 ถัดจากประเทศ สิงคโปร์ บรูไน มาเลเซีย และฟิลิปปินส์ ซึ่งต่ำลงจากในปี 2555 ที่ประเทศไทยอยู่ในลำดับที่ 4 ของอาเซียน แสดงให้เห็นว่าปัญหาการทุจริตคอร์รัปชันยังคงเป็นปัญหาสำคัญของประเทศไทย ที่ทั้งหน่วยงานภาครัฐ ภาครัฐวิสาหกิจ ภาคธุรกิจเอกชน ภาคประชาชน และองค์กรความร่วมมือต่างๆ ควรร่วมมือกันป้องกันและปราบปรามอย่างจริงจัง รวมทั้งส่งเสริมให้เกิดความโปร่งใสและความซื่อสัตย์สุจริต และสร้างจิตสำนึกและเฝ้าระวังตรวจสอบการใช้อำนาจหรือการดำเนินงานของรัฐโดยชอบธรรม พร้อมทั้งสร้างเครือข่ายต่อต้านการทุจริตให้เข้มแข็งและยั่งยืน

ตารางที่ 5 ภาพลักษณ์การคอร์รัปชันในกลุ่มประเทศอาเซียน ปี 2550 – 2555

ประเทศ	แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10					แผนฯ 11		อันดับปี 2556
	2550	2551	2552	2553	2554	2555	2556	
สิงคโปร์	9.3	9.2	9.2	9.3	9.2	87	86	5
บรูไน	n.a.	n.a.	5.5	5.5	5.2	55	60	38
มาเลเซีย	5.1	5.1	4.5	4.4	4.3	49	50	53
ฟิลิปปินส์	2.5	2.3	2.4	2.4	2.6	34	36	94
ไทย	3.3	3.5	3.4	3.5	3.4	37	35	102
อินโดนีเซีย	2.3	2.6	2.8	2.8	3.0	32	32	114
เวียดนาม	2.6	2.7	2.7	2.7	2.9	31	31	116
ลาว	1.9	2.0	2.0	2.1	2.2	21	26	140
เมียนมาร์	1.4	1.3	1.4	1.4	1.5	15	21	157
กัมพูชา	2.0	n.a.	2.0	2.1	2.1	22	20	160

ที่มา : Corruption Perception Index : CPI, Transparency International : TI www.Transparency.org (2007– 2012)

หมายเหตุ : ปี 2550 - 2554 คะแนนมีค่า 0 – 10 ถ้าได้คะแนน 10 หมายถึง การคอร์รัปชันต่ำหรือการบริหารงานของเจ้าหน้าที่เป็นไปอย่างโปร่งใสและในปี 2555 มีการปรับฐานคะแนนจากคะแนนเต็ม 10 มาเป็นคะแนนเต็ม 100 ซึ่งตัวเลขคะแนนที่มากหมายถึงการมีภาพลักษณ์การคอร์รัปชันที่ต่ำ

4 ผลการพัฒนาตามแนวทางยุทธศาสตร์

4.1 การสร้างความมั่นคงทางเศรษฐกิจและสังคมให้ทุกคนในสังคมไทย และเสริมสร้างขีดความสามารถในการจัดการความเสี่ยงและสร้างโอกาสในชีวิตให้แก่ตนเอง

4.1.1 ปรับโครงสร้างเศรษฐกิจให้มีฐานการพัฒนาที่ครอบคลุมทั่วถึงและยั่งยืน พร้อมทั้งเศรษฐกิจฐานรากให้มีความหลากหลายและแข็งแกร่งมากขึ้น โดยในปี 2556 มีจำนวนวิสาหกิจชุมชน และเครือข่ายวิสาหกิจชุมชนที่จดทะเบียน 73,664 แห่ง รวมทั้งมีจำนวนสมาชิกประมาณ 1.28 ล้านคน เพิ่มขึ้นจากปี 2555 ที่มีจำนวนวิสาหกิจชุมชน และเครือข่ายวิสาหกิจชุมชนที่จดทะเบียน 71,965 แห่ง และมีสมาชิกประมาณ 1.25 ล้านคน ในขณะเดียวกัน มีการดำเนินการที่สำคัญได้แก่ ส่งเสริมช่องทางการตลาดเพื่อเพิ่มช่องทางการจำหน่ายสินค้าหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ (OTOP) สนับสนุนและพัฒนาให้ผู้ผลิต ผู้ประกอบการ

OTOP ได้เรียนรู้ทักษะด้านการบริหารจัดการและการตลาด เสริมสร้างรายได้และสร้างความเข้มแข็งพึ่งตนเองได้ และเป็นการเตรียมความพร้อมผู้ผลิต ผู้ประกอบการ OTOP ในการก้าวสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนในอนาคต พัฒนาฝีมือแรงงาน โดยส่งเสริมให้ผู้ว่างงาน ผู้ถูกเลิกจ้าง แรงงานหลังฤดูกาลเก็บเกี่ยว แรงงานไทยที่เดินทางกลับจากต่างประเทศ ผู้ประสบภัยธรรมชาติ แรงงานที่มีรายได้น้อยกว่า 300 บาทต่อวัน และประชาชนทั่วไป ให้มีความรู้และทักษะในการประกอบอาชีพ สามารถนำความรู้ไปประกอบอาชีพใหม่หรืออาชีพเสริม โดยการให้ความรู้เกี่ยวกับการประกอบอาชีพ สาธิตและฝึกปฏิบัติอาชีพ จัดอบรมโดยการสาธิตและฝึกปฏิบัติ การประกอบอาชีพอิสระและความรู้ด้านการประกอบการ เช่น การบริหารจัดการ การบัญชี การตลาด การคิดต้นทุนการผลิต แนะนำแหล่งเงินทุน เป็นต้น รวมทั้งจัดหาวัสดุอุปกรณ์เพื่อใช้ในการประกอบอาชีพ นอกจากนี้ยังมีการดำเนินการจัดหางานเชิงรุก โดยจัดกิจกรรมนัดพบแรงงานใหญ่/ย่อย จัดตั้งศูนย์ตรีเทพเพื่อการจ้างงานและยกระดับรายได้ครัวบวงจรรเพื่อส่งเสริมและพัฒนาระบบการจัดหางาน และช่วยสนับสนุนให้ประชาชนมีงานทำ ตลอดจนเป็นช่องทางในการเพิ่มรายได้จากการประกอบอาชีพและสร้างเครือข่ายในการประกอบอาชีพ และแนวทางการยกระดับรายได้ 120,000 บาทต่อครัวเรือนต่อปี การนัดพบตลาดงานเชิงคุณภาพ เพื่อเพิ่มโอกาสให้กับผู้ประสงค์จะหางานทำ/ผู้ต้องการเปลี่ยนงานได้เลือกตำแหน่งงานที่ตรงกับความรู้ความสามารถและความถนัดของตน และได้สมัครงานกับนายจ้าง/สถานประกอบการจำนวนมากในคราวเดียวกัน ให้บริการจัดหางานแก่ผู้ประกันตนกรณีว่างงาน รวมทั้งส่งเสริมสนับสนุนให้มีการจ้างงานระหว่างกลุ่มผู้รับงานไปทำที่บ้านกับนายจ้าง/สถานประกอบการ ทำให้กลุ่มผู้รับงานไปทำที่บ้านมีงานทำอย่างต่อเนื่อง เกิดความเข้มแข็งและช่วยลดปัญหาการขาดแคลนแรงงานในกิจการบางประเภท

4.1.2 ส่งเสริมการจัดสรรทรัพยากรและสิทธิทางทรัพย์สินให้เกิดความเป็นธรรม โดยขยายเขตการจัดรูปที่ดิน ทำให้มีการจัดที่ดินทำกินในเขตปฏิรูปที่ดินทั้งสิ้น จำนวน 2.69 ล้านไร่ จำนวน 35.25 ล้านไร่ (สิงหาคม 2557) มีการนำที่ดินราชพัสดุที่ราษฎรครอบครองทำประโยชน์และที่ดินราชพัสดุที่เป็นที่ว่างเหลือจากการใช้ประโยชน์ในทางราชการมาจัดให้ราษฎรเช่าเพื่ออยู่อาศัยและเพื่อประกอบการเกษตร จำนวนทั้งสิ้น 5,780 ราย รวมทั้งมีการจัดทำร่างพระราชบัญญัติหลักประกันทางธุรกิจ พ.ศ. เพื่อให้มีการนำทรัพย์สินที่มีมูลค่าทางเศรษฐกิจที่ไม่สามารถจำนองหรือจำนำมาใช้เป็นหลักประกันการชำระหนี้ในลักษณะที่ผู้ให้หลักประกันไม่ต้องส่งมอบการครอบครองทรัพย์สินที่เป็นหลักประกันให้แก่ผู้รับหลักประกัน ซึ่งจะเป็นการเพิ่มช่องทางในการนำทรัพย์สินมาเป็นหลักประกัน ทำให้ผู้ประกอบการธุรกิจเข้าถึงแหล่งเงินทุนได้มากขึ้น นอกจากนี้ยังมีการดำเนินการเพิ่มทุนสถาบันการเงินเฉพาะกิจของรัฐ, สถาบันการเงินเฉพาะกิจมีความมั่นคงทางการเงิน สามารถดำเนินการได้ตามวัตถุประสงค์การจัดตั้ง เพื่อเติมเต็มช่องว่างการเข้าถึงแหล่งเงินทุนของประชาชน เกษตรกร และผู้ประกอบการขนาดย่อม และสามารถรองรับการดำเนินงานตามนโยบายสำคัญของรัฐบาล เช่น การพักชำระหนี้เกษตรกรและประชาชนผู้มีรายได้น้อยที่มีหนี้ค้างชำระไม่เกิน 500,000 บาท สำหรับลูกค้าของสถาบันการเงินเฉพาะกิจ 6 แห่ง ได้แก่ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.) ธนาคารออมสิน (ธ.ออมสิน) ธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมแห่งประเทศไทย (ธพว.) ธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย (ธอท.) ธนาคารอาคารสงเคราะห์ (ธอส.) และบริษัทตลาดรองสินเชื่อที่อยู่อาศัย (บตท.) โดยพักชำระหนี้ระยะเวลา 3 ปี และกลับมาผ่อนชำระตามระยะเวลาการผ่อนที่เหมาะสม โดย ณ วันที่ 30 กันยายน 2556 คงเหลือลูกหนี้ที่เข้าร่วมโครงการ 377,739 ราย มูลหนี้ 43,667.44 ล้านบาท เนื่องจากมีลูกหนี้ที่ออกจากโครงการจำนวน 23,650 ราย โดยส่วนมากเป็นลูกหนี้ที่ชำระหนี้ครบแล้วและมีการขอปิดบัญชี

4.1.3 พัฒนาการใช้ประโยชน์เทคโนโลยีสารสนเทศและสนับสนุนการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารในการพัฒนาอาชีพ โดยติดตั้งอุปกรณ์เพื่อให้บริการ Broadband Internet ไร้สาย จำนวน 30,000 จุด ทั่วประเทศ (ติดตั้งในเขตนครหลวง จำนวน 10,000 จุด และติดตั้งในเขตภูมิภาค จำนวน 20,000 จุด) โดยติดตั้งในพื้นที่สาธารณะ ได้แก่ สถานศึกษา สถานีอนามัย/โรงพยาบาล สถานีขนส่ง สถานีรถไฟ สถานีตำรวจ และสถานที่ราชการอื่นๆ โดยในปี 2556 ได้ดำเนินการติดตั้ง Access Point แล้วเสร็จและเปิดให้บริการแล้ว ประมาณ 28,651 จุด รวมทั้งมีการดำเนินการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศส่งเสริมตลาดแรงงานและตลาดสินค้าอินทรีย์ โดยจัดทำฐานข้อมูลแรงงานที่มีทักษะพิเศษเพื่อเป็นแหล่งข้อมูลกำลังแรงงานที่มีทักษะพิเศษในแต่ละสาขาอาชีพ/พื้นที่ และจัดทำเว็บไซต์ศูนย์ปฏิบัติการข้อมูลการตลาดสินค้าอินทรีย์กระทรวงพาณิชย์ (www.organic.moc.go.th) เพื่อเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารด้านการตลาด สินค้าอินทรีย์ไทยและต่างประเทศ และจัดทำฐานข้อมูลสินค้าเกษตรอินทรีย์ทั่วประเทศ รวมทั้งจัดทำคู่มือ Thailand Organic Mapping 40 จังหวัด โดยมีการปรับปรุงฐานข้อมูลให้เป็นปัจจุบันอย่างสม่ำเสมอ นอกจากนี้มีการดำเนินการพัฒนาศูนย์เศรษฐกิจการค้าจังหวัด โดยบริหารจัดการศูนย์ข้อมูลเศรษฐกิจการค้าจังหวัด (PCOC : Provincial Commerce Operation Center) และเว็บไซต์สำนักงานพาณิชย์จังหวัดทั้ง 76 จังหวัด ในการให้บริการข้อมูล ให้มีรูปแบบมาตรฐานเดียวกัน และสามารถเชื่อมโยงข้อมูลจากส่วนกลางและภูมิภาค เช่น ข้อมูลพื้นฐาน ข้อมูลด้านเศรษฐกิจการค้า ข้อมูลการตลาด ข้อมูลการค้าชายแดน ข้อมูลผู้ประกอบการ เป็นต้น และประชาชนได้ใช้บริการอย่างมีประสิทธิภาพครบทั้ง 76 จังหวัด อย่างเป็นปัจจุบันทันสมัยและต่อเนื่อง

4.1.4 ส่งเสริมการใช้สิทธิแรงงานขั้นพื้นฐานในสถานประกอบการ โดยในปี 2556 มีลูกจ้างผู้ประกันตนที่ขึ้นทะเบียนกับสำนักงานประกันสังคมจำนวน 10.7855 ล้านคน สถานประกอบการที่ขึ้นทะเบียนกองทุนประกันสังคมจำนวน 415,421 แห่ง ลูกจ้างที่ขึ้นทะเบียนกองทุนเงินทดแทนจำนวน 8.8539 ล้านคน นายจ้างที่ขึ้นทะเบียนกองทุนเงินทดแทนจำนวน 346,142 คน มีการคุ้มครองดูแลแรงงานทั้งในระบบและนอกระบบ จำนวน 2,592,000 คน และมีการดำเนินการสำคัญได้แก่ การกำกับ ดูแล และสนับสนุนให้แรงงานมีความปลอดภัย และมีสุขภาพอนามัยที่ดีในการทำงานตามกฎหมายความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน และการคุ้มครองและส่งเสริมสิทธิแรงงานให้มีรายได้ไม่น้อยกว่าวันละ 300 บาท โดยตรวจแรงงานในสถานประกอบกิจการกลุ่มเสี่ยง ได้แก่ กิจการขนาดเล็ก ขนส่ง ประมง เครื่องหนัง ก่อสร้าง โรงแรมและภัตตาคาร จำนวน 4,289 แห่ง ลูกจ้าง 173,482 คน ส่งเสริม พัฒนา และกำกับดูแลแรงงานในระบบและนอกระบบ ซึ่งมีการดำเนินการที่สำคัญ เช่น การตรวจแรงงานในสถานประกอบกิจการ การรับคำร้องจากลูกจ้างกรณีที่นายจ้างไม่จ่ายสิทธิประโยชน์ตามที่กฎหมายกำหนดและพิจารณาวินิจฉัยคำร้องจนยุติการให้คำปรึกษาแนะนำด้านคุ้มครองแรงงานแก่นายจ้าง ลูกจ้าง การติดตามและประเมินผลรายงานสภาพการจ้างและสภาพการทำงานในสถานประกอบกิจการที่มีลูกจ้างรวมกันตั้งแต่ 10 คนขึ้นไป การวิเคราะห์รายงานสภาพการจ้างและสภาพการทำงานของสถานประกอบกิจการเพื่อการคุ้มครองแรงงาน การส่งเสริมและพัฒนาเครือข่ายด้านคุ้มครองแรงงาน การอบรมเตรียมความพร้อมเด็กก่อนเข้าสู่ตลาดแรงงาน การประชุม อบรม สัมมนาให้ความรู้สิทธิด้านแรงงานและกฎหมายคุ้มครองแรงงานแก่นายจ้าง ลูกจ้าง ประชาชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และการให้บริการจัดหางานและคุ้มครองคนหางานตลอด 24 ชั่วโมงเพื่อให้บริการจัดหางาน และรับเรื่องราวร้องทุกข์แก่ผู้ที่เดินทางเข้ามาหางานทำในกรุงเทพฯ

4.1.5 ยกระดับคุณภาพของระบบการคุ้มครองทางสังคมให้ครอบคลุมทุกคนอย่างทั่วถึง และสอดคล้องกับความจำเป็น มีการดำเนินการสำคัญได้แก่ การพัฒนาระบบคุ้มครองเด็กโดยพัฒนา มาตรการ กลไก และองค์ความรู้ด้านการคุ้มครองและพิทักษ์สิทธิเด็กให้สอดคล้องกับอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก กฎหมาย และมาตรฐานด้านเด็กต่าง ๆ และขับเคลื่อนมาตรการ/กลไกสู่การปฏิบัติ เสริมสร้างศักยภาพ เครือข่ายผู้ทำงานด้านเด็ก และบุคลากรแวดล้อมเด็กในการพัฒนา และคุ้มครองสวัสดิภาพเด็ก การประชุมเชิง ปฏิบัติการสร้างภาคีเครือข่ายในการคุ้มครองและพิทักษ์สิทธิเยาวชน 77 จังหวัด นิเทศ ติดตามและประเมินผล โครงการ/กิจกรรมในพื้นที่ 4 ภาค ๆ ละ 6 จังหวัด รวม 24 จังหวัด ถอดบทเรียนและสรุปผลการดำเนิน กิจกรรมคุ้มครองพิทักษ์สิทธิเยาวชน ส่งเสริมการดำเนินกิจการหอพักให้เป็นไปตามกฎหมาย (พ.ร.บ.หอพัก พ.ศ.2507) การส่งเสริมการจัดการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อคนพิการ โดยจัดให้มีกลไก มาตรการ บุคลากร และประสานเครือข่ายเกี่ยวกับการจัดการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมและการช่วยทางกฎหมายแก่ คนพิการให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อสร้างการยอมรับทางสังคมทั้งในส่วนบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรภาครัฐและเอกชนที่จะผนวกคนพิการให้เป็นส่วนหนึ่งของสังคมโดยไม่เลือกปฏิบัติอย่างทั่วถึงและเป็น ธรรม โดยมีคนพิการได้รับการช่วยเหลือทางกฎหมายจำนวน 2,500 คน มีการจัดทำโครงการส่งเสริมการ เข้าถึงสิทธิด้านอาชีพของคนพิการ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อค้นหาสำรวจ คนพิการที่ต้องการทำงานในสถาน ประกอบการ และเผยแพร่ความรู้ความเข้าใจสิทธิด้านอาชีพและการมีงานทำให้แก่คนพิการ รวมทั้งลงทะเบียน จัดหางานและฝึกอบรมเตรียมความพร้อมคนพิการสู่การมีงานทำที่มั่นคง โดยดำเนินการในพื้นที่ 57 จังหวัด การพัฒนาระบบบริการล่ามภาษามือให้มีคุณภาพและมีมาตรฐานอย่างเพียงพอและทั่วถึงทุกจังหวัด ซึ่งจะท ำให้คนพิการสามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารและบริการต่างๆ อย่างเท่าเทียมกับบุคคลทั่วไป สามารถดำรงชีวิต และปฏิบัติกิจกรรมในชีวิตประจำวันในที่อยู่อาศัยได้โดยสะดวก และเหมาะสมกับสภาพความพิการ และจัดให้ มีสวัสดิการ ได้แก่ บริการหรือเครื่องมือ อุปกรณ์ เทคโนโลยีและเครื่องช่วยความพิการตามความจำเป็นพิเศษ ของแต่ละประเภทความพิการ จำนวนทั้งสิ้น 4,000 คน นอกจากนั้นมีการดำเนินการพัฒนาสมรรถนะ เครือข่ายภาคประชาชน จัดตั้ง “อาสาพาณิชย์” ใน 76 จังหวัด จำนวน 136 คน เพื่อทำหน้าที่ในฐานะตัวแทน ภาคประชาชนของกระทรวงพาณิชย์ในระดับพื้นที่/ชุมชน ติดตามดูแลความเคลื่อนไหวของสถานการณ์ราคา สินค้า ดูแลสิทธิประโยชน์ ความเป็นธรรมของประชาชนในพื้นที่ มิให้ถูกเอารัด เอาเปรียบจากการประกอบ ธุรกิจ การขาย การบริโภคสินค้าและบริการต่างๆ

4.2 การจัดบริการทางสังคมให้ทุกคนตามสิทธิขั้นพื้นฐานและเน้นการสร้างภูมิคุ้มกันระดับปัจเจก และสร้างการมีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจในการพัฒนาประเทศ

4.2.1 คนไทยได้รับบริการสาธารณะที่มีคุณภาพและสามารถเข้าถึงบริการได้สะดวกและ รวดเร็วมากขึ้น โดย

1) โอกาสทางการศึกษาของเด็กไทยยังคงมีเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยเด็กไทย ได้รับสิทธิรับการสนับสนุนค่าใช้จ่ายในการจัดการศึกษาตั้งแต่ระดับอนุบาลจนจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วย ค่าจัดการเรียนการสอน ค่าหนังสือเรียน ค่าอุปกรณ์การเรียน ค่าเครื่องแบบนักเรียน และค่า กิจกรรมพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ตามนโยบายเรียนฟรี 15 ปี อย่างมีคุณภาพ รวมทั้งมีโอกาสนในการกู้ยืมเพื่อใช้ จ่ายในการศึกษาในระดับที่สูงขึ้นจากกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา (กยศ.) ซึ่งให้กู้ยืมเงินเพื่อการศึกษาแก่ นักเรียน นักศึกษาที่ขาดแคลนทุนทรัพย์ตั้งแต่ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (สายสามัญและสายอาชีพ) จนถึง ระดับปริญญาตรี เพื่อเป็นค่าเล่าเรียน ค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา และค่าครองชีพ โดยมีผู้กู้ยืมที่กำลัง

ศึกษาในปีการศึกษา 2556 จำนวน 741,174 ราย และกองทุนเงินกู้ยืมเพื่อการศึกษาที่ผูกกับรายได้ในอนาคต (กรอ.) ซึ่งให้ทุนการศึกษาแบบต้องใช้นักศึกษาในระดับอุดมศึกษาหรือเทียบเท่าเฉพาะหลักสูตร/สาขาที่เป็นความต้องการหลักและมีความชัดเจนของการผลิตกำลังคน โดยมีผู้กู้รายใหม่ในปีการศึกษา 2556 จำนวน 20,900 ราย

2) คนไทยได้รับการสุขภาพอย่างทั่วถึง โดยความครอบคลุมของการมีหลักประกันสุขภาพของประชาชนไทย เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง จากร้อยละ 71.00 ในปีงบประมาณ 2544 เป็นร้อยละ 99.87 ในปีงบประมาณ 2556 ซึ่งประกอบด้วยประชาชนไทยที่มีสิทธิหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ (UC) มีจำนวน 48.61 ล้านคน สิทธิประกันสังคม 10.77 ล้านคน และสิทธิสวัสดิการข้าราชการและรัฐวิสาหกิจ มีจำนวน 4.98 ล้านคน โดยมีหน่วยบริการสุขภาพที่จะเป็นผู้ให้บริการสุขภาพกับประชาชนผู้มีสิทธิภายใต้ระบบหลักประกันสุขภาพแห่งชาติแบ่งได้เป็น 3 ระดับ ประกอบด้วยหน่วยบริการปฐมภูมิ 11,404 แห่ง หน่วยบริการประจำ 1,186 แห่ง หน่วยบริการรับส่งต่อมีจำนวน 961 แห่ง โดยสถานบริการได้รับการส่งเสริมสนับสนุนให้มีการพัฒนาคุณภาพมาตรฐานบริการอย่างต่อเนื่อง โดยใช้กระบวนการรับรองคุณภาพโรงพยาบาล (Hospital accreditation: HA) เป็นกระบวนการหลักในการพัฒนาคุณภาพโรงพยาบาล ซึ่งในปีงบประมาณ 2556 หน่วยบริการรับการส่งต่อ ได้รับการรับรองคุณภาพตามมาตรฐาน HA เพิ่มขึ้นเรื่อยๆ เป็นร้อยละ 94.43 แสดงถึงคุณภาพมาตรฐานของโรงพยาบาลในระบบหลักประกันสุขภาพแห่งชาติที่พัฒนาอย่างต่อเนื่อง

3) ประชาชนสามารถเข้าถึงสวัสดิการและบริการสาธารณะเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต มีการดำเนินการสำคัญได้แก่ การดำเนินมาตรการลดภาระค่าครองชีพประชาชนด้านการเดินทาง โดยจัดบริการรถโดยสารประจำทาง จำนวน 800 คัน ใน 128 เส้นทาง โดยมีผู้ได้รับประโยชน์เฉลี่ยประมาณ 28.86 ล้านตัวต่อเดือน บริการรถไฟฟ้า 3 ฟรี ทั้งสิ้นจำนวน 172 ขบวน ประกอบด้วย 1) ขบวนรถบริการเชิงสังคม จำนวน 164 ขบวน 2) ขบวนรถเชิงพาณิชย์ (เฉพาะรถเร็วชั้น 3 ฟรี) จำนวน 8 ขบวน ในเส้นทางสายเหนือสายตะวันออกเฉียงเหนือ สายใต้ สายตะวันออก และสายสมุทรสาคร (ครอบคลุม 47 จังหวัด) ขบวนรถบริการเชิงสังคม จำนวน 164 ขบวน และขบวนรถเชิงพาณิชย์ จำนวน 8 ขบวน นอกจากนั้นมีการผลักดันการจัดตั้งอำนวยความสะดวกสำหรับคนพิการและคนทุพพลภาพเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้ในพื้นที่อาคารสาธารณะ โดยเฉพาะหน่วยงานภาครัฐ และหน่วยงานอื่นๆ ที่ให้บริการประชาชน ได้แก่ โรงพยาบาล ศาลากลางจังหวัด ที่ว่าการอำเภอ/สำนักงานเขตที่ทำการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สถาบันการศึกษา และสถานีตำรวจ ซึ่งในปี 2556 มีการจัดทำสิ่งอำนวยความสะดวกจำนวน 12,218 แห่ง จากจำนวนทั้งสิ้น 43,024 แห่ง และมีการจัดอบรมความรู้ด้าน ICT ให้แก่ประชาชนทั่วไปในชุมชน และมีการจัดทำหลักสูตรและจัดอบรมความรู้ด้าน ICT รวมถึงการใช้ ICT เพื่อการทำกิจกรรมในชีวิตประจำวันให้แก่ผู้สูงอายุเพื่อให้คนพิการ ผู้สูงอายุ ผู้ด้อยโอกาส และผู้ปกครอง ผู้พิทักษ์ ผู้อนุบาล ผู้ดูแลคนพิการ หรือผู้ช่วยคนพิการ มีความรู้ด้าน ICT และสามารถเข้าถึงข้อมูล ข่าวสาร องค์ความรู้ เพื่อประโยชน์ในการศึกษา การประกอบอาชีพ รวมทั้งสิทธิและการมีส่วนร่วมในสังคม

4) การสนับสนุนให้ประชาชนสามารถเข้าถึงความเป็นธรรมในสังคมได้อย่างสะดวกและรวดเร็ว มีการดำเนินการสำคัญได้แก่ การเร่งรัดการบังคับคดีและวางทรัพย์ โดยการดำเนินการแก้ไขกฎหมายที่เกี่ยวกับการขายทอดตลาดทรัพย์ ลดขั้นตอนการปฏิบัติงานที่ซ้ำซ้อนลง ปรับเปลี่ยนระบบการทำงานจากกระดาษไปเป็นการทำงานในระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ การนำระบบสารสนเทศทางภูมิศาสตร์ (GIS) เข้ามาใช้ในขั้นตอนการยึดทรัพย์ การจัดมหกรรมขายทอดตลาด และการกระจายอำนาจใน

การพิจารณาคำขอรับการสนับสนุนเงินกองทุนยุติธรรมไปยังสำนักงาน ยุติธรรมจังหวัดน่านร้อง โดยสำนักงาน ยุติธรรมจังหวัดน่านร้อง 17 แห่ง สามารถพิจารณาคำขอรับการสนับสนุนเงินหรือค่าใช้จ่ายกองทุนยุติธรรม เพื่อให้ประชาชนในพื้นที่สามารถเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมได้ง่าย สะดวก รวดเร็วและทั่วถึง

4.2.2 การสนับสนุนการจัดหาที่อยู่อาศัยของผู้มีรายได้น้อยและการเข้าถึงระบบ สาธารณูปโภค โดยมีการจัดทำโครงการพัฒนาที่อยู่อาศัยและที่ดินทำกิน (โครงการบ้านมั่นคง) เพื่อแก้ไขปัญหา และพัฒนาที่อยู่อาศัยของคนจนในชุมชนแออัด โดยมีระบบสาธารณูปโภค สาธารณูปการ และสิ่งแวดล้อมที่ดี มีรูปแบบสอดคล้องกับวิถีชีวิตและความสามารถในการใช้จ่ายของคนในชุมชน จำนวน 285 เมือง/เขต 1,687 ชุมชน 85,252 ครัวเรือน มีความมั่นคงในที่อยู่อาศัยและที่ดินและมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น และโครงการบ้าน มั่นคงชนบทเพื่อผู้ยากจนและด้อยโอกาสในชนบท โดยสร้างความมั่นคงและสิทธิการครอบครองที่ดินและที่อยู่ อาศัยแก่ชุมชนผู้มีรายได้น้อยในเขตชนบททั่วประเทศ 76 จังหวัด (ยกเว้นกรุงเทพฯ), สนับสนุนการสร้าง/ ซ่อมแซม/ต่อเติมที่อยู่อาศัย และการสร้างความมั่นคงการแก้ไขปัญหาที่ดิน รวมทั้งมีการติดตามรายงาน และ ประเมินผล เกิดการแก้ไขปัญหาที่ดิน จำนวน 906 ตำบล รวมทั้งมีการจัดตั้งกองทุนที่ดินที่อยู่อาศัยจำนวน 119 กองทุน โครงการพัฒนาที่อยู่อาศัยและที่ดินทำกินเพื่อแก้ไขปัญหาผู้ประสบปัญหาความเดือดร้อนในพื้นที่ 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของแผนการพัฒนาพื้นที่พิเศษ 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้ เพื่อ ยกระดับรายได้และคุณภาพชีวิตของประชาชนในพื้นที่ 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยชุมชนท้องถิ่นเป็นหลักใน การดำเนินการ โดยมีตำบลได้รับการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนด้านที่อยู่อาศัย จำนวน 295 ตำบล 1,421 หมู่บ้าน และมีตำบลที่ได้รับการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนด้านที่ดินทำกิน จำนวน 44 ตำบล นอกจากนี้มี การจัดทำโครงการบ้านเอื้ออาทร ซึ่งดำเนินการจัดสร้างที่อยู่อาศัยที่ได้มาตรฐานสำหรับประชาชนผู้ด้อยโอกาส ข้าราชการชั้นผู้น้อยและพนักงานหน่วยงานของรัฐ โดยจัดสร้างที่อยู่อาศัยจำนวน 281,556 หน่วย ครอบคลุม พื้นที่ในเขตเมืองทั่วประเทศ, ก่อสร้างแล้วเสร็จจำนวน 297 โครงการ 272,256 หน่วยมีครัวเรือนที่มีที่อยู่ อาศัยเพิ่มขึ้น จำนวน 272,256 ครัวเรือน หรือ จำนวน 871,219 คน

4.2.3 การพัฒนาระบบสวัสดิการสังคม มีการดำเนินการสำคัญได้แก่ การคุ้มครอง ประกันสังคมภาคสมัครใจสู่แรงงานนอกระบบ โดยมีจำนวนแรงงานนอกระบบได้รับความคุ้มครองตาม กฎหมายประกันสังคม เท่ากับ 1.5095 ล้านคน โดยร้อยละของผู้ประกันตนตามมาตรา 40 ของพระราชบัญญัติ ประกันสังคม พ.ศ. 2533 ที่ส่งเงินสมทบ เท่ากับร้อยละ 49.26 จำนวนการรับประโยชน์ทดแทน เท่ากับ 38,585 ราย มีการสนับสนุนให้ชุมชนมีระบบและกองทุนสวัสดิการพื้นฐานในการดูแล ช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกัน ภายในชุมชนตั้งแต่เกิดจนตาย โดยส่งเสริมการจัดตั้งกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลเพื่อจัดสวัสดิการชุมชนที่ ครอบคลุมวิถีชีวิตตั้งแต่ เกิด แก่ เจ็บ ตายให้กับคนทุกกลุ่มในชุมชนในการดูแลช่วยเหลือเกื้อกูลกัน โดยมีการ สมทบงบประมาณจาก 3 ฝ่าย (1:1:1) คือ ทุนจากการออมของสมาชิกในชุมชน ทั้งในรูปแบบออมทรัพย์เดิม สัจจะวันละบาท การสมทบจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และการสมทบจากรัฐบาลในสัดส่วนการออมของ สมาชิกไม่เกิน 365 บาท/คน/ปี เกิดกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบล จำนวน 5,509 กองทุน มีสมาชิกที่ได้รับการ สมทบ จำนวน 4,061,653 คน และได้มีการพัฒนาตำบลต้นแบบการพัฒนาสังคมและสวัสดิการจำนวน 975 ตำบล โดยในระยะต่อไปตำบลต้นแบบจะพัฒนาเป็นศูนย์เรียนรู้การจัดสวัสดิการสังคมให้แก่ตำบลใกล้เคียง พร้อมทั้งพัฒนาไปสู่การเป็นศูนย์ประสานการจัดสวัสดิการสังคมของตำบลตามศักยภาพของแต่ละพื้นที่ นอกจากนี้มีการดำเนินการสร้างหลักประกันด้านรายได้แก่ผู้สูงอายุ โดยจัดสรรให้กับผู้สูงอายุที่มีสิทธิได้รับ เบี้ยยังชีพและได้ขึ้นทะเบียนเพื่อขอรับเงินเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุใน 76 จังหวัด จำนวน 6,776,562 คน เป็นเงิน 54,214,288,800 บาท

4.2.4 การพัฒนาระบบการเงินฐานรากและระบบการออมที่หลากหลาย โดยในปี 2556 มีการจัดตั้งกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบล/เมืองไปแล้ว 5,721 กองทุน มีสมาชิกกองทุนรวมทั้งหมด 4,001,113 ราย เงินกองทุนรวม 5,977.23 ล้านบาท โดยแยกเป็นเงินจากสมาชิก 3,971.18 ล้านบาทหรือร้อยละ 66 เงินสมทบจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 230.54 ล้านบาท หรือร้อยละ 4 เงินสมทบจากรัฐบาลผ่าน สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (พอช.) 1,029.74 ล้านบาท หน่วยงานภาครัฐอื่นๆ 493.62 ล้านบาท หรือร้อยละ 24 นอกจากนั้นเป็นเงินจากแหล่งอื่นๆ เช่น ภาคเอกชน เงินบริจาค ฯลฯ 251.85 ล้านบาท หรือร้อยละ 6 โดยสัดส่วนสมาชิกกองทุนแยกเป็นครัวเรือน 2,263,608 ราย เด็ก 725,521 ราย ผู้สูงอายุ 1,007,583 ราย ผู้ด้อยโอกาส 127,031 ราย ทั้งนี้มีจำนวนกองทุนฯ ที่ได้รับการสมทบงบประมาณสะสมจนถึงปี 2556 จำนวน 11,986 กองทุน รวมเป็นงบประมาณสมทบกองทุนฯ 2,366.43 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปี 2555 ที่มีกองทุนฯ ที่ได้รับการสมทบงบประมาณสะสมจำนวน 4,333 กองทุน และได้รับงบประมาณ 1,462.56 ล้านบาท และจัดสรรเงินสมทบตามโครงการ SML ให้สำนักงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ เพื่อสนับสนุนโครงการ จำนวน 79,025 หมู่บ้าน/ชุมชน 115,549 โครงการงบประมาณทั้งสิ้น 29,873,950,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 99.33 ของจำนวน หมู่บ้าน/ชุมชนทั้งหมด

4.3 การเสริมสร้างพลังให้ทุกภาคส่วนสามารถเพิ่มทางเลือกการดำเนินชีวิตในสังคมและสร้างการมีส่วนร่วมในเชิงเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองได้อย่างมีคุณค่าและศักดิ์ศรี

4.3.1 การเสริมสร้างพลังทางสังคมให้ทุกคนสามารถแสดงออกทางความคิดอย่างสร้างสรรค์ โดยมีการดำเนินการสำคัญได้แก่ โครงการคืนคนดีสู่สังคมเพื่อช่วยเหลือผู้พ้นโทษให้มีโอกาสเข้าถึงแหล่งงาน มีรายได้เพียงพอต่อการดำรงชีวิตและปรับตัวเข้าสู่สังคมในช่วงระยะแรกของการพ้นโทษ ไม่หวนกลับไปกระทำผิดซ้ำ โดยจัดหางานที่เหมาะสมกับ ผู้พ้นโทษเพื่อทำงานภายในหน่วยงานต่างๆ ภายใต้สังกัดกระทรวงยุติธรรมทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค รวมทั้งสถานประกอบการภาคเอกชนที่ให้การสนับสนุนรับผู้พ้นโทษเข้าทำงาน โดยในปี 2556 มีการจ้างงานผู้พ้นโทษที่เข้าร่วมโครงการทั้งสิ้น 857 อัตรา มีบริษัทที่สมัครเข้าร่วมเป็นเครือข่ายให้ความร่วมมือและช่วยเหลือการจ้างงานผู้พ้นโทษที่ผ่านการทำงานกับหน่วยงานของภาครัฐแล้วให้เข้าทำงานในบริษัทเอกชนจำนวนทั้งสิ้น 74 บริษัท จำนวน 1,594 อัตรา มีการดำเนินการกระบวนการสืบเสาะและพินิจซึ่งเป็นกระบวนการในการแสวงหาข้อเท็จจริงเกี่ยวกับประวัติและภูมิหลังทางสังคม รวมทั้งพฤติการณ์คดีของผู้กระทำผิด แล้วนำข้อเท็จจริงที่ได้มาประมวล วิเคราะห์ทำรายงานพร้อมทั้งเสนอความเห็นเกี่ยวกับมาตรการการลงโทษที่เหมาะสม การแก้ไขฟื้นฟูที่เหมาะสมกับผู้กระทำผิดแต่ละราย โดยคำนึงถึงความปลอดภัยของสังคมเป็นสำคัญ ดำเนินการสืบเสาะและพินิจจำนวน 114,714 คดี การส่งเสริมการมีงานทำแก่ประชากรกลุ่มพิเศษโดยกิจกรรมจัดหางานพิเศษสำหรับผู้พ้นโทษจำนวน 2,135 คน นักเรียนนักศึกษาจำนวน 14,511 คน คนพิการจำนวน 3,413 คน และผู้สูงอายุ 106 คน รวมทั้งฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดในระบบบังคับบำบัด ซึ่งส่งผลให้ในปี 2556 มีผู้ผ่านการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดกลับมาเสพติดซ้ำเพียงร้อยละ 11.64

4.3.2 เพิ่มศักยภาพและขีดความสามารถของชุมชนในการจัดการปัญหาด้วยตนเอง โดยมีการดำเนินการสำคัญได้แก่ การสนับสนุนการจัดตั้งสภาองค์กรชุมชนตำบลใหม่ และสนับสนุนการพัฒนาสภาองค์กรชุมชนตำบลที่จัดตั้งแล้ว โดยส่งเสริมการดำเนินงานและขับเคลื่อนงานของสภาองค์กรชุมชนตำบล ส่งผลให้เกิดสภาองค์กรชุมชนตำบลในพื้นที่ จำนวน 4,231 ตำบล ที่เป็นเวทีกลางในการจัดทำแผนพัฒนาชุมชนท้องถิ่นที่สอดคล้องกับบริบทและครอบคลุมการพัฒนาของชุมชนท้องถิ่นอย่างมีส่วนร่วม มีการจัดทำ

ข้อมูลพื้นที่ตำบล (ปัญหา ศักยภาพ) เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการวิเคราะห์ตำบลให้ชุมชนรู้ตัวตนของตนเอง การจัดทำแผนพัฒนาชุมชนท้องถิ่นระดับตำบล โดยกลุ่ม/องค์กรชุมชนในพื้นที่มีส่วนร่วม และยกระดับสู่การจัดการทุนของชุมชนท้องถิ่น รวมทั้งเพิ่มศักยภาพแกนนำชุมชนและการพัฒนากลุ่ม/องค์กรชุมชนให้มีความเข้มแข็ง มีระบบบริหารจัดการที่ดี เป็นฐานการพัฒนาด้านต่างๆ ในตำบล พัฒนาและเชื่อมโยงแผนพัฒนาชุมชนท้องถิ่นระดับตำบลสู่แผนยุทธศาสตร์ระดับจังหวัด และพัฒนากลไกความร่วมมือในการเชื่อมโยงและประสานความร่วมมือกับภาคส่วนต่างๆ และพัฒนานโยบายสาธารณะ โดยเกิดตำบลที่มีการฟื้นฟูชุมชนท้องถิ่นสู่การจัดการตนเอง จำนวน จำนวน 1,184 ตำบล รวมทั้งจัดทำโครงการสวัสดิการเติมเต็มชีวิต โดยให้ชุมชนร่วมค้นหาผู้ประสบปัญหาสังคม ร่วมกับคลินิกครอบครัวระดับตำบลโดยการวิเคราะห์ข้อมูลรายได้ครัวเรือนที่ต่ำกว่า นำวิธีการจัดการรายกรณี (Case Management) มาปรับใช้แก้ไขปัญหาประชาชนกลุ่มเป้าหมายที่ประสบปัญหาความเดือดร้อน โดยนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ ในปี 2556 มีการดำเนินการไปแล้วจำนวน 1,000 คน นอกจากนั้นมีการดำเนินการพัฒนาและส่งเสริมให้กลุ่มเป้าหมายในชุมชนบนพื้นที่สูงเกิดศักยภาพสามารถพึ่งพาตนเองได้ โดยเข้ารับบริการด้านสวัสดิการและการพัฒนาสังคมเพื่อให้มีคุณภาพชีวิตผ่านตามเกณฑ์ที่กำหนด กับประชากรในชุมชนบนพื้นที่สูง 20 จังหวัด จำนวน 500,000 ราย

4.3.3 สนับสนุนการรวมกลุ่มอาชีพที่สอดคล้องกับศักยภาพของพื้นที่และเกิดการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรร่วมกัน โดยส่งเสริมและพัฒนากิจการตลาดสินค้าและบริการของจังหวัด (One Province One Product: OPOP) จังหวัดละ 1 สินค้า ที่มีโอกาสทางการตลาดมาสนับสนุนและพัฒนาสินค้าอย่างครบวงจร นำไปสู่การพัฒนาจากจังหวัดสู่ภูมิภาค (Local to Local) และขยายตลาดไปสู่ระดับประเทศและต่างประเทศ (Local to Global) มีการเปิดตัวโครงการพัฒนาศักยภาพการตลาดหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ โดยมีผู้ประกอบการ OTOP เจรจากการค้ากับผู้ค้าปลีกไทย รวมผู้ประกอบการเข้าร่วมเจรจาจำนวน 153 คู่เจรจา การส่งเสริมและพัฒนาย่านการค้าจังหวัด จำนวน 43 จังหวัด/แห่ง โดยมีการอบรมพัฒนาศักยภาพผู้ประกอบการด้านการตลาดและศึกษาดูงานย่านการค้าที่ประสบผลสำเร็จ และให้ความรู้และเพิ่มทักษะต่างๆ แก่ผู้ประกอบการในย่านการค้า จำนวน 20 จังหวัด รวมจำนวน 989 ราย นอกจากนั้นมีการดำเนินโครงการพัฒนาเศรษฐกิจการค้าจังหวัดชายแดนภาคใต้เพื่อให้ผู้ประกอบการในพื้นที่ 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้ สามารถพัฒนาสินค้าแฟชั่นและของตกแต่งบ้านให้มีรูปแบบที่หลากหลาย ส่งเสริมและพัฒนาธุรกิจร้านอาหารมุสลิม/ฮาลาลไทย ให้สามารถบริหารจัดการร้านตามมาตรฐานฮาลาลและมาตรฐานสากล พัฒนาคุณภาพผลไม้ในพื้นที่ให้ได้มาตรฐานตามความต้องการของตลาดทั้งในและต่างประเทศ พัฒนาศักยภาพผู้ประกอบการสินค้าและบริการในพื้นที่ 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ในด้าน การตลาด การบริหารจัดการธุรกิจการค้า การใช้สิทธิประโยชน์จากกรอบกติกาทางการค้าต่างๆ รวมถึงการเชื่อมโยงธุรกิจ ให้สามารถแข่งขันได้ในระดับสากล เพื่อเสริมสร้างรายได้ให้แก่ประชาชน

4.3.4 ส่งเสริมบทบาทสตรีในระดับบริหารและการตัดสินใจทั้งในระดับชาติและท้องถิ่น เพื่อสนับสนุนการขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศ โดยสนับสนุนการจัดตั้งกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีเพื่อเป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนดอกเบี้ยต่ำหรือปลอดดอกเบี้ย ในการสร้างโอกาสให้สตรีเข้าถึงแหล่งทุนสำหรับการลงทุน เพื่อพัฒนาอาชีพ สร้างงาน สร้างรายได้ หรือสำหรับการส่งเสริมและพัฒนาไปสู่การสร้างสวัสดิภาพหรือสวัสดิการให้แก่สตรี รวมทั้งเป็นแหล่งเงินทุนเพื่อการพัฒนาศักยภาพสตรีและเครือข่ายสตรี การเฝ้าระวังและดูแลปัญหาของสตรี ตลอดจนการช่วยเหลือเยียวยาสตรีที่ประสบปัญหาในทุกรูปแบบ การรณรงค์ให้สังคมเข้าใจปัญหาสตรีในทุกมิติ และการคุ้มครองและพิทักษ์สิทธิสตรี เป็นแหล่งเงินทุนเพื่อการส่งเสริม สนับสนุนการจัดกิจกรรมในการพัฒนาบทบาทสตรีและแก้ไขปัญหาสตรีขององค์กรต่างๆ นอกจากนั้นยังเป็นแหล่งเงินทุน

เพื่อการสนับสนุนโครงการอื่นๆ ที่เป็นการแก้ไขปัญหาและพัฒนาสตรี ตามที่คณะกรรมการกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีแห่งชาติพิจารณาเห็นสมควร ในปี 2556 ได้จัดสรรงบประมาณเข้าเป็นกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีแล้ว จำนวน 7,250 ล้านบาท

4.4 เสริมสร้างความสัมพันธ์ของคนในสังคมให้มีคุณค่าร่วมและตระหนักถึงผลประโยชน์ของสังคม และเสริมสร้างการบริหารราชการแผ่นดินที่มีประสิทธิภาพ โปร่งใส และมีระบบการตรวจสอบและการรับผิดชอบที่รัดกุม

4.4.1 การรวมกลุ่มบนพื้นฐานความไว้วางใจและเกื้อกูลกัน โดยมีการดำเนินการสำคัญ ได้แก่ การส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการเสริมสร้างความสมานฉันท์ในชุมชนผ่านกลไกการระงับข้อพิพาทและเพิ่มโอกาสการเข้าถึงความยุติธรรมของประชาชน ด้วยการส่งเสริมให้ประชาสังคมเกิดความรู้ความเข้าใจและความร่วมมือในการแก้ไขปัญหาและลดเงื่อนไขความแตกแยกในสังคม โดยมีชุมชนที่เข้ามามีส่วนร่วม จำนวน 606 ชุมชน หน่วยงานของรัฐ และเอกชน เข้ามามีส่วนร่วมในการสร้างความสมานฉันท์ในชุมชน จำนวน 9 หน่วยงาน มีจำนวนเรื่อง 3 พิพาทที่เข้าสู่กระบวนการไกล่เกลี่ยแล้วเสร็จร้อยละ 94.70 และมีการดำเนินการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการหมู่บ้านแบบมีส่วนร่วม โดยใช้คณะกรรมการหมู่บ้านเป็นองค์กรขับเคลื่อน โดยใช้กระบวนการมีส่วนร่วมระหว่างแกนนำและภาคส่วนต่างๆ ร่วมกันแก้ไขปัญหาและพัฒนาหมู่บ้าน ภายใต้วิถีชีวิตแบบประชาธิปไตย มีหมู่บ้านที่สามารถยกระดับความเข้มแข็งเป็นหมู่บ้านที่มีผลการปฏิบัติงานของคณะกรรมการหมู่บ้านดีเด่น (A) เพิ่มขึ้น จำนวน 4,020 หมู่บ้าน นอกจากนั้นมีการเสริมสร้างเครือข่ายภาคประชาชนในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้จำนวน 1,900 คน ให้เป็นสื่อบุคคลในการเผยแพร่ความรู้ ชี้ช่องทางในการช่วยเหลือเยียวยาในการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพและอำนวยความสะดวกในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้

4.4.2 ส่งเสริมวัฒนธรรมการเมืองที่มีธรรมาภิบาลนำไปสู่การเป็นประชาธิปไตยที่มีคุณภาพ โดยมีการดำเนินการสำคัญได้แก่ การรณรงค์เพื่อรวมพลังความร่วมมือจากทุกภาคส่วนขับเคลื่อนแผนสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ฉบับที่ 2 มาเป็นกรอบแนวทางการส่งเสริม ปกป้อง คุ้มครองสิทธิมนุษยชนให้แก่ประชาชนในชาติ เพื่อทำให้เกิดการขยายผลต่อเนื่องจากการนำแผนสิทธิมนุษยชนแห่งชาติแปลงไปสู่แผนพัฒนาของหน่วยงานต่างๆ และดำเนินงานขับเคลื่อนแผนสิทธิมนุษยชนโดยใช้งบประมาณของหน่วยงานนั้น การส่งเสริมธรรมาภิบาลกองทุนชุมชน เพื่อส่งเสริมกองทุนที่มีในชุมชนให้มีการบริหารจัดการแบบธรรมาภิบาล โดยมีกองทุนชุมชนได้รับการตรวจสอบคุณภาพ จำนวน 5,000 กองทุน

4.4.3 พัฒนาข้าราชการให้มีคุณภาพสูง มีคุณธรรม จริยธรรมทางอาชีพ และมีความรับผิดชอบ โดยเสริมสร้างส่วนราชการ ข้าราชการและเจ้าหน้าที่ของรัฐ ให้มีความรู้ ความเข้าใจ และปฏิบัติตามมาตรฐานคุณธรรมจริยธรรมของข้าราชการพลเรือน เพื่อให้การปฏิบัติราชการมีความโปร่งใส มีประสิทธิภาพ และร่วมสร้างวัฒนธรรมในการปฏิบัติงานที่มุ่งประโยชน์สุขของประชาชนโดยยึดหลักบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี เสริมสร้างการมีส่วนร่วมของเครือข่ายภาครัฐ ภาคเอกชน ประชาชน สื่อมวลชน และภาคีการพัฒนาต่างๆ ด้านคุณธรรมจริยธรรม และการป้องกันการทุจริตและประพฤติมิชอบ โดยมีการดำเนินการสำคัญประกอบด้วย การจัดอบรมสัมมนา การจัดพิธีถวายสัตย์ปฏิญาณ และดำเนินการให้ข้าราชการและประชาชน ร่วมลงนามถวายสัตย์ปฏิญาณตน ทาง ออนไลน์ เพื่อเป็นข้าราชการที่ดีและพลังของแผ่นดิน เพื่อให้ข้าราชการแสดงความมุ่งมั่นแน่วแน่ที่จะเป็นข้าราชการที่ดี การดำเนินโครงการส่งเสริมการสร้างวัฒนธรรมเชิงจริยธรรมในองค์กร (E-DNA) การติดตามประเมินผลและจัดทำรายงานผลการปฏิบัติตามประมวลจริยธรรมข้าราชการพลเรือน การดำเนินการเสริมสร้างเครือข่ายส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม การประสานความร่วมมือเครือข่ายคุณธรรม

จริยธรรมภาคส่วนต่างๆ ซึ่งเป็นโครงการความร่วมมือระหว่างหน่วยราชการไทย – สาธารณรัฐสิงคโปร์ การดำเนินการรณรงค์และเผยแพร่คุณธรรม จริยธรรม และการป้องกันการทุจริต ประพฤติมิชอบ การดำเนินงาน ศึกษา วิเคราะห์องค์ความรู้ด้านคุณธรรม จริยธรรมที่เกี่ยวกับพฤติกรรมการทำงานของข้าราชการ เพื่อกำหนดเป็นแนวทางการพัฒนาจริยธรรมขั้นสูง การจัดทำเครื่องมือวัดความโปร่งใสและตรวจสอบได้ของส่วนราชการ การส่งเสริมให้ส่วนราชการได้จัดทำและประเมินมาตรฐานความโปร่งใสอย่างต่อเนื่อง รวมถึงการดำเนินการ ติดตามผลการปฏิบัติงานด้านการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม โดยเฉพาะประเด็น การปฏิบัติตามประมวล จริยธรรม การรักษาจรรยา และการสร้างความโปร่งใสในการปฏิบัติงาน

4.4.4 ประสิทธิภาพการบริหารจัดการภาครัฐในปีที่สองของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 11 ปรับตัวดีขึ้น โดยผลการประเมินขีดความสามารถในการแข่งขันของสถาบัน IMD จากประเทศทั้งหมด 60 ประเทศ พบว่า ขีดความสามารถในการแข่งขันของไทยโดยรวมเพิ่มขึ้น จากลำดับที่ 30 ในปี 2555 เป็นลำดับที่ 27 ในปี 2556 และประสิทธิภาพของภาครัฐเพิ่มขึ้นจากลำดับที่ 26 เป็นลำดับที่ 22 ในช่วงเวลาเดียวกัน โดยปัจจัยที่ทำให้ประสิทธิภาพของภาครัฐสูงขึ้นได้แก่ นโยบายการคลังมีการปรับตัวดีขึ้น 1 อันดับ จากอันดับที่ 6 มาอยู่ในอันดับที่ 5 กรอบการบริหารด้านสถาบัน จากอันดับที่ 32 มาอยู่ในอันดับที่ 30 กฎระเบียบทางธุรกิจจากอันดับที่ 44 มาอยู่ในอันดับที่ 43 กรอบการบริหารด้านสังคม จากอันดับที่ 50 มาอยู่ในอันดับที่ 48 อย่างไรก็ตาม ฐานะการคลังของไทยปรับตัวลดลงจากอันดับที่ 18 มาอยู่ในอันดับที่ 19 ทั้งนี้ในช่วงที่ผ่านมาได้มีการดำเนินการที่สำคัญเพื่อเสริมสร้างประสิทธิภาพภาครัฐได้แก่ การพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ หรือ PMQA (Public Sector Management Quality Award) เพื่อยกระดับและพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐของส่วนราชการ จังหวัด และสถาบันอุดมศึกษาให้เทียบเท่ามาตรฐานสากล ผลการดำเนินงานมีส่วนราชการระดับกรมได้รับการรับรองเกณฑ์คุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐระดับพื้นฐาน (Fundamental level) จำนวน 35 ส่วนราชการ ประกอบด้วย 1 กระทรวง 24 กรม 9 จังหวัด 1 สถาบันอุดมศึกษา มีส่วนราชการที่ผ่านเกณฑ์การประเมินและได้รับรางวัล 12 หน่วยงาน จำนวน 15 รางวัล และการป้องกันการทุจริต โดยการบูรณาการทุกภาคส่วนด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ โดยดำเนินการอบรมสัมมนา เพื่อให้สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ (ป.ป.ท.) ทำงานในเชิงบูรณาการกับทุกภาคส่วนได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยมีผู้เข้าร่วมการสัมมนาจากหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน สื่อมวลชน และประชาชนทั้งสิ้น 4,280 คน และการดำเนินการในด้านเสริมสร้างประสิทธิภาพ

4.4.6 สร้างความเท่าเทียมในกระบวนการยุติธรรม ในการตราและบังคับใช้กฎหมายให้เป็นไปตามหลักนิติรัฐ นิติธรรม และสร้างระบบการให้ความช่วยเหลือทางกฎหมายที่เข้มแข็ง รวมทั้งขยายการให้บริการและให้ความรู้ทางกฎหมายแก่ประชาชน มีการดำเนินการสำคัญได้แก่ การดำเนินการของกองทุนยุติธรรม โดยให้ความช่วยเหลือประชาชนด้านกฎหมาย คดีความ การคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของผู้ที่ไม่ได้รับความเป็นธรรม รวมถึงผู้กระทำการใดๆ เพื่อปกป้อง คุ้มครอง หรือรักษาทรัพยากรธรรมชาติ หรือสิ่งแวดล้อม จำนวน 2,418 คน มีผู้มายื่นคำขอรับการสนับสนุนเงินหรือค่าใช้จ่ายกองทุนยุติธรรมจำนวน 1,233 คน ซึ่งได้รับการพิจารณาอนุมัติ 379 ราย ไม่อนุมัติ 183 ราย ยุติเรื่อง 413 ราย และการดำเนินการของคลินิกยุติธรรมซึ่งเป็นศูนย์บริการประชาชนในการให้ความช่วยเหลือทางกฎหมายและคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ รับคำขอรับการสนับสนุนเงินกองทุนยุติธรรม รับคำขอช่วยเหลือทางการเงินแก่ผู้เสียหายและจำเลยในคดีอาญา รับคำขอคุ้มครองพยานในคดีอาญาจากประชาชน มีประชาชนมาขอคำปรึกษากฎหมาย 12,536 ราย รวมทั้งการส่งเสริมสิทธิแก่ผู้ต้องหาในการสอบสวนคดีอาญา จำนวน 4,345 คดีทั่วประเทศ ให้มีความหมายในความในชั้นสอบสวน เป็นต้น

4.4.7 คຸ້ມครองสิทธิและเพิ่มช่องทางในการรับข้อร้องเรียนและให้ความช่วยเหลือเยียวยา
 แก่ผู้เสียหายและผู้ได้รับผลกระทบจากกระบวนการยุติธรรม มีการดำเนินการสำคัญได้แก่ การคຸ້ມครองสิทธิผู้เสียหายและจำเลยในคดีอาญาเชิงรุกตามพระราชบัญญัติค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา พ.ศ. 2544 โดยมีผู้เสียหายและจำเลยในคดีอาญา ยื่นคำขอรับความช่วยเหลือทางการเงินจำนวน 11,028 ราย จำแนกเป็นกรณีผู้เสียหายจำนวน 10,175 ราย ของผู้ยื่นคำขอทั้งหมด และกรณีจำเลยจำนวน 853 ราย ของผู้ยื่นคำขอทั้งหมด ผลการพิจารณาของคณะกรรมการฯ ในปีงบประมาณ 2556 คณะกรรมการพิจารณาค่าตอบแทนผู้เสียหาย และค่าทดแทนและค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา ได้ดำเนินการพิจารณาคำขอรับความช่วยเหลือ จำนวน 7,385 ราย และได้วินิจฉัยให้จ่ายเงินช่วยเหลือ จำนวน 4,772 ราย และงดจ่าย/ยกคำขอ จำนวน 2,513 ราย ของคำวินิจฉัยทั้งหมด จำนวนเงิน 274,379,339.41 บาท และการให้ความช่วยเหลือผู้เสียหายจากกรณีการค้ามนุษย์ ในปีงบประมาณ 2556 สำนักงานช่วยเหลือทางการเงินแก่ผู้เสียหายและจำเลยในคดีอาญา ได้ให้ความสำคัญต่อการช่วยเหลือผู้เสียหายจากกรณีการค้ามนุษย์ โดยมีผู้เสียหายที่ยื่นคำขอรับความช่วยเหลือ ทางการเงินฯ รวมจำนวนทั้งสิ้น 55 ราย โดยผลการพิจารณาจ่ายเงินของคณะกรรมการ จำนวนทั้งสิ้น 53 ราย คิดเป็นเงิน 1,590,000 บาท

5 สรุปและประเด็นการพัฒนาในระยะต่อไป

5.1 การลดช่องว่างของสัดส่วนการถือครองรายได้ระหว่างกลุ่มประชากรโดยจัดสรรทรัพยากร
 และสิทธิทางทรัพย์สินให้เกิดความเป็นธรรม และปรับโครงสร้างภาษีทั้งระบบ โดยมุ่งส่งเสริมกลุ่มคนจนที่สุด 20% ด้วยการส่งเสริมการกระจายสิทธิการถือครองและใช้ประโยชน์ที่ดิน ปรับปรุงกฎหมาย และระเบียบเพื่อให้ชุมชน และประชาชนที่ยากจน และด้อยโอกาสเข้าถึงทรัพยากรอย่างทั่วถึง รวมทั้งปรับโครงสร้างภาษีโดยการจัดเก็บภาษีทางตรงมากขึ้น โดยเฉพาะภาษีที่จัดเก็บจากมูลค่าทรัพย์สินและฐานรายได้ที่ไม่ใช่ผลตอบแทนจากการทำงาน และเร่งรัดการพัฒนา และบังคับใช้กฎหมายภาษีสิ่งแวดล้อมให้สะท้อนต้นทุนที่แท้จริง นอกจากนี้ควรดำเนินการปรับกระบวนการจัดสรรงบประมาณโดยมุ่งผลสัมฤทธิ์ เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของพื้นที่ และกลุ่มเป้าหมาย แทนที่การจัดสรรตามความต้องการของหน่วยงานราชการซึ่งขาดการบูรณาการในการทำงานร่วมกัน

5.2 สนับสนุนการออมของประชาชน และการเชื่อมโยงระบบสวัสดิการชุมชนให้เป็นสวัสดิการหลัก
 รวมทั้งเร่งขยายระบบสวัสดิการสังคมแบบสมัครใจให้มีความครอบคลุมแรงงานนอกระบบให้มากขึ้น โดยพัฒนาระบบสวัสดิการชุมชนที่หลากหลาย และนำไปสู่การเชื่อมโยงกับงานพัฒนาระหว่างชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อให้ชุมชนมีระบบสวัสดิการภาคประชาชนที่เข้มแข็งสามารถจัดการและพึ่งตนเองในด้านต่างๆ รวมทั้งเร่งขยายระบบสวัสดิการสังคมแบบสมัครใจให้มีความครอบคลุมแรงงานนอกระบบให้มากขึ้น ด้วยเครื่องมือต่างๆ ที่เหมาะสมนอกเหนือจากการเป็นคู่ประกันตนตามมาตรา 40 ของพระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. 2533 อาทิ การออม และจัดสรรสวัสดิการตามพระราชบัญญัติกองทุนการออมแห่งชาติ พ.ศ.2554 เป็นต้น ตลอดจนการพัฒนาระบบฐานข้อมูลด้านการคุ้มครองทางสังคมให้มีความครบถ้วน ทันสมัยสามารถใช้เป็นพื้นฐานในการวิเคราะห์และกำหนดนโยบายหรือมาตรการเพื่อให้ความช่วยเหลือกลุ่มเป้าหมายได้อย่างครบถ้วน

5.3 พัฒนาระบบการคุ้มครองสิทธิ และปฏิรูปกระบวนการบังคับใช้กฎหมายให้มีความเสมอภาค โดยส่งเสริมและพัฒนากฎหมาย กลไก และความรู้ความเข้าใจในเรื่องการคุ้มครองสิทธิมนุษยชน และสิทธิชุมชนแก่เจ้าหน้าที่ของภาครัฐและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง รวมทั้งปฏิรูปกระบวนการบังคับใช้กฎหมายให้เป็นไปอย่างยุติธรรมและเสมอภาค พัฒนาช่องทางให้ประชาชนเข้าถึง และได้รับประโยชน์จากกระบวนการยุติธรรม นอกจากนั้นควรดำเนินการกำหนดแนวทางการเยียวยา และสร้างภูมิคุ้มกันให้แก่ประชาชน ชุมชน และผู้ประกอบการรายย่อยที่ได้รับผลกระทบจากการดำเนินนโยบายตามข้อตกลงการค้าและการลงทุนเสรีระหว่างประเทศ และการพัฒนาอุตสาหกรรมในพื้นที่ต่างๆ ให้เป็นรูปธรรม

5.4 ปฏิรูประบบราชการให้มีธรรมาภิบาลอย่างแท้จริง ควบคู่ไปกับการบูรณาการ และเสริมสมรรถนะขององค์กรอิสระ และองค์กรที่มีหน้าที่ในการตรวจสอบ รวมทั้งส่งเสริมให้เกิดวัฒนธรรมธรรมาภิบาลในสังคม โดยปรับกระบวนการวางแผนงาน แผนงบประมาณ การปฏิบัติงาน และการใช้จ่ายงบประมาณ รวมทั้งระบบการให้รางวัลและลงโทษ ของภาครัฐโดยยึดหลักการบูรณาการในการทำงานเพื่อบรรลุเป้าหมาย มีประสิทธิภาพ โปร่งใส และมีส่วนร่วมในทุกระดับ ควบคู่กับการเสริมสมรรถนะขององค์กรอิสระ และองค์กรทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคมที่มีหน้าที่ในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ให้สามารถปฏิบัติภารกิจได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น และสามารถเชื่อมโยงข้อมูล และประสานการดำเนินการระหว่างหน่วยงานได้อย่างมีเอกภาพ นอกจากนั้น ควรปลูกฝังความรู้ ความเข้าใจ และการให้คุณค่าแก่หลักธรรมาภิบาล และการป้องกันการทุจริตคอร์รัปชันในสังคม เพื่อให้ประชาชนหลีกเลี่ยงพฤติกรรมที่มีแนวโน้มจะนำไปสู่การทุจริต และทำหน้าที่ร่วมกันตรวจสอบการทุจริตคอร์รัปชันในสังคม

5.5 เสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนในการจัดการปัญหาของชุมชน เพื่อเป็นภูมิคุ้มกัน แก่คนยากจนและคนด้อยโอกาส โดยส่งเสริมความเข้มแข็งของกองทุนการออมระดับชุมชน รวมถึงสนับสนุนให้กองทุนการออมระดับชุมชนยกระดับเป็นกองทุนสวัสดิการชุมชนที่สามารถดูแลคนในชุมชนตั้งแต่เกิดจนตาย เพื่อเป็นหลักประกันคุณภาพชีวิตให้แก่คนยากจน คนด้อยโอกาส และรองรับสังคมผู้สูงอายุ รวมทั้งเร่งเสริมสร้างความเข้มแข็งขององค์กรชุมชน ให้มีขีดความสามารถในการรับมือกับสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมที่เป็นไปอย่างรวดเร็ว และรุนแรงมากขึ้นได้อย่างมีประสิทธิภาพ

5.6 ส่งเสริมบทบาทสตรีในระดับการบริหารและการตัดสินใจ โดยเฉพาะในระดับท้องถิ่น โดยการพัฒนาศักยภาพของสตรีในด้านการบริหาร และความเป็นผู้นำ และสร้างความเข้าใจและเจตคติในด้านความเสมอภาคทางเพศให้แก่หน่วยงานและบุคคลที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งแก้ไข ปรับปรุงกฎหมาย ระเบียบ และนโยบายต่างๆ ที่มีลักษณะเป็นการเลือกปฏิบัติทางเพศ

ส่วนที่ 4

บทที่ 5

ยุทธศาสตร์การพัฒนาคณสู์สังคมแห่งการ
เรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างยั่งยืน

บทที่ 5

ยุทธศาสตร์การพัฒนาค สู่สังคมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างยั่งยืน

1

บทนำ และสาระของยุทธศาสตร์

ยุทธศาสตร์การพัฒนาคสู่สังคมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างยั่งยืนของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 11 มุ่งให้ความสำคัญกับการปรับโครงสร้างและการกระจายตัวของประชากรให้เหมาะสม และพัฒนาคไทยให้พร้อมรับการเปลี่ยนแปลงต่างๆ ที่อาจจะเกิดขึ้น อาทิ การเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ การเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ควบคู่กับการพัฒนาคุณภาพคไทยให้มีศีลธรรม คุณธรรม เรียนรู้ตลอดชีวิต มีทักษะและการดำรงชีวิตอย่างเหมาะสมในแต่ละช่วงวัย ตลอดจนลดพฤติกรรมเสี่ยงด้านสุขภาพ ให้คไทยมีความสมบูรณ์ทั้งร่างกายและจิตใจ ได้รับบริการสาธารณสุขที่มีคุณภาพอย่างทั่วถึงและเป็นธรรม พร้อมทั้งเสริมสร้างสถาบันทางสังคมและชุมชนท้องถิ่นให้มีความเข้มแข็ง สามารถปรับตัวรู้เท่าทันกับการเปลี่ยนแปลง โดยกำหนดเป้าหมายและแนวทางการพัฒนา ดังนี้

1.1 เป้าหมายการพัฒนา

- 1.1.1 คไทยทุกคนมีคุณภาพเพิ่มขึ้นทั้งทางร่างกาย จิตใจ และสติปัญญา รวมทั้งมีอนามัยการเจริญพันธุ์ที่เหมาะสมในทุกช่วงวัย
- 1.1.2 คุณภาพการศึกษาได้รับการยกระดับสู่มาตรฐานสากล ต่อยอดองค์ความรู้สู่นวัตกรรม และโอกาสการเข้าถึงการศึกษาและการเรียนรู้ในรูปแบบที่หลากหลายเพิ่มมากขึ้น
- 1.1.3 โอกาสในการเข้าถึงระบบสุขภาพที่มีคุณภาพเพิ่มขึ้น และปัจจัยเสี่ยงต่อสุขภาพลดลงอย่างเป็นองค์รวม
- 1.1.4 สถาบันทางสังคม โดยเฉพาะสถาบันครอบครัว สถาบันการศึกษา สถาบันศาสนา และสถาบันชุมชน มีบทบาทในการบ่มเพาะและหล่อหลอมเด็ก เยาวชนและคไทยให้เป็นคนดีมีคุณธรรมและจริยธรรมอย่างเข้มแข็งมากขึ้น

1.2 แนวทางการพัฒนา

1.2.1 การปรับโครงสร้างและการกระจายตัวประชากรให้เหมาะสม โดยส่งเสริมคสมรสที่มีความพร้อมให้มีบุตรเพิ่มขึ้นและรักษาระดับอัตราเจริญพันธุ์ไม่ให้ต่ำกว่าระดับที่เป็นอยู่ปัจจุบัน ด้วยการส่งเสริมอนามัยการเจริญพันธุ์ที่เหมาะสมในทุกช่วงวัยอย่างทั่วถึงได้มาตรฐานมีคุณภาพ และส่งเสริมให้มีระบบการจัดการความรู้ในเรื่องครอบครัวศึกษา อาหารศึกษา พฤติกรรมอนามัยการเจริญพันธุ์ และการเตรียมความพร้อมพ่อแม่ ตลอดจน สนับสนุนการกระจายตัวและส่งเสริมการตั้งถิ่นฐานของประชากรให้เหมาะสมสอดคล้องกับศักยภาพ โอกาส และทรัพยากรธรรมชาติของพื้นที่ เพื่อเพิ่มโอกาสการจ้างงานและการมีงานทำใน

ภูมิภาค และพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน บริการทางด้านเศรษฐกิจและสังคมให้เพียงพอและมีคุณภาพ มาตรฐานเท่าเทียมกันระหว่างเขตเมืองและชนบท

1.2.2 การพัฒนาคุณภาพคนไทยให้มีภูมิคุ้มกันต่อการเปลี่ยนแปลง มีการเรียนรู้สู่การปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง มีการสั่งสมทุนทางปัญญา เชื่อมโยงการค้นคว้าวิจัยและพัฒนาสู่การเสริมสร้างขีดความสามารถในการประกอบสัมมาอาชีพ และการดำรงชีวิตที่เหมาะสมในแต่ละช่วงวัย โดยพัฒนาเด็กปฐมวัยอย่างเป็นองค์รวมทั้งด้านสติปัญญา อารมณ์ คุณธรรม และจริยธรรม พัฒนาเด็กวัยเรียนให้มีความรู้ทางวิชาการ และสติปัญญาทางอารมณ์ที่เข้มแข็งสามารถศึกษาหาความรู้และต่อยอดองค์ความรู้ได้ด้วยตนเอง พัฒนากำลังแรงงานให้มีความรู้และสมรรถนะที่สอดคล้องกับโครงสร้างการผลิตและบริการบนฐานความรู้และเศรษฐกิจสร้างสรรค์ พัฒนาผู้สูงอายุให้มีความมั่นคงทางเศรษฐกิจและสังคม มีคุณภาพ มีคุณค่า สามารถปรับตัวเท่าทันการเปลี่ยนแปลง เป็นพลังในการพัฒนาสังคม สอดแทรกการพัฒนาคนทุกช่วงวัยด้วยกระบวนการเรียนรู้สู่วัฒนธรรมการเกื้อกูล สร้างจิตสำนึกของประชาชนให้มีความรับผิดชอบต่อสังคม สถาบันชาติ สถาบันศาสนา และสถาบันพระมหากษัตริย์ ให้ตระหนักถึงการเคารพกฎหมาย หลักสิทธิมนุษยชน การสร้างค่านิยมให้มีพฤติกรรมการผลิตและบริโภคที่รับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม การสร้างความรู้ความเข้าใจและจิตสำนึกในการอนุรักษ์พลังงาน มีการเรียนรู้ในการรับมือกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ และภัยพิบัติ เพื่อนำไปสู่การสร้างสังคมน่าอยู่

1.2.3 การส่งเสริมการลดปัจจัยเสี่ยงด้านสุขภาพอย่างเป็นองค์รวม สร้างเสริมสุขภาวะควบคู่กับการพัฒนาคุณภาพระบบบริการสาธารณสุข โดยสร้างเสริมสุขภาวะคนไทยให้มีความสมบูรณ์แข็งแรงทั้งร่างกายและจิตใจ พัฒนาความรู้และทักษะในการดูแลสุขภาพของตนเอง ครอบครัว ชุมชน ลดปัจจัยเสี่ยงจากสภาพแวดล้อมและการประกอบอาชีพที่มีผลต่อสุขภาพ ตลอดจนพัฒนาระบบบริการสาธารณสุขให้มีคุณภาพอย่างทั่วถึง โดยเฉพาะระบบบริการขั้นพื้นฐาน ควบคู่กับการส่งเสริมการแพทย์ทางเลือก การพัฒนาด้านเวชศาสตร์ผู้สูงอายุ การพัฒนาระบบฐานข้อมูลสุขภาพของประเทศ การพัฒนาบุคลากรด้านสาธารณสุขให้เหมาะสมทั้งการผลิตและการกระจายบุคลากร

1.2.4 การส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต ด้วยการสร้างกระแสสังคมให้การเรียนรู้เป็นหน้าที่ของคนไทยทุกคน มีนิสัยใฝ่รู้ รักการอ่านตั้งแต่วัยเด็ก และส่งเสริมการเรียนรู้ร่วมกันของคนต่างวัย การส่งเสริมการศึกษาทางเลือกที่สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน อาทิ จัดการศึกษาและการเรียนรู้ที่มีคุณภาพ ยืดหยุ่น หลากหลาย เข้าถึงได้ง่าย สอดคล้องกับวัฒนธรรม วิถีชีวิต และการประกอบอาชีพในแต่ละท้องถิ่น ควบคู่กับการสนับสนุนการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้และปัจจัยสนับสนุนการเรียนรู้ตลอดชีวิต โดยเสริมสร้างและพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานทางปัญญาในระดับท้องถิ่น ชุมชน และประเทศ พัฒนาและเปิดโอกาสให้ประชาชนและชุมชนได้ใช้ประโยชน์จากแหล่งเรียนรู้ทั่วไป พัฒนาองค์ความรู้ของท้องถิ่นทั้งจากผู้รู้ ปราชญ์ชาวบ้าน และจัดให้มีการวิจัยเชิงประจักษ์ของชุมชน และสร้างโอกาสในการเรียนรู้และการพัฒนาคนทุกคนอย่างต่อเนื่อง

2 สถานการณ์การพัฒนาคนสู่สังคมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างยั่งยืน

การพัฒนาประเทศไทยด้วยยุทธศาสตร์การพัฒนาคนสู่สังคมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างยั่งยืนในระยะ 2 ปีของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 11 ในภาพรวมยังคงต้องดำเนินการให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ในแผนฯ แม้ว่าในบางด้านจะมีความก้าวหน้าตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ในแผนฯ โดยเฉพาะด้านการส่งเสริมการลดปัจจัยเสี่ยงด้านสุขภาพอย่างเป็นองค์รวม โดยอัตราการเจ็บป่วยด้วยโรคที่ป้องกันได้ 5 อันดับแรก ได้แก่

เบาหวาน ความดันโลหิตสูง หลอดเลือดสมอง หัวใจ และมะเร็งมีอัตราการเพิ่มที่ลดลงตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ในแผนฯ โดยอัตราการเพิ่มของการเจ็บป่วยด้วยโรคเบาหวานลดลงจากร้อยละ 7.02 ในปี 2554 เหลือร้อยละ 2.30 ในปี 2555 โรคความดันโลหิตสูงลดลงจากร้อยละ 7.02 เหลือร้อยละ 2.30 โรคหลอดเลือดสมองลดลงจากร้อยละ 12.12 เหลือร้อยละ 4.93 โรคหัวใจลดลงจากร้อยละ 10.78 เหลือร้อยละ 2.05 และโรคมะเร็งลดลงจากร้อยละ 7.25 เหลือร้อยละ 0.59 ในช่วงเวลาเดียวกัน ตลอดจนการสูบบุหรี่ลดลง ขณะที่การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เพิ่มขึ้น

อย่างไรก็ตาม การพัฒนาคุณภาพคนไทยให้มีสติปัญญาและความรู้ที่เพิ่มขึ้นเฉพาะด้านปริมาณเนื่องจากเด็กและเยาวชนได้รับโอกาสทางการศึกษาในระบบโรงเรียนอย่างเท่าเทียมกัน แต่ต้องเร่งปรับปรุงด้านคุณภาพการศึกษา เนื่องจากคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของทุกระดับชั้นมีคะแนนต่ำกว่าร้อยละ 50 ปี จำนวนปีการศึกษาเฉลี่ยของคนไทยคือ 8.0 ปี ยังห่างจากเป้าหมายที่กำหนดไว้ 12 ปี และจำนวนบุคลากรด้านการวิจัยและพัฒนาไม่เป็นไปตามเป้าหมายของแผนฯ นอกจากนี้สัดส่วนนักเรียนสายสามัญต่อสายอาชีวะไม่เป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ 60 : 40 ส่งผลให้การผลิตกำลังคนไม่สอดคล้องกับตลาดแรงงาน และอัตราการเพิ่มของผลิตภาพแรงงานยังไม่เป็นไปตามเป้าหมายของแผนฯ นอกจากนี้สังคมไทยกำลังเผชิญกับปัญหาแม่วัยใส หรือการตั้งครรภ์ไม่พร้อมในเด็กและเยาวชนอายุต่ำกว่า 20 ปี ส่งผลให้เด็กที่เกิดมาด้วยคุณภาพเนื่องจากแม่วัยใสขาดวุฒิภาวะในการดูแลตนเองระหว่างตั้งครรภ์ ทำให้เกิดปัญหาต่างๆ เช่น การคลอดก่อนกำหนด ทารกน้ำหนักน้อยกว่า 2,500 กรัม ทารกตายหลักจากคลอด เป็นต้น นอกจากนี้ แม่วัยใสและลูกส่วนใหญ่ถูกกีดกันจากสังคม ทำให้ไม่สามารถเข้าถึงความช่วยเหลือ และไม่ได้รับการพัฒนาศักยภาพอย่างเพียงพอที่จะนำไปสู่ชีวิตที่ดีกว่า ซึ่งปัญหาแม่วัยใสนี้เป็นไปในทิศทางเดียวกับความอบอุ่นของครอบครัว โดยครอบครัวไทยมีความอบอุ่นลดลงจากร้อยละ 68.31 ในปี 2555 เหลือร้อยละ 66.28 ในปี 2556

3 การบรรลุเป้าหมายของยุทธศาสตร์

การพัฒนาประเทศตามยุทธศาสตร์การพัฒนาคนสู่สังคมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างยั่งยืนในช่วง 2 ปีแรกของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 11 มีผลการพัฒนาเมื่อเปรียบเทียบกับเป้าหมายที่กำหนดไว้ในแผนฯ ดังนี้

3.1 คนไทยมีอัตราการเจริญพันธุ์รวมอยู่ในกรอบเป้าหมายของแผนฯ

3.1.1 อัตราการเจริญพันธุ์รวมของประชากรไทยเป็นไปตามเป้าหมาย โดยอัตราการเจริญพันธุ์รวมของประชากรไทยในระยะ 2 ปี ของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 11 อยู่ที่ระดับ 1.62 ใกล้เคียงกับเป้าหมายที่กำหนดไว้ไม่ต่ำกว่า 1.6

3.1.2 เด็กไทยมีระดับค่าเฉลี่ยเข้าปัญหาเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 91.4 ในปี 2551-2552 เป็นร้อยละ 98.59 ในปี 2554 ซึ่งผ่านเกณฑ์ที่องค์การอนามัยโลกกำหนดไว้ระหว่างร้อยละ 90 - 110 และมีแนวโน้มจะสามารถบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ที่ระดับร้อยละ 100 ในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 11

3.2 จำนวนปีการศึกษาเฉลี่ย การพัฒนาบุคลากรทางด้านการวิจัยและพัฒนา และคุณภาพแรงงานมีสัดส่วนต่ำกว่าเป้าหมาย

3.2.1 จำนวนปีการศึกษาเฉลี่ยของคนไทยในระยะ 2 ปีแรกของแผนฯ ยังอยู่ในระดับทรงตัว คืออยู่ที่ 8.0 ปี ซึ่งต่ำกว่าเป้าหมายที่กำหนดไว้ให้จำนวนปีการศึกษาเฉลี่ยของคนไทยเพิ่มขึ้นเป็น 12 ปี

3.2.3 บุคลากรทางการวิจัยและพัฒนามีส่วนต่ำกว่าเป้าหมาย มีผู้ทำงานด้านการวิจัยและพัฒนาเทียบเท่าเต็มเวลาเพิ่มขึ้นจาก 6.76 คนต่อประชากร 10,000 คนในปี 2550 เป็น 9.01 คนในปี 2552 แล้วปรับตัวลดลงเหลือ 8.0 คน ในปี 2554 ต่ำกว่าเป้าหมายที่กำหนดไว้ 15 คน

3.2.4 ผลผลิตภาพแรงงานไทยมีแนวโน้มลดลงในช่วง 2 ปีแรกของแผนฯ อัตราการเพิ่มของผลผลิตภาพแรงงานเฉลี่ยลดลงจากร้อยละ 5.22 ในปี 2555 เหลือร้อยละ 2.98 ในปี 2556 ต่ำกว่าเป้าหมายที่กำหนดไว้ร้อยละ 3.0 ต่อปี

3.3 สุขภาพของคนไทยในภาพรวมดีขึ้น พิจารณาจากอัตราการเจ็บป่วยด้วยโรคไม่ติดต่อเรื้อรัง และพฤติกรรมเสี่ยงด้านสุขภาพของคนไทย

3.3.1 อัตราเพิ่มของการเจ็บป่วยด้วยโรคหัวใจ เบาหวาน หลอดเลือดสมอง ความดันโลหิตสูง และมะเร็ง มีแนวโน้มลดลง ซึ่งเป็นไปตามเป้าหมายของแผนฯ อาทิ การเจ็บป่วยด้วยโรคมะเร็งมีอัตราการเพิ่มลดลงจากร้อยละ 7.25 ในปี 2554 เหลือร้อยละ 0.59 ในปี 2555 การเจ็บป่วยด้วยโรคหัวใจมีอัตราการเพิ่มลดลงจากร้อยละ 10.78 เหลือร้อยละ 2.05 การเจ็บป่วยด้วยโรคเบาหวานมีอัตราการเพิ่มลดลงจากร้อยละ 7.09 เหลือร้อยละ 2.30 ในช่วงเวลาเดียวกัน

3.3.2 คนไทยใส่ใจสุขภาพมากขึ้น พฤติกรรมเสี่ยงด้านสุขภาพของคนไทยลดลงเล็กน้อย โดยอัตราการสูบบุหรี่ของประชากรที่มีอายุ 15 ปีขึ้นไปมีสัดส่วนลดลงจากร้อยละ 21.36 ในปี 2554 เหลือร้อยละ 19.94 ในปี 2556 ขณะที่ อัตราการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เพิ่มขึ้นจากร้อยละ 31.5 ในปี 2554 เป็นร้อยละ 32.22 ในปี 2556 เป็นที่น่าสังเกตว่า สัดส่วนเยาวชนอายุ 17 ปีขึ้นไปมีแนวโน้มในการใช้ถุงยางอนามัยเมื่อมีเพศสัมพันธ์ครั้งแรกเพิ่มขึ้น

3.4 บทบาทของสถาบันทางสังคมในการบ่มเพาะและหล่อหลอมคนไทยให้เป็นคนดี มีคุณธรรม จริยธรรมมีการเปลี่ยนแปลงไม่มากนัก พิจารณาจากเหตุการณ์ความรุนแรงในครอบครัวในคดีตาม พ.ร.บ.คุ้มครองผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัว พ.ศ. 2550 ที่ผ่านการพิจารณาคดีของศาลเยาวชนและครอบครัวมีจำนวนลดลงจาก 899 คดี ในปี 2555 เหลือ 854 คดี ในปี 2556 แต่ดัชนีครอบครัวอบอุ่นที่มีแนวโน้มลดลงจากร้อยละ 68.31 ในปี 2555 เป็นร้อยละ 66.28 ในปี 2556 ขณะที่ บทบาทของสถาบันชุมชนในการกระตุ้นให้คนในชุมชนได้เรียนรู้โดยผ่านศูนย์การเรียนรู้ไอซีทีชุมชนเพิ่มขึ้นจาก 1,879 ศูนย์ ในปี 2554 เป็น 1,881 ศูนย์ในปี 2555 และมีผู้ใช้บริการ/ฝึกอบรมเพิ่มขึ้นจาก 19.76 ล้านคน ในปี 2554 เป็น 36.26 ล้านคน ในปี 2555 ขณะที่ คนในชุมชนมีจิตสาธารณะเกื้อบร้อยละร้อยละ สะท้อนจากข้อมูลความจำเป็นพื้นฐานด้านคนในครัวเรือนมีส่วนร่วมทำกิจกรรมสาธารณะเพื่อประโยชน์ของหมู่บ้าน ชุมชน หรือท้องถิ่น

ตารางที่ 1 การพัฒนาคนสู่สังคมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างยั่งยืน 2 ปีของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 11

เป้าหมายเชิงยุทธศาสตร์	ตัวชี้วัดและ ค่าเป้าหมาย	แผนฯ 10					แผนฯ 11	
		2550	2551	2552	2553	2554	2555	2556
1. คนไทยทุกคนมีคุณภาพ เพิ่มขึ้นทั้งทางร่างกาย จิตใจ และสติปัญญา รวมทั้งมีอนามัยการ เจริญพันธุ์ที่เหมาะสม ในทุกช่วงวัย	1. อัตราเจริญพันธุ์รวมของ ประชากรไทยไม่ต่ำกว่า 1.6 (หน่วย : คน)	1.64	1.62	1.61	1.58	1.62	1.62	1.62
	2. ระดับค่าเฉลี่ยเซาว์ปัญญา ของเด็กไม่ต่ำกว่าค่ากลาง มาตรฐานสากลที่ระดับ 100 (หน่วย : ร้อยละ)	-	-	91.00	-	98.59	-	-
2. คุณภาพการศึกษาได้รับ การยกระดับสู่ มาตรฐานสากล ต่อยอด องค์ความรู้สู่นวัตกรรม และโอกาสการเข้าถึง การศึกษาและการ เรียนรู้ในรูปแบบที่ หลากหลายเพิ่มมากขึ้น	1. ปีการศึกษาเฉลี่ยของคน ไทยเพิ่มขึ้นเป็น 12 ปี (หน่วย : ปี)	7.9	8.0	8.1	8.2	8.2	8.0	8.0
	2. ผู้เรียนทุกระดับการศึกษา มีคุณธรรม จริยธรรม และ มีความเป็นพลเมือง	na	na	na	na	na	na	na
	3. เพิ่มสัดส่วนประชากรที่ สามารถเข้าถึงโครงข่าย คมนาคมและอินเทอร์เน็ต ความเร็วสูงให้ได้ร้อยละ 80.0 ของประชากรทั่ว ประเทศ	na	na	na	na	na	na	na
	4. จำนวนบุคลากรด้านการ วิจัยและพัฒนาเพิ่มขึ้นเป็น 15 คนต่อประชากร 10,000 คน	6.76	-	9.01	-	8.0	-	-
	5. อัตราเพิ่มของผลิตภาพ แรงงานเฉลี่ยไม่ต่ำกว่า ร้อยละ 3.0 ต่อปี	3.30	0.34	-4.07	6.91	-1.07	5.22	2.98
		ช่วงแผนฯ10 เฉลี่ย ร้อยละ 1.08 ต่อปี						
3. โอกาสในการเข้าถึง ระบบสุขภาพที่มี คุณภาพเพิ่มขึ้น และ ปัจจัยเสี่ยงต่อสุขภาพ ลดลงอย่างเป็นองค์รวม	1. อัตราเพิ่มของการเจ็บป่วย ด้วยโรคเบาหวาน ความดัน โลหิตสูง หลอดเลือดสมอง หัวใจ และมะเร็งลดลง (หน่วย:ร้อยละ)							
	- โรคเบาหวาน	10.84	3.89	8.99	7.62	7.09	2.30	
	- โรคความดันโลหิตสูง	17.97	10.59	14.06	7.87	12.12	4.93	
	- โรคหลอดเลือดสมอง	9.13	5.40	4.89	8.86	12.30	5.33	
	- โรคหัวใจ	11.25	8.99	5.80	6.53	10.78	2.05	
	- โรคมะเร็ง	5.12	2.56	-0.87	7.64	7.25	0.59	

เป้าหมายเชิงยุทธศาสตร์	ตัวชี้วัดและ ค่าเป้าหมาย	แผนฯ 10					แผนฯ 11	
		2550	2551	2552	2553	2554	2555	2556
	2. อัตราการบริโภค เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ยาสูบ และการมี เพศสัมพันธ์ที่ไม่ ปลอดภัยลดลง - เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ (หน่วย : ร้อยละ)	29.30	-	32.00	-	31.50	-	32.22
	- ยาสูบ (หน่วย : ร้อยละ)	18.50	-	20.70	-	21.36	-	19.94
	- การใช้ถุงยางอนามัยเมื่อ มีเพศสัมพันธ์ครั้งแรกที่ เพิ่มขึ้นสะท้อนการมี เพศสัมพันธ์ที่ไม่ ปลอดภัยลดลง (หน่วย : ร้อยละ) ●นักเรียน ม.2 เพศชาย เพศหญิง ●นักเรียน ม.5 เพศชาย เพศหญิง ●นักเรียนปวช.ชั้นปีที่2 เพศชาย เพศหญิง	50.0 50.0 49.7 46.3 48.3 41.3	51.8 48.3 51.1 49.9 48.3 45.6	50.7 41.5 51.5 47.6 51.4 47.3	53.2 48.9 51.0 49.2 49.4 48.1	55.1 44.9 51.1 54.1 55.0 50.0	57.9 50.0 56.4 53.4 56.2 54.6	
	1. ดัชนีครอบครัวอบอุ่นอยู่ ในระดับดีขึ้น และ จำนวนผู้ถูกกระทำด้วย ความรุนแรงใน ครอบครัวได้รับความ ช่วยเหลือคุ้มครอง เพิ่มขึ้น							
	- ดัชนีครอบครัวอบอุ่นมี ระดับดีขึ้น (หน่วย : ร้อยละ)	61.65	63.97	63.18	63.08	65.17	68.31	66.28
	- ความรุนแรงใน ครอบครัวลดลง (จำนวน คดีความรุนแรงใน ครอบครัว)	-	54	363	949	1,076	899	854
	2. การเรียนรู้ของคนในชุมชน เพิ่มขึ้น							

เป้าหมายเชิงยุทธศาสตร์	ตัวชี้วัดและ ค่าเป้าหมาย	แผนฯ 10					แผนฯ 11	
		2550	2551	2552	2553	2554	2555	2556
	- จำนวนผู้ใช้บริการ/ ฝึกอบรมในศูนย์การ เรียนไอซีทีชุมชน (ล้าน คน)	0.21	0.64	0.64	9.58	19.76	36.26	
4. สถาบันทางสังคม โดยเฉพาะสถาบัน ครอบครัว สถาบันการศึกษา สถาบันศาสนา และ สถาบันชุมชน มีบทบาท ในการบ่มเพาะและหล่อ หลอมเด็ก เยาวชนและ คนไทยให้เป็นคนดีมี คุณธรรมและจริยธรรม อย่างเข้มแข็งมากขึ้น	3. คนในครัวเรือนมีส่วนร่วม ทำกิจกรรมสาธารณะของ หมู่บ้านและชุมชนเพิ่มขึ้น (หน่วย : ร้อยละ)	95.27	96.00	98.40	98.63	99.03	99.74	99.39

4 ผลการพัฒนาตามแนวทางยุทธศาสตร์

4.1 “แม่วัยใส” จะส่งผลให้คนไทยด้อยคุณภาพในอนาคต และการย้ายถิ่นฐานของแรงงานมี
แนวโน้มลดลง

4.1.1 “แม่วัยใส” มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง สัดส่วนการคลอดบุตรของหญิงไทยที่มี
อายุต่ำกว่า 20 ปีมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องตั้งแต่ปี 2550 เป็นต้นมา โดยเพิ่มจากร้อยละ 13.37 เป็น
ร้อยละ 14.32 ในปี 2554 และเพิ่มเป็นร้อยละ 16.59 ในปี 2555 แม้ว่าภาครัฐและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะได้
ร่วมกันรณรงค์แก้ไขปัญห “แม่วัยใส” หรือการตั้งครรภ์เมื่อไม่พร้อมของเด็กและเยาวชนไทยอายุต่ำกว่า
15 ปี ด้วยการจัดบริการสุขภาพและอนามัยการเจริญพันธุ์ที่เป็นมิตรกับวัยรุ่นและเยาวชนเพื่อป้องกันและ
แก้ไขการตั้งครรภ์ไม่พร้อมของวัยรุ่นในโรงพยาบาล สายด่วนมูลนิธิเพื่อนหญิง เป็นต้น แต่อัตราการตั้งครรภ์ใน
วัยรุ่นยังมีค่าสูงเกินเกณฑ์เฝ้าระวังที่กำหนดไว้ร้อยละ 10 เมื่อพิจารณาสถานการณ์แม่วัยใสของไทยจากข้อมูล
ขององค์การอนามัยโลก (World Health Organization : WHO) พบว่า ในปี 2556 ไทยมีจำนวนผู้หญิง
ตั้งครรภ์ที่มีอายุต่ำกว่า 20 ปีสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐานจากทั่วโลกอยู่ที่ 65 คนต่อประชากรในช่วงอายุเดียวกัน
1,000 คน แม่วัยใสของไทยมีถึง 74 คนต่อประชากรในช่วงอายุเดียวกัน 1,000 คน ซึ่งเป็นสัดส่วนที่เท่ากับ
มาเลเซีย รองจากสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ส่วนกัมพูชา และสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาร์
อยู่ที่ 65 คนต่อ 1,000 คน และอินโดนีเซีย มีเพียง 69 คนต่อ 1,000 คน ทั้งนี้หากยังไม่สามารถแก้ไขปัญห
“แม่วัยใส” จะส่งผลกระทบต่อคุณภาพประชากรไทยในอนาคต เนื่องจากสังคมไทยไม่ยอมรับเด็กวัยรุ่นที่ท้อง
ก่อนแต่งงาน หรือท้องในวัยเรียน และอาจถูกสามีทอดทิ้งเพราะเห็นว่าใจง่าย ซึ่งแม่วัยใสและลูกจะถูกกีดกันให้
ออกจากสังคม ออกจากระบบการศึกษา แม้ว่าจะคลอดลูกแล้วก็มีเพียงส่วนน้อยเท่านั้นที่สามารถกลับเข้าไป
ศึกษาต่อในระบบโรงเรียนได้ นอกจากนี้ อาจไม่ได้รับการช่วยเหลือด้านอื่นๆ ด้วย และหากปัญหาแม่วัยใส
ไม่ได้รับการแก้ไขแล้ว จากการศึกษาของมหาวิทยาลัยมหิดล พบว่า แม่วัยใสร้อยละ 25 จะท้องซ้ำอีกภายใน
2 ปี¹ เพราะเมื่อคลอดแล้ว ได้กลับไปอยู่ในสภาพแวดล้อมเดิม ประสพกับปัจจัยเสี่ยงเดิมๆ ส่งผลให้แม่วัยใส
และลูกขาดโอกาสทางการศึกษา และโอกาสที่จะมีคุณภาพชีวิตที่ดีต่อไป

¹ มหิตลโมเดล มหาวิทยาลัยมหิดล

ตารางที่ 2 จำนวนและร้อยละของมารดาวัยรุ่นไทยที่คลอดบุตร ปี 2550 - 2555

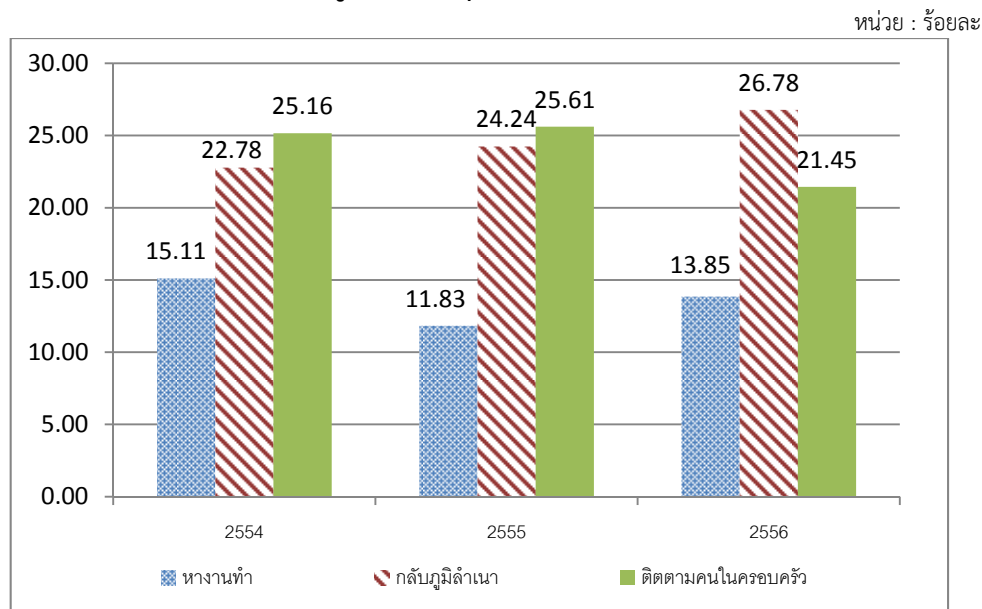
ปี	มารดาที่คลอดบุตร ทุกกลุ่มอายุ	มารดาคลอดบุตรที่อายุต่ำกว่า 15 ปี		มารดาคลอดบุตรที่อายุต่ำกว่า 20 ปี	
		จำนวน (คน)	ร้อยละ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
2550	811,384	3,054	0.38	108,519	13.37
2551	797,356	3,043	0.38	95,747	12.01
2552	787,739	3,299	0.42	106,726	13.55
2553	766,370	3,406	0.44	105,487	13.79
2554	769,104	3,676	0.46	114,001	14.32
2555	801,737	3,707	0.46	133,027	16.59

ที่มา : กลุ่มภารกิจด้านข้อมูลข่าวสารสุขภาพ สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ กระทรวงสาธารณสุข

4.1.2 ประชากรไทยมีแนวโน้มที่จะย้ายถิ่นฐานลดลง แต่สัดส่วนผู้ย้ายเข้าสู่เขตเมืองสูงขึ้น

ในภาพรวมสัดส่วนประชากรย้ายถิ่นมีแนวโน้มลดลงจากร้อยละ 2.15 ในปี 2555 เหลือร้อยละ 1.73 ในปี 2556 อาจเนื่องมาจากนโยบายค่าจ้างขั้นต่ำของรัฐ ขณะที่สัดส่วนประชากรย้ายถิ่นเข้าสู่เขตเมืองเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 1.18 ในปี 2555 เป็นร้อยละ 1.88 ในปี 2556 เหตุผลหลัก 3 อันดับแรกในการย้ายถิ่น ได้แก่ ติดตามคนในครอบครัว กลับภูมิลำเนา และหางานทำ การที่ประชากรย้ายถิ่นกลับเข้ามาสู่เขตเมืองอีกครั้งในระยะ 2 ปีแรกของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 11 อาจเนื่องมาจากผลกระทบของน้ำท่วมใหญ่เมื่อปี 2554 ที่ส่งผลให้มีความต้องการแรงงานเพื่อซ่อมแซมความเสียหายจากน้ำท่วมในเขตเมืองใหญ่และนิคมอุตสาหกรรม ตลอดจนสินค้าเกษตรมีราคาต่ำ อย่างไรก็ตาม ประชากรไทยได้ย้ายกลับภูมิลำเนาเดิมเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 24.24 ในปี 2555 เป็นร้อยละ 26.78 ในปี 2556 เนื่องจากนโยบายการกระจายความเจริญไปสู่ภูมิภาค

แผนภูมิที่ 1 เหตุผลของการย้ายถิ่น

ที่มา : สสำรวจการย้ายถิ่นของประชากร สำนักงานสถิติแห่งชาติ

ตารางที่ 3 จำนวนประชากร จำแนกตามสถานภาพการย้ายถิ่น และเขตการปกครองที่อยู่ปัจจุบัน

หน่วย : คน

เขตการปกครอง	2554		2555		2556	
	ผู้ย้ายถิ่น	สัดส่วน (%)	ผู้ย้ายถิ่น	สัดส่วน (%)	ผู้ย้ายถิ่น	สัดส่วน (%)
ในเขตเทศบาล	497,767	2.13	526,710	1.18	443,178	1.88
นอกเขตเทศบาล	750,531	1.69	935,338	3.99	737,858	1.65
รวม	1,248,298	1.84	1,462,048	2.15	1,181,036	1.73

ที่มา : สำรวจการย้ายถิ่นของประชากร สำนักงานสถิติแห่งชาติ

4.2 เด็กไทยมีโอกาสด้านการเรียนรู้เพิ่มขึ้น แต่ยังไม่สามารถมีส่วนร่วมในการพัฒนาสังคมและประเทศได้ เนื่องจากประสบกับปัญหาด้านคุณภาพการศึกษา ที่ยังไม่บรรลุเป้าหมายที่จะสร้างให้เด็กไทย “คิดเป็น ทำเป็น” ได้

4.2.1 ศูนย์เด็กเล็กมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น ขณะที่ระดับสติปัญญาเด็กไทยอยู่ในระดับต่ำ แม้ว่าศูนย์การเรียนรู้/สถานเลี้ยงเด็ก/ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในภาพรวมจะมีจำนวนลดลงจาก 19,778 แห่งในปี 2554 เหลือ 19,718 แห่งในปี 2555 จากการปิดศูนย์เด็กเล็กในสังกัดของกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์บางส่วน แต่จำนวนศูนย์เด็กเล็กในสังกัดของกองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดนมีจำนวนเพิ่มขึ้นจาก 22 แห่งในปี 2554 เป็น 26 แห่งในปี 2555 เนื่องจากนโยบายส่งเสริมและขยายโอกาสทางการเรียนรู้ให้แก่เด็กและเยาวชนของภาครัฐ รวมถึงระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัฒนาเด็กปฐมวัย พ.ศ. 2551 ที่กำหนดให้เด็กปฐมวัยได้รับการพัฒนาตามแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

ตารางที่ 4 จำนวนศูนย์การเรียนรู้/ สถานเลี้ยงเด็ก/ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

หน่วย : แห่ง

หน่วยงาน	แผนฯ 10					แผนฯ 11
	2550	2551	2552	2553	2554	2555
กระทรวงมหาดไทย						
- กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น	17,821	18,780	18,780	19,718	19,718	19,718
กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์	81	85	8	8	8	36
- สำนักป้องกันและแก้ไขปัญหาค้าหญิงและเด็ก	6	7	-	-	-	-
- สำนักพัฒนาสังคม	75	78	-	-	-	-
- สำนักคุ้มครองเสรีภาพหญิงและเด็ก	-	-	8	8	8	36
องค์กรในกำกับขึ้นตรงนายกรัฐมนตรี	15	18	7	22	22	26
- กองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน						
รวมทั้งหมด	17,917	18,883	18,795	19,748	19,778	19,718

ที่มา : สถิติการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ

ขณะที่เด็กไทยในอนาคตมีแนวโน้มที่จะมีระดับสติปัญญาต่ำ และมีน้ำหนักที่ไม่ได้มาตรฐานคือ ผอม หรืออ้วนเกินไป ข้อมูลของโครงการสำรวจภาวะโภชนาการและสุขภาพเด็กในภูมิภาค

อาเซียน หรือ SEANUTS² (South East Asia Nutrition Survey) ของสถาบันโภชนาการ มหาวิทยาลัยมหิดล สํารวจเด็กไทย 3,119 คน อายุระหว่าง 0.5-12.9 ปี ช่วงปี 2554-2555 พบว่า เด็กไทยกำลังประสบกับภาวะทุพโภชนาการ และขาดการออกกำลังกายอย่างเหมาะสม โดยเด็กอายุ 3-6 ปี มีภาวะน้ำหนักเกิน เนื่องจากร่างกายไม่ได้รับสารอาหารที่จำเป็นสำหรับการเจริญเติบโตอย่างพอเพียงตั้งแต่วัยทารก ประกอบกับเด็กไทยบริโภคผักผลไม้ไม่เพียงพอ นอกจากนี้ เด็กไทยร้อยละ 92 บริโภคอาหารประเภททอด ร้อยละ 46 บริโภคขนมกรุบกรอบ และร้อยละ 49 ดื่มน้ำอัดลมทุกวัน ซึ่งอาหารเหล่านี้ไม่มีคุณค่าทางโภชนาการ และมีผลกระทบต่อระดับสติปัญญา³ ของเด็กไทย ขณะที่ระดับสติปัญญาของเด็กไทย เมื่อเทียบกับประเทศเพื่อนบ้าน พบว่า เด็กไทยมีสติปัญญาค่อนข้างด้อยกว่า โดยเด็กไทยร้อยละ 40.7 มีระดับไอคิวระดับ 80-89 เวียดนามมีร้อยละ 17.6 มาเลเซียร้อยละ 14.7 และอินโดนีเซียร้อยละ 12.8 เด็กไทยมีไอคิวระดับปานกลาง มาเลเซียร้อยละ 37.1 มาเลเซียร้อยละ 39.7 เวียดนามร้อยละ 34.3 อินโดนีเซียร้อยละ 34.4 และเด็กไทยมีไอคิวระดับดี 110-119 ร้อยละ 5.6 ขณะที่อินโดนีเซียมีสูงที่สุดคือร้อยละ 30.9 รองลงมาคือ มาเลเซียร้อยละ 19.1 และเวียดนามร้อยละ 11.6 และเด็กไทยที่มีไอคิวระดับดีเลิศ 120 ขึ้นไป มีเพียง 1.9 ขณะที่อินโดนีเซียมีส่วนมากที่สุดคือ ร้อยละ 15.3 รองลงมาคือ มาเลเซียและเวียดนามที่มีประมาณร้อยละ 10.7-10.8 นอกจากนี้ ยังพบว่า ระดับสติปัญญาของเด็กสัมพันธ์กับโภชนาการตั้งแต่อยู่ในครรภ์มารดา และหลังคลอด หากเด็กได้รับสารอาหารที่ไม่เพียงพอ และไม่ได้รับการพัฒนาศักยภาพให้สมวัย ระดับสติปัญญาของเด็กจะลดต่ำลงด้วย

4.2.2 เด็กและเยาวชนมีโอกาสได้เข้าเรียนในระบบโรงเรียนเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง จากนโยบายขยายโอกาสทางการศึกษาให้แก่เด็กและเยาวชนไทยทุกคนให้ได้รับโอกาสทางการศึกษาที่เท่าเทียมกัน อาทิ นโยบายเรียนฟรี 15 ปีอย่างมีคุณภาพ กองทุนกู้ยืมของภาครัฐ ทุนการศึกษาพระราชทานสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร ส่งผลให้เด็กและเยาวชนมีโอกาสทางการเรียนสูงขึ้นอย่างต่อเนื่องทุกระดับ ในภาพรวมเด็กและเยาวชนมีอัตราการเข้าเรียนเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 81.54 ในปี 2555 เป็นร้อยละ 83.75 ในปี 2556 ทั้งนี้เป็นผลจากการเรียนต่อในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายเพิ่มขึ้น อย่างไรก็ตาม การศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาปรับตัวลดลงเล็กน้อย

ตารางที่ 5 อัตราการเข้าเรียน จำแนกตามกลุ่มอายุ

หน่วย : คน

ระดับการศึกษา	กลุ่มอายุ	แผนฯ 10					แผนฯ 11	
		2550	2551	2552	2553	2554	2555	2556
ก่อนประถมศึกษา	3-5	73.78	74.01	74.33	76.03	76.8	77.11	75.98
ประถมศึกษา	6-11 ปี	104.51	104.83	104	104.3	103.5	104.0	102.72
มัธยมศึกษาตอนต้น	12-14 ปี	96.37	95.62	94.87	98.01	98.43	97.65	96.80
มัธยมศึกษาตอนปลาย	15-17 ปี	67.16	68.14	69.57	71.68	72.18	73.18	75.04
อุดมศึกษา	18-21 ปี	61.05	60.47	56.21	46.21	47.18	51.85	51.26
รวมทุกระดับ	3-21 ปี	83.33	83.11	81.78	80.45	80.41	81.54	83.75

ที่มา : ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร กระทรวงศึกษาธิการ

² สํารวจเด็กในประเทศไทย เวียดนาม มาเลเซีย และอินโดนีเซีย อายุระหว่าง 0.5-12.9 ปี จำนวน 16,744 คน

³ ระดับเชาว์ปัญญา แบ่งได้ดังนี้ อัจฉริยะ/ฉลาดมากที่สุด (ระดับ 140 ขึ้นไป) ฉลาดมาก (120-139) ฉลาดกว่าระดับปกติ (110-119) ฉลาดปานกลางหรือระดับปกติ (90-109) ต่ำกว่าปกติ (80-89) คาบเส้นปัญญาอ่อน (70-79) และปัญญาอ่อน (ต่ำกว่า 70)

4.2.3 คุณภาพการศึกษาในระบบโรงเรียนเป็นปัญหาที่ต้องเร่งแก้ไข เด็กและเยาวชนประสบกับปัญหาวิกฤตด้านคุณภาพอย่างต่อเนื่อง พิจารณาได้จากคะแนนผลการทดสอบของนักเรียนใน 4 วิชาหลัก ได้แก่ ภาษาไทย ภาษาอังกฤษ คณิตศาสตร์ และวิทยาศาสตร์ ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มัธยมศึกษาปีที่ 3 และมัธยมศึกษาปีที่ 6 ต่ำกว่าเกณฑ์การผ่านร้อยละ 50 ทุกวิชามาโดยตลอด ส่งผลให้คะแนนเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมีแนวโน้มลดลงจากร้อยละ 35.54 ในปี 2555 เหลือร้อยละ 35.15 ในปี 2556 อย่างไรก็ตาม ภาครัฐมุ่งให้ความสำคัญกับการพัฒนาการศึกษาทั้งการปรับหลักสูตรและพัฒนาการจัดการเรียนการสอนผ่านโครงการและกิจกรรมที่หลากหลายรูปแบบ ได้แก่ โครงการปฏิรูปหลักสูตรการศึกษาแห่งชาติ การสนับสนุนค่าใช้จ่ายในการจัดการศึกษาให้แก่เด็กนักเรียนทุกคนตั้งแต่ระดับก่อนประถมศึกษาจนจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน การพัฒนาและส่งเสริมผู้มีความสามารถพิเศษ และให้การสนับสนุนการจัดหาระบบคอมพิวเตอร์และเครือข่ายอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงเพื่อการศึกษา เป็นต้น ซึ่งล้วนแล้วแต่เป็นนโยบายขยายโอกาสทางการศึกษาให้กับเด็กและเยาวชน แต่ไม่ได้มุ่งเน้นไปที่การแก้ไขคุณภาพการศึกษา นอกจากนี้ เหตุผลหนึ่งที่ทำให้คุณภาพการศึกษายังไม่พัฒนาเท่าที่ควร คือ การขาดแคลนบุคลากรทางการศึกษา ครูไม่สามารถทุ่มเทเวลาสอนให้แก่เด็กนักเรียนได้ เพราะต้องใช้เวลาไปเพื่อการพัฒนาสมรรถนะ และทำผลงานวิจัย/วิชาการเพื่อเลื่อนตำแหน่งทางวิชาการ ประกอบกับคุณภาพของครูผู้สอนเอง จากผลการสอบวัดความรู้ของครูผู้สอนวิชาคณิตศาสตร์ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) พบว่า ครูร้อยละ 60 สอบตกวิชาที่ตนเองสอน นอกจากนี้ ที่ผ่านมามงบประมาณและทรัพยากรทางการศึกษาส่วนใหญ่มุ่งไปที่การค้นหาและพัฒนาเด็กที่มีอัจฉริยภาพและมีความสามารถเป็นเลิศในด้านต่างๆ ให้มีความเป็นเลิศยิ่งขึ้น เพื่อการแข่งขันชิงเหรียญรางวัลกับต่างประเทศมากกว่ามุ่งเพื่อพัฒนาเด็กส่วนใหญ่ของประเทศให้มีความสามารถระดับคิดเป็น ทำเป็น สามารถนำวิชาความรู้ที่ได้จากโรงเรียนมาใช้แก้ไขปัญหาในชีวิตประจำวัน จากข้อมูลการสำรวจเพื่อคัดกรองเด็กที่มีปัญหาด้านการอ่านไม่ออกเขียนไม่ได้ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) พบว่า นักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 อยู่ในข่ายต้องปรับปรุง 127,800 คน (จากนักเรียน 445,000 คน) ในจำนวนนี้ร้อยละ 6.27 ไม่สามารถอ่านออกเลย ร้อยละ 5.32 อ่านได้แต่อยู่ในระดับปรับปรุง ร้อยละ 3.2 อ่านได้แต่ไม่เข้าใจ ร้อยละ 14 อ่านได้เข้าใจบ้าง ส่วนนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 อยู่ในข่ายต้องปรับปรุง 73,290 คน (จากจำนวน 444,000 คน) ในจำนวนนี้ร้อยละ 1.77 ไม่สามารถอ่านออกเลย ร้อยละ 1.52 อ่านได้แต่อยู่ในระดับปรับปรุง ร้อยละ 1.59 อ่านได้แต่ไม่เข้าใจ และร้อยละ 11.6 อ่านได้เข้าใจบ้าง

ตารางที่ 6 คะแนนเฉลี่ยผลการทดสอบรายวิชา ปี 2550 – 2556

หน่วย : ร้อยละ

คะแนนเฉลี่ย ผลการทดสอบ	แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10					แผนฯ 11	
	2550	2551	2552	2553	2554	2555	2556
ป.6	43.09	44.03	36.22	32.16	45.41	38.97	39.55
ไทย	36.58	42.02	38.58	31.22	50.04	45.68	45.02
อังกฤษ	38.67	38.67	31.75	20.99	38.37	36.98	33.82
คณิตศาสตร์	47.55	43.76	35.88	34.85	52.40	35.77	41.95
วิทยาศาสตร์	49.57	51.68	38.67	41.53	40.82	37.46	37.40
ม.3	36.66	36.91	28.28	28.09	35.72	36.38	34.50
ไทย	48.05	41.04	35.35	42.80	48.11	54.48	44.25
อังกฤษ	28.68	34.56	22.54	16.19	30.49	28.71	30.35
คณิตศาสตร์	34.7	32.64	26.05	24.18	32.08	26.95	25.45
วิทยาศาสตร์	35.21	39.39	29.16	29.17	32.19	35.37	37.95
ม.6	37.19	36.67	32.02	26.93	28.58	31.28	31.39
ไทย	50.70	46.42	46.47	42.61	41.88	47.18	49.26
อังกฤษ	30.93	30.64	23.98	19.22	21.80	22.12	25.35
คณิตศาสตร์	32.49	35.98	28.56	14.99	22.73	22.72	20.48
วิทยาศาสตร์	34.62	33.65	29.06	30.90	27.90	33.09	30.48
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	38.98	39.20	32.17	29.06	36.57	35.54	35.15

ที่มา : สถาบันทางการทดสอบแห่งชาติ (องค์กรมหาชน)

4.2.4 การศึกษาไทยไม่สามารถเสริมสร้างเด็กและเยาวชนไทยให้มีความพร้อมสำหรับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาสังคมและประเทศได้เท่าเทียมกับประเทศเพื่อนบ้าน เช่น มาเลเซีย และสิงคโปร์ พิจารณาจากการจัดอันดับความสามารถทางการศึกษาของนานาชาติประเทศโดย The International Institute for Management Development (IMD) ในระยะแผนพัฒนา ฉบับที่ 11 ความสามารถทางการศึกษาของไทยอยู่ในกลุ่มที่มีความสามารถปานกลางค่อนข้างต่ำ อยู่ในอันดับที่ 51-52 ต่ำกว่าอินโดนีเซีย ฟิลิปปินส์ แต่ยังห่างจากมาเลเซียและสิงคโปร์ค่อนข้างมาก

ตารางที่ 7 ขีดความสามารถในการแข่งขันระดับนานาชาติด้านการศึกษา ปี 2550 – 2556

หน่วย : อันดับ

ประเทศ	แผนพัฒนา ฉบับที่ 10					แผนพัฒนา ฉบับที่ 11	
	2550	2551	2552	2553	2554	2555	2556
สิงคโปร์	11	11	13	13	10	6	4
ไต้หวัน	18	19	27	23	25	24	21
ญี่ปุ่น	19	22	26	29	34	36	28
ฮ่องกง	25	24	29	30	28	27	26
เกาหลี	29	35	36	35	29	31	25
มาเลเซีย	31	30	30	33	35	33	34
จีน	44	42	49	46	43	45	45
ไทย	46	43	47	47	51	52	51
อินโดนีเซีย	51	49	55	55	53	53	52
ฟิลิปปินส์	52	52	54	56	47	57	59
อินเดีย	54	54	57	58	59	58	60
จำนวนประเทศที่ทำการเปรียบเทียบ	55	55	57	58	59	59	60

ที่มา : IMD World competitiveness Yearbook

เว็ลด์อีโคโนมิกฟอรัมหรือดับเบิลยูอีเอฟ (World Economic Forum : WEF) ได้จัดอันดับความสามารถในการแข่งขันของประเทศต่างๆ ในโลก ด้วยดัชนีความสามารถในการแข่งขัน⁴ (Global Competitiveness Index : GCI) ประกอบด้วย 12 ปัจจัยหลัก เช่น สภาพแวดล้อมด้านสถาบัน โครงสร้างพื้นฐาน สุขภาพและการศึกษาพื้นฐาน การศึกษาขั้นสูงและการฝึกอบรม ระดับการพัฒนาของตลาดการเงิน เป็นต้น การจัดอันดับการศึกษาพิจารณาจาก 2 ปัจจัย ได้แก่ การศึกษาขั้นสูงและการฝึกอบรม และสุขภาพและการศึกษาพื้นฐาน พบว่า ด้านสุขภาพและการศึกษาพื้นฐานของไทยมีแนวโน้มลดลงจากอันดับที่ 78 (จาก 144 ประเทศ) ของโลกในปี 2555-2556 เป็นอันดับที่ 81 ในปี 2556-2557 (จาก 148 ประเทศ) และด้านการศึกษาระดับสูงและการฝึกอบรมก็แนวโน้มลดลงเช่นเดียวกัน โดยลดลงจากอันดับที่ 60 ของโลกในปี 2555-2556 เป็นอันดับที่ 66 ในปี 2556-2557

⁴ เกณฑ์การให้คะแนนของ WEF คือ มีคะแนนเต็ม 7

ตารางที่ 8 ผลการจัดอันดับและคะแนนของ WEF ของประเทศสมาชิกอาเซียน

ประเทศ	2555-2556				2556-2557			
	สุขภาพและการศึกษา พื้นฐาน		การศึกษาขั้นสูงและ การฝึกอบรม		สุขภาพและการศึกษา พื้นฐาน		การศึกษาขั้นสูงและ การฝึกอบรม	
	อันดับ	คะแนน	อันดับ	คะแนน	อันดับ	คะแนน	อันดับ	คะแนน
สิงคโปร์	3	6.73	2	5.93	2	6.72	2	5.91
มาเลเซีย	33	6.16	39	4.83	33	6.10	46	4.68
บรูไน	31	6.18	57	4.40	23	6.33	55	4.52
ไทย	78	5.56	60	4.35	81	5.52	66	4.29
ฟิลิปปินส์	98	5.31	64	4.30	96	5.33	67	4.28
อินโดนีเซีย	70	5.69	73	4.17	72	5.41	64	4.30
เวียดนาม	64	5.77	96	3.69	67	5.78	95	3.69
กัมพูชา	102	5.25	111	3.32	99	5.32	116	3.12
ลาว	n.a	n.a	n.a	n.a	80	5.56	111	3.31
เมียนมาร์	n.a	n.a	n.a	n.a	111	5.05	139	2.52

ที่มา : The Global Competitiveness Report

หมายเหตุ : ปี 2555-2556 เปรียบเทียบจากทั้งหมด 144 ประเทศ

ปี 2556-2557 เปรียบเทียบจากทั้งหมด 148 ประเทศ

อย่างไรก็ตาม บริษัทเพียร์สัน พีแอลซี ผู้ให้บริการด้านการศึกษาและสื่อสิ่งพิมพ์ของประเทศอังกฤษ ร่วมกับดิไอโคโนมิสต์ และสถาบันวิจัยอินเทลลิเจนซ์ ยูนิต (อีไอยู) ประเมินสถานการณ์ด้านการศึกษาใน 40 ประเทศและเขตการปกครองต่างๆ ทั่วโลก ซึ่งจะพิจารณาจาก 1) ทักษะด้านความรู้ โดยอ้างอิงจากผลการสอบที่เป็นที่ยอมรับในระดับนานาชาติ และข้อมูลการศึกษา รวมถึงโครงการประเมินผลนักเรียนนานาชาติของประเทศสมาชิกองค์การเพื่อความร่วมมือและพัฒนาเศรษฐกิจ ผลการประเมินความสามารถทางคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์ระดับนานาชาติ (Timss) และผลการประเมินความก้าวหน้าทางการอ่านระดับนานาชาติ (Pirls) และ 2) ความสำเร็จทางการศึกษา โดยได้อ้างอิงจากอัตราการสำเร็จการศึกษา และอัตราการรู้หนังสือ พบว่า อันดับการศึกษาของไทยมีแนวโน้มดีขึ้น โดยเพิ่มจากอันดับที่ 37 ในปี 2555 เป็นอันดับที่ 35 ในปี 2556 ขณะที่ อันดับที่ 1 เกาหลีใต้ ซึ่งดีขึ้นกว่าการจัดอันดับครั้งก่อนหน้าที่อยู่ในอันดับที่ 2 สำหรับอันดับที่ 2 ในปีนี้เป็นของญี่ปุ่น ตามมาด้วยสิงคโปร์ ฮ่องกง และฟินแลนด์ตามลำดับ ซึ่งฟินแลนด์เป็นแชมป์ในปี 2545 มาก่อน ด้านสหรัฐอยู่ในอันดับที่ 14 ในขณะที่อินโดนีเซียอยู่ในอันดับที่ 40 ซึ่งเป็นอันดับสุดท้าย

4.2.5 การผลิตและพัฒนากำลังคนยังไม่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงานทั้งในปริมาณและคุณภาพ พิจารณาได้จากสัดส่วนนักเรียนสายสามัญต่อสายอาชีวะที่มีแนวโน้มลดลง ทั้งๆ ที่ตลาดแรงงานส่วนใหญ่ต้องการนักเรียนสายอาชีวะมากกว่านักเรียนสายสามัญหรือผู้จบปริญญาตรี สัดส่วนนักเรียนสายสามัญต่อสายอาชีวะลดลงจาก 65 : 35 ในปี 2554 เป็น 66 : 34 ในปี 2555 ซึ่งการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง (พ.ศ.2552-2561) มีเป้าหมายที่จะเพิ่มสัดส่วนผู้เรียนสายสามัญต่อสายอาชีวะเป็น 60 : 40 ประกอบกับ ผู้สำเร็จการศึกษาระดับอาชีวศึกษามีความสามารถและสมรรถนะไม่สอดคล้องกับความต้องการของภาคอุตสาหกรรม แม้ว่าภาครัฐจะสนับสนุนให้มีการยกระดับคุณภาพการศึกษาทั้งในระดับอาชีวศึกษาและอุดมศึกษาอย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้ไม่สามารถแข่งขันกับประเทศเพื่อนบ้านได้ เหตุผลหลักที่นักเรียนสายอาชีวะมีสัดส่วนที่น้อย อาจเนื่องมาจากค่านิยมของสังคมไทย ค่านิยมของพ่อแม่ผู้ปกครอง และ

ตัวเด็กเองที่มุ่งแต่จะเข้ามหาวิทยาลัยเพื่อให้ได้รับปริญญาบัตร มากกว่าทักษะความชำนาญในการประกอบอาชีพ นอกจากนี้ การเรียนสายอาชีวะส่วนใหญ่ถูกมองว่าไร้อนาคตและไม่มีศักดิ์ศรี และเป็นเยาวชนที่นิยมความรุนแรง

ตารางที่ 9 จำนวน/สัดส่วนนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายสายสามัญและอาชีวศึกษา

ปีการศึกษา	จำนวนนักเรียน (คน)			สัดส่วนนักเรียน	
	สายสามัญ	สายอาชีวะ	รวม	สายสามัญ	สายอาชีวะ
2550	1,164,924	770,044	1,934,968	60	40
2551	1,204,057	762,818	1,966,875	61	39
2552	1,240,235	749,952	1,990,187	62	38
2553	1,309,184	754,725	2,063,909	63	37
2554	1,368,267	739,155	2,107,422	65	35
2555	1,412,570	726,243	2,138,813	66	34

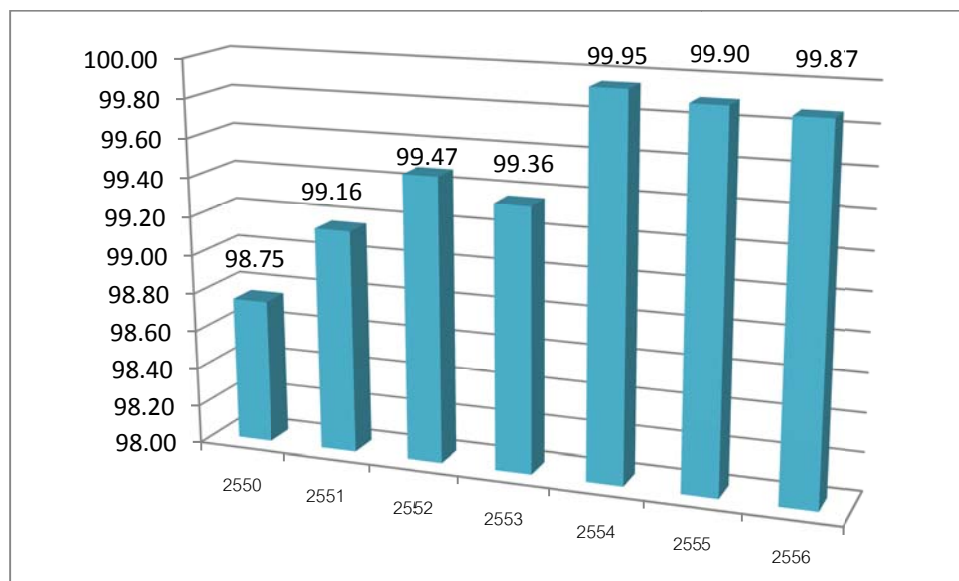
ที่มา : สถิติการศึกษาระดับมัธยมศึกษา ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศ สำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงศึกษาธิการ

4.3 คนไทยได้รับความคุ้มครองทางสังคมอย่างครอบคลุม แต่ยังเจ็บป่วยด้วยโรคที่ป้องกันได้ ขณะที่บุคลากรทางการแพทย์มีสัดส่วนที่เพิ่มขึ้น

4.3.1 คนไทยได้รับหลักประกันสุขภาพอย่างทั่วถึง ในหลายรูปแบบ อาทิ ประกันสังคม สวัสดิการข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ ประกันสุขภาพถ้วนหน้า โดยครอบคลุมคนไทยร้อยละ 99.87 ในปี 2556 ขณะที่สัดส่วนผู้ประกันตนต่อกำลังแรงงานมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 29.70 ในปี 2555 เป็นร้อยละ 31.56 ในปี 2556 เนื่องจากภาครัฐได้ปรับปรุงการให้บริการ และขยายความครอบคลุมสิทธิหลักประกันสุขภาพจากการพัฒนาระบบฐานข้อมูลผู้มีสิทธิอย่างต่อเนื่องที่เชื่อมโยงกันระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทำให้สิทธิหลักประกันสุขภาพมีความครอบคลุมถ้วนหน้า ถูกต้อง เป็นปัจจุบัน เพื่อให้ประชาชนได้รับสิทธิขั้นพื้นฐานตามรัฐธรรมนูญ ครอบคลุมการมีสิทธิหลักประกันสุขภาพ และได้รับความคุ้มครองด้านสุขภาพอย่างเสมอภาค

แผนภูมิที่ 2 การมีหลักประกันสุขภาพ

หน่วย : ร้อยละ

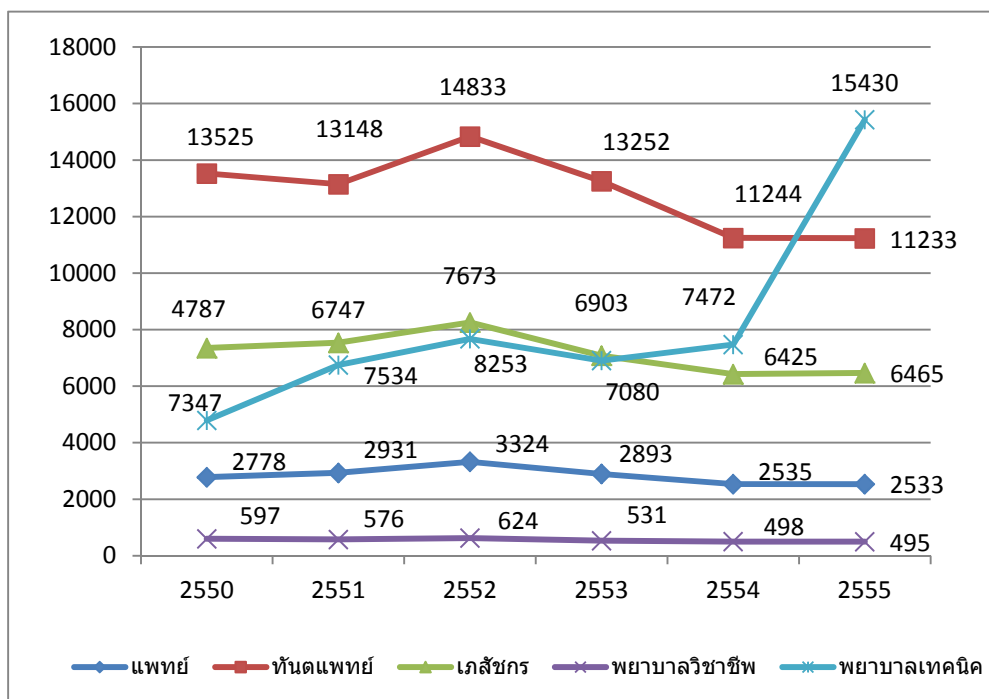

ที่มา : สำนักงานหลักประกันสุขภาพ กระทรวงสาธารณสุข

4.3.2 บุคลากรทางการแพทย์มีจำนวนเพิ่มขึ้น สัดส่วนบุคลากรทางการแพทย์ 1 คน ต่อประชากรดีขึ้น อาทิ แพทย์ 1 คน ต้องดูแลประชากรลดลงจาก 2,535 คนในปี 2554 เหลือ 2,533 คนในปี 2555 ทันตแพทย์ 1 คน ต้องดูแลประชากรลดลงจาก 11,244 คนในปี 2554 เหลือ 11,233 คนในปี 2555 และพยาบาลวิชาชีพ 1 คน ต้องดูแลประชากรลดลงจาก 498 คนในปี 2554 เหลือ 495 คนในปี 2555 ขณะที่เภสัชกรต้องทำงานหนักขึ้นจากที่ต้องดูแลประชากร 6,425 คนในปี 2544 ต้องดูแลเพิ่มขึ้นอีก 40 คนในปี 2555 และพยาบาลเทคนิค 1 คนต้องดูแลประชากรเพิ่มขึ้นจาก 7,472 คนในปี 2554 เป็น 15,430 คนในปี 2555 อาจเนื่องมาจากภาครัฐลดกำลังการผลิตพยาบาลเทคนิคลง เพื่อผลิตพยาบาลวิชาชีพให้มากขึ้น จากข้อมูลสถิตินี้ พบว่า บุคลากรทางการแพทย์สามารถลดภาระในการดูแลประชาชนลงเนื่องจากการผลิตแพทย์และพยาบาลของภาครัฐ

แผนภูมิที่ 3 จำนวนประชากรต่อบุคลากรทางการแพทย์ 1 คน

หน่วย : คน

ที่มา : รายงานทรัพยากรสาธารณสุข สถิติสาธารณสุขปี กระทรวงสาธารณสุข

4.3.3 คนไทยมีแนวโน้มเจ็บป่วยด้วยโรคที่ป้องกันได้เพิ่มขึ้น เนื่องจากพฤติกรรมในการดำรงชีวิต แม้ว่าภาครัฐจะขยายหลักประกันสุขภาพให้ครอบคลุมคนไทยเกือบทุกคน และสามารถสร้างหลักประกันสุขภาพให้ประชาชนมีความมั่นใจว่าเมื่อเจ็บป่วยจะได้รับการดูแลรักษาจากบริการสุขภาพที่รัฐจัดให้ตามโครงการสร้างหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า แต่ยังไม่เป็นไปตามเป้าหมายที่เน้นด้านการป้องกันมากกว่าการรักษาพยาบาล เพื่อให้ประชาชนมีสุขภาพอนามัยที่ดี ไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายในการรักษาพยาบาล เนื่องจากประชาชนส่วนใหญ่ไม่สนใจสร้างสุขภาพ และมีพฤติกรรมเสี่ยงต่อการเจ็บป่วย เนื่องจากคนไทยส่วนใหญ่ยังเจ็บป่วยด้วยโรคที่ป้องกันได้ โดยเฉพาะการเจ็บป่วยด้วยโรคที่ป้องกันได้ 5 อันดับแรกเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ได้แก่ โรคเบาหวาน โรคความดันโลหิตสูง โรคหลอดเลือดสมอง โรคหัวใจ และโรคมะเร็ง จากพฤติกรรมสุมเสี่ยงที่ทำลายสุขภาพ มีวิถีการดำเนินชีวิตที่ขาดความสมดุล สังคมมีการแข่งขันสูง เวลาถือเป็นสิ่งสำคัญ โดยเฉพาะกับกลุ่มคนวัยทำงาน ที่มีวิถีชีวิตที่เร่งรีบ ไม่เว้นแม้กระทั่งเรื่องอาหารการกินที่นิยมอาหารจานด่วนหรืออาหารขยะ ทั้งที่รู้ถึงผลเสียของอาหารจานด่วน ว่าหากบริโภคเข้าไปมากๆ จะทำให้ร่างกายเจ็บป่วย

นอกจากนี้ยังมีพฤติกรรมเสี่ยงสารพัดที่กระทบต่อสุขภาพ อาทิ การสูบบุหรี่ที่เป็นเหตุของการเจ็บป่วยด้วยโรคถุงลมโป่งพอง โรคหลอดเลือดหัวใจตีบ โรคมะเร็งปอด การดื่มสุราที่เป็นสาเหตุของโรคตับแข็งและอุบัติเหตุ การใช้โทรศัพท์มือถือที่เป็นสาเหตุของอุบัติเหตุบนท้องถนน การมีพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศที่เสี่ยงต่อการติดเชื้อเอดส์ และพฤติกรรมเสี่ยงจากการบริโภคอาหาร เช่น อาหารจานด่วน อาหารประเภททอด ปิ้งย่าง หนักไปทางเนื้อกับไขมัน อาหารรสจัดๆ โดยเฉพาะหวานมากและเค็มจัด ไม่รับประทานผักผลไม้สด

ตารางที่ 10 การเจ็บป่วยด้วยโรคที่ป้องกันได้ 5 อันดับแรก

หน่วย : ต่อประชากรแสนคน

	แผนฯ 10				แผนฯ 11	
	2550	2551	2552	2553	2554	2555
เบาหวาน	650.40	675.70	736.50	792.60	848.77	868.30
ความดันโลหิตสูง	778.10	860.50	981.50	1058.70	1187.00	1245.56
หลอดเลือดในสมองตีบ	205.50	216.60	227.19	247.33	277.75	292.56
หัวใจ	687.70	749.50	793.00	844.80	935.92	955.07
มะเร็ง	130.80	134.20	133.10	143.20	153.59	154.49

ที่มา : กระทรวงสาธารณสุข

4.3.4 ผู้สูงอายุและผู้พิการที่มีความมั่นคงทางเศรษฐกิจ และมีคุณภาพชีวิตที่ดี จากรัฐที่ภาครัฐเร่งดำเนินการให้ความช่วยเหลือผู้สูงอายุและผู้พิการให้ได้รับเบี้ยยังชีพทุกคน ยกเว้นข้าราชการบำนาญสามารถครอบคลุมผู้สูงอายุทุกคนตั้งแต่ปี 2552 เป็นต้น ในปี 2554 ได้รับเบี้ยยังชีพรายเดือนให้เป็นแบบขั้นบันไดสำหรับผู้สูงอายุ โดยผู้ที่มีอายุ 60-69 ปี จะได้รับ 600 บาท อายุ 70-79 ปี จะได้รับ 700 บาท อายุ 80-89 ปี จะได้รับ 800 บาท และอายุ 90 ปีขึ้นไป จะได้รับ 1,000 บาท โดยสามารถเพิ่มรายได้ให้กับผู้สูงอายุที่ไม่มีบุตรหลานดูแล แบ่งเบาค่าใช้จ่าย ใช้เป็นเงินทุนสำหรับประกอบอาชีพเพื่อให้มีรายได้เพิ่มขึ้น และสามารถครอบคลุมผู้พิการทุกคนที่จดทะเบียนคนพิการตั้งแต่ปี 2553 ผู้พิการจะได้รับเบี้ยยังชีพเดือนละ 500 บาท นอกจากนี้ ผู้พิการยังได้รับสิทธิและโอกาสในการฟื้นฟูสมรรถภาพ ทางด้านการแพทย์ การศึกษาอาชีพ และสังคม ในภาพรวมการดำเนินการจ่ายเบี้ยยังชีพนี้ส่งผลให้ผู้สูงอายุและผู้พิการมีความมั่นคงทางเศรษฐกิจ และมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น โดยสามารถเพิ่มกำลังซื้อภายในประเทศ สร้างสมดุลและความเข้มแข็งอย่างมีคุณภาพให้แก่ระบบเศรษฐกิจมหภาค อย่างไรก็ตาม การจ่ายเบี้ยยังชีพให้แก่ผู้สูงอายุที่พิการและขึ้นทะเบียนคนพิการนั้น รัฐจะจ่ายให้เพียงเบี้ยยังชีพคนพิการ คือ 500 บาทเท่านั้น แม้ว่าผู้พิการบางคนอายุ 90 ปี ดังนั้นรัฐควรปรับระดับเงินเบี้ยยังชีพคนพิการเทียบเท่ากับเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ

ตารางที่ 11 จำนวนผู้สูงอายุและผู้พิการที่ได้รับเบี้ยยังชีพ

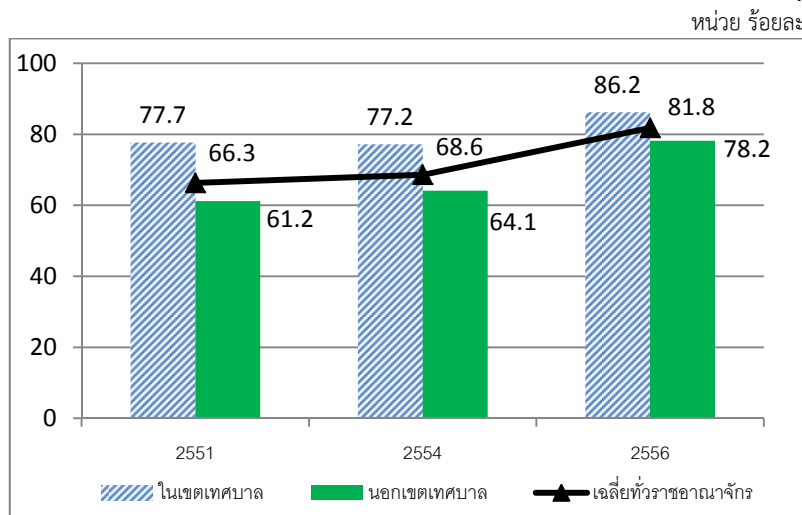
ปี	จำนวน (คน)	
	ผู้สูงอายุ	ผู้พิการ
2550	1,771,090	235,483
2551	1,772,666	235,980
2552	5,448,940	262,742
2553	5,652,837	837,259
2554	6,521,749	997,950
2555	6,798,802	1,153,468
2556	7,342,028	1,247,484

ที่มา : กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น และ สำนักพัฒนาสังคม กรุงเทพมหานคร เทศบาลเมืองพัทยา

4.4 คนไทยมีความใฝ่รู้ และมีการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง อันเป็นผลมาจากการที่ภาครัฐและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีนโยบาย/แผนงาน/โครงการส่งเสริมการอ่านและการเรียนรู้ อาทิ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 8 ถึงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 11 ซึ่งเป็นแผนพัฒนาฯ ฉบับปัจจุบัน พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แผนงานสร้างเสริมวัฒนธรรมการอ่าน ห้องสมุดมีชีวิต วันหนังสือเด็กแห่งชาติ โครงการงานสัปดาห์หนังสือแห่งชาติและโครงการประกวดหนังสือดีเด่น ส่งผลให้คนไทยสามารถเรียนรู้ตลอดชีวิตได้อย่างต่อเนื่อง

4.4.1 คนไทยอ่านหนังสือเพิ่มขึ้น⁵ โดยสัดส่วนคนไทยที่อ่านหนังสือมีจำนวนเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 68.6 ในปี 2554 เป็นร้อยละ 81.8 ในปี 2556 และผู้ที่อ่านหนังสือส่วนใหญ่อาศัยอยู่ในเขตเมือง นอกจากนี้ คนไทยใช้เวลาในการอ่านหนังสือเฉลี่ยเพิ่มขึ้นจากวันละ 35 นาทีในปี 2554 เป็นวันละ 37 นาทีในปี 2556 เยาวชนอายุ 15-24 ปีใช้เวลาอ่านหนังสือมากที่สุดคือ วันละ 50 นาที รองลงมาคือ เด็กอายุ 6-14 ปี อ่านหนังสือวันละ 46 นาที ส่วนวัยสูงอายุใช้เวลาอ่านหนังสือเพียงวันละ 31 นาที ในปี 2556 คนไทยส่วนใหญ่ ร้อยละ 54.3 อ่านข่าว ร้อยละ 36.4 อ่านสารคดี/ความรู้ทั่วไป ร้อยละ 32.3 อ่านหนังสือบันเทิง ร้อยละ 23.2 อ่านหนังสือวิชาการ และร้อยละ 13.4 อ่านคำสอนทางศาสนา

แผนภูมิที่ 4 อัตราการอ่านหนังสือนอกเวลาเรียน/นอกเวลาทำงานของประชากรอายุตั้งแต่ 6 ปีขึ้นไป

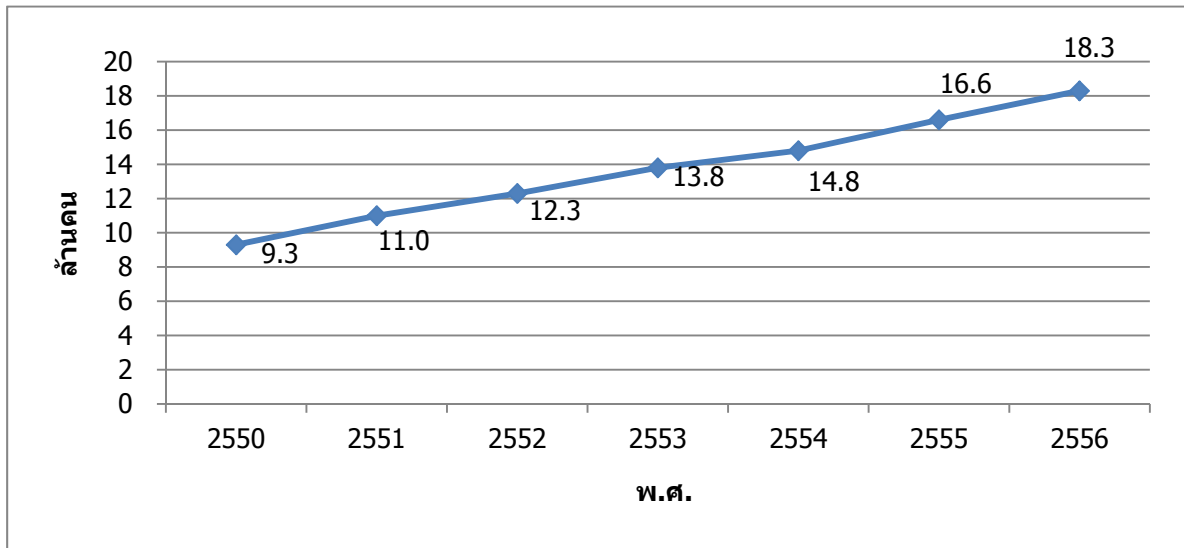
4.4.2 คนไทยมีการเรียนรู้ตลอดชีวิต คนไทยยังใช้อินเทอร์เน็ตเป็นช่องทางในการหาความรู้ ติดตามข่าวสารได้ตลอด 24 ชั่วโมง โดยจำนวนผู้ที่ใช้อินเทอร์เน็ตมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องจาก 16.6 ล้านคนในปี 2555 เป็น 18.3 ล้านคนในปี 2556 จากการสำรวจพฤติกรรมผู้ใช้อินเทอร์เน็ตปี 2556 ทางเว็บไซต์และเครือข่ายสังคมออนไลน์⁶ ของสำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (องค์การมหาชน) หรือ สพรอ. พบว่า ร้อยละ 35.7 ใช้อินเทอร์เน็ตน้อยกว่า 11 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ ร้อยละ 25.8 ใช้ระหว่าง 11 – 20 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ และมีผู้ใช้อินเทอร์เน็ตมากกว่า 15 ชั่วโมงต่อวัน สูงถึงร้อยละ 9.0 ผู้ใช้อินเทอร์เน็ตส่วนใหญ่ ร้อยละ 54.4 ใช้เพื่อรับ-ส่งอีเมล ร้อยละ 52.5 ใช้ในการค้นหาข้อมูล ร้อยละ 33.2 ใช้เครือข่ายสังคม ร้อยละ 31.7 ใช้เพื่ออ่านข่าว/หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ ร้อยละ 21.0 ใช้เพื่อดูโทรทัศน์/ฟังวิทยุออนไลน์ เป็นต้น

⁵ การสำรวจการอ่านหนังสือของประชากร สำนักงานสถิติแห่งชาติ

⁶ มีผู้ตอบแบบสอบถาม 23,907 ราย

แผนภูมิที่ 5 จำนวนประชากรอายุ 6 ปีขึ้นไปที่ใช้อินเทอร์เน็ต

หน่วย : ล้านคน

ที่มา : สำนักงานสถิติแห่งชาติ

5 การดำเนินงานที่สำคัญ

5.1 การปรับโครงสร้างและการกระจายตัวประชากรให้เหมาะสม ส่งเสริมให้คนไทยมีบุตรที่มีคุณภาพและมีการกระจายตัวประชากรที่สอดคล้องกับศักยภาพและโอกาสของพื้นที่ โดยกระทรวงสาธารณสุข ดำเนินโครงการส่งเสริมการจัดบริการสุขภาพและอนามัยเจริญพันธุ์ที่เป็นมิตรสำหรับวัยรุ่นและเยาวชน ส่งผลให้โรงพยาบาลผ่านเกณฑ์การประเมินโรงพยาบาลที่เป็นมิตรกับวัยรุ่นตามมาตรฐาน YFHS (Youth Friendly Health Services) เพิ่มขึ้นจาก 91 แห่งในปี 2555 เป็น 210 แห่งในปี 2556 (เป้าหมาย 167 แห่ง) และอำเภอผ่านเกณฑ์อำเภออนามัยการเจริญพันธุ์ 142 อำเภอ (เป้าหมาย 150 อำเภอ)

5.2 การพัฒนาคุณภาพคนไทยให้มีภูมิคุ้มกันต่อการเปลี่ยนแปลง

5.2.1 พัฒนาเด็กปฐมวัยอย่างเป็นองค์รวมทั้งด้านสติปัญญา อารมณ์ คุณธรรม และ จริยธรรม โดย

1) **เตรียมความพร้อมของพ่อแม่และผู้ดูแลในการเลี้ยงดูเด็กที่เหมาะสมกับพัฒนาการของเด็ก** กระทรวงศึกษาธิการจัดทำโครงการปฏิบัติการพัฒนาเด็กปฐมวัยตามนโยบายรัฐบาล ส่งผลให้เด็กปฐมวัยตั้งแต่แรกเกิดถึงก่อนเข้าประถมศึกษาปีที่ 1 ทุกคนได้รับการพัฒนารอบด้าน ตามวัยอย่างมีคุณภาพและต่อเนื่อง นอกจากนี้ กระทรวงสาธารณสุขได้จัดทำโครงการพัฒนาสติปัญญาเด็กไทย ส่งผลให้เด็กที่มีพัฒนาการไม่สมวัย จากการประเมินด้วยแบบอนามัย 55 (พัฒนาการเด็กปฐมวัย) ร้อยละ 80.44 ได้รับการดูแลกระตุ้นพัฒนาการ จากเป้าหมายร้อยละ 80 โรงพยาบาลศูนย์ (รพศ.)/ โรงพยาบาลทั่วไป (รพท.) ร้อยละ 99.05 มีบริการสุขภาพจิตและจิตเวชเด็กและวัยรุ่นตามมาตรฐาน จากเป้าหมายร้อยละ 50 และโรงพยาบาลชุมชน (รพช.) ร้อยละ 85.97 มีบริการส่งเสริมพัฒนาการเด็กในคลินิกสุขภาพเด็กดีที่มีคุณภาพมาตรฐาน (เป้าหมายร้อยละ 50)

2) **ส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพศูนย์เด็กเล็กให้มีมาตรฐาน** มีผลการดำเนินงานที่สำคัญ ได้แก่ กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จัดทำโครงการส่งเสริมสวัสดิภาพเด็กปฐมวัยในชุมชน

อบรมผู้ดูแลเด็กให้มีทักษะในการอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยด้วยวินัยเชิงบวกได้ 1,200 คนตามเป้าหมาย และเด็ก 15,000 คน ในศูนย์เด็กเล็กมีวินัยเชิงบวกจากเป้าหมาย 11,300 คน นอกจากนี้ กระทรวงสาธารณสุขดำเนินโครงการพัฒนาศูนย์เด็กเล็กในชุมชนด้านสุขภาพอนามัยและการพัฒนาการเด็ก ส่งผลให้ศูนย์เด็กเล็กร้อยละ 70.1 ได้รับการพัฒนาผ่านมาตรฐานศูนย์เด็กเล็กคุณภาพ (เป้าหมายไม่น้อยกว่าร้อยละ 70)

5.2.2 พัฒนาเด็กวัยเรียนให้มีความรู้ทางวิชาการ และสติปัญญาทางอารมณ์ที่เข้มแข็ง สามารถศึกษาหาความรู้และต่อยอดองค์ความรู้ได้ด้วยตนเอง โดย

1) พัฒนาหลักสูตรและปรับกระบวนการเรียนการสอนที่เอื้อต่อการพัฒนาผู้เรียนอย่างรอบด้านที่เชื่อมโยงกับภูมิสังคม กระทรวงศึกษาธิการได้จัดทำโครงการวิจัย พัฒนาหลักสูตร สื่อ กระบวนการเรียนการสอน การวัดและประเมินผลให้ทันสมัย ทัดเทียมนานาชาติ สอดคล้องกับศักยภาพของผู้เรียน และครูสามารถนำรูปแบบการเรียนการสอนและการวัดผลประเมินผลไปช่วยพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ และโครงการพัฒนามาตรฐานและคุณภาพการศึกษาระดับอุดมศึกษาให้การประกันคุณภาพตามมาตรฐานสากล ที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนเกิดผลการเรียนรู้ที่มุ่งหวัง

2) ค้นหาเด็กที่มีอัจฉริยภาพและผู้มีความสามารถพิเศษด้านต่างๆ ให้สามารถแสดงศักยภาพในเชิงสร้างสรรค์ได้อย่างเต็มที่และต่อเนื่อง หน่วยงานภาครัฐมีผลการดำเนินงานที่สำคัญ ดังนี้ กระทรวงศึกษาธิการจัดทำโครงการพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้สู่สากล (การแข่งขันทางวิชาการระดับนานาชาติ) นักเรียนระดับประถมศึกษา และระดับมัธยมศึกษาทุกสังกัดได้รับการพัฒนาความสามารถด้านการคิดวิเคราะห์ และส่งนักเรียนไทยเข้าร่วมการแข่งขันทางวิชาการระดับนานาชาติ ในปี 2555 จำนวน 58 คน 4 เวที ได้รับรางวัล 70 รางวัล ในจำนวนนี้มีเหรียญทอง 22 เหรียญ เหรียญเงิน 39 เหรียญ และโครงการพัฒนาและส่งเสริมผู้มีความสามารถพิเศษด้านวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ และ เทคโนโลยี มีกิจกรรมต่างๆ อาทิ สนับสนุนทุนการศึกษาและพัฒนาและส่งเสริมผู้มีความสามารถพิเศษฯ ในปี 2556 ให้ทุน 2,335 ทุน ซึ่งมีผู้ได้รับทุนเพิ่มขึ้น 390 ทุนจากปี 2555 คัดเลือกนักเรียนเข้าโครงการจัดส่งผู้แทนประเทศไทย 143 คนไปแข่งขันคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์โอลิมปิกระหว่างประเทศ ประจำปี 2556 ใน 5 สาขาวิชาคือ คณิตศาสตร์ เคมี ชีววิทยา ฟิสิกส์และคอมพิวเตอร์ มีผู้แทนประเทศไทยได้รับรางวัลรวม 22 เหรียญ เป็นเหรียญทอง 7 เหรียญ เหรียญเงิน 12 เหรียญ และคัดเลือกนักเรียนเข้าโครงการพัฒนาอัจฉริยภาพทางวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์ ประจำปีการศึกษา 2555 มีนักเรียนผ่านการคัดเลือกเข้าโครงการฯ 4,732 คน ได้รับเหรียญรางวัล 390 คน เป็นเหรียญทอง 61 เหรียญ เหรียญเงิน 127 เหรียญ

กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬาดำเนินโครงการการจัดการแข่งขันกีฬาโรงเรียนกีฬาแห่งประเทศไทย มีนักเรียนที่เข้าร่วมการแข่งขันกีฬาในสังกัดสถาบันการศึกษา 11 แห่ง และโรงเรียนกีฬาสังกัดหน่วยงานอื่นๆ 10 แห่ง รวม 5,470 คน และการพัฒนาการให้บริการทางการกีฬาในส่วนภูมิภาคไปสู่ความเป็นเลิศ จัดหาอุปกรณ์กีฬาที่ได้มาตรฐาน พัฒนาศูนย์ฝึกกีฬาภูมิภาคให้เป็นศูนย์กลางการบริการที่ได้มาตรฐาน ผู้มาใช้บริการ 4,151,260 คน จากเป้าหมาย 1,300,000 คน

3) ส่งเสริมการใช้และการอนุรักษ์ภาษาท้องถิ่น การใช้ภาษาไทยอย่างถูกต้อง ควบคู่กับการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ และภาษาประเทศเพื่อนบ้าน ตลอดจนการเรียนรู้วัฒนธรรม และสร้างความเข้าใจในวิถีชีวิตของคนในกลุ่มประเทศอาเซียน กระทรวงศึกษาธิการมีผลการดำเนินงานที่สำคัญ อาทิ โครงการส่งเสริมการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียน ผ่านกิจกรรมต่างๆ เช่น พัฒนาครูสอนภาษาอังกฤษ 43,125 คน อบรมพัฒนาสมรรถนะศึกษานิเทศก์ภาษาอังกฤษ 975 คน

จัดค่ายภาษาอังกฤษแบบเข้มให้นักเรียน ป.6-ม.6 จำนวน 159,850 คน และจัดแข่งขันพูดภาษาอังกฤษของนักเรียนระดับประเทศ ปี 2556 มีนักเรียนเข้าร่วม 42,804 คน *โครงการส่งเสริมการสอนภาษาอังกฤษและภาษาของประเทศเพื่อนบ้าน* เช่น โครงการวิจัยเพื่อส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเชิงวิชาชีพสำหรับการทำงานในประชาคมอาเซียน 22 โครงการ กิจกรรมเพื่อพัฒนาทักษะการใช้ภาษาอังกฤษและภาษาของประเทศเพื่อนบ้าน ให้แก่อาจารย์ บุคลากร และนักศึกษาในสถาบัน 25 โครงการ และ*โครงการเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียน* ให้ความรู้แก่ด้านข้อมูลของประเทศอาเซียนแก่ประชาชน และความรู้ด้านภาษาอังกฤษ และภาษาประเทศในอาเซียน จัดตั้งมุมอาเซียน ใน กศน.ตำบล และศูนย์การเรียนรู้ชุมชนทั่วประเทศ 5,591 แห่ง จัดรายการสอนภาษาอาเซียนบวก ได้แก่ ภาษาจีน ภาษาญี่ปุ่น ภาษาเกาหลี และภาษาอังกฤษ ตอนละ 30 นาที เป็นต้น

4) เสริมสร้างทักษะชีวิตและพฤติกรรมสุขภาพที่เหมาะสมและถูกต้องให้แก่เด็ก
หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องมีผลการดำเนินงาน ดังนี้ กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จัดทำโครงการต่างๆ อาทิ *โครงการส่งเสริมทักษะชีวิตเด็กและเยาวชนพร้อมรับการเปลี่ยนแปลง* ให้เด็กและเยาวชนอายุ 15 – 18 ปี มีความรู้ความเข้าใจทักษะชีวิตการทำงาน 2,200 คนตามเป้าหมาย *โครงการความร่วมมือระหว่างประเทศเพื่อพัฒนาเยาวชน* มีเด็กและเยาวชนไทย และเยาวชนจากกลุ่มประเทศตามกรอบความร่วมมือเข้าร่วม 1,767 คน (เป้าหมาย 1,500 คน) และ*โครงการสร้างพลังเยาวชนไทยร่วมใจพัฒนาชาติ* มีผู้เข้าร่วม 4,760 คน (เป้าหมาย 4,500 คน) จากสภาเด็กและเยาวชนแห่งประเทศไทย/กรุงเทพมหานคร ระดับจังหวัด ระดับอำเภอ เด็กและเยาวชนอายุไม่เกิน 25 ปี เครือข่ายด้านเด็กและเยาวชน

กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬาได้ดำเนินโครงการเพื่อพัฒนาและส่งเสริมให้ประชาชนออกกำลังกายด้วยการเล่นกีฬา เพื่อพัฒนาด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ และสังคม อาทิ *โครงการส่งเสริมและพัฒนากีฬาสำหรับนักเรียนคนพิการ* มีนักกีฬาเยาวชนคนพิการเข้าร่วมการแข่งขันกีฬา 2,800 คน และมีผู้เข้าชม 200,000 คนตามเป้าหมาย *โครงการส่งเสริมกีฬาภาคฤดูร้อน “ร้อนนี้มีกีฬาเพื่อลูกรัก”* มีผู้เข้าร่วม 103,375 คน (เป้าหมาย 25,800 คน) *โครงการจัดการแข่งขันกีฬาฟุตบอลเยาวชนและประชาชน* มีทีมเยาวชนและประชาชนสมัครเข้าร่วมการแข่งขัน 15,234 ทีม *โครงการส่งเสริมและพัฒนากิจการรมนันทนาการในเด็กและเยาวชน* ครอบคลุมเด็กและเยาวชนกว่าสองล้านราย *โครงการพัฒนาผู้นำการออกกำลังกาย กีฬาและนันทนาการ* สามารถพัฒนาผู้นำการออกกำลังกาย (แอโรบิคดีตันซ์) ที่มีความรู้ความสามารถ 1,700 คน และพัฒนา กทท. ให้มีศักยภาพในการจัดบริการทางการกีฬา ส่งผลให้มีศูนย์บริการทางการกีฬาของ กทท. ได้เทียบเคียงมาตรฐาน ISO 9001 : 2008 ได้ 1 ศูนย์ ตามเป้าหมาย

กระทรวงสาธารณสุขได้จัดทำ*โครงการรณรงค์ป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด* (TO BE NUMBER ONE) ส่งผลให้เด็กและเยาวชนอายุ 10-24 ปี ร้อยละ 84.7 ของแกนนำเยาวชนที่เข้าร่วมโครงการฯ มีความรู้และทักษะในการเสริมสร้างภูมิคุ้มกันทางจิต (เป้าหมายร้อยละ 75) วัยรุ่นและเยาวชนที่เข้าร่วมโครงการมีความรู้และทักษะในการป้องกันการติดสารเสพติดเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 79.1 (เป้าหมายร้อยละ 70) ในปี 2555 เป็นร้อยละ 96.1 (เป้าหมายร้อยละ 75) ในปี 2556 และมีคู่มือการจัดกิจกรรม “ฝึกคิด แก้ปัญหา พัฒนา EQ” สำหรับอาสาสมัครแกนนำศูนย์เพื่อนใจ TO BE NUMBER ONE

5.2.3 พัฒนากำลังแรงงานให้มีความรู้และสมรรถนะที่สอดคล้องกับโครงสร้างการผลิตและบริการบนฐานความรู้และเศรษฐกิจสร้างสรรค์ โดย

1) **พัฒนากำลังแรงงานในภาคเกษตร** กระทรวงยุติธรรมดำเนินโครงการฝึกทักษะวิชาชีพผู้ต้องขังด้านเกษตรกรรมให้ผู้ต้องขังสามารถดำรงตน สร้างรายได้ภาคการเกษตร อยู่ร่วมกับสังคมภายนอกได้อย่างปกติสุขภายหลังพ้นโทษ มีผู้ผ่านการอบรม 4,050 คน (เป้าหมาย 3,780 คน) และโครงการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยในศูนย์เตรียมการปลดปล่อย ในเรือนจำชั่วคราวและทัณฑสถานเปิด 10 แห่ง หลักสูตร 1 เดือน ครอบคลุมผู้ต้องขังที่ใกล้พ้นโทษของศูนย์เตรียมการปลดปล่อย 1,369 คน ในปี 2555 สามารถอบรมได้ 436 คน ปี 2556 สามารถอบรมได้ 333 คน และคาดว่าจะสามารถอบรมได้ 600 คนในปี 2557

2) **สนับสนุนการผลิตและพัฒนานักวิจัย** หน่วยงานภาครัฐมีผลการดำเนินงานที่สำคัญ ดังนี้ กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีจัดทำโครงการจัดตั้งศูนย์พัฒนาบุคลากรด้านความปลอดภัยนิวเคลียร์และรังสีแห่งชาติ (2555-2561) สำนักงานปรมาณูเพื่อสันติ (ปส.) สามารถจัดตั้งศูนย์พัฒนาบุคลากรด้านความปลอดภัยนิวเคลียร์และรังสี 3 ห้อง มีผู้เข้าอบรม 308 ราย มีผู้ผ่านการสอบเพื่อรับรองเป็นเจ้าหน้าที่ความปลอดภัยทางรังสีเพื่อขอใบอนุญาตครอบครองและใช้ชุดกัมมันตรังสีและเครื่องกำเนิตรังสี 159 คน โครงการพัฒนาบุคลากรด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเพื่อรองรับการพัฒนาและขยายระบบขนส่งทางรางของประเทศไทย สามารถพัฒนาบุคลากรได้ 443 คน โครงการสนับสนุนนักเรียนทุนรัฐบาลทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ระยะที่ 1-2 มีผู้สำเร็จการศึกษาในปี 2555 กลับมาทำงาน 1,844 คน และในปี 2556 มีผู้สำเร็จการศึกษา 1,997 คน โครงการสนับสนุนนักเรียนทุนรัฐบาลทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ระยะที่ 3 ในปี 2555 มีผู้ได้รับทุน 1,273 คน (เป้าหมาย 1,500) สำเร็จการศึกษากลับมาทำงาน 149 คน ส่วนปี 2556 มีผู้ได้รับทุน 1,397 สำเร็จการศึกษา 440 คน โครงการสนับสนุนนักเรียนทุนรัฐบาลทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ระยะที่ 3+ มีผู้ได้รับทุนเพิ่มจาก 225 คนในปี 2555 เป็น 348 คน ในปี 2556 (เป้าหมาย 344 คน) มีผู้สำเร็จการศึกษาและทำงานตรงตามสาขาวิชา 4 คน

โครงการสนับสนุนการจัดตั้งห้องเรียนวิทยาศาสตร์ในโรงเรียน โดยการกำกับดูแลของมหาวิทยาลัย (ระยะที่ 1) (พ.ศ. 2551-2557) มีห้องเรียนวิทยาศาสตร์ 14 ห้องเรียน มีโรงเรียนและมหาวิทยาลัยที่เป็นเครือข่ายในการส่งเสริมการสร้างกำลังคนด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย 7 แห่ง มีหลักสูตรการเรียนการสอนห้องเรียนวิทยาศาสตร์ของโครงการได้มาตรฐานตามที่กำหนดร้อยละ 100 มีนักเรียนที่ศึกษาในห้องเรียนวิทยาศาสตร์ของโครงการ 399 คน (เป้าหมาย 419 คน) ส่งผลให้ในปี 2556 มีนักเรียนที่จบการศึกษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 (3 รุ่น) ของโครงการ 368 คน สามารถเข้าศึกษาต่อในระดับปริญญาตรีได้ 367 คน (ป่วยพักรักษาตัว 1 คน) ด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (รวม คณะแพทยศาสตร์ และวิศวกรรมศาสตร์) 344 คน คิดเป็นร้อยละ 93.73 สาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (ไม่รวมคณะแพทยศาสตร์ และวิศวกรรมศาสตร์) 109 คน คิดเป็นร้อยละ 29.70 และด้านสังคมศาสตร์ 23 คน คิดเป็นร้อยละ 6.27 โครงการสนับสนุนการจัดตั้งห้องเรียนวิทยาศาสตร์ในโรงเรียน โดยการกำกับดูแลของมหาวิทยาลัย (ระยะที่ 2) (พ.ศ. 2556-2565) มีห้องเรียนวิทยาศาสตร์ 11 ห้องเรียน มีหลักสูตรการเรียนการสอนห้องเรียนวิทยาศาสตร์ของโครงการได้มาตรฐานตามที่กำหนด ร้อยละ 100 มีนักเรียนที่ศึกษาในห้องเรียนวิทยาศาสตร์ของโครงการ 319 คน (เป้าหมาย 330 คน)

โครงการแผนงานการพัฒนากำลังคนด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และสร้างความรู้ความตระหนักด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ในปี 2555 มีกำลังคนด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรมที่ได้รับการส่งเสริมให้ทำวิจัยและพัฒนา 160 คน ปี 2556 มี 145 คน มีผู้เข้ารับการฝึกอบรม 14,551 คนในปี

2555 และ 16,755 คน ในปี 2556 อย่างไรก็ตาม จำนวนผลงานที่เกิดจากความคิดสร้างสรรค์ของเยาวชน ลดลงจาก 311 ชิ้น ในปี 2555 เหลือ 265 ชิ้น ในปี 2556 มีผู้เข้าร่วมกิจกรรมด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและ นวัตกรรม 6,737 คน ในปี 2555 และ 6,567 คน ในปี 2556 และมีเยาวชนเข้าค่ายวิทยาศาสตร์ 3,195 คน คน ในปี 2555 และ 3,602 คน ในปี 2556 และโครงการการพัฒนากำลังคน และส่งเสริมการใช้ประโยชน์แสง ชินโครตรอน สนับสนุนให้บุคลากรด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีทำวิจัยและพัฒนา จัดหลักสูตรอบรม และ สนับสนุนทุนการศึกษาเพื่อพัฒนาศักยภาพบุคลากร

นอกจากนี้ กระทรวงศึกษาธิการดำเนินโครงการส่งเสริมการวิจัยในอุดมศึกษาและ พัฒนามหาวิทยาลัยวิจัยแห่งชาติ ในปี 2556 มีผู้ได้รับทุนการพัฒนาศักยภาพขั้นสูงระดับปริญญาเอกให้กับ คณาจารย์ในมหาวิทยาลัยทั้ง 70 แห่ง 314 ทุน มีผลงานวิจัย 1,789 โครงการ และโครงการสนับสนุนและ พัฒนาศูนย์ความเป็นเลิศภายใต้สำนักพัฒนาบัณฑิตศึกษาและวิจัยด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (สว.) ผลการดำเนินงานในภาพรวมดีขึ้นจากปี 2555 อาทิ ผลงานวิจัยตีพิมพ์ในวารสารระดับชาติเพิ่มขึ้นจาก 1,868 ชิ้นงานในปี 2555 เป็น 2,003 ชิ้นงานในปี 2556 และระดับนานาชาติเพิ่มจาก 4,706 ชิ้นงาน เป็น 5,176 ชิ้นงาน อนุสิทธิบัตร/สิทธิบัตรเพิ่มขึ้นจาก 158 ชิ้นงาน เป็น 159 ชิ้นงาน นักวิจัยระดับหลังปริญญาเอกเพิ่ม จาก 75 คน เป็น 91 คน และโครงการวิจัยร่วมกับภาครัฐ ภาคการผลิตและบริการเพิ่มจาก 1,360 โครงการ เป็น 1,439 โครงการในช่วงเวลาเดียวกัน

3) พัฒนากำลังแรงงานระดับกลาง หน่วยงานภาครัฐมีผลการดำเนินงานที่สำคัญ ดังนี้ กระทรวงแรงงานจัดทำกิจกรรมต่างๆ อาทิ พัฒนาฝีมือและศักยภาพแรงงานก่อนเข้าสู่ตลาดแรงงาน ส่งผลให้ แรงงานไทยซึ่งเป็นแรงงานใหม่ได้รับการพัฒนาศักยภาพเพื่อเตรียมความพร้อมแรงงานก่อนเข้าสู่ตลาดแรงงาน กลุ่มอุตสาหกรรมการผลิต กลุ่มอุตสาหกรรมท่องเที่ยวและบริการเข้าสู่เกณฑ์มาตรฐานฝีมือแรงงานรองรับการ พัฒนาเศรษฐกิจและเทคโนโลยีของประเทศ ยกระดับฝีมือและพัฒนาศักยภาพแรงงานในกลุ่มอุตสาหกรรม การผลิต กลุ่มท่องเที่ยวและบริการ กลุ่มโลจิสติกส์ได้ 13,460 คน ส่งเสริมและสนับสนุนให้สถานประกอบการ ีการ ดำเนินการฝึกอบรมฝีมือแรงงาน ตามพระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนาฝีมือแรงงาน พ.ศ. 2545 ส่งผลให้ แรงงานไทยในสถานประกอบการได้รับการฝึกอบรมภายใต้เงื่อนไขของพระราชบัญญัติ ส่งเสริมการพัฒนา ฝีมือแรงงาน พ.ศ. 2545 จำนวน 3,227,600 คน และสถานประกอบการได้รับการส่งเสริม 6,921 แห่ง และจัดทำโครงการเตรียมความพร้อมด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อม ในการทำงานสู่ สถานศึกษา ได้จัดพิมพ์คู่มือความปลอดภัยสู่สถานศึกษา 25,000 เล่ม และจัดฝึกอบรมให้แก่นักเรียน/ นักศึกษา 17,200 คน

นอกจากนี้ กระทรวงศึกษาธิการได้ดำเนินโครงการจัดตั้งศูนย์บ่มเพาะวิสาหกิจใน สถาบันอุดมศึกษา จัดตั้งหน่วยบ่มเพาะวิสาหกิจในสถาบันอุดมศึกษา ให้เกิดผู้ประกอบการใหม่ พัฒนาสู่บริษัท จัดตั้งใหม่ และเสริมสร้างศักยภาพให้เข้มแข็ง และยกระดับเป็นบริษัทเต็มรูปแบบในอนาคต สามารถจัดตั้งหน่วย บ่มเพาะวิสาหกิจในสถาบันอุดมศึกษาเพิ่มขึ้นจาก 56 แห่งในปี 2555 เป็น 63 แห่งในปี 2556 ทั่วประเทศ ส่งผลให้ในปี 2556 เกิดผู้ประกอบการเริ่มต้นประกอบธุรกิจ 131 ราย ผู้ประกอบการที่ประกอบธุรกิจจนถึง ระดับจัดตั้งบริษัท 77 บริษัท มีการจ้างงานประมาณ 1,400 คน มีรายได้ไม่น้อยกว่า 145 ล้านบาท และมี มูลค่าทางเศรษฐกิจในประเทศไม่น้อยกว่า 350 ล้านบาท

4) จัดทำกรอบคุณวุฒิแห่งชาติ กระทรวงแรงงานได้ทดสอบมาตรฐานฝีมือแรงงาน แรงงานไทยได้รับการทดสอบมาตรฐาน 43,150 คน รวมทั้งเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน โดยฝึกอบรม แรงงานไทยในกลุ่มอุตสาหกรรมการผลิต กลุ่มท่องเที่ยวและบริการกลุ่มโลจิสติกส์ 13,460 คน ส่งผลให้

แรงงานไทยมีความรู้และฝีมือ เข้าสู่เกณฑ์มาตรฐานฝีมือแรงงานแห่งชาติตามประกาศคณะกรรมการค่าจ้าง เรื่อง การจ่ายค่าจ้างตามระดับมาตรฐานฝีมือแรงงาน 22 สาขาอาชีพ 10,655 คน ตามเป้าหมาย นอกจากนี้ กระทรวงศึกษาธิการได้ดำเนินโครงการเสริมสร้างความเข้มแข็งมาตรฐานวิชาชีพทางการศึกษา เพื่อให้ผู้รับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพทางการศึกษา มีความรู้ ความสามารถ และจรรยาบรรณตามมาตรฐานวิชาชีพทางการศึกษา เช่น การเทียบโอนความรู้ ในปี 2555 สามารถเทียบโอนได้ 8,817 คน (เป้าหมาย 4,000 คน) และปี 2556 สามารถเทียบโอนได้ 6,133 คน (เป้าหมาย 4,000 คน) การออกและต่ออายุใบอนุญาตประกอบวิชาชีพทางการศึกษา 57,526 ราย การพิจารณาการประพฤติผิดจรรยาบรรณของวิชาชีพทางการศึกษา 69 เรื่อง (เป้าหมาย 50 เรื่อง) การยกย่องเชิดชูเกียรติผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษา เช่น รางวัลครูผู้สอนดีเด่นตามกลุ่มสาระ 2,703 คน รางวัลหนึ่งแสนครูดี 87,237 คน รางวัลผลงานวิจัยระดับภูมิภาค 56 เรื่อง และผลิตรายการโทรทัศน์ “ครูสร้างคน คนสร้างโลก” ออกอากาศทุกวันเสาร์ เวลา 05.40-06.05 น. ทางโมเดิร์นไนน์ทีวี

5) จัดให้มีการวางแผนและพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในองค์กรภาครัฐอย่างเป็นระบบ และต่อเนื่อง กระทรวงยุติธรรมจัดทำโครงการสรรหาผู้คุมดีเด่น ได้คัดเลือกผู้คุมดีเด่น ประจำปี 2556 จำนวน 2 ท่าน และพัฒนาทรัพยากรบุคคลกรมราชทัณฑ์ ประจำปี พ.ศ. 2556 จัดฝึกอบรม/สัมมนา/กิจกรรม 19 หลักสูตร 94 รุ่น และมีผู้ผ่านการฝึกอบรมและสัมมนา 1,382 คน นอกจากนี้ กระทรวงการต่างประเทศ ดำเนินโครงการฝึกอบรมข้าราชการกระทรวงการต่างประเทศ ผ่านกิจกรรมต่างๆ เช่น จัดหลักสูตร/ กิจกรรมที่พัฒนาสมรรถนะข้าราชการ จัดการฝึกอบรมในหัวข้อเกี่ยวกับวินัย คุณธรรม จริยธรรมข้าราชการ การดำรงตนตามรอยเบื้องพระยุคลบาท/ เศรษฐกิจพอเพียง จิตอาสาและการทำกิจกรรมเพื่อสาธารณประโยชน์ จัดหลักสูตรฝึกอบรมภาษาต่างประเทศ เป็นต้น

5.2.4 พัฒนาผู้สูงอายุให้มีความมั่นคงทางเศรษฐกิจและสังคม มีคุณภาพ มีคุณค่า สามารถปรับตัวเท่าทันการเปลี่ยนแปลง เป็นพลังในการพัฒนาสังคม โดย

1) ส่งเสริมการสร้างรายได้และการมีงานทำในผู้สูงอายุ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ได้ดำเนินโครงการขับเคลื่อนประเทศไทยสู่สังคมสูงอายุอย่างมีคุณภาพ สามารถดำเนินการครอบคลุมผู้สูงอายุได้เพิ่มขึ้นจาก 269,469 คน ในปี 2555 (เป้าหมาย 347,320 คน) เป็น 379,812 คน ในปี 2556 (เป้าหมาย 264,100 คน)

2) ส่งเสริมให้ผู้สูงอายุสามารถพึ่งตนเอง กระทรวงท่องเที่ยวและกีฬาจัดทำโครงการส่งเสริมกิจกรรมนันทนาการผู้สูงอายุ โดยจัดกิจกรรมเทศกาลสงกรานต์ สืบสานประเพณีไทยและจัดกิจกรรมนันทนาการสานใจสูงวัยสู่ชุมชน ซึ่งผลที่ได้จากการดำเนินงานทำให้ผู้สูงอายุมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมอย่างมีความสุข สนุกสนานและอยู่ในสังคมแห่งการเปลี่ยนแปลงอย่างมั่นคง มีประชาชนเข้าร่วม 5,000 คน

5.2.5 สอดแทรกการพัฒนาคนทุกช่วงวัยด้วยกระบวนการเรียนรู้สู่วัฒนธรรมการเกื้อกูล มีผลการดำเนินงาน ดังนี้ กระทรวงศึกษาธิการจัดทำโครงการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน นักศึกษา โรงเรียนเอกชน เช่น อบรมผู้บังคับบัญชาลูกเสือ ให้แก่ ผู้บริหาร และครู รวม 445 คน (เป้าหมาย 100 คน) อบรมคุณธรรม จริยธรรมเรื่อง “คุณธรรม นำความรู้ สู่ชีวิต ในวัยเรียน” ให้แก่นักเรียนโรงเรียนเอกชน 736 คน (เป้าหมาย 500 คน) อบรมนักเรียนอาชีวศึกษาชั้น ปวช.1 จาก 3 สถาบัน ที่อยู่ในพื้นที่เสี่ยงทะเลาะวิวาท 336 คน นำนักเรียน นักศึกษาอาชีวศึกษา จากกลุ่มโรงเรียนอาชีวศึกษา 4 กลุ่ม ดำเนินกิจกรรมจิตอาสาซ่อมสร้าง 4 จุด นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรม 480 คน และจัดกิจกรรมอาชีวะเอกชนรวมพลัง รักษ์ป่า รักษ์น้ำ ส่วนกระทรวงท่องเที่ยวและกีฬาดำเนินโครงการอยู่ค่ายพักแรมลูกเสือ-ยุวกาชาด ให้แก่นักเรียนโรงเรียนกีฬา

11 แห่ง เพื่อให้มีความซื่อสัตย์สุจริต มีระเบียบวินัย มีความสามัคคี เห็นอกเห็นใจผู้อื่น มีความเสียสละบำเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์ต่อตนเองและส่วนรวม

5.2.6 สร้างจิตสำนึกของประชาชนให้มีความรับผิดชอบต่อสังคม สถาบันชาติ สถาบันศาสนา และสถาบันพระมหากษัตริย์ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมได้สร้างองค์ความรู้ด้านสิ่งแวดล้อมในการพัฒนาศักยภาพพลเมืองไทย เพื่อพร้อมรับมือและปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ และลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก ประจำปีงบประมาณ 2557 เพื่อให้ประชาชนมีองค์ความรู้และสารสนเทศด้านการเปลี่ยนแปลง การปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ การปล่อยก๊าซเรือนกระจก และองค์ความรู้และสารสนเทศด้านการเปลี่ยนแปลง ที่มีการนำเสนอด้วยวิธีการนำเสนอและช่องทางการแลกเปลี่ยนข้อมูลเชิงรุก พร้อมทั้ง จัดกิจกรรมส่งเสริมกระบวนการสิ่งแวดล้อมศึกษา เพื่อพัฒนาระบบการสิ่งแวดล้อมศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน สร้างความตระหนัก ค่านิยม และพฤติกรรมที่พึงประสงค์เพื่อป้องกันและรับมือปัญหาสิ่งแวดล้อม ผลิตสื่อการเรียนรู้ในรูปแบบต่างๆ รวมถึงกิจกรรมสิ่งแวดล้อมศึกษาที่สามารถนำไปปรับใช้กับเยาวชนและกลุ่มเป้าหมายอื่นๆ ในการเสริมสร้างจิตสำนึกการมีส่วนร่วมดูแล รักษา พันธุ์ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ของตน

5.3 การส่งเสริมการลดปัจจัยเสี่ยงด้านสุขภาพอย่างเป็นองค์รวม สร้างเสริมสุขภาวะควบคู่กับการพัฒนาคุณภาพระบบบริการสาธารณสุข

5.3.1 การสร้างเสริมสุขภาวะคนไทยให้มีความสมบูรณ์แข็งแรงทั้งร่างกายและจิตใจ กระทรวงสาธารณสุขและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีผลการดำเนินงานที่สำคัญ ดังนี้

1) พัฒนาความรู้และทักษะในการดูแลสุขภาพของตนเอง ครอบครัว ชุมชน จัดทำโครงการส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุระยะยาว ส่งผลให้ผู้สูงอายุ ผู้พิการ ร้อยละ 83.8 ได้รับการพัฒนาทักษะทางกายและใจ (เป้าหมายไม่น้อยกว่าร้อยละ 80) อำเภอ 76 อำเภอ ผ่านองค์ประกอบการดำเนินงานอำเภอสุขภาพดี 80 ปีอย่างแจ่ม (เป้าหมาย 76 อำเภอ) และวัดส่งเสริมสุขภาพผ่านเกณฑ์ระดับพื้นฐาน ร้อยละ 18.2 (เป้าหมายไม่น้อยกว่าร้อยละ 20) โครงการพัฒนาระบบราชทานและการส่งเสริมสุขภาพช่องปากผู้สูงอายุสามารถจัดบริการใส่ฟันเทียมทั้งปากหรือเกือบทั้งปากแก่ผู้สูงอายุทั่วประเทศได้เพิ่มขึ้นจาก 34,717 ราย (เป้าหมาย 35,000 ราย) ในปี 2555 เป็น 42,816 ราย (เป้าหมาย 35,000 ราย) ในปี 2556 และมีชมรมผู้สูงอายุด้านส่งเสริมสุขภาพช่องปากเพิ่มขึ้นจาก 370 ชมรม ในปี 2555 เป็น 425 ชมรมในปี 2556 โครงการพัฒนาระบบส่งเสริมป้องกันปัญหาสุขภาพจิตในวัยทำงาน – สูงอายุ ผู้สูงอายุในคลินิกกลุ่มโรคไม่ติดต่อ/คลินิกสูงอายุ ร้อยละ 90.85 ได้รับการคัดกรองภาวะซึมเศร้า และได้รับการช่วยเหลือ/ดูแลทางสังคมจิตใจ (เป้าหมายร้อยละ 50) โรงพยาบาลชุมชนร้อยละ 96.51 มีการบริการให้การปรึกษา เรื่อง ครอบครัว สุรา ยาเสพติด ความรุนแรงในครอบครัว (เป้าหมายร้อยละ 50) และคลินิกกลุ่มโรคไม่ติดต่อ/คลินิกสูงอายุในโรงพยาบาลชุมชนร้อยละ 100 มีบริการ/ดูแลสุขภาพจิตผู้สูงอายุ (เป้าหมายร้อยละ 80)

โครงการส่งเสริมพัฒนาพฤติกรรมสุขภาพเด็กไทยตามแนวทางสุขบัญญัติแห่งชาติ สามารถสร้างเครือข่ายสถานศึกษา 308 แห่งตามเป้าหมาย จัดกิจกรรมพัฒนาพฤติกรรมสุขภาพให้นักเรียนในโรงเรียน ส่งผลให้มีโรงเรียนต้นแบบการส่งเสริมพฤติกรรมสุขภาพตามแนวทางสุขบัญญัติแห่งชาติระดับเขต 18 แห่ง เด็กและเยาวชนร้อยละ 78.35 มีความรู้ที่ถูกต้องตามแนวทางสุขบัญญัติแห่งชาติ (เป้าหมายร้อยละ 75) และร้อยละ 74.76 มีพฤติกรรมสุขภาพที่ถูกต้องตามแนวทางสุขบัญญัติแห่งชาติ (เป้าหมายร้อยละ 70) และโครงการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมสุขภาพประชาชน มีเครือข่ายสุขภาพ (หน่วยงานสาธารณสุขระดับตำบล)

308 แห่งตามเป้าหมาย จัดกิจกรรมปรับเปลี่ยนพฤติกรรมสุขภาพให้แก่ประชาชนในพื้นที่เป้าหมาย มีหมู่บ้านต้นแบบการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมสุขภาพระดับเขต 18 แห่ง ประชาชนกลุ่มเป้าหมายร้อยละ 79.09 มีความรู้ในการดูแลสุขภาพที่ถูกต้อง (เป้าหมายร้อยละ 75) และร้อยละ 74.78 มีพฤติกรรมสุขภาพที่ถูกต้อง (เป้าหมายร้อยละ 70) *โครงการพัฒนาคุณภาพงานสุศึกษาเพื่อพัฒนาพฤติกรรมสุขภาพ* สถานบริการสุขภาพภาครัฐ⁷ 1,316 แห่ง (เป้าหมาย 1,000 แห่ง) ได้รับการส่งเสริมพัฒนาคุณภาพตามมาตรฐานงานสุศึกษา สถานบริการสุขภาพภาครัฐร้อยละ 63.56 ได้รับการส่งเสริมพัฒนาคุณภาพตามมาตรฐานงานสุศึกษา (เป้าหมายร้อยละ 60) ประชาชนกลุ่มเป้าหมายร้อยละ 79.09 มีความรู้ในการดูแลสุขภาพที่ถูกต้อง และร้อยละ 74.78 มีพฤติกรรมสุขภาพที่ถูกต้อง *โครงการพัฒนากลไกสนับสนุนการพัฒนาอำเภอควบคุมโรคเข้มแข็งแบบยั่งยืนประจำปี 2555* อำเภอที่เป็น “อำเภอป้องกันควบคุมโรคเข้มแข็งแบบยั่งยืน” ผ่านเกณฑ์เพิ่มขึ้นจาก 729 อำเภอ จากอำเภอเข้าร่วมการประเมินผล 879 อำเภอ ในปี 2555 เป็น 786 อำเภอ จากอำเภอที่เข้าร่วมการประเมินผล 878 อำเภอ ในปี 2556 *โครงการพัฒนาขีดความสามารถอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านในการจัดการสุขภาพชุมชน* พัฒนาศักยภาพอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) ให้เป็นแกนนำในการจัดการสุขภาพชุมชน มีอาสาสมัครเพิ่มจาก 294,792 คน (เป้าหมาย 274,944คน) ในปี 2555 เป็น 334,944 คน (เป้าหมาย 250,000 คน) ในปี 2556 *โครงการสายใยรักแห่งครอบครัวในพระราชูปถัมภ์สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร* มีโรงพยาบาลที่ผ่านการประเมินโรงพยาบาลสายใยรักแห่งครอบครัวระดับทอง 869 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 96.3 จากเป้าหมายร้อยละ 95 และพบว่า ทารกแรกเกิดที่มีน้ำหนักน้อยกว่า 2,500 กรัมร้อยละ 7.6 (เป้าหมายไม่เกินร้อยละ 7) แม่ที่เลี้ยงลูกด้วยนมแม่อย่างเดียว 6 เดือน ร้อยละ 58.8 (เป้าหมายร้อยละ 50)

นอกจากนี้ กระทรวงศึกษาธิการจัดทำ*โครงการเสริมสร้างสุขภาพครูและบุคลากรทางการศึกษา* ใน 4 ภูมิภาค ผ่านมหรหกรรม “ครูไทยสุขภาพดี มีแบ่งปัน” จัดนิทรรศการคัดสรรผลงานใน 4 ภูมิภาค ผู้เข้าร่วม 1,034 ราย และนวัตกรรม “ครูไทยสุขภาพดี มีแบ่งปัน” ผู้เข้าร่วมสัมมนาประกอบด้วยครูและบุคลากรทางการศึกษาที่เป็นผู้นำเครือข่ายสุขภาพครูจาก 77 จังหวัด 926 คน

2) ลดปัจจัยเสี่ยงจากสภาพแวดล้อมและการประกอบอาชีพที่มีผลต่อสุขภาพ โดยสนับสนุนการแก้ไขปัญหาผู้เสพยาเสพติดและการควบคุมตัวยาและสารเคมี โดยจัดทำข้อมูลสื่อสารความเสี่ยงเกี่ยวกับสารเสพติดชนิดใหม่หรือรูปแบบใหม่ ตรวจพิสูจน์ยาเสพติดในของกลาง และปัสสาวะ 133,853 ตัวอย่าง (เป้าหมาย 90,000 ตัวอย่าง) สนับสนุนชุดทดสอบเบื้องต้นในการตรวจสารเสพติดในปัสสาวะที่มีคุณภาพให้หน่วยงานสังกัดกระทรวงสาธารณสุขและหน่วยงานอื่นๆ เช่น หน่วยงานในสังกัดกระทรวงกลาโหม กระทรวงมหาดไทย กระทรวงศึกษาธิการ 665,483 ชุด พัฒนาศักยภาพห้องปฏิบัติการ 50 จังหวัด และผลิตชุดตรวจน้ำดื่มกระท่อม 100 ชุด *โครงการพัฒนาระบบบริการศูนย์พึ่งได้ในประเทศไทย* มีศูนย์พึ่งได้ในโรงพยาบาลศูนย์/โรงพยาบาลทั่วไปร้อยละ 80 รายงานข้อมูลการให้บริการช่วยเหลือเด็ก สตรี และบุคคลในครอบครัวที่ถูกกระทำรุนแรง โรงพยาบาลชุมชนร้อยละ 70 รายงานข้อมูลการให้บริการช่วยเหลือเด็ก สตรี และบุคคลในครอบครัวที่ถูกกระทำรุนแรง และร้อยละ 70 ของจังหวัดมีการติดตามการดำเนินงานศูนย์พึ่งได้ *โครงการรวมพลังสร้างชาติ แม่และเด็กไม่ขาดไอโอดีน* ครีวเรือนใช้เกลือบริโภคเสริมไอโอดีนร้อยละ 82.4 ในปี 2556 ลดลงจากร้อยละ 93.5 ในปี 2555 (เป้าหมายร้อยละ 90) และ*โครงการคนไทยไร้พุง* มีศูนย์การเรียนรู้องค์กรต้นแบบไร้พุงเพิ่มขึ้นจาก 207 แห่งในปี 2555 เป็น 227 แห่งในปี 2556 จากเป้าหมาย 152 แห่ง (องค์กร หมายถึง หน่วยงานภาครัฐหรือเอกชน โรงเรียน ท้องถิ่น ชุมชน ชมรม)

⁷ โรงพยาบาลศูนย์ โรงพยาบาลทั่วไป โรงพยาบาลชุมชน และโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพระดับตำบล

3) พัฒนาระบบกลไกเฝ้าระวังความมั่นคงทางสุขภาพ รวมถึงการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ในการสื่อสารเพื่อการส่งเสริมสุขภาพเชิงรุก โดยสร้างเครือข่าย/พัฒนาห้องปฏิบัติการทางการแพทย์และสาธารณสุขภาครัฐและเอกชน ด้วยการพัฒนาระบบควบคุมคุณภาพการตรวจทางห้องปฏิบัติการชั้นสูงทางสาธารณสุขของหน่วยบริการปฐมภูมิ มีหน่วยงานปฐมภูมิเข้าร่วมการพัฒนาศักยภาพ 4,420 แห่ง พร้อมทั้ง พัฒนาศักยภาพของหน่วยบริการปฐมภูมิทุกเครือข่ายบริการ 5,197 แห่ง สามารถพัฒนาเครือข่ายห้องปฏิบัติการชั้นสูงทางสาธารณสุขในเขตสาธารณสุขหน่วยบริการทุติยภูมิ /ตติยภูมิ พัฒนาห้องปฏิบัติการทางรังสีวินิจฉัยในโรงพยาบาลสังกัดกระทรวงสาธารณสุขได้ 386 แห่ง จากเป้าหมาย 350 แห่ง โครงการพัฒนาระบบการบริการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการโดยชุมชน สามารถพัฒนาต้นแบบการบริการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ พัฒนาต้นแบบเครือข่ายการให้บริการรถนั่งคนพิการแบบสามล้อในระดับชุมชน จัดทำโครงการพัฒนาเครือข่ายการบริการฟื้นฟูคนพิการด้านทักษะทางภาษาและการพูดเบื้องต้น เป็นต้น นอกจากนี้ กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีได้จัดทำแผนงานคลังเตอร์วิจัยมุ่งเป้าด้านสุขภาพและการแพทย์ สามารถสร้างนวัตกรรมผลิตภัณฑ์ชีวภาพเพื่อควบคุมยุงและโรคระบาดจากยุงพาหะสำหรับผู้ประสบอุทกภัย โครงการพัฒนาเครื่องมือช่วยการอ่าน การเขียน กระบวนการคิดและการคิดคำนวณสำหรับผู้ที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ขึ้น และเทคโนโลยีการตรวจทางพันธุกรรมเพื่อป้องกัน การแพ้ยาชนิดรุนแรง อาการไม่พึงประสงค์จากการใช้ยา

4) การใช้ประโยชน์จากยาสมุนไพร เพื่อการป้องกันและรักษาเบื้องต้น ได้จัดทำโครงการส่งเสริมการใช้ยาสมุนไพรในสถานบริการสาธารณสุขของรัฐ มีผู้ผ่านการอบรมหลักสูตรการใช้ยาแผนไทย 282 คน ส่งผลให้แพทย์แผนปัจจุบัน/แพทย์แผนไทยในสถานบริการสาธารณสุขมีการสั่งใช้ยาสมุนไพรเพิ่มมากขึ้น โครงการแปรรูปผลิตภัณฑ์จากกระชายดำและบัวบก มีผลงานวิจัยเรื่อง การแปรรูปผลิตภัณฑ์จากกระชายดำและบัวบก และผลิตภัณฑ์สมุนไพรต้นแบบ เช่น แชมพูบัวบก เซรั่มบัวบก ลูกอมกระชายดำ เป็นต้น และโครงการพัฒนามาตรฐานน้ำมันไพล กวาวเครือขาว และลูกประคบ มีผลงานวิจัย 2 เรื่อง คือ การศึกษาและควบคุมคุณภาพผลิตภัณฑ์จากกวาวเครือขาวและพัฒนาผลิตภัณฑ์จากลูกประคบ และการพัฒนาน้ำมันไพลและตำรับยาอายุวัฒนะเพื่อสร้างมูลค่าเชิงพาณิชย์ และมีผลิตภัณฑ์สมุนไพรต้นแบบ เช่น โลชั่นกวาวเครือขาว โลชั่นนวดฝ่าเท้าไพล เจลลูกประคบ เป็นต้น

5.3.2 พัฒนาระบบบริการสาธารณสุขให้มีคุณภาพอย่างทั่วถึง กระทรวงสาธารณสุขและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีผลการดำเนินงานที่สำคัญ ดังนี้

1) การพัฒนาระบบบริการขั้นพื้นฐาน ได้ดำเนินโครงการพัฒนาระบบบริการสุขภาพจิตและจิตเวช โรงพยาบาลศูนย์ (รพศ.) / โรงพยาบาลทั่วไป (รพท.) ร้อยละ 20.99 มีบริการสุขภาพจิตและจิตเวชที่มีคุณภาพมาตรฐาน (ผ่านเกณฑ์ระดับ 1) จากเป้าหมายร้อยละ 20 โรงพยาบาลชุมชน (รพช.) ในแต่ละพวงบริการร้อยละ 100 มีการจัดบริการสุขภาพจิตและจิตเวชที่มีคุณภาพมาตรฐาน (ผ่านเกณฑ์ระดับที่ 3) จากเป้าหมายร้อยละ 70 และเครือข่ายในระดับอำเภอ ร้อยละ 100 มีความเข้มแข็งในการดำเนินงานสุขภาพจิตชุมชน [รพช./โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล (รพ.สต.)/องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) / อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.)/สถานประกอบการ/โรงเรียน/วัด/ศูนย์เด็กเล็ก/ครอบครัว/เอ็นจีโอหรือองค์กรพัฒนาเอกชน/กลุ่มชมรมต่างๆ] จากเป้าหมายร้อยละ 30 โครงการพัฒนาหน่วยบริการจิตเวชในสังกัดกรมสุขภาพจิตให้มีความเป็นเลิศเฉพาะทาง (Excellence Center) หน่วยงานจิตเวช 13 แห่ง (เป้าหมาย 10 แห่ง) มีการพัฒนาความเชี่ยวชาญสู่ความเป็นเลิศเฉพาะทาง

โครงการพัฒนางานวิกฤตสุขภาพจิต พยาบาลเฉพาะทางสาขาสุขภาพจิตและจิตเวช (PG) ร้อยละ 100 ใน 4 ภาคพื้นที่จังหวัดที่เสี่ยงต่อการเกิดสถานการณ์ภัยพิบัติ ได้รับการอบรมการช่วยเหลือเยียวยาจิตใจแก่ผู้ประสบภัยพิบัติ (เป้าหมายร้อยละ 50) ทีมช่วยเหลือเยียวยาจิตใจผู้ประสบภาวะวิกฤต (MCATT) ระดับอำเภอร้อยละ 100 มีคุณภาพมาตรฐาน สามารถให้การช่วยเหลือเยียวยาจิตใจแก่ผู้ประสบภัยพิบัติ และเป็นที่ปรึกษาแก่พยาบาล PG ได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีมาตรฐานการบริการด้านวิกฤตสุขภาพจิต 1 เรื่อง มีหลักสูตรและหรือคู่มือช่วยเหลือเยียวยาจิตใจผู้ประสบภัย สำหรับพยาบาล PG ที่เหมาะสม 1 เรื่อง/ 8,000 เล่ม มีระบบฐานข้อมูลด้านวิกฤตสุขภาพจิตที่ได้มาตรฐาน 1 ฐาน และทีม MCATT ประจำอำเภอ ร้อยละ 100 ที่มีมาตรฐานตามเป้าหมาย โครงการแก้ไขปัญหาวิกฤตสุขภาพจิตในพื้นที่จังหวัดชายแดนใต้ เกิดเครือข่ายวิกฤตสุขภาพจิตภาคประชาชนในพื้นที่จังหวัดชายแดนใต้ 6 เครือข่ายตามเป้าหมาย มีชุมชนต้นแบบบูรณาการงานเยียวยาฟื้นฟูจิตใจ 6 ชุมชน (เป้าหมายอย่างน้อย 4 ชุมชน) รพศ. /รพท. ร้อยละ 25 มีบริการสุขภาพจิตและจิตเวชที่มีคุณภาพมาตรฐาน (ผ่านเกณฑ์ระดับ 1) เป้าหมายร้อยละ 20 รพช. ในแต่ละเขตบริการร้อยละ 100 มีการจัดบริการสุขภาพจิตและจิตเวชที่มีคุณภาพมาตรฐาน (ผ่านเกณฑ์ระดับที่ 3) เป้าหมายร้อยละ 70 และโครงการพัฒนางานระบาดวิทยาสุขภาพจิตและเฝ้าระวังภาวะสุขภาพจิตของคนไทย ระบบเฝ้าระวังและสอบสวนทางระบาดวิทยาสุขภาพจิต ตามกลุ่มวัยที่มีประสิทธิภาพ 1 ระบบ รายงานผลสำรวจระบาดวิทยาสุขภาพจิต เบื้องต้น 1 เรื่อง ดัชนีชี้วัดสุขภาพจิตของคนไทย ที่สามารถบอกสถานการณ์สุขภาพจิต และใช้เปลี่ยนแปลงด้านสุขภาพจิตของประเทศไทย 1 เรื่อง มีผลงานทางระบาดวิทยาสุขภาพจิตที่นำเสนอในเวทีระดับประเทศ 7 เรื่อง จากเป้าหมาย 3 เรื่อง มีเครื่องมือเพื่อการเฝ้าระวังและสอบสวนทางระบาดวิทยาสุขภาพจิต ตามกลุ่มวัย 1 ชุด หลักสูตรเครือข่ายนักระบาดวิทยาสุขภาพจิต 1 หลักสูตร ฐานข้อมูลการติดตามอนุภูมิโหของคนไทย 1 ฐานข้อมูล ฐานข้อมูลการเฝ้าระวังปัญหาความรุนแรงสังคม 1 ฐานข้อมูล

นอกจากนี้ กระทรวงการคลังได้บูรณาการชุดสิทธิประโยชน์ (โรคไตวายเรื้อรังและผู้ป่วยเอชไอวี/เอดส์) เพื่อให้การรักษาพยาบาลผู้ป่วยโรคไตวายเรื้อรังและผู้ป่วยเอชไอวี/เอดส์เป็นมาตรฐานเดียวกัน เป็นการดำเนินการร่วมกันระหว่าง 3 กองทุน ได้แก่ สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ สำนักงานประกันสังคม และกรมบัญชีกลาง

2) การส่งเสริมการแพทย์ทางเลือก ดำเนินโครงการสนับสนุนการจัดบริการการแพทย์แผนไทยในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล (รพ.สต) มีการจ้างแพทย์แผนไทยปฏิบัติงาน 214 คน เพิ่มจากปี 2555 ซึ่งมีการจ้างงาน 213 คน/แห่ง จากเป้าหมาย 238 คน/แห่ง โครงการพัฒนามาตรฐานงานบริการการแพทย์แผนไทยในสถานบริการสาธารณสุขของรัฐ มีคู่มือมาตรฐานโรงพยาบาลส่งเสริมและสนับสนุนการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ผสมผสาน (รพ.สต.พท.) และสถานบริการสาธารณสุขของรัฐทั้งหมด 10,652 แห่ง ได้รับการประเมินมาตรฐาน 9,086 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 85.3 ในภาพรวมของหน่วยบริการทั้งหมดได้มาตรฐานร้อยละ 44.6 และจัดประชุมเชิงปฏิบัติการพัฒนาศักยภาพผู้ประเมินมาตรฐานงานบริการการแพทย์แผนไทยในสถานบริการสาธารณสุขของรัฐสู่มาตรฐานโรงพยาบาลส่งเสริมและสนับสนุนการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ผสมผสาน มีผู้เข้าร่วม 308 คน โครงการพัฒนาศักยภาพโรคเรื้อรังด้วยการแพทย์แผนไทยในโรงพยาบาล จัดให้มีคลินิกโรคเรื้อรังด้วยการแพทย์แผนไทยในโรงพยาบาลชุมชน และพัฒนาศักยภาพงานบริการการแพทย์แผนไทยในโรงพยาบาลชุมชนให้มีคุณภาพมากขึ้น และมีกรอบแนวทางในการพัฒนาศักยภาพคลินิกโรคเรื้อรังด้วยการแพทย์แผนไทย พร้อมทั้ง โครงการอบรมผู้ช่วยแพทย์แผนจีน จัดอบรม

หลักสูตรผู้ช่วยแพทย์แผนจีน มีผู้ผ่านการอบรม 3 รุ่น รวม 193 คน ผู้ผ่านการอบรมสามารถนำความรู้ไปใช้ดูแลสุขภาพของประชาชนและบูรณาการเข้าสู่ระบบบริการสาธารณสุขในพื้นที่

3) การพัฒนาบุคลากรด้านสาธารณสุข ได้จัดทำแผนผลิตและพัฒนาบุคลากร เพื่อผลิตพยาบาลวิชาชีพเพิ่ม ให้ปฏิบัติงานที่โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลให้มีคุณภาพตามเกณฑ์มาตรฐานกระทรวงสาธารณสุข 2,140 คน ขณะนี้ นักศึกษากำลังศึกษาอยู่ชั้นปีที่ 3 (จะจบการศึกษาปี 2558) และโครงการผลิตแพทย์เพื่อชาวชนบท มีนักศึกษาที่จบการศึกษา 450 คน กำลังศึกษา 4,012 คนและรับนักศึกษาใหม่ 503 คน ต่ำกว่าเป้าหมายที่กำหนดไว้ที่ 516 คนต่อปี เนื่องจากนักเรียนที่มาขอรับทุนมีจำนวนต่ำกว่าเป้าหมายมากจากการที่นักเรียนไม่มีศักยภาพพอที่จะแข่งขันให้ผ่านเกณฑ์คัดเลือกของสถาบันฝ่ายผลิตได้

5.4 การส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต สร้างโอกาสการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องให้คนทุกกลุ่มทุกวัยสามารถเข้าถึงแหล่งเรียนรู้และองค์ความรู้ที่หลากหลาย ทั้งที่เป็นวัฒนธรรม ภูมิปัญญา และองค์ความรู้ใหม่

5.4.1 สร้างกระแสสังคมให้การเรียนรู้เป็นหน้าที่ของคนไทยทุกคน กระทรวงการคลังได้จัดทำโครงการศูนย์การเรียนรู้กรมธนารักษ์ ห้องสมุดชุมชน (ที่ราชพัสดุแปลงโรงพิมพ์คุรุสภา) สร้างศูนย์การเรียนรู้กรมธนารักษ์และห้องสมุดชุมชน และปรับปรุงอาคารโรงพิมพ์คุรุสภาเดิม ถนนพระสุเมรุ เป็นศูนย์การเรียนรู้ฯ ให้ประชาชนได้เรียนรู้ประวัติศาสตร์ วัฒนธรรมของไทยผ่านเหรียญกษาปณ์ และทรัพย์สินมีค่าของแผ่นดิน และกระทรวงศึกษาธิการจัดทำโครงการส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน ผ่านกิจกรรมที่หลากหลาย อาทิ พัฒนาห้องสมุดในลักษณะ 3 ดีในสถานศึกษา โดยให้ความรู้พัฒนาห้องสมุดโรงเรียน และจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านให้แก่ผู้บริหาร ครูบรรณารักษ์ นักเรียนยุวบรรณารักษ์โรงเรียนในโครงการพัฒนาห้องสมุดมีชีวิตต้นแบบในสถานศึกษา 62 โรงเรียน พัฒนาห้องสมุดโรงเรียน และจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านอย่างสม่ำเสมอให้แก่โรงเรียนราชประชานุเคราะห์และโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ 79 โรงเรียน สร้างความร่วมมือด้านการส่งเสริมการอ่านและพัฒนาห้องสมุด ให้แก่ครูและนักเรียนโรงเรียนในโครงการอ่านสร้างสุขในสถานศึกษา 10 โรงเรียน

5.4.2 ส่งเสริมการศึกษาทางเลือกที่สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน กระทรวงศึกษาธิการมีผลการดำเนินงานสำคัญ ดังนี้

1) จัดการศึกษาและการเรียนรู้ที่มีคุณภาพ ยืดหยุ่น หลากหลาย เข้าถึงได้ง่าย ที่สัมพันธ์สอดคล้องกับวัฒนธรรม วิถีชีวิต และการประกอบอาชีพในแต่ละท้องถิ่น โดยจัดการศึกษานอกระบบ มีผู้ลงทะเบียนเรียนการศึกษานอกระบบทุกหลักสูตร/กิจกรรม (การศึกษาต่อเนื่อง) เพิ่มขึ้นจาก 1,808,384 คน (เป้าหมาย 1,681,040 คน) ในปี 2555 เป็น 2,724,494 คน (เป้าหมาย 2,010,140 คน) ในปี 2556 มีผู้ที่จบหลักสูตรการศึกษานอกระบบ 2,229,991 คน (เป้าหมาย 1,456,370 คน) และจัดการศึกษาตามอัธยาศัย มีผู้รับบริการทุกกิจกรรม เพิ่มขึ้นจาก 9,800,000 คนตามเป้าหมายในปี 2555 เป็น 18,513,038 คน (เป้าหมาย 9 ล้านคน) ในปี 2556

2) มีระบบเทียบโอนความรู้และประสบการณ์ ปรับระบบการวัดประเมินผลผู้เรียน และระบบการเข้ารับการศึกษาต่อให้เอื้อต่อการจัดการศึกษาทางเลือก ได้จัดทำโครงการพัฒนาการประเมินเทียบระดับการศึกษาและการเทียบโอนความรู้และประสบการณ์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยและการยกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานของประชาชนให้จบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ภายใน 8 เดือน จัดสอบประเมินเทียบระดับการศึกษาของ กศน. 10 รายวิชา อาทิ การใช้คอมพิวเตอร์ คณิตศาสตร์ในชีวิตประจำวัน ระเบียบประชาธิปไตย การบริหารธุรกิจ การสนทนาภาษาอังกฤษ การสนทนาภาษาจีน

5.4.3 สนับสนุนการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้และปัจจัยสนับสนุนการเรียนรู้ตลอดชีวิต

1) **เสริมสร้างและพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานทางปัญญาในระดับท้องถิ่น ชุมชน และประเทศ** กระทรวงศึกษาธิการดำเนินโครงการพัฒนาศูนย์เรียนรู้ดิจิทัลด้านวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ โดยพัฒนาทรัพยากรการเรียนรู้ดิจิทัลที่หลากหลาย ทันสมัย และเหมาะสมกับสภาพการเรียนการสอนของประเทศไทย ในรูปแบบต่างๆ ได้แก่ วัสดุทัศน ชุมการทดลองเสมือนจริง ทัศนศึกษาเสมือน เกมส่งเสริมการเรียนรู้ และแปลงหนังสือเรียน คู่มือครูและเอกสารเสริมให้อยู่ในรูปแบบดิจิทัล เพื่อใช้เป็นสื่อประกอบการเรียนการสอน วิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์และเทคโนโลยี 427 รายการ (เป้าหมาย 300 รายการ) เป็นต้น

2) พัฒนาและเปิดโอกาสให้ประชาชนและชุมชนได้ใช้ประโยชน์จากแหล่งเรียนรู้

2.1) **เปิดโอกาสให้ประชาชนและชุมชนได้ประโยชน์จากแหล่งเรียนรู้ทั่วไป** โดยกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจัดทำโครงการนำนักเรียนเข้าเรียนรู้ในสวนสัตว์ทุกปี เพื่อให้ นักเรียนและเยาวชนได้เรียนรู้สิ่งแวดล้อมศึกษาด้านสัตว์ป่าระบบนิเวศวิทยา ธรรมชาติวิทยาที่สอดคล้องกับ มาตรฐานในแต่ละช่วงชั้น ครอบคลุมนักเรียนและเยาวชนจาก 76 จังหวัด

2.2) **พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานทางปัญญา โครงข่ายโทรคมนาคมให้เอื้อต่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต** มีผลการดำเนินงานที่สำคัญ โดยจัดหาคอมพิวเตอร์พกพา กระทรวงศึกษาธิการได้จัดทำโครงการจัดการเรียนการสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์พกพา (Tablet) โดยจัดซื้อด้วยวิธีอิเล็กทรอนิกส์ 1,631,314 เครื่อง และกระทรวงวัฒนธรรมดำเนินโครงการจัดการเรียนการสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์พกพา เพื่อพัฒนา ศักยภาพผู้เรียนโดยจัดหาเครื่องคอมพิวเตอร์พกพา สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา ปีที่1 และเพื่อให้ นักเรียนในสังกัดสถาบันฯได้รับเครื่องคอมพิวเตอร์พกพาใช้เป็นสื่อการเรียนการสอน ส่งผลให้นักเรียนระดับชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 1 ได้รับคอมพิวเตอร์พกพา 1,700 คน ตามเป้าหมาย พร้อมทั้ง พัฒนาระบบให้บริการสำหรับ คอมพิวเตอร์พกพา กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารดำเนินโครงการพัฒนาระบบให้บริการ คลาวด์คอมพิวเตอร์และระบบจัดการเนื้อหาสำหรับคอมพิวเตอร์พกพา โดยติดตั้งระบบคลาวด์คอมพิวเตอร์ เพื่อการให้บริการระบบงานคอมพิวเตอร์พกพา และมีระบบจัดการเนื้อหาบทเรียนสำหรับให้บริการ คอมพิวเตอร์แท็บเล็ต เพื่อเป็นสื่อการเรียนการสอนสำหรับนักเรียนชั้น ป.1 และ ป.2 จากกระทรวงศึกษาธิการ โครงการพัฒนาระบบโครงข่ายไร้สาย (Wi-Fi Network) เพื่อสนับสนุนการเรียนการสอนโดยใช้คอมพิวเตอร์ พกพา ปี 2556 สามารถพัฒนาระบบโครงข่ายไร้สายที่มีความเร็วขั้นต่ำ 4 – 20 Mbps ให้แก่โรงเรียนชั้นป. 1 ในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) 15,342 วงจร/โรงเรียน จากเป้าหมาย 27,231 วงจร/โรงเรียน

3) **สร้างโอกาสในการเรียนรู้และการพัฒนาคนทุกคนอย่างต่อเนื่อง** มีผลการดำเนินงานที่สำคัญ ได้แก่ กระทรวงศึกษาธิการจัดสรรทุนการศึกษาให้แก่เด็กด้อยโอกาสได้รับการศึกษาขั้น พื้นฐาน ครอบคลุมเด็กด้อยโอกาส 35,977 คน เด็กพิการได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานและการพัฒนา สมรรถภาพ ครอบคลุมเด็กพิการกว่าสองแสนคน และมีระบบประกันคุณภาพในโรงเรียนเฉพาะความพิการ 46 โรงเรียน และศูนย์การศึกษาพิเศษ 77 แห่ง สนับสนุนค่าใช้จ่ายในการจัดการศึกษาตั้งแต่ระดับอนุบาลจนจบ การศึกษาขั้นพื้นฐาน ปี 2555 ให้กับผู้เรียน 11,664,170 คน ปี 2556 ให้กับผู้เรียน 11,705,018 คน โครงการ 1 อำเภอ 1 ทุน ได้ให้ทุนการศึกษาในประเทศและต่างประเทศ นักเรียนทุนรุ่นที่ 1-2 สำเร็จการศึกษาจาก ต่างประเทศและในประเทศแล้ว 1,546 คน ในจำนวนนี้กำลังศึกษาต่อในระดับปริญญาโท-เอก 193 คน ให้ทุน รุ่นที่ 3 จำนวน 689 คน ทุนรุ่นที่ 4 รอบ 2 จำนวน 97 คน และอยู่ระหว่างกระบวนการเตรียมความพร้อม

นักเรียนทุนรุ่นที่ 4 รอบ 2 จำนวน 137 คน และโครงการเงินกู้เพื่อการศึกษาที่ผูกพันกับรายได้ในอนาคต (กรอ.) ให้แก่นักเรียนระดับ ปวส. อนุปริญญา และปริญญาตรี ให้เงินกู้เพื่อการศึกษาเพิ่มขึ้นจาก 14,624 คน ใน 1,005 สาขาวิชา ในปี 2555 เป็น 20,670 คน ใน 90 กลุ่มสาขาวิชา 1,313 หลักสูตร/สาขาวิชา

กระทรวงการคลังได้ให้ความรู้ทางการเงินแก่ประชาชน ให้สามารถบริหารการเงินอย่างมีประสิทธิภาพ และมีความมั่นคงทางการเงิน มีความรู้ความสามารถในการบริหารความเสี่ยง และการลงทุน ซึ่งจะสามารถลดความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจและสังคม และให้ทุนการศึกษาสำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาล เพื่อสร้างบัณฑิต ทุกปีอย่างต่อเนื่องจำนวน 508 ทุนๆ ละ 20,000 บาท ได้ให้ทุนเพิ่มจาก 132 ทุนในปี 2555 เป็น 137 ทุนในปี 2556 รวมทั้งกระทรวงวัฒนธรรมได้จัดทำโครงการสนับสนุนค่าใช้จ่ายในการจัดการศึกษาตั้งแต่ระดับอนุบาลจนจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน ให้แก่นักเรียน 10,300 คนตามเป้าหมาย และผู้ปกครองนักเรียนสามารถลดค่าใช้จ่ายด้านการศึกษาตามรายการที่ได้รับการสนับสนุน ร้อยละ 100

5.5 การเสริมสร้างความเข้มแข็งของสถาบันทางสังคม ส่งเสริมให้ทุกภาคส่วนนำค่านิยมและวัฒนธรรมที่ดีงามของไทยเป็นฐานในการพัฒนาคนและสังคม

5.5.1 เสริมสร้างความเข้มแข็งของสถาบันครอบครัวในการบ่มเพาะให้คนมีศีลธรรม คุณธรรม จริยธรรมในวิถีชีวิต

1) **ฟื้นฟูวัฒนธรรมที่ดีและนำคุณค่าอันดีงามของครอบครัว** กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ได้ดำเนินโครงการต่างๆ อาทิ โครงการส่งเสริมและพัฒนากลไกการดำเนินงานด้านครอบครัว จัดกิจกรรมรณรงค์ให้ทุกวันเป็นวันครอบครัว จัดงานวันแห่งครอบครัว และคัดเลือกครอบครัวร่มเย็น ในส่วนภูมิภาคและกรุงเทพฯ 137 ครอบครัว โครงการส่งเสริมศักยภาพครอบครัวระดับตำบล (คลินิกครอบครัว) จัดค่ายครอบครัวโดยจังหวัดดำเนินการ 5 ครั้ง และโครงการส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพของครอบครัว ให้เงินสนับสนุนเพื่อจัดกิจกรรมส่งเสริมความเข้มแข็งของครอบครัว 4,582 โครงการ ส่งผลให้ครอบครัว /ชุมชน มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพของครอบครัว ที่ดำเนินการโดยศูนย์พัฒนาครอบครัวในชุมชน

2) **ผลักดันให้ชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และภาคธุรกิจสนับสนุนการเปิดพื้นที่สาธารณะ จัดกิจกรรมสร้างสัมพันธ์อันดีต่อครอบครัวและชุมชน** กระทรวงท่องเที่ยวและกีฬา จัดโครงการวันไหว้ครู ให้แก่นักเรียนในสังกัดโรงเรียนกีฬา 11 แห่ง เพื่อให้นักเรียนรู้จักพระคุณครู แสดงความเคารพและนอบน้อม กราบไหว้ครูอาจารย์ ตลอดจนอนุรักษ์ ขนบธรรมเนียมประเพณีอันดีงาม

5.5.2 พัฒนาชุมชนท้องถิ่นให้เข้มแข็งและสามารถสร้างภูมิคุ้มกันให้คนในชุมชน

1) **สนับสนุนให้คนในชุมชนมีส่วนร่วมคิดและร่วมกำหนดแนวทางการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นบนหลักการพึ่งพาตนเอง** กระทรวงยุติธรรมจัดทำโครงการกองทุนแม่ของแผ่นดิน ผ่านกิจกรรมการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดอย่างต่อเนื่อง และมีการต่อยอดการดำเนินการตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงมีหมู่บ้าน/ชุมชนผ่านคุณสมบัติตามเกณฑ์ และได้รับการพิจารณาให้เป็นหมู่บ้าน/ชุมชนกองทุนแม่ของแผ่นดิน ทั่วประเทศ 14,334 หมู่บ้าน/ชุมชน และในปี 2556 มีหมู่บ้าน/ชุมชนที่มีคุณสมบัติตามเกณฑ์เป็น “ต้นกล้ากองทุนแม่ของแผ่นดิน” เพื่อเตรียมความพร้อมในการที่จะเป็นหมู่บ้าน/ชุมชนกองทุนแม่ของแผ่นดิน 2,352 หมู่บ้าน/ชุมชน

2) ส่งเสริมการขยายผลและพัฒนาศักยภาพของคนสามวัย กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ดำเนินโครงการสร้างคุณภาพเด็กและเยาวชน โดยการจัดกิจกรรม เพื่อพัฒนาเด็กเยาวชนให้มีคุณภาพ และพัฒนาศักยภาพของเครือข่าย ชุมชน ครอบครัวเด็ก และเยาวชน ผู้ปกครอง และเครือข่ายผู้เกี่ยวข้องด้านเด็ก เยาวชน ทุกภาคส่วนในระดับท้องถิ่น 13,074 คน (เป้าหมาย 13,000 คน)

5.5.4 พื้นฟูบทบาทของสถาบันศาสนาในการส่งเสริมศีลธรรมและเป็นที่พึ่งในวิถีชีวิต
หน่วยงานภาครัฐมีผลการดำเนินงาน ดังนี้

1) สนับสนุนให้สถาบันศาสนาเป็นที่พึ่งในวิถีชีวิต กระทรวงสาธารณสุขจัดทำโครงการพัฒนาศักยภาพการบำบัดรักษาในชุมชนโดยใช้ศาสนสถาน (วัด/มัสยิด) เป็นศูนย์สงเคราะห์และฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติดทั่วประเทศ ผูกอบรมผู้ปฏิบัติงาน 96 คน 21 แห่ง สัมมนาเพื่อประเมินผลและกำหนดแผนการพัฒนาอย่างต่อเนื่องระดับภาพรวมทั้งประเทศ มีผู้เข้าร่วม 152 คน และประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อจัดทำแผนงานและยุทธศาสตร์การพัฒนาศักยภาพวัดเป็นศูนย์สงเคราะห์และฟื้นฟู ผู้ติดยาเสพติด 64 คน 16 แห่ง นอกจากนี้ กระทรวงวัฒนธรรมได้ดำเนินโครงการศูนย์อบรมศาสนาอิสลามและจริยธรรมประจำมัสยิด จัดสรรเงินอุดหนุนให้ศูนย์อบรมฯ 33 จังหวัด รวม 801 แห่ง และอุดหนุนเงินให้องค์กรทางการศึกษาศาสนาอิสลาม (สมาคมคุรุสัมพันธ์ฯ) 1 แห่ง จัดการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม

2) จัดกิจกรรมส่งเสริมให้ประชาชนมีศีลธรรม คุณธรรม จริยธรรมตามหลักคำสอนทางศาสนา กระทรวงวัฒนธรรมดำเนินโครงการสำคัญ อาทิ โครงการเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว 5 ธันวาคม จัดกิจกรรมเดินเฉลิมพระเกียรติฯ มีศาสนิกชนจากองค์การศาสนาพุทธ อิสลาม คริสต์ พราหมณ์-ฮินดู และศาสนาซิกข์เข้าร่วม 5,000 คน จัดพิธีเจริญพระพุทธมนต์นพเคราะห์เฉลิมพระเกียรติฯ ผู้เข้าร่วม 1,301,211 คน โครงการเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ 12 สิงหาคม มีกิจกรรมหลากหลาย ได้แก่ มอบผ้าไตรพระราชทาน ในพิธีเทศน์มหาชาติเวสสันดรชาดกเฉลิมพระเกียรติฯ เดินเฉลิมพระเกียรติฯ พิธีเจริญพระพุทธมนต์นพเคราะห์จัดงานรวมพลังทางศาสนาเสริมสร้างความสมานฉันท์เฉลิมพระเกียรติฯ ผู้เข้าร่วม 1,200 คน โครงการเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร 28 กรกฎาคม มีกิจกรรมต่างๆ เช่น จัดทำเสมาธรรมจักรทองคำ รางวัลผู้ทำความคุณประโยชน์ต่อพระพุทธศาสนา พิธีหล่อเทียนพรรษา และพิธีถวายเทียนพรรษารวมเฉลิมพระเกียรติฯ โครงการเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี 2 เมษายน จัดกิจกรรมเนื่องในวันมาฆบูชา ส่งเสริมให้พุทธศาสนิกชนได้เข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนา และมีโอกาสอ่านพระไตรปิฎกในรูปแบบภาษาบาลีมีผู้เข้าร่วม 14,360 รูป/คน (เป้าหมาย 10,000 รูป/คน) โครงการจัดงานสัปดาห์ส่งเสริมพระพุทธศาสนาเนื่องในเทศกาลมาฆบูชา ส่งเสริมให้ศาสนิกชนได้เข้าวัดปฏิบัติธรรม ทำบุญตักบาตร เวียนเทียน มีผู้เข้าร่วม 954,950 คน (เป้าหมาย 500,000 คน) โครงการค่ายเยาวชนสมานฉันท์ จัดค่ายเยาวชนศาสนิกสัมพันธ์ “ปิดทอมน เปิดใจศาสนิกสัมพันธ์” มีเยาวชนศาสนาพุทธ อิสลาม และศาสนาคริสต์ เข้าร่วม 100 คน จัดค่ายเยาวชนสมานฉันท์โดยการนำเยาวชนต่างศาสนาเข้าค่ายอบรมเรียนรู้หลักธรรมพิธีกรรมของศาสนาต่างๆ ผู้เข้าร่วมประชุมประกอบด้วย เยาวชนศาสนาพุทธอิสลามคริสต์พราหมณ์-ฮินดูและศาสนาซิกข์ 122 คน โครงการศูนย์เรียนรู้คุณธรรมจริยธรรมสำหรับเยาวชน โดยจัดค่ายคุณธรรมให้แก่เด็กและเยาวชนที่ถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดที่อยู่ภายใต้การดูแลของศาลเยาวชนและครอบครัวกลาง ผู้เข้าร่วมโครงการ 254 คน เปิดศูนย์เรียนรู้ทางพระพุทธศาสนา (ต้นแบบ) ที่จังหวัดเชียงใหม่ และโครงการค่ายคุณธรรม “น่านองพบพระพบธรรม” ณ วัดชลประทานรังสฤษฎ์ จังหวัดนนทบุรี

นอกจากนี้ ได้จัดโครงการส่งเสริมกิจกรรมทางด้านพุทธศาสนาที่หลากหลาย โดยการ จัดสรรงบประมาณ ได้แก่ โครงการจัดงานสัปดาห์ส่งเสริมพระพุทธศาสนาเนื่องในเทศกาลวิสาขบูชา โครงการ จัดงานสัปดาห์ส่งเสริมพระพุทธศาสนาเนื่องในเทศกาลอาสาฬหบูชาและวันเข้าพรรษา โครงการคลินิก คุณธรรม โครงการลานธรรม ลานวิถีไทย โครงการส่งท้ายปีเก่าวิถีไทย ต้อนรับปีใหม่วิถีพุทธ โครงการศูนย์ ศึกษาพระพุทธศาสนาวันอาทิตย์ และโครงการธรรมะสู่คนพิการ

5.5.6 สร้างค่านิยมให้คนไทยภาคภูมิใจในวัฒนธรรมไทย และยอมรับความแตกต่างของ ความหลากหลายทางวัฒนธรรม กระทรวงวัฒนธรรมได้จัดกิจกรรมที่สำคัญ อาทิ *เยาวชนร่วมสมัยปักแบนด์ สู่อาเซียน* อบรมทักษะทางด้านดนตรีให้แก่เยาวชน 200 คน เยาวชนเข้าเป็นสมาชิกวงดนตรีร่วมสมัยปักแบนด์ 40 คน และเยาวชนวงดนตรีร่วมสมัยปักแบนด์ได้แสดงเผยแพร่ศักยภาพในประเทศไทยไม่น้อยกว่า 1 ครั้ง และกรุงโตเกียว ประเทศญี่ปุ่น 1 ครั้ง *การสร้างสรรคงานทัศนศิลป์สู่อาเซียน* ได้จัดนิทรรศการกรมธรรมส์น้ำ โลก มีผลงานมาจัดแสดง 289 ชิ้นของศิลปิน 146 คน จาก 33 ประเทศ และ*การสร้างสรรควรรณกรรม อาเซียนร่วมสมัย* มีหนังสือวรรณมาลัย 3 ภาษา ไทย อังกฤษ และภาษาอาเซียน และหนังสือแปลวรรณกรรม ไทยเป็นภาษาอังกฤษ 4 เรื่องๆ

6 สรุปและประเด็นการพัฒนาในระยะต่อไป

การพัฒนาคนสู่สังคมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างยั่งยืนในระยะ 2 ปีของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 11 ส่วนใหญ่มีแนวโน้มดีขึ้น แม้ว่าจะไม่เป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ในปีสุดท้ายของแผน เนื่องจากบาง ประเด็นต้องใช้ระยะเวลาค่อนข้างนาน จึงจะเห็นผลการพัฒนาที่เป็นรูปธรรม อาทิ การรักษาอัตราการเจริญพันธุ์ การส่งเสริมการเกิดอย่างมีคุณภาพเพื่อให้โครงสร้างประชากรไทยสมดุล การพัฒนาคุณภาพการศึกษา การผลิตกำลังแรงงานให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาด ซึ่งการพัฒนาในระยะต่อไปของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 11 จะต้องผลักดัน และให้ความสำคัญกับประเด็นการพัฒนา ดังนี้

6.1 เร่งพัฒนาคุณภาพการศึกษาทุกระดับทุกประเภทการศึกษา ควบคู่กับการพัฒนา/ปลูกฝังเด็ก และเยาวชนบนรากฐานของคุณธรรม มุ่งพัฒนาให้เด็กและเยาวชนส่วนใหญ่ของประเทศสามารถคิดเป็น ทำเป็น และมีความเข้มแข็งทางวิชาการ อาทิ ภาษาไทย ภาษาอังกฤษ วิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ ควบคู่ไปกับการสร้างความเป็นเลิศ หรือการค้นหาอัจฉริยะ เพื่อสอบแข่งขันกับนานาชาติประเทศ นอกจากนี้ต้องเร่งพัฒนา คุณภาพบุคลากรทางการศึกษา และหลักสูตรการศึกษาให้สามารถพัฒนาสมรรถนะและทักษะของเยาวชนและ แรงงานไทยให้รองรับการแข่งขันของประเทศ ควบคู่กับการปลูกฝังให้เด็กและเยาวชนมีคุณธรรม จริยธรรม วัฒนธรรม และค่านิยมที่ดีงาม เป็นคนที่สมบูรณ์ด้วยกาย วาจา และใจ โดยความร่วมมือของสถาบันครอบครัว ชุมชน สถาบันศาสนา สถาบันการศึกษา และสื่อมวลชน

6.2 เร่งผลิตและพัฒนาากำลังคนให้มีสมรรถนะที่สูงขึ้น และสอดคล้องกับความต้องการของ ตลาดแรงงาน รวมทั้งเตรียมพร้อมรับการเคลื่อนย้ายแรงงานเสรีภายใต้ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน โดย ส่งเสริมและสนับสนุนความร่วมมือระหว่างสถานศึกษา สถาบันการฝึกอบรมและสถานประกอบการด้วย รูปแบบต่างๆ และเร่งผลักดันระบบคุณวุฒิวิชาชีพและจัดทำมาตรฐานอาชีพในสาขาต่างๆ รวมทั้งการ เทียบเคียงคุณวุฒิวิชาชีพกับคุณวุฒิทางการศึกษาให้เป็นมาตรฐานสากล พร้อมทั้งปรับทัศนคติให้สังคมเห็น ความสำคัญและความจำเป็นของการศึกษาสายอาชีพ และส่งเสริมให้เด็กไทยหันมาเรียนสายอาชีพเพิ่มขึ้น

6.3 ส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต พัฒนาคอนไทยทุกคนให้มีความใฝ่รู้ และเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง สามารถเข้าถึงแหล่งเรียนรู้และความรู้ที่หลากหลาย ทั้งที่เป็นวิทยาการสมัยใหม่ วัฒนธรรม และภูมิปัญญา มุ่งสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ ในสังคมไทยทุกระดับ ทั้งครอบครัว ชุมชน และประเทศ

6.4 ส่งเสริมอนามัยแม่และเด็ก เพื่อพัฒนาระดับสติปัญญาเด็กไทย โดยให้ความรู้เรื่องเพศสัมพันธ์ สอนทักษะชีวิตเรื่องเพศ วิธีคุมกำเนิดอย่างเหมาะสม แก้ปัญหาแม่วัยใส หรือการตั้งครรภ์ไม่พร้อม และให้ความรู้ ด้านอนามัยเจริญพันธุ์ ด้านโภชนาการ การเลี้ยงดูบุตร ฯลฯ ให้แก่คู่สมรสที่มีความพร้อมตั้งแต่ก่อนการตั้งครรภ์ เพื่อเตรียมความพร้อมให้เด็กที่จะเกิดมามีคุณภาพ และมีพัฒนาการที่สมวัย เป็นเสาหลักของประเทศต่อไป

6.5 ส่งเสริมและพัฒนาสถาบันครอบครัวให้มีความเข้มแข็งมากขึ้น ให้สมาชิกในครอบครัวรู้และเข้าใจบทบาทของตนมากขึ้น ใช้เวลาร่วมกันทำกิจกรรมต่างๆ

6.6 ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมให้คนไทยหันมาป้องกัน และดูแลสุขภาพ ลด ละ เลิกพฤติกรรมเสี่ยง ที่ส่งผลต่อสุขภาพร่างกายและจิตใจ และลดงบประมาณในด้านสาธารณสุขของรัฐ โดยปรับพฤติกรรมสุขภาพ ตามหลัก 3 อ. (อาหาร/ ออกกำลังกาย/ อารมณ์) 2 ส. (ไม่สูบบุหรี่/ ไม่ดื่มสุรา) เพื่อลดอัตราป่วยตายและ ผลกระทบจากโรคไม่ติดต่อเรื้อรัง

ส่วนที่ 4

บทที่ 6

ยุทธศาสตร์ความเข้มแข็งภาคเกษตร
ความมั่นคงของอาหารและพลังงาน

บทที่ 6

ยุทธศาสตร์ความเข้มแข็งภาคเกษตร ความมั่นคงของอาหาร และพลังงาน

1 บทนำ และสาระของยุทธศาสตร์

การพัฒนาประเทศในช่วงที่ผ่านมา แม้ว่าภาคเกษตรจะมีบทบาทสำคัญทั้งในมิติของการผลิตที่สามารถพึ่งพาตนเองได้ในด้านอาหารและเป็นแหล่งสร้างรายได้ให้แก่ประชากรส่วนใหญ่ของประเทศ รวมถึงเป็นฐานการผลิตที่สนับสนุนการสร้างมูลค่าเพิ่มเพื่อการค้าและการส่งออกสำหรับภาคการผลิตและบริการอื่นๆ แต่ความเข้มแข็งและความสามารถในการแข่งขันของภาคเกษตรกลับมีแนวโน้มลดลง เนื่องจากทรัพยากรธรรมชาติซึ่งเป็นฐานการผลิตที่สำคัญของการผลิตในภาคเกษตรมีความเสื่อมโทรมและถูกใช้ไปเป็นจำนวนมากโดยไม่มีการบำรุงรักษาเท่าที่ควร ประกอบกับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศที่รุนแรงเพิ่มมากขึ้น และการเปิดเขตการค้าเสรีโดยเฉพาะอย่างยิ่งประชาคมอาเซียนที่ส่งผลกระทบต่อความสามารถในการแข่งขันของเกษตรกรรายย่อย ขณะเดียวกันแนวโน้มสถานการณ์การใช้พลังงานทดแทนจากผลผลิตพืชจำเป็นต้องมีการบริหารจัดการที่เหมาะสม เพื่อไม่ให้ส่งผลกระทบต่อความมั่นคงด้านอาหารในอนาคต

ด้วยสถานการณ์และปัจจัยเสี่ยงที่มีแนวโน้มส่งผลกระทบต่อความเข้มแข็งของภาคเกษตรตลอดช่วงที่ผ่านมา แนวทางการพัฒนาในระยะต่อไป จึงต้องคำนึงถึงปัจจัยส่งเสริมที่สามารถสนับสนุนการสร้างภูมิคุ้มกันเพื่อลดผลกระทบจากปัจจัยเสี่ยงที่เกิดขึ้นกับภาคเกษตร และความมั่นคงด้านอาหารและพลังงานชีวภาพของประเทศ อาทิ การรักษาและใช้ประโยชน์จากศักยภาพที่ตั้งทางภูมิศาสตร์และทรัพยากรธรรมชาติที่มีอยู่อย่างรู้คุณค่า การพัฒนาองค์ความรู้และเทคโนโลยีการผลิตที่เหมาะสม การส่งเสริมระบบเกษตรกรรมยั่งยืนอย่างต่อเนื่อง การสร้างความมั่นคงระหว่างพืชอาหารและพืชพลังงาน รวมถึงการเข้าถึงและใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างเป็นธรรม และไม่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม เพื่อนำไปสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืน

แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 11 จึงได้กำหนดเป้าหมายและแนวทางการพัฒนา ดังนี้

1.1 เป้าหมายการพัฒนา

1.1.1 เพิ่มสัดส่วนมูลค่าสินค้าเกษตรและอุตสาหกรรมเกษตรไม่ต่ำกว่าร้อยละ 16.0 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ

1.1.2 ปริมาณการผลิตสินค้าเกษตรและอาหารเพียงพอต่อความต้องการของตลาด พัฒนาคุณภาพมาตรฐานและความปลอดภัยของสินค้าเกษตรและอาหารอย่างต่อเนื่อง โดยเพิ่มพื้นที่การทำเกษตรกรรมยั่งยืนอย่างน้อยร้อยละ 5.0 ต่อปี รวมทั้งผู้บริโภคสามารถเข้าถึงอาหารที่มีคุณค่าทางโภชนาการและปลอดภัยได้อย่างทั่วถึงในราคาที่เหมาะสมและเป็นธรรม

1.1.3 เกษตรกรมีหลักประกันที่มั่นคงด้านอาชีพและรายได้ มีความสามารถในการชำระหนี้สินเพิ่มขึ้น รวมทั้งเกษตรกรรุ่นใหม่เข้าสู่ภาคเกษตรอย่างต่อเนื่อง

1.1.4 ครอบครัวเกษตรกรสามารถพึ่งพาตนเองทางอาหารจากไร่นาได้เพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 50.0 ในปี 2559 เกษตรกรและผู้บริโภคได้รับอาหารที่ปลอดภัย และมีคุณภาพชีวิตที่ดี

1.1.5 เพิ่มปริมาณการผลิตพลังงานทดแทนจากพืชพลังงาน ได้แก่ เอทานอล และไบโอดีเซล ในปี 2559 ไม่น้อยกว่า 6.2 และ 3.6 ล้านลิตรต่อวัน ตามลำดับ และเพิ่มผลผลิตพลังงานไฟฟ้า และพลังความร้อนจากชีวมวล ก๊าซชีวภาพ ของเสียจากครัวเรือน วัสดุเหลือใช้จากภาคเกษตร และอุตสาหกรรมเกษตร ไม่น้อยกว่า 3,440 เมกะวัตต์ และ 5,564 พันตันเทียบเท่าน้ำมันดิบ ในปี 2559 ตามลำดับ และส่งเสริมการใช้อย่างมีประสิทธิภาพ

1.2 แนวทางการพัฒนา

1.2.1 การพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติที่เป็นฐานการผลิตภาคเกษตรให้เข้มแข็งและยั่งยืน โดยรักษา ป้องกัน และคุ้มครองพื้นที่ที่มีศักยภาพทางการเกษตรและสนับสนุนให้เกษตรกรรายย่อยมีที่ดินเป็นของตนเองหรือมีสิทธิทำกินในที่ดิน เร่งรัดให้มีการจัดซื้อที่ดินจากเอกชนมาดำเนินการปฏิรูปเพื่อเกษตรกรรม เร่งรัดการจัดให้มีองค์กรและระบบบริหารจัดการที่ดินให้เป็นรูปธรรมโดยเร็ว พัฒนาทรัพยากรธรรมชาติที่เป็นฐานการผลิตภาคการเกษตร ทั้งการฟื้นฟูคุณภาพดินและการบริหารจัดการน้ำอย่างบูรณาการและการเพิ่มประสิทธิภาพการใช้น้ำภาคเกษตร ฟื้นฟูและส่งเสริมค่านิยมและวัฒนธรรมที่ดีของชุมชน

1.2.2 การเพิ่มประสิทธิภาพและศักยภาพการผลิตภาคเกษตร โดยให้ความสำคัญกับการวิจัยและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง สนับสนุนการวิจัยและพัฒนาของภาคเอกชน สนับสนุนการผลิตทางการเกษตรที่สอดคล้องกับสภาพพื้นที่ ควบคุมและกำกับดูแลให้มีการนำเข้าและใช้สารเคมีทางการเกษตรที่ได้มาตรฐาน ปรับปรุงบริการขั้นพื้นฐานเพื่อการผลิตให้ทั่วถึง ส่งเสริมการผลิตที่คงไว้ซึ่งความหลากหลายของพันธุ์พืชและสัตว์ที่เหมาะสมกับสภาพภูมิอากาศและสิ่งแวดล้อมของประเทศ และพัฒนาและเสริมสร้างองค์ความรู้ วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีต่างๆ ที่เหมาะสมทางการเกษตร

1.2.3 การสร้างมูลค่าเพิ่มผลผลิตทางการเกษตรตลอดห่วงโซ่การผลิต โดยสนับสนุนการผลิตและบริการของชุมชนในการสร้างมูลค่าเพิ่มสินค้าเกษตร อาหาร และพลังงาน ส่งเสริมสถาบันการศึกษาในพื้นที่เข้ามามีส่วนร่วมทำการศึกษาวิจัยกับภาคเอกชน สนับสนุนการยกระดับคุณภาพมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหาร ส่งเสริมและพัฒนาการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำเศรษฐกิจ การใช้เทคโนโลยีที่ลดต้นทุนการผลิตอย่างยั่งยืน เพิ่มมูลค่าผลผลิตด้านปศุสัตว์ให้สูงขึ้น สร้างแรงจูงใจให้เกษตรกรและผู้ประกอบการผลิตสินค้าเกษตรและอาหารตามมาตรฐานที่กำหนด ส่งเสริมระบบตลาดกลางสินค้าเกษตรและตลาดซื้อขายสินค้าเกษตรล่วงหน้าให้เข้มแข็งและมีประสิทธิภาพ ส่งเสริมภาคเอกชนและองค์กรชุมชนเข้ามามีบทบาทร่วมกันบริหารจัดการระบบสินค้าเกษตรและอาหาร การเพิ่มมูลค่า และการจัดการด้านการตลาด และสนับสนุนการพัฒนาและเพิ่มประสิทธิภาพระบบการบริหารจัดการโลจิสติกส์ของภาคเกษตร

1.2.4 การสร้างความมั่นคงในอาชีพและรายได้ให้แก่เกษตรกร โดยพัฒนาระบบการสร้างหลักประกันด้านรายได้ของเกษตรกรให้มีความมั่นคง เร่งพัฒนาระบบประกันภัยพืชผลการเกษตร ส่งเสริม

ระบบการทำการเกษตรแบบมีพันธสัญญาที่เป็นธรรมแก่ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ยกระดับคุณภาพชีวิตและความ เป็นอยู่ของเกษตรกรให้ดีขึ้น สร้างแรงจูงใจให้เยาวชน หรือเกษตรกรรุ่นใหม่ และแรงงานที่มีคุณภาพเข้าสู่ อาชีพเกษตรกรรม พัฒนาสถาบันเกษตรกร สหกรณ์ และวิสาหกิจชุมชนให้เป็นกลไกสนับสนุนการพึ่งพาตนเอง ของเกษตรกรได้อย่างแท้จริง และส่งเสริมให้ไทยเป็นศูนย์กลางในการแปรรูปเพื่อเพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตรและ อาหารจากการเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

1.2.5 การสร้างความมั่นคงด้านอาหารและพัฒนาพลังงานชีวภาพในระดับครัวเรือนและ ชุมชน โดยส่งเสริมให้เกษตรกรปลูกต้นไม้และมีการปลูกป่าโดยชุมชนและเพื่อชุมชนเพิ่มขึ้น ส่งเสริมให้ เกษตรกรทำการเกษตรด้วยระบบเกษตรกรรมยั่งยืนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ส่งเสริมและ สนับสนุนให้มีการจัดการและเผยแพร่องค์ความรู้และการพัฒนาด้านอาหารศึกษาทุกระดับอย่างต่อเนื่องและ ทัวถึง สนับสนุนการสร้างเครือข่ายการผลิตและการบริโภคที่เกื้อกูลกันในระดับชุมชนที่อยู่บริเวณใกล้เคียงกัน ส่งเสริมการนำวัตถุดิบทางการเกษตรที่ผลิตได้ในชุมชนและที่เหลือใช้จากการเกษตรมาผลิตเป็นพลังงาน ทดแทนใช้ในระดับครัวเรือนและชุมชน สนับสนุนการผลิตพลังงานทดแทนภายในชุมชน และส่งเสริมและ พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานในพื้นที่ให้เป็นเครื่องมือในการสร้างความเข้มแข็งด้านอาหารให้กับเกษตรกรและ ชุมชนอย่างเป็นระบบ

1.2.6 การสร้างความมั่นคงด้านพลังงานชีวภาพเพื่อสนับสนุนการพัฒนาประเทศและ ความเข้มแข็งภาคเกษตร โดยส่งเสริมการวิจัยและพัฒนาเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตพลังงานจากพืช พลังงาน จัดให้มีระบบการบริหารจัดการสินค้าเกษตรที่ใช้เป็นทั้งอาหารและพลังงาน เพิ่มประสิทธิภาพการ ผลิตและการใช้พลังงานชีวภาพที่เกี่ยวข้องกับภาคการผลิตและบริการ จัดให้มีกลไกในการกำกับดูแล โครงสร้างราคาของพลังงานชีวภาพ และปลูกจิตสำนึกในการใช้พลังงานชีวภาพอย่างมีประสิทธิภาพและคุ้มค่า

1.2.7 การปรับระบบบริหารจัดการภาครัฐเพื่อเสริมสร้างความมั่นคงด้านอาหารและ พลังงาน โดยสนับสนุนบทบาทของเกษตรกร เครือข่ายปราชญ์ชาวบ้าน ภาคเอกชน และชุมชนให้เข้ามามีส่วน ร่วมในการกำหนดทิศทางและวางแผนการผลิตทางการเกษตร ปรับกระบวนการทำงานของหน่วยงานภาครัฐที่ เกี่ยวข้อง ให้มีการร่วมมือและบูรณาการการทำงานอย่างจริงจัง พัฒนาระบบฐานข้อมูลสารสนเทศด้านอาหาร และพลังงานตั้งแต่การผลิต การตลาด ไปจนถึงการบริโภคให้มีความถูกต้อง พัฒนากฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการ พัฒนาด้านการเกษตรเพื่อให้เอื้อต่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน และส่งเสริมความร่วมมือระหว่างประเทศทั้งใน ระดับพหุภาคีและทวิภาคี

2 สถานการณ์ความเข้มแข็งภาคเกษตร ความมั่นคงของอาหารและพลังงาน

การพัฒนาประเทศในช่วงเวลาที่ผ่านมา ภาคเกษตรมีบทบาทสำคัญต่อการเติบโตทางเศรษฐกิจและ สังคมของประเทศ ทั้งในมิติของการผลิตที่สามารถพึ่งพาตนเองด้านอาหารและเป็นแหล่งสร้างรายได้ให้แก่ ครัวเรือนภาคเกษตร และเป็นฐานการผลิตที่สนับสนุนการสร้างมูลค่าเพิ่มเพื่อการค้าและการส่งออกสำหรับ ภาคการผลิตและบริการอื่นๆ รวมถึงในมิติการพัฒนาสู่แหล่งการผลิตพลังงานทดแทนที่สำคัญของประเทศ เนื่องจากภาคเกษตรเป็นฐานการผลิตที่เข้มแข็ง ด้วยมีที่ตั้งทางภูมิประเทศและภูมิอากาศเหมาะสม มีภูมิปัญญาด้านการผลิต การประยุกต์ดัดแปลง และวัฒนธรรมอาหารที่เข้มแข็งและหลากหลาย รวมทั้งเป็น

ประเทศผู้ผลิตอาหารส่งออกที่สำคัญรายใหญ่ของโลก ซึ่งสถานการณ์การพัฒนาของภาคเกษตรตลอดช่วงที่ผ่านมาสรุปได้ ดังนี้

2.1 ภาคเกษตรยังเป็นฐานการผลิตที่สำคัญของประเทศ โดยปัจจุบันมีพื้นที่ทำการเกษตร ร้อยละ 46.54 ของพื้นที่ทั้งประเทศ คราวเรือนเกษตรกร 5.91 ล้านครัวเรือน ซึ่งประกอบด้วย เกษตรกรรายย่อยที่ผลิตเพื่อพึ่งพาตนเอง เกษตรกรที่ผลิตเชิงพาณิชย์ และเกษตรกรที่แปรรูปผลิตผลเกษตรเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่ม โดยในปี 2556 สามารถทำการผลิตสินค้าเกษตรและอาหารทั้งพืช ปศุสัตว์ และประมง รวมมูลค่า 566,741 ล้านบาท หรือคิดเป็นร้อยละ 11.2 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ ลดลงจากร้อยละ 11.6 ในปี 2555 การผลิตส่วนใหญ่ยังมีปริมาณผลผลิตพอเพียงกับความต้องการใช้ภายในประเทศ สามารถเป็นหลักประกันในการพึ่งพาและสร้างความมั่นคงของสินค้าเกษตรและอาหารที่ใช้ภายในประเทศได้ และยังสามารถสร้างรายได้ให้กับประเทศโดยสินค้าเกษตรมีมูลค่าส่งออก 52,584 ล้านบาท อย่างไรก็ตาม ปัจจุบันตลาดสินค้าเกษตรมีการแข่งขันรุนแรงและมีแนวโน้มถูกแย่งส่วนแบ่งตลาดจากประเทศคู่แข่งที่สำคัญมากขึ้น เนื่องด้วยปริมาณความต้องการสินค้าอาหารทั่วโลกเพิ่มสูงขึ้น ขณะที่ประเทศที่มีความสามารถในการผลิตได้สร้างขีดความสามารถในการส่งออกเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง เช่น จีน เวียดนาม อินเดีย ฟิลิปปินส์ และอินโดนีเซีย เป็นต้น

2.2 อัตราการขยายตัวภาคเกษตรมีทิศทางดีขึ้น แต่เสถียรภาพราคาสินค้าเกษตรไทยได้รับผลกระทบจากปัจจัยหลายด้าน การส่งออกหลักยังคงอยู่ในรูปของสินค้าเกษตรขั้นปฐุม และเกษตรกรส่วนใหญ่ยังประสบปัญหาหนี้สิน โดย

2.2.1 ผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่ของพืชเศรษฐกิจส่วนใหญ่ลดลง ยกเว้น ข้าวและอ้อยโรงงาน เช่น แต่เกษตรกรส่วนใหญ่ต้องแบกรับภาระต้นทุนการผลิตที่สูงขึ้น โดยเฉพาะค่าใช้จ่ายปุ๋ยเคมีและสารกำจัดศัตรูพืช ซึ่งปัจจุบันคิดเป็นร้อยละกว่า 60 ของต้นทุนการผลิตพืชเศรษฐกิจส่วนใหญ่

2.2.2 รายได้เงินสดสุทธิทางการเกษตรมีแนวโน้มสูงขึ้น โดยเพิ่มจาก 57,448 บาทต่อครัวเรือน ในปีการผลิต 2554/55 เป็น 57,625 บาทต่อครัวเรือน ในปีการผลิต 2555/56 อย่างไรก็ตาม เกษตรกรยังมีขนาดหนี้สินต่อครัวเรือนเพิ่มขึ้นอย่างมาก จาก 59,808 บาท ในปี 2554/55 เป็น 76,697 บาท ในปี 2555/56 จากการกู้เงินมาเพื่อใช้ในการลงทุน

2.2.3 การส่งออกสินค้าเกษตรในปี 2556 เพิ่มขึ้นร้อยละ 5.9 โดยปริมาณการส่งออกเพิ่มขึ้นร้อยละ 11.2 ตามการเพิ่มขึ้นของปริมาณการส่งออกยางพารา และมันสำปะหลัง อย่างไรก็ตามราคาส่งออกสินค้าสำคัญ เช่น ข้าว ยางพารา มันสำปะหลัง และน้ำตาล ยังปรับตัวลดลง และส่งผลให้ราคาส่งออกสินค้าเกษตรโดยรวมลดลงร้อยละ 4.8

2.2.4 อัตราการขยายตัวของสินค้าในหมวดปศุสัตว์ปี 2556 เพิ่มขึ้นร้อยละ 1.3 เนื่องจากมีระบบการผลิตที่ได้มาตรฐาน การเฝ้าระวังโรคระบาดอย่างต่อเนื่อง ทำให้ปริมาณการผลิตสินค้าปศุสัตว์สำคัญเพิ่มขึ้น ทั้งไก่เนื้อ สุกร ไก่ และนํ้านมดิบ โดยไก่เนื้อเพิ่มขึ้น เนื่องจากการจัดการฟาร์มที่ได้มาตรฐาน และการขยายการเลี้ยงเพื่อรองรับความต้องการของตลาด โดยเฉพาะตลาดสหภาพยุโรปที่อนุญาตให้นำเข้าไก่สดแช่เย็นแช่แข็งจากไทยได้ตั้งแต่เดือนกรกฎาคม 2555 ขณะที่การผลิตสุกรมีการปรับปรุงด้านการจัดการฟาร์มและสามารถควบคุมโรคได้ดีขึ้น สำหรับผลผลิตไข่ไก่เพิ่มขึ้นจากการนำเข้าพันธุ์ไก่ไข่ในช่วงปี 2553 - 2554 ทำให้มีแม่ไก่ไข่ยืนกรงรุ่นใหม่จำนวนมากส่วนการผลิตนํ้านมดิบเพิ่มขึ้นจากจำนวนแม่โครีดนมที่มากขึ้นและอัตราการให้นํ้านมโดยเฉลี่ยของแม่โคที่สูงขึ้น

2.2.5 สาขาบริการทางการเกษตร ในปี 2556 ขยายตัวร้อยละ 1.1 เนื่องจากการขยายพื้นที่เพาะปลูกพืชเศรษฐกิจสำคัญ เช่น ข้าว และอ้อยโรงงาน ประกอบกับค่าจ้างแรงงานภาคเกษตรที่เพิ่มขึ้นจากปัญหาการขาดแคลนแรงงาน ส่งผลให้เกษตรกรปรับเปลี่ยนมาใช้บริการทางการเกษตรเพิ่มขึ้น ทั้งในกิจกรรมการเพาะปลูกและเก็บเกี่ยว อาทิ รถแทรกเตอร์ รถเกี่ยวรวงข้าว และรถตัดอ้อย อย่างไรก็ตาม สถานการณ์ภัยแล้งที่เกิดขึ้นในช่วงครึ่งแรกของปี 2556 รวมทั้งปัญหาน้ำท่วมในบางพื้นที่ในช่วงปลายปีได้ส่งผลกระทบต่อพื้นที่เพาะปลูกและเก็บเกี่ยว เป็นผลให้การบริการทางการเกษตรเพิ่มขึ้นไม่มากนัก

2.2.6 สาขาประมง ปี 2556 ลดลงร้อยละ 7.2 โดยการผลิตกุ้งทะเลเพาะเลี้ยงประสบปัญหาโรคตายด่วนหรือโรค EMS (Early Mortality Syndrome) ต่อเนื่องมาจากช่วงต้นปี 2556 ประกอบกับเกษตรกรผู้เลี้ยงกุ้งไม่มั่นใจในสถานการณ์ ส่งผลให้ผลผลิตกุ้งลดลงค่อนข้างมาก สำหรับผลผลิตจากการทำประมงทะเล ปริมาณสัตว์น้ำที่นำขึ้นท่าเทียบเรือในภาคใต้มีปริมาณลดลงเช่นกัน ส่วนการผลิตประมงน้ำจืดมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น เนื่องจากสถานการณ์การผลิตในแหล่งผลิตหลักอยู่ในภาวะปกติ ประกอบกับความต้องการบริโภคภายในประเทศยังมีอย่างต่อเนื่อง โดยราคากุ้งขาวแวนนาไมที่เกษตรกรขายได้ปรับตัวสูงขึ้นเกือบร้อยละ 50 เมื่อเทียบกับปี 2555 เนื่องจากปริมาณผลผลิตลดลงจากปัญหาการระบาดของโรค ส่วนการส่งออกสินค้าประมงสำคัญส่วนใหญ่มีปริมาณและมูลค่าการส่งออกลดลง เนื่องจากแหล่งผลิตที่สำคัญของไทยประสบปัญหาโรคตายด่วนหรือโรค EMS ทำให้ผลผลิตออกสู่ตลาดน้อย ขณะที่ความต้องการซื้อของผู้บริโภคในตลาดผู้นำเข้าหลัก คือ สหรัฐอเมริกา สหภาพยุโรป และญี่ปุ่น ยังมีความต่อเนื่อง

2.2.7 สาขาป่าไม้ปี 2556 ขยายตัวเพิ่มขึ้นประมาณร้อยละ 3.8 เนื่องจากการทำไม้ การเผาถ่านและการเก็บหาของป่าขยายตัวเพิ่มสูงขึ้น โดยความต้องการผลิตถ่านจากไม้เพิ่มขึ้นทั้งตลาดภายในและต่างประเทศ โดยเฉพาะไม้ยูคาลิปตัส ที่ได้รับการส่งเสริมอย่างจริงจังจากภาคเอกชนเพื่อผลิตกระดาษ ประกอบกับพื้นที่ตัดโค่นสวนยางพาราเก่าและปลูกทดแทนด้วยยางพาราพันธุ์ดีตามนโยบายของกระทรวงเกษตรฯ ขยายตัวเพิ่มขึ้นร้อยละ 9.0 ทำให้มีเกษตรกรเข้าร่วมโครงการเพิ่มมากขึ้น

2.3 ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่เป็นฐานการผลิตภาคเกษตรมีสถานการณ์น่าเป็นห่วง ซึ่งมีสาเหตุจากปัจจัยหลายประการ เช่น พื้นที่ขาดความอุดมสมบูรณ์ โดยเฉพาะภาคตะวันออกเฉียงเหนือและภาคเหนือ ขาดแคลนแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร แม้ปริมาณน้ำฝนโดยเฉลี่ยทั่วประเทศเพิ่มขึ้นจาก 1,446 มิลลิเมตร ในปี 2555 เหลือ 1,703 มิลลิเมตรในปี 2556 แต่ปริมาณน้ำฝนทั้งปีมีปริมาณลดลงจาก 950,684 ล้านลูกบาศก์เมตร เป็น 765,112 ล้านลูกบาศก์เมตร ส่งผลกระทบโดยตรงต่อการผลิตสินค้าสำคัญที่มีบทบาทอย่างมากต่อความมั่นคงอาหารและพลังงานของประเทศ

3 การบรรลุเป้าหมายของยุทธศาสตร์

การพัฒนาประเทศตามยุทธศาสตร์ความเข้มแข็งภาคเกษตร ความมั่นคงของอาหารและพลังงาน ปีแรกของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 11 มีผลการพัฒนาเมื่อเปรียบเทียบกับเป้าหมายที่กำหนดไว้ในแผนฯ ดังนี้

3.1 สัดส่วนมูลค่าสินค้าเกษตรและอุตสาหกรรมเกษตรยังคงลดลง ในปี 2556 สัดส่วนมูลค่าสินค้าเกษตรและอุตสาหกรรมเกษตร คิดเป็นร้อยละ 11.2 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ ต่ำกว่าเป้าหมายที่ร้อยละ 16.0 โดยลดลงจากปี 2554 ที่มีสัดส่วนร้อยละ 12.2 ขณะที่การผลิตสินค้าเกษตรที่สำคัญมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นตลอดช่วงที่ผ่านมา โดยเฉพาะพืชเศรษฐกิจ เช่น ยางพารา มันสำปะหลัง เป็นต้น อย่างไรก็ตาม ต้นทุนการผลิต

ต่างมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นเช่นกัน ส่งผลกระทบต่อความสามารถในการแข่งขันในตลาดโลก ขณะที่จำนวนฟาร์มที่ได้รับการรับรองมาตรฐานค่อนข้างคงที่ใกล้เคียงปีที่ผ่านมา

3.2 เกษตรกรมีรายได้นอกภาคเกษตรเพิ่มขึ้น ขณะที่รายได้ภาคเกษตรลดลงเล็กน้อย สัดส่วนรายได้เงินสดสุทธิทางการเกษตรต่อรายได้เงินสดสุทธิของครัวเรือนเกษตรกร มีแนวโน้มลดลงจากร้อยละ 40.00 ในปี 2553 เหลือร้อยละ 36.56 ในปี 2555 แสดงถึงครัวเรือนภาคเกษตรมีรายได้นอกภาคเกษตรเพิ่มสูงขึ้นในช่วงที่ผ่านมา ซึ่งมีแนวโน้มความเสี่ยงต่อความมั่นคงของครัวเรือนในภาคการเกษตร เนื่องจากต้นทุนการผลิตทางการเกษตรเพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง ขณะที่ราคาซื้อขายในท้องตลาดกลับมีความผันผวนและลดต่ำลงจากภาวะเศรษฐกิจโลกและมีปริมาณผลผลิตเกินความต้องการ

3.3 ปริมาณการผลิตพลังงานทดแทนยังคงมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ปริมาณการผลิตพลังงานทดแทนจากพืชพลังงาน ได้แก่ เอทานอล ผลิตได้เพิ่มขึ้นจาก 1.19 ล้านลิตร/วัน ในปี 2554 เป็น 1.34 ล้านลิตร/วัน ในปี 2555 และ 2.5 ล้านลิตร/วัน ในปี 2556 และไบโอดีเซล ผลิตได้เพิ่มขึ้นจาก 2.10 ล้านลิตร/วัน ในปี 2550 เป็น 2.40 ล้านลิตร/วัน ในปี 2555 และ 2.67 ล้านลิตร/วัน ในปี 2556 รวมทั้งมีการผลิตพลังงานไฟฟ้าจากชีวมวล ก๊าซชีวภาพ ของเสียจากครัวเรือน วัสดุเหลือใช้จากภาคเกษตร เพิ่มจาก 1,975 เมกะวัตต์ ในปี 2552 เป็น 2,196 เมกะวัตต์ ในปี 2555 และ 2,633 เมกะวัตต์ ในปี 2556 ขณะที่ปริมาณการใช้พลังงานความร้อน (แสงอาทิตย์ ชีวมวล และขยะ) มีการผลิตได้เพิ่มขึ้นจาก 5,129 พันตันเทียบเท่าน้ำมันดิบ/ปี ในปี 2554 เพิ่มเป็น 5,718 พันตันเทียบเท่าน้ำมันดิบ/ปี ในปี 2555 แต่ลดลงเล็กน้อยเหลือ 5,279 พันตันเทียบเท่าน้ำมันดิบ/ปี ในปี 2556 แสดงถึงแนวโน้มการพัฒนาพลังงานทดแทนอย่างต่อเนื่อง

ตารางที่ 1 การพัฒนาความเข้มแข็งภาคเกษตร ความมั่นคงของอาหารและพลังงานปีที่สองของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 11

เป้าหมายเชิงยุทธศาสตร์	ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย	แผนฯ 10					แผนฯ 11	
		2550	2551	2552	2553	2554	2555	2556
1.เพิ่มสัดส่วนมูลค่าสินค้าเกษตรและอุตสาหกรรมเกษตรไม่ต่ำกว่าร้อยละ 16.0 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ	1. สัดส่วนมูลค่าสินค้าเกษตรและอุตสาหกรรมเกษตรต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (ร้อยละ)	12.1	12.3	12.7	11.6	12.2	11.6	11.2

-- ยังไม่มีการเก็บข้อมูลอย่างเป็นทางการ --

เป้าหมายเชิงยุทธศาสตร์	ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย	แผนฯ 10					แผนฯ 11	
		2550	2551	2552	2553	2554	2555	2556
เกษตรกรรมใหม่เข้าสู่ภาคเกษตรอย่างต่อเนื่อง	ทั้งหมด							
	3. สัดส่วนเกษตรกรพึ่งพาตนเองทางอาหารจากไร่นา และสัดส่วนเกษตรกรที่มีความเสี่ยงและไม่ปลอดภัยจากสารเคมีทางการเกษตร							
	4. ระบบประกันภัยพืชผลที่สามารถช่วยเหลือเกษตรกรได้อย่างทั่วถึง							
4.เพิ่มปริมาณการผลิตพลังงานทดแทนจากพืชพลังงาน ได้แก่ เอทานอล และไบโอดีเซล ในปี 2559 ไม่น้อยกว่า 6.2 และ 3.6 ล้านลิตรต่อวันตามลำดับ และเพิ่มผลผลิตพลังงานไฟฟ้า และพลังความร้อนจากชีวมวล ก๊าซชีวภาพ ของเสียจากครัวเรือนและวัสดุเหลือใช้จากภาคเกษตรและอุตสาหกรรมเกษตร 1.1 เชื้อเพลิงชีวภาพ - เอทานอล (ล้านลิตร/วัน) - ไบโอดีเซล (ล้านลิตร/วัน) 1.2 ปริมาณการใช้พลังงานทดแทน (ชีวมวล ก๊าซชีวภาพ และขยะ) ในการผลิตไฟฟ้า (เมกะวัตต์) - ชีวมวล - ก๊าซชีวภาพ - ขยะ 1.3 ปริมาณการใช้พลังงานความ	1. ปริมาณผลผลิตพลังงานทดแทนจากพืชพลังงาน และผลผลิตพลังงานไฟฟ้า และพลังความร้อนจากชีวมวล ก๊าซชีวภาพ ของเสียจากครัวเรือนและวัสดุเหลือใช้จากภาคเกษตรและอุตสาหกรรมเกษตร							
	1.1 เชื้อเพลิงชีวภาพ							
	- เอทานอล	0.48	0.88	1.25	1.23	1.19	1.34	2.50
	(ล้านลิตร/วัน)							
	- ไบโอดีเซล	0.19	1.23	1.67	1.72	2.10	2.40	2.67
	(ล้านลิตร/วัน)							
	1.2 ปริมาณการใช้พลังงานทดแทน (ชีวมวล ก๊าซชีวภาพ และขยะ) ในการผลิตไฟฟ้า (เมกะวัตต์)	n/a	n/a	1,695	1,767	1,975	2,196	2,633
	- ชีวมวล	n/a	n/a	1,618	1,650	1,790	1,960	2,321
	- ก๊าซชีวภาพ	n/a	n/a	70	103	159	193	265
	- ขยะ	n/a	n/a	7	13	26	43	47
	1.3 ปริมาณการใช้พลังงานความ	n/a	3,306	3,557	4,443	5,129	5,718	5,279

เป้าหมายเชิงยุทธศาสตร์	ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย	แผนฯ 10					แผนฯ 11	
		2550	2551	2552	2553	2554	2555	2556
	ร้อน (แสงอาทิตย์ ชีวมวล และขยะ (พืชน้ำเทียบเท่า น้ำมันดิบ/ปี)							

4 ผลการพัฒนาตามแนวทางยุทธศาสตร์

4.1 การจัดที่ดินและมอบสิทธิการใช้ประโยชน์ที่เกษตรกรในที่ดินของรัฐมีความก้าวหน้า ทั้งที่ดินที่เกษตรกรที่ชุมชน และการจัดทำประโยชน์ที่ดินเอกชน รวมทั้งประเทศ 35,174,140 ไร่ ผู้ได้รับผลประโยชน์ 2,678,170 ราย เป็นกลไกในการกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรมและดำเนินการให้เกษตรกรมีกรรมสิทธิ์ในที่ดินเพื่อประกอบเกษตรกรรมอย่างทั่วถึง และสนับสนุนการใช้ประโยชน์ที่ดินของรัฐอย่างคุ้มค่าโดยเกษตรกรและชุมชน รวมทั้งเร่งรัดการออกเอกสารสิทธิ์หรือจัดสรรสิทธิในที่ดินให้แก่เกษตรกรผู้ไร้ที่ทำกินให้มีที่ดินเป็นของตนเองอย่างเป็นธรรม เป็นการพัฒนาศักยภาพการผลิตภาคเกษตรให้เข้มแข็งและยั่งยืน

ตารางที่ 2 ผลการดำเนินกิจกรรมการจัดที่ดิน

ผลการดำเนินกิจกรรมจัดที่ดิน						
ภาค	จังหวัด	อำเภอ	ตำบล	ราย	แปลง	ไร่
เหนือ	17	177	959	666,404	875,452	8,090,542
ตะวันออกเฉียงเหนือ	20	303	1,701	1,463,315	1,814,632	17,982,195
กลาง	20	125	505	299,996	379,162	5,379,232
ใต้	14	125	509	248,455	346,515	3,722,171
รวมทั้งประเทศ	71	730	3,674	2,678,170	3,415,761	35,174,140

หมายเหตุ : ข้อมูลสะสม ณ 31 กรกฎาคม 2557

ที่มา : สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

4.2 การเพิ่มประสิทธิภาพและศักยภาพการผลิตภาคเกษตร

4.2.1 การผลิตสินค้าทางการเกษตรได้รับส่งเสริมให้ผลิต สอดคล้องกับสภาพพื้นที่ โดยมีกำหนดเขตเหมาะสมสำหรับการปลูกข้าว 76 จังหวัด 809 อำเภอ 5,880 ตำบล เขตเหมาะสมสำหรับการปลูกมันสำปะหลัง 49 จังหวัด 448 อำเภอ 2,113 ตำบล เขตเหมาะสมสำหรับการปลูกยางพารา 60 จังหวัด 403 อำเภอ 1,703 ตำบล เขตเหมาะสมสำหรับการปลูกปาล์มน้ำมัน 26 จังหวัด 185 อำเภอ 856 ตำบล เขตเหมาะสมสำหรับการปลูกอ้อยโรงงาน 48 จังหวัด 401 อำเภอ 2,105 ตำบล เขตเหมาะสมสำหรับการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ 43 จังหวัด 268 อำเภอ 1,175 ตำบล ทำให้เกษตรกรลดต้นทุนจากการทำการเกษตรเนื่องจากปัจจัยการผลิตได้ถูกใช้อย่างมีประสิทธิภาพเหมาะสมกับความต้องการของพืชแต่ละชนิด ผลผลิตมีปริมาณและคุณภาพเพิ่มมากขึ้น ซึ่งจะทำให้มีรายสุทธิดีจากการจำหน่ายผลผลิตเพิ่มขึ้น

4.2.2 เสริมสร้างองค์ความรู้ ทาง การ เกษตร ผ่าน ช่องทาง ต่างๆ ทั้ง ศูนย์บริการ และ ถ่ายทอด เทคโนโลยี การ เกษตร ประจำ ตำบล ที่มี กระจาย อยู่ ใน ทุก ตำบล เพื่อ เป็น แหล่ง ให้ ความ รู้ และ เทคโนโลยี ที่ ถูก ต้อง เหมาะ สม แก่ ชุมชน จัด ตั้ง ศูนย์ เรียน รู้ เศรษฐกิจ พอ เพียง เป็น แหล่ง เรียน รู้ ของ ประชาชน ใน หลาย รูปแบบ และ มี แหล่ง สาริต เพื่อ ให้ เกษตรกร เข้า มา ฝึก ปฏิบัติ ทำ การ เกษตร ใน พื้นที่ ใน ด้าน พัฒนา ดิน ด้าน ประมง ด้าน ปศุ ศัตว์ รวม ทั้ง สิ้น 5,464 ศูนย์ ส่งผล ให้ เกษตรกร สามารถ เข้า ถึง การ เกษตร ตาม แนว ปรัชญา ของ เศรษฐกิจ พอ เพียง ปรับ เปลี่ยน แนว คิด และ พฤติ กรรม ผ่าน กระบวนการ เรียน รู้ ด้วย การ ฝึก ปฏิบัติ จริง นำ ไป ประยุกต์ ใช้ ใน การ ประกอบ อาชีพ ได้ กว้าง ขวาง มาก ขึ้น

4.3 การสร้างมูลค่าเพิ่มผลผลิตทางการเกษตรตลอดห่วงโซ่การผลิต

4.3.1 การผลิตและบริการของชุมชน สร้างมูลค่าเพิ่มให้สินค้าเกษตรและอาหารเพิ่มขึ้น โดยสินค้าเกษตรและอาหารได้ถูกนำมาพัฒนาด้วยภูมิปัญญาท้องถิ่นจนได้รับการยอมรับโดยสินค้าที่ได้รับการคัดสรรสุดยอดหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ไทยในระดับ 3-5 ดาว มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 71.69 ในปี 2553 เป็น ร้อยละ 77.29 ในปี 2555 และในปี 2556 มีสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ไทย ระดับ 4-5 ดาว ที่ได้รับการคัดสรรจำนวน 6,202 รายการ

ตารางที่ 3 สินค้าที่ได้รับการคัดสรรสุดยอดหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ไทยในระดับ 3-5 ดาว

การคัดสรรสุดยอดผลิตภัณฑ์ไทย	2553	2555	2556
สินค้าที่ได้รับการคัดสรรสุดยอดหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ไทย (รายการ)	10,728	10,090	n/a
สินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ไทย ระดับ 3-5 ดาว (รายการ)	7,691	7799	6,202*
สินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ไทย ระดับ 3-5 ดาว (ร้อยละ)	71.69	77.29	n/a

ที่มา : www.thaitambon.com

* ตัวเลขจำนวน สินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ไทย ระดับ 4-5 ดาว

4.3.2 คุณภาพมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารและมาตรฐานระบบการผลิตสินค้าเกษตรถูกยกระดับให้เข้าสู่ระดับสากล อาทิ ยกระดับมาตรฐานการผลิตอาหารด้วย Primary GMP ได้แก่ อาหารทั่วไปที่เป็นของฝาก อาหารพื้นเมือง และสินค้า OTOP ให้มีความปลอดภัยต่อผู้บริโภค และมีการรับรองมาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน (มผช.) รวมทั้งสิ้น 41,391 ราย เพื่อส่งเสริมด้านการตลาดของผลิตภัณฑ์ ให้เป็นที่ยอมรับอย่างแพร่หลายและสร้างความมั่นใจให้กับผู้บริโภคในการเลือกซื้อผลิตภัณฑ์ชุมชนทั้งในประเทศ และต่างประเทศ เน้นให้มีการพัฒนาแบบยั่งยืน โดยมุ่งให้ความสำคัญของการนำภูมิปัญญาชาวบ้าน และทรัพยากรที่มีอยู่ในท้องถิ่น มาพัฒนาและสร้างมูลค่าของผลิตภัณฑ์ให้สูงขึ้น มีคุณภาพ มีจุดเด่น มีเอกลักษณ์ มีการพัฒนาท้องถิ่น สร้างชุมชนให้เข้มแข็ง พึ่งตนเองได้ สร้างงาน สร้างรายได้ทำให้สินค้าเกษตรได้รับการยอมรับและปลอดภัยต่อการบริโภค

4.3.3 การผลิตด้านปศุสัตว์ที่มีมาตรฐานมีจำนวนค่อนข้างคงที่ โดยในปี 2554 มีฟาร์มได้รับรองมาตรฐานจำแนกเป็น ฟาร์มสุกร จำนวน 3,560 แห่ง ฟาร์มไก่เนื้อ 6,841 แห่ง และฟาร์มไก่ไข่ จำนวน 2,091 แห่ง และในปี 2556 ฟาร์มสุกร จำนวน 3,594 แห่ง ฟาร์มไก่เนื้อ จำนวน 6,735 แห่ง และฟาร์มไก่ไข่ จำนวน 1,925 แห่งได้รับรองมาตรฐาน มีความปลอดภัย วิธีการเลี้ยงเป็นไปตามหลักวิชาการ ทั้งรูปแบบของ โรงเรือน ชนิด และประเภทของอาหารรวมถึงยาที่ใช้ในการเลี้ยงปศุสัตว์ เพื่อให้ได้ผลผลิตที่มีคุณภาพและปลอดภัยต่อผู้บริโภค

ตารางที่ 4 จำนวนฟาร์มปศุสัตว์ที่ได้รับรองมาตรฐาน ปี 2553 – 2556

ประเภทฟาร์มปศุสัตว์ที่ได้รับรองมาตรฐาน	2553	2554	2555	2556
ฟาร์มสุกร	3,593	3,560	3,501	3,594
ฟาร์มไก่เนื้อ	7,253	6,841	6,975	6,735
ฟาร์มไก่ไข่	2,246	2,091	1,915	1,925

ที่มา : กรมปศุสัตว์

4.3.4 เกษตรกรและผู้ประกอบการ ผลิตสินค้าเกษตรและอาหารตามมาตรฐานที่กำหนด

โดยเกษตรกรผลิตสินค้าเกษตรปลอดภัย (Good agricultural Practice : GAP) จำนวน 115,303 ราย 127,892 แปลง และผลเก็บตัวอย่างอาหารและตรวจสอบความปลอดภัยของอาหารในการตรวจรับรองอาหารปลอดภัยในร้านอาหาร ตลาด แผงลอย ซูเปอร์มาร์เก็ตผู้ประกอบการทั่วไป ในช่วง เดือนตุลาคม 2555 - มีนาคม 2556 จำนวน 6,723 ตัวอย่าง ผลตรวจสอบ พบว่าผ่านมาตรฐานร้อยละ 99.28 จำนวนฟาร์มเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำที่ผ่านการรับรองมาตรฐาน 26,529 ฟาร์ม เป็นฟาร์มเพาะเลี้ยงกุ้งก้ามกรามและสัตว์น้ำจืด 15,654 ฟาร์ม ฟาร์มเพาะเลี้ยงกุ้งทะเลและสัตว์น้ำชายฝั่ง 10,875 ฟาร์ม โรงงานผลิตสินค้าประมงเพื่อการส่งออกผ่านการตรวจประเมินและผ่านเกณฑ์มาตรฐานของกรมประมง ร้อยละ 100 และสินค้าประมงผ่านเกณฑ์มาตรฐานของกรมประมง ร้อยละ 97.47 ทำให้เกิดความเชื่อมั่นในการบริโภคมากขึ้น

4.4 การสร้างความมั่นคงในอาชีพและรายได้ให้แก่เกษตรกร

4.4.1 เกษตรกรมีรายได้ทางการเกษตรเพิ่มขึ้น แต่ในขณะเดียวกันก็มีหนี้สินเพิ่มขึ้น

เช่นกัน คราวเรือนเกษตรกรมีรายได้เงินสดสุทธิทางการเกษตรในปีเพาะปลูก 2553/54 จำนวน 57,214 บาท ต่อครัวเรือน และเพิ่มขึ้นเป็น 57,625 บาทต่อครัวเรือน ในปีเพาะปลูก 2555/56 จากนโยบายรับจํานําสินค้าทางการเกษตรภาครัฐ แต่เกษตรกรก็มีหนี้สินของครัวเรือนเกษตรเพิ่มขึ้นอย่างมากจาก 54,061 บาทต่อครัวเรือนในปีเพาะปลูก 2553/54 เป็น 76,697 บาทต่อครัวเรือนในปีเพาะปลูก 2555/56 โดยภาคกลางมีหนี้สินสูงที่สุดคือ 87,525 บาทต่อครัวเรือน จากต้นทุนที่ใช้ในการทำการเกษตรมีมากขึ้น แม้จะได้รับการช่วยเหลือในรูปแบบต่างๆ อาทิ การให้กู้ยืมในอัตราดอกเบี้ยต่ำ หรือการพักชำระหนี้

4.4.2 ประชากรแรงงานภาคเกษตรเริ่มมีจำนวนลดลง จาก 16.91 ล้านคนในปีเพาะปลูก

2553/54 เป็น 16.20 ล้านคน ในปีเพาะปลูก 2555/56 แม้จะมีการดำเนินการสร้างและพัฒนาเกษตรกรรุ่นใหม่ โดยบูรณาการงานระหว่างกระทรวงเกษตรและสหกรณ์กับกระทรวงศึกษาธิการ อบรมเกษตรกรรุ่นใหม่ ในภาคเกษตรที่มีความสนใจในการประกอบอาชีพ การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำผ่านกลไกสถาบันอาชีวศึกษาก็ตาม

4.4.3 สหกรณ์ และวิสาหกิจชุมชนเป็นกลไกสนับสนุนการพึ่งพาตนเองของเกษตรกร การ

รวมกลุ่มเพื่อจัดตั้งสหกรณ์มีการเปลี่ยนแปลงอย่างช้าๆ โดยปี 2553 มีจำนวนสหกรณ์รวมทั้งสิ้น 6,962 แห่ง เพิ่มขึ้น 7,134 แห่งในปี 2556 ขณะที่จำนวนสมาชิกได้ค่อยๆเพิ่มขึ้น โดยสมาชิกรวมปี 2553 มีจำนวนทั้งสิ้น 10.3 ล้านคนเพิ่มขึ้นเป็น 11.1 ล้านคนในปี 2556 โดยสหกรณ์ภาคเกษตรมีสมาชิกจำนวน 6.1 ล้านคนในปี 2553 เพิ่มขึ้นเป็น 6.5 ล้านคนในปี 2556 และการรวมกลุ่มในรูปแบบของวิสาหกิจชุมชนเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องทั้งจำนวนและสมาชิก โดยในปี 2553 มีวิสาหกิจชุมชนที่จดทะเบียน จำนวน 5,246 แห่ง สมาชิก 69,441 คน และเพิ่ม

เป็น 17,220 แห่ง สมาชิก 234,858 คน แสดงให้เห็นว่าเกษตรกรได้มีการรวมกลุ่มเพื่อพึ่งพาตนเองในเชิงเศรษฐกิจของชุมชนมากขึ้น

ตารางที่ 5 องค์กร สมาชิกและปริมาณธุรกิจของสหกรณ์ ปี 2553 – 2556

ประเภทสหกรณ์	องค์กร (แห่ง)				สมาชิก (ล้านคน)			
	2553	2554	2555	2556	2553	2554	2555	2556
ในภาคเกษตร ¹	4,027	3,952	3,943	3,983	6,172,845	6,314,902	6,430,608	6,541,110
นอกภาคเกษตร ²	2,935	3,011	3,075	3,151	4,156,191	4,248,473	4,396,882	4,570,015
รวม	6,962	6,963	7,018	7,134	10,329,036	10,563,375	10,827,490	11,111,117

ที่มา : กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

ตารางที่ 6 จำนวนและสมาชิกวิสาหกิจชุมชนและเครือข่ายที่จดทะเบียน ปี 2553 – 2556

วิสาหกิจชุมชนและเครือข่าย	2553	2554	2555	2556
จำนวน (แห่ง)	5,246	6,131	8,502	17,220
สมาชิก(คน)	69,441	78,537	128,643	234,858

ที่มา : กรมส่งเสริมการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

4.5 การสร้างความมั่นคงด้านอาหารและพัฒนาพลังงานชีวภาพในระดับครัวเรือนและชุมชน

4.5.1 ป่าชุมชนมีเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยในปี 2556 มีป่าชุมชนทั้งสิ้น 7,653 โครงการ 7,638 หมู่บ้าน พื้นที่มากกว่า 2.8 ล้านไร่ สามารถรักษาสมดุลของระบบนิเวศที่จะเป็นฐานการผลิตด้านการเกษตรและอาหาร และใช้เป็นแหล่งช่วยดูดซับก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ในพื้นที่ได้ และเกิดความมั่นคงด้านอาหาร

ตารางที่ 7 การจัดตั้งป่าชุมชน ปี 2553 – 2556

ปี	จำนวน (หมู่บ้าน)	จำนวน (โครงการ)	พื้นที่ (ไร่-งาน-ตารางวา)
2553	207	260	146,445-0-87.5
2554	270	370	196,602-1-13
2555	91	158	74,742-1-44
2556	127	203	124,864-1-93
รวมตั้งแต่ปี 2543 -2556	7,638	7,653	2,896,625-3-61

ที่มา : ศูนย์สารสนเทศ กรมป่าไม้

¹ สหกรณ์ในภาคเกษตร ประกอบด้วย 3 ประเภท ได้แก่ สหกรณ์การเกษตร สหกรณ์ประมง และสหกรณ์นิคม

² สหกรณ์นอกภาคเกษตร ประกอบด้วย 4 ประเภท ได้แก่ สหกรณ์ร้านค้า สหกรณ์บริการ สหกรณ์ออมทรัพย์ และสหกรณ์เครดิตยูเนียน

4.5.2 เกษตรกรมีแหล่งเรียนรู้ระบบเกษตรกรรมยั่งยืนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยการถ่ายทอดความรู้และเทคโนโลยีการผลิตผ่านเครือข่ายปราชญ์ชาวบ้าน จำนวน 561 ศูนย์ทำให้เกษตรกรสามารถพึ่งพาตนเองในเชิงของปริมาณ คุณภาพ โภชนาการ และความปลอดภัยด้านอาหาร เกษตรกรที่ประสบความสำเร็จ

4.5.3 โครงสร้างพื้นฐานภายในชุมชนเป็นเครื่องมือในการสร้างความเข้มแข็งด้านอาหารให้กับเกษตรกรและชุมชน โดย ศูนย์ข้าวชุมชน จำนวน 2,160 ศูนย์ทั่วประเทศ มีบทบาทสำคัญในการเป็นศูนย์กลางในการถ่ายทอดเทคโนโลยีการพัฒนากาการผลิตข้าวและชาวนา และผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวพันธุ์ดีไว้ใช้เองอย่างเพียงพอในชุมชน นับเป็นอีกแนวทางหนึ่งในการแก้ปัญหาการขาดแคลนเมล็ดพันธุ์ดี

4.6 การใช้พลังงานชีวภาพในรูปแบบของความร้อนและเชื้อเพลิงเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยในปี พ.ศ.2554 การใช้ความร้อนจากพลังงานชีวภาพ จำนวน 3,760 พันตันเทียบเท่าน้ำมันดิบ ใช้เชื้อเพลิงชีวภาพ 3.3 พันตันเทียบเท่าน้ำมันดิบ และเพิ่มขึ้นเป็น 4,804 และ 5.5 พันตันเทียบเท่าน้ำมันดิบ และจากการที่ภาครัฐมีนโยบายผลักดันให้มีการใช้พลังงานทดแทนเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง นอกจากจะส่งผลให้มีการใช้พลังงานทดแทนเพิ่มขึ้น แล้ว ยังส่งผลให้ภาคเอกชนมีความสนใจที่จะลงทุนในอุตสาหกรรมพลังงานทดแทนอีกด้วย โดยในปี พ.ศ.2556 พบว่า การลงทุนด้านพลังงานทดแทนทั้ง จากภาครัฐและเอกชน คิดเป็นมูลค่า 75,822 ล้านบาท โดยลงทุนในชีวภาพ ชีวมวล 8,600 ล้านบาท 2,309 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 11.3 และ 3.0 สามารถลดการพึ่งพาการนำเข้าน้ำมันจากต่างประเทศได้มาก

ตารางที่ 7 ปริมาณการใช้พลังงานชีวภาพ ปี 2553 –2556

หน่วย :พันตันเทียบเท่าน้ำมันดิบ

การใช้พลังงานชีวภาพ	2553	2554	2555	2556
การใช้ความร้อนจากพลังงานชีวภาพ (ชีวมวล และก๊าซชีวภาพ)	3,175	3,760	4,525	4,804
การใช้เชื้อเพลิงชีวภาพ (เอทานอลและไบโอดีเซล)	2.9	3.3	4.1	5.5

ที่มา: กรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงาน

5 การดำเนินงานที่สำคัญ

5.1 การพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติที่เป็นฐานการผลิตภาคเกษตรให้เข้มแข็งและยั่งยืน

5.1.1 การคุ้มครองพื้นที่ที่มีศักยภาพทางการเกษตร อาทิ ยกร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองพื้นที่เกษตรกรรม เพื่อคุ้มครองพื้นที่เกษตรกรรมของประเทศ มิให้มีการเปลี่ยนแปลงการใช้ประโยชน์ไปทำอย่างอื่นที่อาจก่อให้เกิดความเสียหายต่อเกษตรกรรมและความมั่นคงด้านอาหารและพลังงานของประเทศในอนาคต รวมทั้งป้องกันการถือครองที่ดินเกษตรกรรมโดยคนต่างด้าวในรูปแบบนอมินี ซึ่งปัจจุบันอยู่ระหว่างเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณา เพื่อให้สามารถดำเนินการตามกระบวนการทางนิติกรรมและบังคับใช้เป็นกฎหมายต่อไป นอกจากนี้ ยังดำเนินการจัดทำต้นแบบแนวทางการกำหนดพื้นที่ศักยภาพการใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่อเกษตรกรรม อาทิ บริเวณอำเภอบางคล้า จังหวัดฉะเชิงเทรา เพื่อใช้เป็นแนวทางในการกำหนดพื้นที่ศักยภาพการใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่อการเกษตรกรรมเชิงระบบนิเวศลุ่มน้ำของประเทศ พร้อมทั้งรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องทั้งปฐมภูมิและทุติยภูมิจากเจ้าหน้าที่รัฐและผู้นำเกษตรกรในพื้นที่ ซึ่งการขับเคลื่อนในช่วงที่ผ่านมา จะมีส่วน

ทำให้พื้นที่เกษตรกรรมสามารถสร้างผลได้ที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาภาคการเกษตรของไทยในระยะต่อไป ปัจจุบันอยู่ระหว่างการประสานงานเพื่อรับทราบปัญหาอุปสรรค

5.1.2 การสนับสนุนการใช้ประโยชน์ที่ดินของรัฐอย่างคุ้มค่า โดยการสนับสนุนการจัดตั้งองค์กรและระบบบริหารจัดการที่ดินให้เป็นรูปธรรมในอนาคต ได้แก่ การสนับสนุนโครงการวิจัยเรื่อง ธนาคารที่ดิน : องค์กรขับเคลื่อนในการส่งเสริมและสนับสนุนการบริหารจัดการที่ดิน เพื่อศึกษารูปแบบ ขั้นตอน และวิธีการดำเนินงานของสถาบันบริหารจัดการธนาคารที่ดิน (องค์การมหาชน) ซึ่งคาดว่าจะจัดตั้งได้ภายใน 5 ปี ข้างหน้า รวมทั้งแนวทางของกฎหมายในการจัดตั้งธนาคารที่ดิน และวิธีการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารจัดการที่ดิน โดยมีธนาคารที่ดินเป็นแกนกลางหรือตัวเชื่อมในการขับเคลื่อนองค์กร และสนับสนุนองค์ความรู้ในส่วนที่เกี่ยวข้องอย่างต่อเนื่อง

5.1.3 การจัดสรรสิทธิในที่ดินให้แก่เกษตรกรผู้ไร้ที่ทำกินให้มียึดที่ดินเป็นของตนเอง การดำเนินการภาครัฐที่สำคัญ ได้แก่ การออกหนังสือรับรองการทำประโยชน์ในที่ดินของนิคมสหกรณ์ เพื่อให้สมาชิกที่ไม่มีที่ดินทำกินหรือมีไม่เพียงพอต่อการครองชีพ ได้มีที่ดินทำกินเป็นของตนเอง โดยอาศัยอำนาจตาม พ.ร.บ. จัดที่ดินเพื่อการครองชีพ พ.ศ. 2511 เมื่อเกษตรกรได้ผ่านการคัดเลือกให้เข้าเป็นสมาชิกนิคมสหกรณ์แล้ว จะได้รับหนังสืออนุญาตให้เข้าทำประโยชน์ในที่ดินนิคมสหกรณ์ (กสน. 3) จะได้รับหนังสือแสดงการทำประโยชน์ (กสน. 5) ตามลำดับ โดยในปีงบประมาณ พ.ศ. 2556 ได้ออก กสน. 3 ให้แก่สมาชิกนิคมสหกรณ์ 469 ราย พื้นที่ 4,265 ไร่ และออก กสน.5 ให้กับสมาชิกนิคมสหกรณ์ที่ปฏิบัติครบถ้วนตามเงื่อนไขที่กำหนด จำนวน 736 ราย พื้นที่ 7,695 ไร่ ซึ่ง และเร่งรัดการออกโฉนดที่ดินให้ครอบคลุมทั่วประเทศซึ่งปีงบประมาณ พ.ศ. 2556 สามารถจัดที่ดินให้แก่ราษฎร จำนวน 9,363 แปลง 8,823 ครัวเรือน ช่วยผลักดันให้เกษตรกรรายย่อยมีหลักประกันในการประกอบอาชีพ สามารถสร้างรายได้เลี้ยงชีพได้อย่างพอเพียง

5.1.4 การพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติที่เป็นฐานการผลิตภาคการเกษตร การดำเนินการภาครัฐที่สำคัญ ได้แก่ การจัดทำแผนพัฒนาทรัพยากรที่ดิน โดยได้มีการดำเนินโครงการปรับปรุงบำรุงดินในพื้นที่เป้าหมาย ดังนี้ พื้นที่ดินเปรี้ยว 66,114 ไร่ พื้นที่ดินกรด 83,222 ไร่ และพื้นที่ดินเค็ม 52,799 ไร่ โดยผลการติดตามในพื้นที่ พบว่า สภาพดินมีความเหมาะสมในการเพาะปลูกพืชมากขึ้น ส่งผลให้ผลผลิตทางการเกษตรเพิ่มขึ้น เช่น เกษตรกรที่ปลูกข้าวในจังหวัดมหาสารคาม ได้รับผลผลิตต่อไร่เพิ่มขึ้นจาก 500 กิโลกรัมต่อไร่ เป็น 600 กิโลกรัมต่อไร่ และเกษตรกรที่ปลูกถั่วลิสงในจังหวัดราชบุรีได้รับผลผลิตต่อไร่เพิ่มขึ้นจาก 650 กิโลกรัมต่อไร่ เป็น 850 กิโลกรัมต่อไร่ เป็นต้น ทั้งนี้ ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2556 ได้กำหนดแผนการติดตามผลการดำเนินงานโครงการไว้แล้ว นอกจากนี้ ยังได้ดำเนินโครงการฟื้นฟูและป้องกันการชะล้างพังทลายของดิน โดยส่งเสริมการปลูกหญ้าแฝก 738,700 ไร่ จัดระบบอนุรักษ์ดินและน้ำบนพื้นที่ดอนและที่สูง 209,081 ไร่ และขยายผลโครงการหลวงเพื่อแก้ไขปัญหาการปลูกฝิ่นและบรรเทาอุทกภัยบนพื้นที่ 7,321 ไร่ ทำให้เกษตรกรทางการเกษตรมีรายได้เพิ่มขึ้น

5.1.5 การบริหารจัดการน้ำอย่างบูรณาการและการเพิ่มประสิทธิภาพการใช้น้ำภาคเกษตร การดำเนินการภาครัฐเพื่อสนับสนุนการขับเคลื่อนการบริหารจัดการน้ำอย่างบูรณาการที่สำคัญ ได้แก่ การแต่งตั้งคณะกรรมการนโยบายน้ำและอุทกภัยแห่งชาติ (กนอช.) และคณะกรรมการบริหารจัดการน้ำและอุทกภัย (กบอ.) เพื่อเป็นกลไกหลักในการบริหารจัดการน้ำและอุทกภัยอย่างเป็นระบบทั้งในปัจจุบันและอนาคต ซึ่งจัดตั้งขึ้นภายใต้ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการบริหารจัดการน้ำและอุทกภัยแห่งชาติ พ.ศ. 2555 หลังจากที่มีการจัดตั้งคณะกรรมการยุทธศาสตร์เพื่อวางระบบการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ (กยน.) ภายใต้ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยยุทธศาสตร์เพื่อวางระบบการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ พ.ศ.

2554 โดยได้มีการจัดทำแผนแม่บทการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำเรียบร้อยแล้ว ปัจจุบันบทบาทของ กยท. ภายใต้ระเบียบฯ ใหม่ข้างต้น ได้ปรับเปลี่ยนเป็นคณะที่ปรึกษา ของ กนอช. และ กบอ. ซึ่งมีหน้าที่ในการจัดทำ แผนปฏิบัติการและดำเนินการบริหารจัดการน้ำและอุทกภัยตามนโยบายของ กนอช. รวมถึงอำนาจการ ควบคุม ตรวจสอบ ติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงานของหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการ น้ำและอุทกภัย นอกจากนี้ ได้มีการดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องกับแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร ดังนี้

1) การจัดหาแหล่งน้ำและเพิ่มพื้นที่ชลประทาน และการจัดการน้ำชลประทาน
เพื่อบรรเทาความเดือดร้อนด้านการขาดแคลนน้ำของประชาชนสำหรับใช้เพื่อการเกษตรและอุปโภคบริโภค ทำให้เกษตรกรได้รับน้ำอย่างทั่วถึงและเป็นธรรม โดยดำเนินการสำรวจออกแบบและจัดหาที่ดิน ก่อสร้าง โครงการชลประทานขนาดกลาง ก่อสร้างแหล่งน้ำและระบบส่งน้ำ สำหรับการจัดการน้ำชลประทานได้ ปรับปรุง บำรุงรักษาระบบชลประทานเพื่อส่งน้ำ ระบายน้ำให้พื้นที่เพาะปลูก 24.52 ล้านไร่ เพื่อให้เกษตรกร ในเขตพื้นที่ชลประทานสามารถได้รับน้ำอย่างทั่วถึงและเป็นธรรม

2) การก่อสร้างโครงการชลประทานขนาดใหญ่ 10 โครงการ เพื่อการอุปโภค บริโภค การเกษตร การอุตสาหกรรม การท่องเที่ยว รวมทั้งการลดอุทกภัย รักษาระบบนิเวศและป้องกันการ รุกล้ำของน้ำเค็มเข้ามาในบริเวณพื้นที่ในช่วงฤดูแล้ง ได้แก่ (1) โครงการกักคอกหมา จังหวัดลำปาง พื้นที่ 19,000 ไร่ (2) โครงการผันน้ำจากพื้นที่ลุ่มน้ำเจ้าพระยาฝั่งตะวันออก-อ่างเก็บน้ำบางพระ (3) โครงการผันน้ำ จากพื้นที่จังหวัดจันทบุรีไปยังแหล่งเก็บกักน้ำจังหวัดระยอง (4) โครงการพัฒนาลุ่มน้ำตาปี-พุมดวง จังหวัด สุราษฎร์ธานี โดยเพิ่มพื้นที่ชลประทาน 73,980 ไร่ (5) โครงการบรรเทาอุทกภัยเมืองจันทบุรี (แผนระยะที่ 2) (6) โครงการอ่างเก็บน้ำคลองหลวง จังหวัดชลบุรี (7) โครงการเขื่อนทดน้ำผาจุ จังหวัดอุดรธานี เพื่อให้การ บริหารจัดการน้ำในลุ่มน้ำน่านตอนล่างเกิดประสิทธิภาพสูงสุด และพัฒนาระบบชลประทาน ประมาณ 481,400 ไร่ (8) โครงการห้วยโสมงอันเนื่องมาจากพระราชดำริจังหวัดปราจีนบุรี (9) โครงการอ่างเก็บน้ำ มวกเหล็ก จังหวัดสระบุรี และ (10) โครงการอ่างเก็บน้ำห้วยน้ำร้อนอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดอุดรธานี

3) การจัดสรรน้ำฤดูแล้ง ปี 2555/2556 โดยวางแผนจัดสรรน้ำทั้งประเทศในช่วง ฤดูแล้ง (วันที่ 1 พฤศจิกายน 2555 – 30 เมษายน 2556) จำนวน 23,570 ล้านลูกบาศก์เมตร เพื่อ (1) การ อุปโภค-บริโภค 1,846 ล้านลูกบาศก์เมตร (2) รักษาระบบนิเวศและอื่นๆ 6,600 ล้านลูกบาศก์เมตร (3) เกษตรกรรม 14,900 ล้านลูกบาศก์เมตร และ (4) อุตสาหกรรม 224 ล้านลูกบาศก์เมตร โดยมีแผนการ จัดสรรน้ำในลุ่มน้ำเจ้าพระยา 9,000 ล้านลูกบาศก์เมตร เพื่อการอุปโภคบริโภค การรักษาระบบนิเวศและ การเกษตร และการเพาะปลูกพืชฤดูแล้งทั้งประเทศ ปี 2555/2556 จำนวน 16.62 ล้านไร่ จำแนกเป็นข้าว นาปรัง 13.99 ล้านไร่ และพืชไร่-พืชผัก 2.63 ล้านไร่ โดยลุ่มน้ำเจ้าพระยา มีแผนการปลูก 9.60 ล้านไร่ จำแนก เป็นข้าว 9.17 ล้านไร่ และพืชไร่-พืชผัก 0.43 ล้านไร่ ซึ่งผลการเพาะปลูกพืชฤดูแล้งปี 2555/2556 ณ วันที่ 24 พฤษภาคม 2556 มีจำนวน 18.27 ล้านไร่ จำแนกเป็นข้าวนาปรัง 16.05 ล้านไร่ และพืชไร่-พืชผัก 2.22 ล้าน ไร่ โดยในลุ่มน้ำเจ้าพระยา มีการเพาะปลูกพืช จำนวน 11.45 ล้านไร่ จำแนกเป็นข้าว 11.09 ล้านไร่ และพืชไร่- พืชผัก 0.36 ล้านไร่

4) การก่อสร้างแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน โดยดำเนินการขุดสระน้ำใน ไร่นานอกเขตชลประทาน ขนาด 1,260 ลูกบาศก์เมตร ซึ่งเกษตรกรมีส่วนร่วมในการสมทบค่าใช้จ่าย 2,500 บาท/บ่อ ภาครัฐสนับสนุนงบประมาณ 17,800 บาท/บ่อ เป็นการเพิ่มประสิทธิภาพการกักเก็บน้ำไว้ในพื้นที่ เกษตรกรรม แก้ไขปัญหาการขาดแคลนน้ำและความต้องการน้ำเพื่อการเกษตรของเกษตรกร ในพื้นที่นอกเขต ชลประทาน หรือพื้นที่ที่ส่งน้ำไปไม่ถึง จำนวน 52,734 บ่อ และการปฏิบัติการฝนหลวง เพื่อช่วยเหลือ

เกษตรกรและประชาชนที่ประสบความเดือดร้อนจากภาวะภัยแล้งทุกพื้นที่ทั่วประเทศ และช่วยลดและป้องกันความสูญเสียผลผลิตทางการเกษตรอันเนื่องมาจากการขาดแคลนน้ำสำหรับการเพาะปลูก รวมทั้งเพิ่มปริมาณน้ำในแหล่งกักเก็บน้ำเพื่อให้มีน้ำเพียงพอต่อการอุปโภค-บริโภค และช่วยเพิ่มความชุ่มชื้นให้กับพื้นที่ป่าไม้ โดยจัดตั้งศูนย์ปฏิบัติการฝนหลวงในทุกภาคของประเทศ และจัดตั้งหน่วยปฏิบัติการฝนหลวง 12 หน่วย ในจังหวัดตาก เชียงใหม่ พิษณุโลก ลพบุรี กาญจนบุรี ขอนแก่น อุบลราชธานี นครราชสีมา สระแก้ว ระยอง ประจวบคีรีขันธ์ และสุราษฎร์ธานี

5.1.6 การบริหารจัดการน้ำเพื่อป้องกันและบรรเทาอุทกภัย ภาครัฐได้ดำเนินการบริหารจัดการน้ำเพื่อป้องกันและบรรเทาอุทกภัยในพื้นที่ต้นน้ำทางภาคเหนือและภาคกลาง เพื่อเพิ่มปริมาณน้ำเก็บกักในเขื่อนหลักในบริเวณพื้นที่ดังกล่าว พื้นที่กลางน้ำ บริเวณเขื่อนทับเสลา จังหวัดอุทัยธานี และเขื่อนกระเสียว จังหวัดสุพรรณบุรี รวมทั้งเพื่อระบายน้ำสำหรับการเกษตรเพิ่มขึ้น และมีพื้นที่รองรับน้ำในฤดูฝนเพิ่มขึ้น และพื้นที่ปลายน้ำ ได้มีการบูรณาการทำงานร่วมกันระหว่างหน่วยงานภายใต้คณะกรรมการนโยบายน้ำและอุทกภัยแห่งชาติ (กนอช.) เช่น กรมชลประทาน กรมทางหลวง กรมทางหลวงชนบท กรมเจ้าท่า กระทรวงมหาดไทย กรมโยธาธิการและผังเมือง กทม. และการรถไฟฯ เป็นต้น รวมถึงการจัดระบบเสริมในพื้นที่นิคมอุตสาหกรรมและชุมชน และการเพิ่มประสิทธิภาพการเตือนภัย ซึ่งเป็นการเชื่อมโยงระบบโทรมาตรการจัดทำฐานข้อมูลที่มีอยู่ให้สามารถแจ้งเตือนภัยได้ทันต่อเวลา นอกจากนี้ ภาครัฐยังได้ดำเนินนโยบายเร่งด่วนเพื่อการแก้ไขปัญหาอุทกภัย ดังนี้

1) **ส่งเสริมการบริหารจัดการน้ำอย่างบูรณาการ** โดยจัดตั้งศูนย์ปฏิบัติการช่วยเหลือผู้ประสบอุทกภัย (ศปภ.) เป็นหน่วยบัญชาการปฏิบัติการช่วยเหลือผู้ประสบอุทกภัยแบบเบ็ดเสร็จ การช่วยเหลือฟื้นฟูเยียวยาหลังน้ำลด โดยการแต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อให้ความช่วยเหลือฟื้นฟูเยียวยาผู้ได้รับผลกระทบ เพื่อศึกษาและเสนอโครงการในการช่วยเหลือและฟื้นฟูทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และโครงสร้างพื้นฐาน มีโครงการรวมกันกว่า 10,000 โครงการ ภายใต้วงเงินงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ 2555 งบกลาง รายการค่าใช้จ่ายในการเยียวยา ฟื้นฟู และป้องกันความเสียหายจากอุทกภัยอย่างบูรณาการ (วงเงิน 120,000 ล้านบาท) ซึ่งช่วยเหลือผู้ประสบภัยทุกภาคส่วนได้อย่างรวดเร็ว และสร้างความเชื่อมั่นให้แก่นักลงทุนเพิ่มขึ้น

2) **การเตรียมความพร้อมในการรับมือกับอุทกภัยที่อาจจะเกิดขึ้นในอนาคต** รัฐบาลได้เร่งดำเนินโครงสร้างพื้นฐานด้านคมนาคมและการบริหารจัดการน้ำอย่างยั่งยืน โดยได้ดำเนินแผนงาน/โครงการ ตามแผนแม่บทการบริหารจัดการน้ำและสร้างอนาคตประเทศ พ.ศ. 2555 (วงเงินกู้ 350,000 ล้านบาท) อย่างต่อเนื่อง ครอบคลุมการบริหารจัดการน้ำในลุ่มน้ำเจ้าพระยาและแผนการบริหารจัดการน้ำในลุ่มน้ำอื่นอีก 17 ลุ่มน้ำ โดยระหว่างวันที่ 23 สิงหาคม 2555 – วันที่ 30 มิถุนายน 2556 ได้ดำเนินการใน 3 แผนงาน คือ (1) แผนงานฟื้นฟูและอนุรักษ์ป่าและระบบนิเวศ กรอบวงเงิน 955 ล้านบาท (2) แผนงานฟื้นฟูและปรับปรุงประสิทธิภาพสิ่งก่อสร้างเดิมหรือตามแผนที่วางไว้ กรอบวงเงิน 28,699.74 ล้านบาท และ (3) แผนงานการกำหนดพื้นที่รับน้ำนอง และมาตรการช่วยเหลือผู้ที่ได้รับผลกระทบจากการใช้พื้นที่เพื่อการรับน้ำ กรอบวงเงิน 614.14 ล้านบาท

3) **การจัดตั้งคลังข้อมูลน้ำและภูมิอากาศแห่งชาติ** ได้มีการบูรณาการข้อมูลจากหน่วยงานต่างๆ เช่น ข้อมูลสภาพน้ำ การจัดการความเสี่ยงน้ำท่วมน้ำแล้ง ปริมาณฝน พยากรณ์อากาศ พายุ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบจำลองภาพถ่ายจากดาวเทียม อุณหภูมิผิวน้ำทะเล ทิศทางและความสูงของคลื่น เป็นต้น ซึ่งข้อมูลทั้งหมดจะจัดเก็บไว้ในระบบคลังข้อมูลน้ำแห่งชาติเพื่อใช้ในการเตือนภัย ซึ่งดำเนินการ

ตามแผนงานพัฒนาและจัดตั้งคลังข้อมูลน้ำและภูมิอากาศแห่งชาติ ภายใต้ยุทธศาสตร์เพื่อวางระบบการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ (กยน.) รวมงบประมาณทั้งสิ้น 1,909.80 ล้านบาท

5.2 การเพิ่มประสิทธิภาพและศักยภาพการผลิตภาคเกษตร

5.2.1 การสนับสนุนการวิจัยและพัฒนาด้านการเกษตรอย่างต่อเนื่อง ได้แก่ การจัดทำแผนวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและนวัตกรรมแห่งชาติ ฉบับที่ 1 (พ.ศ. 2555-2564) โดยมีคณะกรรมการนโยบายวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและนวัตกรรม เป็นกลไกในการขับเคลื่อนแผนดังกล่าว การจัดทำนโยบายและยุทธศาสตร์การวิจัยของชาติ ฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2555-2559) เพื่อการขับเคลื่อนงานวิจัยที่เป็นประโยชน์ต่อภาคสังคม เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อม รวมถึงการพัฒนาภาคเกษตรไทยอย่างต่อเนื่อง นอกจากนั้น ยังได้ดำเนินโครงการส่งเสริมการผลิตและกระจายเมล็ดพันธุ์ดีแก่เกษตรกรในสถาบันเกษตรกร เพื่อส่งเสริมให้สหกรณ์ผลิตและกระจายเมล็ดพันธุ์ข้าวและถั่วเหลืองพันธุ์ดี มีสหกรณ์เข้าร่วมโครงการ 66 แห่ง ในพื้นที่ 35 จังหวัด และจำหน่ายเมล็ดพันธุ์ให้สมาชิกแล้วจำนวน 15,915.71 ตัน จัดหาเมล็ดพันธุ์พืชไร่หลังนาสนับสนุนโครงการจัดระบบการปลูกข้าว โดยจัดหาเมล็ดพันธุ์ถั่วเขียวและส่งมอบให้เกษตรกร จำนวน 429.704 ตัน เพื่อนำไปปลูกขยายในพื้นที่ 85,940 ไร่ ซึ่งจะสามารถสร้างมูลค่าจากการจำหน่ายผลผลิตได้ไม่น้อยกว่า 172 ล้านบาท และเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรอื่นๆ ซึ่งมีเกษตรกรได้รับการถ่ายทอดความรู้ จำนวน 52,434 ราย เช่น อบรมการใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดินร่วมกับการใช้ปุ๋ยอินทรีย์ ถ่ายทอดเทคโนโลยีเรื่องการลดต้นทุน การวางแผนการผลิต การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตผลไม้คุณภาพดี เป็นต้น รวมทั้งมีการศึกษาวิจัยด้านปศุสัตว์ จำนวน 81 เรื่อง เพื่อการปรับปรุงพันธุ์สัตว์ การวิจัยด้านอาหารสัตว์และการถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิตสัตว์ รวมถึงงานวิจัยด้านคุณภาพสินค้าปศุสัตว์ และวิจัยเพื่อพัฒนาเทคโนโลยีการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำจืด สัตว์น้ำชายฝั่ง และปรับปรุงพันธุ์สัตว์น้ำ 88 เรื่อง และดำเนินงานด้านกฎหมายทำการประมง 413 เรื่อง เช่น การดำเนินงานในส่วนที่เกี่ยวกับการประมงนอกน่านน้ำ โดยเร่งรัดการเจรจาเพื่อจัดทำบันทึกความเข้าใจว่าด้วยความร่วมมือทางการประมงระหว่างไทยและอินโดนีเซีย ปรับปรุงกฎหมายและระเบียบเพื่อการบริหารเรือประมงสัญชาติไทย เป็นต้น นอกจากนี้ยังได้ทำการวิจัยพัฒนาและถ่ายทอดเทคโนโลยีเพื่อเพิ่มความสามารถในการแข่งขันของอุตสาหกรรมข้าว มันสำปะหลัง และยาง ตลอดห่วงโซ่ของการผลิต ควบคู่กับการลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมอีกด้วย

5.2.2 การสนับสนุนการผลิตทางการเกษตรที่สอดคล้องกับสภาพพื้นที่ ได้แก่ การบูรณาการด้านแผนที่และการจัดทำโซนนิ่งภาคเกษตร โดยรัฐบาลได้ให้ความสำคัญกับการบริหารจัดการที่ดินให้เกิดประโยชน์สอดคล้องกับศักยภาพและให้ผลตอบแทนที่เหมาะสม รวมถึงการพัฒนาอย่างเป็นระบบตั้งแต่ต้นน้ำถึงปลายน้ำ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและลดต้นทุนการผลิต รวมทั้งสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้าเกษตร โดยมีวัตถุประสงค์หลักเพื่อสร้างความมั่นคงด้านรายได้ให้แก่เกษตรกร และใช้ประโยชน์ที่ดินเต็มตามศักยภาพสอดคล้องกับความต้องการของตลาด รวมทั้งการรักษาวินัยทางการเงินการคลัง ซึ่งมีการบูรณาการการจัดทำแผนที่กลางของประเทศ โดยใช้มาตราส่วนกลางในการจัดทำแผนที่ฐาน 2 มาตราส่วน คือ 1 : 50,000 สำหรับใช้ในการกำหนดและวางแผนเชิงนโยบาย และมาตราส่วน 1 : 4,000 สำหรับใช้ในการบริหารจัดการในเชิงพื้นที่/เฉพาะด้าน และจัดทำชั้นข้อมูล 13 ชั้น เพื่อให้สามารถซ้อนทับข้อมูลกันได้

สำหรับการจัดทำโซนนิ่งภาคเกษตร ซึ่งได้มีการประกาศเขตพื้นที่ที่เหมาะสมสำหรับการผลิตสินค้าเกษตรไปแล้วหลายชนิด ได้แก่ พืช (อ้อย ข้าว มันสำปะหลัง ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ปาล์มน้ำมัน ยางพารา ลำไย สับปะรด) ปศุสัตว์ (โคเนื้อ โคนม สุกร ไก่เนื้อ ไก่ไข่) ประมง (การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำทั้งกุ้งทะเล

และสัตว์น้ำจืด (กุ้งก้ามกราม และปลานิล) พร้อมทั้งได้เร่งดำเนินการให้มีการนำร่องการปรับเปลี่ยนการใช้พื้นที่ที่ไม่เหมาะสมและเหมาะสมน้อยในการปลูกข้าว ไปปลูกพืชอื่นที่เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ มีศักยภาพและโอกาสทางการตลาด เช่น อ้อยโรงงาน เป็นต้น โดยจะกำหนดเป้าหมายการปรับเปลี่ยนเป็นระยะตามความพร้อมของพื้นที่ และทำการสำรวจความต้องการในพื้นที่ทั้งเกษตรกร ผู้ประกอบการอุตสาหกรรม เพื่อกำหนดเป้าหมายการปรับเปลี่ยนและมาตรการจูงใจ ซึ่งได้มีการสรุปความต้องการในพื้นที่ และมีการกำหนดมาตรการจูงใจในการปรับเปลี่ยนดังกล่าว เช่น สินเชื่อเงื่อนไขผ่อนปรน การช่วยเหลือปัจจัยการผลิตที่จำเป็น เป็นต้น เพื่อนำเสนอระดับนโยบายพิจารณา

ทั้งนี้ รัฐบาลได้มีการจัดตั้งกลไกในการดำเนินการที่เกี่ยวข้องในรูปคณะทำงาน จำนวน 3 ชุด คือ (1) คณะทำงานด้านมาตรการจูงใจเกษตรกร มอบหมายกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เป็นเจ้าภาพร่วมกับกระทรวงการคลัง กระทรวงอุตสาหกรรม กระทรวงพาณิชย์ สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี และสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เพื่อศึกษาและวิเคราะห์แนวทางการช่วยเหลือเกษตรกร ในการปรับเปลี่ยนพืชให้เหมาะสมกับพื้นที่ (2) คณะทำงานด้านสารสนเทศ (Mapping) มอบหมายสำนักงานพัฒนาเทคโนโลยีอวกาศและภูมิสารสนเทศ (องค์การมหาชน) เป็นเจ้าภาพร่วมกับกระทรวงมหาดไทย กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เพื่อบูรณาการข้อมูลต่างๆ ใช้ในการแปลงข้อมูลลงบนแผนที่ เพื่อใช้เป็นข้อมูลเชิงเทคนิคในการปรับเปลี่ยนพืช และ (3) คณะทำงานปรับปรุงโครงการรับจำนำฤดูการผลิต ปี 2556/57 มอบหมายรองนายกรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้องเร่งปรับปรุงโครงการเพื่อให้มีประสิทธิภาพเพิ่มมากขึ้น โดยอาจปรับเปลี่ยนเงื่อนไขและวงเงินในการรับจำนำและดำเนินการนำร่องการปรับเปลี่ยนพื้นที่ปลูกข้าวที่เหมาะสมน้อยหรือไม่เหมาะสม มาปลูกอ้อยโรงงานในบางพื้นที่ที่มีความเหมาะสมและความพร้อมก่อน เช่น จังหวัดกำแพงเพชร บุรีรัมย์ เป็นต้น

5.2.3 การควบคุมและกำกับดูแลให้มีการนำเข้าและใช้สารเคมีทางการเกษตรที่ได้มาตรฐาน
รวมทั้งการควบคุมและกำกับดูแลการใช้ยาสัตว์และวัตถุอันตราย ที่ใช้ในกิจการด้านปศุสัตว์ โดยทำการตรวจสอบโรงงานผลิตวัตถุอันตรายด้านปศุสัตว์ และตรวจวิเคราะห์คุณภาพยาสัตว์และวัตถุอันตรายอย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้ ยังได้ดำเนินการตรวจสอบรับรองแหล่งผลิตและผลผลิตพืชตามระบบเกษตรที่ดีที่เหมาะสม (GAP) และการตรวจสอบและรับรองโรงงานแปรรูป โรงคัดบรรจุ และโรงรม ตามระบบ Good manufacturing Practice และ Hazard Analysis and Critical Control Point (GMP/HACCP) เพื่อสนับสนุนการพัฒนาอุตสาหกรรมอาหารที่มีความปลอดภัยทั้งต่อสิ่งแวดล้อมและผู้บริโภค และมีการจัดทำกรอบยุทธศาสตร์การจัดการด้านอาหารของประเทศไทย เพื่อใช้เป็นกรอบแนวทางการขับเคลื่อนด้านอาหาร โดยมีคณะกรรมการอาหารแห่งชาติเป็นองค์กรหลักในการดำเนินการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์

5.2.4 การส่งเสริมการผลิตที่คงไว้ซึ่งความหลากหลายของพันธุ์พืชและสัตว์ ได้มีการเก็บรวบรวมพันธุ์พืชและพันธุ์สัตว์ต่างๆ เพื่อใช้เป็นแหล่งในการวิจัยและพัฒนาพันธุ์ให้มีความเหมาะสมกับสภาพภูมิอากาศ เช่น มีความทนทานต่อโรค แมลง เป็นต้น รวมถึงมีการพัฒนาพันธุ์ข้าวต้านทานน้ำท่วมและเพลี้ยกระโดดสีน้ำตาล ซึ่งอยู่ระหว่างการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ด้านปศุสัตว์ ได้มีการพัฒนาปรับปรุงพันธุ์สัตว์พันธุ์และพืชอาหารสัตว์ที่เหมาะสมกับพื้นที่ รวมทั้งส่งเสริมกระจายพันธุ์ให้กับเกษตรกร การศึกษาสำรวจรวบรวมพันธุ์กรรมและความหลากหลายทางชีวภาพของพันธุ์สัตว์ พันธุ์พืชอาหารสัตว์ โดยเฉพาะสายพันธุ์พื้นเมืองที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศในปัจจุบันและอนาคต พร้อมทั้งได้มีการจัดตั้งกลุ่มเกษตรกรอนุรักษ์สัตว์พื้นเมือง ศูนย์เรียนรู้การอนุรักษ์และการใช้ประโยชน์สัตว์พื้นเมือง และสนับสนุนโครงการวิจัยที่เน้นการผลิตบนฐานความหลากหลายทางชีวภาพ เช่น การพัฒนาอาชีพเสริมจากต้นจาก การ

อนุรักษ์และฟื้นฟูพืชผักท้องถิ่น การเลี้ยงปุน้ำที่สอดคล้องกับระบบนิเวศน์ เป็นต้น ซึ่งเป็นการดำเนินการร่วมกันระหว่างหน่วยงานภาครัฐ สถาบันการศึกษา และชุมชน

5.2.5 การเสริมสร้างองค์ความรู้ วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีต่างๆ ที่เหมาะสมทางการเกษตร และเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ผ่านการการจัดตั้งศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีการพัฒนาที่ดิน โดยจัดทำเป็นศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีการพัฒนาที่ดินในพื้นที่ของหมอดินอาสา เพื่อเป็นจุดศึกษาดูงานและศึกษาเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง อาทิ การทำปุ๋ยหมัก การไถกลบตอซัง การปรับปรุงแปลงนา การปรับปรุงบำรุงดินด้วยปุ๋ยพืชสด และน้ำหมักชีวภาพ เป็นต้น ซึ่งปัจจุบันมีเกษตรกรเข้าร่วมเป็นเครือข่ายอย่างต่อเนื่อง และมีเกษตรกรที่เป็นหมอดินอาสาในแต่ละพื้นที่เป็นกลไกที่ช่วยถ่ายทอดความรู้แก่เกษตรกรร่วมกับหน่วยงานภาครัฐในท้องถิ่น การพัฒนาเกษตรกรในลุ่มแม่น้ำเจ้าพระยา ด้านความรู้ในการปลูกพืชหลังนา/พืชปุ๋ยสด เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตข้าว และอนุรักษ์ดินและน้ำให้มีความอุดมสมบูรณ์ นอกจากนี้ ยังได้ส่งเสริมการพัฒนาพลังงานทดแทนแก่ชุมชนให้สามารถพึ่งพาตนเองได้ เช่น การสร้างเครือข่ายเกษตรกรผู้ปลูกไม้โตเร็ว ซึ่งจะเป็นการสร้างรายได้ในการขายเชื้อเพลิงให้กับโรงไฟฟ้าชุมชน โดยภาครัฐได้ส่งเสริมการสร้างความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดตั้งสถานีผลิตไฟฟ้าชุมชนในพื้นที่ชุมชนที่มีความพร้อมและมีศักยภาพอย่างต่อเนื่อง ถ่ายทอดเทคโนโลยีด้านพันธุ์ข้าวโพดข้าวเหนียวและข้าวโพดหวานพิเศษ ปริกยอดสนเข้ม 80 มะเขือเทศอุตสาหกรรมต้านทานต่อโรคใบหงิกเหลืองที่เกิดจากเชื้อไวรัส และต้านทานต่อโรคเหี่ยวเหี่ยวที่เกิดจากเชื้อ *Ralstonia solanacearum* แดงกวาด้านทานเชื้อไวรัสใบด่างเขียว (CGMMV) พร้อมทั้งจัดตั้งหน่วยบริหารจัดการเชื้อพันธุกรรมพืชวงศ์แตง และการถ่ายทอดสายพันธุ์เพื่อนำไปใช้ประโยชน์ ผักกอบรมให้แก่เกษตรกรด้านเทคโนโลยีการผลิตและการแปรรูปน้ำนมข้าวโพดม่วง ข้าวโพดคั่ว และคุกกี้ข้าวโพด ให้เกษตรกร พร้อมทั้งขยายขยายพันธุ์อาหารสัตว์และพัฒนาและออกแบบวัสดุ และระบบโครงสร้างโรงเรือนเพาะชำแบบครบวงจรแก่เกษตรกร

5.3 การสร้างมูลค่าเพิ่มผลผลิตทางการเกษตรตลอดห่วงโซ่การผลิต

5.3.1 การสนับสนุนการผลิตและบริการของชุมชนในการสร้างมูลค่าเพิ่มสินค้าเกษตรอาหาร และพลังงาน การดำเนินการภาครัฐที่สำคัญ ได้แก่ การจัดทำแปลงต้นแบบเทคโนโลยีการผลิตปาล์มน้ำมัน เพื่อเป็นแหล่งศึกษาแก่เครือข่ายเกษตรกรและชุมชนที่สนใจ การพัฒนาเกษตรกรให้มีความรู้ความสามารถในการผลิตสินค้าเกษตรที่ปลอดภัยตามระบบการจัดการคุณภาพ GAP และมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ เพื่อสร้างโอกาสทางการตลาดและสามารถแข่งขันในระบบการผลิตสินค้าเกษตรและคุณภาพสิ่งแวดล้อม การจัดทำโครงการหมู่บ้านชุมชนต้นแบบ การลดต้นทุนการผลิตข้าวในพื้นที่ศูนย์ข้าวชุมชนหลัก 6 จังหวัด โดยจัดทำแปลงเรียนรู้การผลิตข้าวและสนับสนุนปัจจัยการผลิต รวมทั้งถ่ายทอดเทคโนโลยีการลดต้นทุนการผลิตข้าว การพัฒนาคุณภาพสินค้า และบรรจุผลิตภัณฑ์ของสถาบันเกษตรกรสู่มาตรฐาน ตลอดจนการเพิ่มช่องทางการจำหน่าย และการปรับปรุงบรรจุภัณฑ์สินค้าของสถาบันเกษตรกรให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาด นอกจากนั้น ยังได้ดำเนินการสนับสนุนการผลิตสินค้าของชุมชนโดยการพึ่งพาพลังงานทดแทน อาทิ การพัฒนาระบบอบแห้งพลังงานแสงอาทิตย์ที่เป็นระบบปิด ซึ่งจะสามารถยกระดับคุณภาพสินค้าของชุมชน ลดการปนเปื้อน ทำให้สินค้ามีมูลค่าเพิ่ม และสร้างภาพลักษณ์ที่ดีต่อกรรมวิธีการผลิตได้อย่างยั่งยืน การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตมันสำปะหลัง ปาล์มน้ำมัน ส่งผลให้เกษตรกรที่ได้รับการถ่ายทอดความรู้ นำความรู้ที่ได้รับไปปฏิบัติตามในพื้นที่ของตนเองทำให้มีความสามารถผลิตและบริหารจัดการการปลูกได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม ส่งเสริมการบริหารจัดการผลไม้มือของสถาบันเกษตรกร ส่งผลให้สถาบันเกษตรกรสามารถดำเนินธุรกิจรวบรวมและจำหน่ายผลไม้มือไม่ได้ตามแผนดำเนินงานจำนวน 97 แห่ง

5.3.2 การยกระดับคุณภาพมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหาร ด้วยการจัดทำยุทธศาสตร์มาตรฐานความปลอดภัยสินค้าเกษตรและอาหาร พ.ศ. 2553-2556 โดยความร่วมมือระหว่างหน่วยงานของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และมีคณะกรรมการอาหารแห่งชาติ ซึ่งจะเป็นกลไกสนับสนุนและผลักดันการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารได้อย่างต่อเนื่อง และมีประสิทธิภาพ การศึกษาวิจัยและพัฒนามาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารเพื่อให้สินค้ามีคุณภาพเป็นที่ยอมรับของผู้บริโภคทั้งในประเทศและต่างประเทศ ส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรปลอดภัย ทำให้เกษตรกรที่ได้รับการถ่ายทอดความรู้และมีการนำความรู้ไปปฏิบัติตามได้ผลผลิตการเกษตรที่มีความปลอดภัยต่อผู้บริโภคและสามารถขอการรับรอง GAP ได้และพัฒนามาตรฐานการผลิตอาหารแปรรูปที่บรรจุในภาชนะพร้อมจำหน่ายเข้าสู่มาตรฐาน Primary GMP ด้วยการสร้างองค์ความรู้ การจัดทำฐานข้อมูล การสร้างทีม Primary GMP 1 ทีม 1 อำเภอ พร้อมกับการพัฒนาระบบคุณภาพการดำเนินงานอาหารปลอดภัยของสำนักงานสาธารณสุขจังหวัด ที่สอดคล้องกับกฎอนามัยระหว่างประเทศ ด้านความปลอดภัยอาหาร การรับรองระบบการผลิตสินค้าเกษตรตามมาตรฐาน GAP /GMP และ Food Safety การจัดจ้างสถาบันรับรองมาตรฐานไอเอสโอเพื่อเป็นที่ปรึกษาในการพัฒนาระบบการตรวจสอบและรับรองคุณภาพสินค้าข้าวให้ได้มาตรฐานสากล การรับรองมาตรฐานปัจจัยการผลิตทางการเกษตร โดยการตรวจสอบรับรองแหล่งผลิตพืชตามระบบเกษตรดีที่เหมาะสม (GAP) มีแหล่งผลิตที่ได้รับการรับรองและยังไม่หมดอายุในประเทศพื้นที่ 980,480.80 ไร่ และมีพืชเศรษฐกิจสำคัญที่ผ่านการรับรอง (ได้สัญลักษณ์ Q) แล้ว เช่น ลำไย สับปะรด มังคุด ทูเรียน เงาะ เป็นพื้นที่รวมทั้งสิ้น 413,917.04 ไร่ คิดเป็นมูลค่าจากการจำหน่ายผลผลิตประมาณ 7,200 ล้านบาท

นอกจากนี้ยังมีการ ตรวจสอบและรับรองโรงงานแปรรูป โรงคัดบรรจุ และโรงรม ตามระบบ GMP/HACCP มีโรงงานที่ขึ้นทะเบียนและผ่านมาตรฐานในประเทศ 1,000 โรงงาน รับรองระบบการผลิตข้าว GAP รายเก่า จำนวน 24,000 แปลง รายใหม่ จำนวน 2,600 แปลง รับรองมาตรฐานโรงสีข้าวจำนวน 4 โรง พร้อมทั้งพัฒนาระบบการตรวจสอบและรับรองคุณภาพให้ได้มาตรฐานสร้างความมั่นใจคุณภาพสินค้าข้าว และการตรวจและรับรองข้าวอินทรีย์สามารถยกระดับคุณภาพชีวิตของเกษตรกรและผู้บริโภค รวมทั้งมีการตรวจประเมินโรงงานผลิตผลิตภัณฑ์สัตว์น้ำและปศุสัตว์ตามเกณฑ์มาตรฐาน เพื่อยกระดับคุณภาพสินค้าและสร้างความเชื่อมั่นให้ผู้บริโภคทั้งในประเทศและต่างประเทศ โดยตรวจโรงงานผลิตผลิตภัณฑ์สัตว์น้ำ 287 โรง และตรวจรับรองมาตรฐานตัวอย่างสินค้าประมง 71,924 ตัวอย่าง ตรวจรับรองมาตรฐานฟาร์มปศุสัตว์ 20,523 ฟาร์ม ตรวจรับรองโรงงาน 1,933 โรง และตรวจรับรองร้านค้า 17,019 ร้าน ตรวจประเมินฟาร์มตามเกณฑ์มาตรฐาน 32,148 ฟาร์ม เป็นฟาร์มเพาะเลี้ยงกุ้งก้ามกรามและสัตว์น้ำจืด 16,569 ฟาร์ม ฟาร์มเพาะเลี้ยงกุ้งทะเลและสัตว์น้ำชายฝั่ง 15,579 ฟาร์ม ตรวจประเมินโรงงานตามเกณฑ์มาตรฐาน 322 โรง และตรวจวิเคราะห์คุณภาพสินค้าประมง 113,416 ตัวอย่าง ปรับโครงสร้างสินค้าประมงเพื่อสร้างมูลค่าสินค้ากุ้งทะเลคุณภาพเพื่อรักษาสายพันธุ์ เกษตรอินทรีย์ และยกระดับมาตรฐานฟาร์มเพาะเลี้ยงปลาเพื่อการส่งออก การพัฒนาตลาดกลางค้าส่งผัก/ผลไม้สด เพื่อผู้บริโภค โดยจัดอบรมและพัฒนาตลาดให้มีระบบการตรวจสอบตลาดด้วยห้องปฏิบัติการส่งผลให้ตลาดกลางค้าส่งบทบาทอย่างมากในการกระจายสินค้าสู่ผู้บริโภคทั้งภายในและต่างประเทศ สามารถควบคุมสินค้าทั้งในเรื่องราคาและคุณภาพได้ การเฝ้าระวังความปลอดภัยอาหารจำนวน 10,825 ตัวอย่าง ผลตรวจสอบไม่ผ่าน 65 ตัวอย่าง (ร้อยละ 0.60) พบสารเคมีกำจัดศัตรูพืช สารบอร์แรกซ์ และฟอร์มาลิน และออกประกาศนียบัตร/ป้ายทองเครื่องหมายอาหารปลอดภัย ให้แก่ผู้ประกอบการจำนวน 509 ฉบับ

5.3.3 การต่อยอดการผลิตและแปรรูปโดยภาคอุตสาหกรรมเกษตร โดยการสนับสนุนการสร้างเครือข่ายผู้ประกอบการภาคอุตสาหกรรมเกษตร ในแต่ละภูมิภาค การสร้างร่วมมือแลกเปลี่ยนเทคโนโลยีการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร และการอบรมเชิงปฏิบัติการถ่ายทอดเทคโนโลยีการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตรขั้นต้นให้ผู้ประกอบการในชุมชน รวมถึงการเตรียมความพร้อมโครงการศึกษาแนวโน้มผลผลิตทางการเกษตรสู่ตลาดอาเซียน พร้อมทั้งแต่งตั้งคณะกรรมการโครงการอุทยานอุตสาหกรรมอาหารแห่งประเทศไทย (THAILAND FOOD VALLEY) ตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 30 กรกฎาคม 2555 โดยมอบหมายกระทรวงอุตสาหกรรมเป็นหน่วยงานหลักในการจัดตั้งคณะกรรมการเพื่อศึกษารายละเอียดในการกำหนดพื้นที่เป้าหมาย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อการเพิ่มมูลค่าของผลผลิตทางการเกษตรอย่างครบวงจรต่อไปในอนาคต ซึ่งผู้ประกอบการได้รับการยกระดับมาตรฐานการผลิตเพื่อการส่งออก การจัดการร้านอาหาร การกำหนดกระบวนการผลิต การจัดการด้านสิ่งแวดล้อม เช่น BRC, ISO22000, FSSC 22000, CEP รวมทั้งมีผลิตภัณฑ์ใหม่เกิดขึ้นจากการแปรรูปสร้างมูลค่าเพิ่ม และบุคลากรในอุตสาหกรรมอาหารได้รับการยกระดับองค์ความรู้ในด้านต่างๆ เช่น BRC, ISO 22000, FSSC 22000 โดยเป็นการดำเนินงานที่สะท้อนการยกระดับความสามารถในการผลิตตามมาตรฐานการส่งออกของผู้ประกอบการไทยที่มีศักยภาพ และเป็นการสร้างโอกาสในการถ่ายทอดองค์ความรู้จากต้นแบบที่ประสบความสำเร็จให้แก่ผู้ประกอบการรายอื่นๆ ต่อไป

มีการถ่ายทอดเทคโนโลยีการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำให้แก่เกษตรกรที่มีความรู้พื้นฐานด้านการเพาะเลี้ยงให้มีความรู้ด้านเทคนิคในการเลี้ยงมากขึ้นและสามารถพัฒนาเป็นอาชีพเชิงพาณิชย์ได้ โดยตอบสนองความต้องการของเกษตรกรตามศักยภาพของพื้นที่ จำนวน 26,310 ราย จำแนกเป็นการส่งเสริมเกษตรกรด้านประมง 24,015 ราย และประมงอาสา 2,295 ราย

5.3.4 การส่งเสริมระบบตลาดกลางสินค้าเกษตรและตลาดซื้อขายสินค้าเกษตรล่วงหน้า ด้วยการส่งเสริมการพัฒนาตลาดกลางสินค้าเกษตร เพื่อให้เป็นตลาดกลางที่ได้มาตรฐาน เป็นแหล่งซื้อขายและกระจายสินค้าที่มีประสิทธิภาพและเป็นธรรม ปัจจุบันมีตลาดกลางในความส่งเสริมของกรมการค้าภายในทั้งสิ้น 92 แห่ง แยกเป็น ตลาดกลางข้าวและพืชไร่ 67 แห่ง ตลาดกลางผักและผลไม้ 21 แห่ง ตลาดกลางสัตว์น้ำ 4 แห่ง และการจัดตั้งคณะกรรมการกำกับการซื้อขายสินค้าเกษตรล่วงหน้า ตาม พ.ร.บ.การซื้อขายสินค้าเกษตรล่วงหน้า พ.ศ. 2542 เพื่อมีหน้าที่ในการวางนโยบายการส่งเสริมและพัฒนา ตลอดจนกำกับดูแลการซื้อขายล่วงหน้า การประกอบธุรกิจที่เกี่ยวข้องหรือเกี่ยวเนื่องกับการซื้อขายล่วงหน้าให้เป็นไปโดยมีประสิทธิภาพ เพื่อสนับสนุนการเติบโตของตลาดสินค้าเกษตรไทยในระยะต่อไป

5.3.5 การพัฒนาระบบการบริหารจัดการโลจิสติกส์ของภาคเกษตร ได้แต่งตั้งคณะกรรมการพัฒนาระบบบริหารจัดการขนส่งสินค้าและบริการของประเทศ (กบส.) เพื่อเป็นกลไกหลักในการขับเคลื่อนภารกิจด้านโลจิสติกส์ของประเทศในภาพรวม โดยมีการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบโลจิสติกส์ของประเทศ พ.ศ. 2550-2554 ในช่วงที่ผ่านมา และมีการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบโลจิสติกส์ของประเทศ พ.ศ. 2555-2559 เพื่อใช้เป็นกรอบแนวทางการดำเนินการในการจัดทำแผนปฏิบัติการ โดยในช่วงที่ผ่านมา มีการจัดตั้งคณะกรรมการพัฒนาระบบโลจิสติกส์ด้านอุตสาหกรรม คณะอนุกรรมการการเชื่อมโยงข้อมูลแบบบูรณาการสำหรับการนำเข้า การส่งออก และโลจิสติกส์ และคณะอนุกรรมการพัฒนาระบบโลจิสติกส์ด้านการเกษตร เป็นกลไกขับเคลื่อนในระดับสาขาการผลิตที่เกี่ยวข้อง นอกจากนี้ ยังมีการเสริมสร้างศักยภาพและยกระดับประสิทธิภาพผู้ประกอบการคลังสินค้า ไซโล และห้องเย็น เพื่อสนับสนุนให้กิจการคลังสินค้า ไซโล และห้องเย็นมีมาตรฐานในการจัดเก็บสินค้าเพื่อสร้างความเชื่อมั่นให้แก่ผู้ใช้บริการ

และยกระดับประสิทธิภาพการบริหารโลจิสติกส์ โดยพัฒนาระบบข้อมูลตลาดกลาง คลังสินค้า ไซโล และห้องเย็น เพื่อให้มีระบบข้อมูลสำหรับใช้ประโยชน์ในการบริหารจัดการด้านโลจิสติกส์

5.4 การสร้างความมั่นคงในอาชีพและรายได้ให้แก่เกษตรกร

5.4.1 การส่งเสริมระบบการทำการเกษตรแบบมีพันธสัญญาที่เป็นธรรม จากปัญหาอันเกิดจากเกษตรกรพันธสัญญาที่ไม่เป็นธรรมระหว่างเกษตรกรและภาคเอกชน จึงได้แต่งตั้งคณะกรรมการแก้ไขปัญหาของขบวนการประชาชนเพื่อสังคมที่เป็นธรรม ตามคำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรี ที่ 15/2555 ลงวันที่ 15 มกราคม 2555 โดยมีรองนายกรัฐมนตรีที่นายกรัฐมนตรีมอบหมาย เป็นประธานกรรมการ ซึ่งคณะกรรมการฯ ได้แต่งตั้งคณะกรรมการศึกษาและแก้ไขปัญหาเกษตรกรพันธสัญญา โดยมีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เป็นประธานอนุกรรมการฯ ดังกล่าว เพื่อให้การดำเนินการแก้ไขปัญหาของระบบเกษตรกรพันธสัญญาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ พร้อมทั้งตั้งคณะทำงานเพื่อศึกษาในประเด็นสำคัญ ได้แก่ 1) รูปแบบสัญญาและการประเมินความเสี่ยงของระบบเกษตรกรพันธสัญญา 2) การสำรวจภาวะหนี้สินเกษตรกรตามระบบเกษตรกรพันธสัญญา และ 3) การพัฒนาระบบเกษตรกรพันธสัญญาที่เป็นธรรมและยั่งยืน ปัจจุบันการดำเนินการของคณะทำงานที่ประกอบด้วย หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง ผู้แทนเกษตรกรพันธสัญญา สมาเกษตรกรแห่งชาติ และสถาบันการศึกษา ฯลฯ อยู่ในระหว่างขั้นตอนการศึกษา รวบรวมและจัดเก็บข้อมูลจากกรณีตัวอย่าง รวมทั้งการตรวจสอบ/ทบทวนข้อเท็จจริงจากการทำเกษตรกรพันธสัญญาของเกษตรกรในพื้นที่ เพื่อให้ได้ผลการศึกษาที่เป็นรูปธรรม ซึ่งจะนำไปสู่การจัดทำข้อเสนอแนะนโยบายเพื่อเสนอต่อคณะรัฐมนตรีต่อไป

5.4.2 การสร้างเกษตรกรรุ่นใหม่ ด้วยการจัดทำข้อตกลงความร่วมมือระหว่างกระทรวงเกษตรและสหกรณ์และกระทรวงศึกษาธิการในการสร้างและพัฒนาเกษตรกรรุ่นใหม่ โดยจัดทำกิจกรรมการสร้างโอกาสเข้าถึงองค์ความรู้หลักสูตรพัฒนาเกษตรยั่งยืน การสนับสนุนการพัฒนาแปลงที่ดินทำกินรายแปลงของเกษตรกร และการฝึกอบรมสร้างชาวนารุ่นใหม่ การสร้างและพัฒนาคุณภาพเกษตรกรรุ่นใหม่ให้มีความสามารถในการบริหารจัดการผลผลิต โดยมีคณะกรรมการบริหารโครงการสร้างและพัฒนาเกษตรกรรุ่นใหม่ เป็นกลไกขับเคลื่อนการพัฒนาเกษตรกรรุ่นใหม่ของประเทศ นอกจากนี้ หน่วยงานของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ยังได้ขับเคลื่อนโครงการพัฒนาเกษตรกรรุ่นใหม่อย่างต่อเนื่อง ทั้งในส่วนของฝึกอบรมให้ความรู้ด้านเกษตรกรรมยั่งยืน ผ่านกลไกสถาบันอาชีวศึกษา และการสร้างโอกาสการเข้าถึงทรัพยากรที่ดินจากการจัดสรรพื้นที่เกษตรกรรมของภาครัฐ นอกจากนี้ ภาครัฐยังให้การส่งเสริมการขับเคลื่อนนโยบาย Smart farmer เพื่อสนับสนุนเกษตรกรรุ่นใหม่ให้สามารถประกอบอาชีพได้อย่างประสบความสำเร็จ โดยเกษตรกรรุ่นใหม่จำนวน 11,820 ราย ได้รับการถ่ายทอดความรู้ด้านการเกษตรระบบ การทำฟาร์มและธุรกิจเกษตร เกิดการต่อยอดองค์ความรู้ไปสู่การบริหารจัดการธุรกิจและเกิดเครือข่ายเกษตรกรรุ่นใหม่ จำนวน 6 เครือข่าย ใน 6 เขต นอกจากนี้ยังเกิดแหล่งเรียนรู้ด้านการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตในพื้นที่อีกด้วย

5.4.3 การเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับเกษตรกรรายย่อยที่ได้รับผลกระทบจากข้อตกลงการค้าเสรี โดยดำเนินการจ้างที่ปรึกษาเพื่อให้คำแนะนำในการปรับปรุงการผลิตและการบริหารจัดการสินค้าเกษตรที่ได้รับผลกระทบจากการเปิดเสรีการค้า พร้อมทั้งจัดตั้งกองทุนปรับโครงสร้างการเกษตรเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน และลดผลกระทบจากการเปิดเสรีการค้าในด้านสินค้าเกษตรที่ไทยเสียเปรียบคู่แข่งขัน ซึ่งแนวโน้มในอนาคตคาดว่าเกษตรกรรายย่อยจะสามารถปรับตัวด้านการผลิตทั้งในด้านต้นทุนและคุณภาพสินค้าได้

5.5 การสร้างความมั่นคงด้านอาหารและพัฒนาพลังงานชีวภาพในระดับครัวเรือนและชุมชน

5.5.1 การส่งเสริมการทำการเกษตรด้วยระบบเกษตรกรรมยั่งยืน ได้มีการขับเคลื่อนระบบเกษตรกรรมยั่งยืนตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงอย่างต่อเนื่อง ได้แก่ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้จัดทำ (ร่าง) ยุทธศาสตร์การพัฒนาเกษตรตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง พ.ศ.2556-2559 ซึ่งได้เสนอคณะกรรมการนโยบายและแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ พิจารณาให้ความเห็นชอบเพื่อใช้เป็นแนวทางในการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์แล้ว โดยคณะกรรมการฯ ให้ปรับแก้ไขร่างยุทธศาสตร์ในส่วนของตัวชี้วัดและแผนงาน/โครงการในแต่ละประเด็นยุทธศาสตร์ แล้วนำเสนอคณะกรรมการที่เกี่ยวข้องเพื่อพิจารณาต่อไป นอกจากนี้ คณะรัฐมนตรีได้มีมติแต่งตั้งคณะกรรมการพัฒนาเกษตรอินทรีย์แห่งชาติ โดยมีรองนายกรัฐมนตรีที่ได้รับมอบหมายเป็นประธาน โดยมอบหมายให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ในฐานะฝ่ายเลขานุการฯ เป็นหน่วยงานหลักในการประสานและดำเนินงานขับเคลื่อนการพัฒนาเกษตรอินทรีย์ในอนาคต และมีการยกร่างแผนพัฒนาเกษตรอินทรีย์แห่งชาติ ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2556-2559 ขึ้น เพื่อใช้เป็นกรอบแนวทางการพัฒนาเกษตรอินทรีย์ของประเทศ ก่อนเสนอคณะกรรมการพัฒนาเกษตรอินทรีย์แห่งชาติ และคณะรัฐมนตรี เพื่อพิจารณา นอกจากนี้ ยังมีการพัฒนาหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบ จำนวน 878 หมู่บ้าน ซึ่งจะส่งผลต่อเนื่องในการเผยแพร่องค์ความรู้ด้านการผลิตด้วยระบบเกษตรกรรมยั่งยืนในระยะต่อไป

5.5.2 การส่งเสริมการนำวัตถุดิบทางการเกษตรในชุมชนมาผลิตเป็นพลังงานทดแทน ได้มีการการศึกษารูปแบบการบริหารจัดการที่เหมาะสมสำหรับเศษวัสดุเหลือใช้จากกิจกรรมในชุมชน เช่น วัสดุเหลือใช้จากการเพาะเห็ด โดยศึกษารูปแบบเทคโนโลยีที่เหมาะสมต่อการนำเศษวัสดุไปผลิตเป็นพลังงานความร้อนและไอน้ำเพื่อหมุนเวียนกลับมาสู่ขั้นตอนการผลิตต่างๆ อาทิ การนึ่งเชื้อเห็ด เป็นต้น โดยพิจารณาผลกระทบทั้งในเชิงเทคนิค เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อม เพื่อนำมาประยุกต์ใช้กับกลุ่มอาชีพของชุมชนซึ่งเป็นกลุ่มอุตสาหกรรมขนาดเล็กที่กระจายตัวอยู่ในท้องถิ่นทั่วประเทศ ซึ่งแนวทางการพัฒนาดังกล่าวจะเป็นอีกหนึ่งกลไกในการกระตุ้นให้เกิดการพัฒนาแหล่งพลังงานชีวมวลในภาคประชาชนตามแผนยุทธศาสตร์พลังงานที่วางไว้ ทั้งระดับท้องถิ่น และระดับชาติ

5.6 การสร้างความมั่นคงด้านพลังงานชีวภาพเพื่อสนับสนุนการพัฒนาประเทศและความเข้มแข็งภาคเกษตร

5.6.1 การสร้างความมั่นคงด้านพลังงานชีวภาพเพื่อสนับสนุนการพัฒนาประเทศและสร้างความเข้มแข็งภาคเกษตร โดยการจัดทำแผนพลังงานทดแทนและพลังงานทางเลือก ร้อยละ 25 ใน 10 ปี (พ.ศ. 2555 – 2564) และแผนแม่บทพลังงานทดแทน 15 ปี (พ.ศ. 2551-2565) เพื่อใช้เป็นกรอบแนวทางในการพัฒนาพลังงานทดแทนของประเทศ ซึ่งเกี่ยวข้องกับการใช้ผลผลิตทางการเกษตรมาใช้เป็นพลังงานทดแทนด้วย โดยหลักการจะให้ความสำคัญกับการใช้ผลผลิตทางการเกษตรเพื่อเป็นอาหารเป็นหลัก และนำผลผลิตทางการเกษตรส่วนที่เหลือนำมาผลิตเป็นพลังงาน ซึ่งสามารถสร้างเสถียรภาพรายได้ให้แก่เกษตรกร ซึ่งการดำเนินงานที่ผ่านมา กระทรวงพลังงานได้เพิ่มส่วนผสมน้ำมันไบโอดีเซลเป็น B5 ตั้งแต่วันที่ 1 พฤษภาคม 2555 ซึ่งจะเห็นว่าภาครัฐได้ให้ความสำคัญกับการพัฒนาและการใช้พลังงานทดแทนอย่างต่อเนื่อง

นอกจากนี้ยังมีการวิจัยและพัฒนาระบบผลิตไบโอดีเซลจากกรดไขมันอิสระของระบบน้ำทิ้งในโรงงานผลิตน้ำมันปาล์มแบบใช้ไอน้ำโดยตั้งเป้าหมายการผลิตประมาณ 2000 ลิตรต่อวัน รวมทั้งพัฒนาน้ำมันเชื้อเพลิงอากาศยานสังเคราะห์ด้วยกระบวนการไฮโดรโพรเซสซึ่งใช้น้ำมันปาล์มเป็นวัตถุดิบ

5.6.2 การบริหารจัดการสินค้าเกษตรที่ใช้เป็นทั้งอาหารและพลังงาน มีการแต่งตั้งคณะกรรมการอาหารแห่งชาติ เพื่อเป็นกลไกกำกับดูแลเกี่ยวกับความมั่นคงและความปลอดภัยด้านอาหารของประเทศ และจัดทำกรอบยุทธศาสตร์การจัดการอาหาร 5 ปี (พ.ศ. 2555- 2559) เพื่อใช้เป็นกรอบในการกำหนดแนวทางปฏิบัติ ขณะเดียวกันในระดับชุมชนท้องถิ่นได้มีการสนับสนุนนิคมการเกษตรพืชอาหารและพลังงานทดแทน โดยภาครัฐให้เงินสนับสนุนปัจจัยการผลิตเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการผลิตพืชอาหารและพืชพลังงานทดแทนผ่านการบริหารจัดการในรูปของสหกรณ์ รวมทั้งสนับสนุนการจัดทำแปลงเรียนรู้เพื่อถ่ายทอดเทคโนโลยีให้กับสมาชิก และเพิ่มประสิทธิภาพด้านการตลาดสำหรับผลผลิตพืชอาหาร

5.6.3 การดำเนินโครงการแผนการผลิตพืชพลังงานอย่างยั่งยืน สนับสนุนการพัฒนาเทคนิคการวิเคราะห์แบบใหม่โดยใช้แบบจำลองทางเศรษฐศาสตร์ เพื่อเป็นข้อมูลประกอบการตัดสินใจในการวางแผนการผลิตพืชพลังงาน โดยเริ่มจากระดับเขตเศรษฐกิจการเกษตร 10 เขต โดยใช้ข้อมูลจากผลการวิเคราะห์ตามแบบจำลองเพื่อช่วยในการวางแผนการผลิตในระยะต่อไป

5.7 การปรับระบบบริหารจัดการภาครัฐเพื่อเสริมสร้างความมั่นคงด้านอาหารและพลังงาน

5.7.1 การสนับสนุนบทบาทของเกษตรกรในการกำหนดแนวทางการพัฒนาภาคเกษตรของประเทศ การดำเนินการภาครัฐที่สำคัญ ได้แก่ การจัดตั้งสภาเกษตรกรแห่งชาติ ตามพระราชบัญญัติสภาเกษตรกรแห่งชาติ พ.ศ. 2553 ซึ่งสภาเกษตรกรแห่งชาติจะเป็นอีกหนึ่งกลไกขับเคลื่อนและการสนับสนุนการมีส่วนร่วมของเกษตรกรในการพัฒนาภาคเกษตรไทยในระยะต่อไป รวมถึงการจัดตั้งคณะกรรมการร่วมภาครัฐและเอกชนด้านการเกษตร ภายใต้คณะกรรมการนโยบายและแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ เพื่อเป็นกลไกประสานความร่วมมือกันระหว่างหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชนในการแก้ไขปัญหาที่เกี่ยวข้องด้านการเกษตรให้เป็นไปอย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ โดยมี รมว.เกษตรและสหกรณ์ เป็นประธาน มีสภาหอการค้าแห่งประเทศไทย สภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย สมาคมฯ ต่างๆ ที่เกี่ยวข้องเป็นกรรมการ โดยการดำเนินการดังกล่าวนี้จะมีผลผลักดันการกำหนดแนวทางการพัฒนาภาคเกษตรในทางปฏิบัติอย่างบูรณาการร่วมกัน ระหว่างภาคส่วนที่เกี่ยวข้องอย่างเป็นรูปธรรมต่อไป

5.7.2 การพัฒนาระบบฐานข้อมูลสารสนเทศด้านอาหารและพลังงาน การดำเนินการภาครัฐที่สำคัญ ได้แก่ การจัดทำกรอบยุทธศาสตร์การจัดการด้านอาหารของประเทศไทย เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการฐานทรัพยากรในการผลิตอาหารของประเทศไทยให้เกิดประโยชน์อย่างยั่งยืน รวมถึงสร้างกระบวนการศึกษา ค้นคว้า วิจัยที่เกี่ยวข้องกับอาหารและองค์ความรู้ตลอดห่วงโซ่อาหาร การพัฒนาระบบข้อมูลข่าวสารสุขภาพ (HISO) ผ่านเว็บไซต์ www.healthinfo.in.th หรือ Health Info in Thailand เพื่อเป็นมิติใหม่ของเว็บไซต์ทางสุขภาพของคนไทย การจัดทำฐานข้อมูลการผลิตและการใช้พลังงาน เชื้อเพลิงฟอสซิลและพลังงานทดแทน โดยเผยแพร่ในระบบอินเทอร์เน็ตเป็นรายเดือนและรายปี เพื่อสนับสนุนการกำหนดแนวทางการพัฒนาที่สอดคล้องกับสถานการณ์และแนวโน้มการใช้พลังงานในอนาคต

5.7.3 การพัฒนากฎหมาย/ระเบียบที่เกี่ยวข้องเพื่อการพัฒนาภาคเกษตรอย่างยั่งยืน การดำเนินการภาครัฐที่สำคัญ ได้แก่ การออกระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการส่งเสริมและพัฒนาระบบเกษตรกรรมยั่งยืน พ.ศ. 2554 พร้อมด้วยการแต่งตั้งคณะกรรมการส่งเสริมและพัฒนาระบบเกษตรกรรมยั่งยืน เพื่อเป็นกลไกในการขับเคลื่อนการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาระบบเกษตรกรรมยั่งยืนต่อไปในอนาคต รวมถึงการจัดทำร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองพื้นที่เกษตรกรรม พ.ศ. ซึ่งปัจจุบันอยู่ระหว่างเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาเพื่อให้สามารถดำเนินการตามกระบวนการทางนิติกรรมและบังคับใช้เป็นกฎหมายต่อไป

5.7.4 การส่งเสริมความร่วมมือในภูมิภาคอาเซียนและอื่นๆ การดำเนินการภาครัฐที่สำคัญ ได้แก่ การเร่งดำเนินการตามข้อผูกพันในการรวมตัวเป็นประชาคมอาเซียนในปี 2558 ทั้งในมิติเศรษฐกิจ สังคม และความมั่นคง อาทิ การพัฒนามาตรฐานการเพาะเลี้ยงกุ้งอาเซียน (ASEAN Shrimp Good Aquaculture Practice) โดยผ่านการหารือระหว่างผู้เชี่ยวชาญของประเทศสมาชิก รวมทั้งภาคเอกชนที่เกี่ยวข้อง ผู้แทนจากองค์กรระหว่างประเทศ องค์กรในภูมิภาค และใช้แนวทางการพัฒนาและรับรองการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำขององค์การอาหารและเกษตรแห่งสหประชาชาติ (FAO) มาเป็นหลักในการพัฒนามาตรฐานของอาเซียน ซึ่งที่ประชุมรัฐมนตรีอาเซียนด้านการเกษตรและป่าไม้ ครั้งที่ 33 ได้เห็นชอบต่อมาตรฐานดังกล่าวแล้ว โดยจะได้นำมากำหนดเป็นแนวทางการพัฒนามาตรฐานสินค้าประมงร่วมกันในอนาคต รวมถึงการเป็นเจ้าภาพจัดการประชุม APEC International Conference on Natural Resources and Infrastructure Management for Agriculture ระหว่างวันที่ 6-8 สิงหาคม 2555 ณ กรุงเทพฯ เพื่อแลกเปลี่ยนความรู้และเทคโนโลยีระหว่างสมาชิกเอเปค โดยเฉพาะในประเด็นการบริหารจัดการโครงสร้างพื้นฐานสำหรับภาคเกษตร เพื่อใช้เป็นแนวทางการสร้างความร่วมมือในภาคเกษตรระหว่างสมาชิกเอเปคในอนาคต

6 สรุปและประเด็นการพัฒนาในระยะต่อไป

การที่จะขับเคลื่อนยุทธศาสตร์สามารถบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ได้นั้น จำเป็นต้องอาศัยระยะเวลาในการขับเคลื่อน และติดตามประเมินผลอย่างต่อเนื่องตลอดช่วงเวลา 5 ปี โดยผลการติดตามความก้าวหน้าการดำเนินการใน 2 ปีแรกนั้น พบว่ามีความก้าวหน้า และมีหลายแนวทางที่ได้มีการกำหนดแผนงาน/โครงการรองรับและเริ่มดำเนินการแล้ว แต่อย่างไรก็ตามประเด็นการพัฒนาในระยะต่อไป จึงควรให้ความสำคัญอย่างยิ่งกับการต่อยอดและการขับเคลื่อนการพัฒนาในแนวทางที่ได้ดำเนินการช่วงที่ผ่านมาอย่างต่อเนื่อง และมุ่งเน้นผลักดันประเด็นที่ยังไม่ได้ดำเนินการอย่างจริงจัง เพื่อให้บรรลุเป้าหมายของยุทธศาสตร์ความเข้มแข็งภาคเกษตร อาหาร และพลังงาน ดังนี้

6.1 การจัดทำโซนนิ่งภาคเกษตร แม้มีการริเริ่มและดำเนินการโดยออกประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เรื่อง การกำหนดเขตเหมาะสมสำหรับการปลูกข้าว มันสำปะหลัง ยางพารา ปาล์มน้ำมัน อ้อยโรงงาน และข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ เป็นการเพิ่มประสิทธิภาพและผลผลิตทางการผลิตสินค้าเกษตร การรักษาสถียรภาพด้านราคา และอุปสงค์ อุปทาน แต่ต้องขับเคลื่อนให้เป็นรูปธรรม เพื่อให้เกษตรกรสามารถลดต้นทุนจากการทำการเกษตรอย่างมีประสิทธิภาพเหมาะสมกับความต้องการของพืชแต่ละชนิด ซึ่งต้องดำเนินการควบคู่กับการบริหารจัดการน้ำภาคเกษตรและการปรับโครงสร้างการผลิตสินค้าเกษตร ให้มีความสมดุลระหว่างการผลิตและความต้องการของตลาดด้วย

6.2 การสร้างความเข้มแข็งให้แก่เกษตรกรรุ่นใหม่ ให้คนรุ่นใหม่เข้าสู่อาชีพการเกษตรเพื่อเป็นกำลังสำคัญในการสร้างความเข้มแข็งให้แก่ภาคเกษตร โดยสร้างความรู้และเครือข่ายการทำงานเกษตรสมัยใหม่ พร้อมกับการพัฒนาเทคโนโลยีใหม่ๆ ที่เหมาะสมกับการผลิตภาคเกษตร ที่สอดคล้องกับปัญหาการขาดแคลนกำลังแรงงานภาคเกษตรในอนาคต

6.3 ส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรและอาหารที่ปลอดภัยต่อการบริโภค โดยเฉพาะอย่างยิ่งเกษตรอินทรีย์ให้มีพื้นที่มากขึ้น โดยการพัฒนาด้านองค์ความรู้และสร้างมาตรการจูงใจ และส่งเสริมช่องทางการจำหน่าย เพื่อเกษตรกรหันมาทำการเกษตรอินทรีย์ให้มากขึ้น

6.4 การพัฒนาพลังงานทดแทนที่มีประสิทธิภาพบนฐานของการพัฒนาที่ยั่งยืนและไม่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ด้วยการส่งเสริมการผลิตพลังงานทดแทนในทุกด้าน อาทิ การส่งเสริมการลงทุนในพลังงานทดแทนในภูมิภาค ส่งเสริมการวิจัยเพื่อลดต้นทุนการผลิตพลังงานทดแทน และถ่ายทอดถ่ายทอดเทคโนโลยีสู่ชุมชนที่มีศักยภาพ

ส่วนที่ 4

บทที่ 7

ยุทธศาสตร์การปรับโครงสร้างเศรษฐกิจ
สู่การเติบโตอย่างมีคุณภาพและยั่งยืน

บทที่ 7

ยุทธศาสตร์การปรับโครงสร้างเศรษฐกิจ สู่การเติบโตอย่างมีคุณภาพและยั่งยืน

1 บทนำ และสาระของยุทธศาสตร์

การปรับโครงสร้างเศรษฐกิจเพื่อมุ่งให้ประเทศสามารถดำรงอยู่อย่างมั่นคงภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์ และสถานการณ์ภายในประเทศ และภัยพิบัติทางธรรมชาติ ที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและทวีความรุนแรงยิ่งขึ้น จำเป็นต้องสร้างความแข็งแกร่งของโครงสร้างต่างๆ ภายในประเทศให้สามารถพึ่งตนเองได้มากขึ้น และสร้างภูมิคุ้มกันที่ดีของประเทศตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยให้ความสำคัญกับการปรับโครงสร้างการผลิตสู่การเพิ่มคุณค่าสินค้าและบริการบนฐานความรู้ วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี นวัตกรรม และการเชื่อมโยงระหว่างสาขาการผลิต การสร้างภูมิคุ้มกันและระบบบริหารความเสี่ยงในภาคการเงิน การคลัง พลังงาน ตลาดปัจจัยการผลิต ตลาดแรงงาน การลงทุน โดยมีเป้าหมายและแนวทางการพัฒนาที่สำคัญ ดังนี้

1.1 เป้าหมายการพัฒนา

1.1.1 เศรษฐกิจขยายตัวอย่างมีคุณภาพและยั่งยืน

1) เศรษฐกิจขยายตัวอย่างเหมาะสมและมีเสถียรภาพ และอัตราเงินเฟ้อเฉลี่ยไม่เกินร้อยละ 3.5 ต่อปี

2) ผลภาพการผลิตรวมเพิ่มขึ้นเฉลี่ยไม่ต่ำกว่าร้อยละ 3.0 ต่อปี

3) เพิ่มสัดส่วนมูลค่าภาคเกษตรและอุตสาหกรรมเกษตรให้ได้ไม่ต่ำกว่าร้อยละ 16.0 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ และเพิ่มสัดส่วนมูลค่าภาคบริการให้ได้ไม่ต่ำกว่าร้อยละ 50.0 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ รวมทั้งยกระดับอุตสาหกรรมสู่การผลิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ชุมชน และมีมูลค่าสูง

4) พัฒนาสินค้าและบริการสร้างสรรค์ให้มีอัตราการขยายตัวไม่ต่ำกว่าร้อยละ 5.0 ต่อปี

1.1.2 เลื่อนอันดับความสามารถในการแข่งขันทางเศรษฐกิจของประเทศโดย IMD เป็นอันดับ 16 ของโลกและเพิ่มอันดับความสามารถในการประกอบธุรกิจให้เป็น 1 ใน 10 ของโลก

1.1.3 เพิ่มสัดส่วนค่าใช้จ่ายการลงทุนเพื่อการวิจัยและพัฒนาเป็นไม่น้อยกว่าร้อยละ 1.0 และเพิ่มขึ้นเป็นไม่น้อยกว่าร้อยละ 2.0 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศในระยะต่อไป โดยมีสัดส่วนการลงทุนวิจัยและพัฒนาของภาคเอกชนต่อภาครัฐเพิ่มขึ้นเป็น 70:30

1.1.4 ลดสัดส่วนต้นทุนโลจิสติกส์ต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศให้ต่ำกว่าร้อยละ 15.0 และเพิ่มสัดส่วนการขนส่งทางรางเป็นร้อยละ 5.0

1.1.5 เพิ่มสัดส่วนการใช้พลังงานทดแทนและพลังงานทางเลือกต่อปริมาณการใช้พลังงานขั้นสุดท้ายไม่น้อยกว่าร้อยละ 19.0 ลดสัดส่วนการนำเข้าพลังงานจากต่างประเทศลงไม่น้อยกว่าร้อยละ 3.0 และลดความเข้มข้นการใช้พลังงานลงร้อยละ 2.0

1.2 แนวทางการพัฒนา

1.2.1 **การปรับโครงสร้างเศรษฐกิจสู่การพัฒนาที่มีคุณภาพและยั่งยืนโดยปรับโครงสร้างการค้าและการลงทุนให้สอดคล้องกับการขยายตัวทางเศรษฐกิจของเอเชีย แอฟริกาและเศรษฐกิจภายในประเทศ**ปรับโครงสร้างภาคบริการให้สามารถสร้างมูลค่าเพิ่มและเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมบนฐานความคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรมพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์ โดยสนับสนุนการพัฒนาธุรกิจสร้างสรรค์ตามแนวทางเครือข่ายวิสาหกิจ การพัฒนาเมืองสร้างสรรค์เสริมสร้างศักยภาพของผู้ประกอบการและบุคลากรในการใช้ความคิดสร้างสรรค์เพื่อเพิ่มมูลค่าของสินค้าและบริการทุกสาขาพัฒนาภาคเกษตรบนฐานการเพิ่มผลิตภาพในการผลิตและยกระดับการสร้างมูลค่าเพิ่มด้วยเทคโนโลยีและกระบวนการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมและพัฒนาภาคอุตสาหกรรม ด้วยการมุ่งเน้นการใช้ความรู้ด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และความคิดสร้างสรรค์ สู่อุตสาหกรรมสีเขียวและคาร์บอนต่ำบนฐานความรู้เชิงสร้างสรรค์และเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

1.2.2 **การพัฒนาวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี วิจัย และนวัตกรรม** ให้เป็นพลังขับเคลื่อนการปรับโครงสร้างเศรษฐกิจให้เติบโตอย่างมีคุณภาพและยั่งยืน เน้นการนำความคิดสร้างสรรค์ภูมิปัญญาท้องถิ่น ทรัพยากรทางปัญญา วิจัยและพัฒนาไปต่อยอด ถ่ายทอด และประยุกต์ใช้ประโยชน์ทั้งเชิงพาณิชย์สังคม และชุมชน โดยสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวยต่อการพัฒนาและประยุกต์ใช้วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี วิจัย และนวัตกรรม เพื่อส่งเสริมการใช้ความคิดสร้างสรรค์และสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับภาคการผลิต และพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานทางวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี วิจัย และนวัตกรรมให้ทั่วถึงและเพียงพอทั้งในเชิงปริมาณและคุณภาพในลักษณะของความร่วมมือระหว่างภาครัฐและเอกชน

1.2.3 **การพัฒนาความสามารถในการแข่งขันที่มีประสิทธิภาพ เท่าเทียม และเป็นธรรม** โดยพัฒนาตลาดเงินและตลาดทุนให้เอื้อต่อการปรับโครงสร้างภาคการผลิตและบริการ และเป็นช่องทางการออมเงินของประชาชน พัฒนากำลังแรงงานและตลาดแรงงานให้เอื้อต่อการปรับโครงสร้างเศรษฐกิจ พัฒนาระบบการจัดการทรัพยากรทางปัญญา ตั้งแต่ส่งเสริมการจดทะเบียน การใช้ ไปจนถึงการคุ้มครองทรัพยากรทางปัญญา เพื่อสนับสนุนให้มีการนำผลงานวิจัย นวัตกรรม ความคิดสร้างสรรค์ และภูมิปัญญา พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและระบบโลจิสติกส์ของประเทศให้เชื่อมโยงการขนส่งทั้งภายในประเทศและระหว่างประเทศ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและมาตรฐานสู่สากล สร้างความมั่นคงด้านพลังงานด้วยการส่งเสริมการใช้พลังงานสะอาด พัฒนาพลังงานทางเลือก และเพิ่มประสิทธิภาพการใช้พลังงานในทุกระดับ พร้อมทั้งปฏิรูปกฎหมาย และกฎระเบียบต่างๆ ทางเศรษฐกิจ ให้เอื้อต่อการเพิ่มประสิทธิภาพการแข่งขันและสอดคล้องกับกระแสการเปลี่ยนแปลงในสังคมโลก

1.2.4 **การบริหารจัดการเศรษฐกิจส่วนรวมอย่างมีเสถียรภาพ**โดยการบริหารจัดการด้านการเงิน ในการดำเนินนโยบายการเงินที่มีความเหมาะสมกับสถานการณ์แวดล้อมและทันต่อเหตุการณ์ เพิ่มบทบาทตลาดทุนในระบบเศรษฐกิจปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานทางการเงินพัฒนากลไกการเฝ้าระวังความผันผวนทางเศรษฐกิจและพัฒนาระบบเตือนภัยแบบองค์รวมเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการเงินทุนระหว่างประเทศเพิ่มบทบาทของสกุลเงินเอเชียในตลาดระหว่างประเทศรักษาระดับการออมและการลงทุนของประเทศให้เหมาะสม และการบริหารจัดการด้านการคลัง โดยปรับปรุงระบบการจัดเก็บรายได้ของประเทศเพิ่ม

ประสิทธิภาพของการจัดสรรและการบริหารงบประมาณป้องกันความเสี่ยงทางการคลังพัฒนาประสิทธิภาพการดำเนินงานของรัฐบาลให้ส่งเสริมให้ภาคเอกชนเข้ามีส่วนร่วมในการลงทุนพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและการให้บริการขั้นพื้นฐานของภาครัฐเพิ่มขึ้น และเสริมสร้างความเข้มแข็งทางการคลังขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

2 สถานการณ์ด้านเศรษฐกิจในภาพรวม

เศรษฐกิจไทยในระยะ 2 ปีของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 11 ขยายตัวในอัตราที่ลดลงเป็นร้อยละ 2.90 ในปี 2556 จากที่ขยายตัวร้อยละ 6.4 ในปี 2555 เป็นผลมาจากการชะลอตัวของอุปสงค์ในประเทศ โดยเฉพาะการใช้จ่ายภาคครัวเรือนที่ขยายตัวเพียงร้อยละ 0.2 จากการเพิ่มขึ้นของหนี้ภาคครัวเรือนและมาตรการกระตุ้นเศรษฐกิจของภาครัฐที่เริ่มหมดลง ส่งผลให้ครัวเรือนเพิ่มความระมัดระวังในการใช้จ่ายมากขึ้น การลงทุนรวมลดลงร้อยละ 1.9 โดยการลงทุนภาคเอกชนหดตัวร้อยละ 2.8 ส่วนหนึ่งเป็นผลจากการที่บริษัทส่วนใหญ่ได้ลงทุนเพื่อฟื้นฟูสภาพจากน้ำท่วมใหญ่ ในปี 2555 และบางส่วนเนื่องจากเหตุการณ์ชุมนุมทางการเมืองภายในประเทศในช่วงครึ่งปีหลัง ส่งผลให้ความเชื่อมั่นของประชาชนและภาคธุรกิจเอกชนลดลง ส่งผลกระทบต่อเนื่องต่อการใช้จ่ายและการลงทุน

การส่งออกซึ่งเป็นแรงสนับสนุนหลักของการขยายตัวทางเศรษฐกิจ ไม่ได้ได้รับประโยชน์จากการฟื้นตัวของเศรษฐกิจโลกเท่าที่ควร โดยมูลค่าการส่งออกในรูปเงินเหรียญสหรัฐหดตัวร้อยละ 0.2 สินค้าส่งออกหลักที่ขยายตัวลดลง ได้แก่ สินค้าเกษตร จากการส่งออกข้าวลดลงและราคาสินค้าเกษตรหลักปรับตัวลดลง โดยเฉพาะราคายางพาราที่ตกต่ำ สินค้าประมงที่ได้รับผลกระทบจากปัญหาโรคตายด่วนในกุ้ง สินค้าอุตสาหกรรมหดตัว จากการส่งออกสินค้าอิเล็กทรอนิกส์ประเภทฮาร์ดดิสก์ลดลง เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงเทคโนโลยีการผลิตและพฤติกรรมผู้บริโภค ในด้านโครงสร้างการผลิต การผลิตภาคอุตสาหกรรมและเกษตรกรรมปรับตัวลดลงเล็กน้อยเป็นร้อยละ 38.08 ต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ และร้อยละ 8.29 ตามลำดับ ในปี 2556 ขณะที่ สัดส่วนภาคบริการและอื่นๆ ปรับตัวเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 52.45 ในปี 2555 เป็นร้อยละ 53.63 ในปี 2556

เสถียรภาพทางเศรษฐกิจภายในประเทศอยู่ในเกณฑ์ดี อัตราเงินเฟ้อลดลงจากร้อยละ 3.0 ในปี 2555 เป็นร้อยละ 2.18 ในปี 2556 บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้เฉลี่ยร้อยละ 3.5 เป็นผลมาจากราคาพลังงานที่ลดลง ขณะที่ การปรับขึ้นค่าจ้างขั้นต่ำ 300 บาท และการขึ้นราคาก๊าซหุงต้ม (LPG) ยังไม่ส่งผลให้ราคาสินค้าอุปโภคบริโภคปรับตัวเพิ่มขึ้นมากนัก สำหรับอัตราการว่างงานเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 0.67 เป็นร้อยละ 0.69 เป็นไปตามภาวะเศรษฐกิจที่ชะลอตัว และผู้ประกอบการบางส่วนปรับตัวเพื่อลดต้นทุนที่เพิ่มขึ้นจากการขึ้นค่าจ้างขั้นต่ำ 300 บาท ส่วนเสถียรภาพด้านการคลังยังอยู่ในเกณฑ์ดี การบริหารจัดการหนี้สาธารณะยังอยู่ในกรอบวินัยทางการคลังที่กำหนดไว้ที่ร้อยละ 60 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ โดยสัดส่วนหนี้สาธารณะปรับเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 43.99 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ ในปี 2555 มาอยู่ที่ร้อยละ 45.71 ในปี 2556 เป็นการก่อหนี้ของรัฐบาลมากที่สุด ส่วนหนึ่งเพื่อชดเชยการขาดดุลและการค้าประกันการกู้ยืมเพื่อใช้ในโครงการรับจำนำข้าว

เสถียรภาพทางเศรษฐกิจภาคต่างประเทศโดยรวมยังมีความเข้มแข็ง แม้ว่า ในปี 2556 ดุลบัญชีเดินสะพัดขาดดุล 2,790 ล้านดอลลาร์สหรัฐ หรือ 71,816 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 0.6 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ เป็นการขาดดุลเพิ่มขึ้นจากที่ขาดดุล 1,470 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ในปี 2555 ร้อยละ 0.4 ของ

ผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ ขณะที่ เงินสำรองระหว่างประเทศลดลงจาก 181.63 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ ณ สิ้นปี 2555 เป็น 167.23 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ ณ สิ้นปี 2556 คิดเป็น 2.7 เท่าของหนี้ต่างประเทศระยะสั้น เทียบเท่ามูลค่าการนำเข้า 9.6 เดือน ขณะที่ อัตราแลกเปลี่ยนเฉลี่ยทั้งปี 2556 อยู่ที่ 30.73 บาทต่อดอลลาร์สหรัฐ แข็งค่าขึ้นร้อยละ 1.15 เมื่อเทียบกับอัตราแลกเปลี่ยนเฉลี่ย 31.1 บาทต่อดอลลาร์สหรัฐ ในปี 2555

โดยภาพรวม แม้ว่าเศรษฐกิจไทยในปีที่สองของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 11 ขยายตัวในอัตราที่ลดลง แต่เสถียรภาพทางเศรษฐกิจยังอยู่ในเกณฑ์ดี เศรษฐกิจไทยในช่วงที่เหลือของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 11 ยังมีข้อจำกัดและปัจจัยเสี่ยง อาทิ การขยายตัวของอุปสงค์ภายในประเทศซึ่งเป็นแรงขับเคลื่อนการขยายตัวทางเศรษฐกิจ ความเชื่อมั่นของประชาชนและภาคเอกชน ราคาสินค้าเกษตรที่มีแนวโน้มลดลง การเร่งรัดการส่งออกให้สามารถขยายตัวได้เต็มศักยภาพ การเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับและแก้ไขปัญหาภัยธรรมชาติที่มีแนวโน้มทวีความรุนแรงมากขึ้น จึงจำเป็นต้องเสริมสร้างภูมิคุ้มกันและใช้โอกาสที่เอื้ออำนวยให้เกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาเศรษฐกิจสู่การเติบโตอย่างมีคุณภาพและยั่งยืน

3 การบรรลุเป้าหมายของยุทธศาสตร์

การพัฒนาตามยุทธศาสตร์การปรับโครงสร้างเศรษฐกิจสู่การเติบโตอย่างมีคุณภาพและยั่งยืน ปีที่สองของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 11 มีผลการพัฒนาเปรียบเทียบกับเป้าหมาย ดังนี้

3.1 เศรษฐกิจไทยชะลอตัวลงในปีที่สองของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 11 ขณะที่เสถียรภาพทางเศรษฐกิจยังอยู่ในเกณฑ์ดี เป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนด ในปี 2556 เศรษฐกิจขยายตัวเพียงร้อยละ 2.9 ชะลอตัวลงจากที่ขยายตัวร้อยละ 6.4 ในปี 2555 ซึ่งเป็นไปตามภาวะการชะลอตัวของอุปสงค์ภายในประเทศ โดยเฉพาะการใช้จ่ายภาคครัวเรือนที่ขยายตัวเพียงร้อยละ 0.2 และการลงทุนภาคเอกชนหดตัวร้อยละ 1.9 รวมทั้งการส่งออกที่ยังฟื้นตัวค่อนข้างช้า ส่งผลให้มูลค่าการส่งออกหดตัวร้อยละ 0.2 ขณะที่ **เสถียรภาพทางเศรษฐกิจยังอยู่ในเกณฑ์ดี** อัตราเงินเฟ้อเฉลี่ยปรับตัวลดลงจากร้อยละ 3.0 ในปี 2555 เป็นร้อยละ 2.18 ในปี 2556 เป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนดให้อัตราเงินเฟ้อเฉลี่ยไม่เกินร้อยละ 3.5 เนื่องจากการชะลอตัวของราคาพลังงานตามทิศทางราคาน้ำมันในตลาดโลก และการใช้จ่ายภาคครัวเรือน ขณะที่ การปรับโครงสร้างการผลิตสู่การผลิตที่มีคุณภาพและยั่งยืนยังไม่เป็นไปตามเป้าหมาย เมื่อพิจารณาจากผลผลิตภาพการผลิตรวมขยายตัวลดลงจากร้อยละ 3.38 ในปี 2555 เป็นร้อยละ 0.37 ในปี 2556 ต่ำกว่าเป้าหมายที่กำหนดให้เพิ่มขึ้นเฉลี่ยไม่ต่ำกว่าร้อยละ 3 ต่อปี

โครงสร้างการผลิตภาคเกษตรกรรมและอุตสาหกรรมมีแนวโน้มลดลง ขณะที่ภาคบริการและอื่นๆ มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โครงสร้างการผลิตภาคเกษตรกรรมมีสัดส่วนลดลงจากร้อยละ 8.41 ต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ ในปี 2555 เป็นร้อยละ 8.29 ในปี 2556 ขณะที่ สัดส่วนการผลิตภาคเกษตรและอุตสาหกรรมเกษตรลดลงเล็กน้อยเป็นร้อยละ 11.2 และการผลิตภาคอุตสาหกรรมร้อยละ 38.08 อย่างไรก็ตาม สัดส่วนการผลิตภาคบริการและอื่นๆ ปรับตัวเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 52.45 เป็นร้อยละ 53.63 ในช่วงระยะเดียวกัน

3.2 ชีตความสามารถในการแข่งขันโดยรวมของไทยปรับตัวลดลงในปี 2557 ขณะที่อันดับความสามารถในการประกอบธุรกิจของประเทศไทยไม่เปลี่ยนแปลง จากการจัดอันดับขององค์กร International Institute for management Development หรือ IMD พบว่า ในปี 2557 ชีตความสามารถ

ในการแข่งขันในภาพรวมของไทยลดลงจากอันดับที่ 27 ในปี 2556 มาอยู่ในอันดับที่ 29 จากทั้งหมด 60 ประเทศ ปรับตัวลดลง 2 อันดับ เนื่องจากสถานการณ์ความไม่แน่นอนทางการเมือง และยังไม่บรรลุเป้าหมายที่กำหนดให้ขีดความสามารถในการแข่งขันของไทยเป็นอันดับที่ 16 ของโลก เมื่อพิจารณาตามกลุ่มปัจจัยชี้วัด 4 กลุ่ม ไทยมีอันดับลดลงใน 3 กลุ่ม คือ ด้านสมรรถนะทางเศรษฐกิจ ประสิทธิภาพของภาครัฐ และประสิทธิภาพภาคเอกชน ส่วนปัจจัยด้านความพร้อมโครงสร้างพื้นฐานมีอันดับไม่เปลี่ยนแปลง แต่อยู่ในอันดับต่ำอันดับที่ 48 เป็นข้อจำกัดต่อการยกระดับความสามารถในการแข่งขันของประเทศไทย เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศในกลุ่มอาเซียน ไทยอยู่ในอันดับที่ต่ำกว่าประเทศสิงคโปร์ (อันดับที่ 3) และมาเลเซีย (อันดับที่ 12) แต่ดีกว่าอินโดนีเซีย (อันดับที่ 37) และฟิลิปปินส์ (อันดับที่ 42)

ขณะที่ อันดับความสามารถในการประกอบธุรกิจของประเทศไทย จากการรายงานของธนาคารโลก พบว่า ในปี 2557 ไทยมีความสะดวกในการประกอบธุรกิจในอันดับที่ 18 จาก 189 ประเทศ ไม่เปลี่ยนแปลงจากปี 2556 ยังไม่บรรลุเป้าหมายที่กำหนดให้อันดับความสามารถในการประกอบธุรกิจเป็น 1 ใน 10 ของโลก สำหรับประเทศในกลุ่มอาเซียน ประเทศสิงคโปร์มีอันดับความสามารถในการประกอบธุรกิจเป็นอันดับ 1 และมาเลเซียอยู่ในอันดับที่ 6

3.3 ค่าใช้จ่ายและการลงทุนเพื่อการวิจัยและพัฒนา มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น โดยภาคเอกชนมีค่าใช้จ่ายเพื่อการวิจัยและพัฒนาสูงกว่าภาครัฐเป็นครั้งแรก ในปี 2556 ค่าใช้จ่ายและการลงทุนเพื่อการวิจัยและพัฒนาเป็นร้อยละ 0.37 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ เพิ่มขึ้นจากร้อยละ 0.26 ในปี 2554 แต่ยังคงต่ำกว่าเป้าหมายที่กำหนดไว้ไม่น้อยกว่าร้อยละ 1.0 ในปีสุดท้ายของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 11 และเพิ่มขึ้นเป็นไม่น้อยกว่าร้อยละ 2.0 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศในระยะต่อไป ขณะที่ค่าใช้จ่ายทางการวิจัยและพัฒนาของภาคเอกชนมีการขยายตัวเพิ่มขึ้น โดยสัดส่วนการลงทุนวิจัยและพัฒนาของภาคเอกชนต่อภาครัฐเพิ่มขึ้นจาก 41:59 ในปี 2554 เป็น 51:49 ในปี 2556 โดยนับเป็นครั้งแรกที่ภาคเอกชนมีการลงทุนวิจัยและพัฒนาสูงกว่าภาครัฐ แต่ยังไม่บรรลุเป้าหมายที่กำหนดให้สัดส่วนการลงทุนวิจัยและพัฒนาของภาคเอกชนต่อภาครัฐที่ 70:30

3.4 สัดส่วนต้นทุนโลจิสติกส์มีแนวโน้มลดลงอย่างต่อเนื่องเป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนดให้ต่ำกว่าร้อยละ 15 สัดส่วนต้นทุนโลจิสติกส์ลดลงจากร้อยละ 14.4 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ ในปี 2555 เป็นร้อยละ 14.0 ในปี 2556 บรรลุเป้าหมายของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 11 ที่กำหนดให้ลดสัดส่วนต้นทุนโลจิสติกส์ต่ำกว่าร้อยละ 15.0 อย่างไรก็ตาม การเพิ่มสัดส่วนการขนส่งทางรางอยู่ที่ร้อยละ 2 ในปี 2555 ไม่บรรลุเป้าหมายที่กำหนดให้เป็นร้อยละ 5.0 เมื่อสิ้นสุดแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 11 เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศที่พัฒนาแล้ว มีสัดส่วนการใช้การขนส่งระบบรางระหว่างร้อยละ 5 ถึง 15 ปัจจุบันสินค้าที่มีการขนส่งทางรางสูงสุด 3 อันดับแรก ได้แก่ ตู้คอนเทนเนอร์ ปิโตรเลียม ซีเมนต์ ขณะที่สินค้าที่มีน้ำหนักมากอื่นๆ อาทิ ข้าว ยางพารา ปุ๋ย หรือเหล็ก มีการขนส่งในระบบรางน้อย

3.5 การใช้พลังงานทดแทนมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นตั้งแต่ปลายแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 ขณะที่สัดส่วนการนำเข้าพลังงานและความเข้มการใช้พลังงานลดลง สอดคล้องกับเป้าหมายที่กำหนด สัดส่วนการใช้พลังงานทดแทน (ไม่รวม NGV) เพิ่มขึ้นจากร้อยละ 9.9 ของการใช้พลังงานขั้นสุดท้ายในปี 2555 เป็นร้อยละ 10.9 ในปี 2556 มีการใช้พลังงานทดแทน 8,232 พันตันเทียบเท่าน้ำมันดิบ แต่ยังไม่บรรลุเป้าหมายที่กำหนดให้เพิ่มสัดส่วนการใช้พลังงานทดแทนและพลังงานทางเลือกไม่น้อยกว่าร้อยละ 19.0 โดยเป็นการใช้ในรูปแบบความร้อนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 64.1 ของการใช้พลังงานทดแทน รองลงมา ได้แก่ เชื้อเพลิงชีวภาพ (เอทานอลและไบโอดีเซล) และไฟฟ้า ตามลำดับ ขณะที่ สัดส่วนการนำเข้าพลังงานต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมใน

ประเทศลดลงจากร้อยละ 12.7 ในปี 2555 เป็นร้อยละ 11.6 ในปี 2556 ยังไม่เป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนดให้ลดสัดส่วนการนำเข้าพลังงานจากต่างประเทศลงไม่น้อยกว่าร้อยละ 3.0 สำหรับประสิทธิภาพการใช้พลังงานดีขึ้น โดยความเข้มการใช้พลังงานลดลงเล็กน้อยจาก 14.97 พันตันเทียบเท่าน้ำมันดิบ/พันล้านบาท ในปี 2555 เป็น 14.93 พันตันเทียบเท่าน้ำมันดิบ/พันล้านบาท ในปี 2556 ยังไม่บรรลุเป้าหมายที่กำหนดให้ลดความเข้มการใช้พลังงานลงร้อยละ 2.0

ตารางที่ 1: การปรับโครงสร้างเศรษฐกิจสู่การเติบโตอย่างมีคุณภาพและยั่งยืน สองปีของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 11

เป้าหมาย	ตัวชี้วัด	แผนฯ 10					แผนฯ 11	
		2550	2551	2552	2553	2554	2555	2556
1. เศรษฐกิจขยายตัวอย่างมีคุณภาพและยั่งยืน								
1.1 เศรษฐกิจขยายตัวอย่างมีเสถียรภาพ และอัตราเงินเฟ้อเฉลี่ยไม่เกินร้อยละ 3.5 ต่อปี	1. อัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ (ร้อยละ)	5.04	2.48	-2.33	7.80	0.10	6.4	2.90
	2. อัตราเงินเฟ้อ (ร้อยละ)	2.20	5.40	-0.90	3.30	3.80	3.0	2.18
1.2 ผลผลิตภาพการผลิตรวมเพิ่มขึ้นเฉลี่ยไม่ต่ำกว่าร้อยละ 3.0 ต่อปี	1. ผลผลิตภาพการผลิตรวม (ร้อยละ)	2.16	-0.27	-4.23	4.94	-1.45	3.38	0.73
1.3 เพิ่มสัดส่วนมูลค่าภาคเกษตรและอุตสาหกรรมเกษตรให้ได้ไม่ต่ำกว่าร้อยละ 16.0 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ และเพิ่มสัดส่วนมูลค่าภาคบริการให้ได้ไม่ต่ำกว่าร้อยละ 50.0 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ รวมทั้งยกระดับอุตสาหกรรมสู่การผลิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และมีมูลค่าสูง	1. มูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (ล้านล้านบาท ณ ราคาประจำปี)	8,525	9,081	9,042	10,105	10,540	11,375	11,899
	1.1 สัดส่วนผลิตภัณฑ์มวลรวมสาขาเกษตรต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (ร้อยละ)	8.68	8.83	9.16	8.30	8.63	8.41	8.29
	1.2 สัดส่วนผลิตภัณฑ์มวลรวมภาคเกษตรและอุตสาหกรรมต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ รวมทั้งยกระดับอุตสาหกรรมสู่การผลิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และมีมูลค่าสูง	12.1	12.3	12.7	11.6	12.2	11.6	11.2
	1.3 สัดส่วนผลิตภัณฑ์มวลรวมสาขาอุตสาหกรรมต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (ร้อยละ)	39.60	40.13	38.59	40.76	38.99	39.14	38.08
	1.4 สัดส่วนผลิตภัณฑ์มวลรวมสาขาบริการและอื่นๆ ต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (ร้อยละ)	51.72	51.05	52.26	50.95	52.38	52.45	53.63
1.4 พัฒนาลิขสิทธิ์และบริการสร้างสรรค์ให้มีอัตราการขยายตัวไม่ต่ำกว่าร้อยละ 5.0 ต่อปี	1. อัตราการขยายตัวของสินค้าและบริการสร้างสรรค์ (ร้อยละ)	2.8	2	-3.9	2.1	0.4	0.4	n.a.
2. เลื่อนอันดับความสามารถในการแข่งขันทางเศรษฐกิจของประเทศโดย IMD เป็นอันดับ 16 ของโลกและเพิ่มอันดับ	1. อันดับความสามารถในการแข่งขันทางเศรษฐกิจของประเทศที่จัดทำโดย IMD	33	27	26	26	27	30	27

เป้าหมาย	ตัวชี้วัด	แผนฯ 10					แผนฯ 11	
		2550	2551	2552	2553	2554	2555	2556
ความสามารถในการประกอบธุรกิจให้เป็น 1 ใน 10 ของโลก								
	2. อันดับความสามารถในการประกอบธุรกิจโดยธนาคารโลก	18	15	12	12	19	17	18
3. เพิ่มสัดส่วนค่าใช้จ่ายการลงทุนเพื่อการวิจัยและพัฒนาเป็นไม่น้อยกว่าร้อยละ 1.0 และเพิ่มขึ้นเป็นไม่น้อยกว่าร้อยละ 2.0 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศในระยะต่อไป โดยมีสัดส่วนการลงทุนวิจัยและพัฒนาของภาคเอกชนต่อภาครัฐเพิ่มขึ้นเป็น 70:30	1. สัดส่วนค่าใช้จ่ายการลงทุนเพื่อการวิจัยและพัฒนาต่อ GDP (ร้อยละ)	0.20	0.20	0.24	0.19	0.26	na	0.37
	2. สัดส่วนการลงทุนวิจัยและพัฒนาของภาคเอกชนต่อภาครัฐ	45:55	37:63	41:59	na	41:59	na	51:49
4. ลดสัดส่วนต้นทุนโลจิสติกส์ต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศให้ต่ำกว่าร้อยละ 15.0 และเพิ่มสัดส่วนการขนส่งทางรางเป็นร้อยละ 5.0	1. สัดส่วนต้นทุนโลจิสติกส์ต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ(ร้อยละ)	17.1	17.1	15.1	15.2	14.7	14.4 ¹	14.0 ²
	2. สัดส่วนการขนส่งทางราง (ร้อยละ)	2.2	2.4	2.0	2.1	2.0	2.0	n.a.
5. เพิ่มสัดส่วนการใช้พลังงานทดแทนและพลังงานทางเลือกต่อปริมาณการใช้พลังงานขั้นสุดท้ายไม่น้อยกว่าร้อยละ 19.0 ลดสัดส่วนการนำเข้าพลังงานจากต่างประเทศลงไม่น้อยกว่าร้อยละ 3.0 และลดความเข้มการใช้พลังงานลงร้อยละ 2.0	1. สัดส่วนการใช้พลังงานทดแทนต่อปริมาณการใช้พลังงานขั้นสุดท้าย (ร้อยละ)							
	- ไม่รวม NGV	5.4	6.3	7.0	7.8	9.2	9.9	10.9
	- รวม NGV	5.7	7.3	8.8	10.2	11.9	13.0	n.a.
	2. สัดส่วนมูลค่าการนำเข้าพลังงานต่อ GDP (ร้อยละ)	9.8	12.7	8.8	9.5	11.7	12.7	11.6
	3. ประสิทธิภาพการใช้พลังงาน (Energy Intensity)(พินตันเทียบเท่าน้ำมันดิบ/พันล้านบาท)	15.23	15.10	15.65	15.29	15.34	14.97	14.93

หมายเหตุ : ¹ข้อมูลเบื้องต้น

² ข้อมูลประมาณการ

4

ผลการพัฒนาตามแนวทางยุทธศาสตร์

4.1 การปรับโครงสร้างเศรษฐกิจสู่การพัฒนาที่มีคุณภาพและยั่งยืนมีความก้าวหน้าระดับหนึ่ง

4.1.1 การส่งออกสินค้าพื้นตัวค่อนข้างช้า แต่ยังสามารถรักษาสัดส่วนการส่งออกในตลาดหลัก ในปี 2556 การส่งออกสินค้ามีมูลค่า 225,397 ล้านดอลลาร์สหรัฐ หดตัวร้อยละ 0.2 จากที่ขยายตัวร้อยละ 3.1 ในปี 2555 เป็นผลจากการชะลอตัวทั้งปริมาณและราคาของสินค้าส่งออกหลัก อาทิ สินค้าเกษตร โดยเฉพาะข้าวที่มีปริมาณการส่งออกลดลง การส่งออกยางพาราหดตัวจากผลกระทบราคายางพาราในตลาดโลกที่ลดลงเกือบร้อยละ 10 เนื่องจากจีนที่เป็นผู้นำเข้ารายใหญ่มีสต็อกยางพาราอยู่ในระดับสูง รวมทั้งสินค้าประมงได้รับผลกระทบปัญหาโรคตายด่วนในกุ้ง ขณะที่ สินค้าอิเล็กทรอนิกส์โดยเฉพาะฮาร์ดดิสก์มีการ

ส่งออกลดลงร้อยละ 5.6 เนื่องจาก การเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีการผลิตและพฤติกรรมผู้บริโภคที่มีความต้องการด้านคอมพิวเตอร์ลดลงหันไปนิยมแท็บเล็ตมากขึ้น อย่างไรก็ตาม การส่งออกสินค้าไปตลาดหลักยังคงมีส่วนเพิ่มขึ้น โดยการส่งออกไปตลาดอาเซียน มีสัดส่วนร้อยละ 25.94 ขยายตัวร้อยละ 1.2 จีนและสหรัฐอเมริกา สัดส่วนร้อยละ 11.93 และ ร้อยละ 10.05 ตามลำดับ ขณะที่ การส่งออกไปตลาดญี่ปุ่นมีส่วนร้อยละ 9.72 ยังคงหดตัวต่อเนื่องร้อยละ 5.5 เนื่องจากได้รับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงของค่าเงินเยน

ตารางที่ 2 สัดส่วนและการขยายตัวรวมของการส่งออกสินค้าไปประเทศต่างๆ ปี 2552-2556

ตลาดส่งออก/การขยายตัว	แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10			แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 11	
	2552	2553	2554	2555	2556
อาเซียน (9)	21.30	22.95	24.28	24.64	25.94
EU (15)	10.54	9.94	9.67	8.53	8.79
จีน	10.56	11.10	11.80	11.72	11.93
สหรัฐอเมริกา	10.93	10.45	9.79	9.94	10.05
ญี่ปุ่น	10.32	10.50	10.72	10.24	9.72
ฮ่องกง	6.22	5.80	5.37	5.72	5.78
ออสเตรเลีย	5.62	4.86	3.59	4.26	4.52
อินเดีย	2.11	2.28	2.33	2.39	2.27
เกาหลีใต้	1.85	1.87	2.06	2.08	2.00
ไต้หวัน	1.48	1.66	1.73	1.49	1.48
แอฟริกา	0.95	0.91	0.99	1.24	1.14
อื่นๆ	18.12	17.67	17.67	17.76	16.37
อัตราการขยายตัว				3.1	-0.2

ที่มา : ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สำนักงานปลัดกระทรวงพาณิชย์ โดยความร่วมมือจากกรมศุลกากร

4.1.2 การลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศเพิ่มขึ้น ขณะที่การลงทุนของไทยในต่างประเทศหดตัว ในปี 2556 การลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศมีมูลค่า 391,938.60 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 17.79 จากปี 2555 โดยสาขาการผลิตมีมูลค่าการลงทุนมากที่สุด คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 39.65 มูลค่า 155,395.80 ล้านบาท อัตราการขยายตัวร้อยละ 8.6 รองลงมา ได้แก่ สาขาการเงินและการประกันภัย ร้อยละ 37.09 มูลค่า 145,384.78 ล้านบาท และสาขาอสังหาริมทรัพย์ สัดส่วนร้อยละ 13.00 ตามลำดับ ทั้งนี้ สาขาย่อยในภาคการผลิตที่มีมูลค่าเงินลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศสูงสุด ได้แก่ สาขาการผลิตยานยนต์ รถพ่วงและรถกึ่งพ่วง มูลค่า 52,298.04 ล้านบาท สัดส่วนร้อยละ 13.34 รองลงมา ได้แก่ สาขาการผลิตคอมพิวเตอร์ อิเล็กทรอนิกส์ ร้อยละ 8.37 และสาขาการผลิตอุปกรณ์ไฟฟ้า ตามลำดับ สำหรับประเทศที่เข้ามาลงทุนในไทยที่มีเงินลงทุนสุทธิสูงสุด ได้แก่ ญี่ปุ่น มูลค่า 206,091.16 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 52.58 รองลงมาได้แก่ สหรัฐอเมริกา (ร้อยละ 12.31) สหราชอาณาจักร (ร้อยละ 11.00) สิงคโปร์ (ร้อยละ 9.02) และฮ่องกง (ร้อยละ 5.42) ตามลำดับ

ตารางที่ 3 การลงทุนจากต่างประเทศ

ประเภทธุรกิจ	มูลค่า (ล้านบาท)			
	2553	2554	2555 p	2556p
A เกษตรกรรม การป่าไม้และการประมง	181.46	-78.35	98.98	508.17
B การทำเหมืองแร่และเหมืองหิน	13,400.34	6,654.87	1,036.41	-3,666.84
C การผลิต	146,321.81	121,098.57	143,091.36	155,395.80
D ไฟฟ้า ก๊าซ ไอน้ำและระบบการปรับอากาศ	-1,685.94	1,336.76	-857.22	1,277.41
F การก่อสร้าง	841.44	-997.43	-5,404.34	715.78
G การขายส่งขายปลีกการซ่อมยานยนต์และจักรยานยนต์	-1,930.20	18,611.56	14,250.02	-80,960.15
H การขนส่งและสถานที่เก็บสินค้า	-4,117.54	6,877.86	1,235.59	2,669.73
I ที่พักแรมและบริการด้านอาหาร	3,587.69	-68.97	837.75	2,902.96
K กิจกรรมทางการเงินและการประกันภัย	73,691.38	-66,315.49	38,815.10	145,384.78
L กิจกรรมเกี่ยวกับอสังหาริมทรัพย์	31,006.10	32,911.73	31,573.04	50,957.19
อื่นๆ	28,525.50	-6,918.59	108,077.05	116,753.78
รวม	289,822.04	113,112.53	332,753.72	391,938.60
อัตราการขยายตัว(ร้อยละ)	74.13	-60.97	194.18	17.79

ที่มา : ธนาคารแห่งประเทศไทย

การลงทุนของไทยในต่างประเทศหดตัวลง ในปี 2556 การลงทุนโดยตรงของไทยในต่างประเทศมีมูลค่า 206,163.71 ล้านบาท หดตัวร้อยละ 48.46 จากปี 2555 ที่มีมูลค่า 400,002.23 ล้านบาท ขณะที่ สัดส่วนการลงทุนของไทยในต่างประเทศต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศเท่ากับร้อยละ 1.73 ต่ำกว่าประเทศในกลุ่มอาเซียน อาทิ สิงคโปร์และมาเลเซีย สาขาที่มีการลงทุนมากที่สุด ได้แก่ การผลิต อาทิ การผลิตอาหารและเครื่องดื่ม การทำเหมือง และการขายส่งและการขายปลีก การซ่อมยานยนต์และจักรยานยนต์ สำหรับประเทศที่เป็นแหล่งลงทุนของไทยมากที่สุด คือฮ่องกง รองลงมาเป็น สหราชอาณาจักร และออสเตรเลีย ตามลำดับ อย่างไรก็ตาม ในช่วงตั้งแต่ปี 2550-2556 ประเทศที่ไทยไปลงทุนมากที่สุดคือ หมู่เกาะเคย์แมน สหภาพเมียนมาร์ และฮ่องกง ตามลำดับ

ตารางที่ 4 การลงทุนของคนไทยในต่างประเทศ

ประเภทธุรกิจ	มูลค่า (ล้านบาท)			
	2553	2554	2555p	2556p
A เกษตรกรรม การป่าไม้และการประมง	-581.71	0.00	0.00	-317.25
B การทำเหมืองแร่และเหมืองหิน	-85,179.31	-127,349.80	-96,241.57	-64,423.12
C การผลิต	-31,112.91	-58,940.25	-142,325.16	-89,700.52
D ไฟฟ้า ก๊าซ ไอน้ำและระบบการปรับอากาศ	-4,474.85	-422.24	-132.64	-22.29
F การก่อสร้าง	716.16	1,168.18	37.26	1,103.27
G การขายส่งขายปลีกการซ่อมยานยนต์และจักรยานยนต์	-23,343.24	5,887.67	-31,480.09	-32,500.23
H การขนส่งและสถานที่เก็บสินค้า	-4,074.72	566.60	-203.11	-1,072.40
I ที่พักแรมและบริการด้านอาหาร	-651.21	383.30	54.04	-1,420.16
K กิจกรรมทางการเงินและการประกันภัย	14,618.09	-42,152.13	-41,979.78	-24,187.49
L กิจกรรมเกี่ยวกับอสังหาริมทรัพย์	-8,467.00	-2,803.50	-3,611.61	-3,086.56
อื่นๆ	-302.14	21,792.78	-84,119.56	9,463.05
รวม	-141,550.41	-201,869.40	-400,002.23	-206,163.71
อัตราการขยายตัว(ร้อยละ)	-1.04	42.61	98.15	-48.46

ที่มา : ธนาคารแห่งประเทศไทย

หมายเหตุ : เป็นข้อมูลการลงทุนฯ ในรูปของเงินลงทุนสุทธิของทุกภาคเศรษฐกิจตัวเลขติดลบหมายถึงในช่วงเวลานั้น ๆ มีการลงทุนเพิ่ม (ไม่ว่าจะในรูปของการลงทุนในทุนเรือนหุ้น กำไรสะสมที่นำกลับมาลงทุน หรือการให้กับบริษัทในเครือในต่างประเทศ) สูงกว่าการลดการลงทุน (ไม่ว่าจะในรูปของการลดสัดส่วนการถือหุ้น การถอนเงินลงทุนหรือการรับชำระคืนเงินที่ให้กับบริษัทในเครือในต่างประเทศด้วย) ตัวเลขบวกหมายถึงในช่วงเวลานั้น ๆ มีการลงทุนเพิ่มต่ำกว่าการลดการลงทุน

4.1.3 ผลิภาพการผลิตรวมลดลงในปีที่สองของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 11 โดยผลิภาพการผลิตรวม (Total Factor Productivity: TFP) ของประเทศขยายตัวลดลงจากร้อยละ 3.38 ในปีแรกของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 11 มาเป็นร้อยละ 0.73 ในปีที่สองของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 11 ส่งผลให้การเพิ่มผลิภาพการผลิตรวมไม่บรรลุเป้าหมายที่กำหนดให้ไม่ต่ำกว่าร้อยละ 3 เนื่องจากภาวะเศรษฐกิจที่ถดถอยลงมาก ผู้ประกอบการชะลอการผลิตสินค้าและบริการ ทำให้มีการใช้กำลังการผลิตไม่เต็มที่ โดยในปี 2556 มีการใช้กำลังการผลิตเพียงร้อยละ 64.35 ลดลงจากปี 2555 ที่มีอัตราการใช้กำลังการผลิตร้อยละ 66.02 ส่งผลให้ผลิภาพการผลิตรวมภาคอุตสาหกรรมหดตัวลงร้อยละ 1.53 ในปี 2556 ขณะที่ ภาคการเกษตรมีผลิภาพการผลิตรวมค่อนข้างต่ำและยังหดตัวลงร้อยละ 1.17 ส่วนผลิภาพการผลิตรวมภาคบริการมีการขยายตัวร้อยละ 3.65 จะเห็นว่าผลิภาพการผลิตรวมตั้งแต่แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 มีความผันผวนเป็นไปตามภาวะเศรษฐกิจ

ตารางที่ 5 การขยายตัวของผลิภาพการผลิตรวมรายสาขา ปี 2550 - 2556

หน่วย : ร้อยละ

ภาคการผลิต	แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10					แผนฯ 11	
	2550	2551	2552	2553	2554	2555	2556
เกษตร	-3.53	-0.33	-1.12	-7.38	2.20	-0.39	-1.17
อุตสาหกรรม	2.70	2.60	-7.02	10.51	-5.36	3.10	-1.53
บริการและอื่นๆ	1.99	-1.03	-2.93	2.47	1.52	4.97	3.65
ผลิภาพการผลิตรวม	2.16	-0.27	-4.23	4.94	-1.45	3.38	0.73

ที่มา : สำนักบัญชีประชาชาติ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

หมายเหตุ : ผลิภาพการผลิตรวม (Total Factor Productivity: TFP)

4.4.1 โครงสร้างการผลิตภาคเกษตรกรรมมีแนวโน้มลดลง ขณะที่ภาคบริการและอื่นๆ มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง

(1) **การผลิตภาคเกษตรกรรมมีแนวโน้มลดลง** จากสัดส่วนร้อยละ 8.41 ในปี 2555 เป็นร้อยละ 8.29 ในปี 2556 และมีอัตราการขยายตัวร้อยละ 1.4 โดยผลผลิตสินค้าเกษตรหลักทั้งยางพาราและปาล์มน้ำมันมีปริมาณเพิ่มขึ้น จากการเพิ่มพื้นที่เพาะปลูกในช่วงที่ราคาอยู่ในระดับสูง ส่วนผลผลิตข้าวลดลงเล็กน้อยจากผลกระทบภาวะภัยแล้งในช่วงต้นปี และปัญหาน้ำท่วมในหลายพื้นที่ในช่วงครึ่งปีหลัง นอกจากนี้ ราคาสินค้าเกษตรในตลาดโลกที่ตกต่ำต่อเนื่องตั้งแต่ปี 2555 ทำให้ราคาสินค้าเกษตรในปี 2556 โดยเฉพาะสินค้าเกษตรหลักสำคัญหดตัว โดยดัชนีราคาสินค้าเกษตรกรรมรวมของพืชหลักทั้ง 3 ชนิดหดตัวร้อยละ 5.4 เนื่องจากผลผลิตในตลาดโลกมีปริมาณเพิ่มขึ้นมากกว่าความต้องการ โดยอุปสงค์ข้าวในตลาดโลกชะลอลง เนื่องจากผู้นำเข้าหลัก อาทิ อินโดนีเซียและฟิลิปปินส์มีผลผลิตเพิ่มขึ้น ขณะที่ความต้องการยางพาราจากจีนซึ่งเป็นผู้นำเข้าสำคัญลดลง เพราะสต็อกยางพาราของจีนอยู่ในระดับสูง ส่งผลให้อุปสงค์ต่อผลผลิตสินค้าเกษตรหลักชะลอตัวตามไปด้วย สำหรับการผลิถั่วเหลืองลดลง เนื่องจากปัญหาโรคระบาดโรคตายด่วนในกุ้ง (Early Mortality Syndrome : EMS)

ตารางที่ 6 มูลค่าและส่วนแบ่งผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศจำแนกตามภาคการผลิต ปี 2550 - 2556

หน่วย : ล้านบาท

ภาคการผลิต	แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10					แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 11	
	2550	2551	2552	2553	2554	2555	2556
ภาคเกษตรกรรม สัดส่วน ต่อ GDP (%)	369,772 (8.68)	385,225 (8.83)	390,362 (9.16)	381,401 (8.30)	396,951 (8.63)	412,175 (8.41)	417,797 (8.29)
นอกภาคเกษตรกรรม สัดส่วน ต่อ GDP (%)	3,889,254 (91.32)	3,979,608 (91.17)	3,872,777 (90.84)	4,214,711 (91.70)	4,202,704 (91.37)	4,486,014 (91.59)	4,621,997 (91.71)
ภาคอุตสาหกรรม สัดส่วน ต่อ GDP (%)	1,686,372 (39.60)	1,751,411 (40.13)	1,645,015 (38.59)	1,873,170 (40.76)	1,793,358 (38.99)	1,917,142 (39.14)	1,919,061 (38.08)
ภาคบริการและอื่นๆ สัดส่วน ต่อ GDP (%)	2,202,882 (51.72)	2,228,197 (51.05)	2,227,762 (52.26)	2,341,541 (50.95)	2,409,346 (52.38)	2,568,872 (52.45)	2,702,936 (53.63)
ผลิตภัณฑ์มวลรวม ประชาชาติ (GDP)	4,259,026	4,364,833	4,263,139	4,596,112	4,599,655	4,898,189	5,039,794

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

(2) การผลิตภาคเกษตรและอุตสาหกรรมเกษตรลดลงเล็กน้อย ไม่เป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนด โครงสร้างการผลิตภาคเกษตรและอุตสาหกรรมเกษตรลดลงจากร้อยละ 11.6 ในปี 2555 เป็นร้อยละ 11.2 ในปี 2556 อัตราการขยายตัวหดตัวร้อยละ 0.5 เนื่องจากอุตสาหกรรมอาหารมีปริมาณการผลิตหดตัวลงร้อยละ 5.4 ซึ่งมีสาเหตุมาจากปัญหาวัตถุดิบสำคัญได้รับผลกระทบจากภัยธรรมชาติและการระบาดของโรค อาทิ อาหารทะเลกระป๋องและแช่แข็งจากผลกระทบโรคตายด่วนของกุ้ง รวมทั้ง การส่งออกลดลงจากการชะลอตัวของเศรษฐกิจประเทศผู้นำเข้า อาทิ สหรัฐอเมริกาและสหภาพยุโรป

ตารางที่ 7 โครงสร้างและอัตราการขยายตัวของภาคเกษตรและอุตสาหกรรมเกษตร ปี 2550 - 2556

ภาคการผลิต	โครงสร้างการผลิต (หน่วย : ร้อยละ)					อัตราการขยายตัว (หน่วย : ร้อยละ)				
	2550	2552	2554	2555	2556	2550	2552	2554	2555	2556
เกษตร	8.7	9.2	8.6	8.4	8.3	1.2	1.3	4.1	3.8	1.4
อุตสาหกรรมอาหาร	3.3	3.5	3.5	3.1	2.9	6.4	0.8	6.3	-3.5	-5.4
อุตสาหกรรมเกษตรอื่นๆ	0.1	0.1	0.1	0.1	0.1	-7.1	-13.9	4.4	-0.5	1.9
เกษตรและอุตสาหกรรมเกษตร	12.1	12.7	12.2	11.6	11.2	2.5	1.1	4.7	1.7	-0.5
ผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (GDP)	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	5.0	-2.3	0.1	6.4	2.9

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

หมายเหตุ : อุตสาหกรรมเกษตรอื่นๆ รวมบ่มไบยาสูบ สิ่งทอในครัวเรือน และยางแผ่นรมควัน

(3) การผลิตภาคอุตสาหกรรมค่อนข้างทรงตัว โดยในปีที่สองของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 11 การผลิตภาคอุตสาหกรรมมีสัดส่วนลดลงเล็กน้อยเป็นร้อยละ 38.08 จากร้อยละ 39.14 ในปี 2555 อัตราการขยายตัวเพียงร้อยละ 0.1 ขณะที่ มีการใช้กำลังการผลิตร้อยละ 64.35 ลดลงจากปี 2555 ที่มีอัตราการใช้กำลังการผลิตร้อยละ 66.02 เนื่องจาก การผลิตเพื่อส่งออกไม่สามารถขยายตัวได้อย่างเต็มที่ตามการฟื้นตัวของเศรษฐกิจโลก อีกทั้งประสบปัญหาการขาดแคลนวัตถุดิบและข้อจำกัดด้านเทคโนโลยี ขณะที่ การผลิตเพื่อจำหน่ายภายในประเทศหดตัวจากการชะลอตัวของอุปสงค์ในประเทศ หลังจากที่มีการเร่งการใช้ภายในปี

2555 เพื่อฟื้นฟูความเสียหายจากวิกฤตน้ำท่วม นอกจากนี้ มาตรการภาครัฐที่ช่วยกระตุ้นการใช้จ่ายของภาคครัวเรือน โดยเฉพาะมาตรการคืนเงินภาษีรถยนต์คันแรกทยอยหมดลง ประกอบกับภาระหนี้ครัวเรือนที่เพิ่มขึ้น ทำให้ผู้บริโภคใช้จ่ายอย่างระมัดระวัง สำหรับอุตสาหกรรมที่มีการผลิตหดตัว ได้แก่ อุตสาหกรรมกึ่งแข็งแข็ง ที่ประสบปัญหาขาดแคลนวัตถุดิบจากโรคระบาดกึ่ง อุตสาหกรรมเครื่องใช้ไฟฟ้า จากอุปสงค์จากต่างประเทศลดลง อุตสาหกรรมฮาร์ดดิสก์ไดรฟ์ ที่ได้รับผลกระทบจากการเปลี่ยนรสนิยมของผู้บริโภคที่หันไปใช้แท็บเล็ตและสมาร์ทโฟนมากขึ้น และอุตสาหกรรมเครื่องนุ่งห่ม ที่สูญเสียความสามารถในการแข่งขันจากต้นทุนการผลิตที่สูงขึ้น และผู้ผลิตบางรายย้ายฐานการผลิตไปยังประเทศเพื่อนบ้าน ส่วนอุตสาหกรรมที่มีการขยายตัว อาทิ อุตสาหกรรมรถยนต์ ผลิตภัณฑ์เหล็กและวัสดุก่อสร้าง และสิ่งทอ

(4) ภาคบริการมีบทบาทสำคัญในการขับเคลื่อนและฟื้นฟูเศรษฐกิจของประเทศ เป็นแหล่งจ้างงานขนาดใหญ่ที่สุด สามารถสร้างมูลค่าให้กับระบบเศรษฐกิจเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยมีสัดส่วนมากกว่าร้อยละ 50 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศตั้งแต่แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10 ในปี 2556 การผลิตภาคบริการและอื่นๆ เป็นสัดส่วนร้อยละ 53.63 เพิ่มขึ้นจากร้อยละ 52.46 ในปี 2555 มีอัตราการขยายตัวร้อยละ 5.22 สาขาธุรกิจบริการที่สำคัญที่สร้างมูลค่าเพิ่มให้กับภาคบริการมากที่สุด ได้แก่ สาขาการค้าส่งค้าปลีก สัดส่วนร้อยละ 13.40 รองลงมา ได้แก่ สาขาการขนส่ง คมนาคมและคลังสินค้าร้อยละ 10.24 สาขาการเงินและการธนาคารร้อยละ 4.76 และสาขาโรงแรมและภัตตาคารร้อยละ 4.63

ธุรกิจการท่องเที่ยวและโรงแรมนับเป็นธุรกิจบริการที่มีศักยภาพสูงที่เป็นแรงขับเคลื่อนเศรษฐกิจที่สำคัญ ทำรายได้ให้ประเทศ โดยในปี 2556 จำนวนนักท่องเที่ยวต่างประเทศเพิ่มขึ้นสูงสุดถึง 26.55 ล้านคน ขยายตัวเพิ่มขึ้นร้อยละ 18.76 จากปี 2555 ทำรายได้ให้ประเทศมูลค่า 1,293.3 พันล้านบาท เป็นการเพิ่มขึ้นของนักท่องเที่ยวในทุกภูมิภาค โดยเป็นนักท่องเที่ยวจากจีนมากที่สุด ร้อยละ 17.47 และขยายตัวเพิ่มขึ้นถึงร้อยละ 66.40 ทั้งนี้เพราะส่วนหนึ่งเป็นผลจากปัญหาความขัดแย้งทางการเมืองระหว่างจีนกับญี่ปุ่น ส่งผลให้นักท่องเที่ยวส่วนหนึ่งหันมาท่องเที่ยวประเทศไทยมากขึ้น รองลงมาเป็นนักท่องเที่ยวจากประเทศมาเลเซีย สัดส่วนร้อยละ 11.46 เนื่องจากการเพิ่มขึ้นของสายการบินต้นทุนต่ำที่ช่วยอำนวยความสะดวกและลดต้นทุนการเดินทาง นอกจากนี้ นักท่องเที่ยวจากรัสเซียร้อยละ 6.58 และขยายตัวเพิ่มต่อเนื่องร้อยละ 32.66 อย่างไรก็ตาม การท่องเที่ยวชะลอตัวลงในช่วงไตรมาสสุดท้ายของปี 2556 เนื่องจาก สถานการณ์การชุมนุมทางการเมืองในประเทศ และการเริ่มบังคับใช้กฎหมายด้านการท่องเที่ยวของจีนในเดือนตุลาคม ทำให้ราคาโปรแกรมท่องเที่ยวที่นักท่องเที่ยวจีนต้องจ่ายปรับสูงขึ้น ส่งผลให้นักท่องเที่ยวจีนขยายตัวลดลง อย่างไรก็ตาม ผลกระทบดังกล่าวไม่ส่งผลกระทบต่อสถานการณ์ท่องเที่ยวไทยมากนัก

4.1.5 การสร้างมูลค่าในการปรับโครงสร้างภาคการผลิตและบริการให้มีมูลค่าสูงขึ้น
รวมทั้งมีการสร้างธุรกิจใหม่ด้วยแนวคิดของเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ที่เน้นการใช้ทรัพยากรทางวัฒนธรรมร่วมกับความคิดสร้างสรรค์ นวัตกรรม และเทคโนโลยีในการสร้างสรรค์สินค้าและบริการที่สามารถสร้างมูลค่าเพิ่มในเชิงพาณิชย์หรือคุณค่าเพิ่มทางสังคมจะเห็นได้จากสัดส่วนมูลค่าเพิ่มของอุตสาหกรรมสร้างสรรค์ทั้ง 12 สาขา สูงขึ้น โดยในปี 2553 คิดเป็นร้อยละ 13 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมประเทศและในปี 2554 และ 2555 เพิ่มเป็นร้อยละ 13 และ 12.3 ตามลำดับ ซึ่งอุตสาหกรรมสร้างสรรค์ที่มีความสำคัญต่อประเทศสูงสุดสามอันดับแรกได้แก่ อุตสาหกรรมการออกแบบ (ร้อยละ 2.49) อุตสาหกรรมทัศนศิลป์ (ร้อยละ 1.82) และอุตสาหกรรมแฟชั่น (ร้อยละ 1.58) ส่วนอุตสาหกรรมสร้างสรรค์ที่มีมูลค่าต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมประเทศน้อยที่สุดคืออุตสาหกรรมศิลปการแสดง อย่างไรก็ตาม แม้ว่าอุตสาหกรรมศิลปการแสดงสร้างมูลค่าเพิ่มต่อ GDP

น้อยที่สุด แต่เป็นอุตสาหกรรมที่มีอัตราการเติบโตเฉลี่ยสูงสุดในกลุ่มอุตสาหกรรมสร้างสรรค์ทั้ง 12 สาขา คือ ร้อยละ 7.44

4.1.6 การพัฒนาระดับอุตสาหกรรมไทยให้เป็นอุตสาหกรรมสีเขียวมีความก้าวหน้ามากขึ้น พื้นที่/นิคมอุตสาหกรรมเดิมหลายพื้นที่/นิคม และพื้นที่เศรษฐกิจหลักแห่งใหม่ ได้รับการพัฒนาและยกระดับให้เป็นเมืองอุตสาหกรรมเชิงนิเวศ (Eco Industry) หรืออุตสาหกรรมสีเขียว (Green Industry) โดยกรมโรงงานอุตสาหกรรมดำเนินโครงการพัฒนาอุตสาหกรรมเชิงนิเวศเชิงพื้นที่ (Eco Industrial Complex) ตั้งเป้าหมายที่จะพัฒนา ส่งเสริมความเป็นเมืองอุตสาหกรรมเชิงนิเวศ (Eco-Town) ให้เป็นรูปธรรมภายในปี 2561 และได้พัฒนาพื้นที่อุตสาหกรรมเดิมที่ดำเนินงานมาตั้งแต่ปี 2553 - 2556 จำนวน 9 พื้นที่ เพื่อนำบทเรียนจากอดีตมาปรับเข้ากับแนวทางการพัฒนาเมืองอุตสาหกรรมเชิงนิเวศ ได้แก่ สวนอุตสาหกรรมโรจนะ พระนครศรีอยุธยา สวนอุตสาหกรรมบางกะดี ปทุมธานี เขตอุตสาหกรรม 304 อินดัสเตรียล ปาร์ค ปราจีนบุรี สวนอุตสาหกรรมศรีราชา ชลบุรี สวนอุตสาหกรรมกบินทร์บุรี ปราจีนบุรี เขตประกอบการอุตสาหกรรมไออาร์พีซี ระยอง ชุมชนอุตสาหกรรม ไอ.พี.พี. ระยอง เขตประกอบการอุตสาหกรรมเหมราชระยอง ระยอง และเขตประกอบการอุตสาหกรรมเหมราชระบุรี สระบุรี

การยกระดับนิคมอุตสาหกรรมเดิมมุ่งสู่เมืองอุตสาหกรรมเชิงนิเวศ การนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทยกำหนดเป้าหมายที่จะยกระดับนิคมอุตสาหกรรมมุ่งสู่เมืองอุตสาหกรรมเชิงนิเวศ (Eco-Industrial Town) ปีละ 3 แห่ง ภายในระยะเวลา 10 ปี (2553-2562) โดยผลการดำเนินงานที่ผ่านมา ประกอบด้วย ปี 2555 ได้จัดทำหลักคิด หลักเกณฑ์และคุณลักษณะมาตรฐานการเป็นเมืองอุตสาหกรรมนิเวศ และเสนอให้จัดทำแผนแม่บทการพัฒนาระดับนิคมอุตสาหกรรมเข้าสู่เมืองอุตสาหกรรมนิเวศ 15 นิคม โดยในปี 2553-2556 ได้ดำเนินการพัฒนาระดับนิคมอุตสาหกรรมนำร่องเข้าสู่การเป็นเมืองอุตสาหกรรมนิเวศ 12 นิคม ได้แก่ นิคมฯ ภาคเหนือ (จ. ลำพูน) นิคมฯ อมตะนคร นิคมฯ อีสเทิร์นซีบอร์ด นิคมฯ หนองแค นิคมฯ บางปู นิคมฯ แหลมฉบัง นิคมฯ บางชัน นิคมฯ สมุทรสาคร นิคมฯ อมตะซิตี้ นิคมฯ บางปะอิน นิคมฯ ลาดกระบัง และนิคมฯ บางพลี และในปี 2556 มีนิคมฯ นำร่อง 6 แห่งได้รับการรับรองเป็นเมืองอุตสาหกรรมเชิงนิเวศ ในระดับ Eco-Champion ขั้นที่ 3 (ผ่านเกณฑ์ 47 เกณฑ์ของตัวชี้วัด 5 มิติ 22 ด้าน) ได้แก่ นิคมฯ แหลมฉบัง นิคมฯ สมุทรสาคร นิคมฯ บางชัน นิคมฯ ภาคเหนือ นิคมฯ อมตะซิตี้ และนิคมฯ หนองแค

4.2 การลงทุนเพื่อการวิจัยและพัฒนาของไทยเพิ่มขึ้น แต่ยังห่างจากเป้าหมายอยู่มาก และเป็นครั้งแรกที่ภาคเอกชนมีการลงทุนสูงกว่าภาครัฐ

4.2.1 สัดส่วนค่าใช้จ่ายและการลงทุนวิจัยและพัฒนาของไทยเพิ่มขึ้น จากร้อยละ 0.26 ต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ ในปี 2554 เป็นร้อยละ 0.37 ในปี 2556 แต่ยังคงอยู่ในระดับต่ำ และห่างจากเป้าหมายแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 11 ที่กำหนดให้เพิ่มสัดส่วนการลงทุนวิจัยและพัฒนาเป็นไม่น้อยกว่าร้อยละ 0.1 เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศในภูมิภาคเอเชีย พบว่า ไทยมีสัดส่วนค่าใช้จ่ายลงทุนเพื่อการวิจัยและพัฒนาต่ำกว่าหลายประเทศในภูมิภาค โดยในปี 2554 เกาหลีใต้มีสัดส่วนค่าใช้จ่ายลงทุนเพื่อการวิจัยและพัฒนา ร้อยละ 3.74 ญี่ปุ่นร้อยละ 3.25 ไต้หวันร้อยละ 3.02 จีนร้อยละ 1.84 และในกลุ่มประเทศอาเซียน ประเทศที่มีค่าใช้จ่ายวิจัยและพัฒนาสูงกว่าไทย อาทิ สิงคโปร์มีสัดส่วนร้อยละ 2.23 และมาเลเซีย ร้อยละ 1.07 สะท้อนว่าความสามารถทางด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี วิจัย และนวัตกรรมของไทยยังอยู่ในอันดับต่ำ เมื่อเปรียบเทียบกับหลายประเทศในภูมิภาคและโลก

ตารางที่ 8 ค่าใช้จ่ายด้านการวิจัยและพัฒนาต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ
ปี 2550 - 2556 จำแนกเป็นรายประเทศ

หน่วย: ร้อยละ

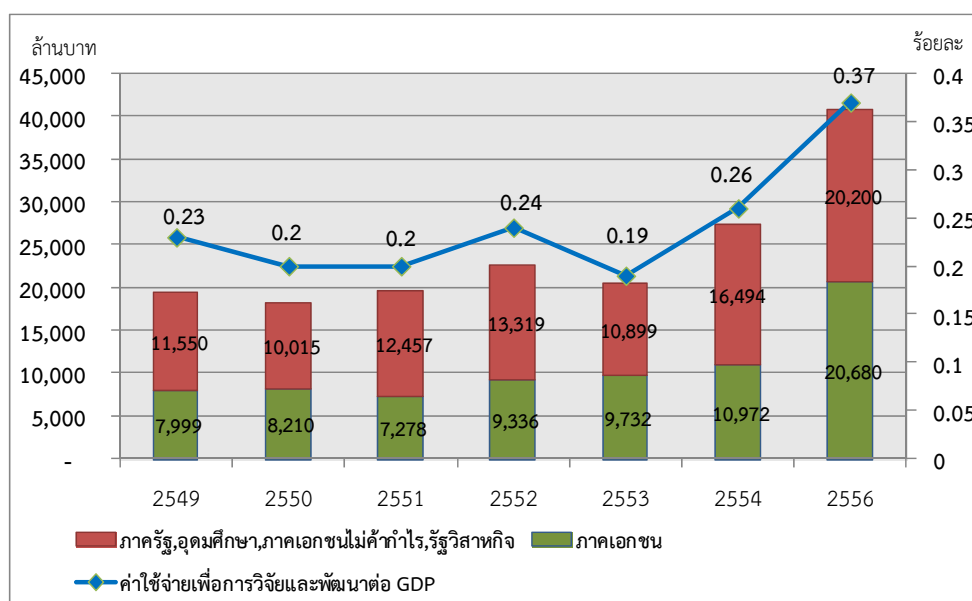
ประเทศ / ปี	แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10					แผนฯ 11
	2550	2551	2552	2553	2554	2556
1. ไทย	0.20	0.20	0.24	0.19	0.26	0.37
2. ญี่ปุ่น	3.46	3.47	3.36	3.45	3.25	n/a
3. เกาหลีใต้	3.21	3.36	3.56	3.57	3.74	n/a
4. สิงคโปร์	2.37	2.65	2.24	2.09	2.23	n/a
5. จีน	1.40	1.47	1.70	1.77	1.84	n/a
6. ออสเตรเลีย	-	2.28	-	2.24	2.27	n/a
7. สหรัฐอเมริกา	2.69	2.82	2.88	2.77	2.75	n/a

ที่มา : สวทช. สวทช. วช. IMD 2013 และ 2014 รายงาน IMD ปี 2013 เป็นการรายงานโดยใช้ข้อมูลจริงปี 2011 และปี 2014 ใช้ข้อมูลจริงปี 2012

หมายเหตุ : n/a ข้อมูลยังไม่ได้เผยแพร่

ภาคเอกชนมีการลงทุนวิจัยและพัฒนาสูงกว่าภาครัฐเป็นครั้งแรกในปี 2556 เมื่อพิจารณามูลค่าการลงทุนเพื่อการวิจัยและพัฒนาของไทยในปี 2556 ประมาณเกือบ 41,000 ล้านบาท เป็นการลงทุนในภาคเอกชน 20,680 ล้านบาท ขณะที่ภาครัฐมีการลงทุน 20,200 ล้านบาท ส่งผลให้สัดส่วนการลงทุนวิจัยและพัฒนาของภาคเอกชนต่อภาครัฐปรับเพิ่มจาก 41:59 ในปี 2554 เป็น 51:49 ในปี 2556 จึงเป็นครั้งแรกที่ภาคเอกชนมีการลงทุนวิจัยและพัฒนาสูงกว่าภาครัฐ แต่ยังไม่บรรลุเป้าหมายที่กำหนดให้สัดส่วนการลงทุนวิจัยและพัฒนาของภาคเอกชนต่อภาครัฐเพิ่มขึ้นเป็น 70 : 30 โดยอุตสาหกรรมที่มีค่าใช้จ่ายทางการวิจัยและพัฒนาสูงที่สุด 5 อันดับแรก ได้แก่ อุตสาหกรรมปิโตรเคมี (2,374 ล้านบาท) อุตสาหกรรมสารเคมีและเคมีภัณฑ์ (1,357 ล้านบาท) อุตสาหกรรมเครื่องจักรและอุปกรณ์ (1,269 ล้านบาท) อุตสาหกรรมเครื่องใช้ไฟฟ้า (887 ล้านบาท) และอุตสาหกรรมอาหารและเครื่องดื่ม (849 ล้านบาท)

แผนภูมิที่ 1 ค่าใช้จ่ายเพื่อการวิจัยและพัฒนา ปี 2549-2556

ที่มา สวทช. สวทช. วช. IMD (2013)

4.2.2 ค่าขอรับสิทธิบัตรและจำนวนสิทธิบัตรการประดิษฐ์ที่ได้รับอนุมัติยังมีจำนวนน้อยมาก และเป็นการยื่นขอจดทะเบียนของต่างชาติเกือบร้อยละ 70 โดยในปี 2556 มีการยื่นขอสิทธิบัตรในประเทศไทยทั้งสิ้น 11,209 รายการ เป็นการยื่นขอจดทะเบียนของไทย 3,456 รายการ คิดเป็นร้อยละ 30.83 และต่างชาติ 7,753 รายการ ได้รับการจดทะเบียนรวมทั้งสิ้น 4,007 รายการ เป็นการได้รับสิทธิบัตรของคนไทยร้อยละ 40.88 เป็นค่าขอรับสิทธิบัตรการประดิษฐ์ จำนวน 52 รายการ

4.3 การพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันที่มีประสิทธิภาพ เท่าเทียม และเป็นธรรม มีผลการพัฒนาก้าวหน้าในหลายด้าน สามารถลดสัดส่วนต้นทุนโลจิสติกส์ การสร้างความมั่นคงด้านพลังงานมีความก้าวหน้า ประสิทธิภาพการใช้พลังงาน และสัดส่วนการใช้พลังงานทดแทนต่อปริมาณการใช้พลังงานขั้นสุดท้ายมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น ผลผลิตภาพแรงงานมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น อย่างไรก็ตาม ความสามารถในการแข่งขันของไทยปรับตัวลดอันดับลง ดังนี้

4.3.1 ความสามารถในการแข่งขันของไทยมีอันดับลดลงในปี 2557 จากการจัดอันดับความสามารถในการแข่งขันของสถาบันนานาชาติเพื่อการพัฒนาการจัดการระหว่างประเทศ หรือ IMD พบว่าในปี 2557 อันดับความสามารถในการแข่งขันของไทยลดลงมาอยู่ในอันดับที่ 29 จากทั้งหมด 60 ประเทศ ปรับตัวลดลงจากอันดับที่ 27 ในปี 2556 โดยเกือบทุกปัจจัยหลักมีอันดับลดลง ดังนี้

(1) **สมรรถนะทางเศรษฐกิจ (Economic Performance) ปรับอันดับลดลง 3 อันดับ** จากอันดับที่ 9 ในปี 2556 มาเป็นอันดับที่ 12 ในปี 2557 เนื่องจากปัจจัยชี้วัดย่อยส่วนใหญ่ปรับตัวลดลง โดยเฉพาะปัจจัยเศรษฐกิจภายในประเทศ (Domestic Economy) ที่ปรับอันดับลดลงมากที่สุด 19 อันดับ จากอันดับที่ 14 เป็นอันดับที่ 33 เนื่องจากภาวะเศรษฐกิจที่ขยายตัวลดลง

(2) **ประสิทธิภาพของภาครัฐ (Government Efficiency) ปรับอันดับลง 6 อันดับ** จากอันดับที่ 22 ในปี 2556 มาเป็นอันดับที่ 28 ในปี 2557 เนื่องจากปัจจัยชี้วัดย่อยเกือบทุกปัจจัยมีอันดับลดลง อาทิ ปัจจัยด้านการบริหารด้านสถาบันจากอันดับ 30 เป็นอันดับที่ 39 กฎหมายด้านธุรกิจ จากอันดับ 43 เป็นอันดับที่ 51 และการบริหารด้านสังคมจากอันดับ 48 เป็นอันดับที่ 55

(3) **ประสิทธิภาพของภาคเอกชน (Business Efficiency) ปรับอันดับลดลง 7 อันดับ** จากอันดับที่ 18 ในปี 2556 มาเป็นอันดับที่ 25 ในปี 2557 โดยทุกปัจจัยย่อยมีอันดับลดลง โดยเฉพาะด้านผลิตภาพและประสิทธิภาพที่อยู่ในอันดับต่ำและปรับอันดับลดลงจากอันดับที่ 44 เป็นอันดับที่ 49

(4) **โครงสร้างพื้นฐาน (Infrastructure) อยู่ในอันดับที่ 48 ไม่เปลี่ยนแปลง** แต่ปัจจัยด้านนี้ยังพัฒนาได้ช้าและอยู่ในระดับต่ำ เมื่อพิจารณาปัจจัยชี้วัดย่อยส่วนใหญ่อยู่ในอันดับต่ำและมีอันดับลดลง โดยความพร้อมด้านโครงสร้างพื้นฐานทางวิทยาศาสตร์ปรับอันดับลดลงจากอันดับที่ 40 เป็นอันดับที่ 46 ความพร้อมด้านสาธารณูปโภคพื้นฐานลดจากอันดับ 25 เป็นอันดับ 28 และปัจจัยด้านการศึกษาซึ่งอยู่ในอันดับต่ำมากและลดอันดับลงจากอันดับที่ 51 เป็นอันดับที่ 54 ส่วนปัจจัยที่ปรับอันดับดีขึ้น ได้แก่ โครงสร้างพื้นฐานด้านเทคโนโลยีปรับอันดับดีขึ้นจากอันดับที่ 47 มาอยู่ในอันดับที่ 41 และสุขภาพและสิ่งแวดล้อม จากอันดับที่ 55 เป็นอันดับที่ 53

ตารางที่ 9 ความสามารถในการแข่งขันของประเทศในแต่ละด้าน ปี 2551 – 2557

หน่วย : อันดับ

ปี	แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10				แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 11		
	2551	2552	2553	2554	2555	2556	2557
อันดับรวม	27	26	26	27	30	27	29
1. สมรรถนะทางเศรษฐกิจ	12	14	6	10	15	9	12
1.1 เศรษฐกิจในประเทศ	48	48	35	27	47	14	33
1.2 การค้าระหว่างประเทศ	21	16	5	6	8	4	5
1.3 การลงทุนระหว่างประเทศ	47	46	38	34	33	31	29
1.4 การจ้างงาน	4	4	3	3	2	3	4
1.5 ระดับราคา	4	5	4	23	28	31	37
2. ประสิทธิภาพของภาครัฐ	22	17	18	23	26	22	28
2.1 ฐานะการคลัง	29	20	14	11	18	19	19
2.2 นโยบายการคลัง	5	8	7	7	6	5	6
2.3 กรอบการบริหารด้านสถาบัน	40	26	32	35	32	30	39
2.4 กฎหมายด้านธุรกิจ	29	29	28	39	44	43	51
2.5 กรอบการบริหารด้านสังคม	36	26	33	47	50	48	55
3. ประสิทธิภาพของภาคเอกชน	25	25	20	19	23	18	25
3.1 ผลผลิตภาพและประสิทธิภาพ	48	50	49	33	57	44	49
3.2 ตลาดแรงงาน	3	7	2	2	4	2	5
3.3 การเงิน	31	22	18	19	15	10	21
3.4 การบริหารจัดการ	19	15	13	16	19	16	26
3.5 ทัศนคติและค่านิยม	20	19	19	16	17	17	20
4. โครงสร้างพื้นฐาน	39	42	46	47	49	48	48
4.1 สาธารณูปโภคพื้นฐาน	29	29	26	24	26	25	28
4.2 โครงสร้างพื้นฐานด้านเทคโนโลยี	43	36	48	52	50	47	41
4.3 โครงสร้างพื้นฐานด้านวิทยาศาสตร์	37	40	40	40	40	40	46
4.4 สุขภาพและสิ่งแวดล้อม	47	50	51	54	52	55	53
4.5 การศึกษา	43	47	47	51	52	51	54

ที่มา : IMD WORLD COMPETITIVENESS YEARBOOK 2008-2014

4.3.2 อันดับความยากง่ายในการทำธุรกิจของไทยไม่เปลี่ยนแปลง ผลการจัดอันดับความยากง่ายในการทำธุรกิจ (Doing Business) โดยธนาคารโลก ในปี 2557 ประเทศไทยได้รับการจัดอันดับให้เป็นประเทศที่มีความสะดวกและมีกฎระเบียบที่เอื้อในการประกอบธุรกิจอยู่ในอันดับที่ 18 จาก 189 ประเทศทั่วโลก อันดับไม่เปลี่ยนแปลงจากปี 2556 ยังไม่บรรลุเป้าหมายที่กำหนดให้อันดับความสามารถในการประกอบธุรกิจเป็น 1 ใน 10 ของโลก อย่างไรก็ตาม ประเทศไทยมีอันดับความสามารถในการประกอบธุรกิจอยู่

ในอันดับที่ 5 ของประเทศในกลุ่มเอเชียตะวันออกและแปซิฟิก รองจากประเทศสิงคโปร์ (อันดับ 1) ฮองกง (อันดับ 2) มาเลเซีย (อันดับ 6) และไต้หวัน (อันดับ 16) โดยสาขาที่อันดับปรับดีขึ้น 4 ด้าน ได้แก่ การขออนุญาตก่อสร้าง การคุ้มครองผู้ลงทุน การชำระภาษี และด้านการบังคับให้เป็นไปตามข้อตกลง จากการที่ไทยปรับให้บริษัทมีการชำระภาษีลดน้อยลง โดยการลดอัตราเงินสมทบกองทุนประกันสังคมของฝ่ายนายจ้าง ทำให้การดำเนินธุรกิจมีประสิทธิภาพมากขึ้น สำหรับสาขาที่อันดับปรับลดลง 5 อันดับ ได้แก่ การเริ่มต้นธุรกิจ การขอใช้ไฟฟ้า การจดทะเบียนทรัพย์สิน การได้รับสินเชื่อ และการค้าระหว่างประเทศ ส่วนด้านการแก้ไขปัญหาล้มละลายอยู่ในอันดับเดิมไม่เปลี่ยนแปลง ทั้งนี้ สาขาที่อยู่ในอันดับต่ำสุดคือ การเริ่มต้นธุรกิจที่ต้องมีการปรับปรุงด้านการลดระยะเวลาการอนุมัติ ขอบังคับการทำงาน โดยประเทศไทยใช้เวลาในการอนุมัติให้เริ่มต้นธุรกิจถึง 27.5 วัน หากเทียบกับสิงคโปร์ที่ใช้เวลาเพียง 3 วัน เท่านั้น

ตารางที่ 10 ผลการจัดอันดับความยากง่ายในการทำธุรกิจ โดยธนาคารโลก

สาขา	DB 2554	DB 2555	DB 2556	DB 2557	อันดับที่ 1 ของโลก ปี 2557
รวม	19	17	18	18	สิงคโปร์
การเริ่มต้นธุรกิจ	95	78	85	91	นิวซีแลนด์
การขออนุญาตก่อสร้าง	12	14	16	14	ฮ่องกง จีน
การขอใช้ไฟฟ้า	-	9	10	12	ไอซ์แลนด์
การจดทะเบียนทรัพย์สิน	19	28	26	29	จอร์เจีย
การได้รับสินเชื่อ	72	67	70	73	มาเลเซีย อังกฤษ
การคุ้มครองผู้ลงทุน	12	13	13	12	นิวซีแลนด์
การชำระภาษี	91	100	96	70	สหรัฐอเมริกา เอมิเรตส์
การค้าระหว่างประเทศ	12	17	20	24	สิงคโปร์
การบังคับให้เป็นไปตามข้อตกลง	25	26	23	22	ลักเซมเบิร์ก
การปิดกิจการ	46	51	58	58	ญี่ปุ่น
จำนวนประเทศ	183	183	185	189	

ที่มา : รายงาน Doing Business 2011 2012 2013 2014 โดยธนาคารโลกและบริษัทการเงินระหว่างประเทศ

4.3.3 การจ้างงานค่อนข้างทรงตัวในช่วง 2 ปี ของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 11 ขณะที่ผลิตภาพแรงงานมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น ในปี 2556 ตลาดแรงงานค่อนข้างตึงตัว มีการจ้างงาน 38.93 ล้านคน เพิ่มขึ้นจากปี 2555 ประมาณ 2 หมื่นคน เป็นการเพิ่มขึ้นในภาคนอกภาคเกษตรกรรม โดยเฉพาะสาขาก่อสร้างที่ตลาดอสังหาริมทรัพย์มีการขยายตัวสูงขึ้น ขณะที่ ภาคเกษตรมีการจ้างงานลดลง ตามการลดลงของการผลิตภาคเกษตร จากการที่ราคาสินค้าเกษตรตกต่ำ โดยเฉพาะราคาข้าวและยางพาราที่ลดลงมาก สำหรับอัตราการว่างงานเพิ่มขึ้นเล็กน้อยจากร้อยละ 0.67 ในปี 2555 เป็นร้อยละ 0.69 ในปี 2556 จำนวนผู้ว่างงาน 280,000 คน ทั้งนี้ ส่วนหนึ่งเนื่องจากมาตรการขึ้นค่าจ้างขั้นต่ำเป็น 300 บาทต่อวันทั่วประเทศมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2556 ผู้ประกอบการบางส่วนทยอยปรับตัวเพื่อลดต้นทุนแรงงานที่เพิ่มขึ้น แต่ไม่ได้ส่งผลกระทบให้มีการเลิกจ้างงานในวงกว้างมากนัก

ตารางที่ 11 กำลังแรงงาน การมีงานทำ และการว่างงาน ปี 2551– 2556

หน่วย : ล้านคน

ภาวะการทำงาน	แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10				แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 11	
	2551	2552	2553	2554	2555	2556
กำลังแรงงาน (ล้านคน)	37.70	38.43	38.64	38.90	39.42	39.40
การมีงานทำ (ล้านคน)	37.02	37.71	38.04	38.46	38.95	38.93
ภาคเกษตรกรรม (ล้านคน)	14.70	14.69	14.55	14.62	15.14	15.08
ภาคนอกเกษตรกรรม (ล้านคน)	22.32	23.01	23.49	23.84	23.81	23.84
- การทำเหมืองแร่ และเหมืองหิน	0.06	0.05	0.04	0.05	0.07	0.06
- การผลิต	5.45	5.37	5.35	5.48	5.73	5.79
- การไฟฟ้า ก๊าซ และการประปา	0.11	0.10	0.11	0.11	0.10	0.10
- การก่อสร้าง	2.21	2.30	2.36	2.38	2.46	2.53
- การค้าส่ง/ค้าปลีก	5.75	6.05	6.24	6.04	5.94	5.95
- โรงแรม ภัตตาคาร	2.38	2.59	2.65	2.55	2.33	2.33
- การขนส่ง สถานที่เก็บสินค้า	1.12	1.14	1.11	0.94	0.96	0.99
- การเป็นสื่อกลางทางการเงิน	0.37	0.38	0.37	0.40	0.42	0.45
- การศึกษา	1.06	1.13	1.25	1.29	1.18	1.15
- อื่นๆ	3.80	3.89	4.03	4.55	4.61	4.50
การว่างงาน (ล้านคน)	0.52	0.57	0.40	0.26	0.26	0.28
อัตราการว่างงาน (ร้อยละ)	1.38	1.49	1.04	0.66	0.67	0.69
การทำงานต่ำระดับ (ล้านคน)	0.51	0.60	0.52	0.38	0.35	0.33

ที่มา : สำนักงานสถิติแห่งชาติ

ผลิตภาพแรงงานมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น โดยผลิตภาพแรงงานไทยเพิ่มขึ้นจาก 125,755 บาทต่อคน ในปี 2555 เป็น 129,470 บาทต่อคน ในปี 2556 ขยายตัวร้อยละ 2.95 ภาคเกษตรกรรมมีผลิตภาพแรงงานเท่ากับ 27,699 บาทต่อคน ขยายตัวร้อยละ 1.79 ขณะที่ภาคนอกเกษตรกรรมมีผลิตภาพแรงงานเท่ากับ 193,852 บาทต่อคน ขยายตัวเพิ่มขึ้นร้อยละ 2.88 ทั้งนี้ ผลิตภาพแรงงานไทยด้านเกษตรกรรมต่ำกว่าผลิตภาพแรงงานในภาคการผลิตประมาณ 12 เท่า จะเห็นว่าจำนวนแรงงานที่มีทักษะของไทยยังมีน้อย และมีปัญหาความสามารถในการแข่งขันด้านการศึกษาที่อยู่ในอันดับที่ต่ำมาโดยตลอด โดยเฉพาะคุณภาพทางการศึกษา เมื่อเปรียบเทียบกับหลายประเทศในกลุ่มอาเซียน โดยเฉพาะมาเลเซียและสิงคโปร์ จากผลการจัดอันดับของสถาบัน IMD การศึกษาของไทยอยู่ในอันดับรั้งท้ายอันดับที่ 54 จาก 60 ประเทศ ในทำนองเดียวกับผลการจัดอันดับของสถาบัน World Economic Forum: WEF พบว่าด้านการศึกษาขั้นสูงและการฝึกอบรมก็มีอันดับลดลงจากอันดับที่ 60 ของโลก เป็นอันดับที่ 66

ตารางที่ 12 ผลิตภาพแรงงานตามสาขาการผลิต ปี 2551–2556

หน่วย : บาท

ภาวะการทำงาน	แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10				แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 11	
	2551	2552	2553	2554	2555	2556
ภาคเกษตรกรรม	26,207	26,569	26,219	26,671	27,211	27,699
ภาคนอกเกษตรกรรม	178,318	168,281	179,422	178,220	188,422	193,852
- การทำเหมืองแร่ และเหมืองหิน	1,644,911	1,877,254	2,481,687	1,982,238	1,477,792	1,711,975
- การผลิต	321,167	306,112	350,151	338,282	334,425	331,579
- การไฟฟ้า ก๊าซ และการประปา	1,387,409	1,456,548	1,535,424	1,623,563	1,883,749	1,857,213
- การก่อสร้าง	42,994	41,490	43,329	40,843	42,453	41,778

ภาวะการทำงาน	แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10				แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 11	
	2551	2552	2553	2554	2555	2556
- การค้าส่ง/ค้าปลีก	103,703	98,350	97,928	102,978	110,068	113,465
- โรงแรม ภัตตาคาร	67,287	61,713	65,397	73,250	89,640	100,359
- การขนส่ง สถานที่เก็บสินค้า	384,868	362,604	388,560	471,450	495,916	519,096
- การเป็นสื่อกลางทางการเงิน	431,319	445,940	492,225	517,225	518,242	537,174
- การศึกษา	103,077	101,698	94,633	91,471	104,790	109,498
- อื่นๆ	113,992	112,018	114,601	104,662	109,013	114,566
ผลิตภาพแรงงานรวม	117,916	113,062	120,832	119,581	125,755	129,470

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

หมายเหตุ : ผลิตภาพแรงงานตามสาขาการผลิตเท่ากับผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศตามสาขาการผลิตหารด้วยผู้มีงานทำตามสาขาการผลิต

4.3.4 ต้นทุนโลจิสติกส์มีแนวโน้มลดลงอย่างต่อเนื่อง บรรลุเป้าหมายที่กำหนดให้ต่ำกว่าร้อยละ 15 จากการประมาณการเบื้องต้น พบว่า ต้นทุนโลจิสติกส์ลดลงเล็กน้อยจากร้อยละ 14.4 ต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ ในปี 2555 เป็นร้อยละ 14.0 ในปี 2556 ซึ่งเป็นการลดลงของต้นทุนด้านการเก็บรักษาสินค้าคงคลังจากร้อยละ 5.7 ในปี 2555 เป็นร้อยละ 5.3 ในปี 2556 เนื่องจากผู้ประกอบการมีระบบบริหารจัดการสินค้าคงคลังที่มีประสิทธิภาพและอัตราดอกเบี้ยเงินกู้มีแนวโน้มลดลง ส่วนต้นทุนด้านการขนส่งสินค้ามีสัดส่วนร้อยละ 7.4 และต้นทุนด้านการบริหารจัดการโลจิสติกส์ร้อยละ 1.3 ทั้งนี้ การดำเนินงานสำคัญในการเพิ่มประสิทธิภาพการพัฒนาระบบโลจิสติกส์ของไทย อาทิ การจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบโลจิสติกส์ของไทย ฉบับที่ 2 (2556-2560) ให้มีความสำคัญกับการอำนวยความสะดวกทางการค้าและการจัดการโซ่อุปทานเพื่อความสามารถในการแข่งขัน ซึ่งคณะรัฐมนตรีมีมติให้ความเห็นชอบเมื่อวันที่ 10 กันยายน พ.ศ. 2556 ในส่วนของการพัฒนาระบบเชื่อมโยงข้อมูลใบอนุญาต/ใบรับรองในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์ผ่านระบบ National Single Window : NSW กับหน่วยงานภาครัฐมีความคืบหน้าค่อนข้างมาก มีหน่วยงานที่เชื่อมโยงข้อมูลแล้ว 17 หน่วยงาน หน่วยงานที่เหลืออยู่ระหว่างการทดสอบระบบ/การพัฒนาระบบ และการจัดซื้อจัดจ้าง นอกจากนี้ ดำเนินโครงการนำร่อง ASEAN Single Window เพื่อเชื่อมโยงข้อมูลใบขนสินค้าของอาเซียน และใบรับรองแหล่งกำเนิดสินค้าของอาเซียน

ตารางที่ 13 ต้นทุนโลจิสติกส์ต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ ปี 2550 – 2556e

หน่วย : ร้อยละ

ประเภทต้นทุน	แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10					แผนฯ 11	
	2550	2551	2552	2553	2554	2555p	2556e
ต้นทุนด้านโลจิสติกส์ (1)	17.1	17.1	15.1	15.2	14.7	14.4	14.0
- ต้นทุนด้านการขนส่งสินค้า	7.7	8.2	7.1	7.3	7.3	7.4	7.4
- ต้นทุนด้านการเก็บรักษาสินค้าคงคลัง	7.8	7.3	6.6	6.5	6.1	5.7	5.3
- ต้นทุนด้านการบริหารจัดการโลจิสติกส์	1.6	1.6	1.4	1.4	1.3	1.3	1.3

ที่มา : 1. สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

หมายเหตุ : p หมายถึง ข้อมูลเบื้องต้น e หมายถึง ข้อมูลประมาณการ

อย่างไรก็ตาม ความสามารถในการแข่งขันด้านโลจิสติกส์ของไทยยังพัฒนาค่อนข้างล่าช้าเมื่อเปรียบเทียบกับประเทศในภูมิภาคเอเชีย เมื่อพิจารณาจากดัชนีวัดประสิทธิภาพด้านโลจิสติกส์ (Logistics Performance Index: LPI) ของธนาคารโลก ในปี 2557 พบว่า ประเทศไทยอยู่ในอันดับที่ 35 จาก

160 ประเทศ (คะแนน 3.43 จากคะแนนเต็ม 5.00) ขณะที่ประเทศสิงคโปร์อยู่อันดับที่ 5 (คะแนน 4.00) มาเลเซียอยู่อันดับที่ 25 (คะแนน 3.59) และเวียดนามอยู่อันดับที่ 48 (คะแนน 3.15) ทั้งนี้ ไทยมีอันดับคะแนนในเกือบทุกมิติต่ำกว่าประเทศสิงคโปร์และมาเลเซีย ส่วนใหญ่เป็นมิติที่เกี่ยวข้องกับด้านการบริการของทั้งภาครัฐและเอกชนในการอำนวยความสะดวกทางการค้า อาทิ ความสะดวกในการนำเข้าหรือส่งออกสินค้าระหว่างประเทศ สมรรถนะของผู้ให้บริการโลจิสติกส์ภายในประเทศ และพิธีการศุลกากร

4.3.5 การสร้างความมั่นคงด้านพลังงานมีความก้าวหน้า ประสิทธิภาพการใช้พลังงาน และสัดส่วนการใช้พลังงานทดแทนต่อปริมาณการใช้พลังงานขั้นสุดท้ายมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น

(1) ความต้องการใช้พลังงานของประเทศไทยมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องตามการขยายตัวของภาคเศรษฐกิจ โดยการใช้พลังงานขั้นสุดท้ายของประเทศในปี 2556 มีปริมาณ 75,214 พันตัน เทียบเท่าน้ำมันดิบ เพิ่มขึ้นร้อยละ 2.6 จากปี 2555 เป็นพลังงานประเภทน้ำมันสำเร็จรูปในสัดส่วนสูงสุด ร้อยละ 47.8 ของการใช้พลังงานขั้นสุดท้าย รองลงมาเป็น การใช้ไฟฟ้า ร้อยละ 18.6 และพลังงานหมุนเวียนดั้งเดิม ร้อยละ 10.7 ตามลำดับ การใช้พลังงานเพิ่มขึ้นเกือบทุกสาขาเศรษฐกิจ โดยสาขาที่มีการใช้พลังงานขั้นสุดท้ายมากที่สุดได้แก่ สาขาการขนส่งและสาขาอุตสาหกรรมการผลิตที่มีสัดส่วนการใช้พลังงานประมาณร้อยละ 35.8 รองลงมาได้แก่ บ้านอยู่อาศัย คิดเป็นร้อยละ 15.11 และขยายตัวเพิ่มขึ้นมากที่สุดร้อยละ 10.31 และธุรกิจการค้า ร้อยละ 7.72 ตามลำดับ ทั้งนี้ กระทรวงพลังงานได้จัดทำแผนอนุรักษ์พลังงาน 20 ปี (พ.ศ. 2554 - 2573) กำหนดเป้าหมายการอนุรักษ์พลังงาน ให้ภาคอุตสาหกรรมลดการใช้พลังงาน 16 ล้านตัน เทียบเท่าน้ำมันดิบ ภาคอาคารธุรกิจและบ้านพักอาศัย ลดการใช้พลังงาน 7 ล้านตัน เทียบเท่าน้ำมันดิบ และภาคขนส่ง มีเป้าหมายลดการใช้พลังงาน 15 ล้านตันเทียบเท่าน้ำมันดิบ

ตารางที่ 14 การใช้พลังงานขั้นสุดท้ายจำแนกตามสาขาเศรษฐกิจ

หน่วย : พันตันเทียบเท่าน้ำมันดิบ (ktoe)

สาขา	ค่าเฉลี่ยช่วง แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10	ปี 2554	ปี 2555	ปี 2556
เกษตรกรรม สัดส่วน (ร้อยละ)	3,511 (5.19)	3,686 (5.22)	3,790 (5.17)	3,906 (5.19)
เหมืองแร่ สัดส่วน (ร้อยละ)	123 (0.18)	130 (0.18)	139 (0.19)	142 (0.19)
อุตสาหกรรมการผลิต สัดส่วน (ร้อยละ)	24,285 (35.90)	24,614 (34.88)	26,653 (36.35)	26,930 (35.80)
การก่อสร้าง สัดส่วน (ร้อยละ)	130 (0.19)	112 (0.16)	118 (0.16)	121 (0.16)
บ้านอยู่อาศัย สัดส่วน (ร้อยละ)	10,317 (15.25)	11,040 (15.65)	10,305 (14.06)	11,367 (15.11)
ธุรกิจการค้า สัดส่วน (ร้อยละ)	5,120 (7.57)	5,511 (7.84)	6,081 (8.29)	5,805 (7.72)
การขนส่ง สัดส่วน (ร้อยละ)	24,167 (35.72)	25,469 (36.09)	26,230 (35.78)	26,943 (35.82)
รวม (ร้อยละ)	67,653 (100.00)	70,562 (100.00)	73,316 (100.00)	75,214 (100.00)

ที่มา : กรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงาน

หมายเหตุ : การใช้พลังงานเชิงพาณิชย์ขั้นสุดท้าย (Final Commercial Energy Consumption) หมายถึง พลังงานขั้นสุดท้ายที่ผู้บริโภคใช้ โดยไม่รวมถึงเชื้อเพลิงที่นำไปใช้ในการผลิตพลังงานทุติยภูมิ เช่น เราใช้ไฟฟ้า แต่ไฟฟ้าผลิตจากก๊าซธรรมชาติ ก็จะคิดเฉพาะปริมาณไฟฟ้าที่ใช้เท่านั้น ไม่รวมเอาก๊าซธรรมชาติมาคิดซ้ำ หรือน้ำมันน้ำมันสำเร็จรูปมาเติมรถ ถือว่าน้ำมันสำเร็จรูปเป็นพลังงานสุดท้าย

(2) **ประสิทธิภาพการใช้พลังงานมีแนวโน้มดีขึ้น** จากการที่ภาครัฐมีนโยบายส่งเสริมประสิทธิภาพการใช้พลังงาน โดยจัดทำแผนอนุรักษ์พลังงาน 20 ปี (พ.ศ. 2554 - 2573) มีเป้าหมายที่จะลดความเข้มการใช้พลังงาน (Energy Intensity) ลงร้อยละ 25 ในปี 2573 จากปี 2548 โดยให้การสนับสนุนด้านการเงินในการดำเนินโครงการด้านอนุรักษ์พลังงานพลังงานทดแทน ตลอดจนการศึกษาริวิจัย การสร้างความรู้ ความเข้าใจ การฝึกอบรม ที่เกี่ยวข้องกับการอนุรักษ์พลังงาน ได้ส่งผลโดยรวมต่อประสิทธิภาพการใช้พลังงานของประเทศดีขึ้น โดยในปี 2556 ประสิทธิภาพการใช้พลังงานปรับตัวดีขึ้นอยู่ที่ 14.93 พันตันเทียบเท่าน้ำมันดิบต่อพันล้านบาท จาก 14.97 พันตันเทียบเท่าน้ำมันดิบต่อพันล้านบาท ในปี 2555 เป็นไปตามเป้าหมายแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 11 ที่กำหนดลดความเข้มการใช้พลังงานลงร้อยละ 2.0 นั่นคือในปี 2559 ประสิทธิภาพการใช้พลังงานอยู่ที่ 14.9 พันตันเทียบเท่าน้ำมันดิบต่อพันล้านบาท

ตารางที่ 15 ประสิทธิภาพการใช้พลังงาน (Energy Intensity)

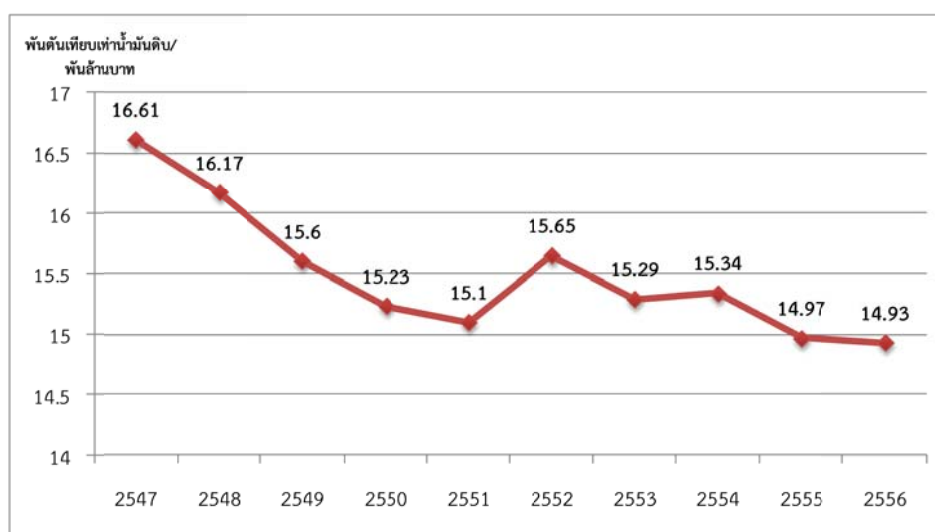
หน่วย : พันตันเทียบเท่าน้ำมันดิบต่อพันล้านบาท

	แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10					แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 11		
	2550	2551	2552	2553	2554	2555	2556	2559 (เป้าหมาย)
ประสิทธิภาพการใช้พลังงาน (Energy Intensity)	15.23	15.10	15.65	15.29	15.34	14.97	14.93	14.9*

ที่มา : สถิติพลังงานของประเทศไทยปี 2556 กรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงาน

หมายเหตุ : (*) คำนวณจากเป้าหมายของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 11 ซึ่งตั้งเป้าหมายลดความเข้มการใช้พลังงานลงร้อยละ 2.0

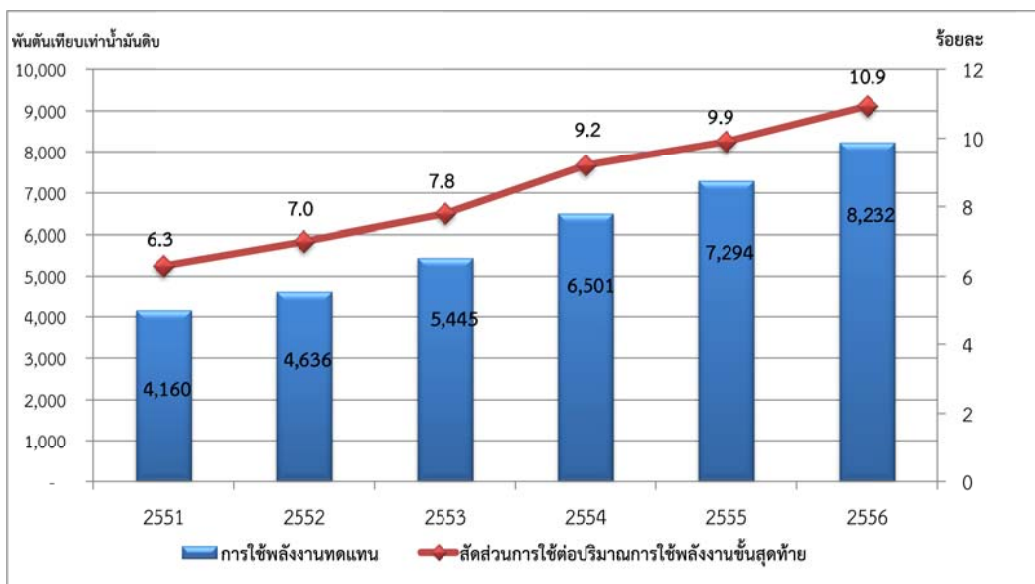
แผนภูมิที่ 2 ประสิทธิภาพการใช้พลังงาน (Energy Intensity) ปี 2547-2556

ที่มา : สถิติพลังงานของประเทศไทยปี 2556 กรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงาน

(3) การใช้พลังงานทดแทนเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง เนื่องจากนโยบายการพัฒนาพลังงานทดแทนที่มีเป้าหมายให้มีการใช้พลังงานทดแทนเพิ่มขึ้นในทุกภาคส่วนของสังคม เพื่อลดการใช้พลังงานจากเชื้อเพลิงฟอสซิล และลดการนำเข้าพลังงานจากต่างประเทศ โดยในปี 2556 ประเทศไทยมีการใช้พลังงานทดแทน 8,232 พันตันเทียบเท่าน้ำมันดิบ คิดเป็นร้อยละ 10.9 ของการใช้พลังงานขั้นสุดท้าย เพิ่มขึ้นจาก 7,292 พันตันเทียบเท่าน้ำมันดิบในปี 2555 มีอัตราขยายตัวร้อยละ 12.9 ส่งผลให้มีการลดการนำเข้าพลังงานคิดเป็นมูลค่า 203,822 ล้านบาท และลดการปล่อยก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ 25.25 ล้านตัน โดยในปี 2556 มีการนำเข้าพลังงานมูลค่า 1.42 ล้านล้านบาท ลดลงจากปี 2555 ร้อยละ 2.0 ทั้งนี้ การพัฒนาพลังงานทดแทนของไทย เป็นพลังงานที่ผลิตภายในประเทศเป็นหลัก ประกอบด้วย แสงอาทิตย์ ลม พลังน้ำขนาดเล็ก ชีวมวล ก๊าซชีวภาพ และเชื้อเพลิงชีวภาพ (เอทานอลและไบโอดีเซล) การใช้พลังงานทดแทนดังกล่าว เป็นการใช้ในรูปความร้อนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 64.1 ของการใช้พลังงานทดแทนทั้งหมด รองลงมาได้แก่ เชื้อเพลิงชีวภาพ (เอทานอลและไบโอดีเซล) และไฟฟ้า คิดเป็นร้อยละ 19.6 และ 16.3 ตามลำดับ

แผนภูมิที่ 3 การใช้พลังงานทดแทนและสัดส่วนการใช้ต่อปริมาณการใช้พลังงานขั้นสุดท้าย

ที่มา : กรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงาน

4.4 การบริหารจัดการเศรษฐกิจส่วนรวมอย่างมีประสิทธิภาพ

4.4.1 การบริหารจัดการหนี้สาธารณะยังอยู่ในกรอบวินัยทางการคลัง โดยสัดส่วนหนี้สาธารณะปรับเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 43.99 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ ในปี 2555 มาอยู่ที่ร้อยละ 45.71 ในปี 2556 หนี้สาธารณะคงค้างรวม 5,449,795.99 ล้านบาท ยังอยู่ในกรอบวินัยการคลังที่กำหนดให้ไม่เกินร้อยละ 60 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ เป็นการก่อหนี้ของรัฐบาลมากที่สุดร้อยละ 32.10 เพื่อชดเชยการขาดดุล และการค้าประกันสถาบันการเงินเฉพาะกิจโดยเฉพาะการค้าประกันการกู้ยืมของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.) เพื่อใช้ในโครงการรับจำนำข้าว รองลงมา เป็นหนี้รัฐวิสาหกิจที่ไม่เป็นสถาบันการเงินร้อยละ 9.10

ตารางที่ 16 หนี้สาธารณะคงค้างปี 2553 – 2556

หน่วย : ล้านบาท

	ณ ธันวาคม 2553		ณ ธันวาคม 2554		ณ ธันวาคม 2555		ณ ธันวาคม 2556	
	จำนวน	%GDP	จำนวน	%GDP	จำนวน	% GDP	จำนวน	% GDP
1.หนี้ของรัฐบาล	3,002,422.91	29.71	3,088,521.36	29.30	3,516,639.85	31.18	3,827,070.35	32.10
2.หนี้รัฐวิสาหกิจที่ไม่เป็นสถาบันการเงิน	1,081,005.54	10.70	1,061,011.63	10.07	1,072,819.71	9.51	1,084,988.05	9.10
3.หนี้รัฐวิสาหกิจที่เป็นสถาบันการเงิน	168,092.18	1.66	148,364.09	1.41	364,564.10	3.23	536,902.90	4.50
4.หนี้กองทุนเพื่อการฟื้นฟูฯ	30,445.18	0.30	0.0	0.00	0.0	0.0	0.0	0.0
5.หนี้หน่วยงานอื่นของรัฐ	298.66	0.00	552.01	0.01	7,263.95	0.06	834.69	0.01
รวมหนี้สาธารณะคงค้าง	4,282,264.47	42.38	4,298,449.09	40.78	4,961,287.61	43.99	5,449,795.99	45.71

ที่มา : สำนักบริหารหนี้สาธารณะ กระทรวงการคลัง www.mof.go.th

หมายเหตุ : สำนักบริหารหนี้สาธารณะได้จัดประเภทหนี้ใหม่ตั้งแต่เดือนกรกฎาคม 2549

4.4.2 อัตราเงินเฟ้ออยู่ในระดับต่ำ เป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนดให้ไม่เกินร้อยละ 3.5 ในปี 2556 อัตราเงินเฟ้อทั่วไปอยู่ที่ร้อยละ 2.18 ชะลอตัวลงจากร้อยละ 3.02 ในปี 2555 เป็นการลดลงของหมวดอาหารและเครื่องดื่ม และหมวดพลังงานซึ่งเป็นผลจากราคาน้ำมันเชื้อเพลิงในประเทศที่ลดลงตามราคาน้ำมันดิบในตลาดโลก ประกอบกับอุปสงค์ในประเทศที่ชะลอตัว และภาระหนี้ครัวเรือนที่สูงขึ้น ทำให้ครัวเรือนเพิ่มความระมัดระวังในการใช้จ่าย นอกจากนี้ การปรับขึ้นค่าแรงขั้นต่ำรอบสองในเดือนมกราคม 2556 ไม่ได้ส่งผลกระทบต่อระดับราคามากนัก

ตารางที่ 17 อัตราขยายตัวของดัชนีราคาผู้บริโภคทั่วไป ปี 2550 – 2556

หน่วย : ร้อยละ

ดัชนี	แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 10					แผนฯ 11	
	2550	2551	2552	2553	2554	2555	2556
ดัชนีราคาผู้บริโภคทั่วไป	2.3	5.5	-0.9	3.3	3.8	3.0	2.18
หมวดอาหารและเครื่องดื่ม	4.0	11.6	4.4	5.4	8.0	4.9	3.40
หมวดอาหารสด	6.5	15.3	5.6	10.3	8.7	4.4	5.54
หมวดอื่นๆ ที่มีเชื้ออาหาร	1.2	1.7	-4.8	2.1	1.3	1.9	1.50
หมวดพลังงาน	2.4	8.0	-13.1	9.7	6.0	7.1	4.79
ดัชนีราคาผู้บริโภคพื้นฐาน	1.1	2.4	0.3	1.0	2.4	2.1	1.00

ที่มา : สำนักดัชนีเศรษฐกิจการค้า กระทรวงพาณิชย์

5 การดำเนินงานที่สำคัญ

5.1 การปรับโครงสร้างเศรษฐกิจสู่การพัฒนาที่มีคุณภาพและยั่งยืน โดยสร้างความเข้มแข็งให้กับผู้ประกอบการ ดังนี้

5.1.1 ปรับโครงสร้างการค้าและการลงทุนให้สอดคล้องกับการขยายตัวทางเศรษฐกิจของเอเชีย แอฟริกา และเศรษฐกิจภายในประเทศ โดย

1) พัฒนาสินค้าและบริการให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดใหม่ มีผลการดำเนินงานที่สำคัญ ได้แก่ กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารจัดทำโครงการส่งเสริมและพัฒนามาตรฐานผลิตภัณฑ์ ICT ไทย เพื่อให้หน่วยงานภาครัฐและเอกชนสามารถเลือกผลิตภัณฑ์ที่มีมาตรฐานอย่างเหมาะสมตรงกับความต้องการ เพิ่มขีดความสามารถของหน่วยตรวจสอบรับรองผลิตภัณฑ์ ป้องกันปัญหาผลิตภัณฑ์ที่จำหน่ายด้อยคุณภาพ และลดการนำเข้า โครงการการพัฒนาตลาดซอฟต์แวร์สำหรับกลุ่มอุตสาหกรรมหลัก ส่งเสริมให้เกิดการเจรจาธุรกิจในประเทศและมีมูลค่าเจรจาธุรกิจเพิ่มขึ้นเป็น 2,169.54 ล้านบาท ในปี 2556 มีการเจรจาธุรกิจระหว่างกลุ่มเป้าหมายกับผู้ประกอบการดิจิทัล คอนเทนต์ รวม 1,187 ครั้ง ผู้ประกอบการมีผลงานด้านดิจิทัล คอนเทนต์ ที่สอดคล้องกับความต้องการของภาคอุตสาหกรรมหลักและสามารถต่อยอดในเชิงพาณิชย์ได้ 50 ผลงาน และมีบุคลากรที่ผ่านมาตรฐานดิจิทัล คอนเทนต์ระดับสากล 10 ราย

กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีมีแผนงานคลังเตอร์วิจัยมุ่งเป้าด้านอุตสาหกรรมการผลิตและบริการ มีผลงาน 3 ด้านหลัก ได้แก่ (1) อุตสาหกรรมฮาร์ดดิสก์ไดรฟ์ ผู้ประกอบการไทย 3 บริษัทสามารถรับงานในการออกแบบและสร้างเครื่องจักร Automation ให้กับบริษัทผู้ผลิตฮาร์ดดิสก์ไดรฟ์ต้นแบบเครื่องจักรอัตโนมัติสำหรับการประกอบชิ้นส่วนฮาร์ดดิสก์ไดรฟ์ ได้ต้นแบบเทคโนโลยีกระบวนการผลิต ESD Zirconia ระดับอุตสาหกรรม และแบบจำลองทางคณิตศาสตร์และการวิเคราะห์โดยระเบียบวิธีไฟไนต์เอลิเมนต์ (2) อุตสาหกรรมเครื่องปรับอากาศและเครื่องทำความเย็น สามารถพัฒนาเครื่องปรับอากาศแบบ BLDC Inverter ที่ใช้พลังงานไฟฟ้าบูรณาการร่วมกันระหว่างพลังงานไฟฟ้าแผงเซลล์พลังงานแสงอาทิตย์และแหล่งไฟฟ้า 220 V แบบทั่วไป ช่วยให้เครื่องปรับอากาศสามารถประหยัดพลังงานได้มากขึ้นในตอนกลางวันที่มีแสงแดด (3) อุตสาหกรรมยานยนต์และชิ้นส่วน สามารถสร้างองค์ความรู้ในการออกแบบและต้นแบบคานหน้าแชสซี และซับเฟรมของรถใช้งานเกษตรกรรม และจัดการอบรมด้านโลหะ High-Tensile ให้กับภาคการศึกษาและภาคอุตสาหกรรม

2) ส่งเสริมการลงทุนที่ยั่งยืนและสร้างความสมดุลของการเจริญเติบโตในทุกมิติทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม กระทรวงอุตสาหกรรม ดำเนินโครงการส่งเสริมการลงทุนเพื่อพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืน เพื่อปรับโครงสร้างเศรษฐกิจไทยให้เติบโตอย่างยั่งยืนและสามารถก้าวพ้นการเป็นประเทศที่มีรายได้ระดับปานกลาง โดยเร่งชักจูงการลงทุนโดยเฉพาะการลงทุนในอุตสาหกรรมสำคัญตามนโยบายรัฐบาลหรือการลงทุนที่มีคุณค่าต่อการพัฒนาประเทศ และส่งเสริมการลงทุนของอุตสาหกรรมไทยในต่างประเทศเพื่อขยายโอกาสทางธุรกิจ ส่งผลให้มูลค่าการลงทุนที่ขอรับการส่งเสริมประจำปีมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น

ปีงบประมาณ	ผลผลิต	ผลลัพธ์
	มูลค่าการขอรับการส่งเสริมสิทธิ (หน่วย : พันล้านบาท)	มูลค่าการลงทุนที่ออกบัตรส่งเสริม (หน่วย : พันล้านบาท)
2551	550.44	524.60
2552	409.11	362.79
2553	637.55	451.87
2554	601.56	452.81
2555	1,034.30	593.96
2556	1,240.65	1,065.61

3) ส่งเสริมและพัฒนาธุรกิจไทยให้สามารถเติบโตได้อย่างมีคุณภาพและยั่งยืน

กระทรวงพาณิชย์ได้พัฒนาผู้ประกอบการอุตสาหกรรมสร้างสรรค์ด้วยทรัพย์สินทางปัญญา มีผู้เข้าร่วมกิจกรรม 5,000 ราย ผู้ประกอบการได้รับการพัฒนาศักยภาพในการต่อยอดเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้าและบริการ 10 ผลงาน และจัดประกวดการพัฒนาภูมิปัญญาสู่นวัตกรรม มีผู้ส่งผลงานเข้าประกวด 92 ผลงาน นอกจากนี้ ดำเนินกิจกรรม สร้างนักการตลาดและพัฒนาศักยภาพกลุ่มธุรกิจรองรับ AEC โดยจัดอบรมสัมมนาพัฒนาศักยภาพกลุ่มธุรกิจไทย 4 หลักสูตร ผู้ประกอบการได้รับความรู้และทักษะการเป็นนักการค้าและนักการตลาด 531 ราย และผู้บริหาร/สมาชิกสมาคมการค้าได้รับการพัฒนาศักยภาพ 373 ราย จัดทำโครงการธงฟ้าราคาประหยัดลดค่าครองชีพประชาชน สามารถลดภาระค่าครองชีพให้ประชาชน 6.1 ล้านคน โครงการสร้าง SMEs ไทยสู่เวทีการค้าสากล (ต้นกล้า ทุ โกล (TONKLA TO GOAL) ได้จัดกิจกรรมเสริมสร้างองค์ความรู้ด้านการค้าระหว่างประเทศในภาพรวมให้กับผู้ประกอบการในภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่สนใจสมัครเข้าร่วมโครงการไม่น้อยกว่า 150 ราย มีผู้เข้าร่วมกิจกรรมพันธมิตรเพื่อการสร้างสรรค์ ให้คำปรึกษาเชิงลึกด้านแผนการตลาดและบรรจุภัณฑ์ จัดทำสินค้าต้นแบบ ผู้ประกอบการได้รับการคัดเลือกไม่ต่ำกว่า 30 บริษัท

สำหรับการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม กระทรวงอุตสาหกรรมได้ดำเนินโครงการพัฒนาช่องทางการตลาดสำหรับผู้ประกอบการ SMEs ผู้ประกอบการได้รับการสนับสนุนด้านการตลาด 105 ราย โครงการพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันอุตสาหกรรมไทยด้วยเทคโนโลยี วิสาหกิจได้รับการส่งเสริมและพัฒนาระบบไอทีเพิ่มขึ้นตามเป้าหมาย 1,600 กิจการ บุคลากรได้รับการพัฒนาศักยภาพด้านไอทีเพิ่มขึ้น 1,559 คน และวิสาหกิจที่ได้รับการส่งเสริมและพัฒนาสามารถลดต้นทุน 650,000 บาท ในส่วน โครงการภายใต้ยุทธศาสตร์การพัฒนาอุตสาหกรรมวัสดุอุปกรณ์ทางการแพทย์และสุขภาพ ได้ให้คำปรึกษาแนะนำการเพิ่ม Productivity และพัฒนามาตรฐาน ISO 13485 ให้กับโรงงานไม่น้อยกว่า 56 แห่ง จัดอบรมเชิงปฏิบัติการด้านการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต การบริหารจัดการและระบบมาตรฐาน ISO 13485 ให้กับผู้ประกอบการในอุตสาหกรรมวัสดุอุปกรณ์ทางการแพทย์ไม่น้อยกว่า 240 ราย

นอกจากนี้ เสริมสร้างผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) ในภาคอุตสาหกรรม ส่งผลให้ผู้ประกอบการได้รับการพัฒนาเตรียมความพร้อมเพื่อเข้าสู่ AEC เพิ่มขึ้นตามเป้าหมาย 12,119 คน ในปี 2556 จัดตั้งธุรกิจและขยายธุรกิจ 1,121 ราย ลงทุนเพิ่มขึ้น 1,563.785 ล้านบาท และจ้างงานเพิ่มขึ้น 5,072 คน นอกจากนี้ สถานประกอบการได้รับการพัฒนาเตรียมความพร้อมธุรกิจเพื่อเข้าสู่ AEC 653 กิจการ ผู้ประกอบการได้รับการพัฒนา 5,027 คน ทำให้มีทักษะการผลิตเพิ่มขึ้นร้อยละ 51 สำหรับการพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมและวิสาหกิจชุมชน ได้รับการส่งเสริมและพัฒนา 421 กลุ่ม จำนวน 1,259 คน สามารถลดต้นทุนได้เฉลี่ยร้อยละ 4.43 เป็นมูลค่า 97.64 ล้านบาท และยอดขายเพิ่มขึ้นเฉลี่ยร้อยละ 3.35 เป็นมูลค่า 4,197.95 ล้านบาท ส่งเสริมและพัฒนาวิสาหกิจชุมชน ให้เหมาะสมและตรงกับความต้องการของตลาด ส่งผลให้ประชาชนได้รับการเสริมสร้างศักยภาพและพัฒนาด้านการผลิต 2,761 คน และวิสาหกิจชุมชนได้รับการพัฒนาเพื่อเพิ่มทักษะด้านการผลิตและการประกอบอาชีพ 421 กลุ่ม ขณะที่วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมได้รับการส่งเสริมสนับสนุนและพัฒนากิจการประกอบการ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพ 4,501 กิจการ ผู้ประกอบการได้รับการพัฒนา 8,428 คน และจัดทำมาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน เพื่อให้การพัฒนาผลิตภัณฑ์ของวิสาหกิจชุมชนมีมาตรฐาน และส่งเสริมประชาสัมพันธ์ด้านการตลาดเพื่อเพิ่มช่องทางการจำหน่ายให้ชุมชนมีศักยภาพอย่างยั่งยืน ได้กำหนด/แก้ไข/ปรับปรุง (มผช.) เพิ่มขึ้นเป็น 77 เรื่อง ในปี 2556 ผลิตภัณฑ์ชุมชนได้รับการรับรองคุณภาพ 4,358 ฉบับ ตรวจสอบติดตามเพื่อรักษาคุณภาพผลิตภัณฑ์

ชุมชนเพิ่มขึ้นเป็น 2,022 ราย และผู้ผลิตชุมชนได้รับการพัฒนา 3,677 ราย ส่งผลให้ผู้ประกอบการชุมชนที่ได้รับการรับรองมาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน มียอดขายเพิ่มขึ้นร้อยละ 56.78 ในปี 2556

กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีจัดทำ*โครงการพัฒนาอาชีพการผลิตเซรามิกเพื่อวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมและชุมชน* ผู้ประกอบการได้รับการถ่ายทอด/อบรม/สัมมนา/ให้คำปรึกษา 320 ราย สามารถเข้าสู่กระบวนการรับรอง 4 ราย 4 ผลิตภัณฑ์ และมีรูปแบบที่ได้รับการพัฒนาและทดลองตลาด 71 แบบ สามารถลดการสูญเสียจากการปรับปรุงเตาและกระบวนการผลิตร้อยละ 20 มีรายได้เพิ่มขึ้นร้อยละ 25 *โครงการพัฒนาผลิตภัณฑ์นวัตกรรมเพื่อการส่งออกสำหรับผู้ประกอบการขนาดกลาง* โครงการได้รับการสนับสนุน 49 โครงการ มูลค่า 42.33 ล้านบาท ก่อให้เกิดผลิตภัณฑ์ กระบวนการและการบริการใหม่ที่มีความพร้อมเพื่อจำหน่ายเชิงพาณิชย์ทั้งในประเทศและต่างประเทศ โดยเฉพาะกลุ่มประเทศประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน และ *โครงการคูปองนวัตกรรมสำหรับผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ระยะที่ 1* เพื่อสร้างระบบการพัฒนาโครงการนวัตกรรมสำหรับผู้ประกอบการ SMEs ของไทย และสร้างระบบผู้ให้บริการงานนวัตกรรมที่จะช่วยผลักดันและส่งเสริมให้ผู้ประกอบการไทยสามารถนำแนวคิดด้านนวัตกรรมไปปรับใช้ในองค์กรอย่างเป็นรูปธรรม ผู้ให้บริการงานนวัตกรรม (Innovation Service Provider : ISP) 832 ราย และผลักดันผู้ประกอบการ SMEs ให้พัฒนาแนวคิดและต้นแบบได้ถึง 277 โครงการ มูลค่าการลงทุนใหม่ 2,022 ล้านบาท สร้างรายได้ใหม่จากตัวนวัตกรรมผลิตภัณฑ์ 1,228 ล้านบาท และมีการจ้างงานเกิดขึ้น 2,216 คน

กระทรวงการคลังจัดทำ*โครงการค้ำประกันสินเชื่อในลักษณะ Portfolio Guarantee Scheme (PGS) ระยะที่ 5* ได้รับการอนุมัติค้ำประกันไปแล้ว 61,503.33 ล้านบาท รวม 18,293 ราย SMEs ได้รับสินเชื่อจากธนาคาร 103,570.06 ล้านบาท *โครงการค้ำประกันสินเชื่อในลักษณะ Portfolio Guarantee Scheme สำหรับผู้ประกอบการใหม่ (PGS New/Start-up)* เพื่อช่วยเหลือ SMEs มีอายุกิจการไม่เกิน 3 ปี ที่เริ่มประกอบธุรกิจใหม่และมีความเสี่ยงสูง ให้มีโอกาสในการเข้าถึงแหล่งเงินกู้จากระบบสถาบันการเงินมากขึ้น ตั้งแต่เริ่มโครงการจนถึงวันที่ 31 ธันวาคม 2556 ได้รับการอนุมัติค้ำประกันไปแล้ว 234.18 ล้านบาท 199 ราย ทำให้ SMEs ได้รับสินเชื่อจากธนาคาร 299.64 ล้านบาท

กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารดำเนิน*โครงการส่งเสริมการลงทุนและพัฒนาธุรกิจ เพื่อเพิ่มศักยภาพการแข่งขันของผู้ประกอบการ ICT สู่สากล* ให้คำปรึกษาและข้อเสนอแนะในการเข้าถึงแหล่งเงินทุนแก่ผู้ประกอบการไอซีทีขนาดกลางและขนาดย่อม ผู้ประกอบการไอซีทีไทยสามารถต่อยอดความรู้ที่ได้รับ เพื่อเพิ่มโอกาสและสร้างความมั่นใจในการลงทุนและเข้าถึงแหล่งเงินทุน และขยายการลงทุนได้มากขึ้น และ *โครงการพัฒนาข้อมูลอุตสาหกรรม ICT* ทำให้มีระบบให้บริการผู้ประกอบการด้าน ICT แบบบูรณาการ มีมาตรฐานตามกรอบแนวทางการบูรณาการเชื่อมโยงภาครัฐ (Th e-GIF) และผู้ประกอบการสามารถเข้าถึงบริการทั้งด้านการจัดทำทะเบียน การขออนุญาต การผลิต การค้า การบริการ การจ้างงาน และการพัฒนาบุคลากรได้อย่างสะดวกรวดเร็ว มีประสิทธิภาพ และต่อเนื่อง

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์*พัฒนาตลาดและแปรรูปยางเพื่อเพิ่มมูลค่าตามนโยบายรัฐบาล* เพื่อให้เกษตรกรในภาคตะวันออกเฉียงเหนือและภาคเหนือขายยางให้กับองค์กรของรัฐในราคายุติธรรม เสริมสร้างฐานการแปรรูปยางพาราที่มีความเข้มแข็ง เพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมสาขาเกษตรกรต่อครัวเรือนเกษตรกร เสริมสร้างศักยภาพในการรักษาความมีเสถียรภาพราคายางพารา และเพื่อก่อสร้างโกดังเก็บยางแท่ง STR 20 ในจังหวัดศรีสะเกษ

5.1.2 ปรับโครงสร้างภาคบริการ ให้สามารถสร้างมูลค่าเพิ่มกับสาขาบริการที่มีศักยภาพและเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมบนฐานความคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรม โดย

1) เสริมสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันของธุรกิจบริการที่มีศักยภาพสู่ธุรกิจเชิงสร้างสรรค์ โดยกระทรวงสาธารณสุขจัดทำโครงการพัฒนาให้ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางสุขภาพนานาชาติ มีผู้เข้าอบรม 1,000 ราย ประสานความร่วมมือกับหน่วยงานต่างๆ ทั้งในและนอกกระทรวงสาธารณสุข พัฒนาศูนย์บริการข้อมูลสุขภาพผ่านระบบสารสนเทศและรับข้อร้องเรียนผ่านระบบ Call Center มีผู้ใช้บริการ 4,853 ครั้ง นอกจากนี้ กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬาได้ดำเนินโครงการจัดเทศกาลภาพยนตร์ต่างประเทศที่ถ่ายทำในประเทศไทย เพื่อเผยแพร่ผลงานภาพยนตร์ต่างๆ ที่เคยเข้ามาถ่ายทำในประเทศไทย และประชาสัมพันธ์ข้อมูลด้านอุตสาหกรรมภาพยนตร์ของประเทศไทย รวมถึงเชิญชวนผู้สร้าง ผู้ผลิตภาพยนตร์ทั้งรายใหม่ รายเดิม และผู้สนใจให้เข้ามาถ่ายทำภาพยนตร์ในประเทศไทยเพิ่มขึ้น

2) บริหารจัดการการท่องเที่ยวให้เกิดความสมดุลและยั่งยืน กระทรวงอุตสาหกรรมได้พัฒนาผลิตภัณฑ์เพื่อการท่องเที่ยวที่เชื่อมโยงกับวัฒนธรรมท้องถิ่น มีผู้ประกอบการได้รับความรู้การสร้างคุณค่าผลิตภัณฑ์และบริการโดยการนำวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ให้เกิดมูลค่าเพิ่ม 493 ราย มีผลิตภัณฑ์ต้นแบบเพื่อเตรียมพร้อมในการสู่ตลาดเชิงพาณิชย์ 73 ผลิตภัณฑ์ และผู้ประกอบการได้รับความรู้และเพิ่มทักษะเชิงลึก 168 ราย ก่อให้เกิดรายได้เพิ่มขึ้น 2,113.03 ล้านบาท และจ้างงานเพิ่มขึ้น 1,469 อัตรา

5.1.3 พัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์ โดยการเสริมสร้างศักยภาพของผู้ประกอบการและบุคลากรในการใช้ความคิดสร้างสรรค์เพื่อเพิ่มมูลค่าของสินค้าและบริการทุกสาขา กระทรวงอุตสาหกรรมได้ดำเนิน โครงการวิถีไทยก้าวไกลสู่แฟชั่น (Thailand Grand Living) เพื่อเพิ่มขีดความสามารถให้กับอุตสาหกรรมสิ่งทอเครื่องนุ่งห่มโดยใช้การวิจัยและพัฒนา นวัตกรรม การพัฒนานวัตกรรม การพัฒนาตลาด เพื่อแสวงหาโอกาสจากสินค้าทางวัฒนธรรม ให้กับผู้ประกอบการสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มผ่าน 5 กิจกรรมหลัก ได้แก่ กิจกรรมการถ่ายทอดเทคโนโลยีเพื่อพัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่ กิจกรรมการยกระดับการออกแบบผลิตภัณฑ์ สิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มเชิงสร้างสรรค์ กิจกรรมการใช้เทคโนโลยีสะอาด สำหรับอุตสาหกรรมสิ่งทอขนาดกลาง ขนาดเล็ก เพื่อพัฒนาผลิตภัณฑ์ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม กิจกรรมการสร้างฐานข้อมูลสิ่งทอและแฟชั่น และ กิจกรรมการติดตามประเมินผลโครงการ และค่าใช้จ่ายในการสร้างตราสินค้าเชิงสร้างสรรค์สำหรับผลิตภัณฑ์ OTOP เพื่อยกระดับผลิตภัณฑ์ชุมชนและหัตถศิลป์ไทยสู่มาตรฐานระดับประเทศและนานาชาติ สร้างมูลค่าทางเศรษฐกิจและก่อให้เกิดประโยชน์ด้วยการสร้างแบรนด์เฉพาะราย ส่งผลให้ผลิตภัณฑ์ผ่านการสร้างแบรนด์ตามแนวคิด Creative-OTOP Brand 20 ผลิตภัณฑ์ และเกิดต้นแบบผลิตภัณฑ์ที่มีความพร้อมในเชิงพาณิชย์ 67 ต้นแบบ มีการเชื่อมโยงเชิงพาณิชย์และเจรจาธุรกิจ พร้อมเผยแพร่ผลงานและผลิตภัณฑ์ รวมทั้งสื่อสารแบรนด์สู่สาธารณะ เผยแพร่ความรู้สร้างความเข้าใจและเสริมสร้างความนิยมต่อแบรนด์ผลิตภัณฑ์เชิงวัฒนธรรม แนวสร้างสรรค์ 4 ครั้งทั่วประเทศ ผู้เข้ารับการอบรม 786 คน คิดเป็นร้อยละ 163.75 มีเว็บไซต์เผยแพร่ผลการดำเนินโครงการ สนับสนุนการประชาสัมพันธ์และการตลาด(<http://www.otopiconicbrand.com>) รวมทั้ง ฐานข้อมูลผลิตภัณฑ์ OTOP พร้อมระบบการสืบค้น ผลิตภัณฑ์ที่เข้าร่วมโครงการและได้รับการสร้างแบรนด์สามารถนำไปใช้จริงในเชิงพาณิชย์ 20 ผลิตภัณฑ์/แบรนด์ คิดเป็นร้อยละ 100 แบรนด์และผลิตภัณฑ์ที่พัฒนาขึ้นได้รับการเชื่อมโยงเชิงพาณิชย์ มีการเจรจาธุรกิจรวมทั้งสิ้น 42 ครั้ง คิดเป็นมูลค่าโดยประมาณ 9.03 ล้านบาท และแบรนด์ที่ได้รับการพัฒนาขึ้นก่อให้เกิดมูลค่าเพิ่มแก่ผลิตภัณฑ์มากกว่าร้อยละ 10 จำนวน 20 แบรนด์

5.1.4 พัฒนาภาคเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ดำเนินงานวิจัยด้านพืชและ เทคโนโลยีการเกษตร 2 กิจกรรมหลัก ได้แก่ (1) วิจัยและพัฒนา มีผลงานวิจัยที่สามารถนำไปเผยแพร่ และ

กลุ่มเป้าหมายสามารถนำไปใช้ประโยชน์ ได้แก่ ด้านพันธุ์พืช เครื่องจักรกลการเกษตร เทคโนโลยีการจัดการศัตรูพืช การบรรจุผลิตภัณฑ์และพัฒนาผลิตภัณฑ์ เพื่อส่งเสริมการผลิตและการตลาด การวิจัยเพื่อการแก้ไขปัญหาการส่งออก การวิจัยและพัฒนาส่งเสริมการผลิตสินค้าใหม่ที่ได้ผลตอบแทนสูง และ (2) การบริหารความหลากหลายทางชีวภาพ ได้อนุรักษ์เชื้อพันธุกรรมพืช เพื่อใช้ประโยชน์ทางการเกษตรและป้องกันการสูญเสีย/เสื่อมพันธุ์ ได้อนุรักษ์เชื้อพันธุกรรมพืช เห็ด แมลง และจุลินทรีย์ รวม 13,442 สายพันธุ์ 31,143 ตัวอย่างพันธุ์ 524,200 ตัวอย่าง ทั้งนี้ มีผลงานวิจัยที่สิ้นสุด และกลุ่มเป้าหมายนำไปใช้ประโยชน์เพื่อพัฒนาการเกษตรได้ปีละไม่น้อยกว่า 14 เรื่อง

ส่วนกระทรวงอุตสาหกรรมได้จัดทำ*โครงการพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันของอุตสาหกรรมแปรรูปการเกษตรในภูมิภาค* เพื่อเสริมสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันให้กับสถานประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) อุตสาหกรรมแปรรูปการเกษตรในส่วนภูมิภาคที่เข้าร่วมโครงการ 6 แผนงาน สถานประกอบการเข้าร่วม 155 ราย 261 แผนงาน สร้างรายได้ไม่น้อยกว่า 326 ล้านบาท และ*การพัฒนาและขยายอ้อยพันธุ์ดี* โดยการจัดทำแปลงขยายอ้อยพันธุ์ดีตามมาตรฐานทางวิชาการในเขตพื้นที่ปลูกอ้อย 4 ภูมิภาค ได้แก่ ภาคเหนือ ภาคกลาง ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคตะวันออก ไม่น้อยกว่า 20,000 ต้น และแปลงขยายอ้อยพันธุ์ใหม่ที่นำเสนอในเขตพื้นที่ปลูกอ้อยใน 4 ภูมิภาค ไม่น้อยกว่า 1,000 ต้น ส่งผลให้ชาวไร่อ้อยมีระบบการปรับปรุงพันธุ์อ้อย สามารถสร้างพันธุ์อ้อยที่ดี ได้สายพันธุ์ใหม่อย่างรวดเร็ว ซึ่งจะสามารถแก้ไขปัญหาเรื่องพันธุ์อ้อย และทำให้เกษตรกรชาวไร่อ้อยมีผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่เพิ่มขึ้น

5.1.5 พัฒนาภาคอุตสาหกรรม โดย

1) **พัฒนาและส่งเสริมอุตสาหกรรมเกษตรแปรรูปและอุตสาหกรรมใหม่บนฐานความรู้ ความคิดสร้างสรรค์ ภูมิปัญญาท้องถิ่น และนวัตกรรม** โดยกระทรวงพาณิชย์ได้*ส่งเสริมด้านการตลาดและการสร้างภาพลักษณ์ผลิตภัณฑ์ศิลปาชีพและ ศิลปหัตถกรรม* มีช่างศิลปาชีพ/ครูช่าง/ช่างฝีมือ/สมาชิกผู้ประกอบการงานศิลปหัตถกรรม ได้รับการพัฒนาทักษะเชิงช่าง และการจัดการในเชิงธุรกิจ 605 คน มูลค่าจำหน่ายผลิตภัณฑ์ศิลปาชีพและศิลปหัตถกรรมพื้นบ้าน 32.76 ล้านบาท ส่วนกระทรวงอุตสาหกรรมจัดทำ*โครงการพัฒนาอุตสาหกรรมอาหารครบวงจรภายใต้แผนแม่บทอุตสาหกรรมอาหาร พ.ศ. 2553-2557* จัดทำตำรับอาหารไทยเพื่อสุขภาพ มีผู้ประกอบการธุรกิจด้านอาหารไทยสนใจผลิตอาหารเชิงพาณิชย์ไม่น้อยกว่า 2 ราย โรงงานอุตสาหกรรมที่เข้าร่วมโครงการมีการดำเนินตามปฏิบัติตามแนวทาง Carbon Label จำนวน 30 โรงงาน และสามารถขึ้นทะเบียนฉลากคาร์บอน 25 โรงงาน ครั้วที่ให้บริการอาหารสำหรับคนหมุ่มาได้รับการพัฒนาในมาตรฐาน GMP in Mass Catering จำนวน 40 ครั้ว และได้การรับรองมาตรฐาน 39 ราย มีแนวทางการพัฒนานวัตกรรมอาหารเชิงสุขภาพเพื่อสังคมผู้สูงอายุ และมาตรการส่งเสริมและพัฒนานวัตกรรมอาหารเชิงสุขภาพ

2) **เพิ่มผลิตภาพและประสิทธิภาพภาคอุตสาหกรรม** โดยกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีได้ดำเนิน*โครงการพัฒนาอุตสาหกรรมพลาสติกชีวภาพ* โดยพัฒนาวิธีการตรวจสอบด้วยการวิเคราะห์ผลิตภัณฑ์พลาสติกชีวภาพ ตามมาตรฐานสากล (ISO 17088) และพัฒนาห้องปฏิบัติการทดสอบการย่อยสลายได้ของพลาสติกชีวภาพ ให้ได้รับการรับรองระบบคุณภาพตามมาตรฐานสากล ISO/IEC 17025 การเตรียมความพร้อมด้านบุคลากร วิเคราะห์ ทดสอบ และการวัดความสามารถในการย่อยสลายได้ทางชีวภาพสูงสุดในสภาวะมีอากาศตามวิธีการอ้างอิงในมาตรฐาน Test Method D5338 หรือ ISO 14855-1 เป็นต้น และ*โครงการพัฒนาและออกแบบวัสดุอุปกรณ์ทางการแพทย์และสุขภาพ* ได้พัฒนาและให้การสนับสนุนโครงการในกลุ่มอุตสาหกรรมนี้ทั้งสิ้น 13 โครงการ วงเงิน 9,736,550 บาท ก่อให้เกิดมูลค่าการลงทุนกว่า

104,863,998 บาท แบ่งเป็นโครงการออกแบบผลิตภัณฑ์ใหม่ 8 โครงการ โครงการทดสอบทางคลินิก 2 โครงการ โครงการขอรับรองมาตรฐานผลิตภัณฑ์สากล 3 โครงการ จัดอบรมสัมมนาเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการออกแบบวัสดุอุปกรณ์ทางการแพทย์และให้ความรู้เกี่ยวกับการขอมาตรฐานผลิตภัณฑ์สากล ผู้เข้าร่วมกว่า 260 คน

3) ส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการเชื่อมโยงการผลิตภาคอุตสาหกรรมขนาดใหญ่กับอุตสาหกรรมท้องถิ่น และกระจายการพัฒนาอุตสาหกรรมไปสู่ภูมิภาค โดยกระทรวงพาณิชย์จัดทำโครงการพัฒนาสินค้า OTOP เพื่อการส่งออก (77 สินค้าจากรากหญ้าสู่สากล) จัดแสดงศักยภาพของสินค้าทั้ง 77 ชนิดในงานแสดงสินค้านานาชาติ สามารถกำหนดแนวทางและรูปแบบของสินค้า OTOP ที่จะพัฒนาต่อเนื่องไปได้ในรูปแบบ TREND สินค้า กระจายแนวทางการพัฒนาสินค้าสู่กลุ่มผู้ผลิตในภูมิภาค และสร้างแรงกระตุ้นให้เกิดการพัฒนาแก่กลุ่มสินค้ามากขึ้น ส่วนกระทรวงอุตสาหกรรมได้ส่งเสริมให้เกิดความร่วมมือและการเชื่อมโยงระหว่างหน่วยธุรกิจในโซ่อุปทานของภาคอุตสาหกรรม ส่งผลให้สถานประกอบการมีการพัฒนาความร่วมมือบูรณาการงานด้านโลจิสติกส์และโซ่อุปทาน และมีความสัมพันธ์เชิงธุรกิจ 48 ราย องค์กรในโซ่อุปทานที่ใช้ระบบงานมาตรฐานและรูปแบบการเชื่อมโยงโครงข่ายธุรกิจของโซ่อุปทานที่มีประสิทธิภาพและความปลอดภัยตามหลักสากล 37 ราย เครือข่ายความร่วมมือทางธุรกิจของภาคอุตสาหกรรมเพื่อลดสัดส่วนของการวิ่งรถเที่ยวเปล่า มีสมาชิกเพิ่มขึ้น 65 ราย สามารถลดต้นทุนโลจิสติกส์มูลค่า 10.16 ล้านบาท และสนับสนุนให้เกิดปัจจัยแวดล้อมที่เอื้อต่อการเพิ่มขีดความสามารถของโซ่อุปทานในอุตสาหกรรม ประกอบด้วยกลุ่มอุตสาหกรรมอาหาร ปิโตรเคมีและพลาสติก เครื่องใช้ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ ชิ้นส่วนยานยนต์ สิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม และยางพาราและผลิตภัณฑ์จากยางพารา มีการพัฒนาความร่วมมือด้านโลจิสติกส์และโซ่อุปทานกับอุตสาหกรรมเป้าหมาย 54 ราย มีระบบอำนวยความสะดวกด้านการค้าและการขนส่งของภาคอุตสาหกรรม 3 ระบบ สถานประกอบการที่ได้รับการสนับสนุนการใช้ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศในการบริหารจัดการธุรกิจ 25 ราย สามารถลดต้นทุนโลจิสติกส์มูลค่า 321 ล้านบาท

5.2 การพัฒนาวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี วิจัย และนวัตกรรม ให้เป็นพลังขับเคลื่อนการปรับโครงสร้างเศรษฐกิจให้เติบโตอย่างมีคุณภาพและยั่งยืน มีแนวทางดำเนินงาน ดังนี้

5.2.1 สร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวยต่อการพัฒนาและประยุกต์ใช้วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี วิจัย และนวัตกรรม โดย

1) ปฏิรูประบบการให้สิ่งจูงใจทั้งด้านการเงิน การคลัง และอื่นๆ กระทรวงการคลังผลักดันการพัฒนา R&D ในรัฐวิสาหกิจ โดยจัดทำร่างกรอบตัวชี้วัดและแนวทางการประเมินผลเกี่ยวกับ R&D ของรัฐวิสาหกิจ คณะกรรมการประเมินผลงานรัฐวิสาหกิจมีมติกำหนดให้การประเมินผลการดำเนินงานด้าน R&D ในรัฐวิสาหกิจเป็นหนึ่งในตัวชี้วัดในการประเมินผลงานรัฐวิสาหกิจ ให้ถือปฏิบัติตั้งแต่ปีงบประมาณ 2557 เป็นต้นไป

2) ปรับระบบบริหารจัดการด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี วิจัยและนวัตกรรมให้มีเอกภาพและประสิทธิภาพ มีผลการดำเนินงานที่สำคัญ ได้แก่ กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีดำเนินโครงการศูนย์ประสานงานกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีประจำภูมิภาค มีศูนย์ประสานงานประจำจังหวัดทั่วประเทศ เปิดให้บริการ 4 แห่ง ผู้รับบริการงานด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและนวัตกรรม 4,550 คน ผลักดันให้มีการนำวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรม ไปสนับสนุนการพัฒนาจังหวัด/กลุ่มจังหวัด โครงการคลังทรัพยากรชีวภาพและชีววัสดุวิจัยเทคโนโลยีชีวภาพ ให้บริการในด้านต่างๆ ได้แก่ (1) การ

ให้บริการเชื้อจุลินทรีย์ รับประทาน และบริการบริการเทคนิค (2) การให้บริการเซลล์สัตว์ รับประทานเซลล์สัตว์ มีผู้มาขอใช้บริการ 14 ชนิด (3) การให้บริการเชิงสาธารณสุขประโยชน์ในการให้ความอนุเคราะห์แอนติบอดี แอนติเจน แก่นักวิจัย อาจารย์ และนักศึกษาจากสถาบันต่างๆ เพื่อประโยชน์ในงานวิจัย การตรวจวิเคราะห์ และการพัฒนาชุดตรวจด้วยเทคโนโลยี และ (4) การวิจัยพัฒนาต่อยอดจากแอนติบอดีที่ได้พัฒนาขึ้น โมโนโคลนอล แอนติบอดีที่ห้องปฏิบัติการผลิตขึ้น มีการนำไปศึกษาต่อยอดในการพัฒนาชุดตรวจวินิจฉัยในโครงการวิจัยต่างๆ

นอกจากนี้ ดำเนินโครงการศึกษาวิจัย จัดทำและผลักดันนโยบาย แผนและมาตรการ วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและนวัตกรรมระดับชาติ ได้ร่างนโยบายและแผนฯ ฉบับที่ 1 (พ.ศ. 2555-2564) เพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน มีหน่วยงานภาครัฐ/เอกชน/ชุมชน นำแผนปฏิบัติการไปใช้ในการจัดทำ แผน/โครงการ 37 หน่วยงาน มีผู้ได้รับประโยชน์ทั้งทางตรงและทางอ้อมประมาณ 50,000 คน แผนงานคลัง เทคโนโลยีมุ่งเป้าด้านทรัพยากรชุมชน ชนบทและผู้ด้อยโอกาส สามารถถ่ายทอดเทคโนโลยีและความรู้ทางการ เกษตรให้แก่ผู้ด้อยโอกาส ส่งผลให้เกษตรกรลดต้นทุนการซื้อเมล็ดพันธุ์ ขยายผลการถ่ายทอดเทคโนโลยีให้กับ เกษตรกรเพิ่มขึ้น 1,100 ครัวเรือน จัดระบบทำธนาคารปู และปลูกป่าชายเลนบริเวณรอบเกาะสาหร่าย เพื่อ ลดแรงกระแทกของคลื่น และใช้เป็นที่อยู่อาศัยของปู แผนงานการถ่ายทอดเทคโนโลยี ดำเนินงานถ่ายทอด เทคโนโลยีเพื่อช่วยให้ผู้ประกอบการภาคเอกชนรวมถึงชุมชนชนบทสามารถลดต้นทุนการผลิต และเพิ่มการ ปรับปรุงคุณภาพของผลิตภัณฑ์ เพิ่มโอกาสทางการตลาดทั้งภายในและต่างประเทศ และสร้างนวัตกรรมของ สินค้าและบริการ อาทิ วินิจฉัยปัญหาทางเทคนิคเบื้องต้น โดยผู้เชี่ยวชาญเฉพาะทาง 622 โจทย์ วิสาหกิจ ชุมชนได้รับการพัฒนาเทคโนโลยี 44 หน่วยงาน สถานประกอบการ/ชุมชนที่นำผลงานวิจัยและพัฒนาไปใช้ ประโยชน์ 239 ราย โครงการเสร็จสิ้น 531 โครงการ มูลค่าโครงการรวม 238.332 ล้านบาท เอกชนมีการ ลงทุนในการทำวิจัยและพัฒนา 157.459 ล้านบาท ภาครัฐ (iTAP) 80.873 ล้านบาท คิดเป็นอัตราส่วน 1.9:1 (แผนอัตราส่วนภาคเอกชน: ภาครัฐเป็น 1.7:1)

5.2.2 พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานทางวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี วิจัย และนวัตกรรมให้ทั่วถึง และเพียงพอทั้งในเชิงปริมาณและคุณภาพในลักษณะของความร่วมมือระหว่างภาครัฐและเอกชน โดย

1) **เร่งพัฒนาอุทยานวิทยาศาสตร์ ศูนย์ความเป็นเลิศ ศูนย์บ่มเพาะ สถาบันวิจัย และพัฒนา สถาบันวิจัยเฉพาะทางในสาขาวิทยาศาสตร์ และศูนย์บริการวิเคราะห์ทดสอบอย่างเพียงพอ และทั่วถึง** โดยกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ได้จัดทำโครงการส่งเสริมกิจการอุทยานวิทยาศาสตร์ (นิคมธุรกิจวิทยาศาสตร์ภูมิภาค) มีหน่วยงานที่รับการส่งเสริมกิจการอุทยานวิทยาศาสตร์ 3 หน่วยงาน จัดทำ ยุทธศาสตร์ หลักเกณฑ์ แผน แนวทางและมาตรการในการส่งเสริมกิจการอุทยานวิทยาศาสตร์ 1 เรื่อง และ อุทยานวิทยาศาสตร์ที่ได้รับการพัฒนาขีดความสามารถในการให้บริการ 3 แห่ง ผู้ประกอบการเข้ารับการบ่ม เพาะธุรกิจเทคโนโลยี 34 ราย โครงการได้รับการส่งเสริมและพัฒนาเทคโนโลยี 64 โครงการ ผู้เข้าร่วมกิจกรรม สร้างความตระหนักของอุทยานวิทยาศาสตร์ 546 คน ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมีความพึงพอใจในการดำเนินกิจการ อุทยานวิทยาศาสตร์ ร้อยละ 86.13 และมีจำนวนคนที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมกิจการอุทยานวิทยาศาสตร์ที่ ได้รับการพัฒนาศักยภาพ จำนวน 113 ราย สำหรับโครงการอุทยานดาราศาสตร์ (Astro Park) อยู่ระหว่าง ดำเนินการสรรหาผู้รับจ้าง

2) **ส่งเสริมการลงทุนวิจัยและพัฒนานวัตกรรมที่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ทั้งเชิง พาณิชย์และชุมชน** โดยกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ดำเนินโครงการวิจัยและพัฒนาหม่อน ดำเนินการแล้ว 7 แผนงาน และ 8 โครงการเดี่ยว เพื่อสร้างและพัฒนาพันธุ์หม่อน พันธุ์ไหม พัฒนากระบวนการผลิต เพิ่ม

ประสิทธิภาพการผลิตและการแปรรูปผลิตภัณฑ์หม่อนและไหม การใช้ประโยชน์และการเพิ่มมูลค่าจากหม่อนและไหม พัฒนาการผลิตหม่อนไหมที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ได้รับการเผยแพร่ผลผลิตและผลงานวิจัยร้อยละ 70

กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีจัดทำโครงการการพัฒนาและถ่ายทอดเทคโนโลยีการสร้างโรงไฟฟ้าชีวมวลด้วยเทคโนโลยีแก๊สซิฟิเคชันขนาด 1 เมกกะวัตต์ : การศึกษาและพัฒนาเทคโนโลยีการผลิตไฟฟ้าจากชีวมวลด้วยระบบ multi feed-stock gasification ปัจจุบันอยู่ในขั้นตอนการก่อสร้างโรงไฟฟ้าในพื้นที่นิคมอุตสาหกรรมหนองแค จ.สระบุรี โครงการจัดตั้งสถาบันและหลักสูตรการบริหารจัดการวิทยาศาสตร์ในเชิงธุรกิจ จัดฝึกอบรมตามหลักสูตรการบริหารจัดการวิทยาศาสตร์ในเชิงธุรกิจ ส่งผลให้มีโครงการความคิดริเริ่มธุรกิจทางวิทยาศาสตร์ 26 โครงการ มีผู้เข้าร่วมฝึกอบรมตามหลักสูตรการบริหารจัดการวิทยาศาสตร์ในเชิงธุรกิจ 206 คน และผ่านการประเมินความรู้ความสามารถร้อยละ 100 โครงการสร้างโรงงานนำร่องมาตรฐานสำหรับผลิตผลิตภัณฑ์ที่ได้จากผลผลิตงานวิจัย ระยะที่ 1 (สายการผลิตเครื่องต้มและสายการผลิตผลไม้อบแห้ง) ดำเนินการจัดจ้างประกวดราคาและออกแบบสายการผลิตและครุภัณฑ์เครื่องจักรในสายการผลิต และอยู่ระหว่างกระบวนการจัดซื้อและก่อสร้าง และการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเพื่อให้บริการแสงซินโครตรอน ได้พัฒนาระบบการให้บริการต่างๆ ติดตั้งระบบลำเลียงแสงพร้อมสถานีทดลองเพิ่มเติม เพื่อให้สามารถบริการเทคนิคการวิเคราะห์ต่างๆ ที่หลากหลายเพิ่มขึ้น โดยเฉพาะการวิจัยพัฒนาที่ตอบโจทย์ความต้องการของการพัฒนาประเทศ และสนับสนุนการพัฒนาปรับปรุงคุณภาพผลิตภัณฑ์ และปรับปรุงกระบวนการผลิต ตั้งแต่ต้นน้ำ (ในเรื่องของวัตถุดิบ) กลางน้ำ (กระบวนการผลิต) และปลายน้ำ (การรับรองคุณภาพ) ของผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมการแพทย์และการเกษตร

กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารจัดตั้งศูนย์ประสานการรักษาความมั่นคงระบบคอมพิวเตอร์ประเทศไทย (ThaiCERT) มีความก้าวหน้า อาทิ การลงนาม MOU/สัญญา เพื่อสร้างเครือข่ายทั้งภายในและต่างประเทศ 3 หน่วยงาน (SANS/ Google/ Telecom ISAC-J) ศึกษา ทดสอบ และร่าง TOR สำหรับจัดซื้อจัดจ้างระบบ ระบบตรวจสอบและเฝ้าระวังเว็บไซต์สำคัญ ระบบป้องกัน DDoS และวิเคราะห์ภัยในรูปแบบ เช่น APT ระบบวิเคราะห์ วิจัยและทดสอบภัยคุกคาม (Testbed) โครงการพัฒนาระบบพยานหลักฐานดิจิทัล (Digital Forensics) มีผลการดำเนินงาน อาทิ บุคลากรศูนย์ดิจิทัลพอเรนสิกส์ สอบได้ใบรับรองมาตรฐาน SANS GCFE 3 ใบ อยู่ระหว่างดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างระบบสำรองข้อมูลสำคัญ และห้องปฏิบัติการวิจัยการตรวจพิสูจน์หลักฐานโทรศัพท์มือถือ และ โครงการพัฒนาระบบมาตรวิทยาแห่งชาติ ระยะที่ 3 เพื่อก่อสร้างอาคารพัฒนาวัสดุอ้างอิงรับรองด้านมาตรวิทยาเคมี จัดหาเครื่องมือวัดและเครื่องมือวิทยาศาสตร์ด้านเคมี ชีวภาพ และฟิสิกส์ สถาบันฯ โดยจะให้เป็นอาคารที่มีสัญลักษณ์ในแนวคิดอุทยานวิทยาศาสตร์ของเทคโนธานี เพื่อให้อาคารมีความโดดเด่นและลดผลกระทบจากปัญหาน้ำท่วมในอนาคต

3) พัฒนาบุคลากรด้านวิทยาศาสตร์และนักวิจัยให้เพียงพอทั้งในเชิงปริมาณและคุณภาพ โดยกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีดำเนินโครงการศูนย์วิจัยด้านรังสีในสิ่งแวดล้อมแห่งอาเซียน (ASEAN Research Center in Environmental Radiation) ระยะที่ 1 (2556-2559) : ศูนย์นิวเคลียร์รังสีทางทะเลแห่งชาติ (National Marine Radioecology Center, NMRAC) เพื่อจัดตั้งศูนย์นิวเคลียร์รังสีทางทะเลแห่งชาติ เพื่อพัฒนาไปสู่ศูนย์ความเป็นเลิศด้านนิวเคลียร์รังสีทางทะเล (Center of Excellence for Marine Radioecology) ตามวิสัยทัศน์ของสำนักงานปรมาณูเพื่อสันติ (2555-2559) และรองรับการพัฒนาให้เป็นศูนย์วิจัยด้านรังสีในสิ่งแวดล้อมแห่งอาเซียน (ASEAN Research Center in Environmental Radiation) และเพื่อพัฒนาศักยภาพของบุคลากรและห้องปฏิบัติการตรวจวัดกัมมันตภาพรังสีในสิ่งแวดล้อม

ทางทะเลของประเทศไทย และโครงการอาคารปฏิบัติการพิเศษแยกสายพันธุ์สาหร่าย (น้ำจืดและน้ำทะเล) สนับสนุนการวิจัยในเชิงธุรกิจเพื่อพลังงานทดแทน (การจัดตั้งศูนย์ความเป็นเลิศด้านสาหร่าย วว. (Establishment of TISTR Algal Excellent Center) เพื่อพัฒนาทรัพยากรพื้นฐานด้านสาหร่าย พร้อมทั้งดำเนินการวิจัย พัฒนา ถ่ายทอดเทคโนโลยี การผลิตผลิตภัณฑ์ กระบวนการ/เทคโนโลยี นวัตกรรม และการบริการที่เกี่ยวข้องกับสาหร่ายแก่ภาคเอกชน

5.3 การพัฒนาความสามารถในการแข่งขันที่มีประสิทธิภาพ เท่าเทียม และเป็นธรรม มีแนวทางการดำเนินงาน ดังนี้

5.3.2 พัฒนากำลังแรงงานและตลาดแรงงานให้สอดคล้องกับภาคการผลิตและบริการ โดย

1) **ยกระดับคุณภาพกำลังแรงงาน** กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ดำเนินโครงการบ่มเพาะและเตรียมความพร้อมบุคลากรและผู้ประกอบการเพื่อเข้าสู่อุตสาหกรรมซอฟต์แวร์ มีผู้สนใจเข้าร่วมโครงการ 3,200 คน ผู้เข้าร่วมการบ่มเพาะมีรายได้จากการทำธุรกิจ 50 ราย มีผู้ผ่านการอบรม 2,654 ราย คัดเลือกผู้ประกอบการที่มีผลิตภัณฑ์ดีเด่นเข้าสู่กระบวนการบ่มเพาะระดับเข้มข้นจนสามารถเข้าถึงทุนหรือเข้าถึงแหล่งเงินทุนทั้งภายในและภายนอกประเทศ 5 ราย ผู้ประกอบการซอฟต์แวร์มีแผนธุรกิจซอฟต์แวร์ที่ผ่านการคัดเลือกของสำนักงานสามารถต่อยอดในเชิงธุรกิจได้จริง 10 แผน

2) **จัดทำฐานข้อมูลแรงงานแห่งชาติเพื่อเป็นศูนย์รวมของข้อมูลตลาดแรงงานไทย** โดยกระทรวงแรงงานจัดทำโครงการศูนย์ข้อมูลแรงงานแห่งชาติ มีระบบสารสนเทศให้บริการแก่หน่วยงานในสังกัดกระทรวงแรงงาน และให้บริการข้อมูลในเชิงสถิติกับหน่วยงานภายนอกและประชาชนให้สามารถเข้าถึงข้อมูลได้อย่างรวดเร็วและถูกต้องครบถ้วนส่งผลให้มีข้อมูลด้านแรงงานหลากหลายมิติ สนับสนุนการปฏิบัติงานทั้งส่วนกลางและส่วนภูมิภาค เป็นข้อมูลให้ผู้บริหารใช้ในการบริหารและตัดสินใจ

5.3.3 พัฒนาระบบการจัดการทรัพยากรสินทางปัญญา ตั้งแต่ส่งเสริมการจดทะเบียน การใช้ ไปจนถึงการคุ้มครองทรัพยากรสินทางปัญญา ได้สร้างความตื่นตัวและความตระหนักของธุรกิจและทุกภาคส่วนถึงความสำคัญของทรัพยากรสินทางปัญญา โดยกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารจัดทำโครงการ *รณรงค์ส่งเสริมให้เกิดการคุ้มครองทรัพยากรสินทางปัญญาสำหรับซอฟต์แวร์ไทย* จัดสัมมนาให้ความรู้เกี่ยวกับการคุ้มครองทรัพยากรสินทางปัญญาสำหรับผู้ที่เป็นเจ้าของผลิตภัณฑ์ มีผู้เข้าร่วม 875 ราย ให้คำปรึกษาในการจดทะเบียนทรัพยากรสินทางปัญญาและจัดทำข้อตกลงการใช้ซอฟต์แวร์ 20 ราย มีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการประเมินมูลค่าทรัพยากรสินทางปัญญาด้านซอฟต์แวร์ กำหนดแนวทางและประชาสัมพันธ์การบริการรับจดทะเบียนทรัพยากรสินทางปัญญา มีผู้ประกอบการที่มีความสนใจได้จดทะเบียนทรัพยากรสินทางปัญญาแล้ว 50 ผลงาน

5.3.4 พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและระบบโลจิสติกส์ โดย

1) **ผลักดันการพัฒนาการขนส่งต่อเนื่องหลายรูปแบบ** ผลการดำเนินงานที่สำคัญ ดังนี้ กระทรวงคมนาคมจัดทำโครงการก่อสร้างถนนสายเชื่อม จ3-วงแหวนตะวันตก (ตอนที่ 1) อ.เมือง จ. เชียงราย ระยะทาง 9.182 กิโลเมตร เพื่อพัฒนาเครือข่ายการขนส่งทั้งภายในประเทศและที่เชื่อมต่อสู่ต่างประเทศอย่างบูรณาการ สนับสนุนกิจกรรมการกระจายสินค้าให้กับ GATEWAY/HUB ภาคเหนือ เพื่อให้ประชาชนในพื้นที่และที่อยู่บริเวณใกล้เคียงได้ใช้เส้นทางที่สะดวกและปลอดภัย ยกระดับคุณภาพชีวิตแก่ประชาชนในพื้นที่ และเพื่อให้เกิดการจ้างงาน อันจะทำให้ประชาชนมีรายได้เพิ่มขึ้น *โครงการพัฒนาท่าเทียบเรือชายฝั่ง (ท่าเทียบเรือ A) ที่ท่าเรือแหลมฉบัง* เพื่อพัฒนาการขนส่งทางเรือชายฝั่งและเรือลำเลียงภายในประเทศ มุ่งเน้นการลดภาระค่าใช้จ่ายด้านการขนส่ง ลดปัญหาด้านการจราจรแออัด ปัญหาอุบัติเหตุ

และสิ่งแวดล้อม และสนับสนุนนโยบายในการพัฒนาระบบโลจิสติกส์ ให้มีการปรับเปลี่ยนรูปแบบการขนส่ง จากทางถนนมาสู่การขนส่งทางน้ำ ขณะนี้อยู่ระหว่างการทบทวนรูปแบบการลงทุนและเตรียมความพร้อม โครงการแก้ไขปัญหาการจราจรในพื้นที่ กทม. ปริมณฑล และเมืองหลัก ได้ก่อสร้างทางหลวงระยะทางรวม ประมาณ 190.145 กิโลเมตร และสะพาน 16 แห่ง โครงการก่อสร้าง บูรณะ และปรับปรุงสะพานทั่วประเทศ ก่อสร้างสะพานทั่วประเทศ 141 แห่ง โครงการต่อขยายทางยกระดับบรมราชชนนี ก่อสร้างส่วนต่อขยายทาง คู่ขนานลอยฟ้า ถนนบรมราชชนนี ขนาด 4 ช่องจราจร ระยะทางประมาณ 21 กิโลเมตร อยู่ระหว่างการศึกษ ความเหมาะสมทางด้านเศรษฐกิจ วิศวกรรม และผลกระทบสิ่งแวดล้อม และสำรวจออกแบบรายละเอียด

การขนส่งทางอากาศ ดำเนินโครงการก่อสร้างพัฒนาปรับปรุงบำรุงรักษาท่าอากาศยาน จำนวน 29 แห่ง ยังเหลืองานจัดซื้อที่ดินพร้อมเขตขยสิ่งก่อสร้างและพืชผล เพื่อก่อสร้างท่าอากาศยานเบตง กรณี งบประมาณผูกพัน (2555–2558) เช่น งานก่อสร้างอาคารที่พักผู้โดยสารหลังใหม่ ที่ท่าอากาศยานน่าน งาน ก่อสร้างอาคารที่พักผู้โดยสารหลังใหม่และอาคารประกอบอื่นๆ ที่ท่าอากาศยานลำปาง งานก่อสร้างขยายเขตทาง วิ่ง Runway Strip และ RESA ที่ท่าอากาศยานสุราษฎร์ธานี เป็นต้น อยู่ระหว่างดำเนินการก่อสร้าง แผนงานด้าน ความปลอดภัยท่าอากาศยาน จำนวน 29 แห่ง มีการจัดซื้อรถดับเพลิงอากาศยาน 16 คัน ดำเนินการใน ปีงบประมาณ 2555–2557 ขณะนี้อยู่ระหว่างผู้รับจ้างดำเนินการ และรายการจัดซื้อรถดับเพลิงอากาศยาน 7 คัน อยู่ระหว่างดำเนินการ แผนงานด้านความสะอาดท่าอากาศยาน จำนวน 29 แห่ง เพื่อให้ท่าอากาศยานสามารถ อำนวยความสะดวกต่อผู้ใช้บริการได้ โครงการจัดหาเครื่องบินแบบเครื่องบินไอพ่น 2 เครื่องยนต์ เพื่อให้มี อากาศยานที่มีสมรรถนะและความเร็วสูงสำหรับปฏิบัติการกิจให้สำเร็จลุล่วงอย่างรวดเร็ว ค่าตรวจซ่อมเครื่องบิน จำนวน 3 ลำ ให้ใช้ในการปฏิบัติการกิจในการสนับสนุนการกำกับ ดูแล และตรวจสอบด้านความปลอดภัยในการ บินพลเรือนภาคอากาศ รวมทั้งทำการบินค้นหาและช่วยเหลืออากาศยานและเรือที่ประสบภัย

การขนส่งทางน้ำ ดำเนินโครงการก่อสร้างสถานีขนส่งสินค้าทางลำน้ำเพื่อการประหยัด พลังงาน (จ.อ่างทอง) มีผลงานร้อยละ 50 และ โครงการพัฒนาเขื่อนกันทรายและคลื่น โดยก่อสร้างเขื่อนกัน คลื่นที่บริเวณท่าเทียบเรือสำราญกีฬาที่อ่าวฉลอง จ.ภูเก็ต และเขื่อนกันคลื่นบริเวณท่าเรือแหลมศอก จ.ตรวด โครงการพัฒนาเขื่อนป้องกันกักตุนน้ำ ก่อสร้างเสริมระดับเขื่อนป้องกันกักตุนน้ำบริเวณคลองด่าน จ. สมุทรปราการ ด้านงานซ่อมบำรุงรักษาเขื่อนป้องกันกักตุนน้ำชายฝั่งทะเล 2 จังหวัด โดยจังหวัด นครศรีธรรมราช อยู่ระหว่างทบทวนรูปแบบและราคากลาง ส่วนจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ อยู่ระหว่างดำเนินการ ด้านงานก่อสร้างซ่อมแซมเขื่อนป้องกันกักตุนน้ำชายฝั่งบริเวณเกาะแก้ว จ.สงขลา และด้านงานก่อสร้างเสริม ระดับเขื่อนป้องกันกักตุนน้ำที่แม่น้ำท่าจีน อ.เมือง จ.สมุทรสาคร ระยะที่ 2 อยู่ระหว่างดำเนินการฯ โครงการ พัฒนาเขื่อนป้องกันตลิ่งพัง มีงานก่อสร้างที่ดำเนินการแล้วเสร็จ อาทิ เขื่อนป้องกันตลิ่งพังบริเวณท่าเทียบเรือ เชียงแสนแห่ง ที่ 2 จ.เชียงราย เขื่อนป้องกันตลิ่งพังแม่น้ำยม บริเวณบ้านท่าทอง จังหวัดสุโขทัย เขื่อนป้องกัน ตลิ่งพังแม่น้ำเลย บ้านกุดโง้ง จังหวัดเลย เขื่อนป้องกันตลิ่งพังแม่น้ำยม บริเวณสำนักงานเจ้าท่าภูมิภาคที่ 1 จังหวัดแพร่ โครงการจัดหาระบบสื่อสารและสร้างเครือข่ายเพื่อพัฒนาระบบวงจรปิดเพิ่มเติมในแม่น้ำเจ้าพระยา เพื่อเพิ่มเติมติดตั้งระบบโทรทัศน์วงจรปิด (CCTV) 7 สถานี ตามจุดเฝ้าระวังในแม่น้ำเจ้าพระยา เพื่อเพิ่ม ประสิทธิภาพในการติดตามการสัญจรทางน้ำอย่างต่อเนื่อง สร้างโครงข่ายเพื่อส่งสัญญาณภาพ ข้อมูลระบบแจ้ง เหตุฉุกเฉิน ข้อมูลระบบประกาศ ฯลฯ และลดค่าใช้จ่ายผูกพันในการเช่าระบบโครงข่ายที่ใช้อยู่เดิม

สำหรับ โครงการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานระบบบริการการเดินอากาศ โดยการจัดหา และติดตั้งระบบเทคโนโลยี อุปกรณ์ตามข้อกำหนดของระบบการบริหารจราจรทางอากาศสากล (Global Air Traffic Management System) โครงการพัฒนาท่าเรือแหลมฉบัง ระยะที่ 3 ความคืบหน้าการดำเนินงานร้อยละ

98 โครงการจ้างเหมาปรับปรุงสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อแก้ไขปัญหาจราจรภายในท่าเรือแหลมฉบัง ขณะนี้อยู่ระหว่างการดำเนินงานในขั้นตอนการประกวดราคาด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ และ โครงการจัดหาเครื่องบิน ปี 2554 – 2560 จำนวน 37 ลำ เพื่อทดแทนการปลดระวางเครื่องบินที่มีอายุการใช้งานมานาน เพิ่มประสิทธิภาพการบิน ลดค่าใช้จ่ายในการซ่อมบำรุง ตลอดจนรองรับการเติบโตของตลาดการบิน ได้ดำเนินการคัดเลือกแบบเครื่องบิน และได้ลงนามในสัญญาในส่วนต่างๆ เรียบร้อยแล้ว

กระทรวงการคลัง จัดทำโครงการพัฒนาปรับปรุงท่าเรือสงขลา เพื่อพัฒนาให้เป็นท่าเรือหลักสำหรับการนำเข้าและส่งออกสินค้าโดยตรงจากภาคใต้ตอนล่าง และเพื่อเพิ่มศักยภาพให้สามารถแข่งขันกับท่าเรือปีนัง ประเทศมาเลเซีย เพื่อลดความสูญเสียโอกาสทางเศรษฐกิจ อีกทั้งจะช่วยสนับสนุนการพัฒนาเศรษฐกิจภาคใต้ในอนาคต อยู่ระหว่างการพิจารณาให้ความเห็นชอบรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม (EIA) ของสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (สผ.) โครงการการพัฒนาการลงทุนร่วมภาครัฐและเอกชนในรูปแบบ PPPs ส่งผลให้แนวทางการลงทุนร่วมภาครัฐและเอกชนในรูปแบบ PPPs มีความชัดเจน เป็นรูปธรรม และหน่วยงานของรัฐดำเนินการลงทุนร่วมภาครัฐและเอกชนในรูปแบบ PPPs อย่างแพร่หลาย และการส่งเสริมการลงทุนร่วมภาครัฐและเอกชน ส่งผลให้มีพระราชบัญญัติการให้เอกชนร่วมลงทุนในกิจการของรัฐ พ.ศ. 2556 ประกาศในราชกิจจานุเบกษาเมื่อวันที่ 3 เมษายน 2556 (โดยมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 4 เมษายน 2556) ได้จัดทำกฎหมายลำดับรองพระราชบัญญัติการให้เอกชนร่วมลงทุนในกิจการของรัฐ พ.ศ. 2556 แล้วเสร็จ 7 ฉบับ อยู่ระหว่างการจัดทำกฎหมายลำดับรองในส่วนที่เหลือ รวมทั้งแผนยุทธศาสตร์ PPP นำเสนอคณะกรรมการนโยบายการให้เอกชนร่วมลงทุนในกิจการของรัฐเพื่อพิจารณา

กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารมีแผนงานพัฒนาการเปิดให้บริการไปรษณีย์ ปี 2556 ได้กำหนดพื้นที่ในการจัดตั้งจุดให้บริการไปรษณีย์โลจิสติกส์ (THP Logistics) โดยกำหนดให้จัดตั้งหน่วยบริการ/เคาน์เตอร์ตามพื้นที่ไปรษณีย์จังหวัดใหญ่ๆ ที่มีลูกค้าใช้บริการปริมาณมาก มีการจัดตั้งจุดให้บริการไปรษณีย์โลจิสติกส์ (THP Logistics) แล้วทั้งสิ้น 56 แห่ง

2) ปรับปรุงประสิทธิภาพการบริหารจัดการโลจิสติกส์ กระทรวงคมนาคมจัดทำการศึกษาการจัดตั้งและออกแบบรายละเอียดศูนย์การขนส่งชายแดน จังหวัดนครพนม ได้ลงนามในสัญญาจ้างที่ปรึกษา เพื่อดำเนินการศึกษารูปแบบการจัดตั้งและออกแบบรายละเอียดศูนย์การขนส่งชายแดนจังหวัดนครพนม โครงการพัฒนาศูนย์การขนส่งตู้สินค้าทางรถไฟที่ท่าเรือแหลมฉบัง ให้สามารถรองรับการให้บริการได้ถึงระดับ 2.0 ล้านทีอียู/ปี รวมทั้งสนับสนุนและส่งเสริมนโยบายการเปลี่ยนรูปแบบการขนส่งจากทางถนนมาสู่ระบบราง ขณะนี้อยู่ระหว่างการทำเรือฯ เตรียมข้อมูลเพื่อเสนอขออนุมัติโครงการฯ โครงการพัฒนาสถานีขนส่งสินค้าเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการขนส่งทางถนนด้วยรถบรรทุก 15 แห่ง สำหรับรองรับการขยายตัวของการขนส่งสินค้าทางถนนในภูมิภาคอาเซียน โครงการจ้างสำรวจและออกแบบอาคารขนถ่ายสินค้าและอาคารคลังสินค้าภายในสถานีขนส่งสินค้าพุทธมณฑล ดำเนินการแล้วเสร็จร้อยละ 100 โครงการศูนย์เปลี่ยนถ่ายรูปแบบการขนส่งสินค้าเชิงของ จังหวัดเชียงราย ระยะที่ 1 กลุ่มที่ปรึกษาไม่สามารถดำเนินงานต่อได้ เนื่องจากพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตที่ดินในบริเวณที่จะเวนคืน ยังไม่มีผลใช้บังคับ ปัจจุบันเนื้องานมีความคืบหน้าร้อยละ 80 และ ปรับปรุงพื้นที่ และวางระบบ INFRASTRUCTURE ชั้น 8 และพื้นที่ทุ่งนาอาคาร 60 ปี เพื่อเป็นศูนย์ปฏิบัติการ Air Traffic Management Centre (ATMC) คาดว่าจะแก้ไขสัญญาและส่งมอบงานงวดสุดท้าย ได้ภายในไตรมาสที่ 1 ของปีงบประมาณ 2557

กระทรวงอุตสาหกรรมจัดทำโครงการการสร้างความเป็นมืออาชีพด้านการจัดการโลจิสติกส์ในสถานประกอบการของภาคอุตสาหกรรม สถานประกอบการที่เข้าร่วมกิจกรรมสามารถลด

ต้นทุนโลจิสติกส์ 275 ราย ติดตามสถานประกอบการที่เข้าร่วมโครงการ 329 ราย สามารถลดต้นทุนโลจิสติกส์มูลค่ารวมทั้งสิ้นประมาณ 2,795 ล้านบาท มีบุคลากรภาคอุตสาหกรรมระดับมืออาชีพและที่ปรึกษาที่มีความรู้ด้านการวางแผน และการจัดการโลจิสติกส์และโซ่อุปทานเพิ่มขึ้น 630 ราย บุคลากรภาคอุตสาหกรรมได้รับความรู้ด้านการวางแผนและการจัดการโลจิสติกส์และโซ่อุปทานในองค์กรเพิ่มขึ้น 3,550 ราย และการจัดเก็บข้อมูลและประเมินศักยภาพการจัดการโลจิสติกส์ของสถานประกอบการเพิ่มขึ้น 1,000 ราย นอกจากนี้กระทรวงการคลังได้สนับสนุนการจัดตั้งกองทุนรวมโครงสร้างดำเนินการร่วมกับรัฐวิสาหกิจและหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องในการพิจารณาหลักเกณฑ์และแนวทางต่างๆ ตลอดจน การให้คำปรึกษาและข้อเสนอแนะในการสนับสนุนการระดมทุนผ่านกองทุนรวมโครงสร้างพื้นฐานให้แก่รัฐวิสาหกิจที่มีความสนใจ เช่น การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย บริษัท ทีโอที จำกัด (มหาชน) เป็นต้น

3) พัฒนาระบบขนส่งทางรถไฟ

กระทรวงคมนาคมดำเนินโครงการสำคัญ ได้แก่ *โครงการรถไฟฟ้าสายสีม่วง ช่วงบางใหญ่ – บางซื่อ* มีความก้าวหน้าร้อยละ 75.93 ล่าช้ากว่าแผนงานร้อยละ 1.21 งานคัดเลือกผู้รับจ้างงานระบบรถไฟฟ้า ในสัญญาที่ 4 บางใหญ่-เตาปูน และสัญญาที่ 5 ช่วงเตาปูน-บางซื่อ อยู่ระหว่างดำเนินการ *โครงการรถไฟฟ้าสายสีน้ำเงิน ช่วงหัวลำโพง – บางแค และช่วงบางซื่อ – ท่าพระ* งานจัดกรรมสิทธิ์ที่ดิน มีความก้าวหน้าร้อยละ 98.64 งานก่อสร้างงานโยธา มีความก้าวหน้าร้อยละ 42.37 *โครงการรถไฟฟ้าสายสีเขียว ช่วงหมอชิต – สะพานใหม่ – คูคต* อยู่ระหว่างการอนุมัติและดำเนินการ *โครงการรถไฟฟ้าสายสีเขียว ช่วงแบริ่ง – สมุทรปราการ* งานจัดกรรมสิทธิ์ที่ดินมีความก้าวหน้าร้อยละ 99.42 งานก่อสร้างงานโยธามีความก้าวหน้าร้อยละ 14.92 *โครงการรถไฟฟ้าสายสีชมพู ช่วงแคราย – มีนบุรี* อยู่ระหว่างดำเนินการ *โครงการรถไฟฟ้าสายสีม่วง ช่วงเตาปูน – ราษฎร์บูรณะ* มีความก้าวหน้างานร้อยละ 77.23 ล่าช้ากว่าแผนร้อยละ 7.77 *โครงการรถไฟฟ้าสายสีส้ม ช่วงตลิ่งชัน – มีนบุรี* ได้รับการอนุมัติกรอบวงเงินและแหล่งเงินทุนเรียบร้อยแล้ว *โครงการรถไฟฟ้าสายสีเหลือง ช่วงลาดพร้าว – สำโรง* ขณะนี้การดำเนินงานมีความก้าวหน้าร้อยละ 86.15 เร็วกว่าแผนร้อยละ 0.15 *โครงการศึกษาความเหมาะสมและออกแบบระบบรถไฟฟ้าทางคู่เพื่อการขนส่งและการจัดการโลจิสติกส์ (ระยะเร่งด่วน ช่วงประจวบคีรีขันธ์ – ชุมพร)* คณะกรรมการผู้ชำนาญการพิจารณารายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมด้านคมนาคมของส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจหรือโครงการร่วมกับเอกชน (คชก.) มีมติให้นำรายงาน EIA ส่งให้ สผ. นำเสนอ กก.วล. เพื่อพิจารณา โดย สนข. ได้นำส่งรายงาน EIA ให้ สผ. เพื่อนำเสนอ กก.วล. พิจารณาตามขั้นตอนต่อไปแล้ว *โครงการศึกษาและออกแบบรถไฟความเร็วสูง สายกรุงเทพฯ – เชียงใหม่ ระยะที่ 1 กรุงเทพฯ – พิษณุโลก* คณะกรรมการผู้ชำนาญการพิจารณารายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมด้านคมนาคมของส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจหรือโครงการร่วมกับเอกชน (คชก.) มีมติให้ปรับปรุงรายงาน EIA *โครงการศึกษาและออกแบบรถไฟความเร็วสูง สายกรุงเทพฯ – นครราชสีมา* โครงการศึกษาและออกแบบรถไฟความเร็วสูง สายกรุงเทพฯ-นครราชสีมา อยู่ระหว่างที่ปรึกษาจัดทำร่างรายงานฉบับสมบูรณ์ *โครงการศึกษาและออกแบบรถไฟความเร็วสูง สายกรุงเทพฯ – หัวหิน* โครงการศึกษาและออกแบบรถไฟความเร็วสูง สายกรุงเทพฯ-หัวหิน อยู่ระหว่างที่ปรึกษาร่างรายงานฉบับสมบูรณ์ *โครงการศึกษาและออกแบบรถไฟความเร็วสูง สายกรุงเทพฯ-เชียงใหม่ ระยะที่ 2 ช่วงพิษณุโลก-เชียงใหม่* คณะกรรมการกำกับการศึกษาโครงการฯ มีมติเห็นชอบรายงานฉบับกลาง รายงานการกำหนดแนวทางการออกแบบ และรายงานการวิเคราะห์ทางเลือกแนวเส้นทางและการบริหารจัดการโครงข่าย

4) ปรับปรุงพัฒนาโครงข่ายขนส่งมวลชนให้มีความทันสมัย ครอบคลุมพื้นที่บริการเพิ่มขึ้นและสอดคล้องกับการขยายตัวของเมืองและการใช้ประโยชน์ที่ดิน กระทรวงคมนาคม ดำเนินการจัดซื้อ

รถโดยสารใช้เชื้อเพลิงก๊าซธรรมชาติ (NGV) จำนวน 3,183 คัน เพื่อนำมาทดแทนรถยนต์โดยสารที่ใช้น้ำมันดีเซล ขององค์การขนส่งมวลชนกรุงเทพ อยู่ระหว่างการพิจารณาของคณะกรรมการพิจารณากำหนดร่างขอบเขตของงานและร่างเอกสารการประกวดราคา โครงการขอรับเงินสนับสนุนจากการให้บริการเชิงสังคม (Public Service Obligation : PSO) คณะกรรมการเงินอุดหนุนบริการสาธารณะได้ลงนามในบันทึกข้อตกลงการให้บริการสาธารณะ จำนวนเงิน 657.428 ล้านบาท โครงการ “รถเมล์ฟรี จากภาษีประชาชน” (มาตรการลดภาระค่าครองชีพของประชาชน) เพื่อลดภาระค่าครองชีพให้กับประชาชน มีผู้ใช้บริการเฉลี่ยวันละ 290,578 คน โครงการเร่งรัดขยายทางหลวงสายประธานให้เป็น 4 ช่องจราจร (ระยะที่ 2) 11 โครงการ ระยะทาง 5,400 กิโลเมตร ก่อสร้างแล้วเสร็จประมาณ 3,000 กิโลเมตร งานพัฒนาโครงข่ายทางหลวง ระยะทาง 113.05 กิโลเมตร ดูแลรักษา ปรับปรุงและพัฒนาประสิทธิภาพระยะทางรวม 248.796 กิโลเมตร โครงการเพิ่มประสิทธิภาพทางหลวง ดูแลรักษา ปรับปรุงและพัฒนาประสิทธิภาพ ระยะทางรวม 834.350 กิโลเมตร โครงการจัดซื้อที่ดินและก่อสร้างสถานีขนส่งผู้โดยสารจำนวน 14 แห่ง การก่อสร้างมีความคืบหน้าร้อยละ 7 โครงการศึกษาพัฒนาปรับปรุง บำรุงรักษาระบบฐานข้อมูล ข้อเสนอแนะและแบบจำลอง เพื่อบูรณาการพัฒนากการขนส่งและจราจร การขนส่งต่อเนื่องหลายรูปแบบและระบบโลจิสติกส์ (TDL) ปีงบประมาณ 2555-2557 ที่ประชุมคณะกรรมการโครงการมีมติเห็นชอบในหลักการร่างรายงานฉบับสมบูรณ์ และ โครงการทางพิเศษสายศรีรัช – วงแหวนรอบนอกกรุงเทพมหานคร มีผลการดำเนินงานจัดกรรมสิทธิ์ที่ดินร้อยละ 94 มีผลการดำเนินการก่อสร้างร้อยละ 12.30

5) พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารที่ทันสมัย
หน่วยงานภาครัฐมีผลการดำเนินงานที่สำคัญ ดังนี้

กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารได้จัดทำโครงการเคเบิลใต้น้ำไทย-แคว APG (Asia Pacific Gateway) เริ่มติดตั้งสายเคเบิลใต้น้ำไทย-แควช่วง Shore End บริเวณหาดเก่าฝั่งสงขลา โครงการ Thailand National Root CA เป็นโครงสร้างพื้นฐานที่เป็นศูนย์กลางในการให้บริการเชื่อมโยงใบรับรองอิเล็กทรอนิกส์ในประเทศและต่างประเทศ และโครงการบูรณาการโครงสร้างพื้นฐานด้านเครือข่ายรัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์ (Common Government Network Infrastructure) เพื่อพัฒนาและบริหารจัดการโครงสร้างพื้นฐานรัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์ของประเทศให้มีความมั่นคงปลอดภัย ส่งผลให้มีเครือข่ายสื่อสารข้อมูลเชื่อมโยงหน่วยงานภาครัฐ (GIN) 2,382 หน่วยงาน คิดเป็นร้อยละ 83.14 ของเป้าหมาย มีระบบคลาวด์ภาครัฐ (Cloud) บน G-Cloud Service 396 ระบบ คิดเป็น 164 หน่วยงาน คิดเป็นร้อยละ 132 ของเป้าหมาย มีระบบบริหารจัดการภัยคุกคามทางสารสนเทศภาครัฐ ติดตั้งระบบกลางและอุปกรณ์ที่หน่วยงานภาครัฐ 32 หน่วยงาน คิดเป็นร้อยละ 106.67 ของเป้าหมาย และมีระบบจดหมายอิเล็กทรอนิกส์กลางเพื่อการสื่อสารในภาครัฐ (MailGoThai) ผู้ใช้งาน 233,912 บัญชีรายชื่อ ร้อยละ 97.46 ของเป้าหมาย

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้ดำเนินโครงการบริหารจัดการศูนย์เครือข่ายถ่ายทอดเทคโนโลยีด้านยางพาราครบวงจร มีเกษตรกรเข้าร่วมการอบรม 2,235 คน กระทรวงพาณิชย์จัดทำโครงการเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียน (AEC) โดยจัดงานแสดงสินค้าในภูมิภาคอาเซียน 15 ครั้ง ผู้ประกอบการเข้าร่วม 1,500 ราย และเข้าร่วมงานแสดงสินค้าในภูมิภาคอาเซียน 10 ครั้ง ผู้ประกอบการเข้าร่วม 201 คน และจัดตั้ง “ศูนย์พัฒนาการค้าและสำนักงานการค้าระหว่างประเทศในประเทศอาเซียนและส่วนกลาง ณ กระทรวงพาณิชย์ สำหรับกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีจัดทำแผนงานการให้บริการด้านโครงสร้างพื้นฐานด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี โดยการบริการวิเคราะห์ ทดสอบ สอบเทียบและบริการข้อมูลทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี 138,030 รายการ การบริการพื้นที่อุทยานวิทยาศาสตร์ ให้บริการเช่าพื้นที่แก่บริษัทเอกชน 125 ราย และก่อสร้างอาคารกลุ่มนวัตกรรม พร้อมเปิดให้บริการอย่างเป็นทางการได้

ประมาณเดือนมีนาคม 2557 นอกจากนี้ กระทรวงการคลังได้ปฏิรูประบบการจัดซื้อภาครัฐด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์อย่างครบวงจร (e-GP) : ระยะที่ 2 และ 3 เพื่อให้การจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐเป็นไปอย่างโปร่งใส ลดปัญหาการทุจริตคอร์รัปชันประหยัดและมีประสิทธิภาพ

6) พัฒนาศักยภาพการให้บริการน้ำอุปโภคบริโภคทั้งในเชิงปริมาณและคุณภาพที่มีมาตรฐานสากลครอบคลุมทั้งในเขตเมืองและพื้นที่ชนบท โดยกระทรวงคมนาคมได้ศึกษาสิ่งแวดล้อมและสำรวจออกแบบรายละเอียดเพื่อก่อสร้างเขื่อนยกระดับน้ำในแม่น้ำเจ้าพระยาและน่านเพื่อการเดินเรือ เพิ่มขีดความสามารถในการเดินเรือในแม่น้ำเจ้าพระยาและแม่น้ำน่าน ได้ลงนามในสัญญาจ้างบริษัทที่ปรึกษา และมีผลการดำเนินงานคิดเป็นร้อยละ 20

5.3.5 สร้างความมั่นคงด้านพลังงาน โดย

1) จัดหาพลังงานเพื่อความมั่นคงและเน้นการกระจายชนิดของเชื้อเพลิง กระทรวงมหาดไทยจัดทำโครงการโรงไฟฟ้าพลังน้ำชุมชน ขนาดเล็กมาก 9 แห่ง ขณะนี้การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคได้ว่าจ้างมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ เป็นที่ปรึกษาจัดทำรายงานการศึกษาความเหมาะสมโครงการโรงไฟฟ้าพลังน้ำชุมชน

2) เพิ่มประสิทธิภาพการใช้พลังงานในทุกระดับ

กระทรวงพลังงานได้จัดทำแผนอนุรักษ์พลังงาน 20 ปี (พ.ศ. 2554 - 2573) ได้รับความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 19 มีนาคม 2556 กำหนดเป้าหมายการอนุรักษ์พลังงาน ประหยัดและลดการใช้พลังงานที่ไม่จำเป็น โดยให้ภาคอุตสาหกรรมลดการใช้พลังงาน 16 ล้านตันเทียบเท่าน้ำมันดิบ ภาคอาคารธุรกิจและบ้านพักอาศัย ลดการใช้พลังงาน 7 ล้านตัน เทียบเท่าน้ำมันดิบ และภาคขนส่ง มีเป้าหมายลดการใช้พลังงาน 15 ล้านตันเทียบเท่าน้ำมันดิบ รวมทั้งเพิ่มประสิทธิภาพการใช้พลังงาน โดยจะลดความเข้มข้นการใช้พลังงาน (Energy Intensity) ลงร้อยละ 25 ในปี 2573 เมื่อเทียบกับปี 2548 และลดการใช้พลังงานขั้นสุดท้ายร้อยละ 20 ในปี 2573 ดังนั้น Energy Elasticity (อัตราส่วนของอัตราการเพิ่มขึ้นของการใช้พลังงานต่อการเติบโตของ GDP) จะลดลงจากค่าเฉลี่ยเมื่อ 20 ปีที่ผ่านมาคือ 0.98 เหลือ 0.7 ใน 20 ปี ข้างหน้า จะส่งผลให้การประหยัดพลังงานสะสมคิดเป็นมูลค่า 271,700 ล้านบาทต่อปี และหลีกเลี่ยงการปล่อยก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ (CO₂) สะสมเฉลี่ย 48 ล้านตันต่อปี

ตารางที่ ---- เป้าหมายของแผนอนุรักษ์พลังงาน 20 ปี (พ.ศ. 2554 - 2573)

ภาคเศรษฐกิจ	ประโยชน์ที่จะได้รับการดำเนินการตามแผนอนุรักษ์พลังงาน 20 ปี		
	พลังงานที่ประหยัดได้โดยเฉลี่ยต่อปี (พันตันเทียบเท่าน้ำมันดิบ - ktoe)	ปริมาณ CO ₂ ที่หลีกเลี่ยงได้โดยเฉลี่ยต่อปี (ล้านตัน)	มูลค่าพลังงานที่ประหยัดได้โดยเฉลี่ยต่อปี (ล้านบาท)
ขนส่ง	6,400	20	140,000
อุตสาหกรรม	5,500	17	87,000
อาคารธุรกิจขนาดใหญ่	1,000	6	19,000
อาคารธุรกิจขนาดเล็กและบ้านอยู่อาศัย	1,600	5	26,000
รวม	14,500	48	272,000

ที่มา : กรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงาน

กระทรวงมหาดไทยมีผลการดำเนินงานที่สำคัญ ดังนี้ โครงการ LED Streetlight เปลี่ยนโคมไฟฟ้าสาธารณะมาใช้หลอด LED 200 ดวงโคม โครงการส่งเสริมการปรับปรุงประสิทธิภาพการใช้พลังงานในอาคาร ได้จัดแข่งขันให้รางวัล มีอาคารประเภทโรงพยาบาล และอาคารไฮเปอร์มาร์เก็ตได้รับรางวัล 2

อาคาร ในปี 2556 การไฟฟ้านครหลวง ดำเนิน โครงการระบบบริหารจัดการพลังงานภายในอาคาร ออกแบบ ติดตั้งระบบบริหารจัดการพลังงานในอาคารที่ทำการ โครงการจัดการรถยนต์ไฟฟ้ามาใช้ในกิจการไฟฟ้าและติดตั้ง สถานีชาร์จไฟฟ้า สนับสนุนการอนุรักษ์พลังงาน ใช้เทคโนโลยีที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม โครงการหลังคาผลิต พลังงานสะอาดขนาด ได้สำรวจและออกแบบระบบฯ อาคารที่ทำการของการไฟฟ้านครหลวง อยู่ระหว่างการ จัดหาและติดตั้งอุปกรณ์ และโครงการ Energy Mind Award ฝึกอบรมให้ความรู้และพัฒนาทักษะด้านการ อนุรักษ์พลังงานและสิ่งแวดล้อมให้กับสถานศึกษาในเขตจำหน่ายของการไฟฟ้านครหลวง สามารถขับเคลื่อน กิจกรรมด้านการอนุรักษ์พลังงานและสิ่งแวดล้อมด้วยตนเอง โดยแต่ละสถานศึกษาสามารถพัฒนาเป็นแหล่ง เรียนรู้ด้านการอนุรักษ์พลังงานและสิ่งแวดล้อมสำหรับเยาวชนในสถานศึกษา ชุมชนและสังคมโดยรวมอย่างยั่งยืน

5.4 การบริหารจัดการเศรษฐกิจส่วนรวมอย่างมีประสิทธิภาพ โดยมีแนวทางการดำเนินงาน ดังนี้

5.4.1 การบริหารจัดการด้านการเงิน โดย

1) **ปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานทางการเงิน** กระทรวงการคลังได้พัฒนากฎหมายเพื่อ การคุ้มครองผู้บริโภคในการใช้บริการทางการเงิน โดยว่าจ้างที่ปรึกษาฯ จัดทำรายงานการวิจัย เรื่อง การ พัฒนากฎหมายเพื่อการคุ้มครองผู้บริโภคในการใช้บริการทางการเงิน และศึกษาระดับเงินคงคลังที่เหมาะสม โดยการว่าจ้างที่ปรึกษาฯ จัดทำรายงานการวิจัย เรื่อง การศึกษาระดับเงินคงคลังที่เหมาะสม

2) **พัฒนากลไกการเฝ้าระวังความผันผวนทางเศรษฐกิจและพัฒนาระบบเตือนภัย แบบองค์รวม ครอบคลุมความเสี่ยงทุกด้าน** กระทรวงการคลังได้จัดทำแผนการบริหารหนี้สาธารณะประจำปีงบประมาณ 2556 คาดว่า ณ สิ้นปีงบประมาณจะมีระดับหนี้สาธารณะคงค้างต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ ณ ราคาประจำปี ร้อยละ 46.6 และภาระหนี้ต้องประมาณ ร้อยละ 7.4 ไม่เกินกรอบความยั่งยืนทางการคลัง และแผนการบริหารความเสี่ยงด้านหนี้สาธารณะ ประจำปีงบประมาณ 2556 ประกอบด้วย 1) หนี้รัฐบาล วงเงิน 79,600.60 ล้านบาท ซึ่งเป็นหนี้ต่างประเทศทั้งหมด และหนี้รัฐวิสาหกิจ วงเงิน 143,537.78 ล้านบาท ซึ่งเป็นหนี้ต่างประเทศ 96,437.78 ล้านบาท และหนี้ในประเทศ 47,100 ล้านบาท รวมวงเงินในการบริหาร ความเสี่ยง ทั้งสิ้น 223,138.38 ล้านบาท ส่งผลให้หนี้สาธารณะอยู่ภายใต้กรอบความยั่งยืนทางการคลัง และการกู้เงินของรัฐบาลและรัฐวิสาหกิจเป็นไปตามแผนการบริหารหนี้สาธารณะประจำปีงบประมาณ

5.4.2 **บริหารจัดการด้านการคลัง** กระทรวงการคลังและหน่วยงานภาครัฐมีผลการดำเนินงานที่สำคัญ ได้แก่

1) **ปรับปรุงระบบการจัดเก็บรายได้ของประเทศ** โดยจัดทำโครงการพัฒนาที่ราชพัสดุให้เกิดประโยชน์ สามารถจัดเก็บรายได้จากการบริหารจัดการที่ราชพัสดุ 4,667.460 ล้านบาท คิดเป็น ร้อยละ 124.47 ของเป้าหมาย โครงการประเมินราคาทรัพย์สิน ได้ประเมินราคาที่ดินรายแปลง และราย บล็อก 5,286,662 แปลง คิดเป็นร้อยละ 103.11 ของเป้าหมาย ส่งผลให้สามารถพัฒนาคุณภาพราคาประเมิน ทุนทรัพย์ที่ดินรายแปลงให้เป็นที่ยอมรับ เป็นธรรม และได้มาตรฐานสากล และภาครัฐมีรายได้จากการจัดเก็บ ค่าธรรมเนียม ภาษีอากรจากการนำราคาประเมินทุนทรัพย์ที่ดินไปใช้ในการจดทะเบียนสิทธิและนิติกรรม เพิ่มขึ้น การพัฒนาตลาดตราสารหนี้โดยการออกพันธบัตรรัฐบาลเพื่อใช้สร้างอัตราดอกเบี้ยอ้างอิง สามารถ ออกพันธบัตรรัฐบาลเพื่อใช้เป็นอัตราดอกเบี้ยอ้างอิง ได้ 376,711 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 125.57 ของแผน

2) **เพิ่มประสิทธิภาพของการจัดสรรและการบริหารงบประมาณ** ดำเนินการ ปรับปรุงโครงสร้างภาษีสรรพากร โดยปรับอัตราและขั้นเงินได้บุคคลธรรมดา และปรับลดอัตราภาษีเงินได้นิติ บุคคล การกำหนดหลักเกณฑ์การจัดซื้อจัดจ้างสินค้าและบริการที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม เพื่อให้หน่วยงานมี

หลักเกณฑ์ในการจัดซื้อจัดจ้างสินค้าและบริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม การกำหนดหลักเกณฑ์การจัดซื้อจัดจ้างเพื่อการถ่ายทอดเทคโนโลยีภายในประเทศ กำหนดแนวทางปฏิบัติในการจัดซื้อจัดจ้างในการสร้างแรงจูงใจแก่ผู้ประกอบการให้เกิดการพัฒนาและถ่ายทอดเทคโนโลยีภายในประเทศ โครงการเพิ่มประสิทธิภาพงบเบิกจ่ายเพื่อการลงทุน กระตุ้นให้หน่วยงานภาครัฐสามารถบริหารงบประมาณและเบิกจ่ายเงินได้ตามเป้าหมายร้อยละ 90.48 ของวงเงินงบประมาณ การวิเคราะห์และจัดทำรายงานสถิติการคลังภาคสาธารณะ นำไปใช้ในการวิเคราะห์ฐานะการคลังของประเทศ รวมทั้งผลการดำเนินนโยบายของรัฐบาล ประกอบการวางแผนการคลังและข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย การจัดเก็บภาษีสรรพสามิต ปี 2556 สามารถจัดเก็บได้ตามเป้าหมาย 432,898.04 ล้านบาท การวิเคราะห์และเสนอแนะนโยบายการคลังภาคสาธารณะ เพื่อคาดการณ์ผลการจัดเก็บรายได้รัฐบาลปีงบประมาณ 2556 และประมาณการรายได้รัฐบาลปีงบประมาณ 2557 เสนอแนะกรอบและทิศทางในการจัดหางบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ 2557 คาดการณ์ฐานะการคลังของรัฐบาลตามระบบกระแสเงินสดปีงบประมาณ 2556 และประมาณการฐานะการคลังของรัฐบาลตามระบบกระแสเงินสดปีงบประมาณ 2557 และสร้างความชัดเจนในการดำเนินงานของกองทุนรวมวายุภักษ์ หนึ่ง ที่จะหมดอายุ ณ ธันวาคม 2556 เพื่อเป็นการบริหารทรัพย์สินของรัฐให้เกิดประโยชน์สูงสุด

3) ป้องกันความเสี่ยงทางการคลัง โดยพัฒนากองทุนเพื่อการลงทุนระหว่างประเทศ ของรัฐ ว่าจ้างที่ปรึกษาโครงการจัดทำรายงานการวิจัย เรื่อง การพัฒนากองทุนเพื่อการลงทุนระหว่างประเทศ ของรัฐ แผนการระดมทุนและแผนการลงทุนในโครงสร้างพื้นฐานของประเทศ ได้จัดทำแผนการลงทุนและแผนการระดมทุนโครงการภายใต้ร่างพระราชบัญญัติให้อำนาจกระทรวงการคลังกู้เงิน เพื่อการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านคมนาคมขนส่งของประเทศ พ.ศ. โครงการศึกษาวิเคราะห์ความยั่งยืนทางการคลัง เพื่อให้สามารถเสนอแนะนโยบายทางการคลังที่สอดคล้องกับสถานะเศรษฐกิจการเงินและการคลังของประเทศ โดยมีเป้าหมายเพื่อรักษาเสถียรภาพด้านการคลังในระยะปานกลางและระยะยาว การบริหารความเสี่ยงทางการคลัง เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการบริหารความเสี่ยงทางการคลัง มีรายงานความเสี่ยงทางการคลังที่สมบูรณ์และทันต่อสถานการณ์ และข้อมูลที่เพียงพอ และการแยกบัญชีธุรกรรมนโยบายรัฐ (PSA) เพื่อให้กระทรวงการคลังทราบถึงผลการดำเนินงานของธุรกรรมทั้งสองประเภทของสถาบันการเงินเฉพาะกิจได้อย่างชัดเจน นอกจากนี้ กระทรวงพาณิชย์ได้พัฒนาระบบให้บริการรับชำระเงินผ่านทางอิเล็กทรอนิกส์ (e-Filing) เตรียมความพร้อมเพื่อรองรับการเปิดให้บริการ มีการจัดเตรียมทีม Support เพื่อให้คำแนะนำและตอบปัญหาในการใช้งานระบบ e – Filing ผ่านช่องทางต่างๆ ได้แก่ Call Center 1570 จดหมายอิเล็กทรอนิกส์ และโทรศัพท์เคลื่อนที่ เป็นต้น

4) พัฒนาประสิทธิภาพการดำเนินงานของรัฐวิสาหกิจ กระทรวงการคลังจัดทำโครงการกำกับติดตามการจัดทำแผนฟื้นฟูและทบทวนบทบาทรัฐวิสาหกิจที่มีปัญหาทางการเงินและการดำเนินงานของรัฐวิสาหกิจ เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพทั้งด้านการให้บริการ การบริหารทรัพย์สินของรัฐให้เกิดประโยชน์สูงสุด และเพื่อเป็นการเร่งฟื้นฟูรัฐวิสาหกิจที่ประสบปัญหาทางการเงิน ส่งผลให้รัฐวิสาหกิจสามารถฟื้นฟูฐานะทางการเงินให้ดีขึ้นและมีบทบาทการดำเนินงานที่ชัดเจน

5) ส่งเสริมให้ภาคเอกชนเข้ามีส่วนร่วมในการลงทุนพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและการให้บริการขั้นพื้นฐานของภาครัฐเพิ่มขึ้น กระทรวงการคลังจัดทำโครงการผลักดันร่างพระราชบัญญัติการให้เอกชนร่วมลงทุนในกิจการของรัฐ พ.ศ. เพื่อแก้ไขปัญหาและอุปสรรคจากการให้เอกชนเข้าร่วมงานหรือดำเนินการในกิจการของรัฐตามนัย พ.ร.บ. ว่าด้วยการให้เอกชนเข้าร่วมงานหรือดำเนินการในกิจการของรัฐ พ.ศ.

2535 และจัดทำร่างกฎหมายใหม่ที่มีบทบัญญัติที่มีความชัดเจน ขณะนี้ ร่างพระราชบัญญัติการให้เอกชนร่วมลงทุนในกิจการของรัฐพ.ศ. ได้ผ่านการพิจารณาของคณะกรรมการกฤษฎีกาเมื่อวันที่ 19 มีนาคม 2555

6) เสริมสร้างความเข้มแข็งทางการคลังขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กระทรวงการคลังดำเนินโครงการพัฒนาระบบการคลังท้องถิ่น สามารถพัฒนาระบบการคลังท้องถิ่นเพื่อประโยชน์ต่อการวางแผนการคลังท้องถิ่นในระยะยาว วางแผนการคลังท้องถิ่นในการจัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ 2555-2557 และคณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถติดตามและประเมินผลการดำเนินงานการกระจายอำนาจให้แก่ อบท. ได้ตามเป้าหมาย

6 สรุปและประเมินการพัฒนาในระยะต่อไป

ผลการพัฒนาในปีที่สองของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 11 ยุทธศาสตร์การปรับโครงสร้างเศรษฐกิจสู่การเติบโตอย่างมีคุณภาพและยั่งยืน มีผลการพัฒนาที่เป็นไปตามเป้าหมายในการรักษาเสถียรภาพทางเศรษฐกิจสามารถลดสัดส่วนต้นทุนโลจิสติกส์ ขณะที่ ผลการพัฒนาบางด้านยังไม่สามารถบรรลุเป้าหมายที่กำหนด แต่ก็มีความก้าวหน้ามากขึ้น อาทิ ค่าใช้จ่ายเพื่อการลงทุนวิจัยและพัฒนาเพิ่มขึ้น การเพิ่มประสิทธิภาพการใช้พลังงาน การใช้พลังงานทดแทนเพิ่มขึ้นและสามารถลดการนำเข้าพลังงานลง ประเด็นการพัฒนาในระยะต่อไปประเทศไทยต้องเสริมสร้างการขับเคลื่อนการปรับโครงสร้างเศรษฐกิจสู่การเติบโตอย่างมีคุณภาพและยั่งยืนให้บรรลุเป้าหมายและต่อเนื่อง โดยให้ความสำคัญกับแนวทางต่อไปนี้

6.1 ขับเคลื่อนการปรับโครงสร้างเศรษฐกิจของไทยให้สามารถรองรับการเติบโตได้อย่างมีคุณภาพและยั่งยืนอย่างต่อเนื่อง โดยขับเคลื่อนนโยบายการค้าระหว่างประเทศ เร่งรัดการส่งออกให้สามารถขยายตัวได้เต็มศักยภาพ ให้ความสำคัญกับการรักษาตลาดหลัก สร้างกลไกเพื่อขยายตลาดส่งออกไปสู่ตลาดใหม่ๆ ที่มีศักยภาพ ปรับกฎหมาย กฎ ระเบียบ เอื้อประโยชน์ต่อการลงทุนและการส่งออก เร่งปรับโครงสร้างภาคการผลิตและบริการ โดยเฉพาะเสริมสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันของภาคบริการ เตรียมความพร้อมของแหล่งท่องเที่ยว กำหนดมาตรฐานความปลอดภัยและสิ่งอำนวยความสะดวก เพื่อรองรับการเปิดเสรีทางการค้า เร่งพัฒนาภาคเกษตรโดยพัฒนาฐานทรัพยากรธรรมชาติให้เข้มแข็งและยั่งยืน และส่งเสริมการปรับโครงสร้างอุตสาหกรรมให้มีคุณภาพและเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมและชุมชน ทั้งด้านการพัฒนาเมืองอุตสาหกรรมนิเวศ เพิ่มมูลค่าและยกระดับสินค้าอุตสาหกรรมเกษตรแปรรูปให้มีคุณภาพ

6.2 เร่งพัฒนาวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี วิจัย และนวัตกรรมอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะการลงทุนวิจัยและพัฒนาในภาคเอกชน ปรับปรุงและเพิ่มสิทธิประโยชน์และมาตรการการจูงใจทั้งด้านการเงินและการคลัง ปรับกฎระเบียบที่เป็นอุปสรรค บริหารจัดการทรัพยากรสินทางปัญญาอย่างมีประสิทธิภาพ ส่งเสริมการสร้างองค์ความรู้ นวัตกรรม เทคโนโลยี และสิ่งประดิษฐ์ใหม่ๆ ที่สอดคล้องกับบริบทและความต้องการของภาคอุตสาหกรรม ปรับระบบการทำงานในเชิงบูรณาการระหว่างผู้ผลิตงานวิจัยและผู้ใช้ประโยชน์ในรูปแบบเครือข่ายวิจัย เร่งพัฒนาอุทยานวิทยาศาสตร์ ศูนย์บ่มเพาะ ศูนย์วิจัยและพัฒนา และศูนย์บริการวิเคราะห์ทดสอบ และเร่งผลิตบุคลากรด้านวิทยาศาสตร์และนักวิจัยให้มีปริมาณและคุณภาพตรงกับทิศทางการพัฒนา

6.3 เพิ่มปริมาณและปรับปรุงคุณภาพโครงสร้างพื้นฐานและระบบโลจิสติกส์ให้สอดคล้องกับความต้องการและเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน โดยเร่งปฏิรูปกฎหมาย กฎ ระเบียบต่างๆ ทางเศรษฐกิจ เพื่อรองรับการเปิดเสรีและการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจทั้งในระดับอนุภูมิภาคและภูมิภาค พัฒนาความร่วมมือ

ระหว่างผู้ประกอบการในระดับโซ่อุปทาน พัฒนาระบบขนส่งทางราง และการขนส่งชายฝั่ง ให้เกิดการเชื่อมโยง เพื่อให้เกิดการขนส่งต่อเนื่อง ประหยัดพลังงาน และลดต้นทุน เพิ่มประสิทธิภาพระบบโลจิสติกส์ในห่วงโซ่อุปทาน โดยเฉพาะกิจกรรมโลจิสติกส์ภาคเกษตรซึ่งอยู่ในช่วงต้นน้ำ ปรับปรุงสิ่งอำนวยความสะดวกทางการค้า และโลจิสติกส์ ด้วยการเร่งผลักดันการพัฒนาระบบ NSW ให้สามารถให้บริการด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ได้อย่างเป็นรูปธรรม เร่งรัดการเชื่อมต่อระบบข้อมูลให้เสร็จสมบูรณ์

6.4 สร้างความมั่นคงด้านพลังงาน ผลิตและใช้พลังงานที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม รวมทั้งเชื่อมโยงแหล่งพลังงานกับประเทศในอาเซียน ด้วยการจัดหาและพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเพื่อเสริมสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันของธุรกิจพลังงานที่เกี่ยวข้อง ส่งเสริมอุตสาหกรรมที่จะเป็นฐานเศรษฐกิจใหม่ของประเทศ อาทิ อุตสาหกรรมพลาสติกชีวภาพ สนับสนุนให้มีการผลิตและการใช้พลังงานทดแทนเพิ่มขึ้น และเพิ่มประสิทธิภาพการใช้พลังงาน เพื่อลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกในภาคพลังงาน

6.5 รักษาเสถียรภาพและสร้างภูมิคุ้มกันทางเศรษฐกิจ ให้เอื้อต่อการปรับโครงสร้างเศรษฐกิจให้เติบโตและแข่งขันได้ โดยปรับระบบการจัดเก็บภาษีทดแทนในส่วนที่ปรับลดอัตราภาษีของภาษีเงินได้นิติบุคคล ผลักดันร่างภาษีที่อยู่ในระหว่างการพิจารณาให้มีผลบังคับใช้โดยเร็ว อาทิ ร่างพระราชบัญญัติภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง พ.ศ.เพื่อจัดเก็บภาษีตามฐานทรัพย์สิน เป็นการสร้างความเป็นธรรมในการจัดสรรทรัพยากร เร่งระดมเงินออมในประเทศ ส่งเสริมการพัฒนาตลาดทุนให้เป็นแหล่งในการออมเงินและระดมเงินของภาคธุรกิจ สร้างความรู้ความเข้าใจในการออมและการลงทุนแก่ผู้ลงทุนและประชาชนทั่วไป รวมทั้งปลูกฝังวัฒนธรรมการออม การบริหารเงินให้แก่เยาวชนซึ่งเป็นรากฐานสำคัญของประเทศ

ส่วนที่ 4

บทที่ 8

ยุทธศาสตร์การสร้างเชื่อมโยงกับ
ประเทศในภูมิภาคเพื่อความมั่นคง
ทางเศรษฐกิจและสังคม

บทที่ 8

ยุทธศาสตร์การสร้างเชื่อมโยงกับประเทศในภูมิภาค เพื่อความมั่นคงทางเศรษฐกิจและสังคม

1

บทนำ และสาระของยุทธศาสตร์

สถานการณ์โลกที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม ส่งผลให้ประเทศไทยได้ตระหนักถึงความสำคัญของการเชื่อมโยงมิติการพัฒนา กับประเทศต่างๆในโลก ทั้งกับประเทศเพื่อนบ้าน ประเทศในอนุภูมิภาค และระหว่างภูมิภาคต่างๆ มากขึ้น มีการเข้าร่วมเป็นภาคีความร่วมมือทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศเพิ่มขึ้น ทั้งในระดับทวิภาคี และพหุภาคี เพื่อเป็นเครื่องมือในการสร้างอำนาจต่อรองทางเศรษฐกิจและเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันกับกลุ่มเศรษฐกิจอื่นๆ รวมทั้งการเข้าร่วมเป็นกลไกพื้นฐานที่สำคัญในการขับเคลื่อนความร่วมมือ เพื่อพัฒนาความมั่นคงทางการเงินการลงทุน การเปิดเสรีการค้า และการเชื่อมโยงการคมนาคมและขนส่งที่สะดวกมากยิ่งขึ้น โดยหวังว่าในอนาคต ประเทศไทยจะสามารถเพิ่มศักยภาพในการใช้ประโยชน์จากความได้เปรียบด้านที่ตั้งของประเทศในเชิงยุทธศาสตร์ เสริมสร้างประโยชน์ด้านการค้าการลงทุน การเงิน และโอกาสด้านการตลาดระหว่างประเทศในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน รวมทั้งเชื่อมโยงด้านการค้าการลงทุนกับมหาอำนาจทางเศรษฐกิจใหม่ในเอเชียและกลุ่มเศรษฐกิจใหม่ในเอเชียแปซิฟิกได้อย่างยั่งยืน

1.1 เป้าหมายการพัฒนา

1.1.1 พัฒนาระบบห่วงโซ่อุปทานในอนุภูมิภาคให้มีความเชื่อมโยงระหว่างกันเพื่อรองรับการพัฒนาทางเศรษฐกิจอย่างต่อเนื่อง

1.1.2 ส่งเสริมให้ประเทศไทยมีบทบาทที่สำคัญในด้านการค้าและการลงทุนในภูมิภาคบนพื้นฐานของผลประโยชน์และความมั่นคงร่วมกัน

1.1.3 เพิ่มสัดส่วนการใช้สิทธิประโยชน์จากความตกลงการค้าเสรีต่อมูลค่าส่งออกรวมเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 50.0 ในปี 2559 ภายใต้ความตกลงทางการค้าเสรีในทุกกรอบที่เจรจาแล้วเสร็จ และเพิ่มโอกาสและทางเลือกบนพื้นฐานของประโยชน์และข้อจำกัดของประเทศในการเข้าถึงตลาดใหม่ที่เป็นกรอบการค้าเสรีที่จะมีบทบาทมากขึ้นในอนาคต

1.1.4 ลดต้นทุนการประกอบธุรกิจภายในประเทศและระหว่างประเทศภายในภูมิภาคให้เข้าสู่มาตรฐานสากล

1.1.5 เพิ่มมูลค่าการค้าชายแดนและการลงทุนโดยตรงของไทยในกลุ่มประเทศเพื่อนบ้านให้ขยายตัวเพิ่มขึ้นร้อยละ 15.0 และร้อยละ 10.0 ต่อปี ตามลำดับ

1.2 แนวทางการพัฒนา

1.2.1 การพัฒนาความเชื่อมโยงด้านการขนส่งและระบบโลจิสติกส์ภายใต้กรอบความร่วมมือในอนุภูมิภาคต่างๆ โดยมุ่งพัฒนาบริการขนส่งและโลจิสติกส์ที่มีประสิทธิภาพและได้มาตรฐานสากล ปรับปรุงกฎระเบียบการขนส่งคนและสินค้าที่เกี่ยวข้อง พัฒนาบุคลากรในธุรกิจการขนส่งและโลจิสติกส์ เชื่อมโยงการพัฒนาเศรษฐกิจตามแนวพื้นที่ชายแดน/เขตเศรษฐกิจชายแดน ตลอดจนเชื่อมโยงระบบการผลิตกับพื้นที่ตอนในของประเทศ

1.2.2 การพัฒนาฐานลงทุนโดยเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันระดับอนุภูมิภาค มุ่งพัฒนาพื้นที่ในภูมิภาคต่างๆ ของประเทศให้เชื่อมโยงกับประเทศเพื่อนบ้านและภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ให้เป็นฐานการพัฒนาด้านอุตสาหกรรมเกษตรและการท่องเที่ยว พัฒนาเขตเศรษฐกิจชายแดนและเมืองชายแดน รวมทั้งบูรณาการแผนพัฒนาพื้นที่เชื่อมโยงกับประเทศเพื่อนบ้านให้บรรลุประโยชน์ร่วมกันทั้งด้านความมั่นคงและเสถียรภาพของพื้นที่

1.2.3 การสร้างความพร้อมในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน เป็นการพัฒนาความร่วมมือระหว่างภาครัฐและภาคธุรกิจเอกชนที่มีศักยภาพในการพัฒนาบุคลากรในทุกภาคส่วนเศรษฐกิจ เสริมสร้างความเข้มแข็งให้สถาบันการศึกษาทั้งของรัฐและเอกชนให้มีมาตรฐาน เป็นที่ยอมรับในระดับสากล ยกย่องทักษะฝีมือแรงงาน กำหนดมาตรฐานขั้นพื้นฐานของคุณภาพสินค้าและบริการ ที่เป็นการป้องกันสินค้าและบริการนำเข้าที่ไม่ได้คุณภาพทั้งในประเทศไทยและประเทศเพื่อนบ้าน

1.2.4 การเข้าร่วมเป็นภาคีความร่วมมือระหว่างประเทศและภูมิภาคภายใต้บทบาทที่สร้างสรรค์ เป็นทางเลือกในการดำเนินนโยบายระหว่างประเทศในเวทีโลก มุ่งรักษาบทบาทของไทยในการมีส่วนร่วมกำหนดยุทธศาสตร์ของกรอบความร่วมมือที่ดำเนินอยู่ รวมทั้งรักษาคุณภาพของปฏิสัมพันธ์กับมหาอำนาจทางเศรษฐกิจเดิมและมหาอำนาจใหม่

1.2.5 การสร้างความเป็นหุ้นส่วนทางเศรษฐกิจในภูมิภาคด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์การเคลื่อนย้ายแรงงาน และการส่งเสริมแรงงานไทยในต่างประเทศ โดยเร่งดำเนินการด้านความร่วมมือในการกำหนดมาตรฐานฝีมือระหว่างประเทศ เพื่ออำนวยความสะดวกการเคลื่อนย้ายแรงงานในภูมิภาค ส่งเสริมผู้ประกอบการไทยในการขยายการลงทุนไปสู่ต่างประเทศโดยเฉพาะประเทศเพื่อนบ้าน ค้ำครองและส่งเสริมสิทธิและผลประโยชน์ของคนไทยและแรงงานไทยในต่างประเทศ

1.2.6 การมีส่วนร่วมอย่างสำคัญในการสร้างสังคมนานาชาติที่มีคุณภาพชีวิต ป้องกันภัยจากการก่อการร้ายและอาชญากรรม ยาเสพติด ภัยพิบัติและการแพร่ระบาดของโรคภัย มุ่งพัฒนาศักยภาพและความพร้อมในการป้องกันและแก้ปัญหาข้ามชาติด้านการก่อการร้าย ยาเสพติด และการหลบหนีเข้าเมืองทั้งระบบ พัฒนาศักยภาพและความร่วมมือภายในภูมิภาค เพื่อเตรียมพร้อมรับภัยพิบัติทางธรรมชาติและเหตุฉุกเฉิน และร่วมมือในการป้องกันการติดเชื้อและการแพร่ระบาดของโรคอุบัติใหม่และโรคระบาดซ้ำ

1.2.7 การเสริมสร้างความร่วมมือที่ีระหว่างประเทศในการสนับสนุนการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจอย่างมีจริยธรรมและไม่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม พร้อมทั้งเปิดรับความร่วมมือกับองค์กรระหว่างประเทศที่ไม่แสวงหากำไร เป็นการดำเนินการภายใต้กรอบความร่วมมือด้านสิ่งแวดล้อมในระดับอนุภูมิภาค เสริมสร้างการผลิต การบริโภคสินค้าและบริการที่นำไปสู่การลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก ส่งเสริม

และอำนวยความสะดวกองค์ระหว่างประเทศที่ไม่แสวงหากำไรให้มีบทบาทเพิ่มขึ้นในการให้ไทยเป็นฐานการค้า
ดำเนินความร่วมมือเพื่อการพัฒนาประเทศในภูมิภาค

1.2.8 การเร่งรัดการใช้ประโยชน์จากข้อตกลงการค้าเสรีที่มีผลบังคับใช้แล้ว เป็นการ
สร้างองค์ความรู้ให้กับภาคธุรกิจ โดยเฉพาะผู้ได้รับผลกระทบทั้งเชิงบวกและลบ ให้สามารถพัฒนาศักยภาพ
และโอกาสของตนเองในการใช้ประโยชน์จากการเปิดการค้าเสรี โดยเฉพาะภาคธุรกิจขนาดกลางและขนาด
ย่อมที่ได้รับการสนับสนุน เยียวยาและดูแลจากรัฐในกรณีที่ไม่สามารถปรับตัวได้ทัน

1.2.9 การส่งเสริมให้ประเทศไทยเป็นฐานการลงทุน และการประกอบธุรกิจในเอเชีย
รวมทั้งเป็นฐานความร่วมมือในการพัฒนาภูมิภาค โดยจัดให้มีสิทธิประโยชน์และการอำนวยความสะดวกที่
จำเป็น เพื่อให้มีการจัดตั้งสำนักงานปฏิบัติการภูมิภาคและสนับสนุนบทบาทขององค์ระหว่างประเทศที่ไม่
แสวงหากำไร

1.2.10 การปรับปรุงและเสริมสร้างความเข้มแข็งของภาคการพัฒนภายในประเทศตั้งแต่
ระดับชุมชนท้องถิ่น มุ่งเสริมสร้างศักยภาพชุมชนท้องถิ่นให้รับรู้และเตรียมพร้อมรับกระแสการเปลี่ยนแปลงทั้ง
ภายในและภายนอกประเทศ สนับสนุนกลไกการพัฒนาระดับพื้นที่ในการกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาระดับ
จังหวัดและกลุ่มจังหวัดโดยเฉพาะจังหวัดชายแดน ให้สามารถพัฒนาเชื่อมโยงกับประเทศเพื่อนบ้าน ส่งเสริม
ศักยภาพด้านวิชาการและเครือข่ายของสถาบันการศึกษาของไทยที่สร้างความใกล้ชิดและปฏิสัมพันธ์กับ
ประเทศในอนุภูมิภาค

2

สถานการณ์การสร้างเชื่อมโยงกับประเทศในภูมิภาคเพื่อความมั่นคงทาง เศรษฐกิจและสังคม

ท่ามกลางบริบททางเศรษฐกิจ การค้า และการลงทุนระหว่างประเทศที่มีการแข่งขันสูง รวมทั้งปัญหา
ที่แต่ละประเทศต้องเผชิญ เช่น ปัญหาเศรษฐกิจโลก ภัยพิบัติธรรมชาติ และโรคติดต่อรุนแรง เป็นต้น ส่งผลให้
ประเทศต่างๆ ต้องปรับตัวเองเพื่อให้ได้รับประโยชน์จากระบบเศรษฐกิจโลก และรอดพ้นจากปัญหาต่างๆ ได้
อย่างรวดเร็ว ประเทศไทยก็เช่นกัน การสร้างความเชื่อมโยงกับประเทศต่างๆ ทั้งในกรอบอนุภูมิภาค อาเซียน
และระหว่างภูมิภาค เพื่อผนึกกำลังในการพัฒนา ป้องกัน และแก้ไขปัญหาร่วมกัน ตลอดจนเพิ่มอำนาจการ
ต่อรองในการเจรจากับกลุ่มประเทศอื่น อันจะส่งผลให้ประเทศไทยสามารถเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงและปัญหา
ท้าทายต่างๆ ที่ทวีความรุนแรงได้ดียิ่งขึ้น

2.1 สถานการณ์ความร่วมมือในกรอบอนุภูมิภาค ได้มีการเสริมสร้างความสัมพันธ์กับประเทศ
เพื่อนบ้านในอนุภูมิภาคอย่างต่อเนื่อง ผ่านกรอบความร่วมมือระดับอนุภูมิภาคที่สำคัญต่างๆ อาทิ แผนงานการ
พัฒนาความร่วมมือทางเศรษฐกิจในอนุภูมิภาคแม่น้ำโขง 6 ประเทศ (Greater Mekong Subregion
Economic Cooperation Program: GMS) ที่ให้ความสำคัญกับกรอบการลงทุนของภูมิภาค (Regional
Investment Framework: RIF) ซึ่งเน้นการขนส่งระบบรางเพื่อประโยชน์ด้านประสิทธิภาพและสิ่งแวดล้อมที่
ยั่งยืน การขนส่งต่อเนื่องหลายรูปแบบ ศูนย์โลจิสติกส์ และอำนวยความสะดวกการขนส่งข้ามพรมแดน การ
พัฒนาพลังงานหมุนเวียนที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม รวมทั้งการพัฒนากฎระเบียบและการนำไปสู่การปฏิบัติของ
การอำนวยความสะดวกทางการค้าและการขนส่งด้วย ขณะที่ยุทธศาสตร์ความร่วมมือทางเศรษฐกิจอิระวดี-
เจ้าพระยา-แม่โขง (Ayeyawaddy-Chao Phraya-Mekong Economic Cooperation Strategy: ACMECS)

ให้ความสำคัญกับการลดความเหลื่อมล้ำแตกต่างทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศในภูมิภาค โดยประเทศไทยร่วมขับเคลื่อนความร่วมมือและผลักดันในประเด็นการพัฒนาความเชื่อมโยงทั้งโครงสร้างพื้นฐานและกฎระเบียบ การท่องเที่ยว การสาธารณสุข การเกษตร และความร่วมมือด้านการวิจัยและการพัฒนานวัตกรรม รวมทั้งกรอบแผนงานการพัฒนาเขตเศรษฐกิจสามฝ่าย อินโดนีเซีย-มาเลเซีย-ไทย (Indonesia-Malaysia-Thailand Growth Triangle: IMT-GT) ที่ให้ความสำคัญกับการบูรณาการกิจกรรมในเขตเศรษฐกิจชายแดน เช่น การสนับสนุนการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดนมาเลเซีย-ไทย โครงการขนส่งทางทะเล และการเพิ่มความเชื่อมโยงทางอากาศ

2.2 สถานการณ์ในกรอบอาเซียน การดำเนินการตามแผนสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ปัจจุบันอาเซียนได้ดำเนินการไปแล้วประมาณร้อยละ 80 ของแผนงานการจัดตั้งประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC Blueprint) โดยประเทศสิงคโปร์มีความคืบหน้ามากที่สุด ส่วนประเทศไทยมีความคืบหน้าเป็นอันดับสองสำหรับอีก 8 ประเทศ มีความคืบหน้าไม่ต่างกันมาก โดยมาตรการที่อาเซียนยังดำเนินการได้ล่าช้าและต้องเร่งดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในปีหน้า เช่น การอำนวยความสะดวกด้านการขนส่ง การจัดทำความตกลงยอมรับร่วมด้านมาตรฐานและความสอดคล้องสำหรับผลิตภัณฑ์อาหารแปรรูป และต้องเจรจาจัดทำข้อผูกพันการเปิดเสรีการค้าบริการชุดที่ 10 ซึ่งเป็นชุดสุดท้ายให้แล้วเสร็จ

2.3 สถานการณ์ในกรอบเอเชียแปซิฟิก ไทยได้ดำเนินนโยบายและเร่งรัดการเจรจาในกรอบความร่วมมือ ASEAN+6 ซึ่งเป็นการขยายพันธมิตรไปสู่ ญี่ปุ่น สาธารณรัฐเกาหลี จีน อินเดีย ออสเตรเลีย และนิวซีแลนด์ อย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้ ไทยยังได้ดำเนินนโยบายในเชิงรุกและใช้ประโยชน์จากกรอบความร่วมมือทางเศรษฐกิจเอเชียแปซิฟิก (Asia-Pacific Economic Cooperation: APEC) ที่มุ่งเน้นความสำคัญของตลาดสินค้าเกษตรที่เป็นธรรม การส่งเสริมความมั่นคงด้านน้ำ การส่งเสริมคุณภาพชีวิตของประชาชน รวมทั้งการสร้างความร่วมมือกับภาคเอกชนในการดำเนินโครงการโครงสร้างพื้นฐาน เป็นต้น

3 การบรรลุเป้าหมายของยุทธศาสตร์

ยุทธศาสตร์การสร้างเชื่อมโยงกับประเทศในภูมิภาคเพื่อความมั่นคงทางเศรษฐกิจและสังคม กำหนดเป้าหมายสำคัญทั้งในเรื่องความเชื่อมโยงห่วงโซ่อุปทานในอนุภูมิภาค บทบาทของไทยด้านการค้าและการลงทุน การเพิ่มการใช้สิทธิประโยชน์จากความตกลงการค้าเสรี เพิ่มโอกาสและทางเลือกในการเข้าถึงตลาดใหม่ การลดต้นทุนการประกอบธุรกิจภายในประเทศและระหว่างประเทศภายในภูมิภาคให้เข้าสู่มาตรฐานสากล และการเพิ่มมูลค่าการค้าชายแดนและการลงทุนโดยตรงของไทยในกลุ่มประเทศเพื่อนบ้าน โดยมีผลการบรรลุเป้าหมาย ดังนี้

3.1 ดัชนีความสามารถการอำนวยความสะดวกทางการค้า (Enabling Trade Index: ETI) ของประเทศไทยในปี 2556 ไม่แตกต่างจากปี 2555 คือ ได้คะแนนรวม 4.2 และอยู่ในอันดับที่ 57 (รายงาน The Global Enabling Trade Report 2014 : The World Economic Forum: WEF) แต่เนื่องจากมีจำนวนประเทศที่เข้าร่วมการจัดอันดับเพิ่มขึ้นจาก 132 ประเทศ เป็น 138 ประเทศ จึงถือได้ว่าความสามารถในการอำนวยความสะดวกทางการค้าของประเทศดีขึ้นกว่าเดิมเล็กน้อย โดยเกณฑ์ชี้วัดที่ระบุว่าประเทศไทยมีอันดับความสามารถในการอำนวยความสะดวกทางการค้าเพิ่มขึ้น ได้แก่ ดัชนีการเข้าถึงตลาด (จากอันดับที่ 59 เป็นอันดับที่ 51) และดัชนีสภาพแวดล้อมทางธุรกิจ (จากอันดับที่ 76 เป็นอันดับที่ 75)

สำหรับเกณฑ์ชี้วัดที่ระบุว่าประเทศไทยมีความสามารถในการแข่งขันลดลง คือ ดัชนีการบริหารจัดการจุดผ่านแดน (จากอันดับที่ 47 เป็นอันดับที่ 56) ส่วนดัชนีด้านโครงสร้างพื้นฐานทางด้านคมนาคม เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารมีความสามารถในการแข่งขันเท่าเดิม (อันดับที่ 46) โดยมีปัญหาสำคัญที่ควรได้รับการปรับปรุง คือ การบริหารจัดการข้ามแดนที่ยังไม่คล่องตัวและขาดความโปร่งใส และมาตรการทางภาษีที่ยังไม่เอื้ออำนวยต่อการนำเข้าและส่งออก

ตารางที่ 1 ดัชนีความสามารถในการอำนวยความสะดวกทางการค้า (ETI) ของไทย ปี 2555 และ 2556(57)

เกณฑ์ชี้วัด	2555		2556	
	คะแนน	อันดับ	คะแนน	อันดับ
ดัชนี ETI	4.2	57	4.2	57
(1) การเข้าถึงตลาด (Market Access)	4.0	59	3.9	51
(2) การบริหารจัดการจุดผ่านแดน (Border Administration)	4.4	47	4.7	56
(3) โครงสร้างพื้นฐาน (Infrastructure)	4.3	46	4.3	46
(4) สภาพแวดล้อมในการปฏิบัติงาน (operating Environment)	4.1	76	4.1	75

ที่มา : World Economic Forum

3.2 อันดับความยาก-ง่ายในการประกอบธุรกิจในภาพรวมลดลง จากอันดับที่ 17 ในปี 2555 มาอยู่ในอันดับที่ 18 ในปี 2556 จากจำนวนทั้งหมด 185 ประเทศ แต่ยังคงถือว่าอยู่ในเกณฑ์ที่ดี เนื่องจากมีประเทศที่เข้าร่วมการจัดอันดับเพิ่มขึ้น 2 ประเทศ (จาก 183 ประเทศในปี 2555) โดยตัวชี้วัดด้านการดำเนินการให้เป็นไปตามข้อตกลงมีอันดับที่ดีขึ้น คือจากอันดับที่ 26 เป็นอันดับที่ 22 ด้านการขออนุญาตก่อสร้างยังมีอันดับที่คงที่เท่าเดิมคืออันดับที่ 13 ส่วนด้านการเริ่มต้นธุรกิจ ด้านการได้รับสินเชื่อ และด้านการค้าระหว่างประเทศมีอันดับต่ำลง ซึ่งอันดับดังกล่าวอาจไม่ได้บ่งชี้ว่าประเทศไทยมีมาตรฐานที่ต่ำลง แต่เป็นสัญญาณว่าประเทศอื่นมีการพัฒนาแบบก้าวกระโดดรวดเร็วกว่าประเทศไทย ดังนั้น ประเทศไทยควรหาแนวทางในการพัฒนาประสิทธิภาพการให้บริการที่ดีขึ้น เช่น การให้บริการแบบบูรณาการที่สามารถเชื่อมโยงข้อมูลของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้อย่างรวดเร็วและลดขั้นตอนการดำเนินงานให้ลดลง เพื่อดึงดูดให้นักลงทุนสนใจเข้ามาลงทุนในประเทศไทยมากขึ้น

3.3 สัดส่วนการใช้สิทธิประโยชน์จากความตกลงทางการค้าเสรีต่อมูลค่าส่งออกรวมดีขึ้น จากร้อยละ 47.32 ในปี 2555 เป็น 57.91 ในปี 2556 โดยการใช้สิทธิประโยชน์จากเขตการค้าเสรี (Free Trade Area : FTA) ในปี 2556 ที่ผ่านมา ภาคส่งออกไทยได้รับประโยชน์ด้านภาษีจาก FTA รวมมูลค่าภาษีที่ประหยัดได้ถึง 135,855 ล้านบาท ซึ่งเพิ่มขึ้นจากปีที่แล้ว 25,013 ล้านบาท โดยผู้ที่ส่งออกสินค้าไปยังประเทศในกลุ่มอาเซียนได้รับประโยชน์สูงสุดถึง 83,720 ล้านบาท สินค้าส่งออกที่สามารถประหยัดภาษีศุลกากรภายใต้ FTA มากที่สุดในปี 2556 ยังคงเป็นสินค้ากลุ่มยานยนต์ (39,569 ล้านบาท) กลุ่มอาหาร (18,327 ล้านบาท) และพลาสติก (11,291 ล้านบาท)

3.4 ต้นทุนการประกอบธุรกิจมีแนวโน้มลดลง โดยปี 2556 จากการประมาณการเบื้องต้นพบว่า สัดส่วนต้นทุนค่าขนส่งสินค้าต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศเท่ากับร้อยละ 7.4 ซึ่งมีสัดส่วนเท่ากับในปี 2555 ขณะที่สัดส่วนต้นทุนการเก็บรักษาสินค้าคงคลังเท่ากับร้อยละ 5.3 ซึ่งลดลงจากร้อยละ 5.7 ในปี 2555 ส่วนหนึ่งมีสาเหตุมาจากการผู้ประกอบการมีระบบบริหารจัดการด้านสินค้าคงคลังที่มีประสิทธิภาพและอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ที่มีแนวโน้มลดลง

3.5 อัตราการเติบโตของมูลค่าการค้าชายแดนระหว่างไทยกับประเทศเพื่อนบ้านในอนุภูมิภาค (มาเลเซีย เมียนมาร์ สปป.ลาว และกัมพูชา) ในปีงบประมาณ 2556 ชะลอตัวลงเล็กน้อย คือจากร้อยละ 2.23 ในปี 2555 เป็นร้อยละ 1.51 ในปี 2556 ซึ่งต่ำกว่าเป้าหมายที่กำหนดไว้ คือ 15.0 ต่อปี โดยปี 2556 มีมูลค่าการค้ารวม 924,241.79 ล้านบาท การนำเข้าเพิ่มขึ้นร้อยละ 2.98 คือจาก 353,524.50 ล้านบาท ในปี 2555 เป็น 364,045.33 ล้านบาท ในปี 2556 การส่งออกเพิ่มขึ้นร้อยละ 0.58 คือจาก 556,975.93 ล้านบาท ในปี 2555 เป็น 560,196.46 ในปี 2556 ทั้งนี้ มูลค่าการค้าชายแดนรวมระหว่างไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน คือ เมียนมาร์ สปป.ลาว และกัมพูชา เพิ่มขึ้น ขณะที่มูลค่าการค้าชายแดนระหว่างไทยกับมาเลเซีย ลดลง อย่างไรก็ตาม ประเทศมาเลเซียยังเป็นประเทศคู่ค้าที่สำคัญที่สุดของไทย โดยมีสัดส่วนการค้ามากถึง ร้อยละ 50 ของมูลค่าการค้าชายแดนรวม โดยพบว่าสินค้าส่งออกของไทยไปยังมาเลเซียที่สำคัญ ได้แก่ ยางพารา และ เครื่องคอมพิวเตอร์ รวมทั้งผลิตภัณฑ์อื่นๆ เป็นต้น

ตารางที่ 2 มูลค่าการค้าชายแดนไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน ปี 2553- 2556

ประเทศ	ปี				อัตราการเปลี่ยนแปลง 56/55
	2553	2554	2555	2556	
รวม	770,114.95	890,668.83	910,500.43	924,241.79	1.51
มาเลเซีย	497,590.45	560,655.40	515,923.47	501,401.99	-2.81
เมียนมาร์	137,869.29	164,375.26	180,471.53	196,866.33	9.08
สปป.ลาว	79,238.88	101,660.78	132,016.37	132,137.16	0.09
กัมพูชา	55,416.33	63,977.38	82,089.07	93,836.31	14.31

ที่มา : สำนักความร่วมมือการค้าและการลงทุน กรมการค้าต่างประเทศ (กุมภาพันธ์ 2557)

สำหรับอัตราการเติบโตของมูลค่าการลงทุนของผู้ประกอบการไทยในอนุภูมิภาคและอาเซียนในปี 2556 กลับหดตัวลงทั้งหมด โดยอัตราการเติบโตของมูลค่าการลงทุนของผู้ประกอบการไทยในอนุภูมิภาคในปี 2556 หดตัวลง -21.1 และอัตราการเติบโตของมูลค่าการลงทุนของผู้ประกอบการไทยในอาเซียนหดตัวลง - 45.50 ทั้งนี้ กลุ่มประเทศที่มีเงินลงทุนของผู้ประกอบการไทยมากที่สุด คือกลุ่มประเทศกัมพูชา ลาว พม่า และเวียดนาม (Cambodia-Laos-Myanmar-Vietnam : CLMV) และประเทศอินโดนีเซีย

**ตารางที่ 3 การสร้างความเชื่อมโยงกับประเทศในภูมิภาคเพื่อความมั่นคงทางเศรษฐกิจและสังคมปีที่สอง
ของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 11**

เป้าหมาย	ตัวชี้วัด	แผนฯ 10					แผนฯ 11	
		2550	2551	2552	2553	2554	55	56
1.ระบบห่วงโซ่อุปทานใน อนุภูมิภาคมีความ เชื่อมโยงระหว่างกัน เพื่อรองรับการพัฒนา ทางเศรษฐกิจอย่าง ต่อเนื่อง	1.ดัชนีความสามารถในการ อำนวยความสะดวกทางการค้า (Enabling Trade Index)(คะแนน)	-	-	4.1	4.1	4.2	4.2	4.2
	1.1 ดัชนีชี้วัดย่อยความ สามารถในการบริหารจัดการ ณ พรมแดนของประเทศไทย	-	-	4.6	4.6	4.4	4.4	4.7
	1.2 ดัชนีชี้วัดย่อยความ สามารถด้านโครงสร้างพื้นฐาน ของประเทศ	-	-	4.2	4.2	4.3	4.3	4.3
2. ประเทศไทยมีบทบาท ที่สำคัญในด้านการค้า และการลงทุนใน ภูมิภาค บนพื้นฐาน ของผลประโยชน์และ ความมั่นคงร่วมกัน	1. อันดับความยาก-ง่ายในการ ประกอบธุรกิจ	18 (175ปท)	15 (178ปท)	13 (181ปท)	12 (183ปท)	19 (183ปท)	17 (183ปท)	18 (185ปท)
	1.1 ด้านการเริ่มต้นธุรกิจ	28	36	44	89	95	79	86
	1.2 ด้านการได้รับสินเชื่อ	33	36	68	69	72	67	71
	1.3 ด้านการค้าระหว่าง ประเทศ	103	50	10	12	12	20	25
	1.4 ด้านการดำเนินการให้ เป็นไปตามข้อตกลง	44	26	25	25	25	26	22
	1.5 ด้านการขออนุญาต ก่อสร้าง	3	12	12	13	12	13	13
3. เพิ่มสัดส่วนการใช้ สิทธิประโยชน์จาก ความตกลงการค้าเสรี ต่อมูลค่าส่งออกรวม เพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 50.0 ในปี 2559 ภายใต้ความตกลง ทางการค้าเสรีในทุก กรอบที่เจรจาแล้วเสร็จ และเพิ่มโอกาสและ ทางเลือกบนพื้นฐาน ของประโยชน์และ ข้อจำกัดของประเทศ ในการเข้าถึงตลาดใหม่ ที่เป็นกรอบการค้าเสรี ที่จะมีบทบาทมากขึ้น ในอนาคต	1. สัดส่วนการใช้สิทธิประโยชน์ จากความตกลงการค้าเสรีต่อ มูลค่าส่งออกรวม (ร้อยละ)	-	-	61.42	56.79	51.18	47.32	57.91
4. เพิ่มมูลค่าการค้า ชายแดนและการ ลงทุนโดยตรงของไทย ในกลุ่มประเทศเพื่อน	1. อัตราการเติบโตของมูลค่า การค้าชายแดนระหว่างไทย กับประเทศในอนุภูมิภาค ¹ (ร้อยละ)	-	28.38	-10.53	21.51	15.65	2.23	1.51

¹ ประเทศในอนุภูมิภาค ได้แก่ ประเทศเพื่อนบ้าน คือ มาเลเซีย สปป.ลาว กัมพูชา และเมียนมาร์

เป้าหมาย	ตัวชี้วัด	แผนฯ 10					แผนฯ 11	
		2550	2551	2552	2553	2554	55	56
บ้านให้ขยายตัว เพิ่มขึ้นร้อยละ 15.0 และร้อยละ 10.0 ต่อปี ตามลำดับ	2. อัตราการเติบโตของมูลค่าการลงทุนของผู้ประกอบการไทย (เงินลงทุนโดยตรง)							
	2.1 ในประเทศอนุภูมิภาค	211.89	215.77	-7.88	-73.64	18.61	58.86	-21.10
	2.2 ในภูมิภาคอาเซียน	19.33	268.33	-50.43	83.86	-30.83	20.17	-45.50

4 การดำเนินงานที่สำคัญ

4.1 การพัฒนาความเชื่อมโยงด้านการขนส่งและระบบโลจิสติกส์ภายใต้กรอบความร่วมมือในอนุภูมิภาคในภูมิภาคอาเซียน

4.1.1 พัฒนาบริการขนส่งและโลจิสติกส์ที่มีประสิทธิภาพและได้มาตรฐานสากล โดยเฉพาะกรอบความร่วมมือระหว่างประเทศในอนุภูมิภาคกลุ่มแม่น้ำโขง (GMS) ที่มีการผลักดันโครงการด้านขนส่งและโลจิสติกส์ตามแนวระเบียงเศรษฐกิจเชื่อมโยงภูมิภาคต่างๆของไทย โดยมีการดำเนินงานภาครัฐที่สำคัญ ดังนี้

1) พัฒนาเส้นทางตามแนวระเบียงเศรษฐกิจ ประกอบด้วย

(1) แนวระเบียงเศรษฐกิจตะวันออก-ตะวันตก (East-West Economic Corridor: EWEC) โดยไทยให้ความช่วยเหลือด้านการเงินแก่ประเทศเมียนมาร์ใน 3 ส่วน เพื่อดำเนินการ ดังนี้ (1) การปรับปรุงสะพานข้ามแม่น้ำเมยแห่งที่ 1 การก่อสร้างแล้วเสร็จ (2) การปรับปรุงถนนช่วงจากชายแดนไทย-เมียนมาร์ถึงเชิงเขาตะนาวศรี ระยะ 18 กม. การก่อสร้างแล้วเสร็จ (3) การก่อสร้างถนนช่วงเชิงเขาตะนาวศรี-กอกะเรก (แนวใหม่) ระยะ 28 กม. ซึ่งได้จัดทำแบบรายละเอียดแล้วเสร็จ โดยคาดว่าจะก่อสร้างแล้วเสร็จในปี 2558

(2) แนวระเบียงเศรษฐกิจเหนือ-ใต้ (North-South Economic Corridor : NSEC) โดยมีการดำเนินการ ดังนี้ (1) ก่อสร้างสะพานข้ามแม่น้ำโขงแห่งที่ 4 (เชียงของ-ห้วยทราย) มูลค่าดำเนินการรวม 1,487 ล้านบาท ทำพิธีเปิดเมื่อ 11 ธันวาคม 2556 (2) ร้างบันทึกความเข้าใจ ระหว่างไทย-ลาว-จีน ณ จุดผ่านแดน เชียงของ-ห้วยทราย และบ่อเต็น-โมฮาน ตามแนว NSEC อยู่ระหว่างการเร่งเจรจาให้ได้ข้อยุติ เพื่อให้สามารถร่วมลงนามในร่างบันทึกความเข้าใจ ในการประชุมระดับสุดยอดผู้นำ GMS ครั้งที่ 5 ในเดือนธันวาคม 2557

(3) แนวระเบียงเศรษฐกิจตอนใต้ (Southern Economic Corridor: SEC) โดยมีการดำเนินการ ดังนี้ (1) บันทึกความเข้าใจว่าด้วยความร่วมมือว่าด้วยการเดินรถไฟร่วมกัน ระหว่างไทยและกัมพูชา มีวัตถุประสงค์ขยายความร่วมมือระหว่างกันด้านการรถไฟภายใต้กรอบอาเซียน (the Singapore-Kunming Rail Link: SKRL) อยู่ระหว่างร่วมหารือในร่าง MOU ดังกล่าว (2) เส้นทาง Motor Way บางใหญ่-กาญจนบุรี อยู่ระหว่างการกำหนดรูปแบบในการลงทุนที่เหมาะสมและคุ้มค่า (3) เส้นทางบ้านพุน้ำร้อน-พื้นที่โครงการเขตเศรษฐกิจพิเศษทวาย ถนนเชื่อมจากด่านชายแดน-โครงการฯ (ระยะทาง 140 กม.) เส้นทางดินลูกรังปรับปรุงแล้วเสร็จอยู่ระหว่างให้ที่ปรึกษา PMO วางแผนหานักลงทุนมาพัฒนาต่อไป ส่วนถนนหลักในโครงการ (18.5 กม.) เส้นทางดินลูกรังปรับปรุงแล้วเสร็จอยู่ระหว่างให้ที่ปรึกษา PMO วางแผนหานักลงทุนมาพัฒนาต่อ และ (4) เส้นทางรถไฟกาญจนบุรี-ทวาย ประเทศไทยและเมียนมาร์ร่วมมือในการศึกษา

ความเป็นไปได้ของโครงการ เพื่อให้สามารถเชื่อมโยงแหลมฉบัง-ทวาย ส่วนโครงข่ายรถไฟในเมียนมาร์ เป็นเส้นทางสายใหม่ภายหลังเส้นทางด่านเจดีย์สามองค์-Thanbyuzayat (110 กม.) ทำการศึกษาแล้วปรากฏว่ามีผลตอบแทนการลงทุนต่ำ และเสนอให้ชลอความร่วมมือในเส้นทางดังกล่าว

2) **พัฒนาการอำนวยความสะดวกผ่านแดน** ได้มีการผลักดันการเปิดและยกระดับจุดผ่านแดนที่มีศักยภาพทางการค้าและการคมนาคมเชื่อมโยงกับประเทศเพื่อนบ้าน เพื่อขยายปริมาณการค้าผ่านแดนและเพิ่มช่องทางการเดินทางสัญจรระหว่างประชาชน ตลอดจนได้ผลักดันโครงการพัฒนาร่วมและการแก้ไขปัญหาลดข้อขัดข้องต่างๆร่วมกัน มีความคืบหน้า ดังนี้

(1) **ไทย-ลาว-เวียดนาม (มุกดาหาร-สะหวันนะเขต)** ทั้งสามประเทศร่วมกันจัดทำร่างบทเพิ่มเติมของบันทึกความเข้าใจในการเริ่มใช้ความตกลงว่าด้วยการอำนวยความสะดวกในการขนส่งสินค้าและผู้โดยสารข้ามแดนฯ เพื่อให้สามารถเดินทางระหว่างกันตามแนวพื้นที่เศรษฐกิจตะวันออก-ตะวันตก (East West Economic Corridor: EWEC) และเมืองหลวงของทั้งสามประเทศ รวมถึงท่าเรือแหลมฉบัง (ไทย) และท่าเรือไฮฟอง (เวียดนาม) เนื่องจากการเปิดการเดินทางระหว่างสามประเทศ เมื่อปี 2552 มีการใช้ประโยชน์น้อย เส้นทางเดินรถต้องวิ่งตามแนว EWEC ซึ่งไม่สอดคล้องกับความต้องการขนส่งจริง

(2) **ไทย-กัมพูชา (อรัญประเทศ-ปอยเปต)** เนื่องจากการเปิดการเดินทางระหว่างกันตั้งแต่มีกฎหมาย 2555 โดยกำหนดจำนวนรถ 40 คัน (ของไทยรถบรรทุก 30 คัน รถโดยสารไม่ประจำทาง 10 คัน และกัมพูชารถบรรทุก 10 คัน รถโดยสารไม่ประจำทาง 30 คัน) ปัจจุบันยังใช้สิทธิไม่เต็มโควตา และภาคเอกชนต้องการให้เจรจาให้วิ่งไปได้ถึงเสียมราฐ จึงต้องดำเนินการร่างหลักเกณฑ์การคัดเลือกผู้ประกอบการเดินรถตามเส้นทางนี้ เพื่อนำเสนอต่อคณะกรรมการการขนส่งทางบกกลางและนำเสนอต่อคณะกรรมการอำนวยความสะดวกขนส่งแห่งชาติต่อไป

(3) **ไทย-ลาว-จีน (เชียงของ-ห้วยทราย)** เพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมในการเปิดรถขนส่งสินค้าและคนโดยสาร ระหว่างไทย-ลาว-จีน ตามเส้นทางสายตะวันตก (R3) เพื่อให้สามารถเปิดการเดินทางขนส่งสินค้าและผู้โดยสารได้ทันทีที่มีการเปิดใช้สะพานมิตรภาพแห่งที่ 4 ประเทศ ซึ่งทั้งสามฝ่ายได้ร่วมกันจัดทำร่างบันทึกความเข้าใจเกี่ยวกับการแลกเปลี่ยนสิทธิจราจรตามเส้นทาง (North-South Economic Corridor : NSEC) ผ่านจุดผ่านแดน เชียงของ-ห้วยทราย และ บ่อเต็น-โมฮัน และได้เห็นชอบร่วมกันแล้ว ในส่วนของฝ่ายไทย ได้จัดทำร่างกรอบการเจรจาเพื่อจัดทำความตกลงด้านการขนส่งทางบก ระหว่างไทย-ลาว-จีน โดยรัฐสภามีมติเห็นชอบต่อร่าง MOU ดังกล่าวแล้ว

(4) **ไทย-เมียนมาร์** ได้ร่วมกันจัดทำร่างบันทึกความเข้าใจว่าด้วยการเริ่มใช้ความตกลงว่าด้วยการขนส่งข้ามพรมแดนใน GMS ณ จุดผ่านแดนแม่สอด-เมียวดี และจุดผ่านแดนแม่สาย-ท่าขี้เหล็ก และบันทึกความเข้าใจว่าด้วยการแลกเปลี่ยนสิทธิการจราจรระหว่างไทย-เมียนมาร์ จุดผ่านแดนแม่สอด-เมียวดี และจุดผ่านแดนแม่สาย-ท่าขี้เหล็ก และเห็นชอบร่วมกันต่อร่างสุดท้ายของบันทึกความเข้าใจดังกล่าวแล้ว

4.1.2 **ปรับปรุงกฎระเบียบการขนส่งคนและสินค้าที่เกี่ยวข้อง** โดยมีการดำเนินงานภาครัฐที่สำคัญ ดังนี้

1) **การให้สัตยาบันความตกลงว่าด้วยการขนส่งข้ามพรมแดนในอนุภูมิภาคกลุ่มแม่น้ำโขง** (Subregion Cross - Border Transport Agreement : CBTA) เพื่อการอำนวยความสะดวกด้านการค้าและการขนส่งระหว่างประเทศ ซึ่งไทยได้ให้สัตยาบันดังกล่าวแล้ว 15 ฉบับ ทั้งนี้ ไทยอยู่ระหว่างออก

กฎหมายเพื่อรองรับการดำเนินงานในภาคผนวกและพิธีสารแนบท้ายที่เหลือ โดยการร่างกฎหมายใหม่ที่เกี่ยวข้อง 5 เรื่อง มีความก้าวหน้า ดังนี้ (1) ร่างกฎหมายที่รัฐสภาพิจารณาแล้วเสร็จ 2 ฉบับ และประกาศใช้ในราชกิจจานุเบกษาแล้ว ได้แก่ ร่างพระราชบัญญัติการอำนวยความสะดวกในการขนส่งข้ามพรมแดน พ.ศ. ประกาศใช้ในราชกิจจานุเบกษาเมื่อวันที่ 29 มีนาคม 2556 และร่างพระราชบัญญัติการรับขนส่งทางถนนระหว่างประเทศ พ.ศ. ประกาศใช้ในราชกิจจานุเบกษาเมื่อวันที่ 17 ธันวาคม 2556 (2) ร่างกฎหมายที่รัฐสภาพิจารณาแล้วเสร็จ 1 ฉบับ ซึ่งรอประกาศใช้ใน ราชกิจจานุเบกษา คือ ร่างพระราชบัญญัติศุลกากร (ฉบับที่...) พ.ศ. (ว่าด้วยการอนุมัติการตามความตกลงว่าด้วยการขนส่งข้ามพรมแดนในอนุภูมิภาคกลุ่มแม่น้ำโขงตอนบน) (3) ร่างกฎหมายที่อยู่ระหว่างรอการพิจารณาของรัฐสภา คือ ร่างพระราชบัญญัติศุลกากร (ฉบับที่...) พ.ศ..... (ว่าด้วยเรื่องกฎเกณฑ์ในการผ่านพิธีการศุลกากรสำหรับสินค้าผ่านแดน และสินค้าผ่านแดนในประเทศ การนำเข้ารถยนต์ชั่วคราว และ กฎเกณฑ์ศุลกากรสำหรับคอนเทนเนอร์) และ (4) ร่างกฎหมายที่สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาพิจารณาแล้วเสร็จ รอเสนอเข้า ครม. เพื่อนำส่งรัฐสภาพิจารณาต่อไป คือ ร่างพระราชบัญญัติการรับขนส่งคนโดยสารและสัมภาระทางถนนระหว่างประเทศ พ.ศ. ทั้งนี้ร่างกฎหมายทั้ง 5 ฉบับ ใช้ได้ทั้งในกรอบ GMS อาเซียนและอื่นๆ

4.2 การพัฒนาฐานลงทุนโดยเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันในระดับอนุภูมิภาคและภูมิภาคอาเซียน

4.2.1 พัฒนาพื้นที่ในภูมิภาคต่างๆ ของประเทศให้เชื่อมโยงกับประเทศเพื่อนบ้านและภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ โดยมีการดำเนินงานภาครัฐที่สำคัญ ดังนี้

1) ดำเนินการสนับสนุนเพื่อการพัฒนาเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษทวายและพื้นที่โครงการฯ ซึ่งไทยได้ดำเนินการสนับสนุนฝ่ายเมียนมาร์ในการปรับปรุงรายละเอียดของกฎหมาย 3 ฉบับ ได้แก่ (1) กฎหมายการลงทุนของต่างชาติแห่งสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาร์ (The Union of Myanmar Foreign Investment Law: MFIL) (2) กฎหมายเขตเศรษฐกิจพิเศษทวาย (The Dawei Special Economic Zone Law: DSEZ) และ (3) ร่างกฎหมายเขตเศรษฐกิจพิเศษเมียนมาร์ ฉบับใหม่ (Draft The Myanmar Special Economic Zone Law: SEZ) นอกจากนี้ คณะอนุกรรมการสาขาการเงินได้ดำเนินการศึกษาและจัดทำแผนการสนับสนุนการดำเนินโครงการผ่านกลไกต่างๆ ของภาครัฐ โดยครอบคลุมในสาขาเศรษฐกิจ การเงิน การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานทางกายภาพ และโครงสร้างพื้นฐานด้านสังคมและด้านสิ่งแวดล้อม ทั้งนี้ คณะรัฐมนตรีมีมติเมื่อวันที่ 21 พฤษภาคม 2556 มอบหมายให้กระทรวงการคลัง โดยสำนักงานพัฒนาความร่วมมือเศรษฐกิจกับประเทศเพื่อนบ้าน (องค์การมหาชน) (สพพ.) เข้าร่วมจัดตั้งและร่วมลงทุนในบริษัท ทวาย เอส อี แชด ดีเวลลอปเม้นท์ จำกัด ซึ่งเป็นนิติบุคคลเฉพาะกิจ (Special Purpose Vehicle: SPV) ร่วมกับ Foreign Economic Relations Department (FERD) ของเมียนมาร์ ในสัดส่วนร้อยละ 50 วงเงินไม่เกิน 100 ล้านบาท

2) ดำเนินการพัฒนาระบบศุลกากร โดยดำเนินการเพื่อรองรับสถานการณ์และภารกิจในอนาคต ดังนี้

(1) การศึกษาระบบศุลกากรเพื่อรองรับระบบธุรกรรมพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ เพื่อเป็นการเตรียมการรองรับปริมาณและมูลค่าทางการค้าของธุรกิจพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ที่จะเพิ่มมากขึ้นในอนาคต รวมทั้งปรับตัวเพื่อรองรับรูปแบบทางการค้าใหม่ ที่เจ้าหน้าที่ศุลกากรจำเป็นต้องมีความรู้ ความเข้าใจ

เกี่ยวกับระบบธุรกรรมพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ เพื่อนำมาปรับใช้ในบริบทของศุลกากรเพื่อประโยชน์ในการจัดเก็บภาษีศุลกากรและการควบคุมทางศุลกากรได้อย่างมีประสิทธิภาพ

(2) การศึกษาระบบศุลกากรเพื่อรองรับเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดนที่เกี่ยวข้องกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน โดยศึกษาการจัดตั้งหน่วยงานศุลกากรเพื่อรองรับเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดนที่เกี่ยวข้องกับ AEC โดยทำการศึกษา สํารวจ รวบรวมข้อมูลปฐมภูมิและพหุภูมิในด้านเศรษฐกิจสังคม กฎหมาย สิ่งแวดล้อม กฎระเบียบการค้าชายแดน จากหน่วยงานและสถาบันต่างๆ ที่เกี่ยวข้องเพื่อรองรับภารกิจ อำนวยความสะดวกในเขตเศรษฐกิจพิเศษ ในกระบวนการโลจิสติกส์ของการขนส่งสินค้าที่จุดนำเข้าและส่งออกทุกจุด ทั้งท่าเรือ ท่าอากาศยาน และที่ด่านศุลกากรชายแดน โดยมุ่งเน้นให้ระเบียบพิธีการศุลกากรมีความง่ายไม่ซับซ้อน และลดค่าใช้จ่ายทางการค้าที่เกิดจากความล่าช้าและความเพิ่มประสิทธิภาพด้านการอำนวยความสะดวกในการดำเนินธุรกรรมและบริการพื้นฐานต่างๆ โดยได้จัดทำรายงานความคืบหน้าพร้อมสรุปผลการศึกษาและนำเสนอรายงานการศึกษาการจัดตั้งหน่วยงานศุลกากรเพื่อรองรับเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดนที่เกี่ยวข้องกับ AEC แล้ว

3) ดำเนินการพัฒนาอุตสาหกรรมภาคธุรกิจ ให้สามารถเชื่อมโยงกับประเทศเพื่อนบ้านได้อย่างราบรื่น มีการดำเนินการหารือร่วมระหว่างภาครัฐและเอกชนเพื่อยกระดับการให้บริการและปรับปรุงกฎระเบียบเพื่อลดอุปสรรคทางการค้าร่วมกับกลุ่มอุตสาหกรรมภาคธุรกิจ และจัดทำรายงานผลปัญหาอุปสรรคจากภาคธุรกิจตามรายการกลุ่มอุตสาหกรรม รวมทั้งรวบรวมข้อเสนอแนะแนวทางการแก้ไขปัญหาและการปรับปรุงกฎระเบียบเพื่อลดอุปสรรคทางการค้าและพัฒนาเศรษฐกิจให้สามารถแข่งขันกับนานาชาติได้

4) การพัฒนาการเชื่อมโยงข้อมูลด้านอิเล็กทรอนิกส์ โดยมีการดำเนินการ ดังนี้

(1) การเชื่อมโยงเอกสารระหว่างประเทศตามระบบ National Single Window (NSW) และ ASEAN Single Window (ASW) เพื่ออำนวยความสะดวกทางการค้าในภูมิภาคและอาเซียน ให้สามารถเชื่อมโยงข้อมูลกันได้ทางอิเล็กทรอนิกส์ภายใต้มาตรฐานเดียวกันและสามารถพัฒนาการให้บริการแบบไร้เอกสารเต็มรูปแบบในอนาคตเพื่อพร้อมสำหรับการเชื่อมโยงข้อมูลกับหน่วยงานต่างๆ ทั้งภายในและต่างประเทศ สอดคล้องตามความตกลงของประเทศสมาชิกอาเซียน ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของความสำเร็จในการจัดตั้งประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN Economic Community : AEC) รวมถึงการเชื่อมโยงข้อมูลกับกลุ่มประเทศอื่นๆ ซึ่งขณะนี้หน่วยงานที่สามารถดำเนินการเชื่อมโยงข้อมูลกับระบบ NSW อย่างเป็นทางการได้แล้ว จำนวน 16 หน่วยงาน ได้แก่ กรมศุลกากร กรมการค้าต่างประเทศ การนิคมอุตสาหกรรม กรมโรงงานอุตสาหกรรม กรมปศุสัตว์ กรมประมง กรมสรรพสามิต สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา สำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ กรมศิลปากร BOI กรมธุรกิจพลังงาน สำนักงานคณะกรรมการอ้อยและน้ำตาลทราย กรมการอุตสาหกรรมทหาร สำนักงานกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง และกรมการขนส่งทางบก

สำหรับระบบ ASW ได้ทำการทดสอบการแลกเปลี่ยนข้อมูลกับ 6 ประเทศ ประกอบด้วย อินโดนีเซีย มาเลเซีย สิงคโปร์ บรูไน ฟิลิปปินส์ และเวียดนาม ซึ่งประเทศไทยได้ทำการทดสอบเพื่อค้นหาและแก้ไขจุดบกพร่องต่างๆอย่างต่อเนื่อง

(2) การนำมาตรฐานทางเทคโนโลยีและการสื่อสารที่เกี่ยวข้องมาประยุกต์ใช้กับระบบการให้บริการ รวบรวม จัดเก็บ และค้นหา (Messaging Repository) ตามประเภทอุตสาหกรรมตามกลุ่มเป้าหมาย เช่น ในด้านการนำเข้าและส่งออก เป็นต้น โดยเข้าร่วมการประชุมในเรื่องดังกล่าวกับ

คณะกรรมการด้านเทคนิคและการออกแบบระบบงาน National Single window และด้านสุขภาพ ได้เข้าร่วมประชุม Health Data Standard SNOMED CT Workshop In Thailand เป็นต้น

4.2.2 พัฒนาเขตเศรษฐกิจชายแดนและเมืองชายแดนให้มีบทบาทการเป็นประตูเชื่อมโยงเศรษฐกิจกับประเทศเพื่อนบ้าน โดยมีการดำเนินงานภาครัฐที่สำคัญ ดังนี้

1) การพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ เนื่องจากการขยายตัวทางเศรษฐกิจของกลุ่มประเทศอาเซียน และการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน จึงทำให้หลายภาคส่วนให้ความสำคัญกับการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษมากขึ้น โดยมีผลการดำเนินงานภาครัฐสำคัญที่ผ่านมา ดังนี้

(1) มติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 31 มีนาคม 2556 เห็นชอบแนวทางการศึกษาแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษในพื้นที่ที่มีศักยภาพ และมอบหมายให้ สศช. ดำเนินการศึกษาวิเคราะห์ความเหมาะสมในการจัดตั้งเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ รวมทั้งแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ

(2) ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ พ.ศ. 2556 ได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วเมื่อวันที่ 24 กรกฎาคม 2556 โดยมีประเด็นสำคัญ 3 เรื่อง ได้แก่ (1) กำหนดให้มีคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ (กนพ.) เป็นกลไกหลักในการขับเคลื่อนการดำเนินงานเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ (2) กำหนดให้มีสำนักงานคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษ (สนพ.) ตั้งอยู่ที่ สศช. และ (3) กำหนดให้หน่วยงานที่ประสงค์จะจัดตั้งเขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษจัดทำร่างแผนแม่บทเสนอต่อ กนพ. และคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณา เมื่อได้รับความเห็นชอบแล้ว กนพ. จะประกาศพื้นที่เขตพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษตามแผนแม่บท รวมถึงมอบหมายให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจัดทำแผนงานโครงการ และแผนปฏิบัติการ

(3) สศช. ได้ดำเนินโครงการศึกษาแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ เพื่อจัดทำยุทธศาสตร์การพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษระดับประเทศและระดับพื้นที่ในพื้นที่ชายแดนเป้าหมาย 12 แห่ง คือ (1) ภาคเหนือ อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก ชายแดนอำเภอแม่สาย อำเภอเชียงแสน อำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย (2) ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ชายแดนจังหวัดมุกดาหาร จังหวัดนครพนม และจังหวัดหนองคาย (3) ภาคกลาง ชายแดนจังหวัดสระแก้ว ชายแดนจังหวัดตราด และชายแดนจังหวัดกาญจนบุรี และ (4) ภาคใต้ อำเภอสะเดา จังหวัดสงขลา (ด้านศุลกากรสะเดาและปาดังเบซาร์) และพื้นที่ชายแดนจังหวัดนราธิวาส โดยมีกำหนดการศึกษาแล้วเสร็จในเดือนตุลาคม 2557 ซึ่งที่ผ่านมาได้หารือกับคณะผู้แทนองค์กรระหว่างประเทศ ธนาคารพัฒนาเอเชีย หน่วยงานทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคส่วนต่างๆ ร่วมสำรวจศักยภาพพื้นที่ชายแดนและเขตเศรษฐกิจพิเศษในประเทศเพื่อนบ้าน ได้แก่ พื้นที่ชายแดนมุกดาหาร พื้นที่ชายแดนนครพนม พื้นที่ชายแดนแม่สอด พื้นที่ชายแดนอรัญประเทศ และพื้นที่ชายแดนคลองใหญ่ จังหวัดตราด

2) การพัฒนาระบบโครงสร้างพื้นฐานรองรับการเชื่อมโยงการค้าชายแดนและภูมิภาค เช่น การสร้างด่านศุลกากรพร้อมระบบพิธีการศุลกากรอิเล็กทรอนิกส์ คลังสินค้าทัณฑ์บน เขตปลอดอากร เขตประกอบการค้าเสรี และเขตควบคุมทางศุลกากร เป็นต้น ซึ่งปัจจุบันมีการจัดตั้งคณะกรรมการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานฯ ดำเนินการศึกษาและเตรียมการสำหรับด่านศุลกากรที่สำคัญ หรือเป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดน

4.2.3 บูรณาการแผนพัฒนาพื้นที่เชื่อมโยงกับประเทศเพื่อนบ้าน โดยมีการดำเนินงานภาครัฐที่สำคัญ ดังนี้

1) การพัฒนาความเชื่อมโยงกับประเทศเพื่อนบ้านในกรอบ Greater Mekong Subregion (GMS) ไทยมีส่วนในการผลักดันการพัฒนาตามกรอบการลงทุนของภูมิภาค (Regional Investment Framework : RIF) โดยมีการบูรณาการในหลายสาขา ซึ่งในส่วนของไทย กรอบการลงทุน RIF จะประกอบด้วย โครงการลงทุนและโครงการความช่วยเหลือทางวิชาการจำนวน 76 โครงการ มูลค่ารวม 1,960.9 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ (ร้อยละ 3.7 ของโครงการ RIF ทั้งหมด) ซึ่งไทยมีส่วนร่วมในแผนงานด้านคมนาคมมากที่สุด (มูลค่า 1,036.9 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ) รองลงมาคือด้านพลังงาน (มูลค่ารวม 306.8 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ) ด้านสิ่งแวดล้อม (มูลค่ารวม 245.3 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ) และด้านเกษตร (มูลค่ารวม 212.2 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ) ตามลำดับ

2) การพัฒนาความเชื่อมโยงกับประเทศเพื่อนบ้านในกรอบ The Indonesia-Malaysia-Thailand Growth Triangle (IMT-GT) ที่เห็นพ้องให้ไทยและมาเลเซียบูรณาการแผนการพัฒนาพื้นที่ชายแดนไทย-มาเลเซีย และติดตามผลความก้าวหน้าร่วมกันทั้งสองฝ่าย โดยผู้แทนฝ่ายไทยร่วมกับ Economic Planning Unit (EPU) มาเลเซีย ได้ร่วมสำรวจพื้นที่ชายแดนไทย-มาเลเซีย และร่วมประชุมหารือเพื่อยกร่างข้อวิเคราะหร่วมในเชิงกลยุทธ์และข้อเสนอแนะด้านโอกาสการพัฒนาาร่วมกัน นำไปสู่การบูรณาการแผนการพัฒนาพื้นที่ชายแดนไทย-มาเลเซีย ทั้งด้านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน และการพัฒนาความร่วมมือทางเศรษฐกิจอย่างมีประสิทธิภาพ โดยมีแผนงาน/โครงการที่สำคัญของฝ่ายไทยเชื่อมโยงกับแผนพัฒนาเมืองชายแดนของมาเลเซีย เช่น (1) การพัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐาน เช่น โครงการปรับปรุงด่านพรมแดนสะเดา (เดิม) โครงการก่อสร้างด่านศุลกากรแห่งใหม่ ส่วนที่ 2 โครงการก่อสร้างด่านศุลกากรบ้านประกอบ อ.นาทวี จ.สงขลา และ โครงการปรับปรุงด่านศุลกากรบูเกะตา-บูกิต (2) สะพานข้ามแม่น้ำโลก อ.ตากใบ จ. นราธิวาส-เปิงกาลี-นุกูโบร์ และ อ.สุไหงโก-ลก-รันเตาปันยัง แห่งที่สอง (3) โครงการก่อสร้างทางพิเศษระหว่างเมืองหาดใหญ่-สะเดา เชื่อมโยงชุมชนไทยจิงโกลน เชื่อมต่อไปยังมาเลเซีย (4) การพัฒนาเชื่อมโยงด้านทางรถไฟระหว่างสุไหงโก-ลก-รันเตาปันยัง-ตุมปัต เพื่อส่งเสริมการค้าและการเดินทางข้าม (5) การจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษ และนิคมอุตสาหกรรมบริเวณชายแดนไทย-มาเลเซีย นราธิวาส-กัณฑ์/เบตง-เปิงกาลี-ฮูลู และสะเดา-บูกิตกายูฮิตัม (6) การบูรณาการกระบวนการแปรรูปเพิ่มมูลค่าสินค้าข้ามแดน และ (7) การศึกษาความเหมาะสมของเชื่อมโยงทางหลวงระหว่างจังหวัดสตูล-รัฐปะลิส เป็นต้น

4.3 การสร้างความพร้อมในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน

4.3.1 พัฒนาความร่วมมือระหว่างภาครัฐและภาคธุรกิจเอกชนที่มีศักยภาพ เพื่อเตรียมพร้อมในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน โดยมีการดำเนินงานภาครัฐที่สำคัญ ดังนี้

1) ด้านการเงินการคลัง จัดทำยุทธศาสตร์ด้านการเงินการคลังเพื่อรองรับประชาคมอาเซียนและมาตรการเพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน โดยที่ประชุมคณะกรรมการอาเซียนด้านการเงินการคลังมีมติเห็นชอบในหลักการและให้ดำเนินการปรับปรุงมาตรการภายใต้ยุทธศาสตร์ฯ ให้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น เพื่อใช้เป็นแนวทางในการดำเนินงานและติดตามความคืบหน้าของการจัดตั้งประชาคมอาเซียนในปี 2558 และประชาสัมพันธ์ให้สาธารณชนทราบต่อไป นอกจากนี้ ได้ดำเนินการศึกษาวิจัยเพื่อพัฒนาระบบการเงินการคลัง เช่น การศึกษาวิจัยและพัฒนามาตรการด้านการเงินการคลังที่มีผลต่อผู้ประกอบการไทยให้เข้าสู่

ตลาดอาเซียน และโครงการศึกษาโครงสร้างภาษีที่เอื้ออำนวยต่อการผลิตต่อเนื่องในอาเซียนเพื่อส่งเสริมการเป็นตลาดและฐานการผลิตเดียว เป็นต้น

2) ด้านการค้า ดำเนินการเสริมสร้างความพร้อมด้านการจัดระเบียบบริหารการค้ารองรับการเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน เพื่อเตรียมความพร้อมให้เกษตรกรและผู้ประกอบการให้สามารถเพิ่มศักยภาพทางการค้า การผลิต และการแข่งขันเตรียมพร้อมป้องกันผลกระทบที่จะเกิดจากการค้าในการเข้าร่วมเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน โดยปี 2556 ได้แต่งตั้งคณะทำงานดำเนินงานโครงการเสริมสร้างความพร้อมด้านการจัดระเบียบบริหารการค้ารองรับการเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ใน 4 กลุ่มสินค้า คือ สินค้าไม้ สินค้าหิน สินค้าเครื่องถ่ายเอกสารชนิดสอดสี และสินค้าเครื่องทำน้ำอุ่นและทำน้ำร้อนระบบก๊าซ เพื่อเสนอแนะมาตรการการป้องกันเพื่อลดผลกระทบจากการค้าสินค้าที่ประเทศไทยต้องเปิดเสรีกับประเทศในกลุ่มสมาชิก AEC

3) ด้านการท่องเที่ยว ดำเนินการจัดทำคู่มือฝึกอบรมให้กับผู้ประกอบการและผู้ให้บริการในภาคอุตสาหกรรมท่องเที่ยวตามความต้องการของแต่ละภาคอุตสาหกรรม เพื่อพัฒนาและส่งเสริมผู้ประกอบการ ผู้ให้บริการในภาคอุตสาหกรรมบริการท่องเที่ยวในสาขาบริการต่างๆ เพื่อรองรับต่อการเปิดเสรีอาเซียน และสร้างเครือข่ายด้านการท่องเที่ยวระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน และสถาบันการศึกษาให้เกิดความเข้มแข็งมีความเชื่อมโยงบูรณาการทำงานเป็นเครือข่าย

4) ด้านธรรมาภิบาล ดำเนินการยกระดับธรรมาภิบาลในองค์กรภาครัฐเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพระบบราชการและบริการสาธารณะให้สนองตอบการเปลี่ยนแปลงของโลกและเตรียมความพร้อมในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน โดยการจัดสัมมนา อบรมหลักสูตรธรรมาภิบาลสำหรับผู้บริหารระดับสูง และพัฒนาเครือข่าย/ช่องทางเพื่อเป็นศูนย์กลางความร่วมมือในการส่งเสริมธรรมาภิบาลภาครัฐ

4.3.2 เสริมสร้างความเข้มแข็งให้สถาบันการศึกษาทั้งของรัฐและเอกชนให้มีมาตรฐานเป็นที่ยอมรับในระดับสากล โดยมีการดำเนินงานภาครัฐที่สำคัญ ดังนี้

1) พัฒนาบุคลากรในทุกภาคส่วนในการเสริมสร้างความรู้และความเข้าใจในเรื่องประชาคมอาเซียน โดยจัดตั้งห้องเรียนชุมชนออนไลน์สำหรับอาเซียน (Community e-Classroom) เพื่อแลกเปลี่ยนเนื้อหา องค์ความรู้ด้านเศรษฐกิจ และด้านสังคม-วัฒนธรรมอาเซียนระหว่างประเทศสมาชิกอาเซียน และพัฒนาศักยภาพให้แก่ผู้ประกอบการด้านต่างๆ เช่น การพัฒนาด้านภาษาต่างประเทศให้แก่ภาคธุรกิจเพื่อแก้ไขปัญหาการขาดแคลนภาคธุรกิจและให้บุคลากรด้านการท่องเที่ยวมีความรู้และทักษะการใช้ภาษาดีขึ้น รวมถึงการอบรมหลักสูตรภาษาต่างประเทศให้แก่ข้าราชการและเกษตรกรให้รับรู้และเข้าใจถึงการเป็นประชาคมอาเซียนเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันด้านการเกษตร

2) ดำเนินการจัดการฝึกอบรมหลักสูตรเพื่อเตรียมความพร้อมในมิติที่หลากหลาย เพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน เช่น ด้านกฎหมาย ระเบียบปฏิบัติ ระบบสารสนเทศ และแนวทางในการพัฒนาตนเอง เป็นต้น

4.3.3 กำหนดมาตรการขั้นพื้นฐานของคุณภาพสินค้าและบริการ โดยพัฒนาและสร้างความเข้มแข็งของด่านกักสัตว์ระหว่างประเทศในการตรวจสอบสินค้าปศุสัตว์นำเข้าประเทศไทย เพื่อป้องกันการนำเข้าสินค้าปศุสัตว์ที่ไม่มีคุณภาพ รวมทั้งตรวจสอบสินค้าปศุสัตว์ส่งออกของประเทศไทยให้มีคุณภาพมาตรฐานเทียบเท่าระดับสากล รองรับผลกระทบจากการเข้าสู่การเป็นประชาคมอาเซียน

4.4 การเข้าร่วมเป็นภาคีความร่วมมือระหว่างประเทศระหว่างภูมิภาคโดยมีบทบาทที่สร้างสรรค์ เพื่อเป็นทางเลือกในการดำเนินนโยบายระหว่างประเทศในเวทีโลก

4.4.1 รักษาบทบาทของไทยในการมีส่วนร่วมกำหนดยุทธศาสตร์ของกรอบความร่วมมือที่ดำเนินอยู่ โดยมีการดำเนินงานภาครัฐที่สำคัญ ดังนี้

1) **ความร่วมมือในอนุภูมิภาคแม่น้ำโขง 6 ประเทศ (Greater Mekong Subregion: GMS)** โดยเข้าร่วมการประชุมระดับรัฐมนตรี 6 ประเทศลุ่มแม่น้ำโขง ครั้งที่ 19 ของแผนงาน GMS ได้จัดขึ้น ณ นครหลวงเวียงจันทน์ ประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ในระหว่างวันที่ 10-11 ธันวาคม 2556 ซึ่งที่ประชุมยังได้ให้ความเห็นชอบต่อการจัดทำกรอบการลงทุนในภูมิภาค (RIF) ซึ่งให้ความสำคัญของการขนส่งระบบรางเพื่อประโยชน์ด้านประสิทธิภาพและสิ่งแวดล้อมที่ยั่งยืน โครงการการขนส่งต่อเนื่องหลายรูปแบบ ศูนย์โลจิสติกส์ การอำนวยความสะดวกการขนส่งข้ามพรมแดน การพัฒนาพลังงานหมุนเวียนที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม การเพิ่มใช้เครื่องมือทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อสนับสนุนการพัฒนา นอกจากนี้ ยังให้ความสำคัญสูงต่อการพัฒนากฎระเบียบและการนำไปสู่การปฏิบัติของการอำนวยความสะดวกทางการค้าและการขนส่งด้วย

2) **ความร่วมมือลุ่มน้ำโขงกับญี่ปุ่น (Mekong - Japan Cooperation Framework)** เมื่อวันที่ 21 ตุลาคม 2556 รัฐบาลไทยและรัฐบาลญี่ปุ่นได้ร่วมเป็นเจ้าภาพการประชุม Green Mekong Forum ครั้งที่ 2 ที่กรุงเทพมหานคร ภายใต้กรอบความร่วมมือลุ่มน้ำโขงกับญี่ปุ่น โดยมีผู้เข้าร่วมจากประเทศสมาชิกความร่วมมือลุ่มน้ำโขงกับญี่ปุ่น (Mekong-Japan Cooperation) ได้แก่ ไทย ญี่ปุ่น กัมพูชา สปป.ลาว เมียนมาร์ และเวียดนาม โดยการประชุมครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อติดตามกิจกรรมที่ได้ดำเนินการโดยญี่ปุ่นและประเทศลุ่มน้ำโขงเพื่อจุดมุ่งหมายในการใช้ “ข้อริเริ่มแผนปฏิบัติการสำหรับ ‘A Decade toward the Green Mekong’” โดยผู้เข้าร่วมประชุมได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นใน 6 หัวข้อ เช่น การจัดการป่าไม้ การจัดการทรัพยากรน้ำ และการป้องกันภัยธรรมชาติ นอกจากนี้ ญี่ปุ่นและประเทศลุ่มน้ำโขงได้หารือกันในเรื่องหัวข้อ “การพัฒนาเศรษฐกิจและการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม” ซึ่งเน้นการส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจให้ควบคู่ไปกับการคำนึงถึงสิ่งแวดล้อม

3) **ความร่วมมือทางเศรษฐกิจอิรวดี-เจ้าพระยา-แม่โขง (ACMECS)** การประชุมผู้นำยุทธศาสตร์ความร่วมมือทางเศรษฐกิจอิรวดี-เจ้าพระยา-แม่โขง (ACMECS) ครั้งที่ 5 ซึ่งจัดขึ้นระหว่างวันที่ 12-13 มีนาคม 2556 ณ เวียงจันทน์ สปป.ลาว ที่ประชุมให้ความสำคัญกับการลดความเหลื่อมล้ำแตกต่างทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศในภูมิภาค โดยประเทศไทยร่วมขับเคลื่อนความร่วมมือและผลักดันในประเด็น ดังนี้ (1) การพัฒนาความเชื่อมโยงทั้งโครงสร้างพื้นฐานและกฎระเบียบ การเชื่อมเส้นทางในเมียนมาร์จากเมืองกอกะเร็กถึงเมืองมะละแหม่ง การก่อสร้างสะพานมิตรภาพไทย-ลาว แห่งที่ 5 (บึงกาฬ-บอริคำไชย) และการยกระดับด่านชั่วคราวเป็นด่านถาวร (2) ด้านการท่องเที่ยว ไทยได้เชิญชวนให้เมียนมาร์ลาวและเวียดนามเข้าร่วมโครงการ ACMECS Single Visa (3) ด้านสาธารณสุข โดยการพัฒนาด้านสาธารณสุขตามแนวชายแดน การจัดตั้งสถานอนามัยตลอดจนการฝึกฝนและอบรมบุคลากรทางการแพทย์ (4) ทางด้านการเกษตร ไทยจะส่งเสริมการลงทุนในโครงการเกษตรแบบมีสัญญา (contract farming) การจัดตั้งกลไกการหารือร่วมกันเพื่ออำนวยความสะดวกในการนำเข้าและสนับสนุนให้ผู้ประกอบการในการขยายลงทุน และ (5) ด้านความร่วมมือด้านการวิจัยและพัฒนานวัตกรรม โดยให้ความสำคัญในเรื่องพัฒนาพลังงานทดแทน

4) ความร่วมมือกรอบอาเซียน (ASEAN)

(1) การประชุมสุดยอดผู้นำอาเซียน (ASEAN Summit) ในปี 2556 ได้มีการประชุมสุดยอดผู้นำอาเซียน 2 ครั้ง คือ ครั้งที่ 22 เมื่อวันที่ 22 - 25 เมษายน 2556 และครั้งที่ 23 เมื่อวันที่ 9 - 10 ตุลาคม 2556 โดยจัดขึ้นที่ประเทศบรูไน ดารุสซาลาม โดยที่ประชุมได้ยืนยันถึงเป้าหมายการพัฒนาเป็นประชาคมอาเซียนทั้งในทางเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และการเมืองในปี 2015 ว่าเป็นเป้าหมายที่สำคัญที่สุดในตอนนี้ ที่ประชุมยังได้ให้ความสำคัญกับประเด็นความร่วมมือต่างๆ อาทิ การแก้ปัญหาหมอกควันจากไฟป่า โดยกำหนดให้บรรดาบริษัทต่าง ๆ ที่ทำธุรกิจเกี่ยวกับป่าไม้ต้องรับผิดชอบในกรณีที่เป็นต้นเหตุให้เกิดไฟป่า ทั้งนี้ ประเทศไทยได้สนับสนุนความมั่นคงทางอาหาร กรณียกยิบติ และได้การยอมรับจากนานาประเทศ ในฐานะผู้ประสานงานอาเซียน-จีน ในทะเลจีนใต้

(2) การประชุมสุดยอดอาเซียนบวกสาม ครั้งที่ 16 เมื่อวันที่ 10 ตุลาคม 2556 ที่ประเทศบรูไน ดารุสซาลาม ที่ประชุมได้ให้การรับรองแผนงานความร่วมมืออาเซียนบวกสาม ฉบับปรับปรุงใหม่ ค.ศ. 2013-2017 ซึ่งครอบคลุมความร่วมมือหลากหลายสาขา และเน้นว่าอาเซียนบวกสามและกรอบความร่วมมืออื่นๆ ในภูมิภาค ควรมีบทบาทส่งเสริมซึ่งกันและกันและไม่ควรซ้ำซ้อนกัน และสนับสนุนให้มีการสานต่อการดำเนินงานในเรื่องที่เป็นความสำเร็จที่สำคัญ ได้แก่ การเสริมสร้างเสถียรภาพทางการเงินผ่านกลไกและองค์กรต่างๆ อาทิ Chiang Mai Initiative Multilateralization (CMIM) เป็นต้น

(3) การประชุมสุดยอดเอเชียตะวันออก (East Asia Summit- EAS) ครั้งที่ 8 เมื่อวันที่ 10 ตุลาคม 2556 ที่ประเทศบรูไน ดารุสซาลาม ที่ประชุมได้ให้ความสำคัญกับแนวทางการขยายความร่วมมือในสาขาความร่วมมือหลักของ EAS 6 สาขา ได้แก่ สิ่งแวดล้อมและพลังงาน การศึกษา การเงิน ประเด็นสาธารณสุขระดับโลกและโรคระบาดการบริหารจัดการภัยพิบัติ และความเชื่อมโยงในภูมิภาค นอกจากนี้ ที่ประชุมยังได้หยิบยกปัญหาด้านความมั่นคงต่าง ๆ ได้แก่ ทะเลจีนใต้ คาบสมุทรเกาหลี ซีเรีย ตะวันออกกลาง และอิหร่าน โดยไทยได้ใช้โอกาสนี้ย้ำถึงบทบาทของไทยในฐานะประเทศผู้ประสานงานความสัมพันธ์อาเซียน-จีน ซึ่งก่อให้เกิดความคืบหน้าในเรื่องการเจรจาจัดทำแนวปฏิบัติในทะเลจีนใต้ (COC) ซึ่งควรมีการหารือเรื่องนี้อย่างสร้างสรรค์

นอกจากนั้น ไทยยังมีบทบาทในการเป็นเจ้าภาพจัดประชุมต่างๆ อาทิ การจัดการสัมมนาโต๊ะกลมว่าด้วยเรื่องกฎระเบียบภายใต้กรอบการประชุมสุดยอดเอเชียตะวันออก (East Asia Summit Regulatory Roundtable) เมื่อวันที่ 18-19 กรกฎาคม 2556 ณ โรงแรมดุสิตธานี กรุงเทพฯ จากการทาบทามของกระทรวงต่างประเทศนิวซีแลนด์ โดยมีผู้เข้าร่วมประชุม 100 คนจากประเทศสมาชิก East Asia Summit (EAS) 18 ประเทศ ซึ่งผลจากการประชุมคือผู้เข้าร่วมการประชุมได้รับข้อมูล ความคิดเห็น และแนวปฏิบัติสำหรับการทบทวนปรับปรุงกฎระเบียบ และการส่งเสริมความร่วมมือด้านกฎระเบียบเกี่ยวกับการเชื่อมโยงในอาเซียนต่อไป และการประชุม Symposium “Towards Realization of the ASEAN Connectivity Plus: Moving forward with ASEAN-India Connectivity” เพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับความร่วมมือในการพัฒนาความเชื่อมโยงโครงสร้างพื้นฐานระหว่างอาเซียนและอินเดียเพื่อนำไปประกอบคำตัดสินใจเชิงนโยบายต่อไป

5) ความร่วมมือทางเศรษฐกิจในภูมิภาคเอเชียแปซิฟิก (APEC) การประชุมรัฐมนตรีเอเปค ครั้งที่ 25 ระหว่างวันที่ 4 - 5 ตุลาคม 2556 ณ บาห์ลี สาธารณรัฐอินโดนีเซีย ที่ประชุมให้ความสำคัญกับบทบาทนำในเรื่องความร่วมมือทางเศรษฐกิจผ่านความร่วมมือกับสถาบันและกรอบความ

ร่วมมือต่างๆ ในภูมิภาคในประเด็นการค้าการลงทุนมิติใหม่ (Next Generation Trade and Investment issues) ที่ควรมีการส่งเสริมซึ่งกันและกัน และไม่แข่งขันกัน รวมทั้งในเรื่องการส่งเสริมการเจริญเติบโตอย่างยั่งยืนด้วยความเท่าเทียม (Achieving Sustainable Growth with Equity) โดยเฉพาะโครงการส่งเสริมขีดความสามารถและแลกเปลี่ยนประสบการณ์ ซึ่งเป็นส่วนสำคัญที่จะช่วยลดช่องว่างด้านการพัฒนาระหว่างเขตเศรษฐกิจ ในส่วนของผู้แทนฝ่ายไทย เน้นย้ำถึงความสำคัญของตลาดสินค้าเกษตรที่เป็นธรรมชาติเพื่อส่งเสริมความมั่นคงทางอาหาร การส่งเสริมความมั่นคงด้านน้ำ ซึ่งไทยได้มีการลงทุนเพื่อพัฒนาระบบบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ การส่งเสริมคุณภาพชีวิตของประชาชน เช่น การผลักดันวาระการพัฒนาระหว่างประเทศหลัง ค.ศ. 2015 ในกรอบสหประชาชาติ และกล่าวถึงนโยบายของไทยที่ส่งเสริมการเจริญเติบโตอย่างยั่งยืน ได้แก่ ระบบประกัน สุขภาพถ้วนหน้า และการส่งเสริมบทบาทสตรีในระบบเศรษฐกิจผ่านกองทุนพัฒนาบทบาทสตรี สำหรับในเรื่องความเชื่อมโยงในกรอบเอเปค ไทยได้เน้นย้ำให้มีการต่อยอดการดำเนินการด้านความเชื่อมโยงในกรอบความร่วมมืออื่นๆ อาทิ GMS และ ACD และการสร้างความร่วมมือกับภาคเอกชนในการดำเนินโครงการโครงสร้างพื้นฐาน

สำหรับการประชุมผู้นำเขตเศรษฐกิจเอเปค ครั้งที่ 21 ระหว่างวันที่ 7-8 ตุลาคม 2556 ณ บาห์ลี ประเทศอินโดนีเซีย ที่ประชุมได้รับรองปฏิญญาผู้นำเขตเศรษฐกิจเอเปค ครั้งที่ 21 “เอเชียแปซิฟิกที่แข็งแกร่ง แรงขับเคลื่อนของเศรษฐกิจโลก” ประกอบด้วย 3 ประเด็นหลัก ได้แก่ การสนับสนุนระบบการค้าพหุภาคีและการบรรลุเป้าหมายโบเกอร์ การส่งเสริมความเชื่อมโยงในภูมิภาค และการเจริญเติบโตอย่างยั่งยืนด้วยความเท่าเทียม โดยการประชุมในครั้งนี้ ผู้นำทุกคนให้ความสำคัญของภูมิภาคเอเชีย-แปซิฟิกในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจโลก และเอเปคควรมีบทบาทนำและนโยบายที่สนับสนุนการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจดังกล่าว ซึ่งผลที่ได้จากการประชุมครั้งนี้ ได้แก่ 1) การร่วมผลักดันการจัดทำ Bali Package ให้สำเร็จ ซึ่งเป็นการแสดงบทบาทที่สำคัญของเอเปคในการสนับสนุนการดำเนินการภายใต้ WTO และ 2) การส่งเสริมความเชื่อมโยง ซึ่งเอเปคต่อยอดจากการดำเนินการในกรอบอาเซียน โดยในปี 2557 จะทำ blueprint เพื่อพัฒนาความเชื่อมโยงในเอเปค

6) แผนงานการพัฒนาเขตเศรษฐกิจสามฝ่าย อินโดนีเซีย-มาเลเซีย-ไทย (IMT-GT) เมื่อวันที่ 25 เมษายน 2556 ได้มีการประชุมระดับผู้นำแผนพัฒนาเขตเศรษฐกิจสามฝ่าย อินโดนีเซีย-มาเลเซีย-ไทย ครั้งที่ 7 เพื่อทบทวนความก้าวหน้าทางความร่วมมือและกำหนดทิศทางการพัฒนาในอนุภูมิภาค IMT-GT โดยที่ประชุมเห็นพ้องกันว่า แผนพัฒนาเขตเศรษฐกิจสามฝ่ายอินโดนีเซีย-มาเลเซีย-ไทย เป็นการดำเนินการเพื่อส่งเสริมการรวมตัวในภูมิภาค ซึ่งรวมทั้งการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนซึ่งจะเริ่มต้นในปี 2558 โดยฝ่ายไทยให้ความสำคัญกับโครงการความร่วมมือภายใต้แผนพัฒนาเขตเศรษฐกิจสามฝ่าย อินโดนีเซีย-มาเลเซีย-ไทย โดยเฉพาะด้านการคมนาคมขนส่ง การค้าการลงทุน การเกษตร การท่องเที่ยว อุตสาหกรรมฮาลาล และการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ควรจะต้องเร่งดำเนินการเพื่อให้เกิดผลประโยชน์ต่อประชาชนในท้องถิ่น ที่ประชุมได้รับทราบความก้าวหน้าของโครงการสำคัญในแผนงาน IMT-GT ทั้งในส่วนของประเทศไทย อินโดนีเซีย และมาเลเซีย เช่น โครงการทางหลวงพิเศษระหว่างเมืองหาดใหญ่-สะเดา การก่อสร้างสะพานแห่งใหม่ระหว่างอำเภอตากใบ จังหวัดนราธิวาส กับเมืองเป็งกาลีกันบูร์ รัฐกลันตัน และการบูรณาการกิจกรรมในเขตเศรษฐกิจชายแดน โดยสนับสนุนการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดนมาเลเซีย-ไทย โครงการพัฒนาเมืองสีเขียวที่จังหวัดสงขลา โครงการพัฒนาการเดินเรือเฟอร์รี่ขนส่งสินค้า (Ferry Ro-Ro) ระหว่างอินโดนีเซีย มาเลเซีย และไทย โดยเป็นการเชื่อมโยงการขนส่งทางทะเลโดยเฟอร์รี่ขนส่งสินค้าเส้นทาง

มะละกา -ดูโม และเส้นทาง ภูเก็ต – ปันง – เบลาวัน การเพิ่มความเชื่อมโยงทางอากาศโดยมีเส้นทางบินใหม่เพิ่มขึ้น 10 เส้นทาง ระหว่างมาเลเซียและไทย และระหว่างมาเลเซียและอินโดนีเซีย เป็นต้น

7) การเข้าร่วมเป็นภาคีความร่วมมืออื่นๆระหว่างประเทศ ประกอบด้วย

(1) การจัดประชุมอนุกรรมการกำกับดูแลความร่วมมือในด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ภายใต้กรอบความตกลงหุ้นส่วนเศรษฐกิจไทย-ญี่ปุ่น (JTEPA) ครั้งที่ 1 เพื่อพัฒนาเครือข่ายเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารระหว่างภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้กับเอเชียตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งจะช่วยส่งเสริมการใช้บริการต่างๆที่ต้องเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตของทั้งภาครัฐและเอกชน และการเชื่อมต่อเครือข่ายไปสู่พื้นที่ห่างไกล รวมทั้งนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาปรับปรุงคุณภาพชีวิตของผู้ด้อยโอกาสทางสังคมและคนพิการ โดยผลที่ได้จากการประชุมดังกล่าว คือแนวทางและทิศทางในการพัฒนาอินเทอร์เน็ตและเครือข่ายสื่อสารความเร็วสูงระหว่างภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้กับเอเชียตะวันออกเฉียงเหนือที่จะได้รับการพัฒนาต่อไป

(2) จัดเวทีหารือระดับนโยบายในภูมิภาคเอเชีย-แปซิฟิก โดยร่วมมือกับ เอสแคป ซึ่งเป็นคณะกรรมการสำหรับภูมิภาคเอเชีย-แปซิฟิก เกี่ยวกับวาระการพัฒนาภายหลังปี ค.ศ. 2015 ภายใต้โครงการ Pacific Ministerial Dialogue: From the Millennium Development Goals to the United Nations Development Agenda beyond 2015 โดยมีบุคคลสำคัญในกระบวนการระดับโลกด้านการพัฒนาที่ยั่งยืนมาเข้าร่วมการประชุม ทั้งกรอบ High-level Panel of Eminent Persons on the Post-2015 Development Agenda (HLP)และกรอบ Open Working Group on Sustainable Development Goals (OWG) รวมทั้งนำเสนอแนวพระราชดำริเรื่องการพัฒนาที่ยั่งยืน โดยจัดให้ผู้เข้าร่วมได้ดูงานโครงการพระราชดำริที่วังสวนจิตรลดา ตลอดจนเจรจาจัดทำร่างปฏิญญากรุงเทพฯ ของภูมิภาคเอเชีย-แปซิฟิกว่าด้วยวาระการพัฒนาของสหประชาชาติภายหลังปี ค.ศ 2015 (Bangkok Declaration of the Asia-Pacific region on the United Nations Development Agenda beyond 2015) โดยการดำเนินงานดังกล่าวเป็นการเสริมสร้างบทบาทนำของไทยในกรอบสหประชาชาติในประเด็นด้านการพัฒนาระหว่างประเทศและการจัดทำเป้าหมาย Sustainable Development Goals (SDGs) และเป็นการรักษาสถานะของไทยในฐานะประเทศที่มีศักยภาพในการริเริ่มและเชื่อมโยงความร่วมมือในระดับภูมิภาค และมีบทบาทนำด้านการพัฒนาระหว่างประเทศ ตลอดจนเป็นการส่งเสริมแนวทางการพัฒนาในพระราชดำริพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

(3) การแลกเปลี่ยนบุคลากรด้านไปรษณีย์ระหว่างประเทศสมาชิกของสหภาพไปรษณีย์แห่งเอเชียและแปซิฟิก (Asian-Pacific Postal Union : APPU) ในด้านการพัฒนาคุณภาพ ความมีประสิทธิภาพ และการให้บริการระหว่างกันในเรื่องการอำนวยความสะดวกต่างๆ ในด้านไปรษณีย์ เพื่อให้การไปรษณีย์ของไทยได้รับการพัฒนาให้มีความก้าวหน้าต่อไป

4.5 การสร้างความเป็นหุ้นส่วนทางเศรษฐกิจในภูมิภาคด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ การเคลื่อนย้ายแรงงาน และการส่งเสริมแรงงานไทยในต่างประเทศ

4.5.1 เร่งดำเนินการด้านความร่วมมือในการกำหนดมาตรฐานฝีมือระหว่างประเทศ โดยมีการดำเนินงานภาครัฐที่สำคัญ ดังนี้

1) สนับสนุนการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และเสริมสร้างขีดความสามารถของสถาบัน ภายใต้สาขาต่างๆ เพื่อให้สามารถดำเนินงานตามแผนงานความร่วมมือภายใต้กรอบความร่วมมือระดับอนุภูมิภาค

เช่น GMS IMT-GT และ ACMECS โดยให้ทุนศึกษา และฝึกอบรมแก่บุคลากรภาครัฐและเอกชนของประเทศเพื่อนบ้านในสาขาต่าง ๆ ที่ และสนับสนุนการจัดประชุม ร่วมการประชุมเชิงวิชาการ และการสัมมนานานาชาติเพื่อพัฒนาระบบการดำเนินงานเพื่อพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ภายใต้สาขาความร่วมมือด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ที่กำหนดภายใต้กรอบ GMS ACMECS และ IMT-GT นอกจากนี้ ยังดำเนินการพัฒนาทักษะในด้านภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพและเสริมสร้างทักษะการปฏิบัติงานเพื่อเตรียมความพร้อมต่อการเคลื่อนย้ายแรงงานเสรีให้แก่ข้าราชการในสังกัดหน่วยงานภาครัฐด้วย

2) ปรับปรุงหลักเกณฑ์ เงื่อนไขและสิทธิพิเศษของผู้ประกอบการระดับมาตรฐาน Authorized Economic Operator (AEO) เพื่อเป็นการรับรองผู้ประกอบการตามมาตรฐานของ องค์การศุลกากรโลก (World Customs Organization: WCO) ที่ครอบคลุมตั้งแต่ผู้ผลิต ผู้นำเข้า ผู้ส่งออก ตัวแทนออกของ ผู้ขนส่ง ผู้รวบรวม คนกลาง ผู้ประกอบการท่าเรือหรือท่าอากาศยาน ผู้ประกอบกิจการท่ารถ ผู้ประกอบการคลังสินค้า ตลอดจนผู้จัดจำหน่าย โดยขณะนี้ผู้ประกอบการที่รับรองสถานะภาพเป็น AEO แล้ว จำนวน 74 ราย โดยแบ่งเป็นผู้นำของเข้า ผู้ส่งของออก 46 ราย และตัวแทนออกของ 28 ราย และอยู่ระหว่างตรวจสอบคุณสมบัติ จำนวน 105 ราย โดยแบ่งเป็นผู้นำของเข้า ผู้ส่งของออก 49 ราย และตัวแทนออกของ 56 รายและตรวจคุณสมบัติและสถานประกอบการแล้วเสร็จ จำนวน 64 ราย โดยแบ่งเป็นผู้นำของเข้า ผู้ส่งของออก 21 ราย และตัวแทนออกของ 43 ราย

4.5.2 ส่งเสริมผู้ประกอบการไทยในการขยายการลงทุนไปสู่ต่างประเทศ มีการดำเนินงานภาครัฐที่สำคัญ โดยสนับสนุนเผยแพร่ข้อมูลความรู้ความเข้าใจแก่เอกชนไทยที่สนใจจะเข้าไปลงทุนในประเทศเพื่อนบ้าน เช่น เวียดนาม และเมียนมาร์ เป็นต้น การจัดการสัมมนาแลกเปลี่ยนประสบการณ์ที่เป็นประโยชน์ระหว่างภาครัฐและภาคเอกชน ทั้งของประเทศไทยและต่างประเทศ ซึ่งจะเป็นการเสริมสร้างความมั่นใจแก่นักลงทุนไทยที่สนใจขยายการลงทุนไปยังประเทศเพื่อนบ้าน รวมทั้งได้ดำเนินการส่งเสริมความรู้และเพิ่มขีดความสามารถการแข่งขันให้กับผู้ประกอบการไทยในการทำการค้าชายแดนและการค้าภูมิภาคกับประเทศเพื่อนบ้าน ด้วยการจัดคณะผู้แทนการค้าและการลงทุนไทยเยือนประเทศเพื่อนบ้าน ประเทศภายใต้กรอบความร่วมมือ และประเทศอื่นๆ ที่มีศักยภาพทางเศรษฐกิจ และจัดการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาและส่งเสริมผู้ประกอบการการค้าชายแดนและการค้า โดยผลจากการดำเนินการสามารถสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการค้าการลงทุนในประเทศเพื่อนบ้านให้แก่ผู้ประกอบการที่เข้าร่วมกิจกรรมเพิ่มขึ้น ซึ่งช่วยเสริมสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันและเสริมสร้างความแข็งแกร่งให้แก่ผู้ประกอบการไทยเพื่อก้าวไปสู่การเป็น “Trading Nation” ต่อไป

นอกจากนั้น ได้ดำเนินการส่งผู้เชี่ยวชาญไทยไปสอนภาษาไทย และส่งอาสาสมัครไทยไปเป็นผู้ช่วยสอนภาษาไทยในมหาวิทยาลัยประเทศเพื่อนบ้าน รวมทั้งสนับสนุนทุนระยะสั้นให้กับนักศึกษาประเทศเพื่อนบ้านมาฝึกอบรมภาษาไทยที่ประเทศไทย เพื่อผลิตบุคลากรประเทศเพื่อนบ้านที่มีความรู้ภาษาไทยและความเข้าใจต่อประเพณีวัฒนธรรมของไทย ตลอดจนรองรับการขยายการค้าการลงทุนของไทยไปยังประเทศเพื่อนบ้าน

4.6 การมีส่วนร่วมอย่างสำคัญในการป้องกันภัยจากการก่อการร้ายและอาชญากรรม ยาเสพติด ภัยพิบัติ และการแพร่ระบาดของโรคภัย โดยได้มีการจัดตั้งศูนย์ประสานงานและบริหารจัดการ เพื่อเตรียมการรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนแล้วจำนวน 12 เขตสุขภาพ เพื่อสนับสนุนการเป็นเมืองศูนย์กลางบริการสุขภาพใน ASEAN เพื่อพัฒนาศักยภาพของสถานบริการสุขภาพภาครัฐตามแนวตะเข็บ

ชายแดนและพัฒนาศักยภาพบุคลากรสาธารณสุขให้มีศักยภาพในการให้บริการทั้งทางด้านวิชาการและด้านบริการสุขภาพกับทุกภาคส่วนในระดับอาเซียน

4.7 การผลักดันการจัดทำความตกลงการค้าเสรี และวางแนวทางป้องกันผลเสียที่จะเกิดขึ้น โดย

4.7.1 การจัดทำเขตการค้าเสรี โดยไทยได้เข้าร่วมเจรจาการค้าเสรี (FTAs) ทั้งระดับทวิภาคี อนุภูมิภาค ภูมิภาค และพัฒนาความร่วมมือระหว่างประเทศ โดยมีผลการดำเนินงานที่สำคัญ ดังนี้

1) การประชุมจัดทำเขตการค้าเสรีต่อเนื่องระหว่างไทยกับคู่เจรจา ได้แก่ (1) ไทย-อินเดีย ในประเด็นการค้าสินค้า อยู่ระหว่างพิจารณารายการสินค้าที่จะเปิดตลาด (2) ไทย-ออสเตรเลีย ในประเด็นการค้าสินค้าและการค้าบริการ อยู่ระหว่างจัดทำหนังสือแลกเปลี่ยนเพื่อให้ PSR ฉบับพิกัดปี 2012 มีผลใช้บังคับ และการหารือเรื่อง Scoping Paper (3) ไทย-นิวซีแลนด์ ได้แลกเปลี่ยนข้อมูลในประเด็นต่างๆ เพื่อปรับปรุงความตกลง เช่น ขั้นตอนทางศุลกากร สถิติการใช้สิทธิประโยชน์ และข้อมูลด้านการค้าบริการ เป็นต้น (4) ไทย-ญี่ปุ่น การหารือเรื่องการเปิดตลาดให้กับสินค้าเกษตร/เกษตรแปรรูปของไทย ซึ่งญี่ปุ่นรับที่จะนำไปพิจารณาต่อไป และไทยขอให้ญี่ปุ่นพิจารณาผูกพันเพิ่มเติมในสาขาบริการที่เกี่ยวข้องกับการเกษตรทั้งการจัดตั้งบริษัทและการอนุญาตให้คนไทยเข้าไปทำงานธุรกิจนี้ ซึ่งญี่ปุ่นจะนำกลับไปพิจารณาต่อไป (5) ไทย-เปรู ด้านการค้าสินค้า ทั้งสองฝ่ายอยู่ระหว่างการเจรจาเพื่อเปิดตลาดการค้าสินค้าส่วนที่เหลือ ด้านการค้าบริการ ทั้งสองฝ่ายสามารถบรรลุผลการเจรจาโดยตกลงว่าจะให้มีการเปิดเสรีในรูปแบบ positive list approach (6) ไทย-ชิลี รัฐสภาให้ความเห็นชอบความตกลง FTA ไทย-ชิลี เมื่อวันที่ 12 มีนาคม 2556 มีการประชุมแล้ว 6 ครั้ง เป็นความตกลงที่มีกรอบกว้าง (Comprehensive Agreement) โดยรวมข้อบทต่างๆ ที่เกี่ยวกับการค้า และการลงทุนในความตกลงฉบับเดียว ได้แก่ 1) การค้าสินค้า 2) พิธีการศุลกากร 3) กฎว่าด้วยถิ่นกำเนิดสินค้า 4) มาตรการปกป้องและเยียวยาทางการค้า 5) มาตรการสุขอนามัยและสุขอนามัยพืช 6) มาตรการอุปสรรคทางเทคนิคต่อการค้า 7) การค้าบริการ 8) การระงับข้อพิพาทระหว่างรัฐ 9) ความร่วมมือทางเศรษฐกิจ และ 10) ความโปร่งใสส่วนข้อบทการลงทุนจะมีการเจรจาภายใน 2 ปีนับจากความตกลงมีผลใช้บังคับ

2) การประชุมจัดทำเขตการค้าเสรีใหม่ระหว่างไทยกับคู่เจรจา ได้แก่ ไทย-สหภาพยุโรป โดยคณะรัฐมนตรีเห็นชอบร่างกรอบการเจรจาความตกลงการค้าเสรีไทย-สหภาพยุโรป และรัฐสภาให้ความเห็นชอบกรอบการเจรจาความตกลงการค้าเสรีไทย-สหภาพยุโรป ทั้งนี้ได้มีการเจรจาแล้ว 2 ครั้ง โดยมีการหารือในหลายเรื่อง อาทิ การเปิดตลาดสินค้าและการค้าบริการ การลงทุน มาตรการสุขอนามัยและสุขอนามัยพืช อุปสรรคทางเทคนิคทางการค้า กฎว่าด้วยถิ่นกำเนิดของสินค้า ฯลฯ ส่วนใหญ่เป็นการหารือและทำความเข้าใจเกี่ยวกับร่างข้อบทที่ทั้งสองฝ่ายเสนอ ซึ่งถือเป็นขั้นตอนที่สำคัญที่ช่วยสร้างความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับข้อเรียกร้องของแต่ละฝ่ายอันจะเป็นพื้นฐานสำคัญสำหรับการเจรจาในรอบต่อไปที่จะเริ่มเข้มข้นขึ้นเรื่อยๆ

3) การประชุมจัดทำเขตการค้าเสรีระหว่างอาเซียนกับคู่เจรจา ประกอบด้วย

(1) การเจรจาความร่วมมือทางเศรษฐกิจในภูมิภาคของอาเซียน (RCEP) ผู้นำอาเซียน และประเทศคู่เจรจา 6 ประเทศ ได้แก่ จีน ญี่ปุ่น เกาหลีใต้ อินเดีย ออสเตรเลีย และนิวซีแลนด์ ได้ร่วมกันประกาศการเจรจาความตกลงพันธมิตรทางเศรษฐกิจระดับภูมิภาค (Regional Comprehensive Economic Partnership : RCEP) ซึ่งถือเป็น FTA ระดับภูมิภาค โดยเป็นการรวม FTA ที่อาเซียนมีอยู่กับ

ประเทศคู่เจรจาทั้งหมดให้เป็น FTA ฉบับเดียว ทั้งเรื่องการค้าสินค้า การค้าบริการ การลงทุน เพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่ภาคเอกชนให้สามารถใช้ประโยชน์จาก FTA ต่างๆ ให้สะดวกขึ้น

(2) **อาเซียน-จีน** : รัฐมนตรีเศรษฐกิจอาเซียน-จีน ได้ลงนามพิธีสาร 2 ฉบับ ได้แก่ พิธีสารเรื่องมาตรฐานด้านสุขอนามัยและสุขอนามัยพืช (Sanitary and Phytosanitary Standard : SPS) และอุปสรรคทางเทคนิคต่อการค้าระหว่างประเทศโดยทั่วไป (Technical Barriers to Trade : TBT) และพิธีสารเพื่อแก้ไขกรอบความตกลงเพื่อให้สถานะทางกฎหมายของคณะกรรมการร่วม (Joint Commission : JC) ครบถ้วนสมบูรณ์ ซึ่งพิธีสารทั้งสองฉบับมีผลใช้บังคับแล้ว รวมทั้ง ได้มีการทบทวนการเปิดเสรีความตกลงการค้าบริการ และความตกลงด้านการลงทุน และในการประชุมคณะกรรมการร่วมกำกับการดำเนินงานภายใต้ความตกลงการค้าเสรีอาเซียน-จีน (ASEAN-China FTA Joint Committee : ACFTA-JC) ครั้งที่ 3 ระหว่างวันที่ 12-14 มีนาคม 2556 ณ สาธารณรัฐประชาชนจีน

(3) **อาเซียน-อินเดีย** : อาเซียนและอินเดียได้มีการจัดทำความตกลงการค้าสินค้าไปก่อนแล้วและรัฐมนตรีเศรษฐกิจอาเซียนมีท่าทีร่วมกันให้จัดทำความตกลงด้านการค้าบริการและการลงทุนให้เสร็จพร้อมกันภายในปี 2556 และในการประชุม AEM-India Consultations สามารถสรุปผลภาพรวมการเจรจาจัดทำความตกลงการค้าบริการและการลงทุนได้แล้ว และยังคงเหลือประเด็นด้านเทคนิค 2 ประเด็น โดยอินเดียเสนอให้มีการหารือกลุ่มเล็กเฉพาะประเทศที่ยังติดประเด็นสำคัญ

(4) **อาเซียน-ญี่ปุ่น** : อาเซียนและญี่ปุ่นเห็นพ้องให้เร่งสรุปการเจรจาการเปิดเสรีการค้าบริการและการลงทุนภายในปี 2556 นอกจากนี้ รัฐมนตรีต่างประเทศอาเซียน-ญี่ปุ่น ได้รับรองแผนงานยุทธศาสตร์ความร่วมมือทางเศรษฐกิจอาเซียน-ญี่ปุ่น ระยะ 10 ปี (2555-2565) โดยมีเป้าหมายเพื่อเพิ่มมูลค่าการค้าและการลงทุนระหว่างกันเพิ่มเป็น 2 เท่า ทั้งนี้ ฝ่ายญี่ปุ่นเห็นควรเน้นการเจรจาเนื้อหาของความตกลงการค้าบริการและการลงทุนให้แล้วเสร็จภายในปี 2556 และเจรจาทารงผูกพันสำหรับความตกลงดังกล่าวในภายหลัง

(5) **อาเซียน-แคนาดา และอาเซียน-รัสเซีย** : รัฐมนตรีเศรษฐกิจอาเซียนได้รับรองแผนการดำเนินงานภายใต้ปฏิญญาร่วมระหว่างอาเซียนและแคนาดาด้านการค้าการลงทุน ปี 2555-2558 และแผนงานความร่วมมืออาเซียน - รัสเซียด้านการค้าการลงทุน โดยทั้งสองความตกลงมีวัตถุประสงค์เพื่อเร่งรัดความร่วมมือและเพิ่มพูนมูลค่าการค้าและการลงทุนระหว่างกัน

(6) **อาเซียน-ฮ่องกง** ผู้นำอาเซียนได้ให้การรับรองข้อเสนอแนะของ AEM ในการเจรจาจัดทำเขตการค้าเสรีกับฮ่องกง โดยฮ่องกงได้ยื่นเอกสารข้อเสนอเกี่ยวกับการจัดทำความตกลงฯ เสนอต่อฝ่ายอาเซียนเพื่อขอให้เริ่มการเจรจาในเดือนกรกฎาคม 2556

4.7.2 การให้ความช่วยเหลือผู้ได้รับผลกระทบจากการเปิดเสรีทางการค้า โดยให้ความช่วยเหลือแก่ภาคการผลิตและภาคบริการที่ได้รับผลกระทบจากการเปิดเสรีการค้าหรือสามารถใช้สิทธิประโยชน์เพื่อการส่งออกภายใต้ความตกลงการค้าเสรีต่างๆ เพื่อให้สามารถปรับตัวหรือแข่งขันได้ โดยให้ความช่วยเหลือในรูปของการให้ความรู้ วิธีการปรับตัว เสริมสร้างศักยภาพ และเชื่อมต่อถึงการตลาด โดยมีทั้งการบริหารโครงการในรูปของการจัดจ้างที่ปรึกษาโครงการเพื่อติดตามตรวจสอบและการดำเนินงานของที่ปรึกษารวมทั้งให้ความช่วยเหลือผู้ประกอบการในด้านต่างๆ โดยปี 2556 มีโครงการที่ขอรับความช่วยเหลือและได้รับอนุมัติโครงการแล้วจำนวน 11 โครงการ วงเงิน 118.68 ล้านบาท

4.7.3 การปรับปรุงกฎว่าด้วยถิ่นกำเนิดสินค้าเพื่อใช้เป็นแนวทางประกอบการกำหนดค่าที่ของประเทศไทย ซึ่งจะทำให้มีแนวทางในการกำหนดถิ่นกำเนิดของสินค้าในภาคอุตสาหกรรมต่างๆของประเทศ และทำให้เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบในการเจรจาภายใต้เขตการค้าเสรีมีท่าทีที่ชัดเจนและสามารถต่อรองในการเจรจาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

5 สรุปและประเด็นการพัฒนาในระยะต่อไป

ผลการดำเนินงานที่ผ่านมา ส่งผลต่อการพัฒนาความเชื่อมโยงกับประเทศในภูมิภาคภายใต้กรอบความร่วมมือต่างๆ อย่างต่อเนื่อง สำหรับประเด็นการพัฒนาในระยะต่อไปที่ภาครัฐควรให้ความสำคัญเพื่อเพิ่มศักยภาพด้านการขนส่งและโลจิสติกส์ การค้า การลงทุน และการเชื่อมโยงกับประเทศในภูมิภาค ควรให้ความสำคัญกับเรื่อง ดังนี้

5.1 เตรียมการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน โดยเร่งรัดให้เตรียมความพร้อมทั้งในเรื่องโครงสร้างพื้นฐาน การคมนาคมขนส่งโครงข่ายต่างๆ ช่องทางเข้า-ออกด้านศุลกากร คลังสินค้า ศูนย์กระจายสินค้า ที่จะต้องมีการเจรจากับประเทศเพื่อนบ้าน เพื่อให้สามารถเชื่อมต่อกันได้ทั้งอาเซียน รวมทั้งเร่งเจรจาทางด้านกฎกติกาทางการค้า แกไขกฎหมายต่างๆ ให้เอื้อต่อการค้าการลงทุนในกรอบของอาเซียน ควบคู่ไปกับการส่งเสริมประชาสัมพันธ์การให้ความรู้และการเข้าถึงข้อมูลเกี่ยวกับอาเซียนแก่ทุกภาคส่วนและทุกพื้นที่ ทั้งในระดับจังหวัดและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยจัดทำข้อมูลที่จำเป็นและใช้ภาษาที่เข้าใจง่าย เพื่อให้ประชาชนทุกระดับและทุกพื้นที่สามารถรับรู้และเตรียมพร้อมการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนได้โดยเร็ว

5.2 เร่งรัดการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดน เพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจและเพิ่มศักยภาพในการแข่งขันของประเทศในเวทีการค้าระหว่างประเทศ ตลอดจนเป็นการยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนโดยตรงในพื้นที่เฉพาะและพื้นที่ใกล้เคียง โดยควรเร่งเตรียมพร้อมการวางแผนการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน ระบบการคมนาคม และโลจิสติกส์ ในพื้นที่ดังกล่าวให้เชื่อมโยงสู่ประเทศเพื่อนบ้าน ควบคู่ไปกับการพิจารณาเพื่อแก้ไขปัญหากฎหมายท้องถิ่น อันเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาศักยภาพของพื้นที่ที่ถูกกำหนดไว้เป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดนด้วย

5.3 เร่งพัฒนาศักยภาพของภาคอุตสาหกรรมและธุรกิจของไทยให้ได้มาตรฐานและมีขีดความสามารถในการแข่งขันในตลาดอาเซียนและตลาดโลก เพื่อเสริมสร้างโอกาสทางเศรษฐกิจและเพิ่มระดับความสามารถในการแข่งขันของประเทศไทยในเวทีระหว่างประเทศ โดยเน้นบทบาทของสภาธุรกิจ และกรอบการหารือระหว่างภาครัฐและภาคเอกชนในพื้นที่ของกรอบความร่วมมือ โดยภาครัฐให้การสนับสนุนในการพัฒนาผู้ประกอบการไทยและผู้ประกอบการของประเทศเพื่อนบ้านในบริเวณพื้นที่การพัฒนา

ส่วนที่ 4

บทที่ 9

ยุทธศาสตร์การจัดการทรัพยากรธรรมชาติ
และสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน

บทที่ 9

ยุทธศาสตร์การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม อย่างยั่งยืน

1 บทนำ และสาระของยุทธศาสตร์

กระบวนการพัฒนาของประเทศในระยะเวลาที่ผ่านมา มุ่งสู่การเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจที่ต้องพึ่งพาการใช้ทรัพยากรเป็นฐานการผลิตหลัก เพื่อตอบสนองความต้องการของตลาดอย่างไม่มีขอบเขต ประกอบกับการเจริญเติบโตอย่างรวดเร็วของจำนวนประชากรทำให้มีการนำเอาทรัพยากรธรรมชาติที่มีอยู่มาใช้ประโยชน์ทั้งทางตรงและทางอ้อมอย่างสิ้นเปลือง ขาดความระมัดระวัง และไม่คำนึงถึงข้อจำกัดและขีดความสามารถในการรองรับของระบบนิเวศ ส่งผลให้ทรัพยากรธรรมชาติทรุดโทรมและสิ่งแวดล้อมเสื่อมโทรมอย่างรวดเร็ว รวมทั้งยังก่อให้เกิดการแย่งชิงและความขัดแย้งในการใช้ทรัพยากรธรรมชาติที่มีอยู่อย่างจำกัด ในขณะเดียวกัน ของเสียที่เหลือจากการใช้ทรัพยากรธรรมชาติก็ได้ถูกปล่อยออกมาเป็นผลกระทบทางลบต่อสุขภาพอนามัยและคุณภาพชีวิตของประชาชน ปัญหาความเสื่อมโทรมของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบัน สะท้อนให้เห็นถึงการพัฒนาประเทศในช่วงที่ผ่านมาขาดความสมดุลและไม่ยั่งยืน

การพัฒนาในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 11 ได้ให้ความสำคัญกับการอนุรักษ์และฟื้นฟูฐานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ควบคู่กับการใช้อย่างตระหนักและรู้คุณค่า สร้างความเป็นธรรม ลดความเหลื่อมล้ำในการเข้าถึงและใช้ประโยชน์จากทรัพยากร คำนึงถึงต้นทุนสิ่งแวดล้อมของประเทศ การปรับกระบวนการพัฒนาและขับเคลื่อนประเทศไปสู่การเป็นเศรษฐกิจและสังคมคาร์บอนต่ำและเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม การยกระดับขีดความสามารถในการรับมือและปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศเพื่อให้สังคมมีภูมิคุ้มกันพร้อมกับเตรียมความพร้อมเพื่อรับมือกับภัยพิบัติทางธรรมชาติ การควบคุมและลดมลพิษเพื่อสร้างคุณภาพสิ่งแวดล้อมที่ดีให้กับประชาชน การพัฒนาระบบการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้มีประสิทธิภาพ โปร่งใสและเป็นธรรม การสร้างภูมิคุ้มกันด้านการค้าจากเงื่อนไขด้านสิ่งแวดล้อมและการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ตลอดจนการเพิ่มบทบาทประเทศไทยในเวทีประชาคมโลกที่เกี่ยวข้องกับกรอบความตกลงและพันธกรณีด้านสิ่งแวดล้อมระหว่างประเทศ โดยมีเป้าหมายและแนวทางการพัฒนาที่สำคัญ ดังนี้

1.1 เป้าหมายการพัฒนา

1.1.1 เพิ่มความอุดมสมบูรณ์ของฐานทรัพยากรธรรมชาติและหลากหลายทางชีวภาพ โดยรักษาพื้นที่อนุรักษ์ไว้ไม่น้อยกว่าร้อยละ 19.0 เพิ่มพื้นที่ป่าไม้ให้ได้ร้อยละ 40.0 ของพื้นที่ประเทศ และเพิ่มพื้นที่ป่าชายเลนไม่น้อยกว่าปีละ 5,000 ไร่

1.1.2 เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการน้ำทั้งระบบเพื่อลดปัญหาการขาดแคลนน้ำและการบรรเทาอุทกภัย รวมทั้งเพิ่มพื้นที่ชลประทานเฉลี่ยปีละ 200,000 ไร่ เพื่อสนับสนุนความมั่นคงด้านอาหาร

1.1.3 สร้างคุณภาพสิ่งแวดล้อมที่ดี ลดมลพิษและผลกระทบต่อสุขภาพของประชาชนจากการพัฒนา โดยควบคุมคุณภาพน้ำในแหล่งน้ำหลักและแม่น้ำสายสำคัญให้อยู่ในเกณฑ์ตั้งแต่พอใช้ขึ้นไปไม่น้อยกว่าร้อยละ 80.0 พื้นฟูคุณภาพน้ำทะเลชายฝั่งโดยเฉพาะบริเวณอ่าวไทยตอนในไม่ให้อยู่ในเกณฑ์เสื่อมโทรมมาก คุณภาพอากาศในเขตเมืองและเขตอุตสาหกรรมอยู่ในเกณฑ์มาตรฐาน การจัดการขยะชุมชนถูกหลักสุขาภิบาลเพิ่มขึ้นมากกว่าร้อยละ 50.0 ของปริมาณขยะมูลฝอยที่เกิดขึ้น และมีการนำขยะกลับมาใช้ใหม่ไม่น้อยกว่าร้อยละ 30.0

1.1.4 เพิ่มขีดความสามารถในการปรับตัวเพื่อรองรับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและภัยพิบัติให้มีความพร้อมทั้งระดับประเทศ พื้นที่ และชุมชน

1.1.5 เพิ่มประสิทธิภาพการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก

1.1.6 เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และชุมชนสามารถอยู่ร่วมกับป่าได้อย่างเกื้อกูลกัน

1.2 แนวทางการพัฒนา

1.2.1 การอนุรักษ์ พื้นฟู และสร้างความมั่นคงของฐานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม คุ้มครอง ป้องกัน รักษา พื้นฟูพื้นที่ป่าไม้ และเขตอนุรักษ์ อนุรักษ์พื้นที่เปราะบางที่มีความสำคัญเชิงนิเวศ พัฒนาระบบฐานข้อมูล ระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ และการจัดการองค์ความรู้ ปรับปรุงการบริหารจัดการที่ดินทั้งระบบและกระจายการถือครองที่ดินให้เกิดความเป็นธรรม จัดทำระบบสารสนเทศและทะเบียนข้อมูลที่ดินและแผนที่แห่งชาติ เร่งรัดพัฒนาและฟื้นฟูคุณภาพดินเพื่อสนับสนุนการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต การเกษตรและความมั่นคงทางอาหาร วางระบบการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง เร่งรัดการบริหารจัดการน้ำแบบบูรณาการ เพื่อสนับสนุนความมั่นคงด้านอาหารและพลังงาน ลดปัญหาอุทกภัยและภัยแล้ง จัดทำแผนบริหารจัดการน้ำในแต่ละลุ่มน้ำอย่างบูรณาการตั้งแต่การจัดการป่าต้นน้ำ พัฒนาปรับปรุงและฟื้นฟูแหล่งน้ำ พัฒนาและส่งเสริมให้เกิดการใช้น้ำอย่างมีประสิทธิภาพ คุ่มค่า ไม่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม จัดทำแผนแม่บทโครงสร้างพื้นฐานด้านทรัพยากรน้ำเพื่อการอุปโภค บริโภคอย่างเป็นระบบ ส่งเสริมการอนุรักษ์ใช้ประโยชน์จากทรัพยากรชีวภาพ แบ่งปันผลประโยชน์อย่างเป็นธรรม โดยจัดให้มีการคุ้มครองพื้นที่อนุรักษ์และระบบนิเวศที่เปราะบาง สร้างนวัตกรรมจากทรัพยากรชีวภาพภายใต้กลไกการแบ่งปันผลประโยชน์อย่างเป็นธรรม

1.2.2 การปรับกระบวนทัศน์การพัฒนาและขับเคลื่อนประเทศเพื่อเตรียมพร้อมไปสู่การเป็นเศรษฐกิจและสังคมคาร์บอนต่ำและเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ปรับโครงสร้างการผลิตของประเทศเพื่อเตรียมพร้อมไปสู่เศรษฐกิจคาร์บอนต่ำและเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ปรับนโยบายส่งเสริมการลงทุนให้อิสระประโยชน์มากขึ้นสำหรับอุตสาหกรรมที่ปล่อยคาร์บอนต่ำหรือช่วยลดคาร์บอน เร่งพัฒนาเทคโนโลยีและมาตรการลดก๊าซเรือนกระจกในประเทศ สนับสนุนการอยู่ร่วมกันของอุตสาหกรรมและชุมชนอย่างยั่งยืนในลักษณะเมืองอุตสาหกรรมเชิงนิเวศที่มีการใช้ทรัพยากรหมุนเวียนให้ได้มากที่สุด และบริหารจัดการวัตถุดิบและของเสียอย่างเป็นระบบครบวงจร ส่งเสริมการทำการเกษตรที่เกื้อกูลกับระบบนิเวศ การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ การใช้ประโยชน์ภูมิปัญญาท้องถิ่นในการผลิตสินค้าและบริการสีเขียว และสินค้าและบริการเชิงสร้างสรรค์ เพื่อนำไปสู่สังคมเศรษฐกิจคาร์บอนต่ำ เพิ่มประสิทธิภาพการใช้พลังงานในภาคคมนาคมและขนส่ง เพื่อลดปริมาณก๊าซเรือนกระจก พัฒนาเมืองที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมเน้นการวางผังเมืองที่ผสมผสานวัฒนธรรม สังคม และระบบนิเวศเข้าด้วยกัน ใช้มาตรการสร้างแรงจูงใจและมาตรการสนับสนุนทางด้านภาษีเพื่อส่งเสริมให้เกิดการปรับเปลี่ยน

เทคโนโลยีหรือใช้วัสดุอุปกรณ์ ซึ่งประหยัดพลังงานและใช้พลังงานทดแทน จัดการสิ่งแวดล้อมเมืองอย่างบูรณาการด้วยเทคโนโลยีที่เหมาะสม ภายใต้หลักการลด การใช้ซ้ำและการนำกลับมาใช้ใหม่ ปรับพฤติกรรมการบริโภคสู่สังคมคาร์บอนต่ำที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ส่งเสริมให้ประชาชนทุกภาคส่วนมีสำนึกรับผิดชอบเรื่องสิ่งแวดล้อม

1.2.3 การยกระดับขีดความสามารถในการรับมือและปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ เพื่อให้สังคมมีภูมิคุ้มกัน พัฒนาคณะความรู้เกี่ยวกับผลกระทบ และการปรับตัวรองรับการเปลี่ยนแปลง สภาพภูมิอากาศ สนับสนุนการวิจัยและพัฒนาทางวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรมที่เกี่ยวข้องกับการลดก๊าซเรือนกระจกและการปรับตัว พัฒนาเครื่องมือในการบริหารจัดการเพื่อรับมือกับความท้าทายจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ จัดทำแผนเตรียมความพร้อมของประเทศ พัฒนาศักยภาพชุมชนให้เข้มแข็งและพร้อมรับมือกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ถ่ายทอดความรู้ด้านข้อมูลเสี่ยงภัยและการจัดการความเสี่ยงของหน่วยงานต่างๆ สู่ชุมชนและเครือข่ายการเรียนรู้ระหว่างชุมชน แรงดันพื้นที่เสี่ยงที่ได้รับ ความเสียหายและฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติที่เสื่อมโทรม รวมทั้งส่งเสริมการจ้างงานเพื่อเพิ่มรายได้ของประชากรกลุ่มเสี่ยง กำหนดมาตรการรองรับผลกระทบต่อชุมชนและสังคมที่ชัดเจน ทั้งมาตรการระยะสั้นและระยะยาว ปรับปรุงกฎหมาย และนวัตกรรมด้านการบริหารความเสี่ยง รวมทั้งส่งเสริมบทบาทของปราชญ์ชาวบ้าน ผู้นำชุมชน หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อสร้างความเข้มแข็งของชุมชน ให้สามารถรับมือกับการเปลี่ยนแปลงได้อย่างเท่าทันต่อสถานการณ์

1.2.4 การเตรียมความพร้อมเพื่อรับมือกับภัยพิบัติทางธรรมชาติอย่างต่อเนื่อง โดยจัดทำแผนที่และจัดลำดับพื้นที่เสี่ยงภัยทั้งในระดับประเทศ ภูมิภาคและจังหวัด พัฒนาระดับการจัดการภัยพิบัติให้มีประสิทธิภาพ พัฒนาระบบฐานข้อมูลและระบบการสื่อสารโทรคมนาคม วางระบบเพื่อส่งเสริมการดำเนินงานของภาคส่วนต่างๆ สนับสนุนภาคเอกชน สถานประกอบการ โรงเรียน และท้องถิ่น ให้มีการเตรียมความพร้อม

1.2.5 การสร้างภูมิคุ้มกันด้านการค้าจากเงื่อนไขด้านสิ่งแวดล้อมและวิกฤตจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ โดยติดตามและเฝ้าระวังมาตรการการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมที่อาจส่งผลกระทบต่อการค้าและการลงทุน เตรียมมาตรการรองรับผลกระทบที่จะเกิดขึ้นจากมาตรการทางการค้าและข้อตกลงระหว่างประเทศเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมและการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ การบังคับซื้อใบอนุญาตปล่อยก๊าซเรือนกระจก การเก็บภาษีคาร์บอนกับสินค้านำเข้า และการใช้มาตรการที่ไม่ใช่ภาษี ศึกษาผลกระทบและกำหนดแผนกลยุทธ์รายสินค้า รวมทั้งมาตรการเยียวยาในสินค้าและธุรกิจที่เกี่ยวข้อง ควบคู่กับการสนับสนุน และส่งเสริมการผลิตสินค้า บริการ และอุตสาหกรรมที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ส่งเสริมให้ผู้ส่งออกทำคาร์บอนฟุตพริ้นต์ โดยสนับสนุนทั้งด้านการเงิน การให้ความรู้ และการอำนวยความสะดวกเพื่อให้ผู้ส่งออกรายย่อยได้รับการรับรองมากขึ้น สร้างแรงจูงใจให้เกิดอุตสาหกรรมใหม่ๆ เพื่อการพัฒนาสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืนหรือที่เน้นความคิดสร้างสรรค์

1.2.6 การเพิ่มบทบาทประเทศไทยในเวทีประชาคมโลกที่เกี่ยวข้องกับกรอบความตกลง และพันธกรณีด้านสิ่งแวดล้อมระหว่างประเทศ โดยศึกษารายละเอียดและสร้างความเข้าใจของพันธกรณี รวมทั้งติดตามสถานการณ์การเจรจาและท่าทีของประเทศต่างๆ ภายใต้ต้นุสัญญาข้อตกลงและพันธกรณีด้านสิ่งแวดล้อมและกรอบความตกลงอื่นๆ ที่มีประเด็นเกี่ยวข้องกับทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ที่จะมผลกระทบต่อทั้งเชิงบวกและลบต่อประเทศ ทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม สร้างความพร้อมและพัฒนาบุคลากรของหน่วยงานภาครัฐเพื่อเสริมสร้างเทคนิคการเจรจา โดยสร้างทีมผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้ความสามารถ และสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ การทำงานร่วมกัน พัฒนาความร่วมมือในกลุ่มอาเซียนและประเทศคู่ค้าสำคัญ เพื่อประโยชน์ร่วมกันโดยเฉพาะความร่วมมือในการพัฒนาทางวิทยาศาสตร์และ

เทคโนโลยีการลดก๊าซเรือนกระจก และการปรับตัว สนับสนุนการดำเนินงานตามพันธกรณีและข้อตกลงระหว่างประเทศด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม รวมทั้งข้อตกลง อนุสัญญา และพิธีสารที่เกี่ยวข้อง

1.2.7 การควบคุมและลดมลพิษ ลดปริมาณมลพิษทางอากาศ โดยเฉพาะปริมาณฝุ่นละอองขนาดเล็ก โดยส่งเสริมให้มีระบบขนส่งมวลชนในพื้นที่เมืองใหญ่ ส่งเสริมให้ประชาชนลดการใช้รถยนต์ส่วนบุคคล พิจารณาเก็บค่าธรรมเนียมเข้าพื้นที่ที่การจราจรแออัด เพิ่มประสิทธิภาพการจัดการขยะและน้ำเสียชุมชน พัฒนาระบบการจัดการของเสียอันตราย ขยะอิเล็กทรอนิกส์ และขยะติดเชื้อ ลดความเสี่ยงอันตรายการรั่วไหล และการเกิดอุบัติเหตุจากสารเคมี ส่งเสริมการใช้สารทดแทนสารเคมี พัฒนาระบบเตือนภัย แจ้งเหตุฉุกเฉิน และระบบการจัดการเมื่อเกิดอุบัติเหตุด้านมลพิษ ทั้งระดับประเทศและระดับท้องถิ่น

1.2.8 การพัฒนาระบบการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้มีประสิทธิภาพ โปร่งใสและเป็นธรรมอย่างบูรณาการ พัฒนาชุมชนให้เข้มแข็ง และส่งเสริมสิทธิชุมชนในการเข้าถึงและใช้ประโยชน์ทรัพยากรธรรมชาติอย่างสมดุลและยั่งยืน สนับสนุนกระบวนการมีส่วนร่วมและพัฒนาศักยภาพของท้องถิ่นและชุมชน ปรับปรุงกฎหมายให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม และบังคับใช้อย่างเสมอภาคเป็นธรรม ปรับปรุงกฎหมายและกฎระเบียบของภาครัฐ เพื่อลดความขัดแย้ง แก้ไขปัญหาความเหลื่อมล้ำในการเข้าถึงและใช้ประโยชน์ทรัพยากรธรรมชาติของชุมชน ปรับนโยบายการลงทุนภาครัฐให้เอื้อต่อการอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ผลักดันให้มีการจัดเก็บภาษีสิ่งแวดล้อม รวมถึงการปฏิรูปการบริหารจัดการงบประมาณของประเทศ เพื่อสร้างแรงจูงใจในการใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างมีประสิทธิภาพ และลดการก่อกมลพิษ สร้างรายได้จากการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและความหลากหลายทางชีวภาพ พัฒนาระบบฐานข้อมูลและระบบติดตามประเมินผล รวมทั้งส่งเสริมการศึกษาวิจัย

2 สถานการณ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ผลการพัฒนาในช่วงปีที่สองของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 11 มีความก้าวหน้าที่สำคัญหลายด้าน โดยเฉพาะการรักษาความสมดุลของระบบนิเวศซึ่งสามารถเพิ่มพื้นที่ป่าอนุรักษ์ได้ถึงร้อยละ 20.40 ของพื้นที่ประเทศ เป็นไปตามเป้าหมายของแผนฯ ที่กำหนดไว้ให้ไม่ต่ำกว่าร้อยละ 19 พัฒนาพื้นที่ชลประทานครอบคลุมพื้นที่ 30.31 ล้านไร่ ทำให้มีปริมาณน้ำกักเก็บ 1,143 ลูกบาศก์เมตรต่อคน ซึ่งจะช่วยบรรเทาปัญหาฝนแล้ง ฝนทิ้งช่วง และเพิ่มผลผลิตทางการเกษตร รวมทั้งเพิ่มปริมาณน้ำดิบเพื่อใช้ผลิตน้ำประปาในเขตชุมชนต่างๆ ทำให้การสูบน้ำบาดาลในเขตกรุงเทพฯ และปริมณฑลลดลง ซึ่งจะช่วยลดปัญหาแผ่นดินทรุดหรือพังทลาย

สำหรับคุณภาพสิ่งแวดล้อมโดยทั่วไป คุณภาพน้ำในแหล่งน้ำสำคัญทั่วประเทศที่มีคุณภาพอยู่ในเกณฑ์พอใช้ขึ้นไปในปี 2556 มีสัดส่วนร้อยละ 77 ของทั้งหมด ใกล้เคียงกับเป้าหมายของแผนที่กำหนดให้ไม่ต่ำกว่าร้อยละ 80 คุณภาพน้ำทะเลชายฝั่งที่อยู่ในเกณฑ์เสื่อมโทรมมากมีสัดส่วนเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 13 เกิดจากขาดการควบคุมแหล่งกำเนิดน้ำเสียที่มาจากชุมชนและกิจกรรมบริเวณชายฝั่ง ปริมาณฝุ่นละอองขนาดเล็ก (PM₁₀) เฉลี่ยรายปีมีค่าอยู่ในเกณฑ์มาตรฐาน ยกเว้นในเขตกรุงเทพมหานครที่มีการจราจรหนาแน่น ปริมาณฝุ่นละอองมีค่าเกินมาตรฐานและมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นมากกว่าพื้นที่อื่นตามจำนวนรถยนต์ที่เพิ่มขึ้น การสร้างแรงจูงใจเพื่อลดปริมาณขยะยังไม่ได้ผล เนื่องจากพฤติกรรมบริโภคและกระแสวัตถุนิยมได้เพิ่มปริมาณขยะมูลฝอยและของเสียเกินกว่าศักยภาพในการกำจัด ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและสุขภาพอนามัยของประชาชน ปริมาณขยะมูลฝอยมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่องเป็น 26.77 ล้านตันในปี 2556 ขณะที่มีการกำจัดขยะอย่างถูกหลักสุขาภิบาลได้เพียง 7.42 ล้านตัน และนำกลับมาใช้ประโยชน์เพียง 5.15 ล้านตัน

3 การบรรลุเป้าหมายของยุทธศาสตร์

ผลการพัฒนาตามยุทธศาสตร์การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืนที่ผ่านมาเทียบกับเป้าหมายที่กำหนดไว้ในแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 11 สามารถสรุปสาระสำคัญได้ดังนี้

3.1 พื้นที่ป่าอนุรักษ์บรรลุเป้าหมาย ขณะที่ป่าไม้ยังคงถูกทำลายส่งผลให้ระบบนิเวศเสื่อมถดถอย สัดส่วนพื้นที่อนุรักษ์ต่อพื้นที่ประเทศในปี 2555 มีร้อยละ 20.40 เพิ่มขึ้นสูงกว่าเป้าหมายของแผนฯ ที่กำหนดให้พื้นที่อนุรักษ์ต่อพื้นที่ประเทศไม่น้อยกว่าร้อยละ 19 ขณะที่พื้นที่ป่าไม้มีสัดส่วนลดลง ในปี 2556 มีพื้นที่ป่าไม้ร้อยละ 31.57 ของพื้นที่ประเทศ ลดลงจากปี 2555 ที่มีร้อยละ 33.65 ต่ำกว่าเป้าหมายที่กำหนดให้เพิ่มพื้นที่ป่าไม้ให้ได้ร้อยละ 40 ของพื้นที่ประเทศ ส่วนการเพิ่มพื้นที่ป่าชายเลนในปี 2556 สามารถดำเนินการได้ 8,602 ไร่ สูงกว่าเป้าหมายที่กำหนดให้เพิ่มพื้นที่ป่าชายเลนไม่น้อยกว่าปีละ 5,000 ไร่

3.2 ทรัพยากรน้ำมีปัญหาคาราคาเข่งและการบูรณาการในการจัดการยังไม่เพียงพอ ปริมาณน้ำที่สามารถเก็บกักและใช้งานได้ต่อจำนวนประชากรมีแนวโน้มลดลง ในปี 2556 มีปริมาณ 1,143 ลูกบาศก์เมตรต่อคน สัดส่วนจำนวนหมู่บ้านที่ขาดแคลนน้ำต่อจำนวนหมู่บ้านทั้งประเทศเพิ่มสูงขึ้นเป็นร้อยละ 7.19 จากที่เคยมีแนวโน้มลดลงในช่วงปี 2550 – 2554 เนื่องจากภาวะฝนทิ้งช่วง และการสูญเสียพื้นที่ป่าต้นน้ำอย่างต่อเนื่อง ทำให้เกิดปัญหาน้ำท่วมในฤดูฝนและขาดแคลนน้ำในฤดูแล้ง จึงได้มีการดำเนินการขยายพื้นที่ชลประทานให้ครอบคลุมพื้นที่ต่างๆ มากขึ้น เพื่อลดปัญหาคาราคาเข่งและการบรรเทาอุทกภัย สามารถดำเนินการเพิ่มพื้นที่ชลประทานจาก 29.83 ล้านไร่ในปี 2555 เป็น 30.31 ล้านไร่ในปี 2556 หรือเพิ่มขึ้น 481,405 ไร่ สูงกว่าเป้าหมายที่กำหนดให้เพิ่มพื้นที่ชลประทานเฉลี่ยปีละ 200,000 ไร่

3.3 การลดมลพิษเพื่อสร้างคุณภาพสิ่งแวดล้อมที่ดียังดำเนินการได้น้อยเมื่อเทียบกับเป้าหมาย คุณภาพน้ำในแหล่งน้ำหลักและแม่น้ำสายสำคัญที่อยู่ในเกณฑ์ตั้งแต่พอใช้ขึ้นไปมีร้อยละ 77 ลดจากร้อยละ 82 ในปี 2555 ต่ำกว่าเป้าหมายที่กำหนดให้มีไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 เล็กน้อย สาเหตุส่วนใหญ่มาจากการระบายน้ำทิ้งจากกิจกรรมต่างๆ โดยไม่ผ่านการบำบัด ส่วนคุณภาพน้ำทะเลชายฝั่งที่อยู่ในเกณฑ์เสื่อมโทรมมากเพิ่มสูงขึ้นเป็นร้อยละ 13 เนื่องจากมีการตรวจพบปริมาณโลหะหนักเกินมาตรฐานในหลายพื้นที่ การกำจัดขยะชุมชนอย่างถูกหลักสุขาภิบาลลดลงเหลือร้อยละ 27 ต่ำกว่าเป้าหมายที่กำหนดให้มีการจัดการขยะชุมชนอย่างถูกหลักสุขาภิบาลเพิ่มขึ้นมากกว่าร้อยละ 50 ขณะที่การนำขยะกลับมาใช้ใหม่มีแนวโน้มลดลงเหลือเพียงร้อยละ 19 ในปี 2556 จากร้อยละ 26 ในปี 2554 ต่ำกว่าเป้าหมายของแผนที่กำหนดให้มีไม่น้อยกว่าร้อยละ 30

3.4 มีเครื่องมือและกลไกในการบริหารจัดการรองรับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศที่ครอบคลุมมากขึ้น ได้มีการจัดทำระบบป้องกันและเตือนภัยธรณีวิทยาสิ่งแวดล้อมและธรณีพิบัติภัย สำรวจและประเมินสถานการณ์ของพื้นที่เสี่ยงต่อธรณีพิบัติภัย จัดทำแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ แผนระดับกลุ่มจังหวัด และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น แผนปฏิบัติการลดความเสี่ยงจากภัยพิบัติแห่งชาติในเชิงยุทธศาสตร์ พ.ศ. 2553 – 2562 จัดทำข้อมูลแผนที่แสดงพื้นที่เสี่ยงภัยต่างๆ ทั่วประเทศ อาทิ แผนที่แสดงพื้นที่เสี่ยงภัยดินถล่มระดับชุมชน รวมทั้งวางแผนการบริหารจัดการพื้นที่เสี่ยงภัยและการใช้ประโยชน์พื้นที่อย่างเหมาะสม พัฒนาเครือข่ายเฝ้าระวังในพื้นที่อย่างจริงจังและมีมาตรฐานตามหลักสากล เสริมสร้างศักยภาพชุมชนร่วมกันจัดการภัยพิบัติ เพื่อเป็นศูนย์กลางในการดำเนินการป้องกัน แก้ไข บรรเทา ฟื้นฟู ความเสียหายจากภัยพิบัติ ในปี 2555 มีมูลค่าความเสียหายจากภัยพิบัติทางธรรมชาติ ทั้งอุทกภัย ภัยแล้ง และวาตภัยจำนวน 1,121 ล้านบาท

3.5 การปล่อยก๊าซเรือนกระจกต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศลดลงเล็กน้อย จาก 43.50 ในปี 2555 เป็น 42.96 ในปี 2556 เมื่อพิจารณาการปล่อยก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์รายสาขา จะพบว่าการผลิตไฟฟ้ามีการปล่อยก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์มากที่สุดถึง 99,155 พันตัน รองลงมาคือ ภาคการขนส่ง และภาคอุตสาหกรรมการผลิตร้อยละ 19.3 ปริมาณการปล่อยก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ที่ค่อนข้างมากมีสาเหตุมาจากสัดส่วนการใช้พลังงานทดแทนที่ค่อนข้างน้อย ประกอบกับการใช้พลังงานจากเชื้อเพลิงซากดึกดำบรรพ์ (Fossil Fuel) เป็นแหล่งพลังงานหลักในการผลิตไฟฟ้า การขนส่ง และอุตสาหกรรมผลิตของประเทศ

ตารางที่ 1 การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืนปีที่สองของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 11

เป้าหมาย	ตัวชี้วัด	แผนฯ 10					แผนฯ 11	
		2550	2551	2552	2553	2554	2555	2556
1. เพิ่มความอุดมสมบูรณ์ของฐานทรัพยากรธรรมชาติและความหลากหลายทางชีวภาพ โดยรักษาพื้นที่อนุรักษ์ไว้ไม่น้อยกว่าร้อยละ 19.0 เพิ่มพื้นที่ป่าไม้ให้ได้ร้อยละ 40.0 ของพื้นที่ประเทศ และเพิ่มพื้นที่ป่าชายเลนไม่น้อยกว่าปีละ 5,000 ไร่	1. สัดส่วนพื้นที่ป่าไม้ (ร้อยละ)	-	33.44	33.56	33.56	33.56	33.65	31.57
	2. สัดส่วนพื้นที่อนุรักษ์ต่อพื้นที่ประเทศ (ร้อยละ)	18.70	19.13	19.99	19.99	20.01	20.40	
	3. พื้นที่ปลูกป่าชายเลน (ไร่)	1,070	11,496	6,257	414	869	1,797	8,602
2. เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการน้ำทั้งระบบเพื่อลดปัญหาการขาดแคลนน้ำและการบรรเทาอุทกภัย รวมทั้งเพิ่มพื้นที่ชลประทานเฉลี่ยปีละ 200,000 ไร่ เพื่อสนับสนุนความมั่นคงด้านอาหาร	1. สัดส่วนจำนวนหมู่บ้านที่ขาดแคลนน้ำต่อจำนวนหมู่บ้านทั่วประเทศ (ร้อยละ)	8.65	-	8.64	-	3.17	-	7.19
	2. สัดส่วนจำนวนหมู่บ้านที่ประสบอุทกภัยต่อจำนวนหมู่บ้านทั่วประเทศ	17.14	51.29	45.16	64.69	71.22	16.03	28.47
	3. พื้นที่ชลประทาน (ล้านไร่)	28.14	28.35	28.72	29.34	29.60	29.83	30.31
	4. ปริมาณกักเก็บน้ำต่อจำนวนประชากร (ลบ.ม./คน)	1,165	1,159	1,159	1,154	1,153	1,148	1,143
3. สร้างคุณภาพสิ่งแวดล้อมที่ดี ลดมลพิษและผลกระทบต่อสุขภาพของประชาชนจากการพัฒนา โดยควบคุมคุณภาพน้ำในแหล่งน้ำหลักและแม่น้ำสายสำคัญให้อยู่ในเกณฑ์ตั้งแต่พอใช้ขึ้นไปไม่น้อยกว่าร้อยละ 80.0 พื้นฟูคุณภาพน้ำทะเลชายฝั่ง โดยเฉพาะบริเวณอ่าวไทยตอนในไม่ให้อยู่ในเกณฑ์เสื่อมโทรมมาก คุณภาพอากาศในเขตเมืองและเขตอุตสาหกรรมอยู่ในเกณฑ์มาตรฐาน การจัดการขยะชุมชนถูกหลักสุขาภิบาลเพิ่มขึ้นมากกว่าร้อยละ 50.0 ของ	1. สัดส่วนคุณภาพน้ำในแหล่งน้ำหลักและแม่น้ำสายสำคัญที่อยู่ในเกณฑ์ตั้งแต่พอใช้ขึ้นไป (ร้อยละ)	78	72	71	75	85	82	77
	2. สัดส่วนคุณภาพน้ำทะเลชายฝั่งที่อยู่ในเกณฑ์เสื่อมโทรมมาก (ร้อยละ)	1	1	5	5	3	1	13
	3. ปริมาณ PM ₁₀ เฉลี่ยรายปี (ไมโครกรัมต่อลูกบาศก์เมตร)	52.89	44.94	43.65	41.95	39.22	42.40	44.35
	4. อัตราการกำจัดขยะชุมชนถูกหลักสุขาภิบาล (ร้อยละ)	32.1	24	25	24	22	24	27

เป้าหมาย	ตัวชี้วัด	แผนฯ 10					แผนฯ 11	
		2550	2551	2552	2553	2554	2555	2556
ปริมาณขยะมูลฝอยที่เกิดขึ้นและมีการนำขยะกลับมาใช้ใหม่ไม่น้อยกว่าร้อยละ 30.0	5. อัตราการนำขยะกลับมาใช้ใหม่ (ร้อยละ)	22	14	16	16	16	21	19
4. เพิ่มขีดความสามารถในการปรับตัวเพื่อรองรับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและภัยพิบัติให้มีความพร้อมทั้งระดับประเทศ พื้นที่และชุมชน	1. เครื่องมือและกลไกในการบริหารจัดการรองรับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ	จัดทำยุทธศาสตร์แห่งชาติว่าด้วยการจัดการการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ พ.ศ. 2551-2555 จัดทำแผนของกระทรวง ทบวง กรม เพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ เช่น แผนบรรเทาภาวะโลกร้อนด้านการเกษตร พ.ศ. 2551-2554 แผนปฏิบัติการลดโลกร้อนของ กทม. พ.ศ. 2550-2555 เป็นต้น จัดตั้งคณะกรรมการนโยบายการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศแห่งชาติ จัดตั้งองค์การบริหารจัดการก๊าซเรือนกระจก (องค์การมหาชน) จัดตั้งศูนย์เตือนภัยพิบัติแห่งชาติ จัดทำฐานข้อมูลด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ฯลฯ					จัดทำระบบป้องกันและเตือนภัยธรณีวิทยาสิ่งแวดลอมและธรณีพิบัติภัย จัดทำแผนแม่บทด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ การบริหารจัดการน้ำ การป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ	
	2. ฐานข้อมูลและแผนที่แสดงพื้นที่เสี่ยงภัยจากผลกระทบของการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ทั้งระดับประเทศ	ฐานข้อมูลและแผนที่แสดงพื้นที่เสี่ยงภัยธรรมชาติด้านน้ำป่าไหลหลาก โคลนถล่ม พื้นที่เสี่ยงอุทกภัย ในระดับประเทศ จัดทำแผนการบริหารจัดการและพัฒนาลุ่มน้ำทั้ง 25 ลุ่มน้ำ มีฐานข้อมูลพื้นที่ที่มีความอ่อนไหวด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม					แผนที่พื้นที่เสี่ยงภัยพิบัติทั้งระดับประเทศ และพื้นที่พัฒนาคลังข้อมูล ระบบพยากรณ์และเตือนภัยให้ครอบคลุมมากขึ้น จัดทำฐานข้อมูลการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ และเทคโนโลยีด้านการป้องกันสาธารณภัย ผ่านระบบ GPRS	
	3. กลไกการเฝ้าระวังและระบบเตือนภัยล่วงหน้าในพื้นที่ที่ได้รับผลกระทบและพื้นที่เสี่ยงภัยธรรมชาติ	ในปี 2554 มีการติดตั้งเครือข่ายเฝ้าระวัง 43 จังหวัด จากจังหวัดที่เป็นพื้นที่เสี่ยง 75 จังหวัด มีหอกระจายข่าวและระบบแจ้งเตือนภัยในพื้นที่เสี่ยงภัยสึนามิ มีเครือข่ายชุมชนในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม รวมทั้งอาสาสมัครสาธารณสุข ซึ่งหากบูรณาการและปรับปรุงระบบการทำงานของหน่วยงานต่างๆ ให้มากขึ้นจะสามารถสร้างระบบการเฝ้าระวังและเตือนภัยในพื้นที่เสี่ยงด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมและสาธารณสุขได้					มีเครือข่ายเฝ้าระวังเพิ่มขึ้นเป็น 48 จังหวัด จากจังหวัดที่เป็นพื้นที่เสี่ยง 75 จังหวัด ทำหน้าที่เฝ้าระวังประสาน งานและแจ้งเตือนภัย มีระบบพยากรณ์และเตือนภัยด้านน้ำและการจัดการแผนเผชิญเหตุเฉพาะพื้นที่	
	4. ปริมาณและมูลค่าความเสียหายจากภัยพิบัติทางธรรมชาติ (ล้านบาท)	2,120	7,933	5,568	17,952	24,080	1,121	
5. เพิ่มประสิทธิภาพการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก	1. สัดส่วนการปล่อยก๊าซเรือนกระจกต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ	-	46.55	46.36	47.08	44.87	43.50	42.96

- หมายเหตุ :
1. พื้นที่ปลูกป่าชายเลน เป็นการปลูกป่าโดยใช้งบประมาณของกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง (ทช.)
 2. จำนวนหมู่บ้านที่มีปัญหาน้ำกิน และน้ำไข่มากและปานกลาง ใช้ข้อมูล กชช. 2 ค ราย 2 ปี จำนวนหมู่บ้านทั้งประเทศ ใช้ข้อมูลปี 2550 - 2555 ของกรมการปกครอง
 3. ปริมาณน้ำเก็บกัก ใช้ข้อมูลเฉพาะโครงการชลประทานขนาดใหญ่และขนาดกลาง จำนวนประชากรใช้ข้อมูลประชากรรายปีตามประกาศสำนักทะเบียนกลาง กรมการปกครอง
 4. ข้อมูลคุณภาพน้ำ จาก (ร่าง) รายงานสถานการณ์มลพิษปี 2556
 5. ข้อมูลความเสียหายจากวาตภัย อุทกภัย ภัยแล้ง ของกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย
 6. ข้อมูลการปล่อยก๊าซเรือนกระจกต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ คิดเฉพาะภาคพลังงาน โดยใช้ข้อมูลจากรายงานสถิติพลังงานของประเทศไทยปี 2556 ของสำนักงานนโยบายและแผนพลังงาน

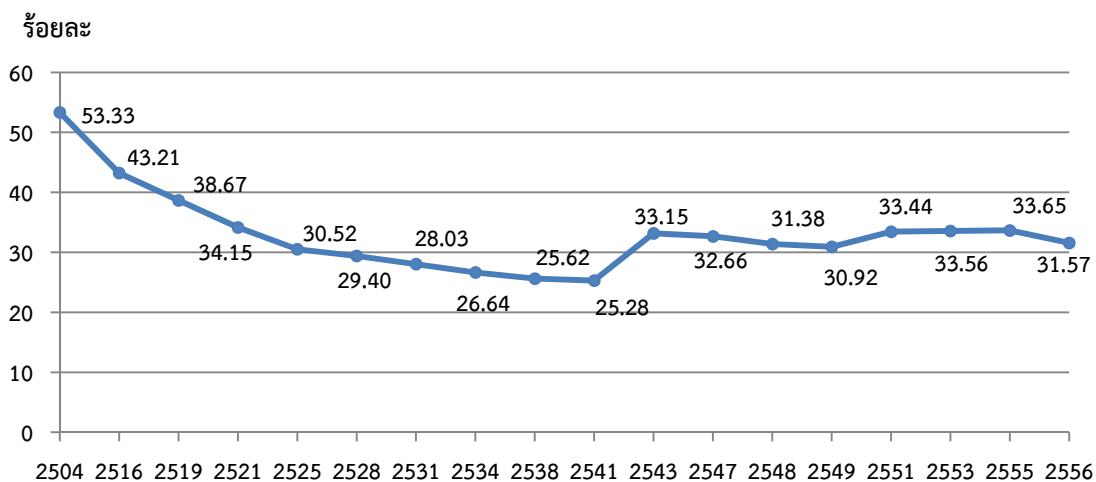
4 ผลการพัฒนาตามแนวทางยุทธศาสตร์

4.1 การดำเนินงานอนุรักษ์ ป่าไม้ และสร้างความมั่นคงของฐานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมได้ให้ความสำคัญกับการเพิ่มพื้นที่ป่าไม้และป่าอนุรักษ์อย่างต่อเนื่อง

4.1.1 พื้นที่ป่าไม้ยังต่ำกว่าเกณฑ์ความเหมาะสมของระบบนิเวศ ในขณะที่การรักษาป่าอนุรักษ์ได้ผลตามเป้าหมาย ผลกระทบจากการพัฒนาประเทศที่มีการใช้ทรัพยากรอย่างสิ้นเปลือง ทำให้พื้นที่ป่าถูกทำลายเหลือเพียงร้อยละ 31.57 ของพื้นที่ประเทศในปี 2556 จากที่เคยมีถึงร้อยละ 50 ในปี 2504 สาเหตุสำคัญเกิดจากนโยบายที่มุ่งเน้นการปลูกพืชเชิงเดี่ยวเพื่อการพาณิชย์ การสัมปทานป่าไม้โดยไม่มีการป้องกันการบุกรุกทำลาย ส่วนใหญ่เป็นการตัดไม้ทำลายป่าเพื่อการเกษตร และการเกิดไฟไหม้ป่า ส่งผลกระทบต่อความหลากหลายทางชีวภาพของระบบนิเวศป่าไม้ ในปี 2556 มีพื้นที่เสียหายจากไฟไหม้ป่าทั่วประเทศ 57,979.28 ไร่ จากกิจกรรมของมนุษย์ เช่น การหาของป่า การล่าสัตว์ และการเผาไร่ เป็นต้น

การฟื้นฟูและรักษาป่าอนุรักษ์สามารถดำเนินการได้ตามเป้าหมาย ในปี 2555 มีพื้นที่ป่าอนุรักษ์ร้อยละ 20.40 ของพื้นที่ประเทศเพิ่มขึ้นจากปี 2554 ที่มีอยู่ร้อยละ 20.01 การประกาศพื้นที่ป่าอนุรักษ์เป็นวิธีการอนุรักษ์พื้นที่ป่าที่ได้ผลมากกว่าการประกาศป่าสงวน เนื่องจากพื้นที่ป่าอนุรักษ์เป็นพื้นที่ที่มีศักยภาพสูงในการรักษาความหลากหลายทางชีวภาพในการเป็นแหล่งที่อยู่ของสัตว์ป่า และเก็บรักษาแหล่งพันธุกรรมของพืช รวมทั้งมีการจัดการป้องกันการบุกรุกทำลายที่ดีกว่าพื้นที่ป่าสงวน

แผนภูมิที่ 1 เนื้อที่ป่าไม้ของประเทศไทย ปี 2504 - 2556¹

ที่มา: สำนักจัดการที่ดินป่าไม้ กรมป่าไม้

¹ การลดลงของพื้นที่ป่าในปี 2516-2541 และการเพิ่มขึ้นในปี 2543 เกิดจากการเปลี่ยนวิธีคำนวณพื้นที่ป่า โดยการคำนวณในปี 2541 ใช้ข้อมูลดาวเทียมมาตราส่วน 1:250,000 นำเข้าข้อมูลโดยการลากเส้นด้วยมือ ขณะที่การคำนวณในปี 2543 ใช้ข้อมูลดาวเทียมมาตราส่วน 1:50,000 และนำเข้าข้อมูลแบบดิจิทัล

4.1.2 ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งได้รับผลกระทบจากการขยายกิจกรรมทางเศรษฐกิจ

ป่าชายเลนเป็นแหล่งทรัพยากรธรรมชาติที่มีความสำคัญต่อเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมของประเทศ เนื่องจากเป็นแหล่งอาหาร แหล่งที่อยู่อาศัยและอนุบาลสัตว์น้ำวัยอ่อนที่มีมูลค่าทางเศรษฐกิจ อีกทั้งยังทำหน้าที่รักษาสมดุลของระบบนิเวศ ลดการกัดเซาะชายฝั่ง ทั้งนี้ ประเทศไทยสูญเสียพื้นที่ป่าชายเลนจำนวนมาก ในช่วงปี 2547 – 2554 พื้นที่ป่าชายเลนถูกบุกรุกทำลาย 6,272 ไร่ จากการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำบริเวณชายฝั่ง การทำนา กุ้ง การขยายตัวของอุตสาหกรรม การท่องเที่ยว รวมทั้งการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน เช่น การขุดลอกร่องน้ำ การสร้างท่าเรือ การทิ้งขยะและน้ำเสียลงทะเล ซึ่งทำให้ระบบนิเวศเสียสมดุล ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งลดความอุดมสมบูรณ์ อัตราการจับสัตว์น้ำเศรษฐกิจในฝั่งอ่าวไทยลดลงจาก 18.22 กิโลกรัมต่อชั่วโมงในปี 2555 เหลือเพียง 14.68 กิโลกรัมต่อชั่วโมงในปี 2556 แหล่งปะการังและหญ้าทะเลที่อยู่ในสถานภาพสมบูรณ์ปานกลางมีสภาพเสื่อมโทรม โดยเฉพาะแนวปะการังฝั่งอันดามันมีสภาพเสื่อมโทรมถึงร้อยละ 50 หญ้าทะเลฝั่งอ่าวไทยเสื่อมโทรมร้อยละ 40

4.2 การบริหารจัดการน้ำทั้งระบบมีความก้าวหน้าในเรื่องการพัฒนาพื้นที่ชลประทานเพื่อลดปัญหาการขาดแคลนน้ำและบรรเทาอุทกภัย

4.2.1 หมู่บ้านที่ขาดแคลนน้ำมีแนวโน้มลดลง จากร้อยละ 8.65 ของจำนวนหมู่บ้านทั้งประเทศในปี 2550 เหลือร้อยละ 3.17 ในปี 2554 แต่ได้เพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 7.19 ในปี 2556 เนื่องจากเกิดภาวะความแห้งแล้งจากปัญหาฝนทิ้งช่วงในปี 2555 ต่อเนื่องมาจนถึงฤดูร้อนปี 2556 ทำให้มีปริมาณน้ำฝนสะสมในช่วงต้นปี 2556 ต่ำกว่าปกติ ปริมาณกักเก็บน้ำลดลงเหลือเพียง 1,435 ลูกบาศก์เมตรต่อคน แหล่งน้ำธรรมชาติไม่เพียงพอสำหรับการใช้ประโยชน์ อีกทั้งเกิดปัญหาอุทกภัย น้ำป่า น้ำท่วมขังระบายไม่ทัน และน้ำล้นตลิ่งเมื่อวันที่ 17 กันยายน 2556 ถึง 15 พฤศจิกายน 2556 มีพื้นที่ประสบภัย 47 จังหวัด 20,038 หมู่บ้าน ประชาชนได้รับผลกระทบ 1,214,521ครัวเรือนหรือร้อยละ 6.35 ของประชากรทั้งประเทศ

4.2.2 การขยายพื้นที่ชลประทานเพื่อบรรเทาปัญหาการขาดแคลนน้ำแก่เกษตรกรและประชาชนให้ได้รับน้ำอย่างทั่วถึงและเป็นธรรมดำเนินการได้ตามเป้าหมาย ในปี 2556 มีการดำเนินการเพิ่มพื้นที่ชลประทาน 481,405 ไร่ ประกอบด้วย โครงการชลประทานขนาดใหญ่ 19,000 ไร่ โครงการชลประทานขนาดกลาง 15,510 ไร่ โครงการชลประทานขนาดเล็ก 135,422 ไร่ และโครงการสูบน้ำด้วยไฟฟ้า 311,473 ไร่ มีพื้นที่รับประโยชน์ทั้งหมด 653,069 ไร่ ทำให้ในปี 2556 มีพื้นที่ชลประทานรวมทั้งประเทศ 30.31 ล้านไร่ มีแหล่งเก็บกักน้ำความจุ 70,151 ล้านลูกบาศก์เมตรหรือร้อยละ 32.86 ของปริมาณน้ำท่าทั้งหมด เป็นแหล่งเก็บกักน้ำขนาดใหญ่ ประมาณร้อยละ 90 ของความจุรวมทั้งหมด ส่วนที่เหลือประมาณร้อยละ 10 เป็นแหล่งเก็บกักน้ำขนาดกลางและขนาดเล็ก มีปริมาณน้ำใช้งานได้สูงสุด 24,853 ล้านลูกบาศก์เมตร

4.3 การลดและควบคุมมลพิษยังดำเนินการไม่ได้ตามเป้าหมาย จากปัญหาคุณภาพน้ำเสื่อมโทรม ขยะมูลฝอยที่เพิ่มสูงขึ้น และการกำจัดที่ไม่ถูกวิธี

4.3.1 ปริมาณฝุ่นละอองขนาดเล็กเฉลี่ยเพิ่มสูงขึ้น แต่มีค่าอยู่ในเกณฑ์มาตรฐาน การตรวจวัดฝุ่นละอองขนาดเล็กไม่เกิน 10 ไมครอน (PM₁₀) จากสถานีตรวจวัดอัตโนมัติทั่วประเทศ ในปี 2556 มีปริมาณฝุ่นละอองขนาดเล็กเฉลี่ยรายปี 44.35 ไมโครกรัมต่อลูกบาศก์เมตรอากาศ จากเดิมที่เคยมีแนวโน้มลดลงในปี 2551 – 2554 กลับเพิ่มขึ้นในปี 2556 เนื่องจากการขยายตัวของภาคขนส่งและพลังงาน กรุงเทพฯและ

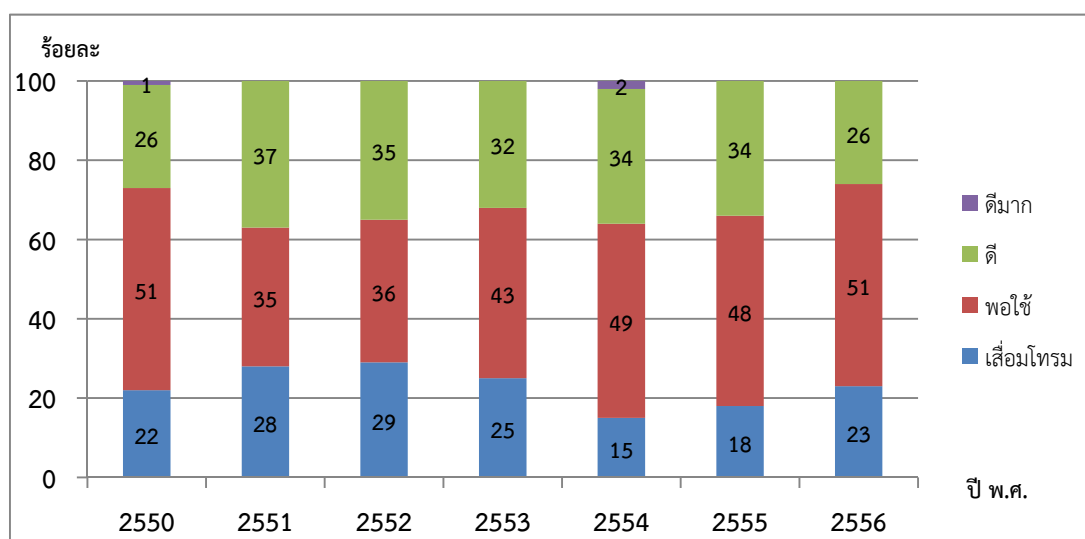
ปริมาณยังเป็นพื้นที่วิกฤติที่มีค่าฝุ่นละอองเกินมาตรฐานอย่างต่อเนื่อง สาเหตุมาจากจำนวนรถยนต์และการจราจรที่หนาแน่นเพิ่มมากขึ้น

สำหรับคุณภาพอากาศในพื้นที่ภาคเหนือ 9 จังหวัดมีแนวโน้มดีขึ้น ปริมาณฝุ่นละอองสูงสุดลดลงจาก 479 มคก./ลบ.ม.ในปี 2555 เป็น 432 มคก./ลบ.ม.ในปี 2556 ผลกระทบจากปัญหาฝุ่นละอองขนาดเล็ก หากได้รับในความเข้มข้นที่สูงเกินระดับมาตรฐาน (120 มคก./ลบ.ม.) จะทำให้เกิดอาการในระดับต่างๆ ได้แก่ การไอจาม มีน้ำมูก หายใจขัด เกิดการแพ้ หายใจลำบาก มีอาการหอบหืด หัวใจเต้นแรง หน้ามืดเป็นลม หมดสติ ชัก หัวใจวายเฉียบพลัน สำหรับผู้ที่ได้รับฝุ่นละอองขนาดเล็กที่มีความเข้มข้นมากกว่า 50 ไมโครกรัมต่อลูกบาศก์เมตรอากาศเป็นเวลานาน ในระยะยาวอาจก่อให้เกิดโรคที่รุนแรงหรือมีอาการเรื้อรัง ได้แก่ ภูมิแพ้ การอุดตันของท่อลมฝอย หอบหืดเรื้อรัง ปอดอักเสบเรื้อรัง ไอบีเป็นเลือด โรคหลอดเลือดและหัวใจ

การป้องกันและแก้ปัญหาฝุ่นละอองในพื้นที่ควรกำหนดมาตรการที่เหมาะสมกับแหล่งกำเนิด เนื่องจากสาเหตุของปัญหาฝุ่นละอองในพื้นที่มีความแตกต่างกัน เช่น กรุงเทพมหานครและปริมณฑล รวมทั้งเมืองใหญ่ อาทิ เชียงใหม่ และนครราชสีมา ที่เกิดจากยานพาหนะเป็นหลัก พื้นที่อุตสาหกรรมเฉพาะในพื้นที่ตำบลหน้าพระลาน จังหวัดสระบุรีเป็นพื้นที่ประกอบกิจการโรงโม่ เหมืองหิน และโรงงานปูนซีเมนต์จำนวนมาก สำหรับพื้นที่ภาคเหนือเป็นพื้นที่เกษตรกรรมที่สำคัญของประเทศประสบปัญหาการเผาในที่โล่งในช่วงการเตรียมพื้นที่เพาะปลูก เป็นต้น

4.3.2 คุณภาพแหล่งน้ำผิวดินต่ำกว่าเป้าหมายเล็กน้อย คุณภาพน้ำในแหล่งน้ำหลักและแม่น้ำสายสำคัญที่อยู่ในเกณฑ์ตั้งแต่พอใช้ขึ้นไปลดลงเหลือร้อยละ 77 ในปี 2556 จากร้อยละ 82 ในปี 2555 ซึ่งต่ำกว่าเป้าหมายของแผนฯ ที่กำหนดไว้ที่ร้อยละ 80 เล็กน้อย แหล่งน้ำที่อยู่ในเกณฑ์ดีลดระดับมาอยู่ในเกณฑ์พอใช้มี 9 แหล่งน้ำ ส่วนใหญ่เป็นแหล่งน้ำที่อยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือและภาคใต้ สำหรับแหล่งน้ำที่อยู่ในเกณฑ์พอใช้ลดระดับมาอยู่ในเกณฑ์เสื่อมโทรมมี 4 แหล่งน้ำ ส่วนใหญ่เป็นแหล่งน้ำภาคกลาง สาเหตุจากระบบบำบัดน้ำเสียในชุมชนที่มีอยู่ไม่สามารถรองรับปริมาณน้ำเสียที่เกิดขึ้นทั้งหมดได้อย่างเพียงพอ อีกทั้งมีการระบายน้ำเสียจากแหล่งอื่น เช่น การเพาะปลูกที่ใช้ปุ๋ยเคมีและสารเคมีมากจนสะสมอยู่ในดินและน้ำ การระบายน้ำเสียจากฟาร์มเลี้ยงสัตว์หรือโรงงานอุตสาหกรรมลงสู่แหล่งน้ำสาธารณะ เป็นต้น

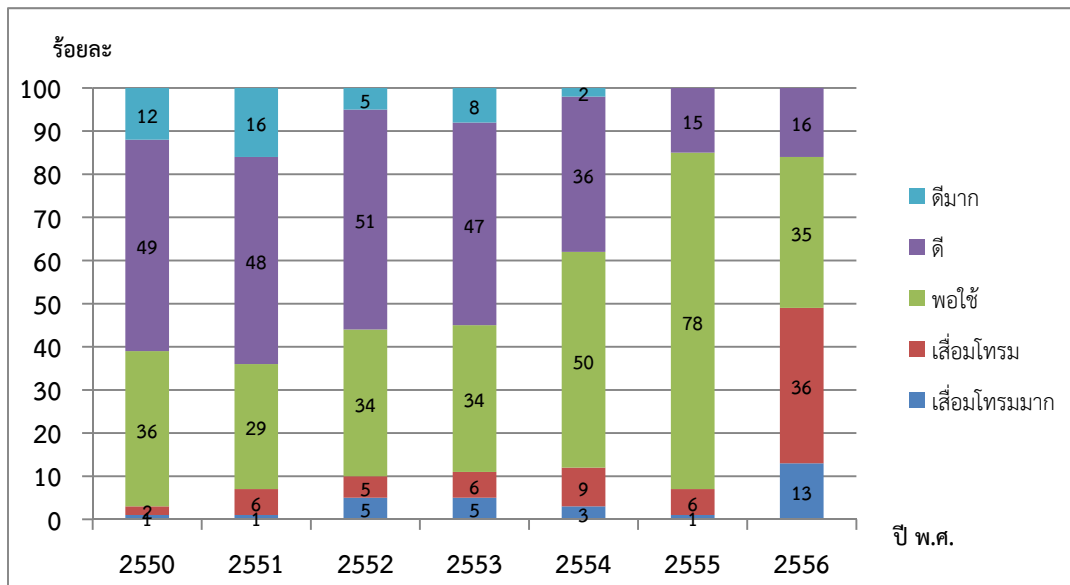
แผนภูมิที่ 2 คุณภาพน้ำในแหล่งน้ำผิวดินที่สำคัญทั่วประเทศ ปี 2550 – 2556

ที่มา: รายงานสถานการณ์มลพิษของประเทศไทย ปี 2556

4.3.3 คุณภาพน้ำทะเลชายฝั่งมีแนวโน้มเสื่อมโทรมเพิ่มขึ้น การตรวจวัดสถานการณ์ คุณภาพน้ำทะเลชายฝั่งทั่วประเทศจำนวน 2 ครั้งต่อปี ในปี 2556 มีคุณภาพน้ำที่อยู่ในเกณฑ์ดีร้อยละ 16 พอใช้ร้อยละ 35 เสื่อมโทรมร้อยละ 36 เสื่อมโทรมมากร้อยละ 13 และไม่พบคุณภาพน้ำที่อยู่ในเกณฑ์ดีมาก ในช่วงปี 2555 - 2556 คุณภาพน้ำทะเลที่อยู่ในเกณฑ์เสื่อมโทรมและเสื่อมโทรมมากเพิ่มขึ้น พบสารแขวนลอย ขยะและคราบน้ำมันลอยอยู่บนผิวน้ำในบริเวณชายหาดท่องเที่ยว ปากคลอง ปากแม่น้ำ และท่าเทียบเรือ บริเวณที่เสื่อมโทรมยังคงเป็นพื้นที่เดิมที่ขาดการควบคุมแหล่งกำเนิดน้ำเสียที่มาจากชุมชน และกิจกรรมบริเวณ ชายฝั่ง เช่น การท่องเที่ยว การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ โรงงานอุตสาหกรรม การทำประมงและกิจการแพปลาที่ ระบายน้ำเสียลงสู่แหล่งน้ำโดยไม่บำบัดหรือบำบัดไม่ถูกวิธี

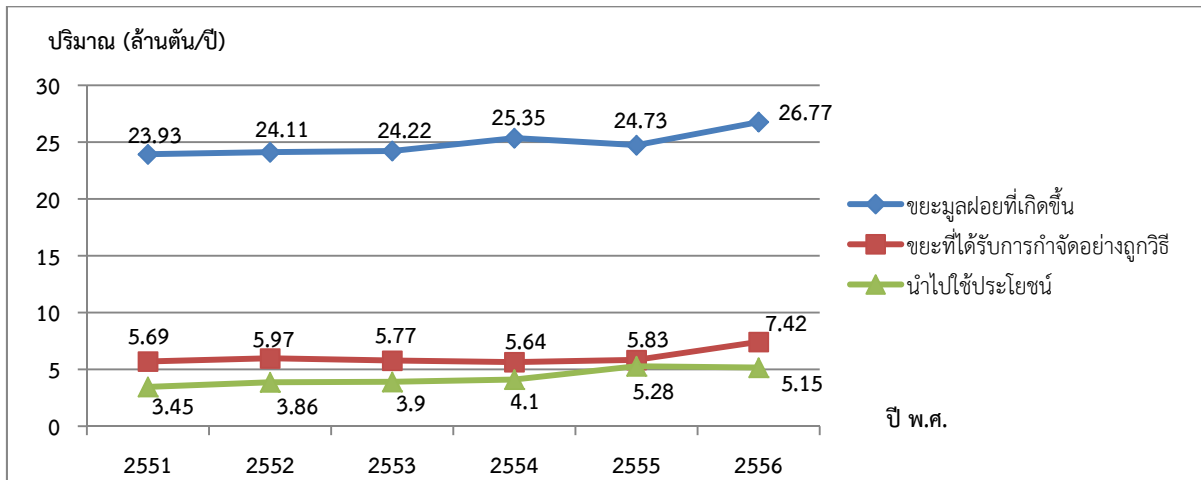
แผนภูมิที่ 3 คุณภาพน้ำทะเลชายฝั่ง ปี 2550 – 2556

ที่มา: รวบรวมรายงานสถานการณ์มลพิษของประเทศไทย ปี 2556

4.3.4 ขยะมูลฝอยมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นทุกปี แม้ว่าจะมีความสามารถในการกำจัดได้เพิ่มขึ้น แต่ก็ยังอยู่ในวงจำกัด ขณะที่การนำกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่นี้น้อย ปัญหาขยะมูลฝอยชุมชนมีแนวโน้มทวี ความรุนแรงมากขึ้น เนื่องจากการเพิ่มขึ้นของจำนวนประชากร การขยายตัวทางเศรษฐกิจ และพฤติกรรม การอุปโภคบริโภคของประชาชนในปัจจุบัน กรมควบคุมมลพิษได้ดำเนินการสำรวจข้อมูลปริมาณขยะมูลฝอยทั่ว ประเทศใหม่ทั้งหมด โดยใช้แบบสำรวจและลงพื้นที่ภาคสนามที่มีกลุ่มเป้าหมายเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทั่วประเทศ 7,782 แห่ง ประกอบด้วย เทศบาล 2,271 แห่ง องค์การบริหารส่วนตำบล 5,510 แห่ง และ กรุงเทพมหานคร พบว่าในปี 2556 มีขยะมูลฝอยเกิดขึ้นทั้งหมดประมาณ 26.77 ล้านตันหรือประมาณ 73,355 ตันต่อวัน เป็นขยะมูลฝอยที่เกิดขึ้นในกรุงเทพมหานครประมาณ 4.137 ล้านตันหรือร้อยละ 16 เกิดขึ้นใน เทศบาลประมาณ 10.24 ล้านตันหรือร้อยละ 38 และเกิดขึ้นในองค์การบริหารส่วนตำบลประมาณ 12.39 ล้าน ตัน ขณะที่อัตราการกำจัดขยะชุมชนถูกหลักสุขาภิบาลเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 24 ในปี 2555 เป็นร้อยละ 27 ในปี 2556 แต่ก็ยังต่ำกว่าเป้าหมายที่กำหนดให้เพิ่มขึ้นมากกว่าร้อยละ 50 อีกทั้งยังมีขยะมูลฝอยร้อยละ 26 หรือ ประมาณ 6.93 ล้านตันที่มีการกำจัดอย่างไม่ถูกต้อง เช่น การเผากลางแจ้งที่ไม่มีระบบกำจัดมลพิษทางอากาศ การเทกอง หรือทิ้งในพื้นที่รกร้าง เป็นต้น

แผนภูมิที่ 4 ปริมาณขยะมูลฝอยที่เกิดขึ้นและขยะที่ได้รับการกำจัดอย่างถูกวิธี ปี 2550 - 2556

ที่มา : (ร่าง) รายงานสถานการณ์มลพิษของประเทศไทย พ.ศ. 2556

การนำขยะกลับมาใช้ใหม่มีสัดส่วนลดลงจากร้อยละ 21 ในปี 2555 เหลือร้อยละ 19 ในปี 2556 การใช้ประโยชน์จากขยะมูลฝอยชุมชนมี 3 ลักษณะ ได้แก่ การใช้ประโยชน์จากขยะรีไซเคิล ประมาณ 3.93 ล้านตันหรือร้อยละ 76 ของขยะมูลฝอยที่ถูกนำไปใช้ประโยชน์ เป็นการคัดแยกและนำกลับคืนสู่วัสดุรีไซเคิล ประเภทแก้ว กระดาษ พลาสติก เหล็ก และอะลูมิเนียม ผ่านกิจกรรมการซื้อขายวัสดุรีไซเคิลโดยผ่านร้านรับซื้อของเก่า ธนาคารขยะ และการเรียกคืนบรรจุภัณฑ์จากผู้ประกอบการ การใช้ประโยชน์จากขยะอินทรีย์ ประมาณ 1.11 ล้านตันหรือร้อยละ 22 เป็นการนำขยะประเภทเศษอาหาร พืช ผัก ผลไม้เพื่อทำปุ๋ยหมักอินทรีย์ น้ำหมักชีวภาพ สำหรับใช้บำรุงดินในการเกษตร การผลิตก๊าซชีวภาพจากขยะอินทรีย์เพื่อทดแทนพลังงานเชื้อเพลิง และการแปรรูปมูลฝอยให้เป็นพลังงาน ประมาณ 0.10 ล้านตัน เป็นการนำมูลฝอยมาผ่านกระบวนการแปรรูปผลิตเป็นพลังงานไฟฟ้าหรือเชื้อเพลิงทดแทนในรูปของแท่งเชื้อเพลิงขยะ

4.4 เพิ่มขีดความสามารถในการปรับตัวเพื่อรองรับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและภัยพิบัติให้มีความพร้อมทั้งระดับประเทศ พื้นที่ และชุมชน

4.4.1 มีเครื่องมือและกลไกในการบริหารจัดการรองรับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศมากขึ้น จัดทำระบบป้องกันและเตือนภัยธรณีวิทยาสิ่งแวดล้อมและธรณีพิบัติภัย จัดทำแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ แผนระดับกลุ่มจังหวัด และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นกรอบทิศทางให้หน่วยงานสามารถปฏิบัติการอย่างเป็นระบบ มีทิศทางเดียวกัน นอกจากนี้ ได้จัดทำแผนปฏิบัติการลดความเสี่ยงจากภัยพิบัติแห่งชาติในเชิงยุทธศาสตร์ พ.ศ. 2553 - 2562 เพื่อใช้เป็นแผนระยะยาวตามมาตรฐานสากลในระดับนานาชาติ ภายใต้กรอบการดำเนินงานเฮียวโกะปี 2548 - 2558 โดยประเทศไทยได้เป็นเจ้าภาพจัดการประชุมระดับรัฐมนตรีแห่งเอเชียว่าด้วยการลดความเสี่ยงจากภัยพิบัติ ครั้งที่ 6 เมื่อวันที่ 22 - 26 มิถุนายน 2557

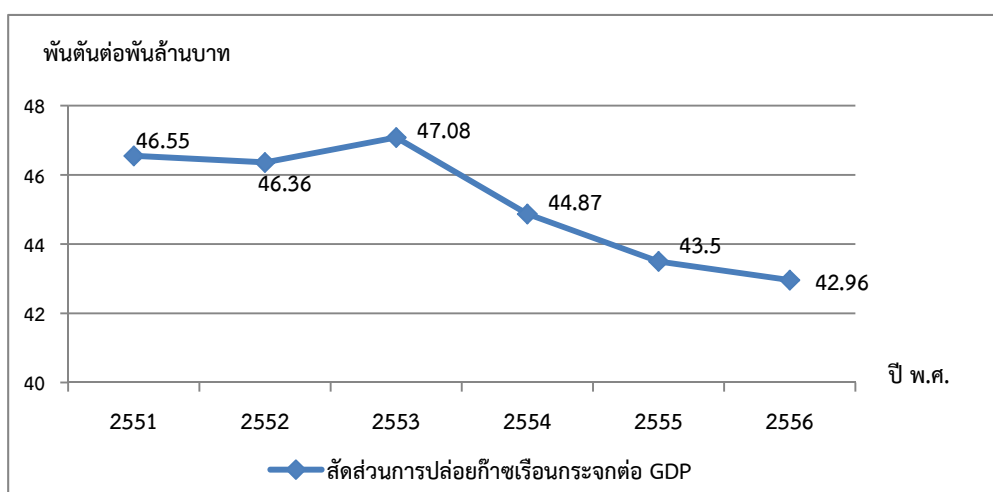
4.4.2 ฐานข้อมูลและแผนที่แสดงพื้นที่เสี่ยงภัยจากผลกระทบของการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศทั้งระดับประเทศ ภูมิภาค และจังหวัดมีความครอบคลุมมากขึ้น โดยจัดทำข้อมูลแผนที่แสดงธรณีวิทยาสิ่งแวดล้อม แผนที่แสดงพื้นที่เสี่ยงภัยดินถล่มระดับชุมชนบริเวณพื้นที่ที่มีโอกาสเกิดดินถล่ม รวมทั้งวางแผนการบริหารจัดการพื้นที่เสี่ยงภัยและการใช้ประโยชน์พื้นที่อย่างเหมาะสม ปรับปรุงระบบฐานข้อมูลและเทคโนโลยีการบริหารจัดการให้เป็นมาตรฐานเดียวกัน ได้แก่ ระบบภูมิสารสนเทศและข้อมูลจากดาวเทียมเพื่อ

สนับสนุนการป้องกันและแก้ปัญหาอุทกภัย วาตภัย และดินโคลนถล่ม ครอบคลุมหมู่บ้านเสี่ยงภัย 3,207 หมู่บ้าน ฐานข้อมูลการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศที่เชื่อมโยงข้อมูลจากหลายๆ แหล่งเข้าสู่ฐานข้อมูล พัฒนาระบบการแสดงผลข้อมูลโดยใช้ข้อมูลและระบบที่มีอยู่เดิมมาบูรณาการร่วมกัน รวมทั้งให้บริการข้อมูลแผนที่แหล่งน้ำออนไลน์ให้กับหน่วยงาน ชุมชน และประชาชน เพื่อใช้ประโยชน์ในการบริหารจัดการน้ำชุมชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

4.4.3 พัฒนาเครือข่ายเฝ้าระวังในพื้นที่อย่างจริงจังและมีมาตรฐานตามหลักสากล ได้ดำเนินการเสริมสร้างศักยภาพชุมชนในการจัดการภัยพิบัติ โดยอาศัยชุมชนเป็นฐาน (Community Based Disaster Risk Management : CBDRM) เพื่อเป็นศูนย์กลางในการป้องกัน แก่ไข บรรเทา ฟื้นฟู ความเสียหายจากภัยพิบัติ สร้างเครือข่ายเฝ้าระวังแจ้งเตือนธรณีพิบัติภัยที่มีประสิทธิภาพ ครอบคลุมทั้งระบบ ต้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำในพื้นที่ 8 จังหวัด ได้แก่ เชียงใหม่ เชียงราย น่าน แพร่ พัทลุง สระบุรี นครนายก และฉะเชิงเทรา เสริมสร้างประสิทธิภาพการเฝ้าระวังแจ้งเตือนธรณีพิบัติภัยใน 2 ด้าน ได้แก่ การเฝ้าระวังและซักซ้อมแผนการเฝ้าระวังแจ้งเตือนภัยดินถล่ม รวมทั้งการพัฒนาระบบพยากรณ์และการคาดการณ์เพื่อการเฝ้าระวังแจ้งเตือนภัยดินถล่ม

4.5 การเพิ่มประสิทธิภาพการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกมีความก้าวหน้า โดยสัดส่วนการปล่อยก๊าซเรือนกระจกต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศมีแนวโน้มลดลง เมื่อพิจารณาการปล่อยก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์รายสาขา พบว่าสาขาการผลิตไฟฟ้ามีการปล่อยก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์มากที่สุดถึง 99,155 พันตัน รองลงมาคือ ภาคการขนส่ง และภาคอุตสาหกรรมการผลิตร้อยละ 19.3 ปริมาณการปล่อยก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ที่ค่อนข้างมากมีสาเหตุมาจากสัดส่วนการใช้พลังงานทดแทนที่ค่อนข้างน้อย ประกอบกับการใช้พลังงานจากเชื้อเพลิงซากดึกดำบรรพ์ (Fossil Fuel) เป็นแหล่งพลังงานหลักในการผลิตไฟฟ้า การขนส่ง และอุตสาหกรรม การผลิตของประเทศ

แผนภูมิที่ 5 สัดส่วนการปล่อยก๊าซเรือนกระจกต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ ปี 2551 - 2556

ที่มา : รายงานสถิติพลังงานของประเทศไทย ปี 2556 สำนักงานนโยบายและแผนพลังงาน

5 การดำเนินงานที่สำคัญ

การดำเนินงานตามยุทธศาสตร์การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน ในปีที่สองของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 11 มีการดำเนินการอย่างต่อเนื่อง และมีความก้าวหน้าการดำเนินการที่สำคัญจำแนกตามแนวทางการพัฒนา มีสาระสำคัญสรุปได้ดังต่อไปนี้

5.1 การอนุรักษ์ ป่าไม้ และสร้างความมั่นคงของฐานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

5.1.1 **คุ้มครอง ป้องกัน รักษา ป่าไม้พื้นที่ป่าไม้ และเขตอนุรักษ์** กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ดำเนินการฟื้นฟูป่าเสื่อมโทรมและมีสภาพวิกฤตให้คืนความอุดมสมบูรณ์ใกล้เคียงธรรมชาติเดิมโดยการมีส่วนร่วมของชุมชน ป่าไม้พื้นที่ป่าอนุรักษ์ตามแนวพระราชดำริ ได้แก่ การปลูกป่าทดแทน 2,465 ไร่ ปรับปรุงระบบนิเวศต้นน้ำ 3,562 ไร่ ปลูกป่า 3 อย่าง ประโยชน์ 4 อย่าง ปลูกป่าหายากเพื่อเพิ่มความหลากหลายทางชีวภาพ สร้างฝายต้นน้ำเพื่อสร้างความชุ่มชื้น ปลูกหญ้าแฝกเพื่ออนุรักษ์ดินและน้ำ การทำแนวกันไฟเพื่อแก้ปัญหาไฟป่าลุกลามเข้าพื้นที่ป่าธรรมชาติ 3,408 กิโลเมตร นอกจากนี้ ได้จัดตั้งหน่วยพิทักษ์อุทยานแห่งชาติ 68 แห่ง พื้นที่อุทยานแห่งชาติและวนอุทยาน 44,384,446 ไร่ รวมทั้งดำเนินคดีในพื้นที่อุทยานแห่งชาติและวนอุทยาน 2,958 คดี มูลค่าความเสียหายทั้งสิ้น 876,547,256 บาท พื้นที่ถูกบุกรุกทำลายประมาณ 9,468 ไร่

กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง ดำเนินการบริหารจัดการและอนุรักษ์พื้นที่ป่าชายเลน ส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมจัดการและอนุรักษ์พื้นที่ป่าชายเลน พัฒนาองค์ความรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่น จัดกิจกรรมรณรงค์เพื่อสร้างจิตสำนึกให้ประชาชนและชุมชนในพื้นที่เกิดความตระหนักและตื่นตัวในการอนุรักษ์และฟื้นฟูป่าชายเลน ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งในพื้นที่ของตนเอง จัดตั้งกลุ่มเครือข่ายอนุรักษ์ป่าชายเลนทุกหมู่บ้าน จัดตั้งศูนย์ประสานงานเครือข่ายอนุรักษ์ป่าชายเลนระดับจังหวัด ฟื้นฟูป่าชายเลนแบบผสมผสานเพื่อติดตามข้อมูลการเติบโตของพันธุ์ไม้ป่าชายเลน และเพิ่มพื้นที่ป่าชายเลนให้มากขึ้นเพื่อเป็นแหล่งที่อยู่อาศัย วางไข่และอนุบาลของสัตว์น้ำ

5.1.2 **พัฒนาระบบฐานข้อมูล ระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ และการจัดการองค์ความรู้** กรมทรัพยากรธรณี และสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม จัดทำแผนที่ธรณีวิทยาและแผนที่การแบ่งเขตระบบนิเวศ จัดทำฐานข้อมูลความหลากหลายทางชีวภาพในพื้นที่วิกฤตทางความหลากหลายทางชีวภาพจำนวน 1 ฐานข้อมูล นอกจากนี้ ได้ประเมินสถานภาพพื้นที่ชุ่มน้ำหนองบึงน้ำจืดเพื่อใช้วางแผนจัดการพื้นที่ชุ่มน้ำของประเทศ เผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับความสำคัญ การอนุรักษ์ และการใช้ประโยชน์พื้นที่ชุ่มน้ำอย่างยั่งยืน สอดคล้องเจตนารมณ์ในการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์พื้นที่ชุ่มน้ำตามประเทศไทยได้เข้าร่วมเป็นภาคีสัญญะว่าด้วยพื้นที่ชุ่มน้ำ

5.1.3 **ปรับปรุงการบริหารจัดการที่ดินทั้งระบบและกระจายการถือครองที่ดินให้เกิดความเป็นธรรม** กรมป่าไม้ ดำเนินการจัดการทรัพยากรที่ดินและป่าไม้ โดยตรวจสอบรับรองสิทธิทำกินในพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติจำนวน 5.52 ล้านไร่ 583,709 ราย เพื่อลดความขัดแย้งในการใช้ประโยชน์ทรัพยากรที่ดินและป่าไม้ระหว่างรัฐกับราษฎร รวมทั้งช่วยเหลือราษฎรที่ถือครองที่ดินป่าสงวนแห่งชาติให้สามารถอยู่อาศัยและทำกินได้อย่างถูกต้องเป็นหลักแหล่งเหมาะสม

5.1.4 เเร่งรัดพัฒนาและฟื้นฟูคุณภาพดินเพื่อสนับสนุนการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต การเกษตรและความมั่นคงทางอาหาร การกำหนดเขตเกษตรเศรษฐกิจในการปลูกข้าว พืชไร่ ผัก ไม้ผล การ เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ และการเลี้ยงปศุสัตว์ เป็นแนวทางจัดสรรที่ดินเพื่อการเกษตรให้เกิดประโยชน์สูงสุด โดย วิเคราะห์ความเหมาะสมของดินร่วมกับความต้องการของพืชและกิจกรรมการเกษตรต่างๆ รวมทั้งคำนึงถึง ปัจจัยการใช้ที่ดินอื่น เช่น เขตป่าไม้ตามกฎหมาย และเขตพื้นที่ชลประทาน นอกจากนี้ ได้ดำเนินการแก้ปัญหา ดินเสื่อมโทรม ได้แก่ การอนุรักษ์ดินและน้ำเพื่อป้องกันการชะล้างพังทลายของดินโดยวิธีกล เป็นการจัดระบบ อนุรักษ์ดินและน้ำให้เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ หรือการปลูกพืชคลุมดิน การปรับปรุงผิวดิน และการฟื้นฟูดินเสื่อม โทรมในลักษณะต่างๆ ทั้งดินเค็ม ดินเปรี้ยว รวมทั้งส่งเสริมให้มีการใช้สารอินทรีย์แทนสารเคมี นอกจากนี้ กรม พัฒนาที่ดินยังสนับสนุนการดำเนินโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ การวิจัย พัฒนา และถ่ายทอด เทคโนโลยีด้านการพัฒนาที่ดิน การให้บริการข้อมูลสารสนเทศที่ทันสมัย และพัฒนาหมอดินอาสาในระดับ ตำบลและหมู่บ้าน

5.1.5 วางระบบการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง กรมประมง กระทรวง เกษตรและสหกรณ์ ได้ดำเนินการบริหารจัดการทรัพยากรประมงให้มีประสิทธิภาพครอบคลุมพื้นที่แหล่งน้ำ 9 ล้านไร่ พัฒนาเทคโนโลยีการผลิตพันธุ์สัตว์น้ำให้มีคุณภาพ สำรวจ ประเมินสถานภาพ และศักยภาพของ ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งที่สำคัญ ได้แก่ ปะการัง หอยทะเล ป่าชายเลน และสัตว์ทะเลหายาก นอกจากนี้ กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง ได้จัดทำแผนยุทธศาสตร์แก้ไขปัญหาการกัดเซาะชายฝั่งรายจังหวัด 23 จังหวัดให้สอดคล้องกับแผนที่มีในท้องถิ่น ส่งเสริมการจัดตั้งกลุ่มอาสาสมัคร จัดกิจกรรมรณรงค์เพื่ออนุรักษ์ ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งร่วมกับชุมชน ตลอดจนเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการแนวปะการังโดย การมีส่วนร่วมของประชาชน

5.1.6 เเร่งรัดการบริหารจัดการน้ำแบบบูรณาการ เพื่อสนับสนุนความมั่นคงด้านอาหาร และพลังงาน ลดปัญหาอุทกภัยและภัยแล้ง สำนักงานบริหารหนี้สาธารณะ กระทรวงการคลัง ได้จัดทำ แผนการลงทุนในสาขาทรัพยากรน้ำและการเกษตรโดยบูรณาการร่วมกับหน่วยงานหลักที่เกี่ยวข้อง จัดตั้งศูนย์ ปฏิบัติการฝนหลวงประจำภาค 5 ศูนย์ เพื่อให้ความช่วยเหลือในพื้นที่ขาดแคลนน้ำ เพิ่มปริมาณน้ำในอ่างเก็บ น้ำที่มีปริมาณน้ำน้อย ปฏิบัติการฝนหลวงในพื้นที่ต่างๆ เพื่อช่วยเหลือเกษตรกรและประชาชนที่ประสบความ เติ้อร้อนจากภัยแล้ง ช่วยลดปัญหาไฟป่าและบรรเทาปัญหาหมอกควันในพื้นที่ภาคเหนือ นอกจากนี้ มีการ เตรียมการประกาศพื้นที่ต้นน้ำลำธารเพื่อเป็นพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อมโดยการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนเพื่อ เป็นต้นแบบการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ต้นน้ำอย่างยั่งยืน

5.1.7 พัฒนา ปรับปรุงและฟื้นฟูแหล่งน้ำเพื่อเพิ่มปริมาณน้ำต้นทุนในแหล่งน้ำที่มี ศักยภาพในการกักเก็บน้ำ โดย

1) **ปรับปรุงระบบชลประทาน** โดยกรมชลประทาน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ดำเนินการเพิ่มพื้นที่ชลประทานเพื่อสร้างความมั่นคงเรื่องน้ำเพื่อการเกษตร อุปโภค บริโภคในฤดูแล้ง และ ป้องกันบรรเทาอุทกภัย ทำให้เกษตรกรมีความมั่นคงด้านอาชีพ รวมทั้งเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการน้ำ ได้แก่ การบำรุงรักษาระบบชลประทาน 24.52 ล้านไร่ การจัดหาแหล่งน้ำและเพิ่มพื้นที่ชลประทาน สามารถ เพิ่มพื้นที่ชลประทานใหม่ 135,422 ไร่ มีปริมาณน้ำเก็บกักเพิ่มขึ้น 16.67 ล้านลูกบาศก์เมตร มีแหล่งน้ำชุมชน หรือแหล่งน้ำขนาดเล็กเพิ่มขึ้น 125 แห่ง โครงการชลประทานขนาดใหญ่ 10 โครงการ เมื่อดำเนินการแล้ว เสร็จสามารถเพิ่มพื้นที่ชลประทานได้ 848,146 ไร่

2) **พัฒนาแหล่งน้ำบาดาลเพื่อการเกษตรในพื้นที่ประสบภัยแล้ง** โดยกรมทรัพยากรน้ำ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ได้ดำเนินการพัฒนาแหล่งน้ำบาดาลในพื้นที่การเกษตรให้มีน้ำใช้ตลอดทั้งปี เป็นการแก้ปัญหาความยากจน เพิ่มรายได้และเสริมสร้างความมั่นคงของชุมชน ทำให้เศรษฐกิจและสังคมดีขึ้น ดำเนินการเจาะบ่อน้ำบาดาลพร้อมติดตั้งเครื่องสูบน้ำ เพื่อให้ประชาชนมีน้ำสะอาดใช้ในการอุปโภคบริโภคจำนวน 650 บ่อ นอกจากนี้ กรมทรัพยากรน้ำบาดาล ได้ติดตั้งระบบปรับปรุงคุณภาพน้ำให้ได้ตามมาตรฐานน้ำดื่มขององค์การอนามัยโลกให้แก่โรงเรียนที่ขาดแคลนน้ำสะอาด โดยเจาะบ่อน้ำบาดาล 457 แห่ง นักเรียนและบุคลากรในโรงเรียนที่ขาดแคลนน้ำได้มีน้ำใช้อย่างเพียงพอและทั่วถึง รวมทั้งมีความมั่นใจว่าเป็นที่น้ำสะอาดปลอดภัยต่อการอุปโภคบริโภค เป็นการยกระดับคุณภาพชีวิตให้ดีขึ้น

3) **ฟื้นฟูแหล่งน้ำเพื่อแก้ไขปัญหาอุทกภัยและภัยแล้ง** โดยกรมพัฒนาที่ดิน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้ดำเนินการส่งเสริมการบริหารจัดการน้ำอย่างบูรณาการ ได้แก่ *การพัฒนาแหล่งน้ำชุมชน* เพื่อเป็นต้นแบบการบริหารจัดการอย่างครบวงจรที่คำนึงถึงด้านอุปสงค์ของการใช้น้ำ และการบริหารจัดการด้านอุปทาน การจัดระบบการปลูกพืชทำให้เกิดระบบอนุรักษ์ดินและน้ำมีประสิทธิภาพ สามารถป้องกันการชะล้างพังทลายของดินที่ส่งผลกระทบต่อสภาวะแวดล้อมในพื้นที่การเกษตร บรรเทาสภาวะการขาดแคลนน้ำอย่างครบวงจร อีกทั้ง เป็นการเพิ่มผลผลิตการเกษตรและรายได้ให้แก่เกษตรกร ดำเนินการในพื้นที่ 10 แห่ง ได้แก่ จังหวัดชัยนาท, ร้อยเอ็ด, สกลนคร, ลำปาง, แพร่, อุตรดิตถ์, นครสวรรค์ และระนอง นอกจากนี้ ดำเนินโครงการแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการเก็บกักน้ำไว้ใช้นอกเขตชลประทานและพื้นที่ที่ระบบส่งน้ำไปไม่ถึง รวมทั้งดำเนินการขุดสระน้ำประจำไร่นาขนาด 1,260 ลูกบาศก์เมตร 80,000 บ่อ ในพื้นที่ทั่วประเทศ

5.1.8 พัฒนาและส่งเสริมการใช้น้ำอย่างมีประสิทธิภาพ คุ่มค่า และไม่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม กรมทรัพยากรน้ำ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ดำเนินการบรรเทาปัญหาอุทกภัยในฤดูน้ำหลากและการขาดแคลนน้ำในฤดูแล้งเพื่อพัฒนาเป็นแหล่งน้ำต้นทุนสำหรับการอุปโภค-บริโภคและภาคเกษตรกรรม ได้แก่ โครงการก่อสร้างอ่างเก็บน้ำแม่รำพัน จังหวัดสุโขทัย และโครงการก่อสร้างระบบส่งน้ำจากแม่น้ำน่าน – บึงบอระเพ็ด จังหวัดนครสวรรค์

5.1.9 จัดทำแผนแม่บทโครงสร้างพื้นฐานด้านทรัพยากรน้ำเพื่อการอุปโภคบริโภคอย่างเป็นระบบ จัดทำแผนพัฒนาน้ำอุปโภคบริโภคระดับตำบล รวมถึงแบบแปลน มาตรฐานราคา เพื่อใช้ในการก่อสร้างและปรับปรุงระบบประปาหมู่บ้าน ให้สามารถแก้ปัญหาการขาดแคลนน้ำอุปโภคบริโภคเป็นรูปธรรมได้ทันที รวมทั้งได้มีการดำเนินโครงการตรวจกำกับประปาสัมปทาน การฝึกปฏิบัติและส่งเสริมให้ผู้ประกอบกิจการประปาเอกชนเข้าสู่การขอรับสัมปทาน

5.1.10 ส่งเสริมการอนุรักษ์ ใช้ประโยชน์จากทรัพยากรชีวภาพ และแบ่งปันผลประโยชน์อย่างเป็นธรรม องค์การอุตสาหกรรมป่าไม้ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ดำเนินการบำรุงรักษาสวนป่าเศรษฐกิจ และแปลงสาธิตการปลูกไม้เศรษฐกิจจำนวน 6,100 ไร่ สำรวจและเก็บรวบรวมข้อมูลความหลากหลายทางชีวภาพป่าไม้เพิ่มเติมจำนวน 5 สวนป่า ส่งเสริมและใช้ประโยชน์พื้นที่ป่าเสื่อมโทรมใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ภายใต้การมีส่วนร่วมของราษฎร 709 ไร่ มีการบำรุงรักษาแปลงเก่าในปี 2555 จำนวน 300 ไร่ สร้างแรงจูงใจให้เกษตรกรปลูกป่าเศรษฐกิจเป็นทางเลือกในการสร้างอาชีพและรายได้ที่มั่นคงเพื่อลดการนำเข้าวัตถุดิบไม้ ผลิตภัณฑ์ไม้ และน้ำมันเชื้อเพลิง อีกทั้งเป็นการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพในพื้นที่สวนป่าโดยชุมชนมีส่วนร่วม ทำให้เกิดเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ที่มีคุณค่ารวมทั้งลดปัญหาการลักลอบตัดไม้ทำลายป่าและลดภาวะโลกร้อน

5.2 การปรับกระบวนการพัฒนาและขับเคลื่อนประเทศเพื่อเตรียมพร้อมไปสู่การเป็นเศรษฐกิจและสังคมคาร์บอนต่ำและเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

5.2.1 ปรับเปลี่ยนกระบวนการผลิตภาคอุตสาหกรรมโดยเฉพาะอุตสาหกรรมที่มีการปล่อยก๊าซเรือนกระจกสูง โดยสร้างโอกาสทางการตลาดให้กับสินค้าและบริการที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมเพื่อปรับเปลี่ยนการผลิตและการบริโภคที่เป็นอยู่ในปัจจุบันให้เป็นการผลิตและการบริโภคอย่างยั่งยืน (Sustainable Consumption and Production: SCP) ส่งเสริมการจัดซื้อจัดจ้างสินค้าและบริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมของภาครัฐอย่างต่อเนื่องและขยายผลการดำเนินงานไปยังองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจ มหาวิทยาลัย หน่วยงานในกำกับของรัฐ และองค์กรมหาชน เพื่อส่งเสริมให้เกิดการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการผลิตและการบริโภคสินค้าและบริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมให้กว้างขวางขึ้น เป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนไปสู่กระบวนการผลิตและการบริโภคที่ยั่งยืน ปัจจุบันมีเกณฑ์ข้อกำหนดเพื่อขอการรับรองเป็นสินค้าและบริการที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม 17 ประเภท ได้แก่ สินค้าที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม 14 ประเภท และบริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม 3 ประเภท นอกจากนี้ ได้ดำเนินการถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิตที่สะอาดสำหรับอุตสาหกรรมเพื่อส่งเสริมให้โรงงานมีการปรับปรุงกระบวนการผลิต ใช้วัตถุดิบและพลังงานอย่างมีประสิทธิภาพ ลดการเกิดของเสียให้เหลือน้อยที่สุด ตลอดจนสนับสนุนการมีส่วนร่วมของชุมชนในโครงการโรงไฟฟ้าชีวมวล โดยเปิดโอกาสให้ชุมชนได้เข้าไปเยี่ยมชมโรงไฟฟ้า รวมทั้งเปิดเผยข้อมูลการปล่อยมลพิษ

5.2.2 เพิ่มประสิทธิภาพการใช้พลังงานในภาคคมนาคมและขนส่งเพื่อลดปริมาณก๊าซเรือนกระจก โดยดำเนินโครงการส่งเสริมระบบการบริหารจัดการขนส่งเพื่อประหยัดพลังงาน (Logistics and Transport Management : LTM) มุ่งเน้นให้ผู้ประกอบการขนส่งได้รับความรู้ และแนวทางการปรับปรุงระบบบริหารจัดการขนส่ง เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการใช้เชื้อเพลิง ลดต้นทุน และลดคาร์บอนไดออกไซด์ รวมทั้งได้เพิ่มการออกแบบขนส่งมวลชนและระบบรางในผังเมืองขนาดใหญ่

5.2.3 พัฒนาเมืองที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมเน้นการวางแผนผังเมืองที่ผสมผสานวัฒนธรรม สังคม และระบบนิเวศเข้าด้วยกัน กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม ดำเนินการพัฒนารูปแบบการพัฒนาที่ยั่งยืนในระดับพื้นที่ ในพื้นที่กลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนล่าง 2 เพื่อประเมินปริมาณการปลดปล่อยก๊าซเรือนกระจก และคาดการณ์จุดสูงสุดของการปล่อยก๊าซเรือนกระจก พร้อมเสนอแนะแนวทางลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกไปสู่ระดับที่ถือได้ว่าเป็นระดับคาร์บอนต่ำ ทำให้ได้พื้นที่ต้นแบบการจัดการก๊าซเรือนกระจกที่มีแผนการดำเนินงานที่ชัดเจน มีรูปแบบการจัดการการปล่อยก๊าซเรือนกระจกแบบองค์รวม ทั้งการใช้พลังงาน และการจัดการของเสียในระดับเมือง พื้นที่ และกลุ่มจังหวัด นอกจากนี้ มีการสนับสนุนทางวิชาการเพื่อพัฒนาเมืองที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม โดยจัดทำระบบจัดการสิ่งแวดล้อมของภาครัฐ พัฒนาคู่มือเกณฑ์อาคารเขียวให้มีความทันสมัยครอบคลุมอาคารทุกประเภทอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งสนับสนุนการนำเกณฑ์อาคารเขียวไปประยุกต์ใช้กับหน่วยงานภาครัฐต่อไป

5.3 การยกระดับขีดความสามารถในการรับมือและปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศเพื่อให้สังคมมีภูมิคุ้มกัน

5.3.1 พัฒนาองค์ความรู้เกี่ยวกับผลกระทบ และการปรับตัวรองรับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร (สำนักวิจัยเศรษฐกิจการเกษตร) กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ดำเนินการศึกษาพฤติกรรมและวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อการยอมรับเทคโนโลยีการลดการปล่อยก๊าซ

เรือนกระจกจากนาข้าว ประเมินปริมาณการปลดปล่อยก๊าซเรือนกระจกจากปศุสัตว์และปศุสัตว์ เลน รวมทั้ง ศึกษา โครงสร้างป่าบริเวณที่ปลดปล่อยคาร์บอนไดออกไซด์จากดินในพื้นที่จังหวัดจันทบุรี ระยอง ชลบุรี และ สมุทรปราการ เพื่อเป็นการพัฒนาความรู้ด้านการเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศ และแนวทางการลดก๊าซเรือนกระจก

5.3.2 พัฒนาเครื่องมือในการบริหารจัดการ เพื่อรับมือกับความท้าทายจากการเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศ องค์การบริหารจัดการก๊าซเรือนกระจก (องค์การมหาชน) กระทรวง ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ดำเนินการพัฒนาลาดของฉลากคาร์บอน เพื่อสร้างความตระหนักและ เพิ่มทางเลือกให้กับผู้บริโภคได้มีส่วนร่วมในการลดก๊าซเรือนกระจก กระตุ้นให้ผู้ผลิตพัฒนากระบวนการผลิต และการขนส่งให้มีประสิทธิภาพในการจัดการพลังงานและของเสีย ส่งเสริมให้ผู้ประกอบการแจ้งข้อมูลที่ เกี่ยวข้องกับปริมาณก๊าซเรือนกระจกที่ปล่อยออกจากผลิตภัณฑ์และบริการตลอดวัฏจักรชีวิต รวมทั้งขยายผลการ ดำเนินงานการขึ้นทะเบียนคาร์บอนฟุตพริ้นท์ของผลิตภัณฑ์ที่จะช่วยเพิ่มศักยภาพและขีดความสามารถ ของสินค้าไทยในตลาดโลก ส่งเสริมการพัฒนาเสื้อผ้าลดโลกร้อน พัฒนาระบบการรับรองและการทวนสอบข้อมูล คาร์บอนฟุตพริ้นท์ขององค์กร ส่งเสริมการใช้คาร์บอนฟุตพริ้นท์บนผลิตภัณฑ์ โดยประเทศไทยเป็นประเทศแรก ในอาเซียนที่มีการพัฒนาการคำนวณคาร์บอนฟุตพริ้นท์ของผลิตภัณฑ์ มีผลิตภัณฑ์ที่ได้รับการรับรองให้ขึ้น ทะเบียนเครื่องหมายคาร์บอนฟุตพริ้นท์ 1,033 ผลิตภัณฑ์จาก 235 บริษัท องค์การบริหารจัดการก๊าซ เรือนกระจกได้รับการขึ้นทะเบียนฉลากลดคาร์บอน 186 ผลิตภัณฑ์จาก 49 บริษัท รวมทั้งผลิตภัณฑ์ เสื้อผ้าลดโลกร้อนได้รับการขึ้นทะเบียน 25 ผลิตภัณฑ์จาก 8 บริษัท

5.3.3 พัฒนาศักยภาพชุมชนให้เข้มแข็งและพร้อมรับมือกับการเปลี่ยนแปลงสภาพ ภูมิอากาศ เผยแพร่องค์ความรู้เกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศให้ทุกภาคส่วน โดยประชาสัมพันธ์ ผ่านวิทยุ โทรทัศน์และสื่อสิ่งพิมพ์อื่นๆ รวมทั้งจัดอบรมแก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและภาคประชาชนเพื่อ เพิ่มประสิทธิภาพในการรับมือและปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

5.4 การเตรียมความพร้อมเพื่อรับมือกับภัยพิบัติทางธรรมชาติอย่างต่อเนื่อง

5.4.1 จัดทำแผนที่และจัดลำดับพื้นที่เสี่ยงภัยทั้งในระดับประเทศ ภูมิภาค และจังหวัด กรมทรัพยากรธรณี จัดทำข้อมูลแผนที่พื้นที่เสี่ยงภัยดินถล่มระดับชุมชนในพื้นที่ภาคใต้ 2 จังหวัด ได้แก่ ชุมพร และสุราษฎร์ธานี ภาคเหนือ 6 จังหวัด ได้แก่ เชียงใหม่ เชียงราย แพร่ น่าน สุโขทัย และอุตรดิตถ์ จัดทำแผนที่ เสี่ยงภัยสึนามิ การปรับปรุงแผนที่เสี่ยงภัยแล้งและอุทกภัยทั้งประเทศ รวมทั้งพัฒนามาตรฐานความปลอดภัย ของระบบสาธารณูปโภคและโครงสร้างพื้นฐานสำคัญเพื่อรองรับภัยพิบัติที่รุนแรงในอนาคต

5.4.2 พัฒนาระดับการจัดการภัยพิบัติให้มีประสิทธิภาพ ครอบคลุมทั้งการเตรียมพร้อม การป้องกัน ลดผลกระทบ การเตือนภัย และการจัดการในภาวะฉุกเฉิน โดยกรมทรัพยากรธรณี จัดทำระบบ ป้องกันและเตือนภัยธรณีวิทยาสิ่งแวดล้อม และธรณีพิบัติภัย รวมทั้งวางแผนการบริหารจัดการพื้นที่เสี่ยงภัย และการใช้ประโยชน์พื้นที่อย่างเหมาะสม

5.4.3 พัฒนาระบบฐานข้อมูล และระบบการสื่อสารโทรคมนาคม ส่งเสริมการพัฒนา วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีด้านการจัดการภัยพิบัติ พัฒนาและปรับปรุงให้เป็นมาตรฐานเดียวกัน เชื่อมโยง และแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างหน่วยงานด้านสาธารณภัย เพื่อนำไปสู่คลังข้อมูลสาธารณภัยแห่งชาติ โดย สำนักงานพัฒนาเทคโนโลยีอวกาศและภูมิสารสนเทศ (องค์การมหาชน) กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ได้ดำเนินการจัดทำระบบภูมิสารสนเทศและข้อมูลจากดาวเทียมเพื่อสนับสนุนการป้องกันและแก้ปัญหา

อุทกภัย วาตภัย และดินโคลนถล่ม จัดทำแผนที่ข้อมูลภูมิสารสนเทศแสดงความเสียหายจากภัยพิบัติจากข้อมูลภาพถ่ายดาวเทียม ปรับปรุงประสิทธิภาพและบำรุงรักษาสถานีโทรมาตรตรวจวัดสภาพอากาศอัตโนมัติ บำรุงรักษาอุปกรณ์ให้ทำงานได้ตามปกติ สามารถเชื่อมโยงข้อมูลอัตโนมัติผ่านระบบ GPRS และมีระบบแสดงผลข้อมูลในรูปแบบของ Internet GIS ผ่านทางเว็บไซต์ นอกจากนี้ ได้จัดทำเว็บไซต์แสดงข้อมูลพื้นที่น้ำท่วมที่จะส่งผลกระทบต่อนิคมอุตสาหกรรมในลุ่มน้ำเจ้าพระยา รวมทั้งเชื่อมโยงข้อมูลแสดงสถานที่เฝ้าระวัง ณ จุดต่างๆ

5.4.4 วางระบบเพื่อส่งเสริมการดำเนินงานของภาคส่วนต่างๆ กรมทรัพยากรธรณี ดำเนินการสร้างเครือข่ายเฝ้าระวังและแจ้งเตือนในพื้นที่ที่มีความเสี่ยงครอบคลุมทั้งระบบ ตั้งแต่พื้นที่ต้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำใน 8 จังหวัด ได้แก่ เชียงใหม่ เชียงราย น่าน แพร่ พัทลุง สระบุรี นครนายก และ ฉะเชิงเทรา จัดทำแนวทางป้องกันและฟื้นฟูพื้นที่ประสบภัยดินถล่มจังหวัดนครศรีธรรมราช และสุราษฎร์ธานี พัฒนาแม่ข่ายการจัดการทรัพยากรน้ำชุมชนในพื้นที่เสี่ยงภัย โดยประยุกต์ใช้เทคโนโลยีและระบบสารสนเทศ ขยายผลไปยังชุมชนข้างเคียงรวมเป็น 30 ชุมชน นอกจากนี้ กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุขได้ ดำเนินการพัฒนาศักยภาพบุคลากรการแพทย์เพื่อตอบโต้ภาวะฉุกเฉินด้านการจัดการภัยพิบัติที่มี มาตรฐานสากล เป็นแนวทางการวางกรอบการปฏิบัติที่พร้อมรับสถานการณ์ตั้งแต่ก่อนเกิดภัย ขณะเกิดภัย และหลังเกิดภัย สำหรับบุคลากรทั้งส่วนกลางและส่วนภูมิภาคให้ทำงานได้อย่างถูกต้อง เป็นระบบและมี ทิศทางเดียวกัน

5.4.5 สนับสนุนภาคเอกชน สถานประกอบการ โรงเรียน และท้องถิ่น ให้มีการเตรียม ความพร้อม สถาบันสารสนเทศทรัพยากรน้ำและการเกษตร (องค์การมหาชน) (สสนก.) กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี จัดทำระบบภูมิสารสนเทศทุกจังหวัดเพื่อบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ร่วมกับหน่วยงานระดับท้องถิ่น มีฐานข้อมูลทรัพยากรน้ำระดับจังหวัด จัดทำฐานข้อมูลแหล่งน้ำชุมชน โดยใช้ เทคโนโลยีภูมิสารสนเทศบริเวณพื้นที่ภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 33 จังหวัด นอกจากนี้ จัดทำ ข้อมูลแผนที่แหล่งน้ำออนไลน์ผ่านเว็บไซต์ เป็นการบริการข้อมูลแหล่งน้ำชุมชนผ่านระบบเครือข่ายให้กับ หน่วยงาน ชุมชน และประชาชน ใช้ประโยชน์ในการบริหารจัดการน้ำชุมชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

5.5 การสร้างภูมิคุ้มกันด้านการค้าจากเงื่อนไขด้านสิ่งแวดล้อมและวิกฤตจากการเปลี่ยนแปลง สภาพภูมิอากาศ โดยติดตาม เฝ้าระวังมาตรการการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมที่อาจส่งผลกระทบต่อการค้าและการ ลงทุน เตรียมมาตรการรองรับผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากมาตรการดังกล่าวและข้อตกลงระหว่างประเทศ เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมและการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ รวมทั้งศึกษาผลกระทบและกำหนดแผนกลยุทธ์ราย สินค้า รวมถึงมาตรการเยียวยาในสินค้าและธุรกิจที่เกี่ยวข้อง ส่งเสริมให้ผู้ส่งออกทำคาร์บอนฟุตพริ้นต์ โดย พัฒนาตลาดของฉลากคาร์บอน เพื่อสร้างความตระหนักและเพิ่มทางเลือกให้กับผู้บริโภคสามารถมีส่วนร่วมใน การลดก๊าซเรือนกระจก กระตุ้นให้ผู้ผลิตสินค้าพัฒนากระบวนการผลิตและการขนส่งให้มีประสิทธิภาพในการ จัดการพลังงานและของเสีย ส่งเสริมให้ผู้ประกอบการแจ้งข้อมูลเกี่ยวกับปริมาณก๊าซเรือนกระจกที่ปล่อยออก จากผลิตภัณฑ์และบริการตลอดวัฏจักรชีวิต เพื่อขยายผลการดำเนินงานการขึ้นทะเบียนคาร์บอนฟุตพริ้นท์ของ ผลิตภัณฑ์

5.6 การเพิ่มบทบาทประเทศไทยในเวทีประชาคมโลกที่เกี่ยวข้องกับกรอบความตกลงและพันธกรณีด้านสิ่งแวดล้อมระหว่างประเทศ

5.6.1 ศึกษารายละเอียดและสร้างความเข้าใจของพันธกรณี รวมทั้งติดตามสถานการณ์การเจรจาและท่าทีของประเทศต่างๆ ภายใต้อนุสัญญาข้อตกลงและพันธกรณีด้านสิ่งแวดล้อม อาทิ อนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (UNFCCC) โดยจัดทำท่าทีของประเทศเพื่อประกอบการประชุมเจรจา รวมทั้งเผยแพร่ข้อมูลผลการเจรจาที่เกี่ยวข้อง เช่น ประเด็นด้านการลดก๊าซเรือนกระจก เป็นต้น

5.6.2 พัฒนาความร่วมมือในกลุ่มอาเซียน และประเทศคู่ค้าสำคัญ สำนักงานปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม จัดตั้งเครือข่ายฝึกอบรมด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในกลุ่มอาเซียน เพื่อเป็นศูนย์กลางในการพัฒนาความรู้ แลกเปลี่ยนประสบการณ์ระหว่างบุคลากรภาครัฐและผู้เกี่ยวข้อง พัฒนาศักยภาพข้อมูลและความร่วมมือระหว่างประเทศในกรอบอาเซียนของกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ปัจจุบันอยู่ระหว่างดำเนินการจัดตั้งเครือข่ายฝึกอบรมนานาชาติด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

5.6.3 สนับสนุนการดำเนินงานตามพันธกรณีและข้อตกลงระหว่างประเทศด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ผลักดันการดำเนินงานด้านจัดการมลพิษตามกรอบความร่วมมือระหว่างประเทศและพันธกรณีระหว่างประเทศ ได้แก่ อนุสัญญาบาเซลว่าด้วยการควบคุมการเคลื่อนย้ายข้ามแดนของเสียอันตรายและการกำจัด อนุสัญญาสตอกโฮล์มว่าด้วยสารมลพิษที่ตกค้างยาวนาน อนุสัญญารอตเตอร์ดัมว่าด้วยกระบวนการแจ้งข้อมูลสารเคมีล่วงหน้าสำหรับสารเคมีอันตรายและสารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืชและสัตว์บางชนิดในการค้าระหว่างประเทศ อนุสัญญามินามาตะว่าด้วยการจัดการสารปรอท โครงการปรับปรุงประสิทธิภาพการใช้พลังงานและการบรรเทาผลกระทบต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศในภาคการขนส่งทางบกของภูมิภาคอาเซียน ระบบติดตามสถานการณ์หมอกควันของอนุภูมิภาคอาเซียนตอนล่าง รวมทั้งข้อตกลงหรือโครงการความร่วมมืออื่นๆ เช่น ข้อตกลงอาเซียนเรื่องมลพิษจากหมอกควันข้ามแดน โครงการ Clean Air for Smaller Cities in the ASEAN Region (GIZ) โครงการความร่วมมือด้านการติดตามตรวจสอบคุณภาพสิ่งแวดล้อมและการจัดการมลพิษ ภายใต้โครงการความร่วมมือทวิภาคีด้านการจัดการทรัพยากรน้ำและสิ่งแวดล้อม ระหว่างราชอาณาจักรไทยและสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว โครงการการพัฒนาาระบบฝังกลบบขยะมูลฝอยชุมชนสำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขนาดกลางและขนาดเล็ก ร่วมกับหน่วยงาน JICA และโครงการส่งเสริมการจัดการน้ำในภาวะวิกฤตโดยการรักษาระบบนิเวศในพื้นที่ลุ่มน้ำ

5.7 การควบคุมและลดมลพิษ

5.7.1 ลดปริมาณมลพิษทางอากาศ

1) ป้องกันและแก้ปัญหาหมอกควันไฟป่า กรมควบคุมมลพิษ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม จัดทำแผนปฏิบัติการป้องกันและแก้ไขปัญหาไฟป่า การเผาในที่โล่งและมลพิษหมอกควัน พ.ศ. 2556-2562 ภายใต้แผนแม่บทพัฒนาความปลอดภัยด้านอัคคีภัยแห่งชาติ คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบเมื่อวันที่ 1 พฤศจิกายน 2556 โดยมีเป้าหมายในการจัดการไฟป่า ลดพื้นที่ไฟไหม้ป่าให้เหลือไม่เกินปีละ 300,000 ไร่ จัดการเศษวัสดุเหลือใช้จากภาคเกษตรกรรมทดแทนการเผาในพื้นที่อย่างน้อยปีละ 200,000 ไร่ ลดการเผาขยะมูลฝอยในที่โล่งโดยให้มีการกำจัดมูลฝอยอย่างถูกวิธีและปลอดภัยไม่

น้อยกว่าร้อยละ 50 ของจังหวัดทั้งหมด และมีการใช้ประโยชน์มูลฝอยไม่ต่ำกว่าร้อยละ 30 ของปริมาณมูลฝอยที่เกิดขึ้นในแต่ละพื้นที่ นอกจากนี้ ได้ดำเนินมาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหามลพิษจากหมอกควันภาคเหนือ 9 จังหวัด โดยใช้หลักการ 2P2R ได้แก่ การป้องกัน (Prevention) การเตรียมพร้อม (Preparation) การรับมือ (Response) และการฟื้นฟู (Recovery) ประกอบด้วย 8 มาตรการ ได้แก่ ควบคุมการเผาช่วง “80 วันอันตราย” ป้องกันและแก้ปัญหาไฟป่าอย่างเข้มข้น สนับสนุน “ชุมชนมาตรฐาน หมู่บ้านปลอดการเผา” ส่งเสริมภาคเอกชนและภาคีเครือข่ายเข้าร่วมในการป้องกันและแก้ไขปัญหามลพิษจากหมอกควัน สื่อสารประชาสัมพันธ์เชิงรุกสู่กลุ่มเป้าหมาย แจ้งเตือนสถานการณ์หมอกควัน ขยายความร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้านเพื่อลดปัญหาหมอกควันข้ามแดน และจัดตั้งศูนย์อำนวยการป้องกันและแก้ไขปัญหามลพิษจากหมอกควันภาคเหนือ 9 จังหวัด ผลจากการปฏิบัติตามมาตรการส่งผลให้ในช่วง 100 วันอันตราย (21 มกราคม – 30 เมษายน 2556) สถานการณ์หมอกควันภาคเหนือภาพรวมดีขึ้นเมื่อเทียบกับช่วงเวลาเดียวกัน โดยพบ PM₁₀ มีค่าเกินเกณฑ์มาตรฐานจำนวน 46 วัน ลดลงจากปี 2555 ซึ่งพบเกินเกณฑ์มาตรฐานจำนวน 63 วัน

2) **ป้องกันและแก้ปัญหามลพิษในพื้นที่มาบตาพุด และบริเวณใกล้เคียง** โดยกรมควบคุมมลพิษ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ได้กำหนดมาตรฐานควบคุมการระบายสารอินทรีย์ระเหยง่าย (VOCs) จากโรงงานอุตสาหกรรม การปล่อยทิ้งสารเบนซีนและสาร 1,3-บิวทาไดอีน กำหนดหลักเกณฑ์การปฏิบัติที่ดีในการควบคุมสาร VOCs จากท่าเรือที่มีการเก็บรักษา ขนถ่าย หรือขนส่ง รวมทั้งประเมินคุณภาพอากาศหลังจากใช้น้ำมันมาตรฐานยูโร 4 (มีสารเบนซีนเป็นองค์ประกอบลดลง) แก้ปัญหาการปนเปื้อนสาร VOCs ในน้ำใต้ดินในพื้นที่โรงงาน รวมทั้งติดตามและเฝ้าระวังคุณภาพสิ่งแวดล้อมอย่างต่อเนื่องเป็นประจำทุกปี

5.7.2 **เพิ่มประสิทธิภาพการจัดการขยะและน้ำเสียชุมชน** องค์การจัดการน้ำเสีย กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การจัดการระบบบำบัดน้ำเสียชุมชนอย่างมีประสิทธิภาพ ได้แก่ การจัดการระบบบำบัดน้ำเสียองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีเศรษฐกิจดีอย่างเต็มรูปแบบในระยะยาว ระบบบำบัดน้ำเสียอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ระบบบำบัดน้ำเสียชุมชนขนาดเล็กให้มีคุณภาพผ่านเกณฑ์มาตรฐาน องค์การจัดการน้ำเสียได้ดำเนินการร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 5 พื้นที่ ได้แก่ เทศบาลนครสงขลา เทศบาลเมืองประจวบคีรีขันธ์ เทศบาลเมืองพะเยา เทศบาลตำบลบางเสร่ จังหวัดชลบุรี และเทศบาลตำบลบ้านเพ จังหวัดระยอง มีปริมาณน้ำเสียที่บำบัดรวม 4,001,999 ลูกบาศก์เมตร ดำเนินการจัดเก็บค่าธรรมเนียมการบำบัดน้ำเสีย เพื่อเตรียมพัฒนาต่อยอดการนำน้ำเสียและกากตะกอนกลับมาใช้ประโยชน์ รวมทั้งพัฒนาศักยภาพและเตรียมความพร้อมให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถดำเนินการต่อได้ด้วยตนเอง นอกจากนี้ ประสานความร่วมมือระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและชุมชนในการจัดการปัญหามลพิษตั้งแต่ต้นทางถึงปลายทาง ได้แก่ ส่งเสริมการลดปริมาณขยะ คัดแยกขยะมูลฝอยจากแหล่งกำเนิด สนับสนุนให้มีการจัดการขยะมูลฝอยอย่างถูกวิธี สร้างเครือข่ายความร่วมมือจัดการขยะมูลฝอยแบบครบวงจร เพื่อสร้างความตื่นตัวให้กับชุมชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีความเข้าใจถึงนโยบายแนวทางป้องกันและแก้ปัญหาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของภาครัฐ อีกทั้งเป็นการลดค่าใช้จ่ายในการฝังกลบขยะของเทศบาลได้อย่างต่อเนื่องและยั่งยืน

5.7.3 **พัฒนาระบบการจัดการของเสียอันตราย ขยะอิเล็กทรอนิกส์ และขยะติดเชื้อ** กรมควบคุมมลพิษ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ดำเนินการป้องกันและแก้ปัญหามลพิษจากกากของเสียอันตราย มีการดำเนินการแบ่งเป็น 3 ระยะ ดังนี้ *ระยะสั้น* ควบคุมการขนส่งหรือขนย้ายกากของเสียอันตรายให้รัดกุม จัดทำบัญชีข้อมูลโรงงานที่มีกากของเสียอุตสาหกรรม *ระยะกลาง* พัฒนาศักยภาพโรงงาน

อุตสาหกรรม โรงกำจัดกากอุตสาหกรรมที่เป็นอันตราย ขยะติดเชื้อ ระยะยาว สร้างและพัฒนาธุรกิจการกำจัดกากอุตสาหกรรมที่เป็นอันตรายและขยะติดเชื้อให้เพียงพอกับปริมาณที่เกิดขึ้น ซึ่งได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติเมื่อวันที่ 7 มีนาคม 2556

5.7.4 ลดความเสี่ยงอันตราย การรั่วไหล และการเกิดอุบัติเหตุจากสารเคมี กรมควบคุมมลพิษ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ดำเนินการสนับสนุนและแก้ปัญหาเหตุฉุกเฉินและอุบัติเหตุด้านมลพิษ มีเหตุฉุกเฉินและอุบัติเหตุด้านมลพิษที่ได้รับแจ้ง 26 ครั้ง เป็นอุบัติเหตุที่เกิดขึ้นในโรงงานอุตสาหกรรมและโกดังสินค้า 11 ครั้ง การขนส่งสารเคมี 7 ครั้ง สถานที่อื่นๆ 3 ครั้ง การลักลอบทิ้งกากของเสีย 5 ครั้ง ดำเนินการแก้ไขและฟื้นฟูคุณภาพสิ่งแวดล้อมบริเวณพื้นที่วิกฤต ได้แก่ พื้นที่ปนเปื้อนสารตะกั่ว บริเวณห้วยคลิตี้ จังหวัดกาญจนบุรี ตามคำสั่งศาลปกครองสูงสุด การปนเปื้อนสารแคดเมียมในพื้นที่ลุ่มน้ำแม่ตาบ อำเภอแม่สวด จังหวัดตาก การปนเปื้อนสารปรอทบริเวณสวนอุตสาหกรรม 304 และบริเวณคลองชะลอกวาง ตำบลท่าตูม อำเภอศรีมหาโพธิ จังหวัดปราจีนบุรี รวมทั้งเหตุการณ์น้ำมันดิบรั่วไหลที่เกาะเสม็ด จังหวัดระยอง

5.7.5 พัฒนาระบบเตือนภัย แจ้งเหตุฉุกเฉิน และระบบการจัดการเมื่อเกิดอุบัติเหตุด้านมลพิษ กรมควบคุมมลพิษ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ดำเนินการติดตามตรวจสอบแหล่งกำเนิดมลพิษและบังคับใช้กฎหมาย ผลักดันให้เกิดการดำเนินการตามมาตรฐาน ตรวจสอบแหล่งกำเนิดมลพิษเพื่อควบคุมการระบายมลพิษให้เป็นไปตามกฎหมายกำหนด พัฒนาให้เกิดศูนย์พิษระดับภูมิภาค เพื่อให้เกิดฐานข้อมูลและระบบการเข้าถึงข้อมูลศูนย์พิษสารเคมีอุตสาหกรรมให้บุคลากรทางการแพทย์สามารถใช้งานได้อย่างมีประสิทธิภาพ จัดทำแผนและซักซ้อมการเผชิญเหตุสารเคมีโดยมีส่วนร่วมของชุมชนในพื้นที่ นอกจากนี้ ดำเนินการจัดการและลดมลพิษจากแหล่งกำเนิด โดยกำหนดกลไกให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมและรับผิดชอบในการแก้ปัญหามลพิษเชิงพื้นที่ เสริมสร้างศักยภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินงานควบคุมมลพิษ สร้างเครือข่ายการมีส่วนร่วมของประชาชนในพื้นที่สำหรับเฝ้าระวังปัญหามลพิษ โดยเฉพาะพื้นที่ที่ประสบปัญหาหมอกควันและไฟป่า พื้นที่เมืองและอุตสาหกรรม พื้นที่วิกฤต พื้นที่ปนเปื้อนมลพิษในสิ่งแวดล้อม และพื้นที่เขตควบคุมมลพิษ รวมทั้งพัฒนาช่องทางการเผยแพร่ข้อมูลคุณภาพอากาศทั่วประเทศที่ประชาชนเข้าถึงได้ ผ่านแอปพลิเคชันของอุปกรณ์สื่อสารแบบพกพาในระบบปฏิบัติการ iOS และ Android โดยใช้ชื่อว่า “Air4Thai”

5.8 การพัฒนาระบบการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้มีประสิทธิภาพ โปร่งใสและเป็นธรรมอย่างบูรณาการ

5.8.1 พัฒนาชุมชนให้เข้มแข็ง และส่งเสริมสิทธิชุมชนในการเข้าถึงและใช้ประโยชน์ทรัพยากรธรรมชาติอย่างสมดุลและยั่งยืน ส่งเสริมและพัฒนากิจการดำเนินงานด้านป่าชุมชนและวนเกษตร โดยคัดเลือกและเตรียมพื้นที่ป่าชุมชนที่มีศักยภาพสำหรับจัดทำแปลงสาธิตโครงการธนาคารป่าชุมชนหรือแปลงสาธิตระบบวนเกษตร สำหรับเป็นแหล่งอาหารแหล่งพืชสมุนไพร ไม้ใช้สอย และแหล่งศึกษาดูงานเพื่อเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจในการเพาะปลูกป่าในพื้นที่

5.8.2 สนับสนุนกระบวนการมีส่วนร่วมและพัฒนาศักยภาพของท้องถิ่นและชุมชน โดยกรมทรัพยากรธรณี กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ดำเนินการพัฒนาศักยภาพชุมชนเพื่อบริหารจัดการด้านธรณีวิทยาในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือและภาคเหนือ ในจังหวัดร้อยเอ็ด มหาสารคาม และแม่ฮ่องสอน การแก้ปัญหาพื้นที่ดินเค็มโดยให้ชุมชนร่วมกันบริหารจัดการ ส่งเสริมให้ชุมชนนำองค์ความรู้ด้านธรณีวิทยาและทรัพยากรธรณีไปใช้บริหารจัดการท้องถิ่น

5.8.3 ปรับปรุงกฎหมายให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม และ บังคับใช้อย่างเสมอภาคเป็นธรรม สำนักแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่ดินของรัฐ สำนักงานปลัดกระทรวง ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ดำเนินการแก้ปัญหาข้อขัดแย้งเกี่ยวกับที่ดินของรัฐให้เป็นไปตามระเบียบ สำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่ดินของรัฐ พ.ศ. 2545 เพื่อพิสูจน์สิทธิการครอบครอง ที่ดินของบุคคลในเขตที่ดินของรัฐ ตามมาตรการที่คณะกรรมการแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่ดินของรัฐ (กบร.) กำหนด เพื่อให้ประชาชนที่มีปัญหาข้อพิพาทหรือข้อโต้แย้งเกี่ยวกับการครอบครองที่ดินของบุคคลในเขตที่ดิน ของรัฐได้รับการแก้ไขปัญหามาหลักเกณฑ์ของ กบร. อย่างเป็นธรรมและถูกต้องตามกฎหมาย

5.8.4 ผลักดันให้มีการจัดเก็บภาษีสิ่งแวดล้อม รวมถึงการปฏิรูปการบริหารจัดการ งบประมาณของประเทศ เพื่อสร้างแรงจูงใจในการใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างมีประสิทธิภาพ และลดการ ก่อมลพิษ มีการยกร่างพระราชบัญญัติมาตรการการคลังเพื่อสิ่งแวดล้อม เพื่อผลักดันให้มีการจัดเก็บภาษี สิ่งแวดล้อมรูปแบบต่างๆ ได้แก่ จัดเก็บภาษีรถยนต์จากการปล่อยก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ มีผลบังคับใช้ 1 มกราคม 2559 ศึกษาแนวทางการจัดเก็บภาษีการปล่อยมลพิษทางน้ำเพื่อศึกษาแนวทางการจัดเก็บภาษีการ ปล่อยมลพิษทางน้ำ ในปี 2556 ได้มีการทบทวนร่างพระราชบัญญัติมาตรการการคลังเพื่อสิ่งแวดล้อม พ.ศ. และเห็นควรนำร่องโครงการศึกษาแนวทางการจัดเก็บภาษีการปล่อยมลพิษทางน้ำเป็นโครงการแรก

5.8.5 สร้างรายได้จากการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและความหลากหลายทางชีวภาพ เพิ่มพื้นที่ปลูกไม้เศรษฐกิจ สำหรับผลิตไม้เพื่อใช้สอยภายในประเทศ เป็นการสร้างรายได้จากการขายผลผลิต ให้กับเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ อีกทั้งเป็นการเพิ่มจำนวนต้นไม้ช่วยสร้างสมดุลทางธรรมชาติ มีการ ประชาสัมพันธ์และสำรวจความต้องการของประชาชนที่จะเข้าร่วมโครงการกับกรมป่าไม้ ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2557 จำนวน 5,132 ราย รวมทั้งจัดเตรียมและสนับสนุนกล้าไม้ทั่วไปแก่เกษตรกร 1,210,460 กล้า

5.8.6 พัฒนาระบบฐานข้อมูลและระบบติดตามประเมินผล รวมทั้งส่งเสริมการศึกษาวิจัย สำนักงานพัฒนาเศรษฐกิจจากฐานชีวภาพ (องค์การมหาชน) กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม จัดทำระบบรายการทรัพยากรพันธุกรรมที่ทรงคุณค่าสำหรับการพัฒนาและแข่งขันในอาเซียน เพื่อเป็นผู้นำ ด้านความหลากหลายทางชีวภาพและเป็นการเชื่อมโยงกับแหล่งข้อมูลอื่นๆ ทั่วโลก การคุ้มครองแหล่งและซาก ดึกดำบรรพ์ตามพระราชบัญญัติคุ้มครองซากดึกดำบรรพ์ พ.ศ. 2551 การสำรวจความหลากหลายทางชีวภาพ ของพืชเพื่อรวบรวมตัวอย่างพรรณไม้ในพื้นที่ต่างๆ 8,600 ตัวอย่าง และเก็บรวบรวมไว้ในสวนพฤกษศาสตร์ (สะสม) 6,830 ชนิด เพื่อเป็นฐานข้อมูลความหลากหลายพรรณไม้ในประเทศไทย รวมทั้งจัดทำคู่มือและ เอกสารเผยแพร่แก่ประชาชนให้เห็นคุณค่าและความหลากหลายของพรรณไม้ในภูมิภาคต่างๆ ของประเทศ

6 ประเด็นการพัฒนาในระยะต่อไป

ผลการพัฒนาในช่วงสองปีแรกของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 11 มีความก้าวหน้าการดำเนินงานทั้งการเพิ่ม พื้นที่อนุรักษ์ได้ตามเป้าหมาย เพิ่มพื้นที่ชลประทานเพื่อการเกษตรกรรม เป็นการเพิ่มปริมาณน้ำเพื่อใช้ในการ อุปโภค บริโภคของประชาชน และส่งผลให้หมู่บ้านที่ขาดแคลนน้ำมีแนวโน้มลดลง คุณภาพอากาศอยู่ในเกณฑ์ มาตรฐาน แหล่งน้ำที่มีคุณภาพอยู่ในเกณฑ์พอใช้ขึ้นไปมีการพัฒนาที่ดีขึ้น อย่างไรก็ตาม คุณภาพน้ำทะเล ชายฝั่งที่อยู่ในเกณฑ์เสื่อมโทรมมากเพิ่มสูงขึ้น การจัดการขยะมูลฝอยยังไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร การกำจัด ขยะอย่างถูกวิธียังดำเนินการได้น้อย ดังนั้น ในระยะที่เหลือของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 11 จึงควรให้ความสำคัญ กับการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง ดังนี้

6.1 เร่งดำเนินการลดและควบคุมมลพิษเพื่อสร้างสภาพแวดล้อมที่ดี ผลักดันการกำจัดขยะมูลฝอยให้เป็นวาระแห่งชาติ ลดการเกิดขยะมูลฝอยและของเสียอันตราย ณ แหล่งกำเนิด สนับสนุนการใช้ผลิตภัณฑ์ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ส่งเสริมให้มีการคัดแยกและนำขยะมูลฝอยและของเสียอันตรายมาใช้ประโยชน์ใหม่ให้มากที่สุด โดยผลักดันให้เกิดการแปรรูปขยะมูลฝอยเป็นพลังงาน จัดระบบการเรียกคืนซากผลิตภัณฑ์และบรรจุภัณฑ์ตามหลักการขยายความรับผิดชอบของผู้ผลิต การบริหารจัดการขยะมูลฝอยของเสียอันตราย และมูลฝอยติดเชื้อ เน้นการดำเนินการระบบการจัดการแบบครบวงจรและระบบศูนย์รวมด้วยการรวมกลุ่มขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รวมทั้ง ให้เอกชนมีส่วนร่วมดำเนินการในรูปแบบ Public Private Partnerships (PPPs) เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการตั้งแต่การเก็บรวบรวม การขนส่ง การรีไซเคิล และการบำบัดกำจัดอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ

6.2 สนับสนุนให้เกิดการบริหารจัดการมลพิษเชิงพื้นที่ จัดทำข้อมูลคุณภาพสิ่งแวดล้อมพื้นฐาน กำหนดประเภทและจำนวนอุตสาหกรรมให้สอดคล้องกับสภาพพื้นที่ เพื่อควบคุมการระบายมลพิษให้มีข้อมูลมลพิษในกระบวนการอุตสาหกรรมตั้งแต่เริ่มกระบวนการตลอดจนการบำบัดที่เชื่อมโยงฐานข้อมูลกับหน่วยงานภาครัฐ กำหนดมาตรการควบคุมคุณภาพสิ่งแวดล้อมในเขตอุตสาหกรรม เช่น การควบคุมจำนวนยานพาหนะในเขตอุตสาหกรรม การขนถ่าย การเก็บรักษาสารเคมี การซ่อมบำรุงอุปกรณ์เครื่องจักร การขนย้ายกากของเสียอุตสาหกรรม เป็นต้น เพื่อสามารถจัดการปัญหามลพิษในพื้นที่วิกฤตและพื้นที่เสี่ยง ลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและสุขภาพของประชาชนในพื้นที่

6.3 พัฒนาระบบการอนุรักษ์และฟื้นฟูระบบนิเวศ อนุรักษ์และฟื้นฟูระบบนิเวศที่มีความเปราะบางต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศโดยเฉพาะพื้นที่เป้าหมายที่มีผลกระทบต่อการพัฒนาประเทศ อาทิ พื้นที่แนวปะการัง ป่าชายเลน พื้นที่ชุ่มน้ำ รวมถึงพื้นที่ที่ได้รับการขึ้นทะเบียนเป็นมรดกโลก เพื่อศึกษาตัวชี้วัดที่สามารถชี้ถึงความแข็งแรงหรือความอ่อนไหวของระบบนิเวศ และควรมีความจำเพาะต่อระบบนิเวศวิทยาแต่ละแห่ง ตรวจวัดได้ตั้งแต่ระบบเริ่มประสบปัญหา เพื่อแก้ไขได้อย่างทันท่วงที พัฒนาเครื่องมือและกลไกในการอนุรักษ์ พื้นที่ฟู และลดผลกระทบจากสภาวะโลกร้อนต่อสิ่งมีชีวิต เช่น การสำรวจทางไกล การตรวจวัดปริมาณคาร์บอน การสำรวจทางอากาศ ความรู้ทางสถิติ และการสร้างแบบจำลองเพื่อการคาดการณ์ในอนาคตอย่างสม่ำเสมอ รวมทั้ง เพิ่มคุณค่าและใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพสำหรับชุมชนและอุตสาหกรรม โดยรวบรวมข้อมูลการใช้ประโยชน์ความหลากหลายชีวภาพของชุมชน (ภูมิปัญญา) เพื่อหาแนวทางการนำเทคโนโลยีไปใช้ต่อยอดเพื่อเพิ่มมูลค่า รวมทั้งสนับสนุนการวิจัย การถ่ายทอดเทคโนโลยี การประยุกต์และต่อยอดภูมิปัญญา

6.4 ส่งเสริมการดำเนินงานเพื่อเตรียมพร้อมรับมือการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและภาวะโลกร้อน จัดทำฐานข้อมูลการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศอย่างต่อเนื่อง กระจายความรู้ วิธีการใช้งานฐานข้อมูลไปสู่ภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง มุ่งเน้นการบูรณาการองค์ความรู้ที่มีอยู่ สนับสนุนการศึกษาวิจัยเพื่อพัฒนาองค์ความรู้ใหม่ พัฒนาฐานข้อมูลที่เกี่ยวข้องจากอดีตจนถึงปัจจุบัน เพื่อกำหนดนโยบายและแผนการดำเนินการในการลดก๊าซเรือนกระจกและปรับตัวจากผลกระทบที่จะเกิดขึ้นให้เหมาะสมกับแต่ละท้องถิ่น ส่งเสริมการพัฒนาเทคโนโลยีพลังงานทดแทนทั้งในภาคอุตสาหกรรมและชุมชน การแปรรูปขยะและของเสียจากชุมชนให้เป็นพลังงานความร้อนหรือพลังงานไฟฟ้า เพื่อสร้างความมั่นคงด้านพลังงาน ลดการใช้เชื้อเพลิงฟอสซิลและช่วยลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก รวมทั้ง ส่งเสริมให้ประชาชนเตรียมความพร้อมการเปลี่ยนแปลงในการใช้ชีวิตไปสู่วิถีชีวิตแบบพึ่งพาตัวเอง มีการใช้พลังงานลดลง ส่งเสริมพัฒนาและนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาช่วยในการปรับตัวให้สามารถดำรงชีวิตภายใต้สภาวะที่มีผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศที่เกิดขึ้นได้

ส่ว น ที่ 5

การขับเคลื่อนแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 11
สู่การปฏิบัติ

ส่วนที่ 5

บทที่ 10

การติดตามความก้าวหน้าการขับเคลื่อน
แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 11 สู่การปฏิบัติ

บทที่ 10

การติดตามความก้าวหน้าการขับเคลื่อนแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 11

1 การขับเคลื่อนแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 ปี 2556

แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 11 (พ.ศ.2555-2559) ได้ให้ความสำคัญกับการบริหารจัดการสู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม เน้นการสร้างความรู้ความเข้าใจในเป้าหมาย แนวทางยุทธศาสตร์ และกระบวนการขับเคลื่อนแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 11 ไปสู่การปฏิบัติกับทุกภาคส่วน การเชื่อมโยงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 11 กับนโยบายรัฐบาล แผนบริหารราชการแผ่นดิน และแผนระดับรองต่างๆ เสริมสร้างบทบาทของทุกภาคส่วนในการร่วมนำแผนไปปฏิบัติ ใช้จังหวัดเป็นพื้นที่ดำเนินการเชื่อมโยงท้องถิ่นและชุมชนกับแผนระดับกระทรวงและประเทศ พัฒนาระบบการติดตามประเมินผลให้เชื่อมโยงกันทุกระดับ เพื่อให้การดำเนินการตามแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 11 เกิดประสิทธิผลและประสิทธิภาพ สามารถกระจายผลการพัฒนาสู่ทุกภาคส่วนทุกพื้นที่อย่างทั่วถึง

ในปี 2556 ซึ่งเป็นปีที่สองของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 11 มีการนำแผนฯ ไปขับเคลื่อนสู่การปฏิบัติ สรุปได้ดังนี้

1.1 การประชุมระดมความคิดเห็นการขับเคลื่อนประเด็นการพัฒนาภายใต้แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 11 ระดับภาค ในช่วงเดือนสิงหาคม 2556 ฝ่ายเลขานุการฯ ได้รายงานว่าการประชุมดังกล่าวเป็นการนำเสนอความก้าวหน้าการขับเคลื่อนแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 11 ในระยะที่ผ่านมา และระดมความคิดเห็นเพื่อสร้างเครือข่ายและกำหนดแนวทางการบูรณาการการขับเคลื่อนประเด็นการพัฒนาของภาคีการพัฒนาใน 4 ภาคของประเทศ ประกอบด้วย ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จัดที่จังหวัดขอนแก่น ระหว่างวันที่ 6-7 สิงหาคม 2556 ภาคเหนือ จังหวัดเชียงใหม่ ระหว่างวันที่ 15-16 สิงหาคม 2556 ภาคกลาง จังหวัดชลบุรี (พัทยา) ระหว่างวันที่ 19 - 20 สิงหาคม 2556 และภาคใต้ จังหวัดสงขลา (หาดใหญ่) ระหว่างวันที่ 28 - 29 สิงหาคม 2556 โดยความเห็นชอบที่ประชุมแบ่งตามกลุ่มจังหวัด ได้กำหนดประเด็นระดับพื้นที่ซึ่งมีความสำคัญสูงที่ทุกฝ่ายต้องร่วมกันขับเคลื่อน ประกอบด้วย

1.1.1 ภาคเหนือ พัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ/การค้าชายแดน พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านการขนส่งและเส้นทางเพื่อรองรับการเป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษ ปรับปรุงเส้นทางคมนาคมเพื่อรองรับการขนส่งสินค้าและกระจายสินค้าระหว่างจังหวัดในภาคเหนือ ส่งเสริมและสนับสนุนโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกด้านการท่องเที่ยว ส่งเสริมการเกษตรอินทรีย์และการปลูกพืช สร้างมูลค่าเพิ่มให้แก่สินค้าเกษตรที่สำคัญของพื้นที่ แก้ปัญหาอุทกภัยโดยพัฒนาพื้นที่รับน้ำ/จัดระบบผังเมือง เปิดช่องทางการระบายน้ำอย่างเป็นระบบ

1.1.2 ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ส่งเสริมเกษตรอินทรีย์โดยเน้นการทำเกษตรผสมผสาน/เกษตรทฤษฎีใหม่ ต่อยอดองค์ความรู้จากงานวิจัยที่มีอยู่ จัดตลาดสินค้าเกษตรอินทรีย์ที่แน่นอนให้กับเกษตรกร สร้างความแตกต่างของราคาข้าวอินทรีย์กับข้าวทั่วไป ขับเคลื่อนการท่องเที่ยวภาค

ตะวันออกเฉียงเหนือเป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยวเชิงอารยธรรม พัฒนาแหล่งน้ำให้เพียงพอกับความต้องการของทุกภาคส่วน และเตรียมความพร้อมจังหวัดใหญ่ในการพัฒนาสู่ความเป็นเมือง (Urbanization)

1.1.3 ภาคกลาง พัฒนาระบบรถไฟรางคู่และพัฒนาคลังสินค้าและจุดพักสินค้า ปรับปรุงถนนเส้นทาง 4 เลนเข้าสู่ด่านชายแดน ส่งเสริมเมืองอุตสาหกรรมนิเวศน์ บริหารจัดการขยะให้มีประสิทธิภาพ ใช้กลไกการมีส่วนร่วม การนำเทคนิค/ภูมิปัญญา ท้องถิ่น ชุมชนมาใช้แก้ปัญหาการกัดเซาะชายฝั่งตามลักษณะพื้นที่ พัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์เชิงสุขภาพในระดับชุมชน โดยเฉพาะโฮมสเตย์ และแหล่งเรียนรู้ด้านเกษตร ซึ่งจะส่งผลให้เกิดการกระจายรายได้ เกิดกิจกรรมทางเศรษฐกิจแก่วัยแรงงานและผู้สูงอายุ

1.1.4 ภาคใต้ พัฒนาระบบขนส่งมวลชนในเมือง เน้นระบบราง พัฒนาเส้นทางรถไฟเก่าเพื่อเชื่อมโยงการขนส่งระหว่างเมือง พัฒนาระบบผังเมืองและการบังคับใช้กฎหมายผังเมืองอย่างจริงจัง เสริมสร้างความเข้มแข็งพืชเศรษฐกิจภาคใต้ อาทิ ส่งเสริมการแปรรูปยางพารา นำผลวิจัยต่อยอดการพัฒนา ยางพาราเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่ม ส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศและการท่องเที่ยวทางทะเล ควบคู่กับการแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยวอย่างเป็นระบบ กำหนดพื้นที่อนุรักษ์และหลักเขตทางทะเลเพื่อป้องกันการบุกรุกพื้นที่

1.2 การประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อแก้ปัญหาการกัดเซาะชายฝั่ง

สศช. ได้จัดการประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อการแก้ไขปัญหาการกัดเซาะชายฝั่ง ร่วมกับกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เมื่อวันที่ 30 – 31 กรกฎาคม 2556 ณ อุทยานสิ่งแวดล้อมนานาชาติสิรินธร อำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรี โดยมีวัตถุประสงค์ในการเสริมสร้างองค์ความรู้และกระบวนการเชิงบูรณาการ รวมทั้งการประสานเครือข่ายภาคประชาสังคม ได้แก่ สำนักงานปฏิรูป เครือข่ายรักษ์อ่าวไทยตอนบน มูลนิธิชุมชนไทและเครือข่ายภาคประชาชนในพื้นที่ภาคกลาง ที่ช่วยสนับสนุนการแก้ไขปัญหาการกัดเซาะชายฝั่ง เพื่อกำหนดแนวทางการขยายผลการขับเคลื่อนที่เป็นเอกภาพ และสามารถตอบโจทย์เฉพาะในแต่ละพื้นที่ระหว่างภาคราชการส่วนกลาง ภูมิภาคและท้องถิ่น ภาคเอกชน และรัฐวิสาหกิจ นักวิชาการและภาคประชาชนในพื้นที่ ซึ่งสามารถสรุปสาระสำคัญได้ดังนี้

1.2.1 ปรากฏการณ์ของปัญหาการกัดเซาะชายฝั่ง มีขอบเขตของปัญหาที่น่าวิตก คิดเป็นระยะทางที่เกิดการกัดเซาะชายฝั่ง 830 กิโลเมตร หรือร้อยละ 26 ของความยาวชายฝั่งทะเลทั้งประเทศ ซึ่งครอบคลุม 23 จังหวัด ยาวทั้งสิ้น 3,148 กิโลเมตร (อยู่ด้านอ่าวไทย 2,055 กิโลเมตร และชายฝั่งอันดามัน 1,093 กิโลเมตร)

1.2.2 การขับเคลื่อนการแก้ไขปัญหาการกัดเซาะชายฝั่ง ประกอบด้วยการดำเนินการสำคัญ ได้แก่ (1) การดำเนินงานตามกรอบแผนบูรณาการฯ ในช่วงปี 2554 – 2556 ดำเนินการไปได้ 78 โครงการ วงเงิน 2,198.5 ล้านบาท และได้รับงบประมาณเพื่อดำเนินงานในปี 2557 จำนวน 45 โครงการ วงเงิน 900.75 ล้านบาท (2) การจัดทำแผนฯ ระดับต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการแก้ไขปัญหาการกัดเซาะชายฝั่ง (3) การปักไม้ไผ่ชะลอคลื่นเพื่อแก้ปัญหาการกัดเซาะชายฝั่ง และ (4) การเสริมสร้างองค์ความรู้ให้กับกลุ่มเป้าหมายในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการกัดเซาะชายฝั่งทะเล

1.2.3 ปัญหาและอุปสรรคในการแก้ปัญหาการกัดเซาะชายฝั่ง ประกอบด้วย

(1) ความเข้าใจเรื่องการขับเคลื่อนการแก้ปัญหาการกัดเซาะชายฝั่งยังไม่ตรงกันระหว่างระดับท้องถิ่นและชุมชน และส่วนกลาง (2) ขาดแผนแม่บทและแผนปฏิบัติการแก้ปัญหาการกัดเซาะชายฝั่งในเชิงพื้นที่ที่ชัดเจน (3) ขาดประสิทธิภาพในการใช้จ่ายเงินตามกรอบแผนบูรณาการฯ และ (4) ขาดกลไกสนับสนุนที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะ กลไกติดตามและประเมินผล รวมทั้งกลไกบูรณาการแก้ปัญหาการกัดเซาะชายฝั่งระดับภูมิภาค และท้องถิ่นชุมชน

1.2.4 ประเด็นการขับเคลื่อนการแก้ปัญหาการกัดเซาะชายฝั่งที่สำคัญในระยะต่อไป ได้แก่ (1)

การพัฒนาเทคโนโลยีที่สามารถแก้ปัญหาการกัดเซาะชายฝั่งได้อย่างมีประสิทธิภาพและเหมาะสมกับสภาพพื้นที่ (2) การแก้ไขและพัฒนากฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการได้สิทธิในที่ดินในพื้นที่ซึ่งถูกกัดเซาะซึ่งมีการแก้ปัญหาทำให้ได้ที่ดินกลับคืนมา (3) การให้ความสำคัญกับกระบวนการมีส่วนร่วมและการติดตามประเมินผล นอกจากนั้นควรเลือกใช้วิธีการในการแก้ปัญหาที่เหมาะสมกับภูมิสังคมของแต่ละพื้นที่ (4) สศช. ควรศึกษาข้อเสนอที่เกี่ยวข้องกับการแก้ไขปัญหาการกัดเซาะชายฝั่งจากรายงานฉบับล่าสุดของ Intergovernmental Panel on Climate Change (IPCC) เพื่อนำมาประยุกต์ใช้ในประเทศไทย และ (5) ควรเพิ่มภาคีการพัฒนาภาควิชาการโดยขอความร่วมมือจากมหาวิทยาลัยต่างๆ ซึ่งมีนักวิชาการและองค์ความรู้ที่เกี่ยวข้อง

1.2.5 ข้อจำกัดและอุปสรรคในการขับเคลื่อนการแก้ปัญหาการกัดเซาะชายฝั่งในระยะต่อไป

ประกอบด้วย (1) เทคนิค วิธีการแก้ปัญหาการกัดเซาะชายฝั่งของแต่ละหน่วยงาน อาทิ กรมโยธาธิการและผังเมือง กรมเจ้าท่า กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง และชุมชน ยังมีความแตกต่างกันอย่างมาก โดยยังไม่มีข้อยุติว่าเทคนิค วิธีการใดที่มีประสิทธิภาพ และความเหมาะสมมากที่สุด (2) หน่วยงานที่มีอำนาจหน้าที่ในการแก้ไขปัญหาการกัดเซาะชายฝั่งประกอบด้วยหลายหน่วยงาน โดยแต่ละหน่วยงานดำเนินการแก้ปัญหาย่างขาดการบูรณาการ และไม่สอดคล้องกับความต้องการของประชาชนในพื้นที่ (3) การขาดองค์ความรู้ในการแก้ไขปัญหา และ (4) การขาดกฎระเบียบที่เหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงสภาพพื้นที่ชายฝั่ง อันอาจส่งผลให้เกิดปัญหาการกัดเซาะชายฝั่ง

ภาคผนวก

- 1 การบรรลุเป้าหมายหลักการพัฒนาในช่วง 2 ปี
ของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 11
- 2 ส่วนราชการที่ได้ให้ความอนุเคราะห์ข้อมูล
ผลการดำเนินงานโครงการสำคัญตามยุทธศาสตร์
แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 11

ภาคผนวกที่ 1 การบรรลุเป้าหมายการพัฒนาของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 11

เป้าหมาย	ตัวชี้วัด	แผนฯ 10					แผนฯ 11	
		2550	2551	2552	2553	2554	2555	2556
ยุทธศาสตร์ที่ 1 การสร้างความเป็นธรรมในสังคม								
1. ลดช่องว่างรายได้ระหว่างกลุ่มคนและพื้นที่ต่างๆ รวมทั้งเสริมสร้างความแข็งแกร่งให้เศรษฐกิจฐานรากและสร้างโอกาสทางเศรษฐกิจให้ผู้ประกอบการรายย่อยและชุมชน	1. ค่าสัมประสิทธิ์ความไม่เสมอภาค (Gini coefficient) ด้านรายได้ของประเทศไทย	0.496	-	0.487	-	0.484	-	0.478
	2. สัดส่วนของมูลค่าผลผลิตวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (ร้อยละผลิตภัณฑ์และบริการของ SMEs ต่อ GDP)	38.7	38.1	37.8	37.1	36.6	37.0	37.4
2. ประชาชนได้รับการคุ้มครองทางสังคมที่มีคุณภาพและครอบคลุมอย่างทั่วถึง รวมทั้งมีความเท่าเทียมทางเพศมากขึ้น ทั้งในเรื่องรายได้ โอกาสทางอาชีพ และโอกาสในการดำรงตำแหน่งในระดับบริหารและระดับการตัดสินใจ	1. อัตราการมีส่วนร่วมในกำลังแรงงาน:							
	- ผู้สูงอายุ	37.71	37.59	38.51	38.04	37.46	38.47	37.92
	- สตรี	64.17	64.52	64.66	64.28	64.33	64.31	63.2
	2. สัดส่วนประชากรที่สามารถเข้าถึงการคุ้มครองทางสังคมที่มีคุณภาพ :							
	- ความครอบคลุมหลักประกันสุขภาพ	98.75	99.16	99.47	99.36	99.95	99.90	99.87
	3. สัดส่วนของแรงงานนอกระบบประกันสังคมที่เข้าถึงระบบสวัสดิการสังคมของกำลังแรงงานทั้งหมด	-	-	-	-	1.52	3.28	4.01
	4. สัดส่วนผู้หญิงในระดับบริหารหรือในระดับการตัดสินใจ :							
	- ภาครัฐ	22.18	21.28	24.18	24.44	25.51	-	-
	- ภาคเอกชน	35.37	-	-	-	45.00	39.00	-
	- ภาคการเมืองระดับชาติ	11.70	16.21	12.00	-	15.8	-	-
	- ภาคการเมืองระดับท้องถิ่น	4.68	5.63	4.22	4.17	-	6.43	5.55
3. ประชาชนรับรู้สิทธิและหน้าที่และเข้าถึงบริการของหน่วยงานกระบวนการยุติธรรมได้อย่างสะดวกและรวดเร็ว มีการบังคับใช้กฎหมายอย่างเสมอภาคและเป็นธรรม ภาคีการพัฒนาต่างๆ มีส่วนร่วมในกระบวนการยุติธรรม	1. ดัชนีความสงบสุข (Positive Peace Index)	-	-	-	-	-	2.982 (อันดับที่ 66)	2.95 (อันดับที่ 63)
	2. ดัชนีสันติภาพโลก (Global Peace Index)	2.491 (อันดับที่ 105)	2.424 (อันดับที่ 118)	2.353 (อันดับที่ 118)	2.393 (อันดับที่ 124)	2.247 (อันดับที่ 107)	2.303 (อันดับที่ 126)	2.378 (อันดับที่ 130)
4. คนยากจนและด้อยโอกาสมีคุณภาพชีวิตดีขึ้น มีภูมิคุ้มกัน และสามารถปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงได้ดีขึ้น	1. ดัชนีชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชน	46.36	55.73	60.89	66.07	76.47	81.00	86.35
5. มีการบริหารจัดการที่โปร่งใสและมีประสิทธิภาพ และเพิ่มการมีส่วนร่วมของทุกภาคีในการพัฒนาประเทศ	1. ดัชนีภาพลักษณ์การทุจริตประพฤติมิชอบ	3.3	3.5	3.4	3.5	3.4	37	35

เป้าหมาย	ตัวชี้วัด	แผนฯ 10					แผนฯ 11	
		2550	2551	2552	2553	2554	2555	2556
ยุทธศาสตร์ที่ 2 การพัฒนาคนสู่สังคมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างยั่งยืน								
1. คนไทยทุกคนมีคุณภาพเพิ่มขึ้นทั้งทางร่างกาย จิตใจ และสติปัญญา รวมทั้งมีอนามัยการเจริญพันธุ์ที่เหมาะสมในทุกช่วงวัย	1. อัตราเจริญพันธุ์รวมของประชากรไทยไม่ต่ำกว่า 1.6 (หน่วย : คน)	1.64	1.62	1.61	1.58	1.62	1.62	1.62
	2. ระดับค่าเฉลี่ยเซารปัญญาของเด็กไม่ต่ำกว่าค่ากลางมาตรฐานสากลที่ระดับ 100 (หน่วย : ร้อยละ)	-	-	91	-	98.59	-	-
2. คุณภาพการศึกษาได้รับการยกระดับสู่มาตรฐานสากล ต่อยอดองค์ความรู้สู่นวัตกรรม และโอกาสการเข้าถึงการศึกษาและการเรียนรู้ในรูปแบบที่หลากหลายเพิ่มมากขึ้น	1. ปีการศึกษาเฉลี่ยของคนไทยเพิ่มขึ้นเป็น 12 ปี (หน่วย : ปี)	7.9	8.0	8.1	8.2	8.2	-	8.0
	2. ผู้เรียนทุกระดับการศึกษามีคุณธรรม จริยธรรม และมีความเป็นพลเมือง	na	na	na	na	na	na	na
	3. เพิ่มสัดส่วนประชากรที่สามารถเข้าถึงโครงข่ายคมนาคมและอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงให้ได้ร้อยละ 80.0 ของประชากรทั่วประเทศ	na	na	na	na	na	na	na
	4. จำนวนบุคลากรด้านการวิจัยและพัฒนาเพิ่มขึ้นเป็น 15 คนต่อประชากร 10,000 คน	6.76	-	9.01	-	-	-	-
	5. อัตราเพิ่มของผลิตภาพแรงงานเฉลี่ยไม่ต่ำกว่าร้อยละ 3.0 ต่อปี	3.30	0.34	-4.07	6.91	-1.07	5.19	2.98
		ช่วงแผนฯ10 เฉลี่ย ร้อยละ 1.08 ต่อปี						
3. โอกาสในการเข้าถึงระบบสุขภาพที่มีคุณภาพเพิ่มขึ้น และปัจจัยเสี่ยงต่อสุขภาพลดลงอย่างเป็นองค์รวม	1. อัตราเพิ่มของการเจ็บป่วยด้วยโรคหัวใจ เบาหวาน หลอดเลือดสมอง ความดันโลหิตสูง และมะเร็งลดลง(หน่วย:ร้อยละ)							
	- โรคหัวใจ	11.25	8.99	5.80	6.53	10.78	2.30	
	- โรคเบาหวาน	10.84	3.89	8.99	7.62	7.09	4.93	
	- โรคหลอดเลือดสมอง	9.13	5.39	28.21	10.90	-9.78	5.33	
	- โรคความดันโลหิตสูง	17.97	10.59	14.06	7.87	12.12	2.05	
	- โรคมะเร็ง	5.12	2.56	-0.87	7.64	7.25	0.59	
	2. อัตราการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ยาสูบ และการมีเพศสัมพันธ์ที่ไม่ปลอดภัยลดลง							
- เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ (หน่วย : ร้อยละ)	29.30	-	32.00	-	31.50	-	32.22	
- ยาสูบ (หน่วย : ร้อยละ)	18.50	-	20.70	-	21.40	-	19.94	

เป้าหมาย	ตัวชี้วัด	แผนฯ 10					แผนฯ 11	
		2550	2551	2552	2553	2554	2555	2556
	- การใช้ถุงยางอนามัยเมื่อมีเพศสัมพันธ์ครั้งแรกที่เพิ่มขึ้น สะท้อนการมีเพศสัมพันธ์ที่ไม่ปลอดภัยลดลง (หน่วย : ร้อยละ) ● นักเรียน ม.2 - เพศชาย 50.0 - เพศหญิง 50.0 ● นักเรียน ม.5 - เพศชาย 49.7 - เพศหญิง 46.3 ● นักเรียนปวช.ชั้นปีที่2 - เพศชาย 48.3 - เพศหญิง 41.3							
	1. ดัชนีครอบครัวอบอุ่นอยู่ในระดับดีขึ้น และจำนวนผู้ถูกกระทำด้วยความรุนแรงในครอบครัวได้รับความช่วยเหลือคุ้มครองเพิ่มขึ้น							
	- ดัชนีครอบครัวอบอุ่นมีระดับดีขึ้น (หน่วย : ร้อยละ)	61.65	63.97	63.18	63.08	65.17	68.31	66.28
	- ความรุนแรงในครอบครัวลดลง (จำนวนคดีความรุนแรงในครอบครัว)	-	54	363	949	1,076	899	854
	2. การเรียนรู้ของคนในชุมชนเพิ่มขึ้น							
	- จำนวนผู้ใช้บริการ/ฝึกอบรมในศูนย์การเรียนรู้ไอซีทีชุมชน (ล้านคน)	0.21	0.64	0.64	9.58	19.76	36.26	
4. สถาบันทางสังคม โดยเฉพาะสถาบันครอบครัว สถาบันการศึกษา สถาบันศาสนา และสถาบันชุมชน มีบทบาทในการบ่มเพาะและหล่อหลอมเด็ก เยาวชนและคนไทยให้เป็นคนดีมีคุณธรรมและจริยธรรมอย่างเข้มแข็งมากขึ้น	3. คนในครัวเรือนมีส่วนร่วมทำกิจกรรมสาธารณะของหมู่บ้านและชุมชนเพิ่มขึ้น (หน่วย : ร้อยละ)	95.27	96.00	98.40	98.63	99.03	99.74	99.39

เป้าหมาย	ตัวชี้วัด	แผนฯ 10					แผนฯ 11	
		2550	2551	2552	2553	2554	2555	2556
ยุทธศาสตร์ที่ 3 ความเข้มแข็งภาคเกษตร ความมั่นคงของอาหารและพลังงาน								
1. เพิ่มสัดส่วนมูลค่าสินค้าเกษตรและอุตสาหกรรมเกษตรไม่ต่ำกว่าร้อยละ 16.0 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ	1. สัดส่วนมูลค่าสินค้าเกษตรและอุตสาหกรรมเกษตรต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (ร้อยละ)	12.1	12.3	12.7	11.6	12.2	11.6	11.2
2. ปริมาณการผลิตสินค้าเกษตรและอาหารเพียงพอต่อความต้องการของตลาด พัฒนาคุณภาพมาตรฐานและความปลอดภัยของสินค้าเกษตรและอาหารอย่างต่อเนื่อง โดยเพิ่มพื้นที่การทำเกษตรกรรมยั่งยืนอย่างน้อยร้อยละ 5.0 ต่อปี รวมทั้งผู้บริโภคสามารถเข้าถึงอาหารที่มีคุณค่าทางโภชนาการ และปลอดภัยได้อย่างทั่วถึงในราคาที่เหมาะสมและเป็นธรรม	1. ผลผลิตและต้นทุนการผลิตต่อหน่วยของสินค้าเกษตร 1.1 ผลผลิต (ล้านตัน) - ข้าว - ยางพารา - อ้อยโรงงาน - มันสำปะหลัง - ปาล์มน้ำมัน 1.2 ต้นทุนการผลิต - ข้าวนาปี (บาท/ตัน) - ข้าวนาปรัง (บาท/ตัน) - ยางแผ่นดิบ (บาท/ตัน) - อ้อยโรงงาน (บาท/ตัน) - มันสำปะหลัง (บาท/ตัน) - ปาล์มน้ำมัน (บาท/ตัน) 2. จำนวนฟาร์มที่ได้รับรองมาตรฐานในแต่ละปีเพิ่มขึ้น 2.1 ฟาร์มสุกร 2.2 ฟาร์มไก่เนื้อ 2.3 ฟาร์มไก่ไข่ 2.4 ฟาร์มเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ 3. พื้นที่ทำเกษตรกรรมยั่งยืน 3.1 พื้นที่เกษตรอินทรีย์ (ล้านไร่)	29.64 2.99 64.37 26.92 6.39 5,985 6,696 34,733 572 824 1,836	32.10 3.12 73.50 25.16 9.27 8,471 6,794 38,452 634 1,079 2,176	31.65 3.06 66.82 30.09 8.16 8,349 7,993 41,473 672 1,229 2,713	32.12 3.05 68.80 22.01 8.22 9,359 7,776 43,172 690 1,616 2,966	34.49 3.35 95.95 21.91 10.78 10,399 8,233 52,431 663 1,682 2,775	38.00 3.63 98.40 29.84 11.36 10,685 8,612 64,204 711 1,798 3,024	38.25 3.86 100.01 30.23 12.81 10,581 8,834 65,252 787 1,821 2,653
3. เกษตรกรมีหลักประกันที่มั่นคงด้านอาชีพและรายได้ มีความสามารถในการชำระหนี้สินเพิ่มขึ้น รวมทั้งเกษตรกรรุ่นใหม่เข้าสู่ภาคเกษตรอย่างต่อเนื่อง	1. สัดส่วนรายได้เงินสดสุทธิทางการเกษตรต่อรายได้เงินสดสุทธิของครัวเรือนเกษตรกร (ร้อยละ) 2. สัดส่วนเกษตรกรรุ่นใหม่ต่อเกษตรกรทั้งหมด 3. สัดส่วนเกษตรกรพึ่งพาตนเองทางอาหารจากไร่นา และสัดส่วนเกษตรกรที่มีความเสี่ยงและไม่ปลอดภัยจากสารเคมีทางการเกษตร	38.98	40.71	39.58	40.00	39.22	36.56	36.23
		- ยังไม่มีการเก็บข้อมูลอย่างเป็นทางการ -						
		- ยังไม่มีการเก็บข้อมูลอย่างเป็นทางการ -						

เป้าหมาย	ตัวชี้วัด	แผนฯ 10					แผนฯ 11	
		2550	2551	2552	2553	2554	2555	2556
	4. ระบบประกันภัยพิบัติที่สามารถช่วยเหลือเกษตรกรได้อย่างทั่วถึง	- ยังไม่มีการเก็บข้อมูลอย่างเป็นทางการ -						
4. เพิ่มปริมาณการผลิตพลังงานทดแทนจากพืชพลังงาน ได้แก่ เอทานอล และ ไบโอดีเซล ในปี 2559 ไม่น้อยกว่า 6.2 และ 3.6 ล้านลิตรต่อวัน ตามลำดับ และเพิ่มผลผลิตพลังงานไฟฟ้า และ พลังความร้อนจากชีวมวล ก๊าซชีวภาพ ของเสียจากครัวเรือนและวัสดุเหลือใช้จากภาคเกษตรและอุตสาหกรรมเกษตร ไม่น้อยกว่า 3,440 เมกะวัตต์ และ 5,564 พันตัน เทียบเท่าน้ำมันดิบ ในปี 2559 ตามลำดับ และส่งเสริมการใช้ อย่างมีประสิทธิภาพ	1. ปริมาณผลผลิตพลังงานทดแทนจากพืชพลังงาน และผลผลิตพลังงานไฟฟ้าและพลังความร้อนจากชีวมวล ก๊าซชีวภาพ ของเสียจากครัวเรือนและวัสดุเหลือใช้จากภาคเกษตรและอุตสาหกรรมเกษตร 1.1 เชื้อเพลิงชีวภาพ - เอทานอล (ล้านลิตร/วัน) - ไบโอดีเซล (ล้านลิตร/วัน) 1.2 ปริมาณการใช้พลังงานทดแทน (ชีวมวล ก๊าซชีวภาพ และ ชยะ) ในการผลิตไฟฟ้า (เมกะวัตต์) - ชีวมวล - ก๊าซชีวภาพ - ชยะ 1.3 ปริมาณการใช้พลังงานความร้อน (แสงอาทิตย์ ชีวมวล และชยะ(พันตัน เทียบเท่า น้ำมันดิบ/ปี)	0.48 0.19 n/a n/a n/a n/a n/a	0.88 1.23 n/a n/a n/a n/a 3,306	1.25 1.67 1,695 1,618 70 7 3,557	1.23 1.72 1,767 1,650 103 13 4,443	1.19 2.10 1,975 1,790 159 26 5,129	1.34 2.40 2,196 1,960 193 43 5,718	2.50 2.67 2,633 2,321 265 47 5,279
ยุทธศาสตร์ที่ 4 การปรับโครงสร้างเศรษฐกิจสู่การเติบโตอย่างมีคุณภาพและยั่งยืน								
1. เศรษฐกิจขยายตัวอย่างมีคุณภาพและยั่งยืน								
1.1 เศรษฐกิจขยายตัวอย่างเหมาะสมและมีเสถียรภาพ และอัตราเงินเฟ้อเฉลี่ยไม่เกินร้อยละ 3.5 ต่อปี	1. อัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ (ร้อยละ)	5.04	2.48	-2.33	7.80	0.10	6.4	2.90
	2. อัตราเงินเฟ้อ (ร้อยละ)	2.20	5.40	-0.90	3.30	3.80	3.0	2.18
1.2 ผลภาพการผลิตรวมเพิ่มขึ้นเฉลี่ยไม่ต่ำกว่าร้อยละ 3.0 ต่อปี	1. ผลภาพการผลิตรวม (ร้อยละ)	2.16	-0.27	-4.23	4.94	-1.45	3.38	0.73
1.3 เพิ่มสัดส่วนมูลค่าภาคเกษตรและอุตสาหกรรมเกษตรให้ได้ไม่ต่ำกว่าร้อยละ 16.0 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ และเพิ่มสัดส่วนมูลค่าภาคบริการให้ได้ไม่ต่ำกว่าร้อยละ 50.0 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ รวมทั้งยกระดับอุตสาหกรรมสู่การผลิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ชุมชน และมีมูลค่าสูง	1. มูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (ล้านล้านบาท ณ ราคาประจำปี)	8.525	9.081	9.042	10.105	10.540	11.375	11.899
	1.1 สัดส่วนผลิตภัณฑ์มวลรวมสาขาเกษตรต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (ร้อยละ)	8.68	8.83	9.16	8.30	8.63	8.41	8.29
	1.2 สัดส่วนผลิตภัณฑ์มวลรวมภาคเกษตรและอุตสาหกรรมเกษตรต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมใน	12.1	12.3	12.7	11.6	12.2	11.6	11.2

เป้าหมาย	ตัวชี้วัด	แผนฯ 10					แผนฯ 11	
		2550	2551	2552	2553	2554	2555	2556
	ประเทศ (ร้อยละ)							
	1.3 สัดส่วนผลิตภัณฑ์มวลรวม สาขาอุตสาหกรรมต่อ ผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (ร้อยละ)	39.60	40.13	38.59	40.76	38.99	39.14	38.08
	1.4 สัดส่วนผลิตภัณฑ์มวลรวม สาขาบริการและอื่นๆ ต่อ ผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (ร้อยละ)	51.72	51.05	52.26	50.95	52.38	52.45	53.63
1.4 พัฒนาสินค้าและบริการ สร้างสรรค์ให้มีอัตราการขยายตัวไม่ต่ำกว่าร้อยละ 5.0 ต่อปี	1. อัตราการขยายตัวของสินค้าและบริการสร้างสรรค์ (ร้อยละ)	2.8	2	-3.9	2.1	0.4	0.4	n.a.
2. เลื่อนอันดับความสามารถในการแข่งขันทางเศรษฐกิจของประเทศโดย IMD เป็นอันดับ 16 ของโลกและเพิ่มอันดับความสามารถในการประกอบธุรกิจให้เป็น 1 ใน 10 ของโลก	1. อันดับความสามารถในการแข่งขันทางเศรษฐกิจของประเทศที่จัดทำโดย IMD	33	27	26	26	27	30	27
	2. อันดับความสามารถในการประกอบธุรกิจโดยธนาคารโลก	18	15	12	12	19	17	18
3. เพิ่มสัดส่วนค่าใช้จ่ายการลงทุนเพื่อการวิจัยและพัฒนาเป็นไม่น้อยกว่าร้อยละ 1.0 และเพิ่มขึ้นเป็นไม่น้อยกว่าร้อยละ 2.0 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศในระยะต่อไป โดยมีสัดส่วนการลงทุนวิจัยและพัฒนาของภาคเอกชนต่อภาครัฐเพิ่มขึ้นเป็น 70:30	1. สัดส่วนค่าใช้จ่ายการลงทุนเพื่อการวิจัยและพัฒนาต่อ GDP (ร้อยละ)	0.20	0.20	0.24	0.19	0.26	na	0.37
	2. สัดส่วนการลงทุนวิจัยและพัฒนาของภาคเอกชนต่อภาครัฐ	45:55	37:63	41:59	na	41:59	na	51:49
4. ลดสัดส่วนต้นทุนโลจิสติกส์ต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศให้ต่ำกว่าร้อยละ 15.0 และเพิ่มสัดส่วนการขนส่งทางรางเป็นร้อยละ 5.0	1. สัดส่วนต้นทุนโลจิสติกส์ต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (ร้อยละ)	17.1	17.1	15.1	15.2	14.7	14.4 ¹	14.0 ²
	2. สัดส่วนการขนส่งทางราง (ร้อยละ)	2.2	2.4	2.0	2.1	2.0	2.0	n.a.
5. เพิ่มสัดส่วนการใช้พลังงานทดแทนและพลังงานทางเลือกต่อปริมาณการใช้พลังงานขั้นสุดท้ายไม่น้อยกว่าร้อยละ 19.0 ลดสัดส่วนการนำเข้าพลังงานจากต่างประเทศลงไม่น้อยกว่าร้อยละ 3.0 และลดความเข้มการใช้พลังงานลงร้อยละ 2.0	1. สัดส่วนการใช้พลังงานทดแทนต่อปริมาณการใช้พลังงานขั้นสุดท้าย (ร้อยละ)							
	- ไม่รวม NGV	5.4	6.3	7.0	7.8	9.2	9.9	10.9
	- รวม NGV	5.7	7.3	8.8	10.2	11.9	13.0	n.a.
	2. สัดส่วนมูลค่าการนำเข้าพลังงานต่อ GDP (ร้อยละ)	9.8	12.7	8.8	9.5	11.7	12.7	11.6
	3. ประสิทธิภาพการใช้พลังงาน (Energy Intensity)	15.23	15.10	15.65	15.29	15.34	14.97	14.93

เป้าหมาย	ตัวชี้วัด	แผนฯ 10					แผนฯ 11	
		2550	2551	2552	2553	2554	2555	2556
ยุทธศาสตร์ที่ 5 การสร้างความเชื่อมโยงกับประเทศในภูมิภาคเพื่อความมั่นคงทางเศรษฐกิจและสังคม								
1. ระบบห่วงโซ่อุปทานในอนุภูมิภาคมีความเชื่อมโยงระหว่างกันเพื่อรองรับการพัฒนาทางเศรษฐกิจอย่างต่อเนื่อง	1. ดัชนีความสามารถในการอำนวยความสะดวกทางการค้า (Enabling Trade Index)	-	-	4.13	4.1	4.21	4.21	4.2
	1.1 ดัชนีชี้วัดย่อยความสามารถในการบริหารจัดการ ณ พรมแดนของประเทศไทย	-	-	4.61	4.60	4.41	4.41	4.7
	1.2 ดัชนีชี้วัดย่อยความ สามารถด้านโครงสร้างพื้นฐานของประเทศ	-	-	4.19	4.20	4.30	4.30	4.3
2. ประเทศไทยมีบทบาทที่สำคัญในด้านการค้าและการลงทุนในภูมิภาค บนพื้นฐานของผลประโยชน์และความมั่นคงร่วมกัน	1. อันดับความยาก-ง่ายในการประกอบธุรกิจ 5 ด้าน	18 (175บพ)	15 (178บพ)	13 (181บพ)	12 (183บพ)	19 (183บพ)	17 (183บพ)	18 (185บพ)
	1.1 การเริ่มต้นธุรกิจ	28	36	44	55 (89)	95	78	86
	1.2 การได้รับสินเชื่อ	33	36	68	71 (69)	72	67	71
	1.3 การค้าระหว่างประเทศ	103	50	10	12 (12)	12	17	25
	1.4 การดำเนินการให้เป็นไปตามข้อตกลง	44	26	25	24 (25)	25	24	22
	1.5 การขออนุญาตก่อสร้าง	3	12	12	13 (13)	12	14	13
3. เพิ่มสัดส่วนการใช้สิทธิประโยชน์จากความตกลงการค้าเสรีต่อมูลค่าส่งออกรวมเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 50.0 ในปี 2559 ภายใต้ความตกลงทางการค้าเสรีในทุกกรอบที่เจรจาแล้วเสร็จ และเพิ่มโอกาสและทางเลือกบนพื้นฐานของประโยชน์และข้อจำกัดของประเทศในการเข้าถึงตลาดใหม่ที่เป็นกรอบการค้าเสรีที่จะมีบทบาทมากขึ้นในอนาคต		-	-	61.42	56.79	61.30	47.32	57.91
4. ลดต้นทุนการประกอบธุรกิจภายในประเทศและระหว่างประเทศภายในภูมิภาคให้เข้าสู่มาตรฐานสากล		-	-	-	-	-	-	
5. เพิ่มมูลค่าการค้าชายแดนและการลงทุนโดยตรงของไทยในกลุ่มประเทศเพื่อนบ้านให้ขยายตัวเพิ่มขึ้นร้อยละ 15.0 และร้อยละ 10.0 ต่อปีตามลำดับ	1. อัตราการเติบโตของมูลค่าการค้าชายแดนระหว่างไทยกับประเทศในอนุภูมิภาค	-	28.38	-10.53	21.51	15.65	2.23	1.51
	2. อัตราการเติบโตของมูลค่าการลงทุน							
	2.1 ของผู้ประกอบการไทยในประเทศอนุภูมิภาค	211.89	215.77	-7.88	-73.64	18.61	58.86	-21.10
	2.2 ของผู้ประกอบการไทยในภูมิภาคอาเซียน	19.33	268.33	-50.43	83.86	-30.83	20.17	-45.50

เป้าหมาย	ตัวชี้วัด	แผนฯ 10					แผนฯ 11	
		2550	2551	2552	2553	2554	2555	2556
ยุทธศาสตร์ที่ 6 การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน								
1. เพิ่มความอุดมสมบูรณ์ของฐานทรัพยากรธรรมชาติและความหลากหลายทางชีวภาพ โดยรักษาพื้นที่อนุรักษ์ไว้ไม่น้อยกว่าร้อยละ 19.0 เพิ่มพื้นที่ป่าไม้ให้ได้ร้อยละ 40.0 ของพื้นที่ประเทศ และเพิ่มพื้นที่ป่าชายเลนไม่น้อยกว่าปีละ 5,000 ไร่	1. สัดส่วนพื้นที่ป่าไม้ (ร้อยละ)	-	33.44	33.56	33.56	33.56	33.65	31.57
	2. สัดส่วนพื้นที่อนุรักษ์ต่อพื้นที่ประเทศ (ร้อยละ)	18.70	19.13	19.99	19.99	20.01	20.40	
	3.พื้นที่ปลูกป่าชายเลน (ไร่)	1,070	11,496	6,257	414	869	1,797	8,602
2. เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการน้ำทั้งระบบเพื่อลดปัญหาการขาดแคลนน้ำและ การบรรเทาอุทกภัย รวมทั้งเพิ่มพื้นที่ชลประทานเฉลี่ยปีละ 200,000 ไร่ เพื่อสนับสนุนความมั่นคงด้านอาหาร	1. สัดส่วนจำนวนหมู่บ้านที่ขาดแคลนน้ำต่อจำนวนหมู่บ้านทั้งประเทศ (ร้อยละ)	8.65	-	8.64	-.	3.17	-	7.19
	2. สัดส่วนจำนวนหมู่บ้านที่ประสบอุทกภัยต่อจำนวนหมู่บ้านทั้งประเทศ	17.14	51.29	45.16	64.69	71.22	16.03	28.47
	3. พื้นที่ชลประทาน (ล้านไร่)	28.14	28.35	28.72	29.34	29.60	29.83	30.31
	4. ปริมาณกักเก็บน้ำต่อจำนวนประชากร (ลบ.ม./คน)	1,165	1,159	1,159	1,154	1,153	1,148	1,143
3. สร้างคุณภาพสิ่งแวดล้อมที่ดี ลดมลพิษและผลกระทบต่อสุขภาพของประชาชนจากการพัฒนา โดยควบคุมคุณภาพน้ำในแหล่งน้ำหลักและแม่น้ำสายสำคัญให้อยู่ในเกณฑ์ตั้งแต่พอใช้ขึ้นไปไม่น้อยกว่าร้อยละ 80.0 พื้นฟูคุณภาพน้ำทะเลชายฝั่ง โดยเฉพาะบริเวณอ่าวไทยตอนในไม่ให้อยู่ในเกณฑ์เสื่อมโทรมมาก คุณภาพอากาศในเขตเมืองและเขตอุตสาหกรรมอยู่ในเกณฑ์มาตรฐาน การจัดการขยะชุมชนถูกหลักสุขาภิบาลเพิ่มขึ้นมากกว่าร้อยละ 50.0 ของปริมาณขยะมูลฝอยที่เกิดขึ้นและมีการนำขยะกลับมาใช้ใหม่ไม่น้อยกว่าร้อยละ 30.0	1. สัดส่วนคุณภาพน้ำในแหล่งน้ำหลักและแม่น้ำสายสำคัญที่อยู่ในเกณฑ์ตั้งแต่พอใช้ขึ้นไป (ร้อยละ)	78	72	71	75	85	82	77
	2. สัดส่วนคุณภาพน้ำทะเลชายฝั่งที่อยู่ในเกณฑ์เสื่อมโทรมมาก (ร้อยละ)	1	1	5	5	3	1	13
	3. ปริมาณ PM ₁₀ เฉลี่ยรายปี (ไมโครกรัมต่อลูกบาศก์เมตร)	52.89	44.94	43.65	41.95	39.22	42.40	44.35
	4. อัตราการกำจัดขยะชุมชนถูกหลักสุขาภิบาล (ร้อยละ)	32.1	24	25	24	22	24	27
	5. อัตราการนำขยะกลับมาใช้ใหม่ (ร้อยละ)	22	14	16	16	16	21	19
4. เพิ่มขีดความสามารถในการปรับตัวเพื่อรองรับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและภัยพิบัติให้มีความพร้อมทั้งระดับประเทศ พื้นที่และชุมชน	1. เครื่องมือและกลไกในการบริหารจัดการรองรับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ	จัดทำยุทธศาสตร์แห่งชาติว่าด้วยการจัดการการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ พ.ศ. 2551-2555 จัดทำแผนของกระทรวง ทบวง กรม เพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ เช่น แผนบรรเทาภาวะโลกร้อนด้านการเกษตร พ.ศ. 2551-2554 แผนปฏิบัติการลดโลกร้อนของ กทม. พ.ศ. 2550-2555 เป็นต้น จัดตั้งคณะกรรมการนโยบายการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศแห่งชาติ จัดตั้งองค์การบริหารจัดการก๊าซเรือนกระจก (องค์การมหาชน) จัดตั้งศูนย์เตือนภัยพิบัติแห่งชาติ จัดทำฐานข้อมูลด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ฯลฯ					จัดทำระบบป้องกันและเตือนภัยธรณีวิทยาสิ่งแวดล้อมและธรณีพิบัติภัย จัดทำแผนแม่บทด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ การบริหารจัดการน้ำ การป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ	

เป้าหมาย	ตัวชี้วัด	แผนฯ 10					แผนฯ 11	
		2550	2551	2552	2553	2554	2555	2556
	2. ฐานข้อมูลและแผนที่แสดงพื้นที่เสี่ยงภัยจากผลกระทบของการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ทั้งระดับประเทศ ภูมิภาค และจังหวัด	ฐานข้อมูลและแผนที่แสดงพื้นที่เสี่ยงภัยธรรมชาติด้านน้ำป่าไหลหลาก โคลนถล่ม พื้นที่เสี่ยงอุทกภัย ในระดับประเทศ จัดทำแผนการบริหารจัดการและพัฒนาลุ่มน้ำทั้ง 25 ลุ่มน้ำ มีฐานข้อมูลพื้นที่ที่มีความอ่อนไหวด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม					แผนที่พื้นที่เสี่ยงภัยพิบัติทั้งระดับประเทศ และพื้นที่ พัฒนาค้างข้อมูล ระบบพยากรณ์และเตือนภัยให้ครอบคลุมมากขึ้น จัดทำฐานข้อมูลการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ และเทคโนโลยีด้านการป้องกันสาธารณภัย ผ่านระบบ GPRS	
	3. กลไกการเฝ้าระวังและระบบเตือนภัยล่วงหน้าในพื้นที่ที่ได้รับผลกระทบและพื้นที่เสี่ยงภัยธรรมชาติ	ในปี 2554 มีการติดตั้งเครือข่ายเฝ้าระวัง 43 จังหวัด จากจังหวัดที่เป็นพื้นที่เสี่ยง 75 จังหวัด มีหอกระจายข่าวและระบบแจ้งเตือนภัยในพื้นที่เสี่ยงภัยสึนามิ มีเครือข่ายชุมชนในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม รวมทั้งอาสาสมัครสาธารณสุข ซึ่งหากบูรณาการและปรับปรุงระบบการทำงานของหน่วยงานต่างๆ ให้มากขึ้น จะสามารถสร้างระบบการเฝ้าระวังและเตือนภัยในพื้นที่เสี่ยงด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมและสาธารณสุขได้					มีเครือข่ายเฝ้าระวังเพิ่มขึ้นเป็น 48 จังหวัด จากจังหวัดที่เป็นพื้นที่เสี่ยง 75 จังหวัด ทำหน้าที่เฝ้าระวังประสาน งานและแจ้งเตือนภัย มีระบบพยากรณ์และเตือนภัยด้านน้ำและการจัดการแผนเผชิญเหตุเฉพาะพื้นที่	
	4. ปริมาณและมูลค่าความเสียหายจากภัยพิบัติทางธรรมชาติ (ล้านบาท)	2,120	7,933	5,568	17,952	24,080	1,121	
5. เพิ่มประสิทธิภาพการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก	1. สัดส่วนการปล่อยก๊าซเรือนกระจกต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ	-	46.55	46.36	47.08	44.87	43.50	42.96

ภาคผนวกที่ 2 ส่วนราชการที่ได้ให้ความอนุเคราะห์ข้อมูล
ผลการดำเนินงานโครงการสำคัญตามยุทธศาสตร์แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 11

1	กระทรวงกลาโหม
2	กระทรวงการคลัง
3	กระทรวงการต่างประเทศ
4	กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์
5	กระทรวงศึกษาธิการ
6	กระทรวงเกษตรและสหกรณ์
7	กระทรวงคมนาคม
8	กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
9	กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร
10	กระทรวงพาณิชย์
11	กระทรวงมหาดไทย
12	กระทรวงยุติธรรม
13	กระทรวงวัฒนธรรม
14	กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
15	กระทรวงสาธารณสุข
16	กระทรวงอุตสาหกรรม
17	กระทรวงแรงงาน
18	กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา
19	สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

962 ถนนกรุงเกษม เขตป้อมปราบศัตรูพ่าย กรุงเทพฯ 10100

โทร. 0-2282-4841-2 โทรสาร 0-2281-9705